

Практикум з БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

на СІЛЬСЬКО-
ГОСПОДАРСЬКИХ
ПІДПРИЄМСТВАХ
за національними стандартами

•ВИЩА ОСВІТА•

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Практикум
з БУХГАЛТЕРСЬКОГО
ОБЛІКУ на СІЛЬСЬКО-
ГОСПОДАРСЬКИХ
ПІДПРИЄМСТВАХ
за національними стандартами

За редакцією професора М.Ф. Огійчука

Допущено
Міністерством аграрної політики України
як навчальний посібник для підготовки фахівців
економічних спеціальностей
в аграрних вищих навчальних закладах
II – IV рівнів акредитації

Київ
“Вища освіта”
2003

УДК 657:338.43(075.8)
ББК 65.052я73
П69

Гриф надано Міністерством аграрної
політики України (лист № 18-2-1-13/501
від 20.05.2003 р.)

Авторський колектив: професор **М.Ф. Огійчук**, доцент **Л.Г. Панченко**, доцент **Л.О. Сколотій**, доцент **М.І. Беленкова**, начальник управління організації і методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності Мінагрополітики України **Л.І. Лавриченко**, доцент **В.Г. Шандурська**

Рецензенти: чл.-кор. УААН, д-р екон. наук, професор **В.Я. Амбросов**; зав. кафедрою бухгалтерського обліку і аудиту Білоцерківського ДАУ, канд. екон. наук, доцент **Л.І. Стаднік**

Редактор **Л.П. Нікітіна**

П69 Практикум з бухгалтерського обліку на сільськогосподарських підприємствах за національними стандартами: Навч. посібник / М.Ф. Огійчук, Л.Г. Панченко, Л.О. Сколотій та ін.; За ред. проф. М.Ф. Огійчука. — К.: Вища освіта, 2003. — 464 с.

ISBN 966-8081-08-0

У практикумі розглянуто питання організації бухгалтерського обліку і звітності в Україні згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» та положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Він є моделлю наскрізної задачі, що вирішується за діючим в Україні Планом рахунків і дає можливість засвоїти облік коштів, облік розрахунків з дебіторами та за зобов'язаннями, облік запасів, облік необоротних активів, облік праці та її оплати, облік власного капіталу, управлінський облік, облік доходів і результатів діяльності, складання фінансової звітності.

ББК 65.052я73

ISBN 966-8081-08-0

© М.Ф. Огійчук, Л.Г. Панченко,
Л.О. Сколотій та ін., 2003

75-річчю
економічного факультету
Харківського національного
аграрного університету
ім. В.В. Докучаєва
присвячується

ПЕРЕДМОВА

Реформування сільськогосподарських підприємств зумовило появу різних організаційно-правових форм їх функціонування, які перебувають на стадії становлення: приватні підприємства, господарські товариства, селянські (фермерські) господарства та сільськогосподарські кооперативи. На сьогодні формується і відпрацьовується господарський механізм діяльності таких типів підприємств, що потребує відповідної побудови обліку та контролю в них, для забезпечення потреб управління на перехідний період.

Подальше удосконалення бухгалтерського обліку та складання звітності повинно здійснюватися на підставі Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», положень (стандартів) бухгалтерського обліку, Плану рахунків та Інструкції з його застосування.

Пропонований практикум дає змогу набути практичних навичок ведення і організації первинного, аналітичного та синтетичного обліку. Він складається з окремих розділів. Усі розділи практикуму взаємопов'язані та взаємообумовлені і є моделлю наскрізної задачі з таких найважливіших розділів: облік коштів; облік розрахунків з дебіторами та за зобов'язаннями; облік запасів; облік основних засобів та інших необоротних активів; облік праці та її оплати; облік власного капіталу; облік виробництва; облік доходів і результатів діяльності; облік витрат діяльності; складання фінансової звітності. За бажанням викладачів з урахуванням знань і умінь студентів навчальні завдання можна поділити за видами занять: практичні, індивідуальні заняття під керівництвом викладача, самостійна робота.

Об'єктом обліку наскрізної задачі є підприємницька діяльність віртуального підприємства, тому дані, наведені в практикумі, умовні і не можуть слугувати довідковим матеріалом.

У доборі та систематизації матеріалу при написанні практикуму брали участь ст. викладачі О.Г. Авілкова, Л.А. Булах, А.Я. Войчук, Н.Б. Кіданова, доценти Т.П. Шев'якова, Беляєва Л.А., П.М. Майданевич.

Практикум відповідає вимогам програми з фінансового та управлінського обліку і є суттєвим доповненням до підручника «Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах» за ред. М.Ф. Огійчука (К.: Вища освіта, 2003).

Розділ 1

СКЛАДАННЯ ВСТУПНОГО БАЛАНСУ

Задача 1. Складання вступного балансу

Навчальний матеріал: виписка з Головної книги залишків по рахунках на 1-ше число звітного місяця 200_ р. (табл. 1.1); Головна книга — 1 бланк; Баланс — 1 бланк.

Таблиця 1.1

Виписка з Головної книги залишків по рахунках на 1-ше число звітного місяця 200__ р.

Стаття балансу	Балансовий рахунок	Сума, грн
Основні засоби:		
► первісна вартість	10	7 121 951,00
► знос	131	3 817 400
Незавершене будівництво	151	207 945,16
Запаси виробничі:		
► паливо	203	55 351,51
► будівельні матеріали	205	37 201,49
► запасні частини	207	41 466,10
► матеріали сільськогосподарського призначення	208	68 352,89
Малоцінні та швидкозношувані предмети	22	8513,35
Тварини на вирощуванні та відгодівлі	21	748 069,00
Готова продукція	27	184 480,00
Розрахунки з вітчизняними покупцями	361	75 000,00
Розрахунки з підзвітними особами:	372	
► дебет		40,00
► кредит		41,00
Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків (дебет)	375	160,50
Грошові кошти та їх еквіваленти:		
Каса	30	8000,00
Поточний рахунок	311	265 000,00
Інші рахунки в банку в національній валюті	313	27 780,00
Незавершене виробництво:		
Рослинництво:	231	
► витрати (дебет)		207 126,94
► вихід продукції (кредит)		190 120,00
Тваринництво:	232	
► витрати (дебет)		1 919 920,71

Продовження табл. 1.1

Стаття балансу	Балансовий рахунок	Сума, грн
► вихід продукції (кредит)		1 946 866,30
Промислове виробництво:	233	
► витрати (дебет)		221 960,11
► вихід продукції (кредит)		143 896,00
Гужовий транспорт:	234	
► витрати (дебет)		22 565,16
► вихід продукції, надані послуги (кредит)		24 728,71
Машинно-тракторний парк:	915	
витрати (дебет)		191 705,14
надані послуги (кредит)		120 538,80
Загальновиробничі витрати рослинництва	911	26 555,92
Загальновиробничі витрати тваринництва	912	43 425,69
Загальновиробничі витрати всіх напрямів діяльності	914	132 225,96
Адміністративні витрати	92	82 094,70
Статутний капітал	40	4 899 326,26
Цільове фінансування і цільове надходження	48	46 655,29
Неоплачений капітал	46	14 900,00
Розрахунки за страхуванням	65	412,03
Розрахунки з іншими кредиторами	685	27,30
Розрахунки з постачальниками і підрядниками (кредит)	63	46 589,40
Розрахунки з постачальниками і підрядниками (дебет)	63	134 546,23
Собівартість реалізованої готової продукції	901	1 189 005,20
Собівартість реалізованих робіт і послуг	903	112 328,03
Дохід від реалізації готової продукції	701	1 728 411,20
Дохід від реалізації робіт і послуг	703	165 490,50
Розрахунки з оплати праці (кредит)	661	16 818,00
Розрахунки з депонентами	662	350,00
Баланс		13 147 670,79

Необхідно:

1. На основі наведених даних зробити групування за статтями і розділами балансу.
2. Скласти баланс з основної діяльності ПСП «Слобожанське».
3. Звірити статті балансу з виписками з аналітичних рахунків відповідних балансових рахунків.
4. Зробити записи по рахунках у Головну книгу.

Розділ 2

ОБЛІК КОШТІВ

Задача 1. Облік коштів у касі

Методичні вказівки

Для здійснення виробничої діяльності кожне сільськогосподарське підприємство повинно мати в необхідних розмірах оборотні засоби. У складі оборотних засобів важливе місце посідають грошові кошти, які необхідні для придбання різних виробничих матеріалів, для оплати праці і різних господарських витрат, для платежів фінансовим органам, банку та іншим установам.

Грошові кошти є найбільш ліквідними активами. Вони присутні на початковому та кінцевому етапах виробничого циклу, який складається із придбання товарів, виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, а також їх продажу і отримання виручки.

Згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів» під грошовими коштами розуміють готівку, кошти на рахунках у банках і депозити до запитання.

Отже, грошові кошти в сільськогосподарських підприємствах можуть перебувати як у готівкових, так і в безготівкових формах.

При організації грошового обігу сільськогосподарські підприємства діють згідно з нормативними актами:

1. Положенням про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затвердженим постановою Правління НБУ від 19.02.2001 р. № 72 зі змінами та доповненнями.

2. Інструкцією про організацію роботи з готівкового обігу установами банків України, затвердженою постановою Правління НБУ від 19.02.2001 р. № 69.

3. Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 р. № 87.

4. Інструкцією про відкриття банками рахунків у національній та іноземній валюті, затвердженою постановою Правління НБУ від 18.12.98 р. № 527.

5. Інструкцією про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затвердженою постановою Правління НБУ від 29.03.2001 р. № 135 зі змінами та доповненнями.

6. Наказом Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинного обліку касових операцій» від 15.02.96 р.

Відповідно до цих документів підприємства повинні всі вільні кошти зберігати на рахунках у банку, а в касі можуть мати готівку у межах ліміту. Готівку понад визначені розміри вони мають здавати до банків і вільно отримувати з кас банків на цілі, вказані в чеку.

При вивченні обліку коштів необхідно засвоїти порядок зберігання і використання грошей у касі господарства і на рахунках у банку. Потрібно добре знати вимоги до обладнання приміщення каси, оформлення первинних документів з обліку грошей у ній, ведення Касової книги, порядок, строки складання, подання і обробки звітів касира.

Тільки після цього можна приступати до виконання завдання з обліку коштів у касі.

Сільськогосподарські підприємства мають право зберігати у своїх касах готівку, яка перевищує встановлені ліміти, для виплати заробітної плати, допомоги у разі тимчасової непрацездатності, стипендій, пенсій, премій тільки протягом трьох днів, враховуючи день одержання готівки в банку.

Приймання готівки касиром здійснюється за прибутковими касовими ордерами, які підписує головний бухгалтер. Витрачання готівки з каси оформлюється видатковими касовими ордерами, розрахунково-платіжними відомостями, які підписують керівник і головний бухгалтер підприємства. Прибуткові і видаткові касові ордери виписуються працівниками бухгалтерії і до передачі їх у касу реєструються в Журналі реєстрації прибуткових і видаткових касових документів.

Надходження і видачу готівки підприємства відображують у Касовій книзі, яка повинна бути пронумерована, прошнурована і опечатана сургучною або мастичною печаткою. Кількість аркушів у Касовій книзі засвідчується підписами керівника і головного бухгалтера підприємства. Записи в Касовій книзі здійснюються у двох примірниках через копіювальний папір кульковою ручкою або чорнилом темного кольору. Другі примірники мають бути відривними, що і є звітом касира разом з додатними касовими документами. Касир передає звіт касира до бухгалтерії під розписку в Касовій книзі в кінці робочого дня.

Облік касових операцій ведуть на синтетичному рахунку 30 «Каса» і в Журналі-ордері № 1 с.-г. та відомості.

Питання для самоперевірки

1. Економічний зміст грошових коштів.
2. Грошовий обіг на сільськогосподарських підприємствах.
3. Нормативні документи, які регулюють готівковий обіг України.
4. Основні вимоги до приміщення каси і його обладнання.
5. Обов'язки і права касира.
6. Порядок приймання і видачі готівки та оформлення касових документів.
7. Призначення і порядок ведення Касової книги.
8. Порядок складання і подання звіту касира.
9. Призначення і порядок ведення Журналу-ордера № 1 с.-г. та відомості за рахунком 30 «Каса».
10. Інвентаризація каси і відображення її результатів в обліку.
11. Здійснення контролю за додержанням касової дисципліни.

12. Сформулювати господарські операції за такою кореспонденцією рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
30	14	30	31	30	41
30	15	30	34	30	42
30	16	30	36	30	46
30	30	30	37	30	48
30	50	14	30	61	30
30	52	15	30	62	30
30	60	31	30	63	30
30	63	33	30	65	30
30	66	36	30	66	30
30	68	37	30	67	30
30	69	39	30	68	30
30	70	41	30	69	30
30	71	46	30	84	30
30	73	48	30	91	30
30	74	50	30	92	30
30	75	60	30	93	30
30	76				

Навчальний матеріал: господарські операції з обліку грошових коштів підприємства за звітний місяць (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Господарські операції з обліку грошових коштів підприємства за звітний місяць 200_ р.

Дата	Но-мер доку-мента	Зміст операції	Код кореспон-дуючого рахунку	Прибу-ток, грн	Вида-ток, грн
		Залишок на 01____ 200_ р.		8000,00	
01	115	ТОВ «Мрія»: виручка за реалізовану соняшни- кову олію ПДВ Разом		662,50 132,50 795,00	
	116	Ідальня: виручка від реалізації продукції та послуг ПДВ Разом		144,71 28,94 173,65	
	117	Петренко А.І.: виручка за реалізоване молоко ПДВ Разом		139,50 27,90 167,40	
	118	Погашено нестачу готівки в касі касіром Федук Т.А.		12,50	
	94	Гутарова Т.А.: перевітрата за авансовим звітом за минулий місяць			20,00
	95	Петренко А.М.: перевітрата за авансовим звітом			21,00
	96	Внесено на поточний рахунок Разом за день		1148,55	9041,00
		Залишок на 02____ 200_ р.		107,55	

Продовження табл. 2.1

Дата	Но- мер доку- мента	Зміст операції	Код ко- респон- дуючого рахунку	Прибу- ток, грн	Вида- ток, грн
02	119	Петренко А.І.: виручка за реалізоване молоко		225,00	
		ПДВ		45,00	
		Разом		270,00	
	120	Скляр О.О.: за автопослуги		22,83	
		ПДВ		4,57	
		Разом		27,40	
	121	Фермерське господарство «Колос-1»: виручка за реалізоване насіння озимої пшениці «Ахтирчанка»		1300,00	
		ПДВ		260,00	
		Разом		1560,00	
	97	Лисяк В.І.: в підзвіт для придбання палива			420,00
	98	внесено на поточний рахунок			1500,00
	122	Ідальня: виручка від реалізації продукції та послуг		236,25	
ПДВ			47,25		
Разом			283,50		
123	Марченко О.П.: за послуги тракторного парку		130,00		
	ПДВ		26,00		
	Разом		156,00		
		Разом за день		2296,90	1920,00
		Залишок на 05 200 р.		484,45	
05	124	Савченко П.А.: доплата за пугівку		93,00	
		Петренко О.В.: виручка за реалізоване молоко		270,00	
		ПДВ		54,00	
	Разом		324,00		
	126	Ідальня: виручка від реалізації продукції та послуг		191,67	
		ПДВ		38,33	
		Разом		230,00	
	99	Внесено на поточний рахунок			630,00
100	Вакуленко М.М.: у підзвіт на відрядження			160,00	
101	Лисяк В.І.: перевитрата за авансовим звітом				8,40
	Разом за день		647,00	798,40	
		Залишок на 06 200 р.		333,05	
06	127	ТОВ «Дігаз»: виручка за реалізоване насіння соняшнику		525,00	
		ПДВ		105,00	
		Разом		630,00	
128	Петренко А.І.: виручка за реалізоване молоко		180,00		
	ПДВ		36,00		
	Разом		216,00		

Продовження табл. 2.1

Дата	Но- мер доку- мента	Зміст операції	Код ко- респон- дуючого рахунку	Прибу- ток, грн	Вида- ток, грн
	129	Ідальня: виручка від реалізації продукції та послуг ПДВ Разом		287,50 57,50 345,00	
	130	Сокол П.Д.: виручка за автопослуги ПДВ Разом		29,17 5,83 35,00	
	102	Внесено на поточний рахунок Разом за день		1226,00	1000,00
		Залишок на 07 _____ 200 р.		559,05	
07	131	Волошенко І.П.: оплата за путівку		540,00	
	132	ТОВ «Дігаз»: виручка за реалізоване насіння соняшнику ПДВ Разом		236,25 47,25 283,50	
	133	Сердюк Н.О.: сплата боргу за заповідяні матеріа- льні збитки		148,00	
	134	Ідальня: виручка від реалізації продукції та послуг ПДВ Разом		274,17 54,83 329,00	
	135	Маляр О.П.: виручка за автопослуги ПДВ Разом		16,00 3,20 19,20	
	103	Внесено на поточний рахунок Разом за день		1319,70	1400,00
		Залишок на 08 _____ 200 р.		478,75	
08	136	Попов О.Ф.: виручка за реалізованих поросят ПДВ Разом		205,00 41,00 246,00	
	137	Ідальня: виручка за реалізовану продукцію та послуги ПДВ Разом		140,00 28,00 168,00	
	138	Савченко П.А.: виручка за послуги тракторного парку Разом		156,00 31,20 187,20	
	104	Гутарова Т.А.: в підзвіт Разом за день		601,20	30,00
		Залишок на 09 _____ 200 р.		1049,95	30,00
09	139	Бухало Я.З.: виручка за реалізованих поросят ПДВ Разом		160,00 32,00 192,00	

Продовження табл. 2.1

Дата	Но- мер доку- мента	Зміст операції	Код ко- респон- дуючого рахунку	Прибу- ток, грн	Вида- ток, грн
	140	Водій Ткачов А.І.: повернення раніше виданого авансу		40,00	
	141	Шахматов Ю.П.: за автопослуги ПДВ		40,59 8,11	
		Разом		48,70	
	105	Шевченко В.І.: аванс на відрядження			140,00
		Разом за день		280,70	140,00
		Залишок на 10 200 р.		1190,65	
10	142	Абрамов Н.О.: виручка за реалізованих поросят ПДВ		165,00 33,00	
		Разом		198,00	
	143	Баранов Ф.Ф.: за послуги трактора ПДВ		104,00 20,80	
		Разом		124,80	
	144	Ідальня: виручка від реалізації продукції та послуг ПДВ		296,67 59,33	
		Разом		356,00	
	106	Внесено на поточний рахунок			1000,00
		Разом за день		678,80	1000,00
		Залишок на 14 200 р.		869,45	
14	145	З поточного рахунку на заробітну плату за чеком		4068,00	
	146	Чупіс В.В.: виручка за реалізований молод- няк ВРХ ПДВ		191,25 38,25	
		Разом		229,50	
	107	Заробітна плата за минулий мі- сяць за платіжними відомостями № 681 – 688			4068,00
	147	Шевченко В.І.: повернена сума невикористаного авансу		20,00	
	148	Вакулєнко М.М.: повернено суму невикористаного авансу		10,00	
	108	Петренко А.М.: одержано в підзвіт			180,00
	149	Петренко А.І.: виручка за реалізоване молоко ПДВ		153,00 30,60	
		Разом		183,60	
		Разом за день		4511,10	4248,00
		Залишок на 16 200 р.		1132,55	
16	150	Колісник А.К.: виручка за реалізований молод- няк ВРХ ПДВ		236,25 47,25	
		Разом		283,50	

Дата	Но- мер доку- мента	Зміст операції	Код кор- респон- дуючого рахунку	Прибу- ток, грн	Вида- ток, грн
	151	Петренко А.І.: виручка за автопослуги ПДВ		22,75 4,55	
		Разом		27,30	
	152	З поточного рахунку на заробітну плату за чеком		13 100,00	
	153	Ідальня: виручка за реалізацію продукції і послуг ПДВ		208,34 41,66	
		Разом		250,00	
	109	Денисенко А.М.: аліменти, утримані з заробітної плати Третьякова А.М.			27,30
	110	Внесено на поточний рахунок			750,00
	111	Лисяк В.І.: видано у підзвіт для придбання палива			500,00
	112	Тарасенко А.М.: перевитрата за авансовим звітом № 59			23,40
		Разом за день		13 660,80	1300,70
		Залишок на 20 _____ 200_ р.		13 492,65	
20	154	Денчик А.М.: виручка за реалізованих поросят ПДВ		195,00 39,00	
		Разом		234,00	
	155	Сурмило С.О.: виручка за реалізований молод- няк ВРХ ПДВ		195,00 39,00	
		Разом		234,00	
	156	Босв М.А.: виручка за послуги тракторного парку ПДВ		65,00 13,00	
		Разом		78,00	
	113	Внесено на поточний рахунок де- поновану заробітну плату			350,00
	114	Заробітна плата за платіжними відомостями			12 750,00
	115	Лисяк В.І.: перевитрата за авансовим звітом			4,00
		Разом за день		546,00	13 104,00
		Залишок на 30 _____ 200_ р.		934,65	
30	157	З поточного рахунку за чеком на виплату депонованої заробітної плати		350,00	
	158	ТОВ «Дігаз»: виручка за реалізацію насіння соняшнику ПДВ		6825,00 1365,00	
		Разом		8190,00	
	159	Ідальня: виручка за реалізацію продукції і послуг ПДВ		2081,15 416,23	
		Разом		2497,38	

Дата	Но- мер доку- мента	Зміст операції	Код ко- респон- дуючого рахунку	Прибуток, грн	Вида- ток, грн
	160	Погашено заборгованість за не- стачу бензину		504,00	
	116	Видано депоновану заробітну пла- ту за платіжними відомостями			350,00
	117	Іванов І.П.: видано у підзвіт			180,00
	118	Внесено на поточний рахунок			11 200,00
	119	Лисяк В.І.: видано у підзвіт готівку для при- дбання палива			70,00
	120	Кизим В.В.: видано у підзвіт готівку для при- дбання поштових марок			200,00
		Разом за день		11 541,38	12 000,00
		Залишок на 31 _____ 200_ р.		476,03	

Матеріали для виконання завдання

1. Прибуткові касові ордери (ф. № КО-1).
2. Видаткові касові ордери (ф. № КО-2).
3. Касова книга (ф. № КО-4).
4. Журнал-ордер № 1 с.-г. та відомість.

Необхідно:

1. На основі виписки з Головної книги зробити записи в реєстр аналітичного обліку станом на 1-ше число звітного місяця.
2. Скласти прибуткові касові ордери № 115, 116 і видаткові — № 94, 96.
3. Зробити записи в Касовій книзі на основі прибуткових касових ордерів № 115, 116, видаткових — № 93, 94, а також касових операцій, зазначених в умові задачі.
4. Перевірити звіти касира за звітний місяць 200_ р. і проставити в них кореспондуючі рахунки по всіх господарських операціях.
5. На основі звітів касира зробити записи в Журналі-ордері по рахунку 30 «Каса» (ф. № 1 с.-г.).
6. Підрахувати підсумки за місяць у Журналі-ордері по рахунку 30 «Каса» (ф. № 1 с.-г.).
7. Підрахувати залишок по касі на кінець місяця, звірити його із залишком у Касовій книзі.
8. Зробити записи в аркушах-розшифруваннях сум, віднесених у дебет відповідних рахунків.
9. На основі підсумкових даних Журналу-ордера по рахунку 30 «Каса» (ф. № 1 с.-г.) зробити розноску в Головну книгу.

Задача 2. Облік операцій на поточних рахунках у національній валюті

Методичні вказівки

Вільні кошти підприємства повинні обов'язково зберігати в банку, причому вони самостійно обирають установу банку, в якому зберігають гроші.

Юридичні і фізичні особи — суб'єкти підприємницької діяльності — мають право відкривати необмежену кількість рахунків за своїм вибором і згодою банків.

У разі відкриття двох і більше поточних рахунків у національній валюті власник рахунку впродовж трьох робочих днів з дня відкриття або закриття наступного рахунку визначає один з рахунків у національній валюті як основний, на якому обліковуватиметься заборгованість, що списується (стягується) у безспірному порядку, і повідомляє номер цього рахунку податковому органу, де він зареєстрований як платник податків.

Для відкриття поточних рахунків підприємства подають установам банків такі документи: заяву на відкриття рахунку встановленого зразка; копію свідоцтва про державну реєстрацію в органі державної виконавчої влади, іншому органі, уповноваженому здійснювати державну реєстрацію; копію належним чином зареєстрованого статуту (положення), засвідчену нотаріально або органом, який реєструє; копію документа, що підтверджує взяття підприємства на податковий облік, засвідчену податковим органом, нотаріально або уповноваженим працівником банку; картку зі зразками підписів осіб, яким відповідно до чинного законодавства чи установчих документів підприємства надано право розпорядження рахунком і підписання розрахункових документів, завірену нотаріально або вищестоящою організацією в установленому порядку і відбитком печатки підприємства; довідку про реєстрацію в органах Пенсійного фонду України.

Підприємство має право відкривати поточні та депозитні рахунки як в національній, так і в іноземній валюті.

Суб'єкти підприємницької діяльності можуть використовувати чеки для розрахунків за товари, роботи, послуги. Для цього певну суму коштів вносять, депонують на особливий рахунок. У межах цього ліміту випісують розрахункові чеки постачальникам.

Однією з форм розрахунків між підприємствами є акредитив, який звичайно застосовується для підвищення гарантованості оплати покупцем своїх зобов'язань.

На поточний рахунок зараховуються виручка від реалізації продукції, робіт і послуг, вільні кошти з каси, позики банку та інші кошти. З поточного рахунку підприємство сплачує вартість товарно-матеріальних цінностей, які надійшли від інших підприємств і організацій, розраховується за виконані роботи та надані послуги, погашає заборгованість перед бюджетом, одержує кошти на виплату заробітної плати, на невідкладні потреби, на одержання розрахункових чекових книжок, відкриття акредитивів та інші платежі з господарської діяльності.

Як правило, платежі з поточного рахунку здійснюються за безготівковими розрахунками: платіжними дорученнями, платіжними вимогами-дорученнями, розрахунковими чеками, акредитивами, векселями.

Операції по рахунках у банку відображують у бухгалтерському обліку на підставі виписок банку і доданих до них первинних документів на **рахунку 31 «Рахунки в банках»** і відповідних субрахунках:

311 «Поточні рахунки в національній валюті»;

312 «Поточні рахунки в іноземній валюті»;

313 «Інші рахунки в банку в національній валюті»;

314 «Інші рахунки в банку в іноземній валюті».

В разі журнально-ордерної форми для обліку операцій з руху грошей по рахунках у банках використовуються Журнал-ордер № 2 с.-г. та відомість, де для кожної виписки банку відводиться один рядок.

Питання для самоперевірки

1. Порядок зберігання коштів сільськогосподарських підприємств на рахунках у банку.
2. Порядок відкриття поточного рахунку в банку.
3. Призначення поточного рахунку в банку і порядок відображення операцій на ньому.
4. Первинні документи з обліку обігу коштів на поточному рахунку в банку.
5. Призначення, обробка і групування виписок банку.
6. Порядок одержання готівки в банку.
7. Кореспонденція рахунків з руху грошових коштів на поточному рахунку.
8. Синтетичний і аналітичний облік по субрахунку 311.
9. Призначення і порядок ведення Журналу-ордера по субрахунку 311 (ф. № 2 с.-г.).
10. Порядок відкриття акредитиву.
11. Сформулювати господарські операції за такою кореспонденцією рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
31	16	31	75	52	31
31	30	31	31	53	31
31	36	14	31	55	31
31	42	15	31	60	31
31	45	18	31	62	31
31	48	24	31	63	31
31	50	30	31	64	31
31	55	33	31	65	31
31	60	36	31	66	31
31	64	37	31	68	31
31	65	39	31	91	31
31	69	45	31	92	31
31	70	47	31	93	31
31	71	48	31	95	31
31	72	50	31	97	31
31	73	51	31	99	31
31	74				

Навчальний матеріал: господарські операції з руху грошових коштів на поточному рахунку ПСП «Слобожанське» за звітний період (табл. 2.2); дані для складання первинної документації.

Таблиця 2.2

Господарські операції з руху грошових коштів на поточному рахунку в національній валюті ПСП «Слобожанське» за звітний період 200_ р.

№ пор.	Зміст операції	Дата	Номер документа	Оборот, грн		Код кореспондуючого рахунку
				Д-т	К-т	
	Сальдо на 1-ше число звітного місяця			265 000,00		
1	Внесено в банк готівкою з каси виручку від реалізації продукції	01	1	9000,00		
	Разом за день			9000,00		
2	Внесено в банк готівкою з каси виручку від реалізації продукції	02	2	1500,00		
3	Надійшло від ПСП «Україна» Богодухівського району за рахунком № 554 за насіння озимої пшениці	02	426	2184,00		
4	Перераховано бази матеріально-технічного забезпечення м. Харків за запасні частини	02	625		4860,00	
	Разом за день			3684,00	4860,00	
5	Внесено в банк готівкою з каси виручку від реалізації продукції	05	507	630,00		
6	Перераховано Харківському комбікормовому заводу по рахунках № 7451, 7314, 7365 для погашення заборгованості	05	626		6081,60	
7	Надійшло від Харківського м'ясокомбінату за розрахунком від 03 звітного місяця 200_ р. за велику рогату худобу	05	9834	10 260,00		
	Разом за день			10 890,00	6081,60	
8	Внесено в банк готівкою з каси виручку від реалізації продукції	06	4	1000,00		
9	Перераховано Харківському кооперативному технікуму за навчання студента Петренка С.М. згідно з угодою № 15 від 26.08.99 р.	06	627		500,00	
10	Перераховано Держказначейству прибутковий податок з громадян за попередній місяць	06	628		3785,60	
	Разом за день			1000,00	4285,60	
11	Внесено в банк готівкою з каси виручку від реалізації продукції	07	5	1400,00		
12	Надійшла передоплата від Валківської міської ради за продукти харчування за рахунком № 35	07	264	1000,00		

№ пор.	Зміст операції	Дата	Номер документа	Оборот, грн		Код кореспондуючого рахунку
				Д-т	К-т	
13	Перераховано ТК «Велтон Телеком Харків» за послуги зв'язку за рахунком № 432/56	07	35		50,00	
	Разом за день			2400,00	50,00	
14	Надійшло від Валківського центру обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян за м'ясо за рахунком № 124	08	115	240,00		
15	Надійшла від СП ТОВ «Млинар» передплата за борошно згідно з угодою від 18.01.2000 р.	08	73	3132,50		
16	Надійшла виручка за реалізоване молоко від ВАТ «Роганське» за першу п'ятиденку звітного місяця	08	946	15 750,00		
17	Перераховано на спеціальний рахунок у банку ПДВ відповідно до пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 26.02.99 р. № 271 за звітний місяць	08	629		17 220,00	
18	Перераховано Валківській податковій адміністрації за ліцензію за рахунком № 287	08	630		2550,00	
	Разом за день			19 122,50	19 770,00	
19	Внесено готівку з каси	10	6	1000,00		
	Разом за день			1000,00		
20	Перераховано фірмі «Захист» за послуги з встановлення сигналізації	12	631		150,00	
21	Перераховано Харківенерго за електроенергію	12	40		15 840,00	
22	Виставлено акредитив Вінницькій обласній сільськогосподарській станції для придбання насіння люцерни	12	1		20 000,00	
23	Перераховано магазину № 39 м. Харкова за малоцінні та швидкозношувані предмети	12	632		3243,66	
	Разом за день				39 233,66	
24	Одержано за чеком готівку в касу для виплати заробітної плати	14	508		4068,00	
	Разом за день				4068,00	
25	Одержано за чеком готівку в касу для виплати заробітної плати	16	509		13 100,00	
26	Внесено готівку з каси	16	7	750,00		
	Разом за день			750,00	13 100,00	
27	Внесено готівку з каси (депонована зарплата)	20	8	350,00		
28	Перераховано Міжбанківській валютній біржі для придбання іноземної валюти	20	633		221 736,00	
	Разом за день			350,00	221 736,00	

№ пор.	Зміст операції	Дата	Номер доку-мента	Оборот, грн		Код ко-респон-дуючого рахунку
				Д-т	К-т	
29	Перераховано на спеціальний рахунок у банку ПДВ відповідно до пункту 2 постанови Кабінету Міністрів від 26.02.99 р. № 271 за звітний місяць	25	634		6655,29	
	Разом за день				6655,29	
30	Одержано за чеком депоновану зарплату	30	510		350,00	
31	Внесено готівку з каси	30	9	11 200,00		
32	Оплачено послуги банку за об-слуговування	30	48		1045,20	
33	Перераховано суму аліментів Красній О.В.	30	635		79,84	
	Разом за день			11 200,00	1475,04	
34	Надійшли на поточний рахунок кошти, які були раніше облічені як кошти в дорозі	31	223	2400,00		
35	Перераховано суму дитячому санаторію для придбання путівки	31	63		540,00	
	Разом за день			2400,00	540,00	

Дані для складання первинних документів з обліку операцій на поточному рахунку:

Платник — ПСП «Україна». Адреса: м. Богодухів Харківської області.

Обслуговується Богодухівським відділенням АКБ «Укрсоцбанк», поточний рахунок № 260002004, код банку 351083, код за ЄДРПОУ № 14063933.

Одержувач — база матеріально-технічного забезпечення. Адреса: м. Харків, Орджонікідзівський район, обслуговується Орджонікідзівським відділенням АКБ «Укрсоцбанк», поточний рахунок № 2502670590, код банку 350050, код за ЄДРПОУ № 15005035.

Дані ПСП «Слобожанське». Адреса: м. Валки Харківської області. Обслуговується Валківським відділенням АКБ «Укрсоцбанк», поточний рахунок № 2600020038, код банку 351083, код за ЄДРПОУ № 14063932. Генеральний директор — Торяник Леонід Дмитрович, головний бухгалтер — Кальницька Галина Петрівна.

Необхідно:

1. Скласти платіжні доручення № 426 і 625 від 2 числа звітнього місяця 200_ р.
2. Визначити кореспонденцію рахунків на основі операцій по поточному рахунку.
3. Скласти виписки з поточного рахунку і розробити їх.
4. Записати в Журнал-ордер (ф. № 2 с.-г.) залишок грошей на поточному рахунку на 1-ше число звітнього місяця 200_ р.

5. На підставі виписок банку (господарські операції) скласти Журнал-ордер за рахунком 31 (ф. № 2 с.-г.).

6. Підбити підсумки в Журналі-ордері (ф. № 2 с.-г.) за рахунком 31.

7. Вивести залишок грошей на поточному рахунку на кінець місяця в Журналі-ордері (ф. № 2 с.-г.) і звірити із залишком за останньою випискою банку.

8. Зробити записи в аркушах-розшифруваннях операцій, які віднесені в дебет і кредит рахунків.

9. Зробити звітку підсумків оборотів Журналу-ордера за рахунком 31 (ф. № 2 с.-г.) з іншими регістрами синтетичного обліку.

10. Записати в Головну книгу підсумкові дані Журналу-ордера (ф. № 2 с.-г.).

Задача 3. Облік операцій на поточних рахунках в іноземній валюті

Методичні вказівки

Операціями в іноземній валюті вважають господарські операції, вартість яких виражена в іноземній валюті, або господарські операції, що потребують розрахунків в іноземній валюті. Зокрема, до них належать операції:

- купівлі устаткування, товарів, сировини, робіт, послуг;
- продажу готової продукції, товарів, робіт, послуг;
- фінансових інвестицій в іноземній валюті;

- відшкодування витрат працівників на закордонні відрядження;
- купівлі-продажу обмінними пунктами іноземної валюти.

Для відображення операції в іноземній валюті у валюті звітності потрібно її вартість перерахувати із застосуванням валютного курсу.

Валютним курсом для цілей бухгалтерського обліку вважають встановлений Нацбанком України курс валюти звітності до іноземної валюти.

Під час первісного відображення у бухгалтерському обліку будь-якої операції в іноземній валюті її вартість у валюті звітності (у грошовій одиниці України) визначають перерахунком суми в іноземній валюті на валютний курс, який був на дату здійснення операції.

Датою здійснення господарської операції для цілей бухгалтерського обліку вважають дату визнання (тобто прийняття до бухгалтерського обліку і відображення у фінансовій звітності) активів, зобов'язань, статутного та іншого власного капіталу, доходів і витрат.

Облік операцій в іноземній валюті регламентується Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів».

Особливої уваги заслуговує облік операцій, пов'язаних з отриманням (наданням) передоплати в іноземній валюті. При передоплаті в іноземній валюті і отриманні немонетарних активів (запасів, основних засобів, нематеріальних активів тощо), робіт (послуг) їх вартість визначають перерахунком у гривні за курсом НБУ на дату сплати авансу. Інакше ка-

жучи, зміна курсу іноземної валюти з моменту перерахування авансу і до отримання немонетарного активу ніяк на вартість такого активу не впливає.

Якщо підприємство отримало передоплату в іноземній валюті, то при відвантаженні (реалізації) готової продукції, товарів, виконанні робіт реалізаційну вартість (бухгалтерський дохід) визначають виходячи з валютного курсу, що діяв на дату отримання авансу.

Згідно з п. 7 П(С)БО 21, грошові кошти, зобов'язання, виражені в іноземній валюті, при складанні балансу відображують перерахуванням у гривні за курсом НБУ, що діє на дату балансу. Немонетарні активи, придбання яких було здійснено за іноземну валюту, відображують у балансі у гривнях за курсом НБУ на момент придбання.

Звичайно ж, положення П(С)БО 21 потребують ретельного вивчення на практичних прикладах.

Синтетичний і аналітичний облік операцій в іноземній валюті повинен забезпечити подання інформації про здійснення операцій як у національній, так і в іноземній валюті.

У бухгалтерському обліку операції в іноземній валюті відображують на субрахунках 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті» і 314 «Інші рахунки в банках в іноземній валюті». За дебетом цих субрахунків записують надходження грошових коштів в іноземній валюті, за кредитом — їх використання.

Облік операцій на субрахунках 312 і 314 ведуть у журналі-ордері № 2 с.-г. та відомості на підставі виписок банку і перевічених первинних документів, де до кожної суми зазначають номер кореспондуючого рахунку. У Журналі-ордері № 2 с.-г. та відомості по кожному аналітичному рахунку наведено такі показники: залишок на початок і кінець місяця, обороти за дебетом і кредитом у розрізі кореспондуючих рахунків. Журнал-ордер № 2.1 с.-г. та відомості відкривається на місяць.

Суми за кредитом субрахунків 312 і 314 з кожної виписки банку записують в окремому примірнику Журналу-ордера № 2 с.-г. та відомості. Аналогічно записують дебетові обороти. На кожний кореспондуючий рахунок відводять дві суміжні графи для запису сум у гривнях та валюті.

Питання для самоперевірки

1. Дайте визначення поняттям іноземної валюти і валюти звітності.
2. Які операції здійснюють в іноземній валюті?
3. Що вважають валютним курсом для цілей бухгалтерського обліку?
4. Що є датою здійснення господарської операції для цілей бухгалтерського обліку? Наведіть приклади дат здійснення операцій в іноземній валюті.
5. Назвіть монетарні і немонетарні активи.
6. Дайте характеристику субрахунків 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті» і 314 «Інші рахунки в банках в іноземній валюті».
7. Сформулюйте господарські операції за такою кореспонденцією рахунків:

Субрахунок 312 кореспондує:

за дебетом
з кредитом рахунків

15	42
30	45
31	46
33	50
34	60
35	63
36	70
37	71
38	74
41	

за кредитом
з дебетом рахунків

15	50
30	60
31	62
33	63
35	84
36	91
37	92
41	93
45	94
46	95
	97

Навчальний матеріал

1. Згідно із заявкою на придбання валюти від 08.08.200_ р. ПСП «Слобожанське» доручило АКБ «Злагода» купити на Українській Міжбанківській валютній біржі євро.

2. Валюта призначена для попередньої оплати фірмі «Ландтехнік» за комбайн марки «Марал-125». Вартість комбайна за контрактом становить 78 980 євро, а комісійна винагорода за оформлення банківських документів — 353 євро.

3. Усі операції з придбання валюти та її використання здійснюються через АКБ «Злагода», розташований у м. Харкові.

4. При розшифруванні виписок необхідно мати на увазі, що окремі рахунки належать:

№ 148180628 — валютний рахунок ПСП «Слобожанський»;

№ 48076612 — рахунок Міжбанківської валютної біржі;

№ 48076515 — рахунок фірми «Ландтехнік»;

№ 48150402 — рахунок АКБ «Злагода» для розрахунків за комісійні послуги з ПСП «Слобожанське».

5. У бухгалтерію підприємства надійшли такі документи:

5.1. Заявка № 001

на придбання іноземної валюти*

Назва підприємства ПСП «Слобожанське»

ПІБ (телефон) співробітника, уповноваженого вирішувати питання цієї заявки — Торяник Леонід Дмитрович

Банківські реквізити підприємства:

Поточний рахунок № 2600020038 в АКБ «Укрсоцбанк» код банку 351083

Валютний рахунок № 148180628 в АКБ «Злагода»

м. Харків код банку 351254

Доручаємо АКБ «Злагода» купити на Українській міжбанківській валютній біржі (на міжбанківському ринку) від нашого імені і за наш рахунок грошові кошти в іноземній валюті для придбання сільгосптехніки

За контрактом № 60000/ 1016 від 06.00.200_ р.

На таких умовах:

Назва валюти	Сума придбання	Курс придбання в грн
Євро	78 980	біржовий

* У разі нелімітованої заявки вказати «біржовий».

Строк дії заявки до: виконання 200_ р.

У разі придбання валюти АКБ «Злагода» встановлює курс продавця на 1,2 % вище від біржового і зараховує різницю на свою користь. У разі дострокового відкликання заявки з ініціативи клієнта або нездійснення придбання внаслідок незадовільного для клієнта курсу продажу з клієнта утримується 3 % від заявленої суми придбання (в гривнях).

Усі витрати з переміщення коштів на рахунках банків-кореспондентів несе клієнт.

Копії документів на перерахування коштів у гривнях для придбання іноземної валюти на рахунок № 148180628 в АКБ «Злагода» м. Харків код банку 351254, а також копію контракту № 60000/1016 від 06.00.200 р. додаємо.

Придбану суму в іноземній валюті зарахувати на рахунок № 148180628 в АКБ «Злагода» код банку 351254

Керівник підприємства Торяник

Головний бухгалтер Кальницька

Заявку прийняв 19.00.200 р. _____
(підпис)

1. Заявку виконано: 20 серпня 200 р. Курс 250,00.
Валюту в сумі 32 934 євро зараховано 22 серпня 200 р.
Комісія банку: 794,25 грн.
2. Заявку виконано: 20 серпня 200 р. Курс 250,00.
Валюту в сумі 212 євро зараховано 20 серпня 200 р.
Комісія банку: 558,00 грн.
3. Заявку виконано 22 серпня 200 р. Курс 270,00.
Валюту в сумі 279 євро зараховано 22 серпня 200 р.
Комісія банку: 466,40 грн.
4. Заявку виконано: 23 серпня 200 р. Курс 275,00.
Валюту в сумі 45 908 євро зараховано 23 серпня 200 р.
Комісія банку: 1032,93 грн.

«Злагода». Банк платника, м. Харків

Найменування підприємства	ПСП «Слобожанське»
№ поточного рахунку та назва банку	148180628 АКБ «Злагода» код банку 351254
Код ЄДРПОУ	00447451
Адреса	Україна

5.2. Заявка на банківський переказ

№ 10 від 21.00.200__ р.

Просимо АКБ «Злагода» перерахувати кошти в іноземній валюті з рахунку № 148180628			
Сума іноземної валюти	Цифрами	78 980	Валюта
	Прописом	Сімдесят вісім тисяч дев'ятсот вісімдесят	Євро
Отримувач коштів	Фірма «Ландтехнік» Нейрштрасе 27 07 Німеччина		
№ рахунку банку отримувача	48076515		
Банк отримувача	Найменування	Доніс Банк	
	Адреса	Дорібург Німеччина	
	Код банку	81070000	
Призначення переказу коштів	Попередня оплата за комбайн «Марал-125» згідно з контрактом № 11016 від 05.00.200 р.		
Комісію переказ утримати	За рахунок платника ПСП «Слобожанське»		

**5.3. Виписка з валютного рахунку № 148180628
за 20.00.200_ р. ПСП «Слобожанське»**

Євро — курс 250 за 100.

№ пор.	Рахунок	Дебет		Кредит	
		валюта	гривні	валюта	гривні
1	Вхідний залишок			0,00	0,00
2	48076612			279,00	697,50
3	Оборот за 20.00.200_ р.	0,00	0,00	279,00	697,50
4	Вихідний залишок			279,00	697,50

5.4. Меморіальний ордер № 2 за 20.00.200_ р.

Платник ПСП «Слобожанське»	Дебет		Сума
	48076612		Євро 279,00
Банк платника АКБ «Злагода» м. Харків. Одержувач ПСП «Слобожанське».	Кредит 148180628		Гривні 697,50
Банк одержувача АКБ «Злагода»			

Сума літерами: двісті сімдесят дев'ять євро

Призначення платежу: Валюту куплено на УМВБ

**5.5. Виписка з валютного рахунку № 148180628
за 21.00.200_ р. ПСП «Слобожанське»**

Євро — курс 260 за 100.

№ пор.	Рахунок	Дебет		Кредит	
		валюта	гривні	валюта	гривні
1	Вхідний залишок	0,00	0,00	279,00	697,50
2	Курсова різниця	0,00	0,00	0,00	27,90
3	Оборот за 21.00.2000	0,00	0,00	0,00	27,90
4	Вихідний залишок			279,00	725,40

**5.6. Виписка з валютного рахунку № 148180628
за 22.00.200_ р. ПСП «Слобожанське»**

Євро — курс 270 за 100.

№ пор.	Рахунок	Дебет		Кредит	
		валюта	гривні	валюта	гривні
1	Вхідний залишок	0,00	0,00	279,00	725,40
2	Курсова різниця	0,00	0,00	0,00	27,90
3	48076612	0,00	0,00	212,00	572,40
4	48076612	0,00	0,00	32 934,00	88 921,80
5	Оборот за 22.00.200__	0,00	0,00	33 146,00	89 522,10
6	Вихідний залишок	0,00	0,00	33 425,00	90 247,50

5.7. Меморіальний ордер № 3 за 22.00. 200_ р.

Платник — ПСП «Слобожанське»	Дебет		Сума
	48076612		Євро 212,00
Банк платника АКБ «Злагода» м. Харків Одержувач ПСП «Слобожанське»	Кредит		
Банк одержувача АКБ «Злагода»	148180628		Гривні 572,40

Сума літерами: Двісті дванадцять євро

Призначення платежу: Валюту куплено на УМВБ

5.8. Меморіальний ордер № 4 за 22.00.200_ р. ПСП «Слобожанське»

Платник — ПСП «Слобожанське»	Дебет	Сума
	48076612	
Банк платника АКБ «Злагода» м. Харків	Кредит	Євро 32 934,00
Одержувач ПСП «Слобожанське»		Гривні 88 921,80
Банк одержувача АКБ «Злагода»		

Сума літерами: Тридцять дві тисячі дев'ятсот тридцять чотири євро

Призначення платежу: Валюту куплено на УМВБ

5.9 Виписка з валютного рахунку № 148180628 станом на 23.00.200_ р. ПСП «Слобожанське»

Євро — курс 275 за 100

№ пор.	Рахунок	Дебет		Кредит	
		валюта	гривні	валюта	гривні
1	Вхідний залишок	0,00	0,00	33 425,00	90 247,50
2	Курсова різниця	0,00	0,00	0,00	1671,25
3	48150402	353,00	970,75	0,00	0,00
4	48076612	0,00	0,00	45 908,00	126 247,00
5	48076515	78 980,00	217 195,00		
	Оборот за 23.08.99	79 333,00	218 165,75	45 908,00	127 918,25
6	Вихідний залишок	0,00	0,00	0,00	0,00

5.10. Меморіальний ордер № 5 за 23.00.200_ р. ПСП «Слобожанське» (денний)

Платник — ПСП «Слобожанське»	Дебет	Сума
	148180628	
Банк платника АКБ «Злагода» м. Харків	Кредит	Євро 353,00
Одержувач АКБ «Злагода»		Гривні 970,75
Банк одержувача АКБ «Злагода»		

Сума літерами: Триста п'ятдесят три євро

Призначення платежу: Комісійна винагорода за перерахування валюти

5.11. Меморіальний ордер № 6 за 23.00.200_ р. ПСП «Слобожанське» (вечірній)

Платник — СПС «Слобожанське»	Кредит	Сума
	48076612	
Банк платника АКБ «Злагода»	Кредит	Євро 45 908,00
Одержувач ПСП «Слобожанське»		Гривні 126 247,00
Банк одержувача АКБ «Злагода» м. Харків		

Сума літерами: Сорок п'ять тисяч дев'ятсот вісім євро

Призначення платежу: Валюту куплено на УМВБ

**5.12. Меморіальний ордер № 7
за 23.00.200_р. ПСП «Слобожанське»**

Платник — СПС «Слобожанське»	Кредит	Сума
Банк платника АКБ «Злагода»	148180628	Євро 78 980,00
Одержувач фірма «Ландтехніка»	Кредит	
Банк одержувача Доніс Банк	48076515	Гривні 217 195,00

Сума літерами: Сімдесят вісім тисяч дев'ятсот вісімдесят євро
 Призначення платежу: Попередня оплата за комбайн «Марал-125»

Необхідно:

1. Скласти реєстр розшифрувань виписок з валютного рахунку № 148180628 ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200_р. (євро) за формою табл. 2.3.

Таблиця 2.3

№ пор.	Зміст господарської операції	Д-т	К-т	Курс НБУ	Сума	
					євро	грн
1	20.00.200_р. Куплено валюту на УМВБ					
2	21.00.200_р. Курсова різниця: $279 \cdot (2,10 - 2,0)$					
3	22.00.200_р. Курсова різниця: $279 \cdot (2,20 - 2,10)$ Куплено валюту на УМВБ					
4	23.00.200_р. Курсова різниця: $33\,425 \cdot (2,25 - 2,20)$ Сплачено банку комісійну винагороду за банківські послуги Куплено валюту на УМВБ Проведено попередню оплату нерезиденту за комбайн					

2. Скласти Журнал-ордер № 2 с.-г. та відомість.
3. Усі документи підібрати за схемою:

Задача 4. Облік операцій на інших рахунках у банку в національній валюті

Методичні вказівки

Сільськогосподарські підприємства можуть відкривати у банках поряд з поточним рахунком інші рахунки, кошти з яких використовуються для різних операцій цільового характеру. Для їх обліку призначений **рахунок 31 «Рахунки в банках» субрахунок 313 «Інші рахунки в банку в національній валюті»**. В межах субрахунку 313 можуть бути відкриті такі рахунки: рахунок по коштах на капітальні інвестиції, акредитиви, спеціальні рахунки для придбання матеріально-технічних ресурсів для розвитку тваринництва та ін. Найбільш поширеними серед названих рахунків є спеціальні рахунки з накопичення коштів цільового використання для розвитку галузі тваринництва.

Нарахування і використання коштів з цього рахунку на сьогодні регулюється Порядком нарахування, виплат і використання коштів, спрямованих для виплати дотацій сільськогосподарським товаровиробникам за продані ними переробним підприємствам молоко та м'ясо в живій вазі, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.99 р. № 805.

Відповідно до листа Державної податкової адміністрації України «Про податок на додану вартість» від 18.06.99 № 8837(7) 16-1121 сума дотацій перераховується на спеціальний субрахунок 313, де накопичуються суми ПДВ, спрямовані на підтримку власного виробництва тваринницької продукції та продукції птахівництва.

Крім того, сума ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету сільськогосподарськими підприємствами за реалізовані ними молоко, худобу, птицю, вовну, а також за молочну продукцію та м'ясопродукти (крім реалізованих переробним підприємствам), вироблені у власних переробних цехах, повністю залишається у розпорядженні цих сільськогосподарських підприємств і спрямовується на підтримку власного виробництва тваринницької продукції та продукції птахівництва.

Сільськогосподарські підприємства бухгалтерський облік розрахунків з ПДВ ведуть на окремому аналітичному рахунку «З податку на додану вартість з реалізації молока, худоби, птиці, вовни, а також молочної продукції та м'ясопродуктів, вироблених у власних переробних цехах» до субрахунку 641.

На перелічену продукцію ПДВ нараховується на загальних підставах у розмірі 20 % і відображується за кредитом субрахунку 641.

При одержанні за договорами постачання ТМЦ, виконаних робіт і наданих послуг, пов'язаних з виробництвом та переробкою у власних цехах зазначеної раніше продукції, виникає податковий кредит, який відображують за дебетом субрахунку 641.

Різниця між податком на додану вартість, отриманим від покупців, і податком на додану вартість, сплаченим постачальникам, перерахову-

ється підприємством з поточного на окремий рахунок у банку для підтримки власного виробництва тваринницької продукції в порядку черговості платежів до бюджету.

Кошти, перераховані сільськогосподарськими підприємствами на цей рахунок, використовуються ними для придбання матеріально-технічних ресурсів для виробництва і переробки продукції тваринництва і птахівництва. У разі нецільового використання цих коштів вони стягуються до Державного бюджету відповідно до законодавства України. У кінці поточного року залишок на рахунку вилученню до бюджету не підлягає і використовується підприємством на зазначені цілі в наступному році. Облік операцій на інших рахунках ведеться в системі рахунків із застосуванням кореспонденції рахунків, поданої в табл. 2.4 і 2.5.

Таблиця 2.4

Кореспонденція рахунків з відображення грошових коштів, одержаних від реалізації тварин переробним підприємствам у живій масі

№ пор.	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
<i>Реалізовано переробному підприємству тварин у живій масі</i>			
1	За договірними цінами (виручка від реалізації продукції)	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»	701 «Дохід від реалізації готової продукції»
2	ПДВ нараховано за нульовою ставкою	701 «Дохід від реалізації готової продукції»	641 «Розрахунки за податками»
3	За плановою собівартістю	901 «Собівартість реалізованої готової продукції»	21 «Тварини на вирощуванні та відгодівлі»
4	На підставі приймальних квитанцій переробних підприємств відображено суми дотацій за продане їм м'ясо в живій масі (визначаються переробним підприємством згідно з попереднім розрахунком)	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»	48 «Цільове фінансування і цільові надходження»
5	При використанні коштів за цільовим призначенням відображено дохід	48 «Цільове фінансування і цільові надходження»	718 «Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів»
<i>Надійшли кошти від переробного підприємства</i>			
6	На вартість закупленої продукції	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»
7	На суму нарахованих дотацій	313 «Інші рахунки в банку в національній валюті»	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»

№ пор.	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
<i>Використання сум дотацій для розвитку галузі тваринництва</i>			
8	Придбано дві голови племінного молодняка	21 «Тварини на вирощуванні та відгодівлі»	63 «Розрахунки з поставачальниками та підрядниками»
9	Відображено ПДВ за придбану худобу	641 «Розрахунки за податками»	63 «Розрахунки з поставачальниками та підрядниками»
10	Використано кошти з окремого рахунку на придбання матеріально-технічних ресурсів виробничого призначення (вартість придбаной худоби)	63 «Розрахунки з поставачальниками та підрядниками»	313 «Інші рахунки в банку в національній валюті»

Таблиця 2.5

Кореспонденція рахунків з відображення грошових коштів, одержаних від реалізації молока, худоби, птиці, вовни, а також за молочну продукцію та м'ясопродукти, вироблені у власних переробних цехах

№ пор.	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
<i>Відображено реалізацію готової продукції тваринництва</i>			
1	За реалізаційними цінами	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	701 «Дохід від реалізації готової продукції»
2	Нараховано ПДВ	701 «Дохід від реалізації готової продукції»	641* «Розрахунки за податками»
3	За плановою собівартістю	901 «Собівартість реалізації готової продукції»	272 «Продукція сільськогосподарського виробництва»
4	Надійшли кошти від покупця	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	361 «Розрахунки з покупцями та замовниками»
5	Відображену суму ПДВ за призначенням спрямовано на підтримку сільськогосподарського товаровиробника	641* «Розрахунки за податками»	48 «Цільове фінансування і цільові надходження»
6	Перераховано підприємством на окремий рахунок залишок податкових зобов'язань	313 «Інші рахунки в банку в національній валюті»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»
<i>Придбано матеріально-технічні ресурси для галузі тваринництва</i>			
7	За договірними цінами	211 «Молодняк тварин на вирощуванні»	631 «Розрахунки з вітчизняними поставачальниками»

№ пор.	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
8	Відображено ПДВ за придбані матеріально-технічні ресурси	641* «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними поставальниками»
9	Використано кошти з окремого рахунку на придбання матеріально-технічних ресурсів виробничого призначення (вартість придбаної худоби)	631 «Розрахунки з вітчизняними поставальниками»	313 «Інші рахунки в банку в національній валюті»
10	Відображено використання коштів, спрямованих на підтримку сільськогосподарського товаровиробника	48 «Цільове фінансування і цільові надходження»	718 «Дохід від безплатно одержаних оборотних активів»

* Аналітичний рахунок «З ПДВ з реалізації молока, худоби, птиці, вовни, а також молочної продукції і м'ясопродуктів, вироблених у власних цехах».

Питання для самоперевірки

1. Чи відкривають сільськогосподарські підприємства інші рахунки в банках?
2. Коли виникає потреба у відкритті рахунку для обліку грошових коштів на капітальні інвестиції?
3. Чи застосовується в сільськогосподарських підприємствах акредитивна форма розрахунків?
4. Де ведеться облік розрахунків із застосуванням розрахункових чеків і який встановлено порядок розрахунків чеками?

Навчальний матеріал: операції по інших рахунках у банку в національній валюті ПСП «Слобожанське» за звітний місяць (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Операції з обліку на інших рахунках у банку в національній валюті ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200_ р.

№ пор.	Зміст господарської операції	Дата	Номер документа	Оборот, грн		Код кореспондуючого рахунку
				Д-т	К-т	
	Залишок на 1-ше число звітнього місяця по окремому рахунку			22 780,00		
1	Перераховано підприємством на окремий рахунок суму дотацій за молоко. Підстава: розрахунок бухгалтерії, платіжне доручення	08	37	17 220,00		

№ пор.	Зміст господарської операції	Дата	Номер документа	Оборот, грн		Код кореспондуючого рахунку
				Д-т	К-т	
2	Перераховано ТОВ «Техмонтажналадка» м. Харків з окремого рахунку (використано кошти) за дизельне паливо. Підстава: рахунок № 237, платіжне доручення	08	25		40 000,00	
	Разом за день			17 220,00	40 000,00	
3	Виставлено акредитив Вінницькій обласній сільськогосподарській станції для придбання насіння люцерни	12	1	20 000,00		
	Разом за день			20 000,00		
4	Перераховано підприємством на окремий рахунок залишок податкових зобов'язань. Підстава: розрахунок бухгалтерії, платіжне доручення	25	46	6655,29		
5	Перераховано ТОВ «Техмонтажналадка» м. Харків за дизельне паливо. Підстава: рахунок № 567, платіжне доручення	25	26		6589,40	
6	Оплачено послуги банку за обслуговування. Підстава: меморіальний ордер № 28				65,89	
	Разом за день			6655,29	6655,29	
7	Відображено використання коштів, спрямованих на підтримку сільськогосподарського товаровиробника	30	05		46 655,29	

Необхідно:

1. Скласти журнал реєстрації виписок з окремого рахунку.
2. Записати в Журнал-ордер № 2 с.-г. та відомість залишок грошей на окремому рахунку, який відкрито в межах субрахунку 313 «Інші рахунки в банку в національній валюті».
3. На підставі журналу реєстрації виписок з окремого рахунку скласти Журнал-ордер № 2 с.-г. та відомість за звітний місяць. Підбити підсумок у Журналі-ордері за субрахунком 313 «Інші рахунки в банку в національній валюті». Вивести залишок грошей на окремому рахунку.
4. Зробити записи в аркушах-розшифруваннях операцій, які віднесені в дебет і кредит рахунків.
5. Записати в Головну книгу підсумкові дані Журналу-ордера № 2 с.-г.

Методичні вказівки

Сільськогосподарські підприємства можуть відкривати в банку рахунки, на яких обліковують грошові документи і грошові кошти в дорозі як у національній, так і в іноземній валюті. До грошових документів, які обліковують на субрахунках 331 «Грошові документи в національній валюті» і 332 «Грошові документи в іноземній валюті», відносять документи, що зберігаються у касі підприємства: оплачені путівки в будинки відпочинку і санаторії, поштові марки, проїзні талони на службові роз'їзди та інші грошові документи.

При передаванні путівки своєму працівнику з оплатою її вартості суму, що підлягає сплаті, слід визнавати доходом, включаючи її до складу іншого доходу від операційної діяльності.

Передача путівки працівнику підприємства з компенсацією її вартості фактично відповідає всім чотирьом обов'язковим вимогам визнання доходу, оскільки путівка дає право покупцю (працівнику) на одержання послуг і виступає як інший актив, а економічна вигода — це потенційна можливість одержання підприємством грошових коштів від використання активу.

Господарські операції, пов'язані з придбанням і наданням санаторно-курортної путівки своєму працівнику за повну вартість без податку на додану вартість, у бухгалтерському обліку відображують таким чином: перерахування грошових коштів дитячому санаторію за путівку відносять у дебет субрахунку 371 «Розрахунки за виданими авансами» з кредиту субрахунку 311 «Поточні рахунки в національній валюті». При оприбуткуванні путівки до каси підприємства дебетують субрахунок 331 «Грошові документи в національній валюті» і кредитують субрахунок 371 «Розрахунки за виданими авансами». Надходження до каси підприємства грошових коштів від працівника відображують за дебетом субрахунку 301 «Каса в національній валюті» і кредитом субрахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами». При передаванні путівки працівнику підприємства дебетують субрахунок 685 і кредитують субрахунок 719 «Інші доходи від операційної діяльності». При списанні собівартості реалізованої путівки дебетують субрахунок 949 «Інші витрати операційної діяльності» і кредитують субрахунок 331. Для включення до складу фінансового результату доходу від продажу путівки дебетують субрахунок 719 і кредитують субрахунок 791 «Результат основної діяльності». При віднесенні на фінансовий результат витрат з придбання путівки дебетують субрахунок 791 і кредитують субрахунок 949.

Аналітичний облік грошових документів здійснюється за їх видами.

До грошових коштів у дорозі, які обліковують на субрахунках 333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті» і 334 «Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті», відносять виручку, одержану підприємством за послуги, виконані роботи або реалізовану готову продукцію, внесену в касу банку або поштового відділення для зарахування на поточний ра-

хунок, але яку ще не зараховано за призначенням. Підставою для відображення в обліку сум є: при здаванні виручки — квитанція установи банку, поштового відділення, копії супровідних відомостей на здавання виручки інкасаторам банку тощо.

В разі журнально-ордерної форми операції на рахунку 33 «Інші грошові кошти» обліковують у Журналі-ордері № 2 с.-г. та відомості. По кожному рахунку в названих облікових регістрах передбачено окремі розділи. Записи здійснюють на підставі виписок банку та інших документів так само, як і на рахунку 31.

Питання для самоперевірки

1. Призначення рахунків інших коштів в банку і порядок відображення операцій на них.
2. Первинні документи з обліку інших коштів у банку.
3. Призначення і обробка виписок банку за рахунками інших коштів.
4. Кореспонденція рахунків за рахунком 33 «Інші грошові кошти».
5. Синтетичний і аналітичний облік за рахунком 33.
6. Призначення і порядок складання Журналу-ордера № 2 с.-г.
7. Сформулювати господарські операції за такою кореспонденцією рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
331	301	333	311	977	333
331	311	333	372	334	312
331	371	377	333	942	334
301	331	651	333		
949	331	312	333		

Навчальний матеріал: господарські операції по рахунках інших коштів у банку в ПСП «Слобожанське» за звітний місяць (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Господарські операції по рахунках інших коштів у банку в ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200_р.

№ пор.	Зміст господарської операції	Дата	Номер документа	Оборот, грн	
				Д-т	К-т
1	Перераховано грошові кошти Міжбанківській валютній біржі для придбання іноземної валюти	20	633	221 736,00	
2	Придбано валюту на УМВБ	20	2		697,50
	Разом			221 736,00	697,50
3	Придбано валюту на УМВБ	22	3		572,40
4	Придбано валюту на УМВБ	22	4		88 921,80
	Разом				89 494,20
5	Сплачено банку комісійну винагороду за розрахунково-касове обслуговування	23	5		2597,26
6	Придбано валюту на УМВБ	23	6		126 247,00
	Разом				127 217,75

№ пор.	Зміст господарської операції	Дата	Номер документа	Оборот, грн	
				Д-т	К-т
7	Квитанція ощадного банку: здано в ощадний банк продавцем Ткаченко І.П. виручку від реалізації продукції за готівку в м. Києві	24	65	2400	
8	Надійшли на поточний рахунок у національній валюті кошти, які було раніше обліковано як кошти в дорозі	31	223		2400
9	Придбано поштові марки за рахунок підзвітних сум	31	134	200	
10	Списано поштові марки	31	29		100
11	Оприбутковано придбану санаторно-курортну путівку до каси підприємства	31	63	540	
12	Списано собівартість реалізованої путівки	31	67		540
	Разом			740	3040
13	Перераховано збір до Пенсійного фонду	31	10		2164,39
	Разом				2164,39

Необхідно:

1. Визначити кореспонденцію рахунків на основі операцій на рахунку 33 «Інші грошові кошти».
2. Записати в Журнал-ордер № 2 с.-г. та відомість залишок коштів на рахунку 33 на 1-ше число звітного місяця 200_ р.
3. На підставі виписок АКБ «Укрсоцбанку» (господарські операції) скласти Журнал-ордер № 2 с.-г. та відомість по інших коштах в банку за звітний місяць 200_ р.
4. Підбити підсумки в Журнал-ордері № 2 с.-г. за рахунком 33.
5. Вивести залишок коштів на рахунку 33 і звірити із залишком за останньою випискою АКБ «Укрсоцбанку».
6. Зробити записи в аркушах-розшифруваннях операцій, віднесених у дебет і кредит рахунків. Зробити звітку підсумків оборотів Журналу-ордера № 2 с.-г. та відомості за рахунком 33 з іншими регістрами синтетичного обліку.
7. Записати в Головну книгу підсумкові дані Журналу-ордера № 2 с.-г.

Розділ 3

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ДЕБІТОРАМИ ТА ЗА ЗОБОВ'ЯЗАННЯМИ

Задача 1. Облік операцій з короткостроковими вексями
(у наскрізну задачу не включається)

Методичні вказівки

Вексель — це цінний папір, який засвідчує безумовне грошове зобов'язання векселедавця сплатити після настання строку певну суму грошей власнику векселя (векселеутримувач). Виконуючи боргові зобов'язання, вексель одночасно виступає як цінний папір. Крім виконання функцій засобу платежу він, як цінний папір, може ставати об'єктом різних угод — купівлі-продажу, обліку, застави тощо.

При укладанні договору (купівлі-продажу, поставки товарів тощо) на умовах вексельних розрахунків і обліку векселів застосовують такі терміни.

Векселедавець — боржник при складанні простого векселя, той, хто видав переказний вексель і наказав заплатити.

Векселеутримувач — кредитор при складанні простого векселя або той, на користь кого видано переказний вексель.

Простий вексель — виписується позичальником (векселедавцем) і містить нічим не обумовлене зобов'язання сплатити певну суму грошей кредиторів (векселеутримувачу).

Переказний вексель (трата) — виписується кредитором (векселедавцем) і містить нічим не обумовлену пропозицію до позичальника сплатити певну суму грошей третій особі.

Аваль — вексельне поручительство. Найчастіше авалістом, який гарантує оплату векселя, виступає банк. Аваліст бере на себе зобов'язання сплатити вексель у разі несплати його в установленний строк.

Акцепт — згода платника на оплату переказного векселя.

Інкасування (інкасо) — прийняття векселя банком від векселеутримувача для пред'явлення його у визначений строк боржникові і отримання належних платежів. У разі надходження платежу вексель повертається векселеутримувачеві, але з опротестуванням неплатежу. Банк несе відповідальність за наслідки, які виникли, якщо платіж неопротес-

товано. У разі ненадходження платежу і здійснення протесту витрати, пов'язані з протестом комісії, та інші платежі оплачуються клієнтом.

Індосамент — передавальний надпис на векселі. Індосамент може бути здійснений навіть на користь платника, незалежно від того, акцептував він вексель чи ні, або на користь векселедавця, або на користь будь-якої зобов'язаної за векселем особи. Ці особи, у свою чергу, можуть індосувати вексель. Індосамент повинен бути простим і нічим не обумовленим. Частковий індосамент недійсний.

Трасат — платник, який приймає переказний вексель.

Трасант — векселедавець переказного векселя.

Трасантування — видача переказного векселя, тобто прийняття на себе зобов'язань гарантії акцепту і платежу.

Трата — переказний вексель щодо трасата.

У зв'язку з введенням у господарський оборот векселів банки мають можливість приймати їх на інкасо для одержання платежів і оплати векселів у встановлені строки. Якщо платіж надійде, вексель повертається боржнику.

У разі ненадходження платежу вексель повертається векселеутримувачу, але з протестом неплатежу. Отже, банк відповідає за наслідки, які виникають через ненадходження протесту. Слід зазначити, що при інкасуванні векселів роль банку зводиться тільки до суворого виконання умов клієнта-векселеутримувача.

За здійснення інкасо банк одержує комісійну винагороду.

Якщо в розрахунках, оформлених простим векселем, фігурують два учасники — продавець (кредитор) і покупець (боржник), то в операціях з переказним векселем кількість дійових осіб збільшується. За класичною схемою у переказному векселі беруть участь три особи:

- трасант (він же векселедавець) — є одночасно дебітором щодо ремітента і кредитором щодо трасата;
- трасат (платник — той, кому трасант дає наказ платити) — є дебітором щодо трасанта;
- ремітент (перший векселеутримувач) — є кредитором щодо трасанта.

Найчастіше виконуваною операцією з векселями, отриманими за відвантажену продукцію, виконані роботи (послуги), є операція дисконту (обліку) векселів банком. Облік, або дисконт, векселів полягає в тому, що векселеутримувач передає банку вексель на підставі договору обліку і за іменним індосаментом. Банк його терміново оплачує, а платіж за векселем одержує тільки з настанням вказаного у векселі строку. Економічною суттю операції є дострокова грошова реалізація векселя його власником банку і переказ комерційного кредиту в банківський. За достроковий платіж банк утримує з номінальної суми векселя певну винагороду на свою користь, тобто вексель оплачується зі знижкою.

Різниця між сумою, яку банк заплатив за вексель, і сумою, яку він одержить за цим векселем у строк платежу, називається *дисконтом*. Дисконт — слово італійського походження і перекладається як «знижка».

Обліковуюючи вексель, банк одержує його в своє розпорядження і стає кредитором-векселеутримувачем з усіма правами і обов'язками останнього. Банк самостійно пред'являє враховані векселі векселедавцеві для оплати в установлений строк. У разі несплати векселі опротестовуються банком у неплатежу у встановленому порядку і передаються векселепред'явникові з письмовою вимогою про їх оплату у строк від трьох до семи днів. При невиконанні цієї вимоги банк може призупинити кредитування векселепред'явника і звернутися до суду про примусове стягнення боргу за векселем.

Платіж за векселем може бути забезпечений повністю або в частині вексельної суми за допомогою авалю, тобто поручительства за векселем. Це забезпечення здійснюється третьою особою. Аваль дається на правій стороні векселя і виражається словами «Як аваліст за ...» Аваль підписується керівником і головним бухгалтером того підприємства, яке дає аваль. Підписи скріплюються печаткою підприємства-аваліста. В авалі повинно бути вказано, за чий рахунок він видається. За відсутності такої вказівки його вважають виданим за векселедавця.

Для обліку розрахунків з використанням векселів у діючому Плані рахунків передбачено рахунки **34 «Короткострокові векселі одержані»** і **62 «Короткострокові векселі видані»**.

Рахунок 34 «Короткострокові векселі одержані» належить до активних рахунків. За дебетом рахунку 34 відображується дебіторська заборгованість за реалізовану продукцію, виконані роботи, надані послуги, оплата яких гарантується одержаними векселями від покупців і замовників, за кредитом — оплата векселів векселедавцем.

Рахунок 62 «Короткострокові векселі видані» належить до пасивних рахунків. За кредитом цього рахунку відображується сума кредиторської заборгованості за одержані матеріальні цінності, виконані для юридичної особи роботи та надані послуги, за дебетом — погашення боргу через оплату виданих векселів. Юридична особа, яка розраховується векселями, купує їх у відповідній установі банку за встановленою ціною. Бланки векселів є бланками суворої звітності і тому їх облік ведеться підприємствами на позабалансовому рахунку 08 «Бланки суворої звітності». Витрати, пов'язані з придбанням бланків векселів і сплатою держмита, відносять до складу валових витрат.

Заборгованість за розрахунками з покупцями і замовниками та іншими дебіторами, що забезпечена одержаними векселями, обліковується підприємством на рахунку 34. Аналітичний облік ведеться за кожним одержаним векселем. У міру пред'явлення розрахункових документів покупцям (замовникам) за реалізовану продукцію, виконані роботи, надані послуги і при одержанні векселя векселеутримувач робить бухгалтерський запис: Д-т рахунку 34 «Короткострокові векселі одержані» і К-т рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».

Суми, відображені на рахунку 34, у міру погашення заборгованості, забезпеченої векселями, списуються з кредиту рахунку в дебет рахунків 31 «Рахунки в банках», 30 «Каса».

Заборгованість по розрахунках з постачальниками, підрядниками та іншими кредиторами, що забезпечена виданими векселями, обліковується підприємством на рахунку 62. Аналітичний облік векселедавець веде за кожним виданим векселем.

Видача векселів на суму товарів і послуг відображується записом за кредитом рахунку 62 в кореспонденції з рахунками 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», 68 «Розрахунки за іншими операціями» або іншими відповідними рахунками розрахунків.

Суму витрат у вигляді договірних відсотків за відстрочку платежу векселедавець відображує за кредитом субрахунку 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками» і дебетом рахунків:

952 «Інші фінансові витрати» — коли векселями здійснено розрахунки за сировину, паливо, матеріали, комплектуючі виробу, товари і послуги виробничого характеру для забезпечення поточної виробничої діяльності;

15 «Капітальні інвестиції» — коли векселями здійснено розрахунки за основні засоби, будівельно-монтажні, проектні та інші роботи і послуги, витрати за якими не відносять на собівартість продукції.

Погашення заборгованості, забезпеченої виданими векселями, відображується за дебетом рахунку 62 і кредитом рахунків 30 «Каса», 31 «Рахунки в банках».

Навчальний матеріал: операції з простим безвідсотковим векселем (табл. 3.1); операції з простим відсотковим векселем (табл. 3.2); операції з дисконтним векселем (табл. 3.3); операції з переказним векселем (табл. 3.4).

Таблиця 3.1

Операції з простим безвідсотковим векселем

№ пор.	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Д-т	К-т	
Облік у векселедавця				
1	Оприбутковано паливо			15 000
2	Включено ПДВ до податкового кредиту			3000
3	Видано вексель в оплату палива			18 000
4	Отримано вексель до погашення, після чого його оплачено грошовими коштами			18 000
Облік у векселеутримувача				
1	Відвантажено паливо			18 000
2	Отримано вексель у забезпечення дебіторської заборгованості.			18 000
	Після чого його:			
	а) передано далі індосаменту в оплату товарів (робіт, послуг)			18 000
	б) з одночасним відображенням на позабалансовому рахунку			18 000
3	Пред'явлено до погашення і оплачено грошовими коштами в повному обсязі			18 000

Таблиця 3.2

Операції з простим відсотковим векселем

№ пор.	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Д-т	К-т	
Облік у векселедавця				
1	Виконано роботи щодо внесення мінеральних добрив			20 000
2	Включено ПДВ до податкового кредиту			4000
3	Видано вексель в оплату послуг			24 000
4	Нараховано відсотки за векселем у встановлені строки (сума умовна)			500
5	Включено ПДВ до податкового кредиту			100
6	Отримано вексель до погашення і оплачено разом з відсотками			24 000
				600
Облік у векселеутримувача				
1	Виконано роботи щодо внесення мінеральних добрив			24 000
2	Отримано вексель в оплату послуг			24 000
3	Нараховано відсотки за векселем (сума умовна)			500
4	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ			100
5	Пред'явлено вексель до погашення і оплачено грошовими коштами			24 000
6	Отримано відсотки за векселем			600

Таблиця 3.3

Операції з дисконтним векселем

№ пор.	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Д-т	К-т	
Облік векселя в банку				
1	Отримано вексель в оплату товарів (номінальна вартість векселя — 36 000 грн, договірна вартість товарів — 30 000 грн)			60 000
				12 000
2	Отриманий вексель враховано з дисконтом у банку			52 000
3	Зараховано суму грошових коштів			52 000
4	Відображено різницю між договірною вартістю товарів і вартістю врахованого векселя			8000
5	Відображено різницю між договірною вартістю векселя і договірною вартістю товарів			12 000
6	Визнано доходом звітного періоду різницю між номінальною вартістю векселя і договірною вартістю товарів			12 000

Операції з переказним векселем

№ пор.	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Д-т	К-т	
Облік у векселедавця (підприємство 1)				
1	Відвантажено товари підприємству 3			48 000
2	Отримано роботи (послуги) від підприємства 2			40 000
3	Включено ПДВ до податкового кредиту			8000
4	Видано вексель підприємству 2 в оплату робіт (послуг)			48 000
5	Акцептовано вексель в оплату робіт (послуг)			48 000
	з одночасним відображенням на позабалансовому рахунку			48 000
Облік у векселеутримувача (підприємство 2)				
1	Надано послуги підприємству 1			48 000
2	Отримано вексель від підприємства 1 у забезпечення дебіторської заборгованості			48 000
3	Пред'явлено вексель підприємству 3 до погашення і оплачено грошовими коштами			48 000
Облік у акцептанта (підприємство 3)				
1	Оприбутковано товари від підприємства 1			40 000
2	Включено ПДВ до податкового кредиту			8000
3	Акцептовано вексель в оплату послуг підприємству 2			48 000
4	Погашено вексель			48 000

Необхідно:

1. Скласти реєстр операції з короткостроковими векселями (порядковий номер, зміст операції, дебет, кредит, сума).
2. На підставі реєстру операцій з короткостроковими векселями скласти Журнал-ордер № 8 с.-г. та відомість аналітичного обліку.

Задача 2. Облік розрахунків з підзвітними особами
Методичні вказівки

Одним з об'єктів бухгалтерського обліку є розрахунки з працівниками господарства, які пов'язані з відшкодуванням витрат на службові відрядження, придбання різних матеріалів для потреб господарства і оплату поштових, телеграфних та інших адміністративно-господарських витрат. Гроші у підзвіт можуть брати тільки працівники господарства, перелік яких передбачається наказом керівника господарства, за умови, що вони не мають заборгованості по раніше одержаних авансах.

Підзвітній особі видається аванс у сумі очікуваних витрат. Після виконання завдання вона здає у бухгалтерію авансовий звіт (документ про використання одержаного авансу).

Облік розрахунків з підзвітними особами ведуть на рахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами» субрахунок 372 «Розрахунки з підзвітними особами» в Журналі-ордері № 7 с.-г.

На авансовий звіт у Журналі-ордері відводиться один рядок, а для підзвітної особи — стільки рядків, скільки нею було подано авансових звітів за місяць і додатковий рядок на підсумок.

Питання для самоперевірки

1. Роль і завдання обліку розрахунків з підзвітними особами.
2. Хто може бути підзвітною особою?
3. Характеристика субрахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами».
4. Порядок відшкодування витрат, пов'язаних із службовими відрядженнями.
5. Порядок приймання, перевірки і затвердження авансових звітів.
6. Призначення і порядок ведення Журналу-ордера № 7 с.-г.

Навчальний матеріал: виписка із Журналу-ордера № 7 с.-г. ПСП «Слобожанське» на початок звітнього місяця 200_ р. (табл. 3.5); дані для складання авансового звіту; господарські операції з обліку розрахунків з підзвітними особами за жовтень 200_ р. (табл. 3.6); бланк Журналу-ордера № 7 с.-г.

Таблиця 3.5

Виписка із Журналу-ордера № 7 с.-г. ПСП «Слобожанське» на початок звітнього місяця 200_ р.

№ пор.	Прізвище та ініціали підзвітної особи	Дата виникнення	Сальдо на 1-ше число звітнього місяця	
			Д-т	К-т
1	Гуторова Т.А	заборро-		20,00
2	Петренко А.М.	важ		21,00
3	Ткачев А.І.	30.09	40,00	
	Разом		40,00	41,00

Дані для складання авансового звіту № 57 від 12.10.200_ р.

Згідно з наказом директора ПСП «Слобожанське» бригадир рослинницької бригади Шевченко В.І. направляється у відрядження до м. Києва на семінар із застосування нових технологій вирощування сільськогосподарських культур на два дні (з 10.10 по 11.10.200_ р.).

Вартість проїзду поїздом у купейному вагоні — 36 грн в один бік. Вартість постільних речей 6 грн за одну ніч. Визначити суму добових.

**Господарські операції з обліку розрахунків
з підзвітними особами за жовтень 200_ р.**

Дата	Зміст операції	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Д-т	К-т
03.10	Авансовий звіт № 55 водія Лисяка В.І. про витрати на придбання бензину Аи-93 Податкова накладна: відображено суму податкового кредиту	357,00 71,40		
03.10	Авансовий звіт № 56 секретаря Гуторовій Т.А. на поштово-телеграфні та канцелярські витрати	40,00		
12.10	Авансовий звіт № 57 бригадира рослинницької бригади Шевченка В.І. на витрати для поїздки до м. Києва на семінар із застосування нових технологій вирощування с.-г. культур	120,00		
12.10	Авансовий звіт № 58 головного зоотехніка Вакуленка М.М про витрати на відрядження до міста Києва на семінар тваринників	150,00		
12.10	Авансовий звіт № 59 бригадира ферми ВРХ про витрати на доставку купленого молодняка тварин	23,40		
17.10	Авансовий звіт № 60 Лисяка В.І. про витрати на придбання палива Податкова накладна: відображено суму податкового кредиту	420,00 84,00		
18.10	Авансовий звіт № 61 продавця Ткаченка І.П. про виручку від реалізації продукції у м. Києві	2400,00		
18.10	Нараховано суму податкового зобов'язання	400,00		
31.10	Авансовий звіт № 62 Кизим В.В. про витрати на придбання поштових марок	200,00		
01.10	Видатковий касовий ордер № 94: видано секретарю Гуторовій Т.А. відшкодування перевитрат за авансовим звітом, складеним і затвердженим у минулому місяці	20,00		
01.10	Видатковий касовий ордер № 95: видано Петренку А.М. відшкодування перевитрат за авансовим звітом, складеним і затвердженим у минулому місяці	21,00		
02.10	Видатковий касовий ордер № 97: видано водію Лисяку В.І. у підзвіт для придбання палива	420,00		
05.10	Видатковий касовий ордер № 101: видано водію Лисяку В.І. для відшкодування перевитрат за авансовим звітом № 93	84,00		
05.10	Видатковий касовий ордер № 100: видано у підзвіт зоотехніку Вакуленку М.М.	160,00		
08.10	Видатковий касовий ордер № 104: видано у підзвіт секретарю Гуторовій Т.А. на поштово-телеграфні та канцелярські витрати	30,00		

Продовження табл. 3.6

Дата	Зміст операції	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Д-т	К-т
09.10	Видатковий касовий ордер № 105: видано бригадіру рослинницької бригади Шевченку В.І. у підзвіт	140,00		
09.10	Прибутковий касовий ордер № 141: повернення раніше виданого авансу Ткачовим А.І.	40,00		
14.10	Прибутковий касовий ордер № 149: одержано від Вакулена М.М невикористану підзвітну суму	10,00		
14.10	Прибутковий касовий ордер № 148: одержано від бригадира рослинницької бригади Шеченка В.І. залишок підзвітних сум	20,00		
16.10	Видатковий касовий ордер № 111: видано Лисяку В.І. аванс на придбання палива	500,00		
16.10	Видатковий касовий ордер № 112: видано Тарасенку А.М. перевитрату за авансовим звітом № 59	23,40		
18.10	Авансовий звіт № 61. Квитанція ощадного банку: в ощадний банк продавцем Ткаченко І.П. здано виручку від реалізації продукції за готівку у м. Києві	2400,00		
20.10	Видатковий касовий ордер № 120: видано Кизим В.В. у підзвіт на придбання поштових марок	200,00		
20.10	Видатковий касовий ордер № 115: видано водію Лисяку В.І. відшкодування перевитрат за авансовим звітом № 60	4,00		
30.10	Видатковий касовий ордер № 108: видано водію Петренку А.М. на витрати на відрядження	180,00		
30.10	Видатковий касовий ордер № 119: видано водію Лисяку В.І. готівку у підзвіт	70,00		
30.10	Видатковий касовий ордер № 117: видано водію Іванову І.П. готівку у підзвіт	180,00		

Необхідно:

1. Скласти авансовий звіт № 57.
2. Визначити кореспонденцію рахунків на підставі поданих вище господарських операцій.
3. Скласти Журнал-ордер № 7 с.-г.
4. Підбити підсумки в Журналі-ордері і зробити записи в Головну книгу.

Задача 3. Облік розрахунків за претензіями (у наскрізну задачу не включається)

Методичні вказівки

У ході виконання договорів купівлі-продажу товарів (робіт, послуг) сільськогосподарському підприємству постачальниками або покушцями готової продукції у сільськогосподарського підприємства, а також іншими юридичними і фізичними особами виникають ситуації, коли сторони змушені вдаватися до примусового виконання умов договорів стороною, яка їх не виконала або виконала частково. Це може бути пов'язано із переплатою за рахунками постачальників внаслідок неправильного застосування цін або арифметичних помилок, низької якості матеріалів, що надійшли від постачальників, або їх нестачі в дорозі понад норму природних втрат, помилкового списання банком сум з клієнтів тощо.

Для обліку операцій претензійного порядку призначено **рахунок 37 «Розрахунки з різними дебіторами» субрахунок 374 «Розрахунки за претензіями»**, який застосовують при усіх видах діяльності. Суми пред'явлених претензій постачальникам або підрядникам обліковуються на цьому рахунку доти, поки вони не будуть погашені. При цьому слід дебетувати субрахунок 374 «Розрахунки за претензіями» і кредитувати рахунки 20 «Виробничі запаси», 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети», 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».

У міру погашення заборгованості субрахунок 374 «Розрахунки за претензіями» кредитується і дебетуються відповідні рахунки грошових коштів 31 «Рахунки в банках» або 30 «Каса». На цьому ж субрахунку обліковують претензії до установ банків за сумами, помилково зарахованими або списаними з поточних рахунків сільськогосподарського підприємства.

На суму претензій на користь організацій і осіб, що призначені судом, а також на суми відмовлених платежів за раніше пред'явленими претензіями кредитується субрахунок 374 і дебетується рахунок 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Підставою для записів операцій на субрахунок 374 «Розрахунки за претензіями» є: акти приймання вантажів, рішення арбітражних органів, письмова згода постачальників на задоволення претензій, а також виписки банків на суми, що надійшли в порядку задоволення претензій.

Синтетичний і аналітичний облік руху коштів на субрахунок 374 «Розрахунки за претензіями» ведуть за кредитом у Журналі-ордері № 8 с.-г., за кожним дебітором — у відомості аналітичного обліку.

Найбільш поширену кореспонденцію рахунків з обліку розрахунків за претензіями подано в табл. 3.7.

**Господарські операції з обліку розрахунків за претензіями
(субрахунок 374 «Розрахунки за претензіями»)**

№ пор.	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки	
		Д-т	К-т
1	Пред'явлено претензію постачальникам за нестачу, пересортування і завищення вартості оприбуткованих товарно-матеріальних цінностей (матеріалів, палива, будівельних матеріалів, запасних частин, МШП) після їх оприбуткування		
2	Пред'явлено претензію банку на суми, помилково списані з поточних рахунків підприємства в банках		
3	Пред'явлено претензію постачальникам на суму завищення цін і тарифів (придбані цінності в господарстві ще не оприбутковані)		
4	Пред'явлено претензію постачальникам за простої з їхньої провини		
5	Пред'явлено претензію постачальникам за брак з їхньої вини		
6	Пред'явлено претензію постачальникам на суму визнаних штрафів, пені на користь підприємства		
7	Надходження платежів за пред'явленими претензіями: <ul style="list-style-type: none"> ► у касу ► на поточний рахунок у національній валюті ► на поточний рахунок в іноземній валюті 		
8	Пред'явлено претензію банку на суми, помилково зараховані банком, які не належать підприємству		
9	На суми претензій на користь різних організацій та осіб, не визнаних судом		
10	На суми відновлених платежів за раніше пред'явленими претензіями		

Навчальний матеріал

Порядок обліку руху претензійних сум слід розглянути на умовному числовому прикладі.

ПСП «Десна» Сосницького району Чернігівської області залізницею відвантажено попередньо оплачену сортову картоплю в кількості 60 т ПСП ім. Репіна Чугувського району Харківської області. Після приймання її на станції «Чугуїв» виявлено нестачу картоплі в кількості 2 т. Претензії до залізниці покупець ПСП ім. Репіна не має — пломби на запорах вагона не зламані. Відповідно до договору нестача картоплі в межах норм природних втрат, що оплачується за рахунок покупця, становила 0,5 т. Нестача картоплі понад норму природних втрат у кількості 1,5 т визнана постачальником, за що повернено раніше одержані ним гроші від покупця.

Фактична собівартість виробництва 1 т картоплі в ПСП «Десна» становила 500 грн, договірна ціна за 1 т картоплі без ПДВ — 1000 грн.

Зазначені операції в бухгалтерському обліку оформлюють бухгалтерськими записами, наведеними в табл. 3.8.

Облік розрахунків за претензіями

№ пор.	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Кількість, т	Сума, грн
		Д-т	К-т		
	ПСП ім. Репіна (покупець)				
1	Здійснено передоплату рахунку ПСП «Десна»			60	60 000,00
2	Відображено податковий кредит з ПДВ				12 000,00
3	Відображено розрахунки за податковим кредитом			—	12 000,00
4	Списано нестачу картоплі в межах природних втрат (з ПДВ)			0,5	600,00
5	Оприбутковано фактично одержану картоплю на суму: ➤ вартості картоплі ➤ ПДВ			58 —	58 000,00 11 600,00
6	Списано нестачу картоплі понад норму природних втрат з вини ПСП «Десна» (з ПДВ)			1,5	1800,00
7	Сплатено ПСП «Десна» претензійну суму за нестачу картоплі			—	1800,00
8	Відображено методом «сторно» суму податкового кредиту з ПДВ			—	300,00
	ПСП «Десна» (продавець)				
1	Надійшла на поточний рахунок попередня оплата рахунку за картоплю від ПСП ім. Репіна			60	72 000,00
2	Відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ			—	12 000,00
3	Відображено розрахунки за податковим зобов'язанням після відвантаження картоплі			—	12 000,00
4	Відвантажено продукцію ПСП ім. Репіна за фактичною собівартістю			60	30 000,00
5	Відображено продаж картоплі за договірною вартістю			60	72 000,00
6	Відображено нестачу картоплі з вини осіб, які завантажували її у вагон (з ПДВ)			1,5	1800,00
7	Перераховано з поточного рахунку на користь ПСП ім. Репіна відшкодування нестачі картоплі			—	1800,00
8	Відображено нестачу картоплі за фактичною собівартістю (методом «сторно»)			1,5	750,00
9	Відображено нестачу реалізованої картоплі за договірною ціною (методом «сторно»)			1,5	1800,00

Необхідно:

1. Скласти реєстр господарських операцій розрахунків за претензіями (порядковий номер, зміст операції, дебет, кредит, кількість, сума).

2. Відобразити операції з обліку розрахунків за претензіями в Журналі-ордері № 8 с.-г. та відомості аналітичного обліку.

Задача 4. Облік розрахунків за відшкодуванням завданих збитків

Методичні вказівки

Матеріальний збиток підприємству може бути заподіяний як умисним розкраданням товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, цінних паперів, так і внаслідок недбалого ставлення відповідальних працівників до вимог додержання правил зберігання сировини, матеріалів, продуктів тощо.

Виявлення випадків заподіяння збитку на підприємствах супроводиться проведенням інвентаризації майна в окремих місцях його зберігання, а також у ході інвентаризації грошових коштів і цінних паперів у касі підприємства. Крім розкрадання і нестач, збиток може бути заподіяний знищенням майна вогнем, водою та ін.

Після встановлення інвентаризацією кількісного розходження між даними бухгалтерського обліку і даними фактичного залишку товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів та іншого майна необхідно визначити суму вартості цінностей, яких бракує, згідно з Порядком визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.96 р. № 116. Цей Порядок встановлює механізм визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей.

Розмір збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей визначають за балансовою вартістю цих цінностей (з вирахуванням амортизаційних відрахувань), але не нижче ніж 50 % від балансової вартості на момент встановлення такого факту з урахуванням індексів інфляції, які щомісяця визначає Мінстат, відповідного розміру податку на додану вартість і розміру акцизного збору за формулою:

$$P_3 = [(B_B - A) \cdot I_{\text{інф}} + ПДВ + A_{36}] \cdot 2,$$

де P_3 — розмір збитків, грн; B_B — балансова вартість на момент встановлення факту розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, грн; A — амортизаційні відрахування, грн; $I_{\text{інф}}$ — загальний індекс інфляції, який розраховують на підставі щомісяця визначеного Мінстатом індексу інфляції; $ПДВ$ — розмір податку на додану вартість, грн; A_{36} — розмір акцизного збору, грн.

Вартість продукції, що виготовляється підприємствами для внутрішньовиробничих потреб, визначають виходячи із собівартості її виробництва з нарахуванням середньої по підприємству норми прибутку на цю продукцію із застосуванням коефіцієнта 2.

Вартість спирту визначають виходячи з оптової ціни підприємства-виробника з урахуванням акцизного збору (за встановленими ставками) та податку на додану вартість. До визначеної таким чином ціни застосовується коефіцієнт 3.

У разі розкрадання чи загибелі тварин суму збитків визначають за закупівельними цінами, які склалися на момент збитків, із застосуванням коефіцієнта 1,5.

Для обліку розрахунків з працівниками сільськогосподарських підприємств за виявленими нестачами, розтратами і крадіжками грошей, товарно-матеріальних цінностей і майна в межах рахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами» передбачено субрахунок 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків». На цьому субрахунку операції відображують лише у тому випадку, коли виявлено винну особу.

Товарно-матеріальні цінності, яких не вистачає, насамперед оцінюють за фактичною собівартістю і на визначену суму дебетують рахунок 94 «Інші витрати операційної діяльності» субрахунок 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей» і кредитують рахунки: 20 «Виробничі запаси», 21 «Тварини на вирощуванні та відгодівлі», 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети», 25 «Напівфабрикати», 26 «Готова продукція», 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва», 28 «Товари», 30 «Каса».

Потім вартість названих товарно-матеріальних цінностей, які оцінені за встановленими згідно з чинним законодавством цінами, відображують за дебетом субрахунку 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків» і кредитом рахунку 71 «Інший операційний дохід» субрахунок 716 «Відшкодування раніше списаних активів».

При списанні нестач або псуванні основних засобів на суму зносу (амортизації), нарахованого за час експлуатації, дебетують рахунок 13 «Знос необоротних активів» субрахунок 131 «Знос основних засобів» і кредитують рахунок 10 «Основні засоби». Залишкову вартість списаних основних засобів відображують за дебетом рахунку 97 «Інші витрати» субрахунку 976 «Списання необоротних активів» і кредитом рахунку 10 «Основні засоби». Суму, що підлягає відшкодуванню винними особами, відносять на дебет субрахунку 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків» і кредит субрахунку 746 «Інші доходи від звичайної діяльності».

При відшкодуванні заподіяних підприємству втрат кредитується субрахунок 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків» і дебетуються рахунки: 10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи», 20 «Виробничі запаси», 21 «Тварини на вирощуванні та відгодівлі», 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети», 25 «Напівфабрикати», 28 «Товари» — на вартість оприбуткованих товарно-матеріальних цінностей; 30 «Каса» — на суму готівки, яка надійшла в касу, 31 «Рахунки в банках» — на суму грошових коштів, які надійшли на рахунки в банках для відшкодування заподіяних втрат; 66 «Розрахунки з оплати праці» — на суму утримань із заробітної плати в погашення заборгованості за завданими підприємству збитками.

Якщо борг внаслідок неплатоспроможності не може бути погашений, то на суму боргу кредитується субрахунок 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків» і дебетується субрахунок 949 «Інші витрати операційної діяльності». Одночасно із списанням цінностей, винні у нестачі яких виявилися неплатоспроможними, на витрати балансова вартість списаного активу зараховується на позабалансовий рахунок 07 «Списані активи», субрахунок 071 «Списана дебіторська заборгованість».

Суму списаної дебіторської заборгованості обліковують на позабалансовому субрахунку 071 впродовж не менше від трьох років з дати списання для спостереження за можливістю стягнення їх у разі зміни майнового становища боржника.

Навчальний матеріал: господарські операції з обліку нестач, виявлених під час інвентаризації (табл. 3.9).

Таблиця 3.9

Господарські операції з обліку нестач, виявлених під час інвентаризації

№ пор.	Найменування операцій	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
1	Виявлено нестачу бензину за обліковими цінами, яку віднесено до складу витрат звітного періоду			500,00
2	Суму, що підлягає відшкодуванню винною особою, розраховують за формулою: (балансова вартість × індекс інфляції + ПДВ + акциз) · 2 $(500 + 100) \cdot 2 = 1200$			1200,00
3	Погашено нестачу товарів винною особою			1200,00
4	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ			100,00
5	Нараховано суму, що підлягає сплаті до бюджету: $1200 - 600 = 600$ грн			600,00

Необхідно:

1. Скласти кореспонденцію рахунків з обліку розрахунків щодо відшкодування завданих збитків внаслідок нестачі бензину.

2. Відобразити операції з обліку розрахунків щодо відшкодування завданих збитків у Журналі-ордері № 8 с.г. та відомості аналітичного обліку.

Задача 5. Облік кредитів банків
(у наскрізну задачу не включається)

Методичні вказівки

У період реформування аграрного сектора економіки і зміни форм власності підприємств було створено цілу низку невеликих за обсягом сільськогосподарських формувань. У процесі своєї виробничої діяльності вони відчували гостру недостатність оборотних активів і виникла потреба у додатковому фінансуванні. Це питання можна вирішити за рахунок отримання кредитів, які відповідно до чинного законодавства спрямовані на підтримку сільськогосподарського товаровиробника.

Слід зауважити, що взяття кредиту — це ще не «панацея» від усіх бід, оскільки позикові ресурси не дуже дешеві. Тому підприємству краще використати свої внутрішні резерви, ніж брати кредит. Так, у підприємства можуть бути ліквідні запаси, реалізація яких (навіть зі знижками) все ж таки виявиться більш вигідною, ніж взяття певної суми кредиту. Також не треба забувати про своїх контрагентів. Одним із варіантів (який для підприємства знову ж таки може виявитися більш вигідним) є домовленість про дострокове погашення боргу. Ще одним варіантом є діаметрально протилежна ситуація — домовитися з постачальниками про відстрочку платежів. У свою чергу, якщо купується певне обладнання, то його можна взяти у лізинг, який, як правило, вигідніший, ніж довгостроковий кредит, оскільки відсоткові ставки за лізингом найчастіше нижчі за відсоткові ставки за кредит.

Підприємства можуть використовувати такі форми кредиту:

- а) **банківський** — надається суб'єктам усіх форм власності у тимчасове користування на умовах, передбачених кредитним договором (забезпеченість, повернення, строковість, платність, цільова спрямованість);
- б) **комерційний** — товарна форма кредиту (за реалізовані товари, виконані роботи, на які продавцем надається відстрочка платежу);
- в) **лізинговий** — відносини, що виникають у разі оренди майна (лізинг є формою майнового кредиту);
- г) **іпотечний** — надання кредиту під заставу нерухомого майна;
- д) **банківський** — надання кредиту із застосуванням підвищеної ставки надійним позичальникам без застави або інших видів забезпечення.

Слід зазначити, що дедалі більшого поширення і широкого використання набуває **авальований** кредит. Він застосовується банком як гарантійна послуга. Його призначення — покрити зобов'язання клієнта, якщо він не зможе виконати їх самостійно.

У цій задачі розглядаються банківські кредити, строк повернення яких не перевищує 12 місяців і які відносять до короткострокових кредитів.

В аграрному секторі України склалася складна економічна ситуація, яка дуже несприятлива для довгострокового кредитування. У переважній більшості сільськогосподарських підприємств довгострокове кредитування взагалі не використовується. Для взяття кредиту між банком і сільськогосподарським підприємством укладається кредитний договір, який регулює кредитні відносини між банком і підприємством. При його укладенні необхідно подати в банк такі документи:

- клопотання про надання кредиту — в ньому зазначають основні параметри кредиту (строк використання, сума і цілі);
- бізнес-план, його обґрунтування та розрахунок повернення кредиту;
- копії документів (договору, рахунку-фактури на поставку матеріалів, під які береться кредит);
- фінансову звітність за останнє півріччя (рік);
- документи, що гарантують повернення кредиту (застава та порука).

Форму кредитного договору подано нижче.

Одним із способів забезпечення зобов'язань є **застава**. Відносини застави регулюються Законом України «Про застава» від 02.10.92 р. № 2654-ХІІ. Застава може мати місце щодо вимог, які можуть виникнути у майбутньому (погашення кредиту банку), за умови, якщо є угода про розмір забезпечення заставами таких вимог.

Для обліку даних та узагальнення інформації про короткострокові кредити призначено **рахунок 60 «Короткострокові позики»**, облік на якому ведеться за такими субрахунками:

601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті»;

602 «Короткострокові кредити банків в іноземній валюті»;

603 «Відстрочені короткострокові кредити банків у національній валюті»;

604 «Відстрочені короткострокові кредити банків в іноземній валюті»;

605 «Прострочені позики в національній валюті»;

606 «Прострочені позики в іноземній валюті».

Для правильного визначення фінансового стану підприємства виділяють поточну заборгованість за довгостроковими активами, для обліку якої призначений **рахунок 61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»**, що має два субрахунки:

611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті»;

612 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в іноземній валюті».

На цих субрахунках відображують ту частину довгострокових кредитів, яка підлягає погашенню протягом 12 місяців з дати балансу.

Питання для самоперевірки

1. Економічний зміст кредитних операцій.
2. Завдання обліку кредитних операцій.
3. Види кредитів за строками користування відповідно до національних стандартів.
4. Поточні кредити і порядок відображення їх у балансі.
5. Довгострокові кредити і відображення їх у балансі.
6. Порядок нарахування і сплати відсотків за користування кредитом залежно від строків погашення кредитів.
7. Які рахунки використовують при обліку кредитних операцій?
8. Обліково-технічна характеристика рахунків:
 - 50 «Довгострокові позики»;
 - 60 «Короткострокові позики»;
 - 61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»;
 - 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»;
 - 951 «Відсотки за кредит».
9. Аналітичний облік кредитів.
10. Синтетичний облік кредитів і характеристика регістру синтетичного обліку Журналу-ордера № 4.

11. Сформулювати господарські операції за такою кореспонденцією рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т
311	601	311	501
312	602	312	502
313	601	501	611
631	601	611	311
685	601	792	951
601	311	951	311
601	313	39	984
951	684	951	39
684	311		

Навчальний матеріал: кредитний договір; договір про заставу товарів в обороті; реєстр господарських операцій з обліку кредитів банку ТОВ «Струмок» (табл. 3.10).

Кредитний договір № 57

м. Красноград Харківської області від 3 квітня 200_ р.

Акціонерно-комерційний банк «Укрсоцбанк», далі іменованій «Банк», в особі керуючого Савчука Федора Івановича, що діє на підставі Положення про відділення і доручення № 594 від 05.03.200_ р., з однієї сторони, та Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «Струмок», далі іменоване «Позичальник», в особі директора Панченка Сергія Івановича, що діє на підставі Статуту, зареєстрованого районною держадміністрацією за № 04159149 від 29.01.200_ р., з другої сторони, уклали цю угоду про таке:

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. «Банк» надає «Позичальникові» кредит на паливно-мастильні матеріали для проведення весняно-польових робіт у сумі 100,0 тис. грн (сто тисяч) строком на дев'ять місяців, з 7 квітня по 7 грудня 200_ р., із сплатою 45 % річних.

1.2. Кредит надається одноразово в безготівковому порядку на оплату розрахункових документів.

1.3. Для забезпечення виконання «Позичальником» зобов'язань за цією угодою «Банком» прийнято договір застави на товарно-матеріальні цінності, які планується застрахувати протягом одного місяця з моменту надання кредиту на загальну суму 502,3 тис. грн, та договір поруки районної держадміністрації, які є невід'ємною частиною цієї угоди.

1.4. Кредит, наданий «Банком», забезпечується всім належним майном та коштами, на які «Позичальником» може бути звернуто стягнення в порядку, встановленому законодавством України.

2. УМОВИ КРЕДИТУВАННЯ

2.1. «Банк» відкриває «Позичальникові» позиковий рахунок і рахунки для нарахування відсотків і погашення кредиту.

2.2. Погашення кредиту здійснюється «Позичальником» платіжним дорученням зі свого поточного рахунку відповідно до графіка, що є невід'ємною частиною цієї угоди, а за умови визнання претензії банку — у порядку, встановленому чинним законодавством України.

2.3. Відсотки за кредит нараховуються «Банком» і сплачуються «Позичальником» щодаки.

2.4. Відсотки нараховуються на фактичну суму заборгованості на позиковому рахунку за фактичну кількість днів користування кредитом, виходячи з фактичної кількості днів у році.

3. «БАНК» ЗОБОВ'ЯЗУЄТЬСЯ

3.1. Відкрити «Позичальникові» позиковий рахунок для надання кредиту та рахунку для нарахування відсотків, погашення кредиту.

3.2. Забезпечити «Позичальника» консультативними послугами з питань виконання угоди.

4. «ПОЗИЧАЛЬНИК» ЗОБОВ'ЯЗУЄТЬСЯ

4.1. Використати кредит на зазначені у договорі цілі, повернути одержаний кредит платіжним дорученням зі свого поточного рахунку в такі строки:

15.09.200_ р. — 5,0 тис. грн;

16.10.200_ р. — 50,0 тис. грн;

15.11.200_ р. — 35,00 тис. грн;

07.12.200_ р. — 10,0 тис. грн.

Відсотки за кредит «Позичальник» сплачує «Банку» платіжним дорученням на рахунок банку № 6026902001702 щодаки, 10, 20, 30 (31) числа кожного місяця, починаючи з квітня 200_ р. Якщо строк погашення відсотків припадає на вихідні та святкові дні, відсотки сплачують наступного робочого дня після вихідних. У III декаді місяця сплату відсотків провадять в останній робочий день.

4.2. Кошти для погашення заборгованості в першу чергу спрямовувати для сплати відсотків за кредит, потім — простроченої заборгованості. Суму, що залишилася, спрямовувати для погашення кредиту.

4.3. Щомісяця повідомляти «Банк» про рух коштів на всіх своїх рахунках, відкритих в інших банках.

4.4. Надавати «Банку» до 20 числа наступного місяця за звітним кварталом бухгалтерський баланс, звітні документи, зміни і доповнення до угод поставки, реалізації об'єктів, що кредитуються, та інші матеріали для видачі, перевірки забезпечення кредиту і контролю за його використанням і поверненням.

4.5. Забезпечувати відповідні умови збереження заставленого майна, за першою вимогою «Банку» (при знеціненні, пошкодженні тощо) провадити заміну застави або поповнити її склад.

4.6. Допускати працівників «Банку» до перевірок на території підприємства, в тому числі документальних.

4.7. До погашення кредиту та відсотків «Позичальник» зобов'язується без погодження з «Банком» не укладати нових кредитних договорів, не виступати гарантом, поручителем, акцептантом тощо за зобов'язаннями

інших підприємств та організацій, не змінювати умов договорів, які безпосередньо пов'язані з цим кредитом.

4.8. У разі зміни реквізитів «Позичальника» протягом трьох днів повідомити «Банк» про зміну юридичної та фактичної адреси, номера телефону, банківських реквізитів.

4.9. За порушення строків повернення кредиту і сплати відсотків за кредит сплачувати «Банку» додатково до встановленої відсоткової ставки за кредит пеню в розмірі 0,245 % від суми простроченого платежу за кожний день прострочення, але не менше від денної подвійної ставки НБУ, що діє на момент віднесення заборгованості на рахунок прострочених позик.

5. «БАНК» МАЄ ПРАВО

5.1. Дозволяти за клопотанням «Позичальника» в окремих випадках, у разі наявності вільних кредитних ресурсів, перенесення строків повернення кредиту зі стягненням підвищеної відсоткової ставки у розмірі 64 % річних.

5.2. Проводити перевірку забезпечення кредиту, а у разі потреби — і попередню перевірку заставних можливостей «Позичальника» та третіх осіб, які гарантують повернення позики.

5.3. Проводити перевірку цільового використання кредиту на місці у «Позичальника».

5.4. На підставі даних звітності та перевірок на місці аналізувати кредитоспроможність «Позичальника».

5.5. У разі недодержання «Позичальником» умов кредитного договору розірвати договір і достроково стягнути кредит зі сплатою штрафу в розмірі 0,5 % від суми позики.

6. «ПОЗИЧАЛЬНИК» МАЄ ПРАВО

6.1. Порушувати перед «Банком» питання про перенесення строків платежу у разі виникнення тимчасових фінансових або інших ускладнень з незалежних від нього причин, пов'язаних з виконанням контрактів, угод за кредитним договором.

6.2. Достроково погашати кредит і сплачувати відсотки за нього.

6.3. Достроково розірвати договір, повністю повернувши одержаний кредит, включаючи відсотки за користування ним, повідомивши «Банк» не пізніше ніж за п'ять днів.

7. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН

7.1. У разі відсутності коштів на розрахунковому рахунку «Позичальника» відшкодування боргів «Банку» провадиться зверненням стягнення на предмет застави у встановленому чинним законодавством порядку.

7.2. Позичальник сплачує «Банку» штраф у розмірі 25 % від суми кредитних коштів, що використані не за цільовим призначенням, упродовж 10 робочих днів з дати встановлення факту нецільового використання кредиту.

7.3. Якщо вимоги «Банку» не будуть задоволені в повному обсязі після реалізації заставного майна, «Банк» має право на їх задоволення за рахунок іншого майна, що належить «Позичальнику».

8. СТРОК ДІЇ ДОГОВОРУ ТА ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

8.1. Строк дії цього договору встановлюється з дня надання кредиту і до повного його погашення та відсотків за ним.

8.2. Спірні питання за цим договором розглядаються згідно з чинним законодавством в арбітражному порядку.

9. ОСОБЛИВІ УМОВИ

9.1. У разі зміни кредитної політики згідно з рішенням Верховної Ради України, Національного Банку України, а також «Банку» в договір, за погодженням з «Позичальником», в 10-денний строк вносяться відповідні зміни з моменту введення нових положень. У разі недосягнення домовленості з «Позичальником» про внесення змін до договору «Банк» пред'являє кредит до стягнення на наступний день після 10-денного строку. У разі відсутності коштів кредит виноситься на рахунок прострочених позик з нарахуванням підвищених відсотків відповідно до п. 4.9.

9.2. Зміни в договорі оформляються додатковою угодою сторін, яка є невід'ємною частиною договору.

9.3. Позичальник гарантує, що на момент підписання цього договору не існує події, про яку він не повідомив «Банк», що створює загрозу належному виконанню цього договору (судові процеси, або їх загроза, майнові вимоги третіх осіб тощо).

9.4. Цей договір укладено в трьох примірниках, які надаються:

1 — «Банку», 1 — «Позичальнику», 1 — в нотаріальну контору.

10. ЮРИДИЧНІ АДРЕСИ СТОРІН:

«БАНК»:

За «Банк»:
Керуючий:

М.П.

«ПОЗИЧАЛЬНИК»:

За «Позичальника»:
Директор:

М.П.

ДОГОВІР про заставу товарів в обороті

м. Красноград

3 квітня 200_ р.

Акціонерний комерційний агропромисловий банк «Україна», розташований за адресою: м. Красноград, пров. Мар'яненка, 4, в особі керуючого Савчука Федора Івановича, що діє на підставі Положення про філію «Харківська дирекція АКБ «Укрсоцбанк», затвердженого загальними зборами акціонерів АКБ «Укрсоцбанк» 21.05.99 р., доручення від 05.03.200_ р., реєстраційний № 594, посвідченого приватним нотаріусом

Харківського міського нотаріального округу Авдієнком В.П., наданого Акціонерним комерційним банком «Укрсоцбанк», розташованим за адресою: м. Харків, пров. Рильський, 10, далі «Заставоутримувач», з однієї сторони, та ТОВ «Струмок», в особі директора Панченка С.І., що діє на підставі Статуту, зареєстрованого районною держадміністрацією м. Краснограда на основі розпорядження № 04159149 від 29.01.200_ р., реєстраційний № 04058893 Ю 0010130, далі «Заставник», з другої сторони, уклали цей договір про таке:

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. Договір забезпечує вимогу «Заставоутримувача», що впливає з кредитного договору № 57 від 3 квітня 2000 р., укладеного між «Заставоутримувачем» та «Заставником» за умовами якого останній зобов'язаний «Заставоутримувачу» до 12 грудня 200_ р. повернути позику на умовах кредитування в межах погодженого ліміту у розмірі 100 000 (сто тисяч) грн, кожного місяця сплатити 45 % річних за її користування, а також неустойку у розмірі і у випадках, передбачених кредитним і цим договорами.

1.2. Предметом застави товарів в обороті є таке майно, визначене загальними родовими ознаками:

сторони оцінюють майно у сумі 502,3 тис. грн (п'ятсот дві тисячі триста грн);

місцезнаходження майна у с. Щасливе.

1.3. Майно є власністю «Заставника» згідно з накладними: № 35197031, № 35197033, № 35197034, № 35197035, № 35197036.

Копії накладних додаються.

1.4. «Заставник» засвідчує, що:

1.4.1. На підставах, передбачених Законом України, він має право відчужувати майно.

1.4.2. На підставах, передбачених законодавчими актами України, на майно може бути накладено стягнення.

1.4.3. Майно не підлягає вилученню і вільне від зобов'язань, крім тих, що передбачені договором.

1.4.4. До нього не пред'явлені і не будуть пред'явлені майнові позови, пов'язані з вилученням майна.

1.4.5. Майно не перебуває у спільній частковій власності, не є часткою, паєм.

1.4.6. У разі, коли в момент настання строку виконання кредитної угоди, зобов'язання «Заставником» виконано не буде, «Заставоутримувач» має переважне право перед іншими кредиторами одержати стягнення з майна або його вартості на свій розсуд.

2. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

2.1. «Заставоутримувач» має право:

2.1.1. Без будь-яких обмежень зі сторони «Заставник» (або третьої особи, у якій перебуває майно) перевіряти документально та фактично наявність, розмір, стан і умови збереження майна.

2.1.2. Вимагати від «Заставник» вжиття заходів, необхідних для збереження майна.

2.2. «Заставник» зобов'язаний:

2.2.1. При відчуженні майна замінити його іншим майном, а саме: житом, борошном, на яке «Заставник» повинен мати право власності до відчуження майна.

2.2.2. Майно застраховане за рахунок «Заставника» на його повну вартість на користь «Заставоутримувача». Договір страхування майна № 276 від 05.05.200_р. У разі настання страхового випадку «Заставоутримувач» має право переважного задоволення з сум страхового відшкодування.

2.2.3. Для укладення договору як його невід'ємну частину передати «Заставоутримувачу» такі документи:

копії документів, передбачених п. 1.3 або тих, які підтверджують право власності на майно, передбачене п. 2.2.1 договору.

2.2.4. Не пізніше від 24 годин з моменту виявлення втрати або пошкодження майна сповістити про це телеграфом «Заставоутримувачу» та у триденний строк відновити або замінити майно на інше такої самої вартості, а також сповіщати «Заставоутримувача» про всі зміни, що відбулися щодо обставин, передбачених п. 1.4 договору, не пізніше від однієї доби з часу, коли ці зміни сталися.

3. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН

3.1. У разі невиконання чи неналежного виконання зобов'язань, передбачених цим договором, винна сторона відшкодовує іншій стороні усі завдані у зв'язку з цим збитки у порядку, передбаченому чинним законодавством.

4. РИЗИК ЗАГИБЕЛІ ТА ЗІПСУВАННЯ МАЙНА

4.1. Ризик випадкової загибелі майна або його випадкового зіпсування несе «Заставник».

5. РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАСТАВЛЕНОГО МАЙНА

5.1. Майно, на яке звернено стягнення, реалізується «Заставоутримувачем» самостійно протягом 15 днів з моменту звернення стягнення. Якщо майно не реалізоване «Заставником» у визначений строк, «Заставоутримувач» реалізує його самостійно і при цьому встановлює ціну на майно.

5.2. «Заставник» приймає на себе витрати на транспортування майна і зобов'язується організувати доставку за адресою, вказаною «Заставоутримувачем» протягом трьох днів з моменту настання обставин, вказаних у п. 5.1 Договору, виключаючи строк транспортування.

6. ДОДАТКОВІ УМОВИ

6.1. Договір вступає в дію з моменту його підписання сторонами і діє до повного виконання «Заставником» зобов'язань за кредитним договором, передбаченим п. 1.1 цього договору.

6.2. Одностороння відмова «Заставником» від договору не дозволяєтьс. Одностороння відмова «Заставоутримувача» від договору можлива у передбачених законодавством випадках.

6.3. Всі доповнення до договору та зміна окремих його положень здійснюється за письмово оформленою згодою сторін.

6.4. З усіх питань, що не врегульовані договором, сторони мають керуватися чинним законодавством України.

6.5. Цей договір складений у двох примірниках, які мають однакову юридичну силу.

7. ЮРИДИЧНІ АДРЕСИ СТОРІН

«ЗАСТАВОУТРИМУВАЧ»

61057, м. Красноград
 пров. Мар'яненка, 4
 факс 47-14-09
 р/р 35192090080000 в ХД
 АКБ «Укрсоцбанк»
 МФО 351, код 9351468

Директор
 М.П.

«ЗАСТАВНИК»

с. Щасливе
 основний поточний рахунок
 в ХД АКБ «Укрсоцбанк»
 МФО 351016, додатковий рахунок

Директор
 М.П.

Таблиця 3.10

Реєстр господарських операцій з обліку кредитів банку ТОВ «Струмок» за 200_ р.

№ пор.	Дата	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
			Д-т	К-т	
1	10.04	Оприбутковано паливно-мастильні матеріали, що надійшли від постачальника для проведення весняно-польових робіт (без ПДВ)			83 333
2	10.04	Відображено суму ПДВ			16 667
3	11.04	За рахунок короткострокового кредиту сплачено розрахункові документи постачальників паливно-мастильних матеріалів (ця операція згідно з кредитним договором № 57 здійснюється без зарахування коштів на поточний рахунок підприємства-позичальника)			100 000
4		Нараховано відсотки за користування короткостроковими кредитами в розрахунку 45 % річних:			
		Квітень:			
	20.04	9 · 123,29 = 1110			1110
	30.04	10 · 123,29 = 1233			1233
		Разом			2343
		Травень:			
	10.05	10 · 123,29 = 1233			1233
	20.05	10 · 123,29 = 1233			1233
	31.05	11 · 123,29 = 1356			1356
		Разом			3822

№ пор.	Дата	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
			Д-т	К-т	
		Червень:			
	10.06	$10 \cdot 123,29 = 1233$			1233
	20.06	$10 \cdot 123,29 = 1233$			1233
	30.06	$10 \cdot 123,29 = 1233$			1233
		Разом			3699
		Липень:			
	10.07	$10 \cdot 123,29 = 1233$			1233
	20.07	$10 \cdot 123,29 = 1233$			1233
	31.07	$11 \cdot 123,29 = 1356$			1356
		Разом			3822
		Серпень:			
	10.08	$10 \cdot 123,29 = 1233$			1233
	20.08	$10 \cdot 123,29 = 1233$			1233
	31.08	$11 \cdot 123,29 = 1356$			1356
		Разом			3822
		Вересень:			
	10.09	$10 \cdot 123,29 = 1233$			1233
	20.09	$5 \cdot 123,29 + 5 \cdot 117,12 = 1202$			1202
	30.09	$10 \cdot 117,12 = 1171$			1171
		Разом			3606
		Жовтень:			
	10.10	$10 \cdot 117,12 = 1171$			1171
	20.10	$6 \cdot 117,12 + 4 \cdot 55,48 = 925$			925
	31.10	$11 \cdot 55,48 = 610$			610
		Разом			2706
		Листопад:			
	10.11	$10 \cdot 55,48 = 555$			555
	20.11	$5 \cdot 55,48 + 5 \cdot 12,33 = 335$			335
	30.11	$10 \cdot 12,33 = 123$			123
		Разом			1013
		Грудень:			
	07.12	$7 \cdot 12,33 = 86$			86
5		Сплачено нараховані відсотки за користування короткостроковими кредитами банку			
		Те саме			
	20.04				1110
	30.04	«			1233
	10.05	«			1233
	20.05	«			1233
	31.05	«			1356
	10.06	«			1233
	20.06	«			1233
	30.06	«			1233
	10.07	«			1233
	20.07	«			1233
	31.07	«			1356
	10.08	«			1233
	20.08	«			1233

№ пор.	Дата	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
			Д-т	К-т	
	31.08	Сплачено нараховані відсотки за користування короткостроковими кредитами банку			1356
	10.09	Те саме			1233
	20.09	«			1202
	30.09	«			1171
	10.10	«			1171
	20.10	«			925
	31.10	«			610
	10.11	«			555
	20.11	«			335
	30.11	«			123
	07.12	«			86
6		Погашено короткостроковий кредит згідно з умовами кредитного договору № 57 у встановлені цим договором строки			
	15.09	Те саме			5000
	16.10	«			50 000
	15.11	«			35 000
	07.12	«			10 000
		Разом	×	×	100 000

Необхідно:

1. Вивчити кредитний договір № 57.
2. Скласти графіки погашення заборгованості за короткостроковим кредитом.
3. Скласти графік оплати нарахованих відсотків за короткостроковим кредитом.
4. Розрахувати суму нарахованих відсотків за користування короткостроковим кредитом згідно з затвердженим графіком.
5. Скласти кореспонденцію рахунків господарських операцій з обліку кредитів банку ТОВ «Струмок».
6. Відобразити господарські операції з обліку кредитів банку в Журналі-ордері № 4 с.-г.
7. Перевірити виконання умов кредитного договору № 57.

Задача 6. Облік розрахунків з постачальниками і підрядниками та з іншими кредиторами

Методичні вказівки

Постачальники — це юридичні або фізичні особи, які здійснюють постачання товарно-матеріальних цінностей (сировини, матеріалів, палива, будівельних матеріалів, запасних частин, МШП), надають послуги (подачу електроенергії, газу, води тощо), виконують роботи (поточний і капітальний ремонт основних засобів тощо).

Підрядники — спеціалізовані підприємства або фізичні особи, які виконують будівельно-монтажні роботи при спорудженні об'єктів на підставі договорів підряду на капітальне будівництво.

Розрахункові взаємовідносини між постачальниками і покупцями виникають у процесі господарської діяльності підприємств, і цим відносинам, як правило, повинно передувати укладення договорів (контрактів) купівлі-продажу товарно-матеріальних цінностей, договорів підряду на виконання різних робіт, надання послуг тощо.

Договір (контракт) купівлі-продажу є комерційним документом, згідно з яким оформлено торговельну угоду. У ньому міститься письмова угода сторін про поставку товарів — зобов'язання продавця передати певне майно у власність покупця та зобов'язання покупця прийняти це майно і сплатити за нього певну грошову суму.

За договором підряду підрядник зобов'язується виконати (природно, не без ризику) певну роботу за завданнями замовника з його або своїх матеріалів, а замовник — прийняти й оплатити виконану роботу.

Надходження товарів від постачальників оформлюють на підставі товарно-транспортних накладних (ТТН), рахунків-фактур, вантажних митних декларацій тощо. ТТН виписують при доставці товарів автомобільним транспортом. При доставці товарів залізничним транспортом виписують залізничну накладну, а морським шляхом — коносамент.

Залежно від особливостей товарів і згідно з умовами договору до ТТН або рахунку-фактури можуть бути додані документи, що підтверджують якість товарів (свідоцтва про якість, сертифікати, довідки про результати лабораторних аналізів тощо). Отримання товарів безпосередньо зі складу постачальника здійснюється за довіреністю, виписаною покупцем своєму представнику. Імпортований товар додатково оформлюють вантажною митною декларацією.

Приймання виконаних підрядником робіт і послуг оформлюють, як правило, актами приймання робіт (послуг), що містять відомості про обсяг, якість, строки виконаних робіт (послуг) та їх вартість. Послуги авто-транспорту оформлюють товарно-транспортними накладними (замовленнями). Окремі роботи (послуги) можуть оформлятися іншими встановленими для них документами (квитанції, замовлення тощо). Належним чином оформлені документи підписуються стороною, яка передає, і стороною, яка приймає.

Порядок і форми розрахунків між постачальником і покупцем визначаються в договорах (контрактах). У разі безготівкових перерахувань використовуються платіжні доручення, платіжні вимоги-доручення, розрахункові чеки, акредитиви, векселі.

Розрахунки за товарно-матеріальні цінності, виконані роботи і надані послуги, а також за доставку або переробку матеріальних цінностей обліковують на **рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»**. Аналітичний облік розрахунків з постачальниками і підрядниками ведуть окремо за кожним пред'явленим рахунком, постачальником, підрядником.

Облік розрахунків ведеться у Журналі-ордері № 6 с.-г., Реєстрі операцій по розрахунках з постачальниками і підрядниками № 6.1 с.-г.

Питання для самоперевірки

1. Економічний зміст розрахункових операцій.
2. Об'єкти і організація розрахунків сільськогосподарських підприємств з постачальниками і підрядниками.
3. Значення правильної організації розрахунків для зміцнення фінансового стану господарства.
4. Зміст розрахунків платіжними дорученнями.
5. Зміст розрахунків платіжними вимогами-дорученнями.
6. Зміст акредитивної форми розрахунків.
7. Зміст розрахунків розрахунковими чеками.
8. Зміст розрахунків вексялями.
9. Первинні документи для оформлення розрахункових операцій (порядок їх складання, подання в банк і обробка в бухгалтерії господарства).
10. Завдання бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками.
11. Обліково-технічна характеристика рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».
12. Призначення і порядок ведення Реєстру операцій по розрахунках з постачальниками і підрядниками.
13. Призначення і порядок ведення Журналу-ордера № 6 с.-г.
14. Сформулювати господарські операції за такою кореспонденцією рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
63	24	63	50	15	63	36	63
63	30	63	51	20	63	39	63
63	31	63	52	21	63	37	63
63	34	63	60	22	63	64	63
63	36	63	62	23	63	91	63
63	37	63	68	24	63	92	63
63	41	63	70	28	63	93	63
63	46			30	63	94	63
				31	63		

Навчальний матеріал: виписка з Журналу-ордера № 6 с.-г. ПСП «Слобожанське» за попередній до звітнього місяць (табл. 3.11); виписка з Журналу-ордера № 8 с.-г. ПСП «Слобожанське» за попередній до звітнього місяць (табл. 3.12); дані для складання первинних документів; господарські операції за розрахунками ПСП «Слобожанське» з постачальниками і підрядниками (табл. 3.13); господарські операції за розрахунками ПСП «Слобожанське» з іншими кредиторами за звітний місяць (табл. 3.14); Реєстр операцій по розрахунках з постачальниками і підрядниками (ф. № 6.1 с.-г.) — 8 шт.; Журнал-ордер № 6 с.-г. і аркуш-розшифрування (ф. № 86-АПК) — 2 шт.

Таблиця 3.11

**Виписка з Журналу-ордера № 6 с.-г. ПСП «Слобожанське»
за попередній до звітнього місяць 200__ р. (на 1-ше число місяця)**

№ пор.	Постачальник (підрядник)	Документ		За що виникла заборгованість	Сальдо на кінець місяця, грн, коп.	
		дата	номер		Д-т	К-т
1	ТОВ «Техмонтаж-наладка»		237, 567	Дизельне паливо		46 589,40
2	Запорізький автомобільний завод		1275	Легковий автомобіль «Таврія»	24 600,00	
3	Харківська нафтобаза 2		286	Попередня оплата за паливо	80 000,00	
4	Скрипаївський лісгосп		1748	Попередня оплата за лісоматеріали	4868,27	
5	Племзавод «Червоний велетень»		318	Попередня оплата за телиць	25 077,96	
	Разом		×	×	134 546,23	46 589,40

Таблиця 3.12

**Виписка з Журналу-ордера № 8 с.-г. ПСП «Слобожанське»
за попередній до звітнього місяць 200__ р.
по субрахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами»**

№ пор.	Кредитор	За що виникла заборгованість	Залишок на кінець місяця	
			Д-т	К-т
1	Денисенко А.М.	Аліменти	—	27,30

Таблиця 3.13

**Господарські операції за розрахунками ПСП «Слобожанське»
з постачальниками і підрядниками за звітний місяць**

№ пор.	Документ		Постачальник (підрядник)	Найменування цінностей або послуг	Сума, грн, коп.	Код кореспондуючого рахунку
	дата	номер				
1	01	30150 74	Харківська нафтобаза № 2	Дизельне паливо 4200 кг Податок на додану вартість Разом	8862,00 1772,40 10 634,40	
2	12	30333 84	Те саме	Дизельне паливо 4200 кг Податок на додану вартість Разом	8862,00 1772,40 10 634,40	
3	15	30566 88	«	Дизельне паливо 4200 кг Податок на додану вартість Разом	8862,00 1772,40 10 634,40	
4	23	30880 91	«	Дизельне паливо 4200 кг Податок на додану вартість Разом	8862,00 1772,40 10 634,40	
5	29	30934 95	«	Дизельне паливо 4214 кг Податок на додану вартість Разом	8891,54 1778,31 10 669,85	
6	05	29177 100	«	Бензин А-76 3307 кг Податок на додану вартість Разом	6317,37 1263,47 7580,84	
7	06	29300 118	«	Бензин А-76 3307 кг Податок на додану вартість Разом	6317,37 1263,47 7580,84	
8	07	29404 125	«	Бензин А-76 3307 кг Податок на додану вартість Разом	6317,37 1263,47 7580,84	
9	08	29514 126	«	Бензин А-76 3307 кг Податок на додану вартість Разом	6317,37 1263,47 7580,84	

№ пор.	Документ		Постачальник (підрядник)	Найменування цінностей або послуг	Сума, грн, коп.	Код кореспондуючого рахунку
	дата	номер				
10	12	29912 131	Харківська нафтобаза № 2	Бензин А-76 3307 кг Податок на додану вартість Разом	6317,37 1263,47 7580,84	
11	17	29782 135	Те саме	Бензин А-76 3307 кг Податок на додану вартість Разом	6317,37 1263,47 7580,84	
12	25	29840 139	«	Бензин А-76 3310 кг Податок на додану вартість Разом	6322,10 1264,44 7586,54	
				Всього	106 279,03	
13	16	318 244	Племзавод «Червоний велетень»	Телиці для відтворення стада 9 голів 2709 кг Податок на додану вартість Разом	20 898,30 4179,66 25 077,96	
14	15	1748 152	Скрипаївський лісгосп	Лісоматеріал твердої породи 13,3 м ³ Лісоматеріал м'якої породи 5,1 м ³ Разом Податок на додану вартість	3138,89 918,00 4056,89 811,38	
				Всього	4868,27	
15	08	1825	База матеріально-технічного забезпечення м. Харків	Запасні частини до: ➤ тракторів; ➤ зернових комбайнів; ➤ вантажних автомобілів; ➤ трансформатора на електромережі Разом Податок на додану вартість	677,00 1816,00 1384,00 173,00 4050,00 810,00	
				Всього	4860,00	

№ пор.	Документ		Постачальник (підрядник)	Найменування цінностей або послуг	Сума, грн, коп.	Код кореспондуючого рахунку
	дата	номер				
16	16	148	Магазин № 39 м. Харків	Полотно гардинне — 15 м Відра оцинковані — 30 шт. Відра термостійкі, прозорі для доїльних апаратів — 60 шт. Молотки — 30 шт. Щітки малярні — 35 шт. Разом Податок на додану вартість	232,50 225,00 1921,40 136,20 187,95 2703,05 540,61	
		1415		Всього	3243,66	
17	10	18111	Харківський тракторний завод	Трактор Т-150 К Податок на додану вартість Разом	39 200,00 7840,00 47 040,00	
18	07	175	ТОВ «Надія»	Теплогенератор Податок на додану вартість Разом	2232,00 446,40 2678,40	
19	30	148	Фірма «Галс»	Вартість робіт, виконаних за поточний місяць на будівництві корівника Податок на додану вартість Разом	34 644,00 6928,80 41 572,80	
20	12	1275	Запорізький автомобільний завод	Легковий автомобіль «Гаврія» Податок на додану вартість Разом	20 500,00 4100,00 24 600,00	
21		11016	Фірма «Ландтехнік» Найрштрассе 2707 Німеччина	Комбайн «Марал-125»	217 195,00	
22	20	145	Фірма «Захист»	Послуги щодо встановлення сигналізації: ► будинок тваринників; ► центральний склад Податок на додану вартість Разом	58,33 45,83 20,84 125,00	

№ пор.	Документ		Постачальник (підрядник)	Найменування цінностей або послуг	Сума, грн, коп.	Код кореспондуючого рахунку
	дата	номер				
23	07	432/56 1045	ТК «Велтон Телеком»	За послуги зв'язку Податок на додану вартість Разом	41,67 8,33 50,00	
24	30	40 186	Харківенерго	Електроенергія 110 000 кВт Податок на додану вартість Разом	13 200,00 2640,00 15 840,00	
25	30	56 201	«	Послуги щодо ремонту електромереж Податок на додану вартість Разом	446,51 89,30 535,81	
26	30	444 195	Харківське ремонтно-технічне підприємство	Поточний ремонт вантажних автомобілів Податок на додану вартість Разом	6015,08 1203,02 7218,10	
27	16	1441 256	Харківський комбікормовий завод	Комбікорм 6020 кг Податок на додану вартість Разом	1685,60 337,12 2022,72	
28	17	1451 261	Те саме	Комбікорм 6000 кг Податок на додану вартість Разом	1680,00 336,00 2016,00	
29	18	1475 265	«	Комбікорм 6080 кг Податок на додану вартість Разом	1702,40 340,48 2042,88	
30	17	30160	ТОВ «Техмонтажналадка» м. Харків	Запасні частини до: ► тракторів; ► зернових комбайнів; ► вантажних автомобілів Разом	1346,00 2879,97 1266,20 5492,17	
				Податок на додану вартість	1098,43	
				Всього	6590,60	

**Господарські операції за розрахунками ПСП «Слобожанське»
з іншими кредиторами за звітний місяць 200__ р.**

№ пор.	Дата	Номер документа	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
				Д-т	К-т	
1	07	131	Надійшла в касу від Волошенка І.П. оплата за путівку в санаторій			540,00
2	30	627	Перераховано з поточного рахунку Харківському кооперативному технікуму за навчання студента Петренка С.М.			500,00
3	16	109	Виплачено з каси аліменти Денисенко А.М., які утримані з заробітної плати Третьякова А.М.			27,30
4	30	325	Нараховано збори ДАІ за ресторацію придбаного автомобіля			150,00
5	05	11016	Нараховано митні збори за придбаний у нерезидента комбайн «Марал-125»			32 579,25
6	07	131	Передано путівку в санаторій Волошину І.П.			540,00
7	30	12	Утримано нараховані аліменти із заробітної плати:			
			► Третьякова А.М.			41,94
			► Красного В.П.			79,84
			Разом			121,78

Дані для складання рахунків-фактур

Постачальник — база матеріально-технічного забезпечення. Адреса: м. Харків. Поточний рахунок № 26002301730 у Орджонікідзівському відділенні АК ПІБ Агроінвестбанк, м. Харків.

Постачальник — магазин № 39. Адреса: м. Харків. Поточний рахунок № 70817700700 у ХОФ АКБ СР «Укрсоцбанк», м. Харків.

Постачальник — Харківський комбикормовий завод. Адреса: м. Харків. Поточний рахунок № 26002301841 у ХОФ АКБ СР «Укрсоцбанк», м. Харків.

Необхідно:

1. Скласти рахунок-фактуру № 1825 від 8 числа звітнього місяця бази матеріально-технічного забезпечення; № 148 від 16 числа звітнього місяця магазину № 39; № 1451 від 17 числа звітнього місяця Харківського комбикормового заводу.

2. Записати всі рахунки-фактури в Реєстр операцій по розрахунках з постачальниками (підрядниками), зробити позначки про їх оплату.

3. Визначити кореспонденцію рахунків на основі господарських операцій.

4. Підбити підсумки в Реєстрі по кожному постачальнику і перенести їх у Журнал-ордер № 6 с.-г.

5. Записати в Головну книгу дані Журналу-ордера № 6 с.-г.

6. Зробити записи в аркушах-розшифруваннях операцій, віднесених у дебет відповідних рахунків.

Задача 7. Облік податку на додану вартість
(у наскрізну задачу не включається)

Методичні вказівки

Податок на додану вартість є непрямим податком, який створюється на всіх стадіях виробництва та обігу. Він включається у вигляді надбавки до ціни товару і повністю сплачується кінцевим споживачем. Якщо спрощено, вся вартість дорівнює сумі матеріальних ресурсів C , заробітної плати V та прибутку m :

$$B = C + V + m,$$

то додана вартість повинна складатися із заробітної плати V та прибутку m :

$$ДВ = V + m.$$

Тому безпосередньо виробники товарів (робіт, послуг) тягаря ПДВ при ефективному механізмі стягнення податку не повинні відчувати.

Перелік платників податку на додану вартість, об'єкти, базу та ставки оподаткування, перелік неоподатковуваних і звільнених від оподаткування операцій, поняття податкової накладної, порядок обліку, звітування та внесення податку до бюджету — все це визначає Закон України «Про податок на додану вартість» зі змінами та доповненнями, які постійно вносяться після його прийняття Верховною Радою від 03.04.97 р. № 168/97-ВР.

Законом передбачено також визначення окремих термінів:

► **платник податку** — особа, яка зобов'язана здійснювати утримання та внесення до бюджету податку, що сплачується покупцем, або особа, що ввозить товари на митну територію України;

► **продаж товарів** — будь-які операції, що здійснюються згідно з договорами купівлі-продажу, обміну, поставки та іншими цивільно-правовими договорами, які передбачають передачу прав власності на такі товари за компенсацією незалежно від строків її надання, а також операцій з безоплатного надання товарів;

► **податкове зобов'язання** — загальна сума податку, одержана (нарахована) платником податку в звітному (податковому) періоді;

► **податковий кредит** — сума, на яку платник податку має право зменшити податкове зобов'язання звітного періоду;

► **бюджетне відшкодування** — сума, що підлягає поверненню платнику податку з бюджету у зв'язку з надмірною сплатою податку.

Платником податку є особа (в тому числі і сільськогосподарський товаровиробник), обсяг оподатковуваних операцій з продажу товарів (робіт, послуг) якої протягом будь-якого періоду з останніх 12 календарних місяців перевищував 3600 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Продані товари (роботи, послуги) оцінюють, виходячи з їх договірної (контрактної) вартості.

Датою виникнення податкових зобов'язань з продажу товарів (робіт, послуг) вважають дату, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

- ▶ або дату зарахування коштів від покупця (замовника) на банківський рахунок платника податку як оплата товарів (робіт, послуг), що підлягають продажу, а у разі продажу товарів (робіт, послуг) за готівкові грошові кошти — дату їх оприбуткування в касі платника податку, а в разі відсутності такої — дату інкасації готівкових коштів у банківській установі, що обслуговує платника податку;

- ▶ або дату відвантаження товарів, а для робіт (послуг) — дату оформлення документа, що засвідчує факт виконання робіт (послуг) платником податку.

Датою виникнення податкових зобов'язань під час здійснення бартерних (товарообмінних) операцій вважають будь-яку з подій, що сталася раніше:

- ▶ або дату відвантаження платником податку товарів, а для робіт (послуг) — дату оформлення документа, що засвідчує факт виконання робіт (послуг) платником податку;

- ▶ або дату оприбуткування платником податку товарів, а для робіт (послуг) — дату оформлення документа, що засвідчує факт отримання платником податку результатів робіт (послуг).

Датою виникнення права платника податку на податковий кредит вважають дату здійснення першої з подій:

- ▶ або дату списання коштів з банківського рахунку платника податку в оплату товарів;

- ▶ або дату отримання податкової накладної, що засвідчує факт придбання платником податку товарів.

Для бартерних (товарообмінних) операцій датою виникнення права на податковий кредит є дата здійснення заключної (балансуючої) операції, що відбувалася після першої з подій:

- ▶ або дата відвантаження товарів;

- ▶ або дата оприбуткування платником податку товарів.

Суми податку, що підлягають сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету, визначають як різницю між загальною сумою податкових зобов'язань, що виникли у зв'язку з будь-яким продажем товарів (робіт, послуг) протягом звітного періоду, та сумою податкового кредиту звітного періоду.

Сплата податку провадиться не пізніше від 20 числа місяця, що настає за звітним періодом.

У строки, передбачені для сплати податку, платник податку подає податковому органу за місцем свого знаходження податкову декларацію незалежно від того, виникло у цьому періоді податкове зобов'язання чи ні.

Податковий облік ведеться відповідно до Закону про податок на додану вартість.

Для податкового обліку ПДВ використовуються такі первинні документи і реєстри:

- податкова накладна — первинний документ, що виступає у відносинах між платниками податків. Податкова накладна є звітним податковим документом і одночасно розрахунковим документом;

- Книга обліку продажу товарів;

- Книга обліку придбання товарів.

Книга обліку продажу та Книга обліку придбання є реєстрами податкового обліку, в яких визначають кінцеві результати за податковий (звітний) період.

Книги обліку продажу та придбання повинні бути прошнуровані та пронумеровані, зареєстровані в податковій адміністрації. Дата початку ведення книг та дата їх закінчення підтверджується підписами керівника і головного бухгалтера.

Облік придбаних товарів у осіб, які зареєстровані як платники податку, ведеться виключно на підставі податкової накладної, а у осіб, які не зареєстровані як платники податку на додану вартість, — на підставі товарного чека, іншого розрахункового або платіжного документа, що підтверджує передачу товарів і проведення розрахунків.

У Книзі обліку продажу ведеться окремий облік операцій з продажу товарів, щодо яких виникають і не виникають податкові зобов'язання. Крім того, окремо обліковують операції, пов'язані з продажем товарів, які оподатковуються податком за ставками 20 чи 0 % і звільнені від оподаткування.

Рахунок 64 «Розрахунки за податками і платежами» має такі субрахунки:

641 «Розрахунки за податками»;

642 «Розрахунки за обов'язковими платежами»;

643 «Податкові зобов'язання»;

644 «Податковий кредит».

На субрахунку 641 «Розрахунки за податками» ведеться облік податків, які нараховуються та сплачуються відповідно до чинного законодавства (податок на прибуток, податок на додану вартість та інші податки).

На субрахунку 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами» ведеться облік розрахунків за зборами (обов'язковими платежами), які справляються відповідно до чинного законодавства та облік яких не ведеться на рахунок 65 «Розрахунки за страхуванням».

На субрахунку 643 «Податкові зобов'язання» ведеться облік суми податку на додану вартість, визначену за сумою одержаних авансів (попередньої оплати) за готову продукцію, товари, інші матеріальні цінності та нематеріальні активи, роботи, послуги, що підлягають відвантаженню (виконанню).

На субрахунку 644 «Податковий кредит» ведеться облік суми платежу на додану вартість, на яку підприємство має право зменшити податкове зобов'язання.

Облік цих розрахунків ведеться у Журналі-ордері № 8 с.г. та відомості аналітичного обліку.

Питання для самоперевірки

1. Хто є платниками податку на додану вартість?
2. Коли виникає дата податкових зобов'язань?
3. Коли виникають права платника податку на податковий кредит?
4. Який прийнято порядок визначення суми податку, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету?
5. Як організувати податковий облік податку на додану вартість?
6. Як організувати бухгалтерський облік податку на додану вартість?

Навчальний матеріал

За грудень 200_ р. в ТОВ Промінь відбулися такі події:

1. 1 грудня одержано від постачальника пальне на суму 5000 грн, крім того, ПДВ — 1000 грн.
2. 4 грудня одержано аванс від покупця на купівлю картоплі за продажною вартістю — 7000 грн, крім того ПДВ — 1400 грн. Відвантаження згідно з договором здійснено 7 грудня. Виробнича собівартість картоплі становить 3500 грн.
3. 5 грудня здійснено передоплату за експедиторські послуги за транспортування картоплі покупцю. Вартість послуг — 500 грн, крім того, ПДВ — 100 грн. Акт виконаних робіт складено 7 грудня.
4. 6 грудня надано послуги вантажного транспорту будівельній організації на суму 2500 грн, крім того, ПДВ — 500 грн. Оплата до каси підприємства готівкою надійшла в цей самий день. Собівартість наданих послуг становить 800 грн.
5. 6 грудня одержано аванс за молоко у розмірі 15 000 грн, крім того, ПДВ — 3000 грн.
6. 8 грудня оприбутковано мінеральні добрива за бартерним контрактом з резидентом на суму 4000 грн, крім того, ПДВ — 800 грн. Балансуючу операцію (заключну), тобто відвантаження, здійснено 11 грудня зерном (собівартість 3000 грн). При цьому продажна ціна за зерно була не меншою за звичайну ціну.
7. 13 грудня одержано основні засоби:
 - а) ґрунтообробні — на суму 10 000 грн, крім того, ПДВ — 2000 грн;
 - б) телевізор і магнітофон — на суму 5000 грн, крім того, ПДВ — 1000 грн.Оплату постачальникам було здійснено:
 - 14 грудня за ґрунтообробні машини;
 - 10 лютого наступного року за телевізор і магнітофон.
8. 14 грудня було безоплатно передано будівельні матеріали ПП «Колос» за купівельною (обліковою) вартістю на суму 2000 грн, крім того, ПДВ — 400 грн. Будівельні матеріали придбано у листопаді (попередньому місяці) для використання у господарській діяльності. Звичайна ціна на них становить 3000 грн (з урахуванням ПДВ). Зазначимо, що при розрахунку, відповідно до п. 5.9 Закону України «Про оподаткуван-

ня прибутку підприємств» у редакції від 22.05.97 р. № 283/97-ВР, балансову вартість товарних запасів на початок IV кварталу необхідно зменшити на 2000 грн.

9. 15 грудня придбано пальне в юридичної особи, яка не є платником ПДВ. Вартість товару 600 грн. Оплату буде здійснено в наступному місяці.

10. 18 грудня від постачальника будівельних матеріалів, одержаних у листопаді, надійшов розрахунок коригування кількісних і вартісних показників до податкової накладної, виписаної при продажу будівельних матеріалів. Сума коригування (збільшення) податкового кредиту ТОВ «Промінь» зумовлена зміною договірної вартості будівельних матеріалів і становить 300 грн. Купівельна вартість будівельних матеріалів, відповідно, збільшилася на 1500 грн.

11. 20 грудня скориговано доходи від продажу зерна хлібозаводу у жовтні звітного року. Сума коригування (збільшення) податкового зобов'язання ТОВ «Промінь» зумовлена зміною договірної вартості зерна і становить 200 грн. Продажна вартість зерна, відповідно, збільшена на 1000 грн.

Необхідно:

1. На підставі проведених господарських операцій зробити записи у Книзі обліку придбання товарів і Книзі обліку продажу товарів.
2. Скласти реєстр господарських операцій за формою, наведеною в табл. 3.15.
3. Скласти декларацію про ПДВ за формою, наведеною в табл. 3.16.
4. Відобразити господарські операції в Журналі-ордері № 8 с.-г. та відомості аналітичного обліку.

Таблиця 3.15

**Реєстр господарських операцій ТОВ «Промінь»
для відображення в бухгалтерському і податковому обліку ПДВ
за грудень 200_ р.**

Номер операції	Дата проведення операції	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн	Графа книг обліку: придбання товарів (1), продажу товарів (2)	Рядок декларації з ПДВ
			Д-т	К-т			
1	01.12	Одержано пальне			5000	11,12,13, 17, книга 1	Колонка А ряд. 10.1
		Відображено суму податкового кредиту			1000		Колонка Б ряд. 10.1
2	04.02	Одержано аванс від покупця			8400	6,15,16,17, книга 2	Колонка А ряд. 1

Номер операції	Дата проведення операції	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн	Графа книг обліку: придбання товарів (1), продажу товарів (2)	Рядок декларації з ПДВ
			Д-т	К-т			
		Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ			1400		Колонка Б ряд. 1
3	05.12	Здійснено передоплату за експедиторські послуги			600	11,12,13,17 книга 1	Колонка А ряд. 10.1
		Нараховано податковий кредит			100		Колонка Б ряд. 10.1
1	06.12	Оплачено пальне, що надійшло в господарство 01.12			6000		
4	06.12	Одержано оплату за надані послуги будівельній організації			3000	6,15,16,17 книга 2	Колонка А ряд. 1
		Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ			500		Колонка Б ряд. 1
		Списано собівартість наданих послуг			800		
5	06.12	Одержано аванс за молоко			18 000	6,15,17, книга 2	Колонка А ряд. 1
		Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ			3000		Колонка Б ряд. 1
2	07.12	Відображено реалізацію картоплі			8400		
		Відображено розрахунки з ПДВ			1400		
		Списано собівартість реалізованої картоплі			3500		
3	07.12	Списано витрати на транспортування картоплі покупцю			500		
		Відображено розрахунки з ПДВ			100		
6	08.12	Оприбутковано мінеральні добрива, що надійшли в господарство за бартерним контрактом			4000	6,15,16,17 книга 2	Колонка А ряд. 1,1.1

Номер операції	Дата проведення операції	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн	Графа книг обліку: придбання товарів (1), продажу товарів (2)	Рядок декларації з ПДВ
			Д-т	К-т			
		Нараховано податкові зобов'язання			800		Колонка А ряд 1, 1.1
		Відображено розрахунки за майбутнім податковим кредитом			800		в т.ч. колонка А ряд. 1
6	11.12	Відвантажено зерно в обмін на мінеральні добрива (балансуюча операція)			4800	11,12,13,17 книга 1	Колонка А ряд. 10.1
		Відображено розрахунки з ПДВ			800		
		Списано собівартість зерна			3000		
		Нараховано податковий кредит за балансуючою операцією			800		Колонка Б ряд. 10.1
		Залік заборгованості			4800		
7а	13.12	Надійшли ґрунтообробні машини від постачальника			10 000	11,12,13,17 книга 1	Колонка А ряд. 10.1
		Нараховано податковий кредит			2000		Колонка Б ряд. 10.1
		Оприбутковано ґрунтообробні машини до складу основних засобів			10 000		
		Оплачено вартість машин			12 000		
7б		Надійшли в господарство від постачальника телевізор і магнітофон			5000	11 (5000)	Колонка А ряд. 10.1
		Відображено суму ПДВ			1000	12 (1000) 24 (6000) книги 1	Колонка Б ряд. 10.1
		Оприбутковано телевізор і магнітофон до складу основних засобів			6000		

Номер операції	Дата проведення операції	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн	Графа книг обліку: придбання товарів (1), продажу товарів (2)	Рядок декларації з ПДВ
			Д-т	К-т			
8	14.12	Відвантажено безплатно будівельні матеріали			2000		Колонка А ряд. 1 2500 грн, виходячи зі звичайних цін
		Виключено методом «сторно» зі складу податкового кредиту і відображено на витрати відповідну суму податку			400	Зі знаком «-» з графи 13 (2000) 17 (400) і зі знаком «+» графи 24 (2400) книги 1	Колонка Б ряд. 16 зі знаком «-»
					400		
9	15.12	Нараховано податкові зобов'язання виходячи зі звичайних цін			500	6,15,16,17 книга 2	Колонка Б ряд. 1
		Надійшло пальне від юридичної особи, яка не є платником ПДВ			600	11(600) 12 (0) 19 (602) книги 1	Колонка А ряд. 11.1
10	18.12	Збільшено податковий кредит за раніше куплені будівельні матеріали			300	11,12,16,17 книги 1	Колонка Б ряд. 16 зі знаком «+»
		Збільшено первинну купівельну вартість будівельних матеріалів			1500		
11	20.12	Збільшено доходи від продажу зерна на підставі розрахунку коригування			1200	20,21 книги 2	Колонка А ряд. 8
		Збільшено податкові зобов'язання			200		Колонка Б ряд. 8 зі знаком «+»

Податкова декларація з податку на додану вартість

01 Звітний (податковий) період грудень 200 р.
(місяць, квартал)02 Платник ТОВ «Промінь»

(ВИТЯГ)

№ пор.	І. ПОДАТКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	Колонка А	Колонка Б
		Обсяги продажу без урахування ПДВ	Сума ПДВ
1	Операції, що оподатковуються за ставкою 20%, крім операцій із ввезення імпортованих товарів, податок на додану вартість за які сплачується митним органам при розмитненні:		
1.1	з рядка 1 — товарообмінні (бартерні) операції		
2	Операції, що оподатковуються за ставкою 0 %:	×	×
2.1	експортні операції	—	0
2.1.1	з рядка 2.1 — товарообмінні (бартерні) операції	—	0
2.2	інші операції, що оподатковуються за нульовою ставкою	—	0
3	Операції, що не є об'єктом оподаткування (п.3.2 ст.3 Закону)	—	×
4	Операції, які звільнені від оподаткування (статті 5, 11 Закону, інші нормативно-правові акти)	—	×
5	Загальний обсяг продажу (сума значень з 1-го по 4-й рядки колонки А):		×
5.1	з рядка 5 — товарообмінні (бартерні) операції	—	×
5.2	з рядка 5 — загальний обсяг оподатковуваних операцій звітного періоду (сума значень рядків (1 + 2.1 + 2.2 + 4) колонки А)	—	×
6	Обсяг товарів, які протягом звітного періоду було ввезено (переслано) на митну територію України і сплату ПДВ за які було відстрочено оформленням податкового векселя (п. 11.5 ст. 11 Закону)		
	Строк погашення податкового векселя (вказати дату, додати перелік)	11.01.2001 р.	
7	Роботи (послуги), отримані від нерезидента для їх використання або споживання на митній території України, та готова продукція, виготовлена з давальницької сировини нерезидента, що реалізується на території України	—	—
8	Коригування на основі попередніх звітних періодів (-чи +) У разі заповнення цієї графи обов'язковим є подання додатка 2 до декларації		
9	Всього податкових зобов'язань (сума значень рядків (1 + 6 + 7 + 8 (- чи +)) колонки Б)	×	

№ пор.	II. ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ	Колонка А	Колонка Б
		Обсяги продажу без урахування ПДВ	Сума ПДВ
10	Придбані з податком на додану вартість на митній території України товари (роботи, послуги), вартість яких включається до складу валових витрат виробництва (обігу), та основні фонди й нематеріальні активи, які підлягають амортизації:	×	×
10.1	для здійснення операцій, які підлягають оподаткуванню		
10.2	для здійснення операцій, які не підлягають оподаткуванню (п.3.2 ст.3 Закону) або/та звільнені від оподаткування (статті 5, 11 Закону, інші нормативно-правові акти)	—	×
11	Придбані без податку на додану вартість на митній території України товари (роботи, послуги), вартість яких включається до складу валових витрат виробництва (обігу), та основні фонди й нематеріальні активи, що підлягають амортизації:	×	×
11.1	для здійснення операцій, які підлягають оподаткуванню		×
11.2	для здійснення операцій, які не підлягають оподаткуванню (п.3.2 ст.3 Закону) або/та звільнені від оподаткування (статті 5, 11 Закону, інші нормативно-правові акти)	—	×
12	Імпортвані товари (роботи, послуги), вартість яких включається до складу валових витрат виробництва (обігу), та основні фонди й нематеріальні активи, що підлягають амортизації (для здійснення операцій, які оподатковуються за ставкою 20 % та нульовою ставкою):	×	×
12.1	ПДВ, сплачений митним органам	—	—
12.2	погашені податкові векселі, що дають право на збільшення податкового кредиту в поточному звітному періоді		
12.3	звільнені від ПДВ (статті 5, 11 Закону, інші нормативно-правові акти)	—	×
12.4	роботи (послуги), отримані від нерезидента	—	—
13	Імпортвані товари (роботи, послуги), вартість яких включається до складу валових витрат виробництва (обігу), та основні фонди й нематеріальні активи, що підлягають амортизації:	×	×
13.1	з рядка 13 — для здійснення операцій, які не підлягають оподаткуванню (п.3.2 ст.3 Закону)	×	×
13.1.1	ПДВ, сплачений митним органам	—	×
13.1.2	звільнені від ПДВ (статті 5, 11 Закону, інші нормативно-правові акти)	—	×
13.1.3	роботи (послуги), отримані від нерезидента	—	×

№ пор.	II. ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ	Колонка А	Колонка Б
		Обсяги продажу без урахування ПДВ	Сума ПДВ
13.2	з рядка 13 — для здійснення операцій, які звільнені від оподаткування (статті 5, 11 Закону, інші нормативно-правові акти):	×	×
13.2.1	ПДВ, сплачений митним органам	—	×
13.2.2	звільнені від ПДВ (статті 5, 11 Закону, інші нормативно-правові акти)	—	×
13.2.3	роботи (послуги), отримані від нерезидента	—	×
14	Придбані з податком на додану вартість вітчизняні та імпортовані товари (роботи, послуги), вартість яких не включається до складу валових витрат виробництва (обігу), та основні фонди й нематеріальні активи, що не підлягають амортизації:	×	×
14.1	на митній території України		×
14.2	ввезені (переслані) з-за меж митної території України	—	×
14.3	роботи (послуги), отримані від нерезидента	—	×
15	Придбані без податку на додану вартість вітчизняні та імпортовані товари (роботи, послуги), вартість яких не включається до складу валових витрат виробництва (обігу), та основні фонди й нематеріальні активи, що не підлягають амортизації:	×	×
15.1	на митній території України	—	×
15.2	ввезені (переслані) з-за меж митної території України	—	×
15.3	роботи (послуги), отримані від нерезидента	—	×
16	Коригування перенарахованого (–) та недонарахованого (+) податкового кредиту за попередні звітні періоди (у разі заповнення цієї графи обов'язковим є подання додатка 2 до декларації)	×	
17	Всього податкового кредиту (сума значень рядків 10.1 + 12.1 + 12.2 + 12.4 + 16 (– чи +) колонки Б)	×	
	III. РОЗРАХУНКИ З БЮДЖЕТОМ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД		
18	Чиста сума зобов'язань з ПДВ за поточний звітний період (відняти значення рядка 17 від рядка 9):	×	×
18.1	додатне значення (+)	0	
18.2	від'ємне значення (–)	0	—
19	Коригування платежів з урахуванням положень про вексельну форму оплати податку на додану вартість при ввезенні (пересиланні) товарів на митну територію України (п. 11.5 ст. 11 Закону):	×	×

№ пор.	III. РОЗРАХУНКИ З БЮДЖЕТОМ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД	Колонка А	Колонка Б
		Обсяги про- дажу без урачування ПДВ	Сума ПДВ
19.1	до зменшення (-): суми податку на додану вартість, які не підлягають включенню до складу податкових зобов'язань у поточному звітному періоді (податкові векселі, видані за поточний звітний період (рядок 6 декларації))	0	
19.2	до збільшення (+): суми податку на додану вартість, які підлягають включенню до складу податкових зобов'язань у поточному звітному періоді (податкові векселі, строк погашення яких припадає на поточний звітний період)	0	+
20	Сума ПДВ, яка підлягає сплаті до бюджету за підсумками поточного звітного періоду (позитивне значення суми рядків 18 і 19)	0	
21	Сума ПДВ, яка підлягає відшкодуванню з бюджету за підсумками поточного звітного періоду (від'ємне значення суми рядків 18 і 19)	0	—
22*	Відповідно до окремого рішення Уряду від _____ № _____ отримано в звітному періоді через галузеве міністерство чи інший центральний орган виконавчої влади фінансування в рахунок централізованого повернення Державного бюджету відшкодувань податку на додану вартість		—
	* У разі заповнення рядка 22 відшкодуванню підлягає додатна різниця рядків 21 і 22		
	Відмітка платника про порядок здійснення відшкодування окремо за строками здійснення відшкодування	%	Сума
23	Сума бюджетного відшкодування, яка може бути відшкодована платнику протягом 30 календарних днів з дати подання цієї декларації (рядок 6 Розрахунку експортного відшкодування (додаток 1))	100 %	—
23.1	зарахування в рахунок платежів, повне або часткове:	×	×
23.1.1	з податку на додану вартість	—	×
23.1.2	інших платежів (розділ бюджетної класифікації)	—	×
23.2	перерахування на рахунок в установі банку	—	×
23.3	видача касначейського чека	—	×
24	Сума бюджетного відшкодування, яка може бути відшкодована платнику протягом місяця, що настає після подання цієї декларації (рядок 6 Розрахунку бюджетного відшкодування (додаток 3))	100 %	—
24.1	зарахування в рахунок платежів, повне або часткове:	×	×
24.1.1	з податку на додану вартість	—	×

№ пор.	III. РОЗРАХУНКИ З БЮДЖЕТОМ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД	Колонка А	Колонка Б
		Обсяги про- дажу без урачування ПДВ	Сума ПДВ
24.1.2	інших платежів (розділ бюджетної класифікації)	—	×
24.2	перерахування на рахунок в установі банку	—	×
24.3	видача казначейського чека	—	×
25	Залишок суми ПДВ, що підлягає відшкодуванню після погашення податкових зобов'язань платника протягом трьох наступних звітних періодів (різниця рядків 21 – 24 колонки Б)	100%	—
25.1	зарахування в рахунок платежів, повне або часткове:	×	×
25.1.1	з податку на додану вартість	—	×
25.1.2	інших платежів (розділ бюджетної класифікації)	—	×
25.2	перерахування на рахунок в установі банку	—	×
25.3	видача казначейського чека	—	×

Задача 8. Облік розрахунків за фіксованим сільськогосподарським податком (у наскрізну задачу не включається)

Методичні вказівки

Сільськогосподарські товаровиробники сплачують фіксований сільськогосподарський податок, який не змінюється протягом визначеного Законом України «Про фіксований сільськогосподарський податок» строку з одиниці площі.

Фіксований сільськогосподарський податок сплачується в рахунок таких податків і зборів (обов'язкових платежів):

- податку на прибуток підприємств;
- плати (податку) за землю;
- податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів;
- комунального податку;
- збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету;
- збору до Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення;
- збору на обов'язкове соціальне страхування;
- збору на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання автомобільних доріг загального користування України;
- збору на обов'язкове пенсійне страхування;
- збору до Державного інноваційного фонду;

- плати за придбання торгового патенту на здійснення торговельної діяльності;
- збору за спеціальне використання природних ресурсів (користування водою для потреб сільського господарства та ін.)

Інші податки та збори (обов'язкові платежі), визначені Законом України «Про систему оподаткування», сплачуються сільськогосподарськими товаровиробниками в порядку і розмірах, визначених законодавчими актами України.

Платниками фіксованого сільськогосподарського податку є сільськогосподарські підприємства різних організаційно-правових форм, передбачених законами України, селянські та інші господарства, які займаються виробництвом (вирощуванням), переробкою та збутом сільськогосподарської продукції, в яких сума, одержана від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки за попередній звітний (податковий) рік, перевищує 50 % загальної суми валового доходу підприємства.

Якщо у звітному періоді валовий дохід від операцій з реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки становить менше ніж 50 % загального обсягу реалізації, то підприємство сплачує податки у наступному звітному періоді на загальних підставах.

До платників фіксованого сільськогосподарського податку належать також власники земельних ділянок і землекористувачі, в тому числі орендарі, які виробляють товарну сільськогосподарську продукцію, крім власників і землекористувачів земельних ділянок, переданих для ведення особистого підсобного господарства, будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель (присадибна ділянка), садівництва, дачного будівництва, а також наданих для городництва, сінокосіння та випасання худоби.

Якщо у сільськогосподарських товаровиробників нарахована у 1997 р. відповідно до ч. 2 ст. 1 Закону «Про систему оподаткування» сума податків і зборів (обов'язкових платежів) перевищує суму фіксованого податку більш як у три рази, то до суми фіксованого податку застосовуються такі коефіцієнти:

- у разі перевищення у три-чотири рази — 1,5;
- у разі перевищення більш як у чотири рази — 2.

Платники фіксованого сільськогосподарського податку (далі — платники податку) мають право на вибір форми сплати фіксованого сільськогосподарського податку в грошовій формі або (та) у вигляді поставок сільськогосподарської продукції.

Об'єктом оподаткування є площі сільськогосподарських угідь, переданих сільськогосподарському товаровиробнику у власність або наданих йому у користування, в тому числі на умовах оренди.

У випадку, коли у звітному періоді відбувається зміна площ сільськогосподарських угідь у зв'язку з набуттям права землевласника або землекористувача, то, відповідно, землевласник чи землекористувач зо-

бов'язаний здійснити уточнення сум податкових платежів на період до закінчення податкового року і протягом місяця надати розрахунки до органів державної податкової служби за місцем розташування земельної ділянки.

Ставка фіксованого сільськогосподарського податку з одного гектара сільськогосподарських угідь встановлюється у відсотках до їх грошової оцінки, яка провадиться відповідно до методики, затвердженої Кабінетом Міністрів України у таких розмірах:

- для ріллі, сіножатей та пасовищ — 0,5;
- для багаторічних насаджень — 0,3.

Грошова оцінка сільськогосподарських угідь у разі потреби може уточнюватися згідно із законодавством.

Платники податку визначають суму фіксованого сільськогосподарського податку на поточний рік у порядку і розмірах, передбачених Законом України «Про фіксований сільськогосподарський податок», і подають розрахунок органу державної податкової служби за місцем знаходження платника податку до 1 лютого поточного року.

Сплата податку провадиться щомісяця до 20 числа наступного місяця у розмірі третини суми податку, визначеної на кожний квартал від річної суми податку, у таких розмірах: у I кварталі — 10; у II — 10; у III — 50; у IV — 30 %.

Поставка зерна в рахунок фіксованого сільськогосподарського податку здійснюється сільськогосподарськими товаровиробниками у визначені ними за погодженням з районною державною адміністрацією строки, але не пізніше від 15 жовтня — з продукції ранніх зернових культур, до 1 грудня — з продукції пізніх зернових і технічних культур, а поставка продукції тваринництва — щомісяця, але не пізніше від останнього дня поточного місяця.

Обов'язки з доставки товарної сільськогосподарської продукції до заготівельних підприємств і організацій в рахунок фіксованого сільськогосподарського податку покладаються на платників податку.

Витрати, пов'язані з транспортуванням товарної сільськогосподарської продукції до заготівельних підприємств і організацій, несуть платники податку, а з прийманням, зберіганням і реалізацією цієї продукції — заготівельні підприємства і організації з подальшим відшкодуванням таких витрат за рахунок одержаної виручки від реалізації зазначеної продукції та продуктів її переробки. Тарифи на виконання вказаних послуг погоджуються з відповідною районною державною адміністрацією.

Нараховану суму фіксованого сільськогосподарського податку відображують за дебетом рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» субрахунок 911 «Загальновиробничі витрати рослинництва» і за кредитом субрахунку 641 «Розрахунки за податками». При сплаті фіксованого сільськогосподарського податку дебетується рахунок 64 «Розрахунки за податками і платежами» і кредитується рахунок 31 «Рахунки в банках».

За вибором платника фіксований сільськогосподарський податок може сплачуватися в грошовій формі або (та) у вигляді поставок сільськогосподарської продукції. Платники погоджують обсяги фіксованого

сільськогосподарського податку за видами продукції з управлінням агропромислового комплексу районної державної адміністрації.

Поставка продукції здійснюється за угодами із заготівельними (переробними) підприємствами та організаціями. Під час доставки продукції у товарно-транспортній накладній роблять запис «у рахунок сплати фіксованого сільськогосподарського податку». На продукцію, що надійшла у рахунок сплати податку, заготівельні (переробні) підприємства, організації виписують прибуткову квитанцію.

Сільськогосподарські товаровиробники поставку продукції відображують у вигляді реалізації, а саме: дебет рахунку 90 «Собівартість реалізації» і кредит рахунків 21 «Тварини на вирощуванні та відгодівлі», 26 «Готова продукція», 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва» — списання собівартості відправленої продукції; дебет рахунку 64 «Розрахунки за податками і платежами» і кредит рахунку 70 «Доходи від реалізації» — відображення вартості реалізованої продукції в рахунок податку за цінами, погодженими з районними державними адміністраціями.

Питання для самоперевірки

1. Що слід розуміти під поняттями «податки і збори в системі оподаткування»?
2. Що таке фіксований сільськогосподарський податок?
3. У рахунок яких податків і зборів сплачується фіксований сільськогосподарський податок?
4. Що є об'єктом оподаткування та які застосовуються ставки фіксованого сільськогосподарського податку?
5. Який встановлено порядок і строки сплати фіксованого сільськогосподарського податку?
6. На яких рахунках відображують нарахування та сплату фіксованого сільськогосподарського податку?

Навчальний матеріал: розрахунок фіксованого сільськогосподарського податку ПСП «Маяк» за 200__ р.

РОЗРАХУНОК фіксованого сільськогосподарського податку ПСП «Маяк» за 200 р.

Ідентифікаційний код 00706705

Місцезнаходження підприємства с.м.т. Краснокутськ

Основний поточний рахунок № 26007200046000 в АК АПБ Краснокутськ банку

(реквізити)

Земельна ділянка надана на підставі рішення

(назва документа)

від «26» вересня 1994 р. № ХР 18-55-000210

на право власності чи користування постійне

(постійне, тимчасове)

на строк _____

Особовий рахунок відкрито за № _____ за строками сплати:

Рілля (ставка 0,5 %)		Сіножаті (ставка 0,5 %)		Пасовища (ставка 0,5 %)		Багаторічні насадження (ставка 0,3 %)		Усього сума фіксованого податку, грн	Сума податків і зборів, нарахованих у 1997 р., що входять до складу фіксованого податку, грн	Співвідношення сум податку 1997 р. і фіксованого податку (гр. 14 : гр. 13)	Коефіцієнти до суми фіксованого податку (1; 1,5; 2)	Остаточна сума фіксованого податку, грн
Площа, га	Грошова оцінка 1 га землі, грн	Площа, га	Грошова оцінка 1 га землі, грн	Площа, га	Грошова оцінка 1 га землі, грн	Площа, га	Грошова оцінка 1 га землі, грн					
3905,3		484,3		361,3		4,9		82 827,00				
4034,20		952,90		936,40		3691,50		540 600,00				
78 774,00		2307,00		1692,00		54,00		6,52				
								2				
								165 654,00				

до 20.02.200_ р. 5504 грн (1/3 від 10 % гр. 17);
 до 20.03.200_ р. 5504 грн (1/3 від 10 % гр. 17);
 до 20.04.200_ р. 5504 грн (1/3 від 10 % гр. 17);
 до 20.05.200_ р. 5504 грн (1/3 від 10 % гр. 17);
 до 20.06.200_ р. 5504 грн (1/3 від 10 % гр. 17);
 до 20.07.200_ р. 5504 грн (1/3 від 10 % гр. 17);
 до 20.08.200_ р. 27 518 грн (1/3 від 50 % гр. 17);
 до 20.09.200_ р. 27 518 грн (1/3 від 50 % гр. 17);
 до 20.10.200_ р. 27 518 грн (1/3 від 50 % гр. 17);
 до 20.11.200_ р. 16 512 грн (1/3 від 30 % гр. 17);
 до 20.12.200_ р. 16 512 грн (1/3 від 30 % гр. 17);
 до 20.01.200_ р. 16 512 грн (1/3 від 30 % гр. 17).

Керівник підприємства Губський Г. Є. *підпис*

(організації) *(підпис)*

Головний бухгалтер Ольховська М. М. *підпис*

(організації) *(підпис)*

М.П. «__» _____ 200_ р.

Розрахунок перевірів:

Працівник органу державної податкової служби _____

(прізвище, ім'я, по батькові, підпис)

Необхідно:

1. Перевірити правильність складання розрахунку фіксованого сільськогосподарського податку.
2. Скласти реєстр бухгалтерських записів з нарахування та сплати фіксованого податку за умови сплати податку:
 - а) коштами з поточного рахунку;
 - б) у вигляді поставок озимої пшениці (собівартість 1 ц озимої пшениці — 30 грн, реалізаційна ціна 1 ц — 60 грн).

Задача 9. Облік розрахунків з учасниками (у наскрізну задачу не включається)

Методичні вказівки

Починаючи з 01.01.2000 р. всі господарські операції, в тому числі розрахунки з учасниками та засновниками підприємства, повинні відображатися в бухгалтерському обліку відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Для того, щоб розібратися з відображенням у бухгалтерському обліку нарахування і виплати дивідендів згідно з положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (далі — П(С)БО), слід звернутися до таких П(С)БО:

П(С)БО 2 «Баланс»;

П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати»;

П(С)БО 4 «Звіт про рух грошових коштів»;

П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»;

П(С)БО 15 «Дохід»;

П(С)БО 16 «Витрати».

Заборгованість підприємства його учасникам (засновникам), пов'язана з розподілом прибутку (дивіденди тощо) і формуванням статутного капіталу, відображується в бухгалтерському обліку відповідно до статті 58 «Поточні зобов'язання за розрахунками з учасниками» П(С)БО 2 «Баланс».

Вилучена емітентом сума дивідендів повинна бути відображена в рядку 350 «Сплачені дивіденди» Звіту про рух грошових коштів (П(С)БО 4). Крім того, суми сплачених дивідендів вказуються у рядку 140 «Виплати власникам (дивіденди)» Звіту про власний капітал (П(С)БО 5).

Якщо рішення про виплату дивідендів було прийнято після складання звітності, то інформація про нарахування та сплату дивідендів повинна бути розкрита в додатках до фінансової звітності (П(С)БО 6).

Після розгляду порядку відображення у фінансовій звітності нарахування і сплати дивідендів необхідно переходити до вивчення відображення цих операцій на рахунках бухгалтерського обліку згідно з Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств й організацій, затвердженим наказом Міністерства України від 30.11.99 р. № 291 (далі — План рахунків).

Для обліку розрахунків щодо нарахування і виплати дивідендів Планом рахунків передбачено **субрахунок 671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами»** синтетичного рахунку 67 «Розрахунки з учасниками». На субрахунок 671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами» обліковують дивіденди, нараховані власникам простих і привілейованих акцій (часток у статутному капіталі) за рахунок прибутку або інших джерел, передбачених установчими документами.

Аналітичний облік за цим рахунком повинен вестися як для кожного засновника, так і за видами виплат.

Для відображення нарахування і сплати податку на дивіденди використовується субрахунок **641 «Розрахунки за податками»**, за кредитом якого показують нарахований податок на дивіденди, за дебетом — оплату податку.

На субрахунку **672 «Розрахунки за іншими виплатами»** ведуть облік інших виплат, нарахованих засновникам та учасникам за користування майном, зокрема земельним і майновим паєм, а також виплат у зв'язку з одержанням належної частини активів підприємства вибулому учаснику (засновнику).

Плата за оренду земельних і майнових паїв, яка може бути віднесена до конкретного об'єкта витрат, визнається іншими виробничими витратами (п. 14 П(С)БО 16) відповідного звітнього періоду.

Плата за оренду майнових паїв, залежно від того, де використовується майно, може бути віднесена на дебет рахунків 91 «Загальновиробничі витрати»; 92 «Адміністративні витрати»; 93 «Витрати на збут» з кредиту субрахунку 672 «Розрахунки за іншими виплатами».

Питання для самоперевірки

1. Що таке дивіденди і в яких чинних документах дано їх визначення?
2. Який встановлено порядок відображення нарахування і виплат дивідендів на рахунок бухгалтерського обліку?
3. Чи нараховується і сплачується сільськогосподарськими підприємствами, які виплачують дивіденди своїм акціонерам, податок на дивіденди?
4. В яких регістрах журнально-ордерної форми обліку відображуються операції щодо нарахування і сплати дивідендів?
5. Утримується чи ні прибутковий податок з орендної плати за оренду майна, якщо орендодавцем виступає працівник підприємства?
6. Утримується чи ні прибутковий податок з орендної плати за оренду майна, якщо орендодавцем виступає особа, яка не є працівником підприємства?
7. Як відобразити на рахунках бухгалтерського обліку плату за оренду майнових паїв?
8. Сформулюйте господарські операції за такою кореспонденцією рахунків:

Рахунок 67 «Розрахунки з учасниками» кореспондує:

<i>за дебетом з кредитом рахунків</i>		<i>за кредитом з дебетом рахунків</i>	
30	46 71 31		40
64	73 37 70		41
	74 41		44

Навчальний матеріал: операції за розрахунками за нарахованими дивідендами (табл. 3.17); операції з обліку нарахування та сплати готівкою орендної плати за майно (табл. 3.18).

Таблиця 3.17

Операції за розрахунками за нарахованими дивідендами

№ пор.	Зміст господарської операції	Д-т	К-т	Сума, грн
1	Нараховано дивіденди			30 000,00
2	Відображено збільшення статутного капіталу за рахунок нарахування дивідендів, якщо прийнято рішення про реінвестування дивідендів			10 000,00
3	Нараховано в бюджет податок на дивіденди (суму визначити)			?
4	Перераховано в бюджет податок на дивіденди (суму визначити)			?
5	Виплачено дивіденди (суму визначити)			?

**Операції з обліку нарахування та сплати готівкою
орендної плати за майно**

№ пор.	Зміст господарської операції	Д-т	К-т	Сума, грн
<i>I. Розрахунки з орендодавцями, які не працюють на підприємстві</i>				
1	Нараховано орендну плату			20 000,00
2	Утримано 20 % прибуткового податку			4000,00
3	Виплачено орендну плату орендодавцем			16 000,00
4	Перераховано прибутковий податок до бюджету			4000,00
<i>II. Розрахунки з орендодавцями, які працюють на підприємстві (трактористи-машиністи)</i>				
1	Нараховано орендну плату:			
	► Іваненку М.П.			200,00
	► Павлику І.І.			200,00
	► Щирському В.А.			200,00
	Разом			600,00
2	Утримано прибутковий податок з суми орендної плати за шкалою ставок: 19,55 + (200 – 170) • 20			
	► Іваненка М.П.			25,55
	► Павлика І.І.			25,55
	► Щирського В.А.			25,55
	Разом			76,65
3	Утримано збір до Пенсійного фонду з суми орендної плати (орендна плата × 2 %)			
	► Іваненка М.П.			4,00
	► Павлика І.І.			4,00
	► Щирського В.А.			4,00
	Разом			12,00
4	Утримано збір на соціальне страхування на випадок безробіття (орендна плата × 0,5 %)			
	► Іваненка М.П.			1,00
	► Павлика І.І.			1,00
	► Щирського В.А.			1,00
	Разом			3,00
5	Виплачено орендну плату орендодавцям:			
	► Іваненку М.П.			174,45
	► Павлику І.І.			174,45
	► Щирському В.А.			174,45
	Разом			523,35
6	Нараховано заробітну плату за місяць			
	► Іваненку М.П.			160,00
	► Павлику І.І.			200,00
	► Щирському В.А.			210,00
	Разом			570,00
7	Утримано прибутковий податок з суми сукупного оподаткованого доходу за шкалою ставок за мінусом податку, який уже було утримано:			
	► з сукупного доходу Іваненка М.П. 19,55 + (360 – 170) • 20 % – 25,55			32,00
	► з сукупного доходу Павлика І.І. 19,55 + (400 – 170) • 20 % – 25,55			40,00
	► з сукупного доходу Щирського В.А. 19,55 + (410 – 170) • 20 % – 25,55			42,00
	Разом			114,00

№ пор.	Зміст господарської операції	Д-т	К-т	Сума, грн
8	Утримано збір до Пенсійного фонду з сукупного доходу за мінусом, який було утримано:			
	► з сукупного доходу Іваненка М.П. $160 \cdot 2\% - 4$			3,20
	► з сукупного доходу Павлика І.І. $200 \cdot 2\% - 4$			4,00
	► з сукупного доходу Щирського В.А. $210 \cdot 2\% - 4$			4,20
	Разом			11,40
9	Утримано збір на соціальне страхування на випадок безробіття з сукупного доходу за мінусом збору, який було утримано:			
	► з сукупного доходу Іваненка М.П. $360 \cdot 0,5\% - 1$			0,80
	► з сукупного доходу Павлика І.І. $400 \cdot 0,5\% - 1$			1,00
	► з сукупного доходу Щирського В.А. $410 \cdot 0,5\% - 1$			1,05
	Разом			2,85
10	Утримано збір на соціальне страхування на випадок тимчасової втрати працездатності з сукупного доходу:			
	► Іваненка М.Г. $160 \cdot 0,5\%$			0,80
	► Павлика І.І. $200 \cdot 0,5\%$			1,00
	► Щирського В.А. $210 \cdot 0,5\%$			1,05
	Разом			2,85
11	Отримано гроші в банку на виплату зарплати			439,00
12	Виплачено заробітну плату:			
	► Іваненку М.П.			123,20
	► Павлику І.І.			154,00
	► Щирському В.А.			161,70
	Разом			438,90
13	Перераховано прибутковий податок до бюджету			190,65
14	Перераховано збір до Пенсійного фонду			11,40
15	Перераховано збір на соціальне страхування на випадок безробіття			2,85
16	Перераховано збір на соціальне страхування на випадок тимчасової втрати працездатності			2,85

Необхідно:

1. Скласти кореспонденцію рахунків за розрахунками за нарахованими дивідендами та з обліку нарахування та сплати готівкою орендної плати за майнові паї.

2. Відобразити розрахунки за нарахуванням дивідендів та орендної плати за користування майновими паями в Журналі-ордері № 8 с.-г.

Задача 10. Облік нарахування та сплати орендної плати за землю (у наскрізну задачу не включається)

Методичні вказівки

Для відображення в обліку орендних операцій слід керуватися П(С)БО 14 «Оренда», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 28.07.2000 р. № 181, яке набуло чинності 1 жовтня 2000 р. **Оренда землі та земельних паїв у громадян — це операційна оренда** (п. 4 П(С)БО 14).

Орендар повинен відобразити об'єкт операційної оренди на позабалансовому рахунку за вартістю, вказаною в угоді про оренду (п. 8 П(С)БО 14). Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженими наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291, передбачено, що об'єкти операційної оренди обліковуються орендарями на **позабалансовому рахунку 01 «Орендовані необоротні активи»**.

Орендна плата, згідно з п. 9 П(С)БО 14, визначається іншими операційними витратами відповідного звітного періоду *«з урахуванням способу одержання економічних вигод, пов'язаних із використанням об'єкта операційної оренди»*. Оскільки землі орендуються сільськогосподарськими підприємствами для вирощування сільськогосподарських культур, витрати зі сплати орендної плати обліковують на рахунку 91 «Загально-виробничі витрати» (аналітичний рахунок «Рослинництво») і кредитується субрахунок 685 «Розрахунки з іншими кредиторами».

Якщо земельна ділянка орендується для вирощування заздалегідь відомої культури, такі витрати відображують безпосередньо на відповідному аналітичному рахунку синтетичного рахунку 23 «Виробництво».

Навчальний матеріал

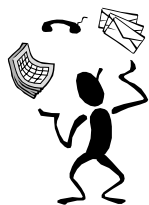

ПСП «Сонячне» орендує у 20 громадян земельні паї вартістю 20 000 грн кожний. 19 громадян не є працівниками підприємства. Громадянин Талалаєнко В.Д. — працівник підприємства, який за поточний місяць, крім орендної плати, одержав заробітну плату у розмірі 160 грн.

Необхідно:

1. Відобразити облік нарахування та сплати готівкою орендної плати за землю громадянам, які не працюють у господарстві за розрахунком наведеним в табл. 3.19.

2. Відобразити облік нарахування та сплати готівкою орендної плати за землю громадянину Талалаєнко В.Д., який працює в господарстві, за розрахунком, наведеним у табл. 3.20.

3. Відобразити облік нарахування та виплати орендної плати за землею в Журналі-ордері № 8 с.-г. та відомості.

4. Відобразити облік орендної плати за землею у Виробничому звіті, ф. № 10.3а с.-г.

Таблиця 3.19

Відображення обліку нарахування та сплати готівкою орендної плати за землею громадянам, які не працюють у господарстві

№ пор.	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
1	Нараховано орендну плату			3800
2	Утримано 20 % прибуткового податку			760
3	Виплачено орендну плату громадянину			3040
4	Перераховано прибутковий податок до бюджету			760

Таблиця 3.20

Відображення обліку нарахування та сплати готівкою орендної плати за землею орендодавцю Талалаєнко В.Д.

№ пор.	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
1	Нараховано орендну плату			200,00
2	Утримано прибутковий податок з суми орендної плати за шкалою ставок $19,55 \cdot (200 - 170) \cdot 20\%$			25,55
3	Утримано збір до Пенсійного фонду із суми орендної плати: $200 \text{ грн} \cdot 2\%$			4,00
4	Утримано збір на соціальне страхування на випадок безробіття: $200 \text{ грн} \cdot 0,5\%$			1,00
5	Виплачено орендну плату громадянину			169,45
6	Нараховано заробітну плату за місяць			160,00
7	Списано заробітну плату на адміністративні витрати			160,00
8	Утримано прибутковий податок з суми сукупного оподаткованого доходу за шкалою ставок за мінусом податку, який вже було утримано: $[19,55 + (360 - 170) \cdot 20\%] - 25,55$			32,00
9	Утримано збір до Пенсійного фонду з сукупного доходу за мінусом збору, який було утримано: $360 \text{ грн} \cdot 2\% - 4,00$			3,20
10	Утримано збір на соціальне страхування на випадок безробіття з сукупного доходу за мінусом збору, який було утримано: $360 \text{ грн} \cdot 0,5\% - 1,00$			0,80
11	Отримано гроші з банку на виплату зарплати			124,00
12	Перераховано прибутковий податок до бюджету			57,55
13	Перераховано збір до Пенсійного фонду			7,20
14	Перераховано збір на соціальне страхування на випадок безробіття			1,80
15	Виплачено заробітну плату			124,00

Розділ 4

ОБЛІК ЗАПАСІВ

Задача 1. Облік виробничих запасів

Методичні вказівки

Одним із найважливіших об'єктів бухгалтерського обліку на підприємствах є запаси, які становлять значну частину активів і є необхідною умовою безперервного виробництва та посідають домінуючі позиції у структурі витрат підприємства різних сфер діяльності.

Ефективне використання запасів значною мірою залежить від організації обліку. Визначення методологічних засад формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності надається в П(С)БО 9 «Запаси».

Запаси — активи, які:

- утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності;
- перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;
- утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг, а також управління підприємством.

Для виробництва сільськогосподарської продукції необхідно мати предмети праці. Це насамперед насіння для сівби, фураж для корму тварин, пальне та мастильні матеріали для роботи машин, запасні частини для їх ремонту, органічні і мінеральні добрива для підвищення продуктивності землі, засоби захисту рослин і тварин тощо. Більшість предметів праці господарства придбають у постачальників та торговельних організаціях. При їх придбанні відбувається матеріалізація грошових засобів підприємства. В зв'язку з тим, що предмети праці використовуються одноразово, підприємство повинно постійно мати економічно обгрунтовані їх запаси. Ці запаси називаються виробничими запасами.

Сільськогосподарська продукція і виробничі запаси — це матеріальні оборотні засоби підприємства. Продукцію відносять до засобів у сфері обігу, а виробничі запаси — до оборотних засобів у сфері виробництва.

При організації обліку виробничих запасів необхідно керуватися такими принципами: своєчасне документальне оформлення операцій, пов'язаних із надходженням, зберіганням і витрачанням продукції, матеріалів та інших запасів; контроль за збереженням продукції і матеріалів у місцях зберігання, за умови додержання норм запасу; своєчасне

виявлення запасів, які не використовуються у господарстві і які можна реалізувати для мобілізації внутрішніх резервів, а також готової продукції, яка не користується попитом; правильна оцінка запасів, які надходять у господарство і використовуються в процесі виробництва та реалізації, вжиття заходів щодо запобігання нестач, крадіжок, псування і незаконних втрат продукції та запасів; контроль за своєчасним і правильним веденням складського обліку продукції та виробничих запасів.

Важливою передумовою обліку виробничих запасів є їх оцінка. Оцінку запасів за окремими видами слід розглядати на таких етапах їх руху: при надходженні запасів; при вибутті запасів; на дату складання звітності. Порядок оцінки запасів залежить від багатьох факторів, основним з яких є обрана підприємством система обліку запасів, що обумовлена в наказі про облікову політику підприємства. Згідно з чинними нормативними документами одержані виробничі запаси зараховують на баланс підприємства за первісною вартістю. П(С)БО 9 «Запаси» визначає, які саме витрати формують первісну вартість запасів з придбаних, виготовлених власними силами, внесених до статутного капіталу, одержаних безоплатно та придбаних в результаті обміну.

При відпуску запасів у виробництво, продажу та іншому вибутті згідно з П(С)БО 9 їх оцінка здійснюється за одним із таких методів:

- ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів;
- середньозваженої собівартості;
- собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО);
- собівартості останніх за часом надходження запасів (ЛІФО);
- нормативних витрат;
- ціни продажу.

Конкретний механізм використання того чи іншого методу оцінки вибуття запасів залежатиме від системи обліку, яка прийнята обліковою політикою підприємства.

Вивчаючи цю тему, особливу увагу необхідно приділити одному з прогресивних методів бухгалтерського обліку — *оперативно-бухгалтерському (сальдовому) методу*. За цим методом при організації обліку товарно-матеріальних цінностей слід керуватися такими принципами: повна оперативність і бухгалтерська достовірність кількісного обліку в місцях зберігання; систематичний контроль працівниками бухгалтерії безпосередньо в місцях зберігання за правильністю і своєчасністю документування складських операцій руху продукції і виробничих запасів, а також за веденням складського обліку; обов'язкова перевірка бухгалтерами фактичної наявності продукції та виробничих запасів у натурі та їх відповідності до даних бухгалтерського обліку, здійснення бухгалтерією оцінки продукції і виробничих запасів у грошовому вираженні згідно з П(С)БО 9 «Запаси» в розділі синтетичних рахунків, субрахунків, місць зберігання, номенклатурних номерів.

Одне з найважливіших завдань бухгалтерського обліку продукції і виробничих запасів — контроль за їх збереженістю. Тому незалежно від методів і форм обліку обов'язковими передумовами діючого контролю за збереженням продукції і виробничих запасів є обов'язкове зважування, вимірювання або перерахування продукції (виробничих запасів), яка приймається, відпускається; своєчасне проведення інвентаризацій;

централізація складів; встановлення кола осіб, відповідальних за приймання та відпуск продукції і виробничих запасів, а також за збереження матеріальних цінностей, укладання з такими особами в установленому порядку письмових договорів про матеріальну відповідальність.

Для обліку виробничих запасів і продукції сільськогосподарського виробництва в Плані рахунків відведено клас 2 «Запаси». Рахунки цього класу призначені для узагальнення інформації про наявність і рух належних підприємству предметів праці, які призначені для обробки, переробки, використання у виробництві і для господарських потреб, а також засобів праці, які підприємство включає до складу малоцінних і швидкозношуваних предметів. У Плані рахунків бухгалтерського обліку виробничої діяльності підприємств передбачено такі синтетичні рахунки: 20 «Виробничі запаси», 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети», 26 «Готова продукція», 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва», 28 «Товари».

Дані про рух і наявність цінностей узагальнюють у Журналі-ордері № 10.1 с.-г., який об'єднано з відомістю. Для записів по синтетичних рахунках (субрахунках) використовують вкладні аркуші.

Кредитові обороти по синтетичних рахунках (субрахунках) з Журналу ордеру № 10.1 переносять у Головну книгу.

Аналітичний облік матеріальних цінностей у бухгалтерії підприємства ведуть у сальдових відомостях на підставі перевірених та протаксованих звітів про рух матеріальних цінностей. Підсумки залишків по синтетичному рахунку та субрахунках звіряють з даними про залишки матеріальних цінностей, відображених у Журналі-ордері № 10.1 с.-г. та відомості (дебет рахунків) у розділі матеріально відповідальних осіб.

Залишки виробничих запасів, готової продукції, МШП, товарів на кінець звітного місяця, відображені в Журналі-ордері № 10.1 с.-г. та відомості, узгоджують з підсумковими даними сальдових відомостей по кожному синтетичному рахунку (субрахунку).

Питання для самоперевірки

1. Економічний зміст запасів на сільськогосподарських підприємствах і завдання їх обліку.
2. Визнання запасів згідно з П(С)БО 9 «Запаси».
3. Поняття, класифікація виробничих запасів.
4. Оцінка запасів залежно від їх руху.
5. Оцінка запасів на дату балансу.
6. Розкриття інформації про запаси в примітках до фінансової звітності.
7. Вимоги до складських приміщень для зберігання виробничих запасів і продукції.
8. Організація вагового господарства на підприємствах.
9. Права і обов'язки матеріально відповідальних осіб.
10. Особи, які не мають права посідати матеріально відповідальні посади.
11. Організація складського господарства для зберігання сільськогосподарської продукції.
12. Організація складського господарства для зберігання запасних частин.

13. Організація складського обліку виробничих запасів.
14. Первинні документи з надходження і витрачання сировини і матеріалів, палива, будівельних матеріалів, запасних частин.
15. Первинні документи з надходження кормів від врожаю.
16. Первинні документи витрат насіння і кормів, добрив і медикаментів.
17. Вимоги до оформлення первинних документів в умовах автоматизації обліку.
18. Призначення, порядок складання і подання в бухгалтерію звіту про рух матеріальних цінностей.
19. Суть оперативно-бухгалтерського (сальдового) методу обліку.
20. Призначення і роль сальдових відомостей обліку товарно-матеріальних цінностей.
21. Синтетичний і аналітичний облік виробничих запасів.
22. Особливості обліку запасних частин.
23. Облік витрат із заготівлі й придбання виробничих запасів.
24. Строки і порядок проведення інвентаризації виробничих запасів в обліку.
25. Відображення результатів інвентаризації виробничих запасів в обліку.
26. Облік нестач і втрат від псування матеріальних цінностей.
27. Кореспонденція по рахунку 20 «Виробничі запаси».
28. Призначення і порядок ведення Журналу-ордера № 10.1 с.-г. і відомості.
29. Регістри результативної інформації з обліку виробничих запасів при автоматизації обліку.
30. Сформулювати господарські операції по рахунку 20 «Виробничі запаси» на основі такої кореспонденції рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
20	20	20	42	20	20	84	20
20	23	20	46	23	20	85	20
20	24	20	63	24	20	91	20
20	26	20	68	28	20	92	20
20	27	20	71	37	20	93	20
20	28	20	73	39	20	94	20
20	37	20	74	42	20	99	20
20	41	15	20	80	20		

Навчальний матеріал: дані для складання первинних документів з обліку надходження і витрачання виробничих запасів (табл. 4.1, 4.2, 4.3); виписка із Сальдової відомості по рахунку 20 «Виробничі запаси» за звітний місяць 200_ р. по субрахунку 203 «Паливо»; субрахунку 205 «Будівельні матеріали»; субрахунку 207 «Запасні частини»; субрахунку 208 «Матеріали сільськогосподарського призначення»; субрахунку 209 «Інші матеріали» (табл. 4.4); господарські операції з обліку виробничих запасів за звітний місяць 200_ р. (табл. 4.5); бланки первинних документів і облікових регістрів: Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) — 2 примір-

ники; Акт приймання грубих і соковитих кормів (сільгоспоблік, ф. № 92) — 1 примірник; Лімітно-забірна картка на одержання матеріальних цінностей (сільгоспоблік, ф. № 117); Акт про використання мінеральних, органічних і бактеріальних добрив, пестицидів і гербіцидів (ф. № 118) — 1 примірник; господарські операції з обліку виробничих запасів; Книга (картки) складського обліку — 10 аркушів; Звіт про рух пального і мастил (ф. № 120 — 1 бланк); Звіт про рух матеріальних цінностей ф. № 121 — 1 бланк, Сальдова відомість — 1 бланк; Журнал-ордер № 10.1 с.-г. і відомість — 1 бланк.

Обліковою політикою ПСП «Слобожанське» прийнята оцінка вибуття виробничих запасів за середньозваженою собівартістю.

Дані для складання первинних документів

1. Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 745 від 15 числа звітнього місяця 200_ р.

Надійшло на склад нафтопродуктів (завідуюча Чернова Л.С.) тверде паливо — дрова 5 м³, яке оцінено за справедливою вартістю 27 грн за 1 м³ від ліквідації лазні.

Відпустив завідувач господарством Волков А.С. Дрова перевезені вантажним автомобілем ХАЗ 45-05, водій Снісаренко А.Н.

2. Лімітно-забірна картка № 127 на одержання матеріальних цінностей (ф. № 117).

З нафтоскладу (завідуюча Чернова Л.С.) для заправки автомобіля ХАЗ 45-05 (водій Снісаренко А.Н.) з дозволу директора Торяник Л.Д. і головного бухгалтера Кальницької Г.П. видано такі паливно-мастильні матеріали:

Таблиця 4.1

Дата	Дизельне паливо, кг	Дизельне масло, кг	Дата	Дизельне паливо, кг	Дизельне масло, кг
01.12	50	10	02.12	50	
03.12	50		04.12	40	
05.12	60		06.12	70	10
08.12	50		09.12	40	
10.12	45		11.12	60	
12.12	50	8	13.12	30	
15.12	40		16.12	60	
17.12	55		18.12	70	12
19.12	30		20.12	45	
22.12	30		23.12	48	
24.12	50		25.12	60	
26.12	50		27.12	20	
29.12	10		30.12	30	
Разом				1193	40

Водію Снісаренко А.Н. для автомобіля ХАЗ 45-05 на зимовий період встановлено ліміт:

- дизельного палива — 1100 кг;
- дизельного масла — 50 кг.

3. Акт № 6 приймання грубих і соковитих кормів (сільгосп-облік, ф. № 92) від 31 серпня 200_ р.

Директором Торяник Л. Д. призначено комісію в складі головного агронома Перепелиці О.Ф., головного зоотехніка Вакуленко М.М. і бухгалтера матеріального відділу Чорнобай Г.П. на приймання грубих і соковитих кормів.

31 серпня 200_ р. комісія прийняла грубі корми — солому озимої пшениці на полі № 3 рослинницької бригади.

Роботи з скиртування соломи провадились під керівництвом бригадира рослинницької бригади Шевченко В.І. Солома озимої пшениці з площі 200 га складена в три плосковерхі скирти за такими замірами:

Таблиця 4.2

Номер скирти	Назва кормів	Довжина, м	Ширина, м	Перекидка, м
1	Солома озимої пшениці	15	6	12
2	Солома озимої пшениці	20	4	10
3	Солома озимої пшениці	17	6	12

Солому на відповідальне зберігання прийняв фуражир Писаренко Ю.І. Маса 1 м³ соломи — 50 кг.

Планова собівартість 1 ц соломи пшениці — 3 грн.

Схема розташування скирт додається до акта приймання грубих і соковитих кормів.

Об'єм скирт залежно від конфігурації визначають за формулами:

1) кругловерхі високі (висота більша за ширину):

$$O_c = (0,52P - 0,46Ш) \cdot Ш \cdot Д;$$

2) кругловерхі середньої висоти та низькі:

$$O_c = (0,52P - 0,44Ш) \cdot Ш \cdot Д;$$

3) плосковерхі усіх розмірів:

$$O_c = (0,56P - 0,55Ш) \cdot Ш \cdot Д;$$

4) гостроверхі (шатрові):

$$O_c = 0,25 \cdot P \cdot Ш \cdot Д;$$

де O_c — об'єм скирти, м³; P — перекидка, м; $Ш$ — ширина, м; $Д$ — довжина, м.

При складанні акта (ф. № 92) необхідно з'ясувати порядок визначення маси 1 м³ або маси спресованих у туки соломи чи сіна.

4. Акт № 26 про використання мінеральних, органічних і бактеріальних добрив, пестицидів і гербіцидів (ф. № 118).

Комісія в складі головного агронома Перепелиці О.Ф., бухгалтера матеріального відділу Чорнобай Г.П. провела списання використаних мінеральних добрив і засобів захисту рослин під урожай поточного року з підзвіту бригадира рослинницької бригади Шевченко В.І.

Призначення і спосіб внесення добрив — основне, внесено перший раз на незрошуваних землях. До акта додаються лімітно-забірні картки за № 186, 193, 199, 205 на одержання матеріальних цінностей (сілгосп-облік, ф. № 117), за якими здійснювалась доставка добрив і засобів захисту рослин зі складу до місць використання:

Таблиця 4.3

Назва добрив, засобів захисту рослин	Відсоток діючої речовини	Одиниця вимірювання	Номер поля, назва культури								
			Підживлення озимої пшениці			Під сівбу цукрового буряка			Під сівбу соняшника		
			внесено на площу, га	кількість (фізична на маса), кг	в перерахунку на діючу речовину	внесено на площу, га	кількість (фізична на маса), кг	в перерахунку на діючу речовину	внесено на площу, га	кількість (фізична на маса), кг	в перерахунку на діючу речовину
Аміачна селітра	34,5	кг	200	9033	3116,4	—	—	—	—	—	—
Суперфосфат	19,5	кг	—	—	—	150	8305	1619	—	—	—
Амофос	11,7	кг	—	—	—	—	—	—	100	4509	527,5
Протруювачі: Фурадан Вітавак	×	л	×	×	×	×	×	×	100	37,5	×
	×	л	200	14,1	×	150	76,5	×	×	×	×

5. Накладна № 726 внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) від 25 серпня 200_ р.

Відпущено після сортування з центрального току зерновідходів 32 100 кг на фуражний склад (завідуючий Писаренко Ю.І.) з дозволу керівника підприємства Торяника Л.Д. і головного бухгалтера Кальницької Г.П.

Перевезення здійснювалось трактором МТЗ-80 трактористом Поляковим І.Г. на відстань 2 км.

Планова собівартість 1 т/км з надання послуг транспортних робіт тракторами — 12 грн.

Планова собівартість 1 ц зерновідходів — 6 грн.

Таблиця 4.4

Виписка із Сальдової відомості на 1-ше число звітного місяця 200_ р.

Вид запасів	Матеріально відповідальна особа	Код	Ціна, грн	Кількість, кг	Сума, грн
СУБРАХУНОК 203 «ПАЛИВО»					
Бензин А-76	Чернова Л.С.		1,65	1203	1984,95
Бензин АИ-93	«		2,10	1332	2797,20
Дизельне паливо	«		1,95	1438	2809,66
Дизельне масло МС-20	«		2,80	708	1982,40

Вид запасів	Матеріально відповідальна особа	Код	Ціна, грн	Кіль- кість, кг	Сума, грн
Моторне масло АС-8	Чернова Л.С.		1,70	200	340,00
Тверде паливо: вугілля	«		0,25	37 000	9250,00
Разом					19 164,21
Бензин А-76	Водії вантаж- них автомобілів		1,65	3790	6253,50
Дизельне паливо	Трактористи- машиністи		1,65	13 803	26 915,85
Всього					52 333,56
СУБРАХУНОК 205 «БУДІВЕЛЬНІ МАТЕРІАЛИ»					
Лісоматеріал твердої породи (дуб)	Бойко Т.П.		236,00	13,3 м³	3138,89
Лісоматеріал м'якої породи (сосна)	«		180,00	8,4 м³	1512,00
Жерді	«		120,00	35 м³	4200,00
Руберойд	«		17,30	244 рул.	4221,20
Цемент	«		0,26	5000 кг	1300,00
Цегла червона	«		257,86	40 тис. шт.	10 314,40
Шифер восьмихвильо- вий	«		24,75	500 шт.	12 375,00
Цвяхи	«		1,40	100 кг	140,00
Разом					37 201,49
СУБРАХУНОК 207 «ЗАПАСНІ ЧАСТИНИ»					
Запасні частини до:					
► тракторів	Бойко Т.П.				18 341,50
► зернових комбайнів	«				7438,45
► вантажних автомо- білів	«				12 321,15
► обладнання РММ	«				865,00
Акумулятори	«				2500,00
Разом					41 466,10
СУБРАХУНОК 208 «МАТЕРІАЛИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ»					
Корми:					
Гичка цукрового буряка	Писаренко Ю.І.		0,04	140 000	5600,00
Кошки соняшника	«		0,02	2000	40,00
Овес	«		0,15	3560	534,00
Інші корми	«				10 300,00
Насіння та садив- ний матеріал:					
Соняшник	Шевченко В.І.		0,90	2500	2250,00
Цукровий буряк	«		6,00	3750	22 500,00
Добрива:					
Аміачна селітра	«		0,30	26 450	7935,00
Суперфосфат	«		0,482	24 300	11 712,60
Амофос	«		0,325	9680	3146,00
Засоби захисту рос- лин (протруювачі):					
Вітавак	«		3,19	251	800,69
Фурадан	«		0,83	120	99,60
Медикаменти	Капустян П.С.				3435,00
Разом			×	×	68 352,89

Таблиця 4.5

**Господарські операції з обліку виробничих запасів
за звітний місяць 200_ р.**

№ пор.	Зміст операції	Ціна, грн	Кількість, кг	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
					Д-т	К-т
Паливо						
1	Товарно-транспортні накладні № 30934, 30880, 30333, 30566, 30150 Від Харківської нафтобази № 2 надійшло на склад нафтопродуктів дизельне паливо Податкові накладні № 71, 84, 88, 91, 95 Податок на додану вартість (оприбуткуванням запасів передувала оплата)	2,11	21 014	44 339,54 8867,91		
2	Товарно-транспортні накладні № 29177, 29300, 29404, 29514, 29912, 29782, 29840 Від Харківської нафтобази № 2 надійшов бензин А-76 на склад нафтопродуктів (надходження палива перша подія) Податкові накладні № 100, 118, 125, 126, 121, 135, 139 Податок на додану вартість	1,91	23 152	44 226,32 8845,26		
3	Порівнювальна відомість У результаті інвентаризації виявлено нестачу 100 кг бензину АІ-93, балансова вартість якого становить 210 грн а) Відображено суму нестачі у складі витрат звітнього періоду б) Сума, що підлягає відшкодуванню винною особою (розраховується за формулою: балансова вартість × індекс інфляції + ПДВ + акциз) · 2) в) Відображено податкове зобов'язання з ПДВ г) Нараховано суму, яка підлягає сплаті до бюджету д) Погашено частково заборгованість за нестачу бензину АІ-93 від Сердюк Н.О. готівкою	2,10 × × × ×	100 × × × ×	210,00 ? ? ? ? 148,00	? ? ? ? ?	? ? ? ? ?
4	Лімітно-забірна картка на отримання матеріальних цінностей (сільгоспоблік, ф. № 117) № 128 від 18 числа звітного місяця 200_ р. Відпущено з нафтоскладу і використано в ремонтній майстерні мастильні матеріали: ➤ дизельне масло МС-20 для заміни при поточному ремонті трактора Т-150 інвентарний № 5 ➤ дизельне масло МС-20 для заміни при поточному ремонті трактора Т-74 інвентарний № 10 ➤ моторне масло АС-8 для заміни в автомобілі ГАЗ-53 інвентарний № 15 при поточному ремонті	? ? ?	20 15 10	? ? ? ?		
	Разом	×	45	?		

№ пор.	Зміст операції	Ціна, грн	Кількість, кг	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
					Д-т	К-т
5	Лімітно-забірна картка на отримання матеріальних цінностей (сільгоспоблік, ф. № 117) № 129 від 16 числа звітнього місяця 200_ р. Подорожні листки вантажного автомобіля ф. № 2 серії 10007 Списано бензин А-76 з підзвіту водіїв на роботу вантажного автотранспорту (паливо в баках транспортних засобів)	?	3790	?		
6	Лімітно-забірна картка на отримання матеріальних цінностей (сільгоспоблік, ф. № 117) № 130 від 23 числа звітнього місяця 200_ р. Облікові листки тракториста-машиніста (сільгоспоблік, ф. № 67) Списано дизельне паливо з підзвіту трактористів-машиністів на виконання польових робіт (паливо в баках транспортних засобів) під: <ul style="list-style-type: none"> ➤ озиму пшеницю ➤ соняшник ➤ цукровий буряк 		2210 1871 6597	? ? ?		
	Разом	?	10 678	?		
7	Лімітно-забірна картка на отримання матеріальних цінностей (ф. № 117) № 131, від 23 числа звітнього місяця 200_ р. Подорожній листок трактора № 0311 Списано дизельне паливо з підзвіту тракториста Прокопенка Л.В. на транспорті роботи тракторного парку Списано дизельне паливо з підзвіту інших трактористів на транспортні роботи тракторного парку	?	25	?		
		?	3100	?		
		×	3125	?		
8	Авансовий звіт (тип ф. № 286) № 55 від 3 числа звітнього місяця 200_ р. Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) за № 351 від 3 числа звітнього місяця Оприбутковано від підзвітної особи Лисяк В.І. бензин АИ-93 Податкова накладна № 130 Податок на додану вартість	2,10	170	357,00		
		×	×	71,40		
		×	×	428,40		
	Разом					
9	Лімітно-забірна картка на отримання матеріальних цінностей (ф. № 117) № 132 від 24 числа звітнього місяця 200_ р. Відпущено з нафтоскладу і використано вугілля для опалення: <ul style="list-style-type: none"> ➤ будинку тваринників ➤ центральної контори 	?	1000	?		
		?	2200	?		
		?	3200	?		
	Разом					

№ пор.	Зміст операції	Ціна, грн	Кількість, кг	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
					Д-т	К-т
10	Лімітно-забірна картка (ф. № 117) № 127 від 24 числа звітнього місяця 200__ р. Подорожній листок службового легкового автомобіля (ф. № 3 авто) № 19010 від 15 числа звітнього місяця 200__ р. Списано бензин АИ-93 на утримання легкового автотранспорту обслуговуючого: ➤ головного агронома ➤ керівника господарства Разом	?	40	?		
		?	452	?		
		?	492	?		
11	Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 352 від 17 числа звітнього місяця 200__ р. Авансовий звіт № 60 від 17 числа звітнього місяця 200__ р. Надійшов бензин АИ-93 через підзвітну особу Лисяк В.І., вартість якого сплачена із підзвітних сум без ПДВ Податкова накладна № 140 — на суму ПДВ Разом	2,10	200	420,00		
				84,00		
		×	200	504,00		
12	Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 356 від 7 числа звітнього місяця 200__ р. Оприбутковано відпрацьоване масло МС-20 при списанні трактора МТЗ-80 інвентарний № 3250	2,80	25	?		
13	Лімітно-забірна картка на отримання матеріальних цінностей (ф. № 117) № 133 від 25 числа звітнього місяця 200__ р. Відпущено і витрачено на роботу сушарки для сушіння зерна озимої пшениці дизельне паливо	?	1503	?		
14	Подорожній листок № 148 вантажного автомобіля ф. № 2 № 10007 від 8 числа звітнього місяця 200__ р. Віднесено за фактичною собівартістю послуги вантажного автомобіля ГАЗ-53 ХАВ 15-30 інвентарний № 12 з доставки бензину А-76 в господарство Виконано 203 т/км. Фактична собівартість 1 т/км 0,34 грн	×	×	?		
15	Лімітно-забірна картка на отримання матеріальних цінностей (ф. № 117) № 134 від 26 числа звітнього місяця 200__ р. Відпущено з нафтоскладу і використано дизельне паливо на роботу олійниці	?	505	?		

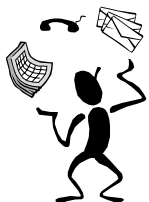
№ пор.	Зміст операції	Ціна, грн	Кількість, кг	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
					Д-т	К-т
16	Будівельні матеріали					
	Рахунок фактура ф. 135 від 14 числа звітного місяця 200_р. Товарно-транспортна накладна № 1748 від 15 числа звітного місяця 200_р. Скрипайвського лісгоспу Надійшли на центральний склад будівельних матеріалів (зав. складом Бойко І.А):					
	➤ лісоматеріал твердої породи (дуб), м ³	236,0	13,3	3138,89		
	➤ лісоматеріал м'якої породи (сосна), м ³	180,0	5,1	918,00		
	Разом	×	18,4	4056,89		
	Податкова накладна № 152 Податок на додану вартість			811,38		
	Всього	×	18,4	4868,27		
17	Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 736 від 22 числа звітного місяця 200_р. Відпущено зі складу жерді для виготовлення огорожі трансформатора по електромережі, м ³	120,0	2	240,00		
18	Лімітно-забірна картка на отримання матеріальних цінностей (ф. № 117) № 134 від 27 числа звітного місяця 200_р. Відпущено зі складу будівельних матеріалів лісоматеріал твердої породи для поточного ремонту крівлі, м ³ :					
	➤ будинку тваринництва	?	3,4	?		
	➤ будинку польового стану	?	1,36	?		
	➤ центральної контори	?	0,72	?		
	➤ телятника	?	0,5	?		
	➤ ремонту споруди для забою тварин	?	0,7	?		
	Разом	?	6,68	?		
19	Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 366 від 6 числа звітного місяця 200_р. Надійшли на склад будматеріалів від ліквідації будівлі (лазні) цеглабій, тис. шт.	102,0	14,9	1520,00		
20	Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 365 від 1 числа звітного місяця 200_р. Відпущено зі складу будівельних матеріалів і використано на будівництво пекарні:					
	➤ лісоматеріал м'якої породи, м ³	?	1,3	?		
	➤ руберойд, рул.	?	20	?		
	➤ цемент, кг	?	1350	?		
	➤ цеглу червону, тис. шт.	?	20,5	?		
	Разом	×	×	?		

№ пор.	Зміст операції	Ціна, грн	Кількість, кг	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
					Д-т	К-т
21	Лімітно-забірна картка на отримання матеріальних цінностей (ф. № 117) № 135 від 29 числа звітного місяця 200_р. Відпущено зі складу будматеріалів на поточний ремонт корівника і використано: ➤ шифер восьмихвильовий, шт. ➤ руберойд, рул. ➤ лісоматеріал м'якої породи, м ³ ➤ цемент, кг ➤ цвяхи, кг	?	200	?		
		?	40	?		
		?	2,1	?		
		?	938	?		
		?	32	?		
		Разом	×	×	?	
22	Лімітно-забірні картки на отримання матеріальних цінностей (ф. № 117) № 139, 140, 141 від 29 числа звітного місяця 200_р. Відпущено зі складу будматеріалів і використано шифер восьмихвильовий на поточний ремонт, шт.: ➤ свинарника ➤ РММ ➤ олійниці	?	103	?		
		?	4	?		
		?	15	?		
		?	122	?		
		Разом				
23	Товарно-транспортна накладна № 1825 від 8 числа звітного місяця 200_р. Надійшли від бази матеріально-технічного забезпечення м. Харкова запасні частини (зав. складом Бойко Т.П.) до: ➤ тракторів ➤ зернових комбайнів ➤ вантажних автомобілів ➤ трансформаторів для електромережі Разом Податкова накладна № 154 Податок на додану вартість			677,00		
				1816,00		
				1384,00		
				173,00		
				4050,00		
	Всього			810,00		
				4860,00		
24	Лімітно-забірні картки на одержання матеріальних цінностей (ф. № 117а) № 136, 137, 138, 142, 144 від 30 числа звітного місяця 200_р. Відпущено з центрального складу і витрачено запасні частини у РММ: ➤ на поточний ремонт трактора Т-150 ➤ на поточний ремонт автомобіля ГАЗ-53 ➤ на капітальний ремонт трактора Т-74 ➤ на ремонт обладнання Разом			114,00		
				143,00		
				88,00		
				106,00		
				451,00		

№ пор.	Зміст операції	Ціна, грн	Кількість, кг	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
					Д-т	К-т
25	Бухгалтерська довідка № 12 Порівняльна відомість № 12 від 30 числа звітнього місяця 200_р. У результаті інвентаризації виявлено надлишки запасних частин (ремкомплект до установки МОУ-150) з первинної очистки олії			2253,00		
26	Бухгалтерська довідка № 13 від 30 числа Інвентарний опис № 22 Порівняльна відомість результатів інвентаризації № 13 від 30 числа звітнього місяця 200_р. Проведено уцінку акумуляторів 6 СТ-190 (фактор морального старіння) первісною вартістю 250 грн за одиницю до чистої вартості їх реалізації — 195 грн за одиницю		10	?		
27	Відомість дефектів № 77 від 25 числа звітнього місяця 200_р. Відпущено з центрального складу і витрачено запасні частини при проведенні технічного обслуговування тракторів в умовах виконання польових робіт			2023,00		
28	Відомість дефектів № 82 від 29 числа звітнього місяця 200_р. Відпущено з центрального складу і встановлено ремкомплект на установку МОУ-150 з первинної очистки олії			2253,00		
29	Товарно-транспортна накладна № 30160 від 17 числа звітнього місяця 200_р. Рахунок-фактура № 567 від ТОВ «Техмонтажналадка» м. Харків Придбано запасні частини до: ➤ тракторів ➤ зернових комбайнів ➤ вантажних автомобілів Разом Податкова накладна № 225 Податок на додану вартість			1346,00		
				2879,97		
				1266,20		
				5492,17		
				1098,43		
	Всього	×	×	6590,60		
30	Матеріали сільськогосподарського призначення Рахунки-фактури № 7451, 7314, 7365 від 15 числа звітнього місяця 200_р. Товарно-транспортні накладні № 1441, 1451, 1475 Надійшов на фуражний склад від Харківського комбикормового заводу комбикорм Податкова накладна № 256 — на суму ПДВ Разом	0,28	18100	5068,00		
				1013,60		
				6081,60		

№ пор.	Зміст операції	Ціна, грн	Кількість, кг	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
					Д-т	К-т
31	Акти № 14, 35 списання насіння і садивного матеріалу (ф. № 119) Списано з підзвіту бригадира рослинницької бригади Шевченко В. І. висіане на сівбу: <ul style="list-style-type: none"> ➤ насіння соняшнику ВНИИ МК-6540 ➤ гібридне насіння цукрового буряку <p style="text-align: center;">Разом</p> З підзвіту Безродного І.П. насіння озимої пшениці під урожай майбутнього року	?	2500	?		
		?	3750	?		
		×	×	?		
		0,15	22400	3360,00		
32	Акти приймання грубих, соковитих кормів (сільгоспоблік, ф. № 92) № 7, 18 від 18 числа звітного місяця 200_р. Надійшла на фуражний склад побічна продукція: <ul style="list-style-type: none"> ➤ кошки соняшнику; ➤ гичка цукрового буряку <p style="text-align: center;">Разом</p>	0,02	1400	28,00		
		0,04	56 000	2240,00		
		×	×	2268,00		
33	Відомості витрати кормів (сільгоспоблік, ф. № 94) № 41, 42, 43, 44 від 30 числа звітного місяця 200_р. Списується з підзвіту Писаренко Ю.І. вартість витрачених кормів і підстилки: <ul style="list-style-type: none"> ➤ основному молочному стаду ВРХ: <ul style="list-style-type: none"> ▸ солома озимої пшениці на підстилку ▸ кошки соняшнику ▸ гичка цукрового буряку ▸ комбікорм <p style="text-align: center;">Разом</p> ➤ молодняку ВРХ: <ul style="list-style-type: none"> ▸ солома озимої пшениці ▸ гичка цукрового буряку <p style="text-align: center;">Разом</p> ➤ свиням: <ul style="list-style-type: none"> ▸ комбікорм ➤ робочим коням: <ul style="list-style-type: none"> ▸ овес ▸ інші корми <p style="text-align: center;">Разом</p> 	0,03	11 500	345,00		
		0,02	3400	68,00		
		0,04	82 000	3280,00		
		0,28	4664	1305,92		
		×	×	4998,92		
		0,03	5500	165,00		
		0,04	114 000	4560,00		
		×	×	4725,00		
		0,28	4920	1377,60		
		0,15	600	90,00		
		×	×	620,00		

№ пор.	Зміст операції	Ціна, грн	Кількість, кг	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
					Д-т	К-т
34	Акт на списання медикаментів № 9 від 30 числа звітного місяця 200_ р. Списано з підзвіту головного ветеринарного лікаря Капустян П.С. медикаменти, використані на лікування: <ul style="list-style-type: none"> ➤ основного молочного стада ВРХ ➤ молодняку ВРХ ➤ свиней <p style="text-align: center;">Разом</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ робочої худоби ➤ медичні аптечки для робітників цеху по забою тварин 			930,00 1468,00 352,00 2750,00 58,00 43,00		
	Всього		×	2851,00		
	Інші матеріали					
35	Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 356 від 7 числа звітного місяця 200_ р. Оприбутковано на центральний склад (зав. Бойко Т.П.) металобрухт, одержаний від ліквідації трактора МТЗ-80 (інвентарний № 3250)	0,35	1000	350,00		
36	Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 357 від 25 числа звітного місяця 200_ р. Відправлено з центрального складу металобрухт приймальному пункту «Вторчермет» Нараховано приймальному пункту «Вторчермет» дохід від реалізації металобрухту Нараховано ПДВ (податкова накладна № 257)	0,35 ?	1000 1000	350,00 420,00 70,00		

Необхідно:

1. Скласти накладну внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) за № 745, 726, лімітно-забірну картку № 127 на одержання матеріальних цінностей ф. № 117, акт № 6 приймання грубих і соковитих кормів (ф. № 92), акт № 26 про використання мінеральних, органічних, бактеріальних добрив, пестицидів і гербіцидів (ф. № 118).

2. На підставі податкових накладних по господарських операціях № 1, 2, 8, 11, 16, 23, 29, 30 здійснити записи в Книгу обліку придбання товарів (робіт, послуг), а по господарських операціях № 36 — в Книгу обліку продажу товарів (робіт, послуг).

3. Записати в Книгу (картки) складського обліку залишки матеріалів, палива, будівельних матеріалів, запасних частин, матеріалів сільськогосподарського призначення на 1-ше число звітнього місяця.

4. Зробити записи в Книгу (картки) складського обліку на підставі складених первинних документів і поданих у табл. 4.5 господарських операцій, підбити підсумки в Книзі (картках) складського обліку за звітний місяць.

5. Скласти звіт про рух матеріальних цінностей (ф. № 121) по рахунку 20 «Виробничі запаси». При відпуску запасів у виробництво, продаж та інше вибуття (по господарських операціях № 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 13, 15, 17, 18, 19, 21, 22, 24, 28, 31, 32, 33) здійснити оцінку запасів за середньозваженою собівартістю. Оцінка за середньозваженою собівартістю провадиться по кожній одиниці запасів діленням сумарної вартості залишку таких запасів на початок звітнього місяця і одержаних у звітному місяці на сумарну кількість запасів на початок звітнього місяця і одержаних у звітному місяці запасів.

6. Визначити кореспонденцію рахунків на підставі поданих у табл. 4.5 господарських операцій, закодувати первинні документи і реєстр господарських операцій.

7. Підсумкові дані залишків на кінець звітнього періоду про рух матеріальних цінностей записати в одному із варіантів Сальдової відомості (ф. № 41 або ф. № 41а);

8. Дані про наявність і рух матеріальних цінностей у грошовому вираженні за місяцями зберігання (матеріально відповідальними особами) в розрізі синтетичних рахунків (субрахунків) записати до Журналу-ордера № 10.1 с.-г., який об'єднано з відомістю.

9. Кредитові обороти по синтетичних рахунках (субрахунках) з обліку виробничих запасів з Журналу-ордера № 10.1 с.-г. перенести в Головну книгу.

Задача 2. Облік продукції сільськогосподарського виробництва

Методичні вказівки

До готової продукції належить продукція, обробка якої закінчена та яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками і відповідає технічним умовам і стандартам. Це визначення стосується готової продукції, яка вироблена промисловими підприємствами.

До готової продукції сільськогосподарського виробництва відносять продукцію, одержану від власних рослинницьких, тваринницьких і промислових підрозділів підприємства, яка призначена для продажу на сторону та для іншого невиробничого споживання (видачі та продажу працівникам, передачі в невиробничу сферу, наприклад, у дитячі садки, їдальні тощо). Продукцію сільськогосподарського

виробництва поточного року обліковують за плановою собівартістю, яку в кінці звітного періоду доводять до фактичної собівартості.

Підприємства, які не обчислюють собівартість продукції, наприклад фермерські господарства, беруть її на облік за поточними (що діють на момент складання звітності) цінами. Різницю між фактичною і плановою собівартістю готової продукції, виявлену в кінці року, відносять пропорційно на рахунок продукції та на інші рахунки, на які цю продукцію було списано протягом року.

При розгляді і розв'язанні цієї задачі особливу увагу необхідно звернути на документальне оформлення надходження і використання готової продукції.

Сільськогосподарське виробництво характеризується різноманітними умовами надходження, зберігання і використання одержаної продукції. Розглянемо організацію документального оформлення надходження і використання сільськогосподарської продукції за основними її видами. Продукція рослинництва надходить у господарство в надзвичайно короткі строки за різних погодних умов. Тому важливим засобом зберігання врожаю і всієї продукції рослинництва є своєчасний і правильно організований облік. Обов'язок працівників обліку сільгосп підприємств добитися того, щоб вирощений урожай сільськогосподарських культур був точно облічений у процесі його руху від поля до комори та інших місць зберігання. Ще до початку збору врожаю необхідно провести велику підготовчу роботу, яка передбачає перевірку якості підготовки місць приймання і зберігання продукції, стану вагового господарства, інструктаж завідуючих токами, комірників та інших матеріально відповідальних осіб.

Для обліку врожаю сільськогосподарських культур використовуються єдині форми первинних документів для всіх типів сільськогосподарських підприємств.

Урожай зернових культур збирають роздільним або прямим комбайнуванням. Первинний облік зернової продукції, одержаної від врожаю, можна здійснювати кількома методами. В господарстві вибирають такий із них, який найбільше підходить до умов цього господарства.

При першому методі обліку одержаної від врожаю зернової продукції застосовують путівки на вивезення продукції з поля. До початку збирання бухгалтерія видає кожному комбайнеру необхідну кількість бланків путівок, у яких має бути зазначена назва господарства. Комбайнер на кожне відправлення зерна від комбайна виписує путівку в трьох примірниках, де зазначає прізвище, ім'я та по батькові, номер відділу, куди відправлено зерно, назву продукції і сорт, номер поля і автомобіля, прізвище водія та бункерну масу зерна і затверджує своїм підписом.

Заповнену путівку комбайнер передає водієві, який розписується про одержання зерна у всіх трьох примірниках.

Зерно, яке надійшло від комбайнера на тік або до комори господарства, вагар обов'язково зважує і передає другий і третій примірники завідуючому током (комірникові), який залишає у себе для звіту третій примірник, а другий повертає водієві.

Крім путівок використовують реєстри відправки зерна та іншої продукції з поля, які виписуються комбайнером на кожний автомобіль один раз на день (під час першого завантаження машини) у трьох примірниках. Перший примірник реєстру залишається у комбайнера, другий і третій він передає водієві автомобіля або іншого транспортного засобу. Водій, у свою чергу, другий примірник реєстру залишає у себе, а перший передає завідуючому током або комірнику. При цьому у нього за зміну може бути кілька других примірників реєстрів залежно від кількості комбайнів, від яких відвозив зерно.

У осіб, які приймають зерно від водіїв (трактористів), також може бути за зміну кілька третіх примірників цього документа. Їх кількість залежатиме від кількості комбайнерів, зайнятих на збиранні урожаю, і водіїв, які доставляють зерно від комбайнів.

На підставі третіх примірників путівок чи реєстрів завідуючий током або комірник щодня наприкінці робочого дня складає Відомість руху зерна та іншої продукції, яка складається з двох частин. У першій частині записують залишок на початок дня, загальну кількість зерна, що надійшло і вибуло за день та залишок на кінець дня. Дані про кількість зерна, що надійшло за день, беруть з путівок або реєстрів, а про витрачання зерна — з накладних, товарно-транспортних накладних, актів на переробку, сортування і сушіння продукції рослинництва.

У другій частині Відомості, що має назву «Реєстраційний листок на продукцію, що надійшла і вибула», завідуючий током записує кожне зважування, яке зазначене в Реєстрі відправки зерна з поля. Наприкінці дня Відомість руху зерна та іншої продукції разом з первинними документами про його надходження і відправку передають до бухгалтерії господарства. Прийняте від комбайнів на тік або зерносховище зерно обліковує завідуючий током або комірник у Книзі (картці) складського обліку, де для кожної культури і сорту відводять потрібну кількість сторінок, на яких ведуть облік одержаного, відправленого або виданого зерна в кілограмах. Підставою для записів у Книгу складського обліку є Відомість руху зерна та іншої продукції.

При другому методі обліку врожаю зернової продукції застосовуються талони і спеціальні реєстри. Для оформлення відправки зерна від комбайна на тік або інші місця збереження застосовують талони шофера і комбайнера. Ці талони повинні бути різні за кольором, що полегшує подальшу облікову роботу з ними. Кожний талон передбачено для обліку одного бункера зерна, відправленого від комбайна.

Відповідні талони із заповненими в бухгалтерії реквізитами і підписами головного бухгалтера реєструють за їх видами в Журналі обліку виданих талонів, після чого їх вручають комбайнерам і водіям транспортних засобів, які будуть зайняті на збиранні врожаю.

При кожній відправці від комбайна повного бункера зерна комбайнер передає водієві один талон комбайнера. Одночасно водій передає комбайнеру один талон водія. В місцях тимчасового або постійного зберігання зерна його зважують, після чого водій передає завідуючому током або комірнику талони, одержані від комбайнера, і Реєстр приймання зерна від шофера, який ведеться в одному примірнику і постійно знаходиться у водія.

Після зважування транспортного засобу із зерном завідуючий током записує номери талонів комбайнерів, прийнятих від водія, прізвище водія, що доставив зерно, номер транспортного засобу та інші дані в Реєстр приймання зерна вагарем, який також ведеться в одному примірнику. Після розвантаження зерна водій повертається і завідуючий током (вагар) зважує транспортний засіб і записує в своєму реєстрові масу тари, визначає масу зерна і одночасно вказує, від якого комбайна прийнято зерно. Кількість зданого зерна підтверджується в цьому реєстрі підписом водія.

Одночасно завідуючий током (вагар) фактичну масу прийнятого зерна записує в Реєстр приймання зерна від водія, підтверджує своїм підписом і передає його водію. Водій на підставі свого Реєстру приймання зерна записує щодня кількість перевезеного зерна в Подорожній листок вантажного автомобіля і здає в кінці або на початку наступного дня ці документи диспетчеру або безпосередньо в бухгалтерію господарства.

Комбайнер після закінчення зміни передає завідуючому током (вагареві) всі талони, одержані від водіїв, а від нього в обмін одержує виписку з Реєстру про намотот зерна і зібраної площі. На підставі цих даних комбайнер заповнює Обліковий листок тракториста-машиніста і здає ці документи бригадиру або в бухгалтерію. Талони комбайнера і водія, які здаються в кінці робочого дня завідуючому током (вагареві), разом з Відомістю руху зерна та іншої продукції і доданими до неї реєстрами приймання зерна вагарем щодня передають у бухгалтерію господарства. На підставі цих документів здійснюють подальші записи в бухгалтерських реєстрах. Після цього талони можуть бути видані під звіт комбайнерам і водіям для повторного використання.

Зерно, яке надійшло від комбайнів на тік, здебільшого потребує додаткового сушіння і сортування. Роботи, пов'язані з очищенням зерна, оформлюють Актом на сортування і сушіння продукції рослинництва, який складають в одному примірнику на кожну партію продукції в присутності агронома. Підписують його завідуючий током, бригадир, вагар, агроном господарства. Акт є підставою для оприбуткування очищеного зерна по культурах і сортах, відходів, придатних для використання, а також для списання відходів, які не можна використати, і втрат від усихання зерна. Очищене зерно з току відправляють на хлібоприймальні пункти або до зерносховища. Зерно або насіння олійних культур і трав, яке відправляють на приймальні або заготівельні пункти, оформлюють товарно-транспортною накладною, яку складають у трьох примірниках. Перший і другий примірники видають водієві, а третій залишається на місці відправлення.

Після прийняття зерна на заготівельному пункті перший примірник товарно-транспортної накладної залишається у приймальника як підстава для оприбуткування зерна, а другий з розпискою приймальника повертають водієві, який передає його разом з Подорожнім листком вантажного автомобіля до бухгалтерії господарства. Якщо зерно відправляють на хлібоприймальний пункт залученим транспортом, то товарно-транспортну накладну виписують у чотирьох примірниках. При цьому

третьої і четвертої примірники залишаються у водія транспортного засобу, один із яких повертається в господарство разом з документами на оплату транспортних послуг.

Облік продукції овочівництва, садівництва, картоплі та баштанних культур ведеться в Щоденнику надходження сільськогосподарської продукції, який складає бригадир щодня в одному примірнику на всю бригаду. Перед початком збирання врожаю кожному бригадиру видається необхідна кількість бланків.

У міру надходження продукції від працівників приймальники або комірники зважують зібрану продукцію і кожне зважування записують у щоденнику, зазначаючи в ньому дату, назву продукції, прізвище осіб, від яких прийнято продукцію, а також табельний номер працівника.

У кінці робочого дня всі щоденники підписує керівник структурного підрозділу. Якщо не можливо відразу зважити зібрану продукцію, то для визначення її маси застосовують загоду зважену тару. Аналогічно для визначення маси коренеплодів, які зберігаються у буртах, допускається оприбуткування врожаю замірюванням буртів. При цьому їх масою визнається фактична, а не нормативна маса. Масу коренеплодів в 1 м³ визначають вибірковою зважуванням залежно від розміру і сорту коренеплодів, що оформлюють відповідним актом, який є підставою для уточнення валового збору врожаю коренеплодів та капусти.

Виміряні у штуках чи пучках деякі види продукції овочівництва в окремі періоди збирання обов'язково виражають у кілограмах або центнерах. При цьому в щоденниках надходження овочів у чисельнику зазначають кількість штук або пучків, а в знаменнику — їх масу.

Для організації первинного обліку продукції тваринництва встановлено обов'язковий перелік первинних документів.

Основним первинним документом з обліку надходження молока є Журнал обліку надою молока, який ведеться завідуючим фермою, бригадиром, майстром машинного доїння або старшою дояркою. В ньому по кожній доярці щодня записують кількість корів, що доються, та кількість надоеного молока вранці, вдень і увечері. Завідуючий фермою або інша посадова особа за дорученням керівника господарства або структурного підрозділу щодня визначає відсоток жиру в молоці по кожній групі корів і перераховує прийняте молоко в одновідсоткове і стандартне. Журнал обліку надою молока ведеться в одному примірнику протягом 15 днів і зберігається на фермі. Кількість надоеного молока і його жирність підтверджують своїми підписами доярка або майстер машинного доїння. Для обліку щоденного надходження і витрачення молока протягом місяця на кожній фермі ведеться Відомість руху молока. По завершенні звітного періоду один примірник Відомості руху молока разом із Журналом надою молока по надходженню, Лімітно-забірними картками, Товарно-транспортними накладними та іншими документами з витрачання молока передається в бухгалтерію. Другий примірник Відомості руху молока є підставою для оприбуткування і списання витраченого молока в Книзі складського обліку.

Основним первинним документом з обліку надходження вовни є Акт настригу і приймання вовни. Акт складається зоотехніком за участю старшого чабана і завідуючого пунктом стрижки овець на підставі Щоденника надходження та відправки вовни на заготівельні пункти. Акт настригу і приймання вовни складають у трьох примірниках, з яких перший є підставою для оприбуткування вовни на складі, другий примірник залишається у бригадира, а третій передають зоотехніку для складання заключного звіту про стриження овець. Прийняту від стригалів вовну після визначення її класності пакують у тюки і записують у Покіпний опис на шерсть, відправлену за товарно-транспортною накладною.

Оприбуткування зібраних яєць на птахофермах проводять на підставі Щоденника надходження сільськогосподарської продукції, де щодня записують кількість несучок на фермі і зібраних яєць (цілих і битих), а також кількість яєць від молодняку курей.

У спеціалізованих птахівничих господарствах (птахофабриках) облік надходження яєць ведеться в Картці обліку руху дорослої птиці, де щодня відображують і фактичну кількість зібраних яєць. Зібрані яйця щодня здають за накладними (внутрішньогосподарського призначення) на яйцесклад, де їх сортують відповідно до затверджених стандартів за якістю і категоріями. Результати сортування яєць оформлюють Актом на сортування яєць у цеху інкубації (для спеціалізованих господарств). Відсортовані яйця, які непридатні для інкубації, здають на склад за накладною з позначкою «Брак від інкубації». Партії яєць, закладених в інкубатор, присвоюється порядковий номер, який зберігається за нею до кінця інкубації і після виведення курчат до 150-денного віку.

Щодня під час інкубації або періодично в установлені строки начальник цеху на підставі документів (накладних, актів про рух і сортування яєць і ін.) складає і подає в бухгалтерію Звіт про процес інкубації. На складі (в конторі) облік руху яєць ведуть у Книзі складського обліку за видами і категоріями.

Облік меду і воску та іншої продукції бджільництва веде завідуючий пасікою у Щоденнику надходження сільськогосподарської продукції. Мед викачують із сот у присутності комісії, призначеної керівником господарства.

Для обліку виловленої у ставку риби, одержаної шерсті-линьки на фермах та іншої продукції тваринництва також використовують Щоденник надходження сільськогосподарської продукції. Якщо окремі види продукції потрібно додатково очищати або переробляти, то ці операції оформляють окремим актом, але до щоденника слід заносити всю продукцію, одержану до її очищення і переробки.

Продукція, одержана від переробки сільськогосподарської продукції рослинництва (борошно, консерви, фруктові та овочеві соки), оприбутковується на підставі Звіту про переробку продукції, який складає у двох примірниках завідуючий виробництвом або майстер. Записи у Звіті про витрачені матеріали і тару, а також про вихід готової продукції роблять щодня. Звіт затверджується керівником господарства. Готову про-

дукцію, яку відправляють з пунктів переробки на склад, оформлюють Накладною (внутрішньогосподарського призначення) або Товарно-транспортними накладними форми № 1 с.-г. (матеріали), якщо продукцію відправляють на сторону.

Переробку молока і молочних продуктів обліковують у Відомості переробки молока і молочних продуктів, яку складають щодня в двох примірниках. Перший примірник разом із прибутковими і видатковими документами здають у бухгалтерію, а другий залишається в пункті переробки.

Забій тварин і птиці оформлюють Актом вибуття тварин і птиці. Продукти забою тварин після охолодження передають щодня на склад сільськогосподарського підприємства на підставі Накладної (внутрішньогосподарського призначення), копію якої з розпискою комірника про прийняття продукції прикладають до Акта вибуття тварин і птиці. При цьому м'ясопродукти необхідно приймати за фактичною масою. Знижка на майбутні природні втрати не допускається. При цьому фактичний вихід продукції (м'яса) по категоріях і субпродуктів необхідно зіставляти з діючими нормами виходу продукції з урахуванням угодованості тварин.

Продукцію і вибори інших підсобних та допоміжних виробництв оприбутковують на підставі щомісячних виробничих звітів і накладних (внутрішньогосподарського призначення). Вихід продукції їдалень і буфетів (готових страв, кулінарних виробів тощо) відображують у Калькуляційній картці і Акті про реалізацію та відпуск виробів кухні.

Для обліку і узагальнення інформації про наявність та рух сільськогосподарської продукції призначено активний рахунок 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва». За дебетом рахунку 27 відображують надходження сільськогосподарської продукції, за кредитом — вибуття її внаслідок продажу, безоплатної передачі тощо. Аналітичний облік продукції сільськогосподарського виробництва ведеться за видами продукції.

Відображення на бухгалтерських рахунках руху сільськогосподарської продукції показано в табл. 4.6.

Таблиця 4.6

Господарські операції з обліку продукції сільськогосподарського виробництва

№ пор.	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки	
		Д-т	К-т
1	Оприбуткування готової продукції від виробництва	27	23
2	Сторнування вартості відходів, які не використовуються, що одержують при сортуванні та доробці зерна (запис методом «червоне сторно»)	27	23
3	Передача продукції однією матеріально відповідальною особою іншій	27	27
4	Оприбуткування надлишків готової продукції	27	719
5	Оприбуткування шкіри та інших відходів, одержаних від падежу тварин основного стада	27	746

№ пор.	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки	
		Д-т	К-т
6	Оприбуткування продукції, закупленої у громадян за договорами, а також прийнятої для реалізації від населення	27	377
7	Оприбутковано безоплатно одержану готову продукцію	27	719
8	Віднесення калькуляційних різниць у кінці року на залишок готової продукції на складі методом допроводки (якщо фактична собівартість вища від планової)	27	23
9	Сторнують у кінці року калькуляційні різниці по продукції, яка залишилась на складі методом «червоне сторно» (якщо фактична собівартість нижча від планової)	27	23

Питання для самоперевірки

1. Визнання запасів згідно з П(С)БО 9 «Запаси».
2. Поняття та класифікація продукції сільськогосподарського виробництва.
3. Економічна суть готової продукції сільськогосподарського виробництва.
4. Завдання обліку сільськогосподарської продукції.
5. Вимоги до складських приміщень для зберігання готової продукції.
6. Організація вагового господарства підприємства.
7. Організація складського господарства для зберігання сільськогосподарської продукції.
8. Права та обов'язки матеріально відповідальних осіб.
9. Первинні документи з надходження зерна від урожаю.
10. Первинні документи з надходження продукції овочівництва від урожаю.
11. Первинні документи з надходження плодів і ягід від урожаю.
12. Первинні документи з надходження продукції технічних культур від урожаю.
13. Первинні документи з переміщення сільськогосподарської продукції в господарстві.
14. Первинні документи вибуття сільськогосподарської продукції з господарства.
15. Первинні документи з оформлення операцій, пов'язаних із сушінням і очищенням продукції рослинництва.
16. Первинні документи з надходження продукції тваринництва.
17. Синтетичний та аналітичний облік продукції сільськогосподарського виробництва.
18. Оцінка продукції сільськогосподарського виробництва.
19. Облік сільськогосподарської продукції на складі.
20. Призначення, порядок складання і подання в бухгалтерію Звіту про рух сільськогосподарської продукції.
21. Строки і порядок проведення інвентаризації сільськогосподарської продукції.

22. Порядок відображення результатів інвентаризації сільськогосподарської продукції в обліку.

23. Призначення і порядок ведення сальдової відомості.

24. Призначення і порядок ведення Журналу-ордера № 10.1 с.-г. і відомості з обліку готової продукції.

25. Сформулювати господарські операції на підставі такої кореспонденції рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т
27	23	80	27
27	37	84	27
27	42	85	27
27	71	90	27
20	27	92	27
23	27	93	27
28	27	94	27
37	27	99	27

Навчальний матеріал: дані для складання первинних документів з надходження і вибуття сільськогосподарської продукції; бланки первинних документів і облікові регістри;

Путівка на вивезення продукції з поля (ф. № 77а) — 1 примірник; Реєстр приймання зерна та іншої продукції з поля (ф. № 78) — 1 примірник; Акт на сортування і сушіння продукції рослинництва (ф. № 82) — 1 примірник; Відомість руху зерна та іншої продукції (ф. № 80) — 1 примірник; Щоденник надходження сільськогосподарської продукції (ф. № 81); Товарно-транспортна накладна — 1 примірник; Журнал обліку надою молока (ф. № 112) — 1 примірник; Відомість руху молока (ф. № 114) — 1 примірник; виписка із Сальдової відомості по рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва» на 1-ше число звітного місяця 200_ р. (табл. 4.11); господарські операції з обліку продукції сільськогосподарського виробництва за звітний місяць (табл. 4.12); Звіт про рух матеріальних цінностей (ф. 121) — 1 бланк; Сальдова відомість (ф. № 41) — 1 бланк; Журнал-ордер № 10 с.-г. та відомість — 1 бланк.

Дані для складання первинних документів

1. Путівка № 1 на вивезення продукції з поля (ф. № 77а)

5 серпня 200_ р. розпочалося збирання озимої пшениці «Ахтирчанка» на полі № 5 відділення рослинницької бригади. Зерно від комбайна «Нива» інвентарний № 10 (комбайнер Марков П.С.) доставлялось на тік (завідуючий током Безродний І.П.) водієм Звягінцевим П.Є. на автомобілі ХАЗ 35-01.

Бункерна маса — 2800 кг, маса брутто — 6500 кг, маса тари — 3900 кг, маса нетто — 2600 кг.

5 серпня намолочено зерна озимої пшениці (табл. 4.7):

Таблиця 4.7

Дата	Комбайнер і його табельний номер					
	Марков П.С.		Проценко П.С.		Шведов С.І.	
	1020		1025		1200	
	номер пугівки	маса, кг	номер пугівки	маса, кг	номер пугівки	маса, кг
05.08.2000_р.	2	2500	101	2650	201	2400
	3	2600	102	2800	202	2640
	4	2700	103	2650	203	2700
	5	2550	104	2550	204	2750
			105	2500	205	2800
Разом		10 350		13 150		13 290

Планова собівартість 1 ц озимої пшениці — 15 грн.

2. Акт № 10 на сортування і сушіння продукції рослинництва (ф. № 82)

25 серпня на току здійснено сортування озимої пшениці «Ахтирчанка» на машині ВІМ-2.

Відпущено на сортування — 470 000 кг.

Одержано після сортування:

повноцінного зерна — 292 400 кг;

насіневого зерна — 140 000 кг;

фуражного зерна — 32 100 кг;

мертві відходи — 5500 кг.

Вологість зерна до сортування — 17 %, після сортування — 16 %.

Натура зерна до сортування — 700 г, після сортування — 690 г.

Сортування зерна здійснювали працівники підприємства Іванов І.С., Бойко І.П.

3. Товарно-транспортна накладна 01AAA № 074475

25 серпня 200_р. з току на Харківський хлібоприймальний пункт у рахунок державного контракту відправлено зерно озимої пшениці «Ахтирчанка» (табл. 4.8).

Таблиця 4.8

Відправлено, кг		Прийнято, кг		Прибуття автомобіля під навантаження, год	Вибуття автомобіля, год
брутто	нетто	брутто	нетто		
6500	2700	6500	2700	8 год 20 хв	8 год 35 хв

Зерно на хлібоприймальний пункт перевозив водій Седов І.С. на автомобілі ХАЗ 35-02 (Подорожній листок вантажного автомобіля № 710). Відстань перевезення — 25 км.

25 серпня перевезено (табл. 4.9):

Таблиця 4.9

Серія накладної	Номер накладної	Відправлено, кг		Прийнято, кг	
		брутто	нетто	брутто	нетто
01AAA	074476	6700	2900	6700	2900
01AAA	074477	6750	2950	6750	2950
01AAA	074478	6800	3000	6800	3000
01AAA	074479	6600	2800	6600	2800
01AAA	074480	6950	3150	6950	3150
Разом		33 800	14 800	33 800	14 800

4. Щоденник надходження сільськогосподарської продукції № 48 (ф. № 81) від 25 числа звітнього місяця 200_ р.

На склад сільськогосподарської продукції (завідуючий Безродній І.П.) 25 числа звітнього місяця 200_ р. прийнято урожай цукрового буряку вагою 730 000 кг від рослинницької бригади (бригадир Шевченко В.І.) з поля № 5 площею 40 га.

Планова собівартість 1 ц цукрового буряка — 9 грн.

5. Журнал № 16 обліку надою молока (ф. № 112)

У ПСП «Слобожанське» в звітньому періоді 200_ р. надоєно молока (табл. 4.10):

Таблиця 4.10

Число місяця	Обслуговувалось корів		Надоєно молока, кг			Вміст жиру в молоці, %
	всього	з них дійних	вранці	увечері	всього	
За групою корів, які закріплені за дояркою Зверєвою А.С.						
01	30	30	240	240	480	3,8
02	30	30	250	170	420	3,8
03	30	28	252	168	420	3,8
і т.д.						
Разом			2556	1710	4266	3,7
За групою корів, які закріплені за іншими доярками						
01	475	480	3440	2580	6020	3,7
02	475	480	2500	2570	5070	3,7
і т.д.						
Всього по фермі			36 645	34 859	71 504	

Бригадир тваринницької ферми Тарасенко А.М.

Планова собівартість 1 кг молока 0,45 грн.

Таблиця 4.11

**Виписка із Сальдової відомості по рахунку 27
«Продукція сільськогосподарського виробництва»
на 1-ше число звітної місяця 200_ р.**

Вид продукції	Матеріально відповідальна особа	Код	Ціна, грн	Маса, кг	Сума, грн
Продукція рослинництва	Безродній І.П.				
Соняшник МК-6540	«		0,22	94 000	20 680,00
Цукровий буряк	«		0,09	1 820 000	163 800,00
Разом					184 480,00

Таблиця 4.12

Господарські операції з обліку продукції сільськогосподарського виробництва (крім наведених вище документів) за звітний місяць 200_ р.

№ пор.	Зміст операції	Ціна, грн	Кількість, кг	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
					Д-т	К-т
1	Путівки № 6-30, 106-150, 206-250 на вивезення продукції з поля (сільгоспоблік ф. № 77а) Надійшло на центральний тік зерно озимої пшениці від урожаю	0,15	430 610	?		
2	Товарно-транспортна накладна 01 ААВ № 374481 від 2 числа звітної місяця 200_ р. Рахунок-фактура № 554 від 2 числа звітної місяця 200_ р. Податкова накладна № 300 від 2 числа звітної місяця 200_ р. Відвантажено з центрального току ПСП «Україна» Богодучівського району зерно озимої пшениці «Ахтирчанка»	0,15	2800	?		
3	Товарно-транспортна накладна 01 ААВ № 074482 від 17 числа звітної місяця 200_ р. Рахунок-фактура № 554 від 17 числа 200_ р. Податкова накладна № 309 від 17 числа звітної місяця 200_ р. Відпущено з центрального току (зав. Безродній І.П.) фермерському господарству «Колос-1» зерно озимої пшениці «Ахтирчанка» за готівку	0,15	2000	?		
4	Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 238 від 19 числа звітної місяця 200_ р. Видано зерно озимої пшениці зі складу готової продукції (зав. Безродній І.П.) в рахунок оплати праці трактористам-машиністам: ➤ Лазуренко Г.Т. ➤ Полякову В.Г.	0,15 0,15	100 100	? ?		
	Разом		200	?		

№ пор.	Зміст операції	Ціна, грн	Кількість, кг	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
					Д-т	К-т
5	Бартерна угода № 45 від 12 числа 200_ р. Товарно-транспортна накладна 01 ААВ 074483 від 22 числа звітнього місяця 200_ р. Податкова накладна № 319 від 22 числа звітнього місяця 200_ р. Відвантажено ТОВ «Надія» зі складу сільськогосподарської продукції (зав. Безродній І.П.) зерно озимого пшениці «Ахтирчанка» в обмін на теплогенератор	0,15	5580	?		
6	Путівка № 38 на вивезення продукції з поля (ф. № 77а) від 15 числа звітнього місяця 200_ р. Надійшов від урожаю на центральний тік соняшник сорту ВНИИ МК-6540	0,22	56 000	?		
7	Товарно-транспортна накладна 01 ААВ № 074484 від 6 числа звітнього місяця 200_ р. Податкова накладна № 322 від 6 числа звітнього місяця 200_ р. Відпущено соняшник з центрального току ТОВ «Дігаз» за готівку	0,22	14 450	?		
8	Лімітно-забірна картка на отримання матеріальних цінностей (ф. № 117) № 443 – 455 Відпущено з центрального току в переробку олійного цеху (зав. Шеремінський О.Г.) соняшник	0,22	32000	?		
9	Товарно-транспортні накладні 01 АВВ № 084113 – 084123 від 1 – 10 числа звітнього місяця 200_ р. Податкові накладні № 355 – 365 Відвантажено соняшник Дніпропетровському олійно-екстракційному заводу	0,22	44 000	?		
10	Товарно-транспортні накладні 01 АВВ № 091435-091485 за 26-31 число звітнього місяця 200_ р. Податкові накладні № 400-450 за 26-31 числа звітнього місяця 200_ р. Відправлено Харківському хлібоприймальному пункту озиму пшеницю «Ахтирчанка»	0,15	241 920	?		
11	Товарно-транспортні накладні 02 ААВ № 091606 – 091615; 04 АВГ № 100001 – 100025 Відвантажено Мурафському цукровому заводу цукровий буряк	0,09	2 550 000	?		

№ пор.	Зміст операції	Ціна, грн	Кількість, кг	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
					Д-т	К-т
12	Накладні внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 401, 412, 433, 444 від 01, 02, 05, 06 числа звітного місяця 200_р. Лімітно-забірні картки № 431 – 445 на відпуск матеріальних цінностей Відпущено молоко: ➤ Петренко А.І. за готівку ➤ в ідальню	0,45 0,45	1075 2600	? ?		
	Разом		3675			
13	Відомість № 45 витрат кормів (сільгоспоблік ф. № 94) Використано молоко на випоювання телят	0,45	13 505	?		
14	Товарно-транспортні накладні 03 ААВ № 300007 – 300022 від 1 – 15 числа звітного місяця 200_р. Відправлено молоко АТВТ ХМК «Рогань»	0,45	54 324	?		
15	Накладні внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 500, 510, 513 від 1, 10, 15 числа звітного місяця 200_р. Відпущено зав. олійницею Шеремінським О.Г. насіння соняшнику в переробку	0,22	32 000	?		
16	Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 515 від 31 числа звітного місяця 200_р. Звіт про роботу олійного цеху за звітний місяць 200_р. Одержано від переробки насіння соняшнику: ➤ олію соняшникову (вихід 30 %)	2,00	9600	?		
17	Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 520 від 31 числа звітного місяця 200_р. Передано з підзвіту зав. олійного цеху Шеремінського О.Г.: ➤ олію соняшникову на продуктовий склад (зав. Задніпрянська О.В.)	2,00	9600	?		
18	Акт на вибуття тварин птиці (забій, дорізка, падіж) (ф. 100) № 101 від 13 числа звітного місяця 200_р. Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 561 від 13 числа звітного місяця 200_р. Оприбутковано продукцію від забою тварин на центральний продуктовий склад (зав. Задніпрянська О.В.): ➤ яловичину ➤ субпродукти ВРХ ➤ м'ясо свиней ➤ сало ➤ здр свиней ➤ субпродукти свиней ➤ шкури телячі, шт.	4,00 2,00 3,50 3,00 1,00 1,00 30,00	967 164,2 386 185 110,4 77,2 5	? ? ? ? ? ? ?		
	Разом	×	×	?		

№ пор.	Зміст операції	Ціна, грн	Кількість, кг	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
					Д-т	К-т
19	Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 581 від 13 числа звітнього місяця 200_ р. Реалізовано Валківському центру обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян яловичину	4,00	40	?		
20	Товарно-транспортна накладна 01 ААВ № 004157 від 1 числа звітнього місяця 200_ р. Реалізовано ТОВ «Мрія» за готівку олію соняшникову	2,00	265	?		
21	Лімітно-забірні картки на отримання матеріальних цінностей (ф. № 117) № 483, 488 від 25 числа звітнього місяця 200_ р. Відпущено із центрального продуктового складу в їдальню (зав. Куліш А.І.): <ul style="list-style-type: none"> ➤ олію соняшкову ➤ яловичину ➤ субпродукти ВРХ ➤ м'ясо свиней ➤ сало ➤ здір свиней ➤ субпродукти свиней 	2,00 4,00 2,00 3,50 3,00 1,00 1,00	380 160 164,2 65 10 110,4 77,2	? ? ? ? ? ? ?		
	Разом	×	×	?		
22	Звіт про роботу їдальні за звітний місяць 200_ р. (зав. їдальнею Куліш А.І.) Списано вартість продуктів, використаних на приготування страв: <ul style="list-style-type: none"> ➤ олію соняшкову ➤ яловичину ➤ субпродукти ВРХ ➤ м'ясо свиней ➤ сало ➤ здір свиней ➤ субпродукти свиней ➤ молоко 	2,00 4,00 2,00 3,50 3,00 1,00 1,00 0,45	380 160 164,2 65 10 110,4 77,2 2600	? ? ? ? ? ? ? ?		
	Разом	×	×	?		
23	Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 589 від 15 числа звітнього місяця 200_ р. Відпущено із продуктового складу в підзвіт продавцю Ткаченко І.П. м'ясо свинини для реалізації на ринку м. Києва	3,50	321	?		
24	Авансовий звіт Ткаченко І.П. № 61 від 18 числа звітнього місяця 200_ р. Списано з підзвіту вартість реалізованої свинини на ринку м. Києва	3,50	321	?		

Необхідно:

1. Скласти Путівку № 1 на вивезення продукції з поля (ф. № 77а).

2. На підставі Путівки № 1 на вивезення продукції з поля (ф. № 77а) і даних про кількість намолоченого зерна в ПСП «Слобожанське» за 5 серпня 200_ р. та господарських операцій, наведених в умові, скласти Реєстр приймання зерна та іншої продукції з поля (ф. № 78).

3. Оформити Акт № 10 на сортування і сушіння продукції рослинництва (ф. № 82); Щоденник № 48 надходження сільськогосподарської продукції (ф. № 81); Журнал № 116 обліку надою молока (ф. № 112); Товарно-транспортну накладну 01 ААА № 074475.

4. На підставі первинних документів і даних про здавання озимої пшениці на хлібоприймальний пункт за 25 серпня 200_ р. скласти реєстр документів на вибуття продукції.

5. Скласти Відомість руху зерна та іншої продукції (ф. № 80) за 25 серпня 200_ р. на основі документів. Залишок озимої пшениці «Ахтирчанка» на початок дня — 459 420 кг.

6. Скласти Щоденник надходження сільськогосподарської продукції (ф. № 81) № 48 від 25 числа звітного місяця 200_ р.

7. Скласти Журнал обліку надою молока (ф. № 112) № 16 за звітний місяць 200_ р. та Відомість руху молока (ф. № 114) за звітний обліковий період 200_ р. на підставі первинних документів і наведених в умові господарських операцій.

8. Відкрити і зробити записи у Книзі (картках) складського обліку на підставі виписок із Сальдової відомості про залишки готової продукції, а також складених первинних документів і наведених господарських операцій.

9. Визначити у Книзі (картках) складського обліку підсумки за звітний місяць і вивести залишки на 1-ше число наступного місяця, скласти Звіт про рух матеріальних цінностей (ф. № 121) за звітний місяць у кількісному вираженні.

10. Здійснити оцінку продукції сільськогосподарського призначення з надходження та вибуття згідно з П(С)БО 9 «Запаси». Перевірити суми по господарських операціях, наведених в умові.

11. Визначені залишки на кінець звітного місяця Звіту про рух матеріальних цінностей записати у Сальдову відомість ф. 40 або 41а.

12. Скласти Журнал-ордер № 10.1 с.-г. і відомість, дані Журналу-ордера № 10.1 с.-г. рознести до Головної книги.

13. Закодувати первинні документи з обліку продукції сільськогосподарського виробництва і скласти відповідні машинограми.

Задача 3. Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів

Методичні вказівки

За своєю природою і призначенням малоцінні та швидкозношувані предмети є засобами праці, але на відміну від основних засобів їх вартість включають у запаси.

Згідно з П(С)БО 9 до складу запасів відносять малоцінні та швидкозношувані предмети, що використовуються протягом не більше від одного року або нормального операційного циклу, якщо він більший від одного року.

Під **операційним циклом** відповідно до п. 4 П(С)БО 2 «Баланс» розуміють проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отриманням коштів від реалізації виробленої з них продукції або робіт і послуг. Тобто для визначення величини (тривалості) виробничого циклу необхідна наявність як мінімум двох подій — придбання запасів і отримання коштів від реалізації продукції. В сільському господарстві виробничий цикл, як правило, триває в межах одного року. Проте є й винятки: закладка і вирощування садів і виноградників, вирощування племінного молодняка для формування основного стада тварин, виробництво зерна озимих зернових культур тощо, де виробничий цикл не вкладається в господарський рік або триває більше від одного року. Керуючись наведеними визначеннями можна вважати, що в сільськогосподарських підприємствах до малоцінних та швидкозношуваних предметів відносять, зокрема, інструменти, спеціальний одяг, спеціальне взуття, а також постільну білизну тощо.

Вартість предметів, строк корисного використання яких більший від одного року, зокрема спеціальні інструменти і спеціальні пристрої, обліковують на субрахунок 112 «Малоцінні необоротні матеріальні активи».

Визначення первісної вартості малоцінних та швидкозношуваних предметів. Відповідно до п. 9 П(С)БО 9 первісною вартістю малоцінних та швидкозношуваних предметів (МШП), придбаних за плату, є собівартість, яка складається із таких фактичних витрат:

- суми, що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю), за вирахуванням непрямих податків;
- суми, що сплачуються за інформаційні, посередницькі та інші подібні послуги у зв'язку з пошуком і придбанням запасів;
- суми ввізного мита;
- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству;
- витрати на заготівлю, вантажно-розвантажувальні роботи, транспортування МШП до місця їх використання;
- інші витрати, які безпосередньо пов'язані з придбанням МШП і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях.

Первісною вартістю МШП, що виготовляються власними силами підприємства, визнається собівартість їх виробництва. Первісною вартістю

МПП, внесених до статутного капіталу підприємства, визнається погоджена засновниками (учасниками) підприємства їх справедлива вартість.

Первісною вартістю МПП, одержаних підприємством безоплатно, визнається їх справедлива вартість.

Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів у місцях зберігання і експлуатації. Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів ведеться в місцях зберігання та експлуатації за матеріально відповідальними особами в Книгах або Картках складського обліку.

У місцях експлуатації, де є багато різного інструменту, доцільно мати допоміжну контору і облічувати інструменти за жетонами. Для цього інструмент зберігають на спеціальних стелажах, де в кожне гніздо кладуть однойменний інструмент. Працівникам, які користуються цим інструментом, заздалегідь видають номерні жетони, які відповідають їх табельним номерам. Одержавши той чи інший інструмент, робітник передає жетон комірнику, який кладе його у відповідне гніздо, де зберігають виданий інструмент. Коли робітник здав інструмент до комори, жетон йому повертають.

Придбані або власне виготовлені предмети, як правило, повинні надходити на склад підприємства. Передача їх безпосередньо в експлуатацію не рекомендується. Для поліпшення зберігання до передачі в експлуатацію бажано провадити маркування спецодягу, виробничого і господарського інвентарю, кухонного посуду та інших малоцінних і швидкозношуваних предметів.

Первинні документи з оформлення надходження і списання малоцінних та швидкозношуваних предметів. Малоцінні та швидкозношувані предмети передаються від однієї матеріально відповідальної особи до іншої на підставі накладних (внутрішньогосподарського призначення) або лімітно-забірних карток. Для визначення непридатності предметів для їх подальшого використання і оформлення необхідної документації на списання керівником підприємства створюється постійно діюча комісія. Комісія складає Акт на списання малоцінних і швидкозношуваних предметів.

За наявності значної номенклатури МПП слід використовувати первинні документи, форми яких затверджені наказом Міністерства статистики України від 21.06.96 р. № 193 (форми № М-4, М-8, М-9, М-11, М-12), наказом Міністерства статистики України від 22.05.96 р. № 145 (форми № МП-1, МП-2, МП-3, МП-4, МП-5, МП-6, МП-7, МП-8).

Синтетичний та аналітичний облік малоцінних та швидкозношуваних предметів. Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів ведуть **на рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»**. Цей рахунок призначено для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух малоцінних і швидкозношуваних предметів, що належать підприємству та перебувають у складі запасів.

За дебетом рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» відображують за первісною вартістю придбані (отримані) або виготовлені малоцінні та швидкозношувані предмети, за кредитом — за обліко-

вою вартістю відпуск малоцінних та швидкозношуваних предметів в експлуатацію зі списанням на рахунок обліку витрат, а також списання нестач і втрат від псування таких предметів.

Звертаємо увагу на те, що на малоцінні та швидкозношувані предмети, які передаються в експлуатацію, знос не нараховується, а їх вартість повністю вилучається зі складу активів (списується на витрати виробництва) з подальшою організацією оперативного кількісного обліку таких предметів за місяцями експлуатації і відповідальними особами протягом строку їх фактичного використання.

Аналітичний облік малоцінних та швидкозношуваних предметів, що є на складі, в бухгалтерії підприємства здійснюють у Книзі обліку продуктів і матеріалів, записи в якій роблять за групами предметів, їх найменуваннями і за матеріально відповідальними особами за кількістю, ціною і вартістю в цілому по господарству. Господарства, які впровадили сальдовий метод обліку товарно-матеріальних цінностей для їх аналітичного обліку, застосовують Сальдову відомість (ф. № 41 або 41а).

Господарські операції з руху малоцінних та швидкозношуваних предметів формують кореспонденцію рахунків, наведену в табл. 4.13.

Таблиця 4.13

**Господарські операції з обліку
малоцінних та швидкозношуваних предметів**

№ пор.	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки	
		Д-т	К-т
	I. Надходження малоцінних та швидкозношуваних предметів (МПП), придбаних за плату		
1	Надійшли МПП від постачальників (розрахунок не проведено)	22	631
2	Погашено заборгованість постачальникам за МПП	631	311
3	Відображено податковий кредит по ПДВ	641	631
	II. Надходження МПП від власного виробництва		
1	Виготовлені в ремонтній майстерні господарства МПП передано на склад	22	23
	III. Надходження МПП, як внесок до статутного капіталу		
1	Надійшли МПП від засновників за вартістю, що вказана в установчих документах	22	46
2	На вартість МПП збільшено статутний капітал	46	40
	IV. Інше надходження МПП		
1	Оприбутковано МПП, які виявлено в процесі інвентаризації	22	719
2	Відображено безоплатно одержані МПП за їх справедливою вартістю	22	719
	V. Списання МПП		
1	Списання МПП на:		
	► виробництво	23	22
	► загальногосподарські потреби	92	22
	► капітальне будівництво	15	22
	► забезпечення збуту продукції	93	22

№ пор.	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки	
		Д-т	К-т
	VI. Реалізація МПП		
1	Відображено реалізацію МПП за реалізаційними цінами (дохід від реалізації)	377	712
2	Списано собівартість реалізованих МПП	943	22
3	Відображено суму податкового зобов'язання по ПДВ	712	641
	VII. Безоплатна передача МПП		
1	Передано МПП за балансовою вартістю	949	22
2	Відображено суму податкових зобов'язань по ПДВ	949	641
	VIII. Внесок МПП до статутного капіталу іншого підприємства		
1	Передано МПП до статутного капіталу за балансовою вартістю	14	22
2	Відображено різницю між балансовою і справедливою вартістю	14	746
3	Відображено суму податкового зобов'язання по ПДВ	949	641

Малоцінні та швидкозношувані предмети, придбані за рахунок коштів цільового фінансування, оприбутковують на рахунок 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» в загальному порядку. При цьому дебетується рахунок 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» і кредитується рахунок 48 «Цільове фінансування і цільові надходження». При використанні МПП робиться зворотна кореспонденція рахунків, тобто дебетується рахунок 48 і кредитується рахунок 22.

Питання для самоперевірки

- Економічний зміст малоцінних та швидкозношуваних предметів.
- Класифікація малоцінних та швидкозношуваних предметів.
- Призначення і порядок складання первинних документів з надходження і переміщення на підприємстві малоцінних та швидкозношуваних предметів.
- Призначення і порядок складання первинних документів на вибуття малоцінних та швидкозношуваних предметів.
- Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів на складі і у виробничих підрозділах.
- Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів при сальдовому методі обліку.
- Методи оцінки малоцінних та швидкозношуваних предметів.
- Порядок організації аналітичного обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів.
- Порядок організації оперативного обліку в кількісному вираженні малоцінних та швидкозношуваних предметів.
- Бухгалтерське відображення операцій з придбання малоцінних та швидкозношуваних предметів за плату.
- Бухгалтерське відображення операцій з отримання малоцінних та швидкозношуваних предметів як внесок до пайового капіталу.

12. Бухгалтерське відображення операцій по інших варіантах надходження малоцінних та швидкозношуваних предметів (безоплатно одержаних, отриманих в облік на неподібні активи, виявлених під час інвентаризації тощо).

13. Бухгалтерське відображення списання малоцінних та швидкозношуваних предметів.

14. Відображення господарських операцій із списання малоцінних та швидкозношуваних предметів внаслідок нестачі або псування.

15. Відображення господарських операцій по реалізованих малоцінних та швидкозношуваних предметах.

16. Відображення господарських операцій по безоплатно переданих малоцінних та швидкозношуваних предметах.

17. Відображення господарських операцій з передавання малоцінних та швидкозношуваних предметів до пайового капіталу іншого господарюючого суб'єкта.

18. Відображення господарських операцій з повернення малоцінних та швидкозношуваних предметів в експлуатацію.

19. Економічна і обліково-технічна характеристика рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети».

20. Синтетичний облік малоцінних та швидкозношуваних предметів.

21. Призначення і порядок складання Журналу-ордера № 10.1 с.-г. і відомості.

22. Інвентаризація малоцінних та швидкозношуваних предметів і відображення їх результатів в обліку.

23. Сформулювати і записати господарські операції на основі такої кореспонденції рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
22	23	22	68	80	22
22	24	22	71	84	22
22	37	22	73	85	22
22	41	22	74	91	22
22	42	15	22	92	22
22	46	23	22	93	22
22	48	37	22	94	22
22	63	39	22	99	22
22	64	42	22		

Навчальний матеріал: виписка із Сальдової відомості по рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»

ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітної місяця 200_р. (табл. 4.14); господарські операції з руху малоцінних та швидкозношуваних предметів в ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200_р. (табл. 4.15); Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) — 1 шт.; Прибутковий ордер форма М-4 — 1 шт.; Акт на списання виробничого і господарського інвентарю, малоцінних та швидкозношуваних предметів (ф. № 126) — 1 шт.; Звіт про рух матеріальних цінностей (ф. № 121) — 1 шт.; Сальдова відомість (ф. № 41а) — 1 шт.; Журнал-ордер № 10.1 с.-г. та відомість — 1 шт.

Таблиця 4.14

Виписка із Сальдової відомості по рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітнього місяця 200_ р.

Предмети	Матеріально відповідальна особа	Код	Ціна, грн	Кількість, одиниць	Сума, грн
Відра оцинковані	Андрос В.І.		4,51	50	225,50
Відра термостійкі для доїльних апаратів	«		22,00	121	2662,00
Костюми брезентові	«		62,00	58	3596,00
Халати бавовняні	«		18,25	65	1186,25
Респіратор	«		22,00	30	660,00
Протипилова маска	«		10,20	18	183,60
Разом					8513,35

Таблиця 4.15

Господарські операції з руху малоцінних та швидкозношуваних предметів у ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200_ р.

№ пор.	Зміст операції	Ціна, грн	Кількість, одиниць	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки		
					Д-т	К-т	
1	Рахунок-фактура (ф. № 868) № 148 від 16 числа звітнього місяця 200_ р. Прибуткові ордери (ф. № М-4) № 148, 149 від 16 числа звітнього місяця 200_ р. Придбано в магазині № 39 м. Харкова МПП і прийнято на центральний склад на відповідальне зберігання (зав. Андрос В.І.): <ul style="list-style-type: none"> ➤ полотно гардинне ➤ відра оцинковані ➤ відра термостійкі, прозорі для доїльних апаратів ➤ молотки ➤ малярні щітки 	15,50	15	232,50			
		7,50	30	225,00			
		32,02	60	1921,40			
		4,54	30	136,20			
		5,37	35	187,95			
		Разом			2703,05		
	Податкова накладна № 1415 Податок на додану вартість			540,61			
2	Лімітно-забірні картки на одержання матеріальних цінностей (ф. № 117) № 453 – 459 від 30 числа звітнього місяця 200_ р. Відпущено з центрального складу костюми брезентові на: <ul style="list-style-type: none"> ➤ свиноферму ➤ ферму молодняка ВРХ ➤ корівник ➤ охорону праці та техніку безпеки з електропостачання ➤ конюшню ➤ олійницю 	?	3	?			
		?	2	?			
		?	1	?			
		?	5	?			
		?	1	?			
		?	3	?			
		Разом	?	15	?		

№ пор.	Зміст операції	Ціна, грн	Кількість, одиниць	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
					Д-т	К-т
3	Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 358 від 3 числа звітної місяця 200_ р. Відпущено з центрального складу молотки для ремонтної майстерні	4,54	10	?		
4	Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 359 від 23 числа звітної місяця 200_ р. Відпущено з центрального складу пологно гардинне в центральну контору	15,50	10 м	?		
5	Акт № 26 списання виробничого і господарського інвентарю малоцінних та швидкозношуваних предметів (ф. № 126) від 1 числа звітної місяця 200_ р. Накладна (внутрішньогосподарського призначення ф. № 87) № 360 від 1 числа звітної місяця 200_ р. Передано на центральний склад драння від зношеного спецодягу доярок на фермах основного молочного стада ВРХ (халати бавовняні 14 шт.)	4,00	15 кг	60,00		
6	Лімітно-забірні картки на одержання матеріальних цінностей ф. № 117 № 460 – 467 від 25 числа звітної місяця 200_ р. Відпущено з центрального складу халати бавовняні: <ul style="list-style-type: none"> ➤ в їдальню ➤ на молочнотоварну ферму ➤ на свиноферму ➤ на польовий стан рослинницької бригади ➤ у кормоцех ➤ на олійницю ➤ у цех по забою тварин <p style="text-align: right;">Разом</p>		2	?		
			9	?		
			3	?		
			7	?		
			13	?		
			4	?		
	2	?				
	Разом	?	40	?		
7	Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 362 від 25 числа звітної місяця 200_ р. Відпущено з центрального складу відра оцинковані: <ul style="list-style-type: none"> ➤ для стендів з техніки безпеки по господарству ➤ на ферму молодняка ВРХ ➤ на свиноферму Відра термостійкі, прозорі для доїльних апаратів на молочнотоварну ферму <p style="text-align: right;">Разом</p>	?	11	?		
		?	6	?		
		?	5	?		
			60	?		
	Разом			?		

№ пор.	Зміст операції	Ціна, грн	Кількість, одиниць	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки			
					Д-т	К-т		
8	Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 364 від 15 числа звітнього місяця 200_ р. Відпущено з центрального складу в рослинницьку бригаду: ➤ респіратор для робіт з протравлення насіння озимої пшениці ➤ протипилкову маску при внесенні пестицидів під соняшник	?	5	?				
		?	5	?				
		Разом		×	×	?		
		×	×	?				

Дані для складання первинних документів

Директор ПСП «Слобожанське» — Торяник Леонід Дмитрович; головний бухгалтер — Кальницька Галина Петрівна; комірник центрального складу Андрос Валентина Іванівна; завідуючий молочнотоварною фермою — Тарасенко Іван Петрович; завідуючий током — Безродний Іван Петрович.

Комісія по списанню малоцінних предметів: голова — Шевченко Петро Іванович; члени комісії — Поляк Катерина Іванівна, Савченко Іван Іванович.

Необхідно:

1. Відкрити Картки складського обліку на основі виписки із Сальдової відомості по рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети».

2. Скласти первинні документи на основі господарських операцій за звітний місяць 200_ р. (операція № 5 — Накладна № 360 від 1 числа 200_ р.; операція № 1 — Прибутковий ордер (ф. № М-4) за № 148, 149 від 16 числа звітнього місяця 200_ р.; операція № 5 — Акт № 26 на списання виробничого і господарського інвентарю, малоцінних та швидкозношуваних предметів (ф. № 126).

3. Зробити записи в Картки складського обліку на основі первинних документів і господарських операцій, підбити підсумки за звітний місяць і скласти Звіт про рух матеріальних цінностей по центральному складу, молочнотоварній фермі та зернотоку.

4. На підставі Звітів про рух матеріальних цінностей скласти Сальдову відомість за звітний місяць 200_ р. і зробити записи в Журнал-ордер № 10.1 с.-г. і відомість.

Задача 4. Облік товарів

(у наскрізну задачу не включається)

Методичні вказівки

На **рахунку 28 «Товари»** ведеться облік руху товарно-матеріальних цінностей, які надійшли на підприємство з метою продажу. Цей рахунок використовують в основному збутові, торгівельні та заготівельні підприємства і організації, а також підприємства громадського харчування.

На промислових та інших виробничих підприємствах рахунок 28 «Товари» застосовується для обліку будь-яких виробів, матеріалів, продуктів, які спеціально придбані для продажу, або тоді, коли вартість матеріальних цінностей, які придбані для комплектування на промислових підприємствах, не включається до собівартості готової продукції, що виробляється на цьому підприємстві, а підлягає відшкодуванню покупцям окремо.

Постачальницькі, збутові, торгівельні підприємства та організації на рахунку 28 «Товари» ведуть облік також покупної тари і тари власного виробництва, крім інвентарної тари, що використовується для виробничих чи господарських потреб і облік якої ведеться на рахунку 11 «Інші оборотні матеріальні активи» чи 20 «Виробничі запаси».

Рахунок 28 «Товари» має такі субрахунки:

281 «Товари на складі»;

282 «Товари в торгівлі»;

283 «Товари на комісії»;

284 «Тара під товарами»;

285 «Торгова націнка».

На субрахунках 281-284 за дебетом відображують збільшення товарів та їх вартості, за кредитом — зменшення.

На субрахунку 281 «Товари на складі» ведеться облік руху та наявності товарних запасів, що перебувають на оптових та розподільчих базах.

На субрахунку 282 «Товари в торгівлі» ведеться облік руху та наявності товарів, що перебувають на підприємствах роздрібно торгівлі.

На субрахунку 283 «Товари на комісії» ведеться облік товарів, переданих на комісію за договорами комісії, які не передбачають перехід права власності на цей товар до оплати їх вартості. Аналітичний облік ведеться за видами товарів і підприємствами (особами)-комісіонерами.

На субрахунку 284 «Тара під товарами» ведеться облік наявності й руху тари під товарами й порожньої тари. Торгівельні підприємства можуть вести облік тари за середніми обліковими цінами, які встановлюються керівництвом підприємства за видами (групами) тари і цінами на тару. Різницю між цінами придбання і середніми обліковими цінами на тару відносять на субрахунок 285 «Торгова націнка».

На субрахунку 285 «Торгова націнка» торгівельні, постачальницькі та збутові підприємства при веденні обліку товарів за продажними цінами відображують торгові націнки на товари, тобто різницю між купі-

вельною та продажною (роздрібною) вартістю товарів. За кредитом субрахунку 285 відображується збільшення суми торгових націнок, за дебетом — зменшення (списання). Списання за розрахунками суми торгової націнки на реалізовані товари відображується за дебетом субрахунку 285 і кредитом субрахунків 281 і 282. У звітність включається згорнуте за всіма субрахунками сальдо рахунку 28.

Однією з особливостей організації обліку в торгівлі є те, що облік роздрібного товарообігу ведеться, як правило, у грошовому вимірнику за продажними (роздрібними) цінами, за винятком товарів, які потребують особливого контролю (ювелірні вироби із дорогоцінних металів, товари, прийняті на комісії, та ін.).

Товари в роздрібній торгівлі обліковують за продажними цінами, а в оптово-збутових організаціях — за купівельними або продажними цінами. Тому розпорядчим документом у наказі про облікову політику має бути встановлено, за якими цінами вестиметься облік товарів у звітному році.

У разі обліку товарів за продажними цінами різниця між їх вартістю за купівельними і продажними цінами (яка утворюється за рахунок торгової націнки на товари) відображується на пасивному субрахунку 285 «Торгова націнка». При обліку товарів за купівельними цінами цей субрахунок не використовують.

Одним із найпоширеніших видів діяльності є роздрібна торгівля. Порядок формування первісної вартості та оцінки проданих товарів здійснюється згідно з П(С)БО 9 «Запаси». До собівартості товарів включають транспортно-заготівельні (ТЗВ) витрати, які пов'язані з придбанням товарів. Змінами до П(С)БО 9 було дозволено або відразу включати ТЗВ у собівартість товарів, або обліковувати їх загальною сумою на окремому субрахунку рахунків обліку товарів з подальшим щомісячним розподілом їх між сумою залишку товарів на кінець звітного місяця і сумою товарів, які вибули за місяць.

Підприємства роздрібної торгівлі для обліку товарів використовують субрахунки 282 «Товари в торгівлі», 284 «Тара під товарами» та 285 «Торгова націнка».

Якщо підприємство веде облік торгових націнок на одиницю товару, воно може включати ТЗВ до вартості товарів у момент оприбуткування. При цьому собівартість одиниці розраховуватиметься з урахуванням ТЗВ.

А якщо підприємство вважає за доцільне вести облік ТЗВ із подальшим розподілом, необхідно на рахунку 28 «Товари» відкрити субрахунок для обліку ТЗВ. Оскільки новим Планом рахунків не передбачено такого субрахунку, ці функції може виконувати субрахунок 286 «Транспортно-заготівельні витрати».

За такого підходу всі ТЗВ обліковують на окремому субрахунку, а в кінці місяця їх розподіляють з метою визначення сум ТЗВ, що припадають на реалізовані товари і залишок нереалізованих товарів (табл. 4.17). При цьому суму ТЗВ, що припадає на залишок нереалізованих товарів, відображують у балансі у складі запасів, решту ж буде віднесено на збільшення собівартості реалізованих товарів.

Стандарт 9 дозволяє підприємствам роздрібно́ї торгівлі для обліку товарів при вибутті обирати метод роздрібних цін, а також будь-який з інших запропонованих методів (ідентифікованої собівартості, ФІФО, ЛІФО, середньозваженої собівартості для підприємств з незначною номенклатурою товарів).

При застосуванні методу продажних цін, оскільки він є найбільш поширеним, облік товарів ведеться за роздрібними цінами. Вартість реалізованих товарів (за роздрібними цінами) за даними товарних звітів матеріально відповідальних осіб списується з їх підзвіту в дебет субрахунку 902 «Собівартість реалізованих товарів» з кредиту субрахунку 282 «Товари в торгівлі». Оскільки в роздрібних підприємствах по дебету субрахунку 902 «Собівартість реалізованих товарів» протягом місяця обороти відображують за роздрібними цінами, то для визначення купівельної вартості реалізованих товарів наприкінці місяця визначають суми торгової націнки, що припадають на реалізовані товари і залишок нереалізованих товарів за такими розрахунками (табл. 4.16):

1) до суми торгової націнки на початок місяця (кредитове сальдо субрахунку 285 «Торгова націнка») додають суму торгової націнки за звітний місяць (кредитовий оборот субрахунку 285) і вираховують суму торгової націнки на інші списання товарів (дебетовий оборот субрахунку 285);

2) одержану суму множать на 100 і ділять на продажну вартість реалізованих за звітний місяць товарів (дебет субрахунку 902 «Собівартість реалізованих товарів») і залишок нереалізованих на кінець місяця товарів (дебетове сальдо субрахунку 282 «Товари в торгівлі») і визначають середній відсоток торгової націнки;

3) множенням вартості нереалізованих на кінець місяця товарів на середній відсоток торгової націнки і діленням на 100 визначають суму торгової націнки, віднесено до цього залишку;

4) різницю між сумою торгової націнки, що підлягає до розподілу, і сумою, віднесеною до залишку нереалізованих на кінець місяця товарів, списують на собівартість реалізації.

Торгові націнки на реалізовані товари списуються з кредиту субрахунку 282 «Товари в торгівлі» в дебет субрахунку 285 «Торгова націнка».

Питання для самоперевірки

1. Економічний зміст оборотних засобів та їх класифікація.
2. Завдання обліку товарів.
3. Вимоги до складських приміщень для зберігання товарів.
4. Організація вагового господарства підприємства.
5. Права і обов'язки матеріально відповідальних осіб.
6. Особи, які не мають права обіймати матеріально відповідальні посади.
7. Первинні документи з надходження та вибуття товарів.
8. Обліково-технічна характеристика субрахунку 281 «Товари на складі».
9. Обліково-технічна характеристика субрахунку 282 «Товари в торгівлі».

10. Обліково-технічна характеристика субрахунку 283 «Товари на комісії».
11. Обліково-технічна характеристика субрахунку 284 «Тара під товарами».
12. Обліково-технічна характеристика субрахунку 285 «Торгова націнка».
13. Порядок обліку і розподілу транспортно-заготівельних витрат.
14. Призначення, порядок складання і подання в бухгалтерію товарного звіту про рух матеріальних цінностей.
15. Відображення в обліку операцій зі здійснення виїзної торгівлі.
16. Облік товарних операцій в оптовій торгівлі згідно з П(С)БО.
17. Облік товарних операцій у роздрібній торгівлі згідно з П(С)БО.
18. Порядок розподілу торгових націнок.
19. Порядок розподілу транспортно-заготівельних витрат.
20. Облік повернення товарів.
21. Строки і порядок проведення інвентаризації товарів.
22. Порядок відображення результатів інвентаризації товарів в обліку.
23. Облік товарів, що підлягають переоцінці.
24. Облік торгових патентів.
25. Сформулювати господарські операції на основі такої кореспонденції рахунків по рахунку 28 «Товари»:

Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
282	281	281	282	946	282
281	631	286	631	281	685
281	281	285	282	281	285
282	631	902	286	284	631
282	285	285	282	281	745
902	281	946	286	281	23

Навчальний матеріал: виписка із Сальдової відомості вартості по рахунку 28 «Товари» на 1-ше число звітнього місяця (табл. 4.16); господарські операції з обліку руху товарів у роздрібній торгівлі (табл. 4.17).

Таблиця 4.16

Виписка із Сальдової відомості вартості по рахунку 28 «Товари» на 1-ше число звітнього місяця 200_ р.

Субрахунок	Сальдо на 1-ше число звітнього місяця, грн	
	Д-т	К-т
282 «Товари в торгівлі»	65 000,00	
285 «Торгова націнка»		14 500,00
286 «Транспортно-заготівельні витрати»	5200,00	

**Господарські операції з обліку руху товарів
у роздрібній торгівлі**

№ пор.	Зміст операції	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Д-т	К-т
1	Оприбутковано товари, придбані у постачальника за грошові кошти, за ціною придбання Податок на додану вартість Разом	40 000 8000 48 000		
2	Відображено по окремому субрахунку транспортні витрати, включені в рахунок постачальника Податок на додану вартість Разом	6250 1250 7500		
3	Нараховано товарну надбавку на суму: ➤ ПДВ ➤ торгової націнки	8000 8800		
4	Перераховано постачальнику з поточного рахунку за придбані товари	55 500		
5	Відображено у складі доходу виручку від реалізації товарів за готівку за продажними цінами	90 000		
6	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ (акцизний збір, інші податки та обов'язкові платежі, що сплачуються «з обороту»)	15 000		
7	Списано собівартість реалізованих товарів	90 000		
8	Списано торгову націнку на реалізовані товари	?		
9	Списано в кінці місяця транспортно-заготівельні витрати	?		
10	Віднесено суму доходу (виручки) від реалізації за мінусом ПДВ на результати основної діяльності	?		
11	Списано собівартість реалізації товарів на фінансові результати основної діяльності	?		

Необхідно:

1. Визначити кореспонденцію рахунків на основі наведених господарських операцій.
2. Визначити за даними господарської операції № 8 суму торгових націнок, які припадають на реалізовані товари в розрахунок розподілу торгових націнок (табл. 4.18).

Таблиця 4.18

Розподіл торгових націнок

№ пор.	Показник	Сума, грн
1	Сума торгової націнки на залишок товарів на початок місяця (кредитове сальдо субрахунку 285)	
2	Сума торгової націнки за звітний місяць (оборот по кредиту субрахунку 285)	
3	Сума торгової націнки на інші списання товарів (оборот по дебету субрахунку 285)	
4	Разом сума торгової націнки, що підлягає розподілу (п.1 + п.2 – п.3)	

№ пор.	Показник	Сума, грн
5	Вартість реалізованих за звітний місяць товарів за продажними цінами (дебет субрахунку 902)	
6	Залишок нереалізованих на кінець місяця товарів (дебетове сальдо субрахунку 282)	
7	Разом (п. 5 + п. 6)	
8	Середній відсоток торгової націнки (п. 4 : п. 7 • 100)	
9	Сума торгової націнки на залишок нереалізованих товарів (п. 6 • п. 8 : 100)	
10	Сума торгової націнки на реалізовані товари (п. 4 – п. 9)	

3. Визначити за даними господарської операції № 7 (див. табл. 4.18) собівартість реалізованих товарів (різниця між продажною вартістю товарів і сумою торгової націнки, яка припадає на реалізовані товари).

4. Визначити за даними господарської операції № 9 (див. табл. 4.18) суму на списання транспортно-заготівельних витрат, що припадають на реалізовані товари за розрахунком, поданим у табл. 4.19.

Таблиця 4.19

Розрахунок реалізованих товарів

№ пор.	Показник	Сума, грн
1	Сальдо по субрахунку 286 на початок місяця	
2	Фактичні транспортно-заготівельні витрати за звітний місяць (оборот по дебету субрахунку 286)	
3	Вартість реалізованих товарів за місяць (кредитовий оборот за субрахунком 282)	
4	Залишок товарів на кінець місяця (сальдо субрахунку 282)	
5	Середній відсоток транспортно-заготівельних витрат [(п. 1 + п. 2) : (п. 3 + п. 4)] • 100	
6	Транспортно-заготівельні витрати, що припадають на реалізовані товари (ця сума підлягає віднесенню на збільшення собівартості реалізованих за місяць товарів записом з кредиту субрахунку 286 у дебет субрахунку 902) (п. 3 • п. 5 : 100)	
7	Сума транспортно-заготівельних витрат, що припадає на залишок нереалізованих товарів (сальдо за субрахунком 286 на кінець місяця) (п. 1 + п. 2 – п. 6)	

5. Визначити фінансовий результат від продажу товарів.

Задача 5. Облік тварин на вирощуванні та відгодівлі

Методичні вказівки

При вивченні теми слід засвоїти економічний зміст об'єкта обліку (молодняк тварин і тварини на відгодівлі), який становить відокремлену частину активів сільськогосподарських підприємств, до якої належать усі види молодняку робочої і продуктивної худоби та птиці, а також доросла худоба на відгодівлі, доросла птиця і бджоли.

Рух поголів'я, зміну маси тварин на вирощуванні та відгодівлі відображують у первинних документах, відповідальна особа повинна вміти оформляти їх і подавати в бухгалтерію господарства в установлені строки. В умовах внутрішньогосподарського розрахунку зростає роль обліку у виробничих підрозділах, у місцях здійснення господарських операцій. Тому необхідно глибоко вивчити облік молодняку тварин та тварин на вирощуванні і відгодівлі на фермах господарства.

При виконанні цього завдання особливе значення має складання Звіту про рух худоби та птиці, який оформляється на підставі даних Книги обліку руху худоби і птиці, що ведеться на кожній фермі. Оформлений звіт з доданими до нього первинними документами в установлені графіком документообороту строки здають до бухгалтерії господарства бухгалтеру по тваринництву. Після його перевірки і таксування він є підставою для складання Журналу-ордера № 9 с.-г. та відомості.

Питання для самоперевірки

1. Економічний зміст об'єкта обліку тварин на вирощуванні і відгодівлі.
2. Завдання і роль обліку тварин на вирощуванні і відгодівлі.
3. Місце і роль обліку в боротьбі за збереження молодняку тварин і тварин на відгодівлі.
4. Порядок і строки складання первинних документів з обліку приплоду продуктивної і робочої худоби.
5. Порядок і строки складання первинних документів з обліку приросту тварин на вирощуванні та відгодівлі.
6. Порядок і строки складання первинних документів з обліку руху поголів'я молодняку тварин і тварин на вирощуванні і відгодівлі.
7. Облік молодняку тварин на вирощуванні і відгодівлі.
8. Призначення і порядок ведення Книги обліку руху тварин і птиці на фермі.
9. Призначення і порядок складання Звіту про рух худоби і птиці на фермі.
10. Строки і порядок подання в бухгалтерію Звіту про рух худоби та птиці.

11. Методи оцінки молодняку тварин і тварин на відгодівлі.
12. Номенклатура об'єктів обліку молодняку тварин і тварин на відгодівлі.
13. Аналітичний облік молодняку тварин і тварин на відгодівлі.
14. Економічна та обліково-технічна характеристика рахунку 21 «Тварини на вирощуванні та відгодівлі».
15. Синтетичний та аналітичний облік тварин на вирощуванні і відгодівлі.
16. Призначення і порядок ведення Журналу-ордера № 9 с.-г. та відомості.
17. Інвентаризація молодняку тварин і тварин на відгодівлі, відображення її результатів в обліку.
18. Кореспонденція рахунків з обліку тварин на вирощуванні та відгодівлі.
19. Сформулювати і записати господарські операції за такою кореспонденцією рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
21	21	21	375	21	46
21	23	21	107	15	21
21	37	21	685	90	21
21	63	21	372	947	21
21	66	21	719	991	21
21	65				

Навчальний матеріал: довідка про планову собівартість тварин; дані для складання: Акта на оприбуткування приплоду тварин (ф. № 95); Відомості зважування тварин (ф. № 98); Книги обліку руху тварин та птиці на фермі; Накладної внутрішньогосподарського призначення на придбання племінних телиць для ремонту стада; Розрахунку визначення приросту (ф. № 98а); актів на переведення тварин з групи в групу (ф. № 97); актів на вибракування тварин з основного стада (ф. № 57); дані про реалізацію порослят та телят за готівку і телят у рахунок оплати праці; дані для складання актів на вибуття тварин та птиці; дані про одержання і використання продукції від забою; дані для складання Журналу-ордера № 9 с.-г.; Товарно-транспортна накладна на відправку-приймання тварин та птиці (ф. № 1 с.-г. (твар.)); витяг з Книги обліку руху тварин та птиці (ф. № 34).

1. Довідка про планову собівартість тварин, грн

1 голови приплоду ВРХ	190,00
1 голови приплоду свиней	5,00
1 ц приросту ВРХ	550,00
1 ц приросту свиней	420,00
1 ц живої маси ВРХ	400,00
1 ц живої маси свиней	500,00

2. Дані для складання Акта на оприбуткування приплоду тварин (ф. № 95)

1 числа звітнього місяця від корови Майка (інвентарний номер 2264), закріпленої за дояркою Ярош Н. В., одержано приплід телички, якій присвоєно кличку Маківка та інвентарний номер 7138, чорно-рябої масті живою масою 31 кг (бутай-плідник Буян, інвентарний номер 1871). Номер останнього акта на оприбуткування приплоду 234.

3. Дані для складання Відомості зважування тварин (ф. № 98)

27 числа звітнього місяця 200_ р. проведено зважування теличок на випоюванні, які закріплені за телятницею Ободець О.О. (табл. 4.20).

Таблиця 4.20

Інвентарний номер	Кількість, гол.	Жива маса на 1-ше число звітнього місяця, кг	Жива маса на дату зважування, кг	Приріст живої маси, кг
6978	1	57	69	12
6980	1	54	67	13
6984	1	55	71	16
6988	1	49	58	9
6990	1	44	57	13
6992	1	41	52	11
6994	1	46	55	9
6998	1	49	61	12
7000	1	47	61	12
і т.д.				
Всього за відомістю	313	16 351	15 604	747

4. Додаткові дані для складання Книги обліку руху тварин та птиці на фермі (колонка «Приплід»)

Реєстр актів на оприбуткування приплоду за звітний місяць 200_ р. подано в табл. 4.21.

5. Дані для складання накладної внутрішньогосподарського призначення на придбання племінних телиць для ремонту стада

ПСП «Слобожанське» 16 числа звітнього місяця 200_ р. придбав у племзаводі «Червоний велетень» Зміївського району Харківської області 9 голів телиць загальною масою 2709 кг вартістю 20 898,3 грн для подальшого поповнення основного стада ВРХ тваринами симентальської породи. Тварин оприбутковують у господарстві за первісною вартістю, яка складається з вартості придбання та витрат, пов'язаних з придбанням. Вона становила 21 028,46 грн. З них послуги вантажного автотранспорту — 83,3 грн, витрати на відрядження — 23,40 грн, витрати з завантаження та розвантаження тварин (нарахована заробітна плата) — 17,10 грн, відрахування на соціальні заходи — 6,36 грн.

6. Дані для складання Розрахунку визначення приросту за звітний місяць 200_ р. подано у табл. 4.22.

Таблиця 4.21

Реєстр активів на оприбуткування приплоду за звітний місяць 200_р.

Акт		Прізвище, ім'я та по батькові працівника, за яким закріплені тварини	Інвентарний номер тварини основного стада	Народилося живими				Наданий інвентарний номер
номер	дата			бички, кабанчики		телячки, свинки		
				кількість, гол.	маса, кг	кількість, гол.	маса, кг	
236	05	Ярош Н.В.	5830	1	25	1	23	7119, 7140
237	06	«	5624			1	37	7142
238	10	«	3284, 4316	2	56			7121, 7123
239	13	«	3834, 5140	1	39	1	34	7125, 7144
240	17	Попова П.І.	5622, 4734			2	55	7146, 7148
241	19	«	4812, 5836	1	34	1	29	7127, 7150
242	23	«	5284, 3922	1	36	1	31	7129, 7152
243	16	Шмакова Г.П	4282, 4416, 5840	2	67	1	27	7131, 7133, 7154
244	19	«	5492, 5636	2	59			7156, 7158
245	27	«	6214, 6482	1	28	2	69	7135, 7160, 7162
246	29	«	4420			1	33	7164
		Разом по ВРХ		11	344	11	338	
131	07	Шевченко В.Ф.	17	3	3	4	4	193, 194, 195, 196, 197, 198, 199
132	16	«	19	5	5	3	3	200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207
133	23	«	3	3	3	5	5	208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215
		Разом по свинях		11	11	12	12	

Прізвище та ініціали працівника, за яким закріплені тварини	Облікова група тварин	Залишок на початок місяця		Надійшло		Вибуло		Загибло		Залишок на кінець місяця	
		голів	жива маса, кг	голів	жива маса, кг	голів	жива маса, кг	голів	жива маса, кг	голів	жива маса, кг
Ободець О.О.	Бички на випоюванні	101	6187	11	344					112	6857
	Телички на випоюванні	307	14758	12	369	5	239	1	31	313	15 604
	Телички на дорощуванні	211	27 097			2	249			209	27 641
Красіна Г.М.	Телиці для ремонту стада	256	117 556	9	2709	12	4466			253	117 992
	Тварини на відгодівлі	17	9353	5	2830	3	1680			19	10 819
Разом		892	174 951	37	6252	22	6634	1	31	906	178 913
Шевченко В.Ф.	Кабанчики на дорощуванні	63	4287	22	242	5	145			80	4960
	Свині на відгодівлі	37	3885			7	847			30	3281
	Ремонтні свинки	7	746							7	746
	Підсосні свинки та хрячки під матками	39	176	23	23	22	242	3	4	37	372
Разом		146	9094	45	265	34	1234	3	4	154	9359

7. Дані для складання актів на переведення тварин з групи в групу за звітний місяць 200_ р. подано у табл. 4.23.

8. Дані для складання актів на вибракування тварин з основного стада за звітний місяць 200_ р. подано у табл. 4.24.

9. Дані про реалізацію поросят та телят за готівку в звітному місяці 200_ р.

Реєстр накладних внутрішньогосподарського призначення на відпуск тварин за готівку подано у табл. 4.25.

10. Дані про реалізацію телят у рахунок оплати праці

Реєстр накладних внутрішньогосподарського призначення на відпуск тварин у рахунок оплати праці подано у табл. 4.26.

11. Дані для складання актів на вибуття тварин та птиці (забій, дорізування, падіж) за звітний місяць 200_ р. подано в табл. 4.27.

12. Дані про одержання і використання продукції від забою подано в табл. 4.28.

13. Додаткові дані для складання Журналу-ордера № 9 с.-г. та відомості про наявність тварин на вирощуванні та відгодівлі на 1-ше число звітного місяця 200_ р. подано у табл. 4.29.

Матеріали для виконання завдання:

Акт на оприбуткування приплоду тварин (ф. № 95) — 1 бланк; Відомість зважування тварин (ф. № 98) — 1 бланк; Розрахунок визначення приросту (ф. № 98а) — 1 бланк; Акт на переведення тварин з групи в групу (ф. № 97) — 1 бланк; Акт на вибракування тварин з основного стада (ф. № 57а) — 1 бланк; Товарно-транспортна накладна на відправку-приймання тварин та птиці (ф. № 1 с.-г. твар.) — 1 бланк; Книга обліку руху худоби і птиці на фермі (ф. № 34) — 2 розвороти; Звіт про рух худоби та птиці на фермі (ф. № 102) — 1 бланк; Журнал-ордер № 9 с.-г. та відомість.

Необхідно:

1. Скласти первинні документи: Акт на оприбуткування приплоду тварин (ф. № 95); Відомість зважування тварин (ф. № 98); Розрахунок визначення приросту (ф. № 98а); Акти на переведення тварин з групи в групу (ф. № 97); Акти на вибракування тварин з основного стада (ф. № 57); Товарно-транспортну накладну на відправку-приймання тварин та птиці (ф. № 1 с.-г. (твар.)); Акти на вибуття тварин та птиці (ф. № 100).

2. Використовуючи заповнені первинні документи і додаткові дані, зробити записи в Книгу обліку руху тварин та птиці на фермі (ф. № 34).

Таблиця 4.23

Акт		Статеві-вікова група		Інвентарний номер	Кількість, гол.	Жива маса, кг	Балансова вартість, грн	Прізвище та ініціали працівника	
номер	дата	з якої групи переведено	в яку групу переведено					за ким була закріплена тварина	на матеріальній відповідальності
3	06	Телички для ремонту стада	по Корів	5596	1	405	?	Красіна Г.М.	Тарасенко А.М.
		Те саме	Те саме	6060	1	417	?	«	«
		«	«	6004	1	393	?	«	«
4	09	«	«	6006	1	351	?	«	«
5	12	«	«	6010	1	347	?	«	«
		«	«	6014	1	359	?	Рогач О.Д.	«
6	14	«	«	5822	1	342	?	Попович Р.О.	«
7	17	«	«	6034	1	356	?	Павлова К.Д.	«
		«	«	5588	1	378	?	«	«
		«	«	5214	1	374	?	«	«
8	26	«	«	6026	1	363	?	Хижняк З.Г.	«
		«	«	6030	1	381	?	«	«
Разом за звітний період					12	4466	?		
17	23	Підсосні свинки та хрячки під матками	Кабанчики та свинки на дорощуванні	127, 129	2	23	?	Колесник А.К.	Шевченко В.Ф.
		Те саме	Те саме	131, 133, 135	3	31	?	«	«
		«	«	139, 141	2	19	?	«	«
		«	«	143, 149	2	24	?	«	«
18	26	«	«	151, 155, 157	3	35	?	«	«
		«	«	159, 163	2	23	?	«	«
		«	«	167, 169	2	20	?	«	«
19	30	«	«	171, 175, 177	3	31	?	«	«
		«	«	181, 185, 187	3	36	?	«	«
Разом за звітний період					22	242			

Таблиця 4.24

Акт		Вік	Стать	Порода	Походження		Інвентарний номер	Вгодівність	Жива маса, кг		Балансова вартість, грн	Причина вибракування	За ким закріплені тварини
номер	дата				батько	мати			за даними обліку	фактично			
5	19	9	Корова	Симентал	4081	5080	3072	середня	535	560	?	Низька продуктивність	Тарасенко А.М.
		11	Те саме	Те саме	3953	5096	3664	Те саме	515	542	?	Те саме	«
6	23	8	«	«	3777	5098	3212	«	532	557	?	«	«
		12	«	«	4081	5076	3098	«	580	571	?	«	«
7	30	10	«	«	3777	5072	2076	«	590	600	?	«	«
									2752	2830	?		

Примітка: балансова вартість 1 ц живої маси корів становить 263 грн. Вибракування тварин з основного стада провадила комісія у складі: голови — головного зоотехніка; її членів — лікаря ветеринарної медицини, бригадира. Комісія призначена наказом № 6 від 8 січня поточного року. Вибракувані з основного стада тварини поставлені на відгодівлю.

Таблиця 4.25

Реєстр накладних внутрішньогосподарського призначення на відпуск тварин за готівку

Матеріально відповідальні особи — Колесник А.К. (свині), Тарасенко А.М. (телечки)

Накладна		Назва статево-вікової групи	Через кого (кому)	Кількість, гол.	Жива маса, кг	Ціна реалізації, грн	Сума, грн
номер	дата						
126	08	Кабанчики на дорощуванні	Попов О.Ф.	2	41	6,00	246,00
129	09	Те саме	Бухало Я.З.	1	32	6,00	192,00
137	10	«	Абрамова Н.О.	1	33	6,00	198,00
153	20	«	Денчик А.М.	1	39	6,00	234,00
Разом				5	145		870,00
138	14	Телечки на випоюванні	Чупіс В.В.	1	51	4,50	229,50
143	16	Те саме	Колесник А.К.	1	63	4,50	283,50
157	20	«	Сурмило С.О.	1	52	4,50	234,00
Разом				3	166		747,00

Таблиця 4.26

Накладна		Назва статево-вікової групи	Через кого (кому)	Кількість, гол.	Жива маса, кг	Ціна реаліза- ції, грн	Сума, грн
номер	дата						
161	23	Телички на випоюванні	Баранову З.Ф.	1	34	5,00	190,00
166	27	Те саме	Попова П.І.	1	39	5,00	220,00
Разом				2	73		410,00

Таблиця 4.27

Акт		Статево- вікова група	Інвен- тарний номер	Вгодю- ваність	Кіль- кість, гол.	Жива маса, кг	Балан- сова вар- тість, грн	При- чина вибуття	Діагноз	За ким закріп- лені тварини
но- мер	дата									
83	10	Телички на дорощуванні	5484	Худа	1	101	?	Спец. забій	Запалення легенів	Тарасенко А.М.
84	16	Те саме	5472	«	1	148	?	Те саме	Відкритий перелом стег- нової кістки лівої кінцівки	«
81	08	Тварини на відгодівлі	5271	Середня	1	531	?	«	На громадське харчування	«
86	16	Те саме	5279	«	1	641	?	«	Те саме	«
89	28	«	3188	Вища	1	508	?	«	«	«
87	16	Телички на випоюванні	5812	Худа	1	31	?	Падіж	Диспепсія шлунку	«
Разом по ВРХ					6	1960	?			
35	15–30	Підсосні свин- ки та хрячки під матками		Худа	3	4	?	Падіж	Бронхіальне запалення легенів	Шевченко В.Ф.
32	07	Свині на відгодівлі	130, 126, 121	Середня	3	357	?	Спец. забій	На громадське харчування	«
33	19	Те саме	103, 105	«	2	268	?	Те саме	Те саме	«
34	26	«	98, 93	«	2	222	?	«	«	«
Разом по свинях					10	851	?			

Таблиця 4.28

Продукція	Одиниця вимірювання	Ціна за одиницю, грн	Кількість одержаної продукції за актами							Використання продукції	Номер накладної	
			№ 81	№ 83	№ 84	№ 86	№ 89	№ 32	№ 33			№ 34
Яловичина	кг	4,00	255	40	57	266	349				здано на склад	101, 103, 107, 108, 111
Субпродукти ВРХ	кг	2,00	43,7	6,1	9,7	45,3	59,4				Те саме	101, 103, 107, 108, 111
М'ясо свиней	кг	3,50						163	122	101	«	105
Сало	кг	3,00						78	59	48	«	109
Здір свинячий	кг	1,00						46,6	34,9	28,9	«	112
Субпродукти свиней	кг	1,00						32,6	24,4	20,2	«	
Шкури	шт.	30,00	1	1	1	1	1				«	

Таблиця 4.29

Вид і статеві-вікова група тварин	Кількість, гол.	Жива маса, кг	Вартість, грн
Бички на випоюванні	101	6187	24 748,00
Телички на випоюванні	307	14 758	59 032,00
Телички на дорощуванні	211	27 097	108 388,00
Телиці для ремонту стада	256	117 556	470 224,00
Тварини на відгодівлі	17	9353	37 412,00
Разом ВРХ	892	174 951	699 804,00
Кабанчики на дорощуванні	63	4287	21 435,00
Свині на відгодівлі	37	3885	19 425,00
Ремонтні свинки	7	746	3730,00
Підсосні свинки та хрячки під матками	39	176	880,00
Разом свиней	146	9094	45 470,00
Молодняк робочих коней	10	400	2795,00
Всього по рахунку			748 069,00

3. На підставі Книги обліку руху тварин та птиці на фермі скласти Звіт про рух тварин та птиці на фермі (ф. № 102).

4. На підставі Звіту про рух тварин та птиці на фермі і додаткових даних скласти Журнал-ордер № 9 с.-г. та відомість.

5. На підставі додаткових даних і первинних документів зробити записи у Реєстр господарських операцій.

Розділ 5

ОБЛІК НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Задача 1. Облік капітальних інвестицій та основних засобів

Методичні вказівки

Капітальні інвестиції — це витрати на спорудження, виготовлення або придбання основних засобів, а також на реконструкцію, розширення та технічне переозброєння діючих підприємств.

Капітальні роботи можуть виконуватися підрядним способом (тобто спеціалізованими будівельно-монтажними організаціями), на договірних засадах або господарським способом (тобто самим підприємством). Порядок обліку витрат на капітальні інвестиції регламентується П(С)БО 16 «Витрати».

Синтетичний облік витрат на капітальні інвестиції (незалежно від способу виконання робіт) ведеться на *рахунку 15 «Капітальні інвестиції»* за субрахунками:

151 «Капітальне будівництво»;

152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»;

153 «Придбання (виготовлення) інших необоротних активів»;

154 «Придбання (створення) нематеріальних активів»;

155 «Формування основного стада».

За дебетом рахунку 15 і його субрахунків відображують витрати, за кредитом — їх списання на закінчені та здані в експлуатацію об'єкти.

Аналітичний облік капітальних інвестицій ведеться відповідно за видами основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, а також за окремими об'єктами капітальних вкладень у Виробничому звіті ф. № 10.3б с.-г.

При *підрядному* способі виконання робіт облік витрат на будівельно-монтажні роботи здійснює сам підрядник, а підприємство-забудовник здійснює тільки облік витрат на капітальні інвестиції і веде розрахунки з підрядником за виконані і прийняті за актами роботи. При цьому дебетується рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» і кредитується рахунки грошових коштів. На вартість придбаних об'єктів основних засобів, які не потребують монтажу (трактори, комбайни, робочі машини тощо) дебетується рахунок 15 «Капітальні інвестиції» і кредитується рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».

Облік обладнання, яке потребує монтажу, ведеться у складі виробничих запасів на субрахунок 205 «Будівельні матеріали». Вартість такого обладнання, переданого в монтаж, списується на дебет рахунку 151 «Капітальне будівництво» з кредиту рахунку 205.

При *господарському* способі виконання будівельно-монтажних робіт витрати на капітальні інвестиції підприємство-забудовник відображує на дебеті рахунку 15 «Капітальні інвестиції» у кореспонденції з кредитом відповідних рахунків: 205, 23, 66 та ін.

Основні засоби — це матеріальні активи, які підприємство утримує для використання у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій і очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більший від одного року або операційного циклу, якщо він довший за рік.

При вивченні організації бухгалтерського обліку основних засобів насамперед необхідно засвоїти П(С)БО 7 «Основні засоби», де визначено методологічні засади формування інформації про основні засоби та інші необоротні матеріальні активи, а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності.

У бухгалтерському обліку основні засоби класифікують за такими групами:

- земельні ділянки;
- капітальні витрати на поліпшення земель;
- будинки, споруди, передавальні пристрої;
- машини та обладнання;
- транспортні засоби;
- інструменти, прилади, інвентар (меблі);
- робоча та продуктивна худоба;
- багаторічні насадження;
- інші основні засоби.

Об'єкт основних засобів визнається активом, якщо існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання, а його вартість може бути достовірно визначена.

Придбані, виготовлені або побудовані основні засоби зараховують на баланс підприємства за первісною вартістю. У первісну вартість включають такі витрати:

- суми, які сплачуються постачальникам активів і підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків);
- реєстраційні збори, державне мито й аналогічні платежі, які здійснюються у зв'язку з придбанням прав на об'єкт основних засобів;
- суми ввізного мита;
- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням основних засобів, якщо вони не відшкодовуються підприємству;
- витрати на страхування ризиків доставки основних засобів;
- витрати на установку, монтаж, налагодження основних засобів;
- інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, в якому вони придатні для використання із запланованою метою.

Первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що веде до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єкта.

Первісна вартість основних засобів зменшується у зв'язку з частковою ліквідацією об'єкта основних засобів.

Витрати на підтримку об'єкта в робочому стані та на одержання первісно визначеної суми майбутніх економічних вигод від його використання включають до складу витрат.

Первісною вартістю основних засобів, внесених до статутного капіталу або одержаних безоплатно, є їх справедлива вартість на дату отримання.

Основні засоби, отримані в обмін на подібні, оцінюються за залишковою вартістю переданого об'єкта основних засобів. Якщо залишкова вартість перевищує його справедливу вартість, то первісною вартістю є справедлива вартість переданого об'єкта з включенням різниці до витрат звітного періоду.

Первісною вартістю основних засобів, отриманих в обмін на неподібний об'єкт, є справедлива вартість переданого об'єкта основних засобів, збільшена або зменшена на суму грошових еквівалентів, переданих під час обміну.

Рух у складі основних засобів, їх збільшення або зменшення фіксують у первинних документах типових форм № ОЗ-1 «Акт приймання-передавання (внутрішнього переміщення) основних засобів», № ОЗ-2 «Акт приймання-здавання відремонтованих, реконструйованих і модернізованих об'єктів», № ОЗ-3 «Акт списання основних засобів», № ОЗ-4 «Акт на списання автотранспортних засобів», № ОЗ-5 «Акт про установку, пуск та демонтаж будівельної машини».

Однак слід зауважити, що сільськогосподарським підприємствам дозволено використовувати первинні документи, які застосовувалися раніше: ф. № 52 «Акт приймання-передавання основних засобів»; ф. № 53 «Акт приймання-здавання відремонтованих і реконструйованих об'єктів»; ф. № 54 «Акт приймання багаторічних насаджень і передавання їх в експлуатацію»; ф. № 55 «Акт списання будівель і споруд»; ф. № 56 «Акт списання машин, устаткування і транспортних засобів»; ф. № 57 «Акт вибракування тварин з основного стада»; ф. № 97 «Акт на переведення тварин із групи в групу».

Аналітичний облік основних засобів здійснюють в інвентарних картках типової форми № ОЗ-6 «Інвентарна картка обліку основних засобів». В цій картці загальною інформацією про технічні особливості всіх основних засобів, які є на підприємстві. Інвентарні картки реєструють в описах інвентарних карток з обліку основних засобів — ф. № ОЗ-7, які складають з метою контролю за збереженням карток.

Інвентарні картки на основні засоби, які надійшли або вибули протягом місяця, зосереджують у картотеці у відповідному місці. В кінці місяця на їх підставі заповнюють картки обліку руху основних засобів — ф. № ОЗ-8 і розміщують їх у відповідних розділах картотеки — спереду

інвентарних карток цієї групи. На підставі даних карток руху основних засобів складають Аналітичні дані до рахунків 10, 11, 12, 18, які містяться в Журналі-ордері № 13 с.-г.

В аналітичних даних відображують за кожним рахунком і по субрахунках залишок на початок місяця, обороти за дебетом і кредитом, залишок на кінець місяця. Підсумок за кожним рахунком звіряють з даними синтетичного обліку рахунків 10, 11, 12, 18 в Головній книзі.

У місцях експлуатації основних засобів для обліку кожного об'єкта за матеріально відповідальними особами ведуть «Інвентарний список основних засобів», ф. № ОЗ-9. Дані, які містяться в цій формі, можуть бути тотожними записам в інвентарних картках обліку основних засобів.

Питання для самоперевірки

1. Економічний зміст основних засобів.
2. Завдання обліку основних засобів.
3. Призначення та характеристика П(С)БО 7 «Основні засоби».
4. Класифікація основних засобів.
5. Оцінка основних засобів.
6. Переоцінка основних засобів.
7. Призначення та порядок складання первинних документів з обліку основних засобів, які надійшли.
8. Призначення та порядок складання первинних документів з обліку основних засобів, які вибули.
9. Організація обліку основних засобів у підрозділах господарства.
10. Інвентарні номери основних засобів.
11. Паспортизація основних засобів.
12. Аналітичний облік основних засобів.
13. Синтетичний облік основних засобів.
14. Порядок відображення операцій з обліку основних засобів у реєстрах журнально-ордерної форми обліку.
15. Облік надходження основних засобів.
16. Облік ремонту основних засобів.
17. Облік вибуття основних засобів.
18. Облік переоцінки основних засобів.
19. Облік оренди (лізингу) основних засобів.
20. Інвентаризація основних засобів і відображення її результатів в обліку.
21. Сформулювати і записати господарські операції за такою кореспонденцією рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т
10	15	13	10
10	42	14	10
10	46	36	10
10	53	94	10
10	74	97	10
		99	10

Навчальний матеріал: виписка з Виробничого звіту ф. № 10.3б с.-г. з обліку капітальних інвестицій в ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітної місяця 200__ р. (табл. 5.1); дані для складання актів форм № 52, 55, 56, 57, 97, Інвентарних карток обліку основних засобів (ф. № ОЗ-6), Картки обліку руху основних засобів (ф. № ОЗ-8); реєстр господарських операцій з обліку основних засобів в ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200__ р. (табл. 5.2).

Таблиця 5.1

**Виписка з Виробничого звіту ф. № 10.3б с.-г.
з обліку капітальних інвестицій в ПСП «Слобожанське»
на 1-ше число звітної місяця 200__ р.**

№ пор.	Стаття виробничих витрат	Капітальні інвестиції на будівництво	
		пекарні, грн	корівника, грн
1	Витрати на оплату праці	4684,93	—
2	Відрахування на соціальні заходи	1733,42	—
3	Будівельні матеріали	10 027,40	—
4	Паливо	175,20	—
5	Запасні частини	578,95	—
6	Малоцінні та швидкозношувані предмети	164,26	—
7	Послуги електропостачання	—	—
8	Послуги автомобільного транспорту	15 300,00	—
9	Послуги машинно-тракторного парку	1380,00	—
10	Вартість робіт, виконаних підрядним способом	—	173 901,00
	Разом	34 044,16	173 901,00

**Дані для складання первинних документів
з обліку основних засобів**

**Акт № 10
приймання-передавання основних засобів
від 12 числа звітної місяця 200__ р.**

Комісія, призначена наказом № 5 директора господарства від 10 січня поточного року, у складі: голови — головного інженера Коровникова І.Ф, членів — завідуючого гаражем Оніщенка В.І, механіка Шворака Ю.М., оглянула новий трактор Т-150К, який надійшов від Харківського тракторного заводу 10 числа звітної місяця поточного року. У момент приймання трактор знаходився у бригаді 1. Первісна вартість трактора 39 200 грн. Рік випуску трактора — поточний, номер технічного паспорта 6534. Трактор технічним вимогам відповідає і доробки не потребує.

Висновок комісії: трактор комплектний, прийняти в експлуатацію і передати під матеріальну відповідальність Шворака Ю.М. Здав трактор після доставки із заводу Коровников І.Ф. Об'єкту присвоєно інвентарний номер 1680. Акт затверджений директором господарства 12 числа звітної місяця 200__ р.

Акт № 4
на переведення тварин із групи в групу
від 9 числа звітнього місяця поточного року

На фермі великої рогатої худоби 9 числа звітнього місяця поточного року переведено в групу корів телицю Берізку, що отелилася. Телиця була закріплена за дояркою Ярош Н.І., інвентарний номер 6006, симентальської породи, вік 2 роки 8 міс, жива маса 351 кг. Первісна вартість 1404 грн. Корова закріплена за бригадиром тваринницької ферми Тарасенко А.М. Акт затверджений директором господарства 9 числа звітнього місяця 200_ р.

Акт № 3
на списання машин, обладнання та транспортних засобів
від 2 числа звітнього місяця поточного року

Комісія, призначена наказом № 5 директора господарства від 10 січня поточного року, у складі: голови — головного інженера Коровникова І.Ф, її членів — механіка Шворака Ю.М., інженера Козлова В.П., 2 числа звітнього місяця поточного року провела технічний огляд трактора МТЗ-80, номер двигуна 2787395, державний номер 35-40, номер технічного паспорта 355/05, рік випуску 07.07.80 р., капітальних ремонтів проведено два: 25.01. 85 р. на суму 1856 грн і 20.02. 95 р. на суму 2086 грн. Трактор не експлуатується з 05.04.2000 р. Обсяг виконаних робіт за весь період експлуатації становить 15 350 умовних га. За 1998 р. виконано 605, а за 1999 р. — 570 умовних га. Після останнього капітального ремонту виконано 5280 умовних га. Технічним умовам агрегати та деталі не відповідають і не придатні для експлуатації.

Висновок комісії: трактор МТЗ-80 підлягає списанню з балансу господарства внаслідок зношення. Первісна вартість трактора 48 260 грн. Сума зносу 48 260 грн. Інвентарний номер трактора 3250. В результаті ліквідації трактора одержано за накладною внутрішньогосподарського призначення № 356 від 7 числа звітнього місяця 1 т металобрухту на суму 350 грн, відпрацьованого масла МС-20 — 25 кг на суму 70 грн.

Акт затверджений директором господарства 2 числа звітнього місяця 200_ р.

Акт № 5
на списання будівель і споруд
від 5 числа звітнього місяця 200_ р.

Комісія, призначена наказом № 5 директора господарства від 10 січня поточного року, у складі: голови — інженера-будівельника Намеснікова А.І, членів — начальника житлово-комунального господарства Пойминої Л.І., виконроба Павлова О.І., заступника головного бухгалтера Кобринь Т.Я., 5 числа звітнього місяця поточного року оглянула лазню, розташовану у відділку 2, і визнала, що об'єкт підлягає ліквідації на таких підставах: лазню було побудовано і введено в експлуатацію в 1960 р., капітальні ремонти не провадилися, лазня не придатна для користування.

Висновок комісії: списати лазню з балансу, як таку, що не підлягає ремонту. Її інвентарний номер 185, первісна вартість 24 779 грн. Нарахована сума зносу 21 237 грн. За ліквідацію лазні нараховано заробітну плату 340 грн, відрахування на соціальні заходи 125,80 грн. За накладною внутрішньогосподарського призначення № 366 від 6 числа звітнього місяця одержано 14,9 тис. шт. цегли на суму 1520 грн, за накладною внутрішньогосподарського призначення № 748 від 15 числа звітнього місяця — 5 м³ дров на суму 135 грн. Акт затвердив директор господарства 28 числа звітнього місяця 200_ р.

Акт № 7 вибракування тварин з основного стада від 30 числа звітнього місяця поточного року

Комісія, призначена наказом № 5 директора господарства від 10 січня поточного року, у складі: головного зоотехніка — Вакуленка В.М., членів — бригадира тваринницької ферми Тарасенка А.М., головного ветеринарного лікаря Капустян П.С., 30 числа поточного року провела вибракування корови з основного стада, закріпленої за бригадиром тваринницької ферми Тарасенком А.М. Інвентарний номер корови 2076, вік 10 років, семинтальської породи, середньої вгодваності, жива маса за даними Книги обліку руху тварин і птиці 590 кг, фактично при вибракуванні — 600 кг. Причина вибракування — низька продуктивність. Корова поставлена на відгодівлю. Первісна вартість корови 1578 грн. Акт затвердив директор господарства 31 числа звітнього місяця 200_ р.

Інвентарні картки обліку основних засобів ф. № 03-6

1. Інвентарна картка № 15 відкрита для обліку лазні, розміщеної на відділку 2, введеної в експлуатацію 25 серпня 1960 р. за актом № 1. Інвентарний номер лазні 185, первісна вартість 24 779 грн. Строк корисного використання 50 років. Реконструкція та капітальний ремонт лазні не провадилися.

Коротка характеристика об'єкта: фундамент цегляний, стіни дерев'яні, обкладені червоною цеглою, покрівля шиферна, об'єм за зовнішнім обміром 256 м³, загальна корисна площа 54,2 м².

Відмітку про вибуття основних засобів і причину вибуття необхідно зробити на підставі акта на списання будівель і споруд № 5 від 5 числа звітнього місяця 200_ р.

2. Дані для складання інвентарних карток № 20, 3 на придбаний трактор Т-150Ж і списаний трактор МТЗ-80 необхідно взяти з Акта приймання-передавання основних засобів № 10 від 12 числа звітнього періоду та Акта на списання машин, обладнання та транспортних засобів № 3 від 2 числа звітнього місяця 200_ р.

3. Для ув'язання аналітичного та синтетичного обліку основних засобів необхідно в окрему Інвентарну картку обліку основних засобів ф. № 03-6 № 22 умовно записати первісну вартість основних засобів, які не знайшли відображення у складених за умовами завдання первинних документах та у даних Журналу реєстрації господарських операцій за звітний місяць 200_ р.

Картки обліку руху основних засобів ф. № 03-8

Наявність основних засобів на 1-ше число звітного місяця на суму 7 121 951 грн:

- будинки, споруди, передавальні пристрої — 5 611 252 грн;
- машини та обладнання — 570 349 грн;
- транспортні засоби — 128 286 грн;
- інструменти, приклади, інвентар — 35 304 грн;
- робоча та продуктивна худоба — 776 760 грн.

Дані про надходження основних засобів і про їх вибуття записати на підставі складених карток навчального матеріалу та журналу реєстрації господарських операцій з обліку основних засобів. Нараховану суму амортизації за звітний місяць записати на підставі Відомості нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів ф. № 10.2.7 с.-г.

Таблиця 5.2

Реєстр господарських операцій з обліку основних засобів у ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200__ р.

№ пор.	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Д-т	К-т
1	Податкова накладна № 1886 від 12 числа звітного місяця	20 500		
	Товарно-транспортна накладна № 1275 від 12 числа звітного місяця: надійшов автомобіль «Таврія» від Запорізького автомобільного заводу			
2	Податкова накладна № 1886 від 12 числа звітного місяця: нараховано податок на додану вартість	4100		
	Нараховано збори:	615		
	➤ до Пенсійного фонду 3 % від вартості автомобіля	150		
	➤ ДАІ за реєстрацію автомобіля			
3	Акт приймання-передавання основних засобів № 11 від 13 числа звітного місяця поточного року: зараховано до складу основних засобів легковий автомобіль «Таврія»			
4	Рахунок-фактура № 895	217 195		
	Вантажна митна декларація: придбано у фірми «Ландтехніка» комбайн «Марал-125»			
5	Нараховано митні збори з доставки комбайна «Марал-125»	32 579,25		
6	Акт приймання-передавання основних засобів № 12 від 15 числа звітного місяця: зараховано до складу основних засобів комбайн «Марал-125»			
7	Товарно-транспортна накладна 01AAB № 074483 від 22 числа звітного місяця: за бартерною угодою № 45 від 12 числа звітного місяця поточного року відвантажено 55,8 ц зерна озимої пшениці «Ахтирчанка» ТОВ «Надія» в обмін на теплогенератор (планова собівартість 1 ц зерна озимої пшениці «Ахтирчанка» 15,00 грн)			

№ пор.	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Д-т	К-т
8	Товарно-транспортна накладна № 074483: нараховано дохід за відвантажено зерно озимої пшениці «Ахтирчанка» в порядку обміну, вартість обміну визначено в угоді 2232 грн, в т. ч. ПДВ 372,00 грн			
9	Товарно-транспортна накладна № 175 від 15 числа звітнього місяця: надійшов від ТОВ «Надія» теплогенератор в порядку обміну Податкова накладна № 293 від 15 числа звітнього місяця: відображено суму податкового кредиту по ПДВ			
10	Бухгалтерська довідка: відображено залік заборгованості			
11	Акт приймання-передавання основних засобів № 13 від 18 числа звітнього місяця: зараховано до складу основних засобів теплогенератор, який надійшов у порядку обміну			
12	Бухгалтерська довідка: собівартість реалізованого зерна озимої пшениці «Ахтирчанка», переданого в порядку обміну, списано на фінансові результати			
13	Бухгалтерська довідка: суму доходу від обміну зерна озимої пшениці «Ахтирчанка» на теплогенератор списано на фінансові результати			
14	Бухгалтерська довідка: списано чистий результат від обмінних операцій			
15	Акт виконаних робіт будівельною фірмою «Гале» № 141 від 30 числа звітнього місяця: прийнято до сплати вартість будівельно-монтажних робіт з будівництва корівника	34 644,00		
16	Податкова накладна № 142 від 30 числа звітнього місяця: нараховано суму податку на додану вартість	6928,80		
17	Акт приймання-передавання основних засобів № 14 від 31 числа звітнього місяця: введено в експлуатацію корівник			
18	Акти переведення тварин із групи в групу № 3, 5, 6, 7, 8: переведено 11 голів телиць старших від двох років у групу корів, 4115 кг	16 460		
21	Статут господарства: відображено вартість сівалки зернової СЗ-3,6 А, що підлягає внесенню до Статутного капіталу підприємства згідно з засновницькими документами	14 900		
22	Накопичувальна відомість обліку роботи вантажного автотранспорту за звітний місяць: списано вартість послуг власного автомобільного транспорту з доставки сівалки СЗ-3,6 А	80,58		
23	Акт приймання-передавання основних засобів № 15 від 31 числа звітнього місяця: надійшла від засновника сівалка СЗ-3,6 А за вартістю, вказаною в засновницьких документах			

№ пор.	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Д-т	К-т
24	Бухгалтерська довідка: списано витрати на транспортування сівалки СЗ-3,6 А			
25	Товарно-транспортна накладна № 211 від 26 числа звітного місяця: нараховано дохід за реалізований автопричіп ТОВ «Обрій»	12 500		
26	Податкова накладна № 340 від 26 числа звітного місяця: нараховано податкові зобов'язання за реалізований автопричіп	2500		
27	Акт списання машин, обладнання та транспортних засобів № 4 від 20 числа звітного місяця: <ul style="list-style-type: none"> ► списано суму нарахованого зносу по реалізованому автоприцепу ► списано залишкову вартість реалізованого автоприцепа 	7833 2611		
28	Бухгалтерська довідка: відображено фінансовий результат за реалізований автопричіп: <ul style="list-style-type: none"> ► дохід від реалізації ► залишкова вартість об'єкта ► чистий результат 			
29	Акти вибракування тварин із основного стада № 5, 6 від 25 числа звітного місяця: вибраковано з основного стада чотири корови, 2230 кг	5864,90		
30	Наряд на відрядну роботу: нараховано заробітну плату робітникам за виконані будівельно-монтажні роботи в пекарні	7425		
31	Відраховано на соціальні заходи на суму заробітної плати робітників, зайнятих на будівництві пекарні			
32	Накладна внутрішньогосподарського призначення № 365 від 1 числа звітного місяця. Звіт про рух матеріалів: списано будівельні матеріали на будівництво пекарні	9348,43		
33	Накопичувальна відомість роботи вантажного автотранспорту: списано вартість послуг власного автомобільного транспорту на будівництво пекарні	1483,76		
34	Накопичувальна відомість використання машинно-тракторного парку: списано вартість послуг машинно-тракторного парку із транспортування будівельних матеріалів на будівництво пекарні	372		
35	Акт приймання-передавання основних засобів № 16 від 31 числа звітного місяця: зараховано будинок пекарні до складу основних засобів			

Необхідно:

1. Відкрити у Виробничому звіті ф. № 10.3б с.-г. аналітичні рахунки «Будівництво пекарні», «Будівництво корівника», «Придбання основних засобів», «Формування основного стада» і записати на них суму капітальних інвестицій, що передусе звітному місяцю 200_р.

2. На підставі первинних документів і Журналу реєстрації господарських операцій відобразити у Виробничому звіті ф. № 10.3б с.-г. капітальні інвестиції за звітний місяць 200_р.

3. Скласти первинні документи: Акт приймання-передавання основних засобів; Акт переведення тварин із групи в групу; Акт списання машин, обладнання та транспортних засобів; Акт списання будівель і споруд; Акт вибракування тварин із основного стада.

4. Скласти Інвентарні картки з обліку основних засобів і заповнити Картку обліку руху основних засобів.

5. У Журналі реєстрації господарських операцій зробити бухгалтерські записи і визначити необхідні суми.

6. На підставі первинних документів і Журналу реєстрації господарських операцій з обліку капітальних інвестицій та основних засобів скласти Журнал-ордер № 13 с.-г. і Виробничий звіт № 10.3б с.-г.; дані Журналу-ордера № 13 с.-г. записати в Головну книгу.

7. Відобразити податкові накладні в Книгах обліку придбання товарів і продажу товарів.

Задача 2. Облік амортизації основних засобів

Методичні вказівки

У процесі експлуатації основні засоби зношуються: втрачають фізичні якості, знижують продуктивність, внаслідок чого зменшується їх реальна балансова вартість.

Положенням (стандартом) 7 «Основні засоби» визначено, що об'єктом зносу (амортизації) є основні засоби (за винятком землі).

Амортизація — систематизований розподіл вартості, яка амортизується, протягом строку корисного використання активу.

Вартість, яка амортизується, — це первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості.

Нарахування амортизації здійснюється протягом строку корисного використання (експлуатації) об'єкта, який (строк) встановлюється підприємством при визнанні цього об'єкта активом (при зарахуванні на баланс), і призупиняється на період його реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації.

При визначенні строку корисного використання (експлуатації) враховуються такі фактори:

- очікуване використання об'єкта підприємством з урахуванням його потужності або продуктивності;
- очікуваний фізичний та моральний знос;
- правові або подібні обмеження щодо строків використання об'єкта та інші фактори.

Строк корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів переглядається у разі зміни очікуваних економічних вигод від його використання.

Амортизація основних засобів (за винятком інших необоротних матеріальних активів) нараховується відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби».

Метод амортизації вибирається підприємством самостійно з урахуванням очікуваного способу одержання економічних вигод від його ви-

користання. Нарахування амортизації за новим методом розпочинається з місяця, що настає за місяцем прийняття рішення про зміну методу амортизації.

Місячна сума амортизації при застосуванні методів: прямолінійного, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості та кумулятивного — визначається діленням річної суми амортизації на 12 місяців.

Нарахування амортизації розпочинається з місяця, що настає за місяцем, коли об'єкт основних засобів став придатним для корисного використання, а припиняється — з місяця, що настає за місяцем вибуття об'єкта основних засобів.

Суму нарахованої амортизації відображують на збільшення суми витрат та обігу підприємства і зносу необоротних активів. На суму нарахованої амортизації по необоротних активах роблять бухгалтерський запис: дебет рахунків 23, 91, 92, 93, 949 — кредит рахунку 13.

Послідовність виконання завдання:

1) за даними про наявність основних засобів станом на 1-ше число звітного місяця поточного року скласти Розрахунок нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів за прямолінійним методом на початок року ф. № 10.2.5 с.-г. Визначити по кожному об'єкту основних засобів річну та місячну суми амортизації і вказати кореспондуючий рахунок;

2) за даними розрахунку ф. № 10.2.5 с.-г. скласти Відомість нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів ф. № 10.2.7 с.-г.;

3) на підставі відомості ф. № 10.2.7 с.-г. скласти Журнал-ордер ф. № 10.2 с.-г.

Питання для самоперевірки

1. Економічний зміст зносу (амортизації) основних засобів.
2. Об'єкти нарахування амортизації.
3. Порядок визначення строку корисного використання.
4. Порядок визначення ліквідаційної вартості основних засобів.
5. Методи нарахування амортизації основних засобів, їх суть.
6. Прямолінійний метод нарахування амортизації.
7. Порядок нарахування амортизації за методом зменшення залишкової вартості.
8. Метод прискореного зменшення залишкової вартості основних засобів.
9. Кумулятивний метод нарахування амортизації.
10. Характеристика виробничого методу нарахування амортизації.
11. Суть і порядок нарахування амортизації при податковому методі за класифікаційними групами.
12. Відображення операцій з обліку зносу (амортизації) основних засобів у реєстрах журнально-ордерної форми обліку.
13. Кореспонденція рахунків з обліку зносу (амортизації) основних засобів.

14. Сформулювати і записати господарські операції за такою кореспонденцією рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т
13	10	42	13
13	11	91	13
13	12	92	13
13	42	93	13
15	13	94	13
23	13	99	13

Навчальний матеріал: дані про наявність основних засобів на балансі підприємства станом на 1-ше число звітного місяця поточного року (табл. 5.3); Розрахунок нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів за прямолінійним методом на початок року ф. № 10.2.5 с.-г.; Відомість нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів ф. № 10.2.7 с.-г.

Таблиця 5.3

Дані про наявність основних засобів на балансі підприємства станом на 1-ше число звітного місяця поточного року
(для складання Розрахунку нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів за прямолінійним методом ф. № 10.2.5 с.-г.)

Кореспондуючий рахунок	Вид основних засобів за класифікаційними групами та кореспондуючими рахунками	Первісна вартість, грн	Ліквідаційна вартість, грн	Первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості, грн	Строк корисного використання, роки	Сума зносу (амортизація)	
						річна	місячна
	1. Будівлі						
	1.1. Будівлі тваринництва:						
	➤ корівник	697 342	2500	694 842	80		
	➤ пологове відділення	15 814	150	15 664	80		
	➤ пункт штучного запліднення	25 474	300	25 174	80		
	➤ молочно-доїльний блок	11 384	200	11 184	80		
	➤ телятник	1 103 726	3000	1 100 726	80		
	➤ свинарник	528 149	2000	526 149	80		
	Разом	2 381 889	8150	2 373 739	×		
	1.2. Будівлі промислових виробництв:						
	➤ олійниця	25 946	1000	24 946	60		
	➤ забійний цех	9372	300	9072	60		
	Разом	35 318	1300	34 018	×		

Продовження табл. 5.3

Кореспондуючий рахунок	Вид основних засобів за класифікаційними групами та кореспондуючими рахунками	Первісна вартість, грн	Ліквідаційна вартість, грн	Первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості, грн	Строк корисного використання, роки	Сума зносу (амортизація)	
						річна	місячна
	1.3. Будівлі обслуговуючих виробництв: ► їдальня ► лазня	87 145 24 779	600 315	86 545 24 464	80 60		
	Разом	111 924	915	111 009	×		
	1.4. Будівлі допоміжних виробництв: ► ремонтна майстерня ► автогараж ► конюшня	74 246 35 042 18 399	1670 1800 1250	72 576 33 242 17 149	80 80 80		
	Разом	127 687	4720	122 967	×		
	1.5. Будівлі загальновиробничого призначення: Рослинництво: ► склад отрутохімкатів ► зерносховище	34 729 75 880	875 1245	33 854 74 635	60 80		
	Разом	110 609	2120	108 489	×		
	Тваринництво: ► котельня ► фуражний склад	38 434 68 250	1500 2500	36 934 65 750	60 60		
	Разом	106 686	4000	102 684	×		
	1.6. Будівлі загальногосподарського призначення: ► контора центральна	648 375	2200	646 175	80		
	1.7. Будівлі загальновиробничого призначення всіх напрямів діяльності: ► пожежне депо ► склад центральний	18 934 29 168	300 300	18 634 28 868	80 80		
	Разом	48 102	600	47 502	×		
	2. Споруди						
	2.1. Загальновиробничого призначення тваринництва: ► гноєсховище	17 501	500	17 001	25		
	2.2. Загальновиробничого призначення всіх напрямів діяльності: ► водонапірні башти ► артезіанські свердловини ► насосні станції	752 395 25 612 18 770	2000 300 770	750 395 25 312 18 000	40 25 25		
	Разом	796 777	3070	793 707	×		

Продовження табл. 5.3

Кореспондуючий рахунок	Вид основних засобів за класифікаційними групами та кореспондуючими рахунками	Первісна вартість, грн	Ліквідаційна вартість, грн	Первісна вартість за минулом ліквідаційною вартістю, грн	Строк корисного використання, роки	Сума зносу (амортизація)	
						річна	місячна
	3. Передавальні пристрої загальнопромислового призначення всіх напрямів діяльності: <ul style="list-style-type: none"> ➤ лінія електропередач ➤ водогін ➤ газопровід ➤ лінія теплофікації ➤ лінія каналізації 	62 596 618 548 341 744 129 342 74 156	500 1600 500 300 200	62 096 616 948 341 244 129 042 73 956	50 60 60 25 15		
	Разом	1 226 386	3100	1 223 286	×		
	4. Машина та обладнання <ul style="list-style-type: none"> 4.1. Трактори: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Т-150 К ➤ ДТ-74 ➤ МТЗ-80 ➤ МТЗ-82 ➤ ЮМЗ-6 ➤ Т-25 ➤ Т-16 	50 430 44 140 48 260 52 590 29 440 21 100 11 260	500 500 500 500 300 300 200	49 930 43 640 47 760 52 090 29 140 20 800 11 060	8 8 8 8 8 8 8		
	Разом	257 220	2800	254 420	×		
	4.2. Комбайни: <ul style="list-style-type: none"> ➤ ДОН-1500 ➤ СК-5 ➤ бурякозбиральний 	64 855 59 247 41 610	500 500 300	64 355 58 747 41 310	8 8 8		
	Разом	165 712	1300	164 412	×		
	4.3. Робочі машини й обладнання <ul style="list-style-type: none"> Машинно-тракторного парку: <ul style="list-style-type: none"> ➤ плуг ПЛН-5-35 ➤ культиватор КПС-4 ➤ борони БДТ-6 ➤ прес-підбирач ➤ косарка КРС-20 ➤ сівалка СЗ-36 	11 394 5479 10 055 24 900 6000 13 747	150 200 50 500 100 250	11 244 5279 10 005 24 400 5900 13 497	8 8 8 8 8 8		
	Разом	71 575	1250	70 325	×		
	Молочнотоварної ферми: <ul style="list-style-type: none"> ➤ транспортер гноєзбиральний ➤ кормороздатчик ➤ установка для пастеризації молока 	7265 4572 21 207	100 100 350	7165 4472 20 857	8 8 8		
	Разом	33 044	550	32 494	×		

Кореспондуючий рахунок	Вид основних засобів за класифікаційними групами та кореспондуючими рахунками	Первісна вартість, грн	Ліквідаційна вартість, грн	Первісна вартість за минулом ліквідаційною вартістю, грн	Строк корисного використання, роки	Сума зносу (амортизація)	
						річна	місячна
	Промислових виробництв: ► маслопрес ► установка для рафінації олії	10 800	300	10 500	12		
		31 998	200	31 798	20		
	Разом	42 798	500	42 298	×		
	5. Транспортні засоби: ► ГАЗ-52 ► ГАЗ-53 ► ЗІЛ-130 ► КАМАЗ ► Автопричіп ГАЗ-24 «Волга»	16 554 18 341 25 780 31 819 10 444 25 348	500 450 500 500 200 800	16 054 17 891 25 280 31 319 10 244 24 548	8 8 8 8 8 10		
	Разом	128 286	2950	125 336	×		
	6. Інструменти, прилади, інвентар, меблі 6.1. Інструменти, прилади ремонтної майстерні: ► електродріль ► верстат токарний ► зварювальний апарат	864 2365 1525	— 100 50	864 2265 1475	8 8 8		
	Разом	4754	150	4604	×		
	6.2. Вимірювальні прилади загальнопромислового призначення всіх напрямів діяльності: ► ваги автомобільні ► ваги для зважування тварин	12 520 5400	200 100	12 320 5300	10 10		
	Разом	17 920	300	17 620	×		
	6.3. Меблі центральної контори: ► шафи ► столи ► килими ► канапа	2520 7380 940 1790	20 50 — 20	2500 7330 940 1770	10 10 15 10		
	Разом	12 630	90	12 540	×		
	7. Робочі та продуктивні тварини Робочі тварини Продуктивні тварини: ► корови ► свиноматки	9720 757 500 9540	— — —	9720 757 500 9540	8 — —		
	Разом	767 040	—	767 040	—		
	Всього основних засобів	7 121 951	40 565	7 081 386	×		

Необхідно:

1. Скласти Розрахунок нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів за прямолінійним методом на початок року ф. № 10.2.5 с.-г.
2. Скласти Відомість нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів ф. № 10.2.7 с.-г.
3. За даними Відомості ф. № 10.2.7 с.-г. скласти Журнал-ордер ф. № 10.2 с.-г. по кредиту рахунку 13 «Знос необоротних активів».
4. Кредитовий оборот за рахунком 13 по кореспондуючих рахунках перенести в Головну книгу та у відповідні виробничі звіти.

Задача 3. Облік основних засобів
(у наскрізну задачу не включається)

Навчальний матеріал: реєстр господарських операцій з руху основних засобів (табл. 5.4).

Таблиця 5.4

Реєстр господарських операцій з руху основних засобів

№ пор.	Зміст операції	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Д-т	К-т
	1. Надходження основних засобів			
	1.1. Придбання основних засобів за попередню плату			
	<i>Варіант 1.</i> Підприємство придбало легковий автомобіль. Попередня оплата постачальнику становила 27 500 грн. Податок на додану вартість 5500 грн. При його реєстрації сплачено внески до Пенсійного фонду 3 % від вартості автомобіля та в ДАІ за реєстрацію 150 грн			
	Вартість списаного пального на доставку автомобіля в господарство 38 грн	38		
1	Відображення попередньої оплати постачальнику за легковий автомобіль			
2	Нарахування суми податкового кредиту по ПДВ			
3	Відображення оплати з поточного рахунку банку:			
	➤ по внеску до Пенсійного фонду	990		
	➤ за реєстрацію автомобіля в ДАІ	150		
4	Відображення формування первісної вартості легкового автомобіля на:			
	➤ вартість, сплачену постачальнику (без ПДВ)	27 500		
	➤ суму сплаченого внеску до Пенсійного фонду	990		
	➤ суму, сплачену за реєстрацію автомобіля в ДАІ	150		
5	Відображення списаного податкового кредиту по ПДВ	5500		
6	Відображення заліку заборгованості по авансу	33 000		
7	Зарахування легкового автомобіля до складу основних засобів	28 678		

№ пор.	Зміст операції	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Д-т	К-т
	<i>Варіант 2.</i> Підприємство придбало у постачальника культиватор КРН-4,2 вартістю 12 299 грн, ПДВ 2049,83 грн Вартість послуг автомобільного транспорту з доставки культиватора в господарство 120 грн. Надходження об'єкта та розрахунки з постачальником здійснено в одному податковому періоді	120		
8	Перерахування з поточного рахунку постачальнику за культиватор КРН-4,2	12 299		
9	Нарахування ПДВ	2049,83		
10	Відображення формування первісної вартості культиватора КРН-4,2 на вартість: ► сплачену постачальнику ► списаних послуг власного автомобільного транспорту	10 249,17 120		
11	Зарахування культиватора КРН-4,2 до складу основних засобів	10 369,17		
	1.2. Придбання основних засобів, які були в експлуатації <i>Варіант 1.</i> Підприємство придбало у постачальника сівалку СЗ-3,6, яка була в експлуатації. Первісна вартість 15 240 грн. Сума нарахованого зносу 9144 грн. Вартість, за якою здійснювалися розрахунки між підприємствами, 7315,20 грн, в т. ч. ПДВ 1219,20 грн. Вартість списаних послуг автомобільного транспорту з доставки сівалки СЗ-3,6 — 55 грн			
12	Перерахування з поточного рахунку підприємства постачальнику за сівалку	7315,20		
13	Нарахування ПДВ	1219,20		
14	Нарахування формування первісної вартості сівалки на вартість: ► сплачену постачальнику ► списаних послуг автомобільного транспорту з доставки сівалки	6096 55		
15	Зарахування сівалки до складу основних засобів	6151		
	1.3. Придбання основних засобів в обмін на подібні об'єкти <i>Варіант 1.</i> Згідно з бартерною угодою підприємство передає комп'ютер в обмін на подібний комп'ютер, первісна вартість якого становить 1800 грн. Сума нарахованого зносу 720 грн. Вартість обміну, зазначена в угоді, 1200 грн, в т. ч. ПДВ 200 грн			
16	Списання суми нарахованого зносу по переданому комп'ютеру	720		
17	Відображення передавання комп'ютера: ► списано вартість комп'ютера в межах справедливої вартості ► нараховано податкові зобов'язання по ПДВ	1000 200		
18	Списання на витрати суми перевищення залишкової вартості переданого об'єкта над справедливою вартістю	80		

№ пор.	Зміст операції	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Д-т	К-т
19	Надходження комп'ютера за первісною вартістю, яка дорівнює справедливій вартості	1000		
20	Відображення суми податкового кредиту по ПДВ	200		
21	Відображення заліку заборгованості	1200		
22	Зарахування комп'ютера до складу основних засобів	1000		
	<i>Варіант 2.</i> Підприємство за бартерною угодою передає сівалку на подібну сівалку. Первісна вартість переданої сівалки 5400 грн, сума нарахованого зносу 900 грн. Договірна вартість обміну 6000 грн, в т. ч. ПДВ 1000 грн			
23	Списання суми нарахованого зносу по переданій сівалці в порядку обміну	900		
24	Відображення передавання сівалки в порядку обміну: ➤ списання залишкової вартості ➤ нарахування податкового зобов'язання по ПДВ	4500 1000		
25	Надходження сівалки в порядку обміну за первісною вартістю, яка дорівнює залишковій вартості переданого об'єкта	4500		
26	Відображення суми податкового кредиту по ПДВ	1000		
27	Відображення заліку заборгованості	5500		
28	Зарахування сівалки до складу основних засобів	4500		
	1.4. Придбання основних засобів в обмін на неподібні			
	<i>Варіант 1.</i> Підприємство за бартерною угодою відвантажило 50 ц зерна озимої пшениці в обмін на теплогенератор. Вартість обміну за угодою 3000 грн, в т. ч. ПДВ 500 грн. Фактична собівартість 1 ц зерна озимої пшениці 17,60 грн			
29	Списання фактичної собівартості відвантаженого зерна озимої пшениці	880		
30	Нарахування доходу за відвантажене зерно озимої пшениці в порядку обміну	3500		
31	Відображення податкових зобов'язань по ПДВ	500		
32	Надходження теплогенератора в господарство в порядку обміну	3000		
33	Відображення суми податкового кредиту по ПДВ	500		
34	Відображення заліку заборгованості	3500		
35	Зарахування теплогенератора до складу основних засобів	3000		
36	Списання собівартості реалізованого зерна озимої пшениці на фінансові результати	880		
37	Списання суми доходу від реалізації озимої пшениці на фінансові результати	?		
	<i>Варіант 2.</i> Підприємство придбало прес-підбирач вартістю 8400 грн, в т. ч. ПДВ 1400 грн, в обмін на насіння соняшника з грошовою доплатою. Реалізаційна вартість відвантаженого насіння соняшника 3000 грн, в т. ч. ПДВ 500 грн. Грошова доплата 5400 грн, в т. ч. ПДВ 900 грн			

№ пор.	Зміст операції	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Д-т	К-т
	Фактична собівартість соняшнику 2100 грн			
38	Надходження прес-підбирача в порядку обміну	7000		
39	Відображення суми податкового кредиту	1400		
40	Відображення податкового зобов'язання по ПДВ під майбутнє відвантаження насіння соняшнику	500		
41	Відображення списаного насіння соняшнику, переданого в порядку обміну	2100		
42	Нарахування доходу за відвантажене насіння соняшнику	3000		
43	Відображення суми раніше нарахованого податкового зобов'язання	500		
44	Відображення заліку частини заборгованості	3000		
45	Відображення права на податковий кредит у сумі часткової сплати заборгованості	500		
46	Перерахування з поточного рахунку доплати за прес-підбирач	5400		
47	Відображення права на податковий кредит у сумі повністю сплаченої заборгованості	900		
48	Зарахування прес-підбирача до складу основних засобів	7000		
49	Списання собівартості реалізованого насіння соняшнику на фінансові результати	2100		
50	Списання доходу відвантаженого насіння соняшнику на фінансові результати	2500		
	1.5. Придбання основних засобів за рахунок цільового фінансування (бюджетного асигнування) <i>Варіант 1.</i> На поточний рахунок підприємства надійшли грошові кошти цільового фінансування 250 000 грн на будівництво житлового будинку. Прийнято до оплати акт виконаних робіт за будівництво житлового будинку. Робота виконувалася підрядником. Житловий будинок прийнято в експлуатацію. Розрахунки з підрядником здійснено з поточного рахунку банку			
51	Надходження на поточний рахунок грошових коштів цільового фінансування на будівництво житлового будинку	250 000		
52	Акцептування акта виконаних робіт за повністю закінчене будівництво житлового будинку	250 000		
53	Зарахування житлового будинку до складу основних засобів	250 000		
54	Перерахування з поточного рахунку господарства підряднику за виконані будівельно-монтажні роботи житлового будинку	250 000		
55	Відображення сум цільового фінансування на доходи майбутніх періодів	250 000		
56	Зарахування до операційних доходів підприємства використаного цільового фінансування на капітальні інвестиції (у сумі нарахованої амортизації по введених в експлуатацію основних засобах)	5000		

№ пор.	Зміст операції	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Д-т	К-т
	II. Будівництво об'єктів основних засобів			
	2.1. Будівництво підрядним способом			
	<i>Варіант 1.</i> Акцептовано вартість робіт, виконаних підрядником, за будівництво телятника на суму 365 275 грн, в т. ч. ПДВ 60 879,17 грн. Розрахунки з підрядником здійснено з поточного рахунку. Побудований телятник зараховано до складу основних засобів за актом приймання-передавання основних засобів			
57	За Актом виконаних робіт підрядника прийнято до сплати будівельно-монтажні роботи з будівництва телятника	304 395,83		
58	Нарахування суми податкового кредиту	60 879,17		
59	Перерахування з поточного рахунку підряднику за будівельно-монтажні роботи телятника	365 275		
60	Зарахування телятника до складу основних засобів	304 395,83		
	2.2. Будівництво господарським способом			
	<i>Варіант 1.</i> Списано витрати на будівництво лазні: <ul style="list-style-type: none"> ➤ оплата праці 5085,27 грн ➤ відрахування на соціальні заходи ➤ будівельні матеріали та обладнання 15 243,45 грн ➤ послуги підрядників 2815,45 грн ➤ послуги власного автомобільного транспорту 375,20 грн 			
61	Нарахування заробітної плати працівникам за виконані будівельно-монтажні роботи лазні	5085,27		
62	Відрахування на соціальні заходи від суми заробітної плати робітників, зайнятих у будівництві лазні			
63	Списання будівельних матеріалів на будівництво лазні	15 243,45		
64	Списання вартості послуг на будівництві лазні: <ul style="list-style-type: none"> ➤ підрядників 2815,45 ➤ власного автомобільного транспорту 375,20 	2815,45 375,20		
65	Зарахування лазні до складу основних засобів	25 411,09		
	2.3. Надходження основних засобів у рахунок внесків засновників			
	<i>Варіант 1.</i> Засновник вніс до Статутного капіталу причіп ПТС-2 за вартістю, зазначеною в засновницьких документах, – 2552 грн. Списано послуги автомобільного транспорту з доставки причепа 48 грн			
66	Відображення вартості причепа ПТС-2, яка підлягає внесенню до Статутного капіталу підприємства відповідно до засновницьких документів	2552		
67	Списання послуг з транспортування причепа в господарство	48		
68	Надійшов від засновника причіп ПТС-2 за вартістю, вказаною в засновницьких документах	2552		
69	Списання витрат на транспортування причепа ПТС-2	48		

№ пор.	Зміст операції	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Д-т	К-т
	2.4. Безоплатне одержання основних засобів <i>Варіант 1.</i> Підприємство одержало автомобіль УАЗ-452 вартістю 18 000 грн. Строк його експлуатації вісім років. Списано пального на доставку автомобіля УАЗ-452 — 36 грн. Внесок за реєстрацію автомобіля ДАІ — 100 грн, до Пенсійного фонду (3%) — 540 грн			
70	Відображення вартості безоплатно одержаного автомобіля УАЗ-452	18 000		
71	Списання пального на доставку автомобіля в господарство	36		
72	За реєстрацію автомобіля: ► у ДАІ ► у Пенсійний фонд	100 540		
73	Зарахування до первісної вартості витрат на доставку безоплатно одержаного автомобіля	676		
74	Відображення доходу за безоплатно одержаний автомобіль УАЗ-452	18 000		
75	Списання суми доходу на фінансові результати			
	2.5. Зарахування об'єктів до складу основних засобів, які раніше були у складі малоцінних та швидкозношуваних предметів <i>Варіант 1.</i> У підприємстві помилково зараховано до малоцінних і швидкозношуваних предметів шафу вартістю 630 грн Нараховано суму зносу 252 грн			
76	Зарахування до складу основних засобів шафи, яка обліковувалася як МПП	630		
77	Відображення суми зносу малоцінних швидкозношуваних предметів	252		
	2.6. Зарахування на баланс підприємства основних засобів, виявлених під час інвентаризації			
78	Оприбуткування борони БДТ-7, виявленої під час інвентаризації: ► на суму залишкової вартості (згідно зі встановленими даними про витрати на їх придбання, виготовлення за вирахуванням суми зносу) ► на суму нарахованого зносу (визначеного за встановленими нормами з часу експлуатації борони)	703,39 87,92		
	III. Реконструкція основних засобів <i>Варіант 1.</i> Підприємство здійснило реконструкцію будинку дитячого садка у пекарню. Виконано підрядником роботи з реконструкції дитячого садка на суму 3547,25 грн, в т.ч. ПДВ 591,20 грн Розрахунки з підрядником здійснено з поточного рахунку банку			
79	Акцептування виконаних підрядником робіт за реконструкцію дитячого садка	2956,05		
80	Відображення суми податкового кредиту	591,20		
81	Зарахування суми реконструкції дитячого садка на збільшення первісної вартості об'єкта	2956,05		

№ пор.	Зміст операції	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Д-т	К-т
82	Перерахування з поточного рахунку господарства підряднику за реконструкцію дитячого садка	3547,25		
	IV. Вибуття основних засобів 4.1. Реалізація основних засобів <i>Варіант 1.</i> Реалізовано іншому підприємству автопричіп первісною вартістю 5833 грн. Нарахована сума зносу на момент продажу 4374 грн. Продажна вартість 8160,20 грн, ПДВ 1632,04 грн			
83	Нарахування доходу від реалізації автопричепа	9792,24		
84	Нарахування податкового зобов'язання за реалізований автопричіп	1632,04		
85	Списання суми зносу за реалізований автопричіп	4374		
86	Списання залишкової вартості реалізованого автопричепа	1459		
87	Надійшли на поточний рахунок грошові кошти від покупця за реалізований автопричіп	9792,24		
88	Відображення фінансового результату за реалізований автопричіп: ➤ списано собівартість реалізованих необоротних активів ➤ списано дохід від реалізації необоротних активів ➤ чистий результат від реалізації	1459 8160,20 6701,20		
	4.2. Ліквідація основних засобів <i>Варіант 1.</i> Списано телятник внаслідок фізичного зносу: ➤ первісна вартість 51 384 грн ➤ сума нарахованого зносу 48 814 грн ➤ витрати, пов'язані з ліквідацією: ▸ оплата праці 340 грн ▸ послуги автомобільного транспорту 75 грн ➤ від ліквідації телятника надійшли: ▸ будівельні матеріали 2720 грн ▸ дрова на суму 815 грн			
89	Відображення суми зносу по списаному телятнику	48 814		
90	Відображення залишкової вартості списаного телятника	2570		
91	Нарахування податкового зобов'язання на залишкову вартість телятника	514		
92	Нарахування витрат, пов'язаних з ліквідацією телятника: ➤ оплата праці ➤ послуги автомобільного транспорту	340 75		
93	Надійшли від ліквідації телятника: ➤ будівельні матеріали ➤ дрова	2720 815		
94	Відображення фінансового результату від ліквідації телятника: ➤ списання витрат, пов'язаних з ліквідацією ➤ списання доходу від ліквідації ➤ чистий результат від ліквідації	3499 3535 36		

№ пор.	Зміст операції	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Д-т	К-т
	4.3. Безоплатне передавання основних засобів <i>Варіант 1.</i> Підприємство безоплатно передало іншому підприємству трансформатор ТМ-40: ➤ первісна вартість 1769 грн ➤ нарахована сума зносу на момент передачі 1415 грн ➤ ПДВ 70,80 грн			
95	Списання суми зносу по безоплатно переданому трансформатору	1415		
96	Відображення залишкової вартості переданого трансформатора	354		
97	Нарахування податкового зобов'язання на залишкову вартість переданого трансформатора	70,80		
98	Списання витрат від передавання трансформатора на фінансові результати	424,80		
	4.4. Передавання основних засобів як внесок до статутного капіталу іншого підприємства <i>Варіант 1.</i> Передано центрифугу КП-223 як внесок до статутного капіталу іншого підприємства: ➤ первісна вартість 2377,33 грн ➤ нараховано суму зносу на момент передавання 1545,26 грн ➤ справедлива вартість за домовленістю сторін 2853 грн			
99	Списання суми зносу по переданому об'єкту як внеску до статутного капіталу	1545,26		
100	Відображення залишкової вартості переданої центрифуги КП-223	832,07		
101	Відображення різниці між справедливою та залишковою вартістю	2020,93		
	4.5. Списання нестачі основних засобів <i>Варіант 1.</i> При інвентаризації виявлено нестачу борони БДТ-7 з вини матеріально відповідальної особи: ➤ первісна вартість 1613,46 грн ➤ нарахована сума зносу 484 грн ➤ залишкова вартість 1129,46 грн ➤ нестачу внесено матеріально відповідальною особою в касу			
102	Списання суми нарахованого зносу по бороні БДТ-7	484,00		
103	Відображення залишкової вартості списаної борони БДТ-7 в результаті нестачі	1129,46		
104	Відображення суми, що підлягає відшкодуванню матеріально відповідальною особою	2710,76		
105	Надійшли грошові кошти в касу від матеріально відповідальної особи за нестачу борони	2710,76		
106	Нарахування податкового зобов'язання на залишкову вартість списаної борони	225,89		
107	Відображення різниці між сумою відшкодування та сумою збитків від нестачі борони, що підлягає сплаті в бюджет	1355,41		

Необхідно:

1. Перевірити правильність здійснених розрахунків у відповідних господарських операціях.
2. Проставити кореспонденцію рахунків.

Задача 4. Переоцінка основних засобів (у наскрізну задачу не включається)

Методичні вказівки

У процесі господарської діяльності підприємства мають право здійснювати переоцінку (дооцінку, уцінку) основних засобів.

Відповідно до п. 16 П(С)БО 7 підприємство переоцінює об'єкт основних засобів, якщо його залишкова вартість суттєво відрізняється від справедливої вартості на дату балансу. У разі переоцінки об'єкта основних засобів на ту саму дату необхідно здійснити переоцінку всіх об'єктів групи основних засобів (об'єктів однотипних за технічними характеристиками, призначенням та умовами використання), до якої належить цей об'єкт.

Для переоцінки об'єкта основних засобів визначається індекс переоцінки за формулою:

$$\text{Індекс переоцінки} = \frac{\text{Справедлива вартість}}{\text{Залишкова вартість}}$$

Якщо цей показник $> 1,1$, то потрібна дооцінка об'єкта основних засобів, якщо $< 0,9$ — уцінка.

Крім переоціненої вартості самого об'єкта основних засобів, повинна бути визначена переоцінена сума зносу, нарахована по цьому об'єкту. Ці величини обчислюють за такими формулами:

$$\text{Переоцінена вартість} = \text{Первісна вартість} \times \text{Індекс переоцінки}$$

$$\text{Переоцінена сума зносу} = \text{Сума нарахованого зносу} \times \text{Індекс переоцінки}$$

Сума дооцінки залишкової вартості об'єкта основних засобів відображається у складі додаткового капіталу субрахунку 423 «Дооцінка активів», а сума уцінки — у складі витрат звітного періоду субрахунку 975 «Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій».

Однак і у цього правила є винятки.

1. Якщо сума попередніх уцінок перевищує суму попередніх дооцінок, то при черговій дооцінці об'єкта вказане перевищення включають до складу доходів звітного періоду (субрахунок 746 «Інші доходи від звичайної діяльності»), а різницю між сумою чергової (останньої) дооцінки і

цим перевищенням відображують у складі іншого додаткового капіталу (субрахунок 423 «Дооцінка активів»).

2. Якщо сума попередніх дооцінок перевищує суму попередніх уцінок, то при черговій уцінці об'єкта вказане перевищення спрямовують на зменшення іншого додаткового капіталу (дебет субрахунку 423 «Дооцінка активів»), а різницю між сумою чергової (останньої) уцінки і цим перевищенням відображують у складі витрат звітного періоду (дебет субрахунку 975 «Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій»).

У разі вибуття об'єктів основних засобів, які раніше були переоцінені, перевищення сум попередніх дооцінок над сумою попередніх уцінок залишкової вартості таких об'єктів включається до складу нерозподіленого прибутку (кредит субрахунку 441 «Прибуток нерозподілений» з одночасним зменшенням додаткового капіталу).

Навчальний матеріал: розрахунок переоцінки основних засобів; відображення результатів переоцінки (дооцінка + уцінка) легкового автомобіля «Таврія» і автомобіля ГАЗ-53 на бухгалтерських рахунках.

Приклад 1. Підприємство здійснило переоцінку легкового автомобіля «Таврія». Його первісна балансова вартість на 01.01.200_р. — 24 000 грн. На дату першої переоцінки 30.06.200_р. справедлива вартість автомобіля становила 26 000 грн, а на дату другої переоцінки 30.09.200_р. — 20 000 грн. Підприємство використовує прямолінійний метод нарахування амортизації. Строк корисного використання об'єкта 12 років. Ліквідаційна вартість дорівнює 0.

Розрахунок переоцінки основних засобів подано у табл. 5.5, а відображення результатів переоцінки (дооцінка + уцінка) легкового автомобіля «Таврія» на бухгалтерських рахунках — у табл. 5.6.

Таблиця 5.5

Розрахунок переоцінки основних засобів

№ пор.	Показник	Сума, грн
1	Первісна вартість автомобіля	
2	Сума зносу на дату переоцінки	
I. Дооцінка легкового автомобіля (станом на 30.06.200_р.)		
3	Справедлива вартість	
4	Індекс переоцінки	
5	Переоцінена первісна вартість	
6	Переоцінена сума зносу	
7	Переоцінена залишкова вартість	
8	Сума дооцінки первісної вартості об'єкта	
9	Сума дооцінки суми зносу	
10	Сума дооцінки залишкової вартості об'єкта	
II. Уцінка основних засобів раніше дооцінених (станом на 30.09.200_р.)		
11	Нова первісна вартість автомобіля	
12	Нова сума зносу	
13	Сума зносу, нарахована за III квартал	

№ пор.	Показник	Сума, грн
14	Загальна сума зносу	
15	Нова справедлива вартість автомобіля	
16	Новий індекс переоцінки	
17	Нова переоцінена первісна вартість автомобіля	
18	Нова переоцінена сума зносу	
19	Нова переоцінена залишкова вартість автомобіля	
20	Сума уцінки нової первісної вартості автомобіля	
21	Сума уцінки зносу	
22	Сума уцінки нової залишкової вартості об'єкта	

Таблиця 5.6

**Відображення результатів переоцінки (дооцінка + уцінка)
легкового автомобіля «Таврія» на бухгалтерських рахунках**

№ пор.	Показник	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
	I. Дооцінка легкового автомобіля на 30.06.200_р.			
1	Збільшено первісну вартість об'єкта на суму дооцінки			
2	Збільшено суму накопиченого зносу			
	II. Уцінка легкового автомобіля на 30.09.200_р.			
3	Нараховано амортизацію за III квартал			
4	Зменшено нову первісну вартість об'єкта			

Приклад 2. Підприємство здійснило переоцінку автомобіля ГАЗ-53 первісною вартістю на 01.01.200_р. — 48 000 грн. На дату першої переоцінки 30.06.200_р. справедлива вартість автомобіля становила 38 000 грн, а на дату другої переоцінки 30.09.200_р. — 46 000 грн. Підприємство використовує прямолінійний метод нарахування амортизації. Строк корисного використання об'єкта 12 років. Ліквідаційна вартість дорівнює 0.

Розрахунок переоцінки основних засобів подано в табл. 5.7, а відображення результатів переоцінки (уцінка + дооцінка) автомобіля ГАЗ-53 на бухгалтерських рахунках — у табл. 5.8.

Таблиця 5.7

Розрахунок переоцінки основних засобів

№ пор.	Показник	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
1	Первісна вартість автомобіля ГАЗ-53			
2	Сума зносу на дату переоцінки			
	I. Уцінка автомобіля ГАЗ-53 (станом на 30.06.200_р.)			
3	Справедлива вартість			
4	Індекс переоцінки			

№ пор.	Показник	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
5	Переоцінена первісна вартість			
6	Переоцінена сума зносу			
7	Переоцінена залишкова вартість			
8	Сума уцінки первісної вартості об'єкта			
9	Сума уцінки зносу			
10	Сума уцінки залишкової вартості об'єкта			
	II. Дооцінка раніше уцінених об'єктів (станом на 30.09.200_р.)			
11	Нова первісна вартість автомобіля ГАЗ-53			
12	Нова сума зносу			
13	Сума зносу, нарахована за III квартал			
14	Загальна сума зносу			
15	Нова справедлива вартість			
16	Новий індекс переоцінки			
17	Нова переоцінена первісна вартість			
18	Нова переоцінена сума зносу			
19	Нова переоцінена залишкова вартість			
20	Сума дооцінки нової первісної вартості автомобіля ГАЗ-53			
21	Сума дооцінки зносу			
22	Сума дооцінки нової залишкової вартості об'єкта			

Таблиця 5.8

**Відображення результатів переоцінки (уцінка + дооцінка)
автомобіля ГАЗ-53 на бухгалтерських рахунках**

№ пор.	Показник	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
	I. Уцінка автомобіля ГАЗ-53 на 30.06.200_р.			
1	Зменшено первісну вартість об'єкта на суму уцінки			
2	Списано суму уцінки на фінансовий результат			
	II. Дооцінка автомобіля ГАЗ-53 на 30.09.200_р.			
3	Нараховано амортизацію за III квартал			
4	Збільшено нову первісну вартість об'єкта			
5	Збільшено суму зносу			

Необхідно:

- Зробити розрахунок переоцінки основних засобів.
- Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку зміни в оцінці основних засобів.

Задача 5. Облік нематеріальних активів (у наскрізну задачу не включається)

Методичні вказівки

У процесі фінансово-господарської діяльності підприємства використовують не тільки цінності, що мають натурально-речову форму, а й активи, які не мають натуральної форми. Такі активи називаються нематеріальними.

Методологічні основи формування інформації про нематеріальні активи та розкриття інформації про них у фінансовій звітності визначено П(С)БО 8 «Нематеріальні активи».

Нематеріальний актив — немонетарний актив, який не має матеріальної форми, може бути ідентифікований та утримується підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року (або одного операційного циклу, якщо він перевищує один рік) для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях чи надання в оренду іншим особам.

Бухгалтерський облік нематеріальних активів ведеться щодо кожного об'єкта за такими групами:

- права користування природними ресурсами (права користування надрами, в тому числі право на розробку корисних копалин, на використання водних, біологічних та інших ресурсів природного середовища, геологічної та іншої інформації про природне середовище);
- права користування майном (земельною ділянкою, будівлею, оренда приміщень тощо);
- права на знаки для товарів і послуг (товарні знаки, торгові марки, фірмові назви тощо);
- права на об'єкти промислової власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорт рослин, породи тварин, ноу-хау, захист від недобросовісної конкуренції тощо);
- авторські та суміжні з ними права (право на літературні та музичні твори, програми для ЕОМ, бази даних тощо);
- незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи;
- інші нематеріальні активи (право на здійснення діяльності, використання економічних та інших привілеїв, місце на фондовій, товарній біржі та ін.).

Згідно з П(С)БО 8, придбаний нематеріальний актив визнається як актив і відображується в балансі, якщо:

- існує ймовірність того, що підприємство матиме у майбутньому економічні вигоди, пов'язані з використанням такого активу;
- можна достовірно визначити його вартість; нематеріальний актив, одержаний у результаті розробки, слід відображувати в балансі за умов, якщо підприємство має:

1) наміри, технічну можливість та ресурси для доведення нематеріального активу до стану, в якому він придатний для реалізації або використання;

2) можливість одержання майбутніх економічних вигод від реалізації або використання нематеріального активу;

3) інформацію для достовірного визначення витрат, пов'язаних з розробкою нематеріального активу.

Придбані або розроблені нематеріальні активи зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю.

Первісна вартість придбаного нематеріального активу складається з вартості придбання, мита, непрямих податків, що не підлягають відшкодуванню, та інших витрат, безпосередньо пов'язаних з його придбанням і доведенням до стану, в якому він придатний для використання за призначенням.

Підприємство може здійснювати переоцінку нематеріальних активів за справедливою вартістю на дату балансу. Отже, це стосується тільки тих активів, які існують на активному ринку. *Активний ринок* — це ринок, якому властиві умови:

- предмети, які продаються або купуються на цьому ринку, є однорідними;
- у будь-який час можна знайти зацікавлених продавців і покупців;
- інформація про ринкові ціни є загальнодоступною.

Методика переоцінки нематеріальних активів така:

- 1) переоцінена вартість визначається як добуток суми зносу, розрахованої в баланс та в індексі переоцінки;
- 2) знос при переоцінці визначається відношенням справедливої вартості об'єкта до залишкової вартості.

По нематеріальних активах нараховується амортизація протягом строку їх корисного використання, який встановлюється підприємством при зарахуванні їх на баланс, але не більше ніж на 20 років.

Метод нарахування амортизації нематеріальних активів вибирається підприємством самостійно, з урахуванням умов одержання майбутніх економічних вигод. Якщо такі умови визначити неможливо, то амортизація нараховується із застосуванням прямолінійного методу.

Нарахування амортизації нематеріальних активів при застосуванні відповідних методів здійснюється згідно з П(С)БО 7 «Основні засоби».

Облік нематеріальних активів ведеться на рахунку 12 «Нематеріальні активи», призначеному для обліку й узагальнення інформації про наявність і рух нематеріальних активів. По дебету цього рахунку відображуються придбання або одержання нематеріальних активів в результаті розробки від інших фізичних або юридичних осіб, а по кредиту — вибуття внаслідок продажу, безоплатного передавання або неможливості одержання підприємством економічних вигод від їх використання, а також сума уцінки нематеріальних активів.

Питання для самоперевірки:

1. Економічний зміст нематеріальних активів.
2. Призначення та характеристика П(С)БО 8 «Нематеріальні активи».
3. Оцінка нематеріальних активів.
4. Синтетичний облік нематеріальних активів.
5. Аналітичний облік нематеріальних активів.
6. Облік надходження нематеріальних активів.
7. Облік вибуття нематеріальних активів.
8. Порядок нарахування амортизації нематеріальних активів.
9. Переоцінка нематеріальних активів.

10. Інвентаризація нематеріальних активів.

11. Кореспонденція рахунків з обліку надходження та вибуття нематеріальних активів.

12. Сформулювати і записати господарські операції за такою кореспонденцією рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т
12	46	13	12
12	15	976	12
12	423	14	12
972	12	975	12

Навчальний матеріал: реєстр господарських операцій з обліку нематеріальних активів за звітний місяць 200__ р. (табл. 5.9).

Таблиця 5.9

Реєстр господарських операцій з обліку нематеріальних активів за звітний місяць 200__ р.

№ пор.	Зміст операції	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Д-т	К-т
1	Рахунок-фактура № 255 від 10.01.200__ р.: придбано у ХДАУ комп'ютерну програму АРМ бухгалтера	3000		
2	Податкова накладна № 380 від 10.01.200__ р.: нараховано суму податку на додану вартість			
3	Рахунок-фактура № 142 від 15.01.200__ р.: нараховано витрати на встановлення комп'ютерної програми: ➤ за підготовку бухгалтера для роботи з комп'ютером ➤ за установку програми	1000 500		
4	Податкова накладна № 175 від 15.01.200__ р.: нараховано суму податку на додану вартість			
5	Акт приймання-передавання (внутрішнього переміщення) основних засобів № 1 від 16.01.200__ р.: зараховано програмне забезпечення до складу нематеріальних активів			
6	Платіжне доручення № 45 від 25.01.200__ р.: перераховано з поточного рахунку банку за придбання патенту на право використання торгової марки на товар	1500		
7	Включено суму ПДВ до податкового кредиту	250		
8	Рахунок-фактура № 25 від 28.01.200__ р.: надано юридичні послуги з оформлення патенту на право використання торгової марки на товар	200		
9	Податкова накладна № 25 від 28.01.200__ р.: нараховано суму податку на додану вартість за надані юридичні послуги	40		
10	Платіжне доручення № 58 від 29.01.200__ р.: перераховано з поточного рахунку банку за юридичні послуги з оформлення патенту на право використання торгової марки на товар	240		
11	Рахунок-фактура № 21 від 30.01.200__ р.: одержано патент на право використання торгової марки на товар	1250		
12	Податкова накладна № 25 від 30.01.200__ р.: нараховано податкові розрахунки з ПДВ	250		
13	Акт приймання-передавання основних засобів № 2 від 31.01.200__ р.: зараховано до складу нематеріальних активів право на використання торгової марки на товар			
14	Рахунок-фактура № 82 від 26.01.200__ р.: одержано патент на право власності на сорт рослин	5000		

№ пор.	Зміст операції	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Д-т	К-т
15	Податкова накладна № 87 від 26.01.200_ р.: нараховано суму податку на додану вартість	1000		
16	Платіжне доручення № 46 від 28.01. 200_ р. Рахунок-фактура № 82 від 26.01.200_ р.: перераховано з поточного рахунку банку за придбаний патент на право власності на сорт рослин	6000		
17	Акт приймання-передавання основних засобів № 3 від 31.01.200_ р.: зараховано до складу нематеріальних активів право власності на сорт рослин			
18	Відомість нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів: нараховано суму амортизації на право власності на сорт рослин; строк корисного його використання 10 років			
19	Бухгалтерська довідка: відображено дооцінку нематеріальних активів	800		
20	Бухгалтерська довідка: відображено знос при дооцінці нематеріальних активів	108		
21	Бухгалтерська довідка: відображено суму уцінки нематеріальних активів	200		
22	Акт на списання основних засобів № 5 від 20.07.200_ р.: <ul style="list-style-type: none"> ➤ списано суму зносу з ліквідованого програмного забезпечення ➤ списано залишкову вартість програмного забезпечення 	3000 1500		
23	Бухгалтерська довідка: відображено списання необоротних активів на фінансовий результат			

Необхідно:

1. За даними Журналу реєстрації господарських операцій зробити бухгалтерські записи та визначити суми.
2. Скласти Журнал-ордер № 13 с.-г. по рахунку 12 «Нематеріальні активи» та аналітичні дані до рахунку.

Задача 6. Облік переоцінки нематеріальних активів
(у наскрізну задачу не включається)

Навчальний матеріал: розрахунок дооцінки товарного знака; реєстр господарських операцій з обліку товарного знака.

Приклад. На підприємстві було сформовано і згодом підтверджено свідоцтвом товарний знак. Дооцінка цього нематеріального активу була здійснена підприємством 01.06.200_ р., а в IV кварталі 200_ р. його було продано за 6000 грн.

Первісна вартість товарного знака 3500 грн. Сума зносу на дату переоцінки 700 грн.

Розрахунок дооцінки товарного знака подано в табл. 5.10, а реєстр господарських операцій з обліку товарного знака — в табл. 5.11.

Таблиця 5.10

Розрахунок дооцінки товарного знака

№ пор.	Показник	Сума, грн
1	Первісна вартість об'єкта	
2	Сума зносу на дату переоцінки	
3	Справедлива вартість об'єкта	
4	Індекс переоцінки	
5	Переоцінена первісна вартість	
6	Переоцінена сума зносу	
7	Переоцінена залишкова вартість	
8	Сума дооцінки первісної вартості об'єкта	
9	Сума дооцінки зносу	
10	Сума дооцінки залишкової вартості об'єкта	

Таблиця 5.11

Реєстр господарських операцій з обліку товарного знака

№ пор.	Зміст операції	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Д-т	К-т
1	Нараховано витрати на оформлення товарного знака за реєстрацію і документальне оформлення	3500		
2	Зараховано нематеріальний актив (товарний знак) на баланс за первісною вартістю	3500		
3	Нараховано знос товарного знака	700		
4	Збільшено первісну вартість нематеріального активу (товарного знака) на суму дооцінки (суми визначити)			
5	Збільшено суму накопиченого зносу			
6	Відображено дохід від продажу товарного знака			
7	Відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ			
8	Списано переоцінку залишкової вартості товарного знака			
9	Списано суму переоціненого зносу			
10	Списано на фінансовий результат: ➤ дохід від продажу товарного знака ➤ залишкову вартість товарного знака			
11	Списано чистий фінансовий результат від продажу			
12	Відображено зменшення додаткового капіталу на збільшення прибутку			

Необхідно:

1. Зробити розрахунок дооцінки товарного знака.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку зміни в оцінці товарного знака.

Розділ 6

ОБЛІК ПРАЦІ, ЇЇ ОПЛАТИ ТА ВІДРАХУВАНЬ НА СОЦІАЛЬНІ ЗАХОДИ

Задача 1. Облік робочого часу та оплати праці адміністративно-управлінського персоналу

Методичні вказівки

Створення належної системи обліку оплати праці передбачає організацію контролю за її витраченням у сільськогосподарських підприємствах. Залежно від основної ознаки (обсягів робіт або часу) розрізняють дві форми оплати праці:

➤ відрядну, коли в основу розрахунку заробітної плати береться кількість виконаної роботи і розцінка за її одиницю;

➤ погодинну, за якої затрачений на підприємстві час оплачується згідно з тарифною ставкою або окладом. Саме за посадовими окладами ведеться оплата праці адміністративно-управлінського персоналу сільськогосподарських підприємств.

Кожна із зазначених форм має свої різновидності — системи, пов'язані з матеріальними винагородами за кількісні й якісні, індивідуальні і колективні показники, результати роботи (відрядно-преміальна, погодинно-преміальна та ін.).

Розрізняють два види заробітної плати — основну і додаткову: перша нараховується за витрачену на підприємстві працю, тобто за відпрацьований час, а друга — компенсаційні виплати за час відпустки, виконання державних і суспільних обов'язків і винагороди за працю понад встановлені норми, за трудові успіхи й особливі умови праці тощо.

Оплата праці адміністративно-управлінського персоналу згідно з П(С)БО 16 «Витрати» відображається у складі витрат на управління виробництвом (оплата праці агрономів, зоотехніків, інженерів, ветеринарних працівників, обліковців, бригадирів, завідуючих фермами та ін.) та адміністративних витрат (оплата праці керівників підприємства, економістів, працівників бухгалтерії та ін.).

Основним первинним документом для обліку праці та її оплати є Табель обліку робочого часу (ф. № 64).

При виконанні завдання необхідно врахувати вимоги, передбачені Кодексом законів про працю в Україні.

Для прикладу візьмемо червень поточного року (умовно), на який припадає:

- один святковий день — 28 червня — День Конституції України;
- один неробочий день — 18 червня — Трійця;
- якщо святковий або неробочий день припадає на вихідний день, то вихідний день переноситься на наступний після святкового або неробочого (ч. 3 ст. 67 Кодексу законів про працю);
 - всім працівникам на підприємстві встановлена відпустка 24 календарні дні;
 - якщо на період відпустки припадають святкові або неробочі дні, які не збігаються з вихідними днями, у розрахунок відпустки вони не включаються і не оплачуються;
 - на підприємстві встановлено 40-годинний робочий тиждень (ст. 50);
 - працівникам при 40-годинному робочому тижні перед святковими і неробочими днями робочий день скорочується на 1 годину (ст. 73);
 - за роботу в святкові дні (18, 28 червня) заробітна плата нараховується у подвійному розмірі;
 - в червні поточного року вихідні дні (умовно) припадають на 4, 11, 18, 25 червня.

Навчальний матеріал: дані для складання Табеля обліку робочого часу (ф. № 64) за червень поточного року.

1. Дані для складання Табелю обліку робочого часу (ф. № 64) № 18 за червень поточного року

Табель складається по адміністративно-управлінському персоналу господарства. Відповідає за ведення табеля секретар Гутарова Т.А. Табель затверджує керівник господарства Торяник Л.Д. Для складання табеля необхідно використовувати дані, подані в табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Прізвище, ім'я, по батькові	Посада	Посадовий оклад, грн	Вихідні дні	Дні хвороби	Дні чергової відпустки	Святкові та неробочі дні
Торяник Леонід Дмитрович	Директор	366,00	4, 11, 25	з 20 по 30		18, 28
Перепелиця Олексій Фомич	Головний агроном	272, 00	4, 11, 25			18, 28
Вакуленко Микола Миколайович	Головний зоотехнік	272, 00	4, 11		24.06 – 18.07	18, 28
Кальницька Галина Петрівна	Головний бухгалтер	272,00	4, 11, 25	з 12 по 16		18, 28
Кобринь Тетяна Яківна	Заступник головного бухгалтера	217, 00	4, 11, 25			18, 28
Меліна Олена Петрівна	Бухгалтер I категорії	169, 00	4, 11		15.06 – 10.07	18, 28
Чорнобай Галина Павлівна	Бухгалтер II категорії	150, 00	4, 11, 25			18, 28

Тютюник Ольга Олександрівна	Начальник відділу кадрів	188, 00			03.06 – 27.06	18, 28
Гутарова Тетяна Андріївна	Секретар- друкарка	103, 00	4, 11, 25			18, 28
Гридасова Любов Михайлівна	Економіст	169, 00	4, 11, 25			18, 28

2. Дані для складання Табеля обліку робочого часу (ф. № 64) № 19 за червень поточного року

Відповідає за ведення табеля диспетчер автопарку Остапенко М.М. Табель затверджує керівник господарства Торяник Л.Д. Для складання табеля необхідно використовувати дані, подані в табл. 6.2.

Таблиця 6.2

Прізвище, ім'я, по батькові	Посада	Поса- довий оклад, грн.	Вихідні дні	Дні хво- роби	Дні чергової відпус- тки	Свят- кові та неробо- чі дні
Остапенко Марія Макарівна	Диспетчер автопарку	130, 00	4, 11, 25			18, 28
Павлов Олександр Іванович	Виконроб	170, 00	4, 11, 25			18, 28
Шворак Юрій Михайлович	Механік автопарку	150, 00	4, 11, 25			18, 28
Шевченко Володимир Іванович	Бригадир рослинни- цької бри- гади	200, 00	4, 11, 25			18, 28
Сокол Михайло Петрович	Зав. ремонт- ною май- стернею	180, 00	4, 11, 25			18, 28
Чернова Людмила Сергіївна	Зав. нафто- складом	150, 00	4, 11, 25			18, 28

Необхідно:

1. Скласти Табель обліку робочого часу (ф. № 64) № 18 і 19.
2. Визначити кількість відпрацьованого часу адміністративно-управлінським і загальновиробничим персоналом підприємства.
3. Нарахувати заробітну плату адміністративно-управлінському і загальновиробничому персоналу підприємства за червень поточного року.
4. Врахувати дані Табеля обліку робочого часу (ф. № 64) № 18 і 19 при складанні розрахунково-платіжної відомості.

Задача 2. Облік праці та її оплати на кінно-ручних роботах

Методичні вказівки

Для правильної організації робіт, забезпечення оперативного керівництва виробництвом і контролю, додержання трудової дисципліни керівники виробничих підрозділів сільськогосподарських підприємств повинні суворо дотримуватись встановленого порядку оплати праці.

Найважливішим є правильний облік робочого часу і виявлення кількості виготовленої продукції або виконаної роботи з урахуванням її якості. З метою більш точного відображення в обліку фактичних витрат праці облік відпрацьованого часу ведуть у годинах.

До відпрацьованого часу в годинах протягом робочого дня не включають час обідньої перерви, перебування працівника в дорозі до місця роботи та після її закінчення додому, тривалі перерви в роботі у зв'язку з несприятливими погодними умовами та з інших причин.

Облік витрат праці по культурах, групах тварин, видах робіт та окремих працівників ведуть керівники виробничих підрозділів (бригадири, завідувачі фермами, ремонтними майстернями тощо), обліковці, ланкові або самі працюючі.

Кінно-ручні роботи в рослинництві та тваринництві записують до Облікового листка праці та виконаних робіт, який ведеться за двома варіантами.

Перший варіант облікового листка використовують для обліку праці групи працюючих.

Для цього в обліковий листок записують назву культури і робіт, по яких обліковують витрати праці, зазначають розцінку за одиницю роботи та норму виробітку, табельні номери працюючих та їх прізвища. По кожному виду робіт визначають відпрацьований час, обсяг виконаної роботи та оплату праці в грошовому вираженні. Після закінчення п'ятиденки підсумовують по горизонталі кількість відпрацьованих годин, днів та суму заробітку кожного працівника, а по вертикалі — витрати праці всіма членами бригади в годинах та нараховану заробітну плату по кожній культурі та за видами робіт. У нижньому рядку листка записують з кожного виду робіт кількість відпрацьованих днів.

Другий варіант облікового листка використовують для обліку обсягів виконаних робіт і нараховання заробітку одному працюючому за певний період. Він має такі самі реквізити, як і у першому варіанті, відмінність його — облік роботи і заробітку одного працівника.

Навчальний матеріал: дані для складання Облікового листка праці та виконаних робіт (ф. № 66) № 95 за червень поточного року.

20 і 21 червня поточного року члени рільничої бригади зайняті на перевірці з прополюванням цукрового буряку після механізованого об-

робітку (забур'яненість середня). Робітникам необхідно вирвати зайві рослини, підрізати бур'яни і розпушити ґрунт. Норма виробітку при середній забур'яненості встановлена 0,12 га за семигодинний робочий день. Заробітна плата нараховується за III розрядом при виконанні ручних робіт у рослинництві і становить 3,79 грн за норму. Бригаду очолює бригадир Шевченко В.І.

Дані про виконані роботи і затрачений час подано в табл. 6.3.

Таблиця 6.3

Прізвище, ім'я, по батькові	Табель- ний номер	20 червня		21 червня	
		Відпрацьо- вано годин	Прополено, га	Відпрацьо- вано годин	Прополено, га
Березниченко А.А.		7	0,08	7	0,09
Дегтарева П.А.		7	0,12	7	0,14
Денчик П.С.		7	0,10	7	0,10
Дворниченко А.С.		7	0,12	7	0,09

Обліковий листок підписано бригадиром і затверджено головним агрономом Перепелицею О.Ф.

Необхідно:

1. Скласти Обліковий листок праці та виконаних робіт (ф. № 66) № 95.
2. Нарахувати заробітну плату за виконану роботу членам рільничої бригади.
3. Врахувати нараховану заробітну плату членам рільничої бригади при складанні Розрахунково-платіжної відомості.

4. Відобразити кількість відпрацьованого часу і його оплати у Журналі обліку робіт і витрат (ф. № 37).

Задача 3. Облік праці та її оплати трактористів-машиністів

Методичні вказівки

Основним первинним документом для обліку роботи тракторів, комбайнів та інших самохідних машин є Обліковий листок тракториста-машиніста.

Незалежно від форми організації механізованих робіт на кожний трактор призначають одного, а при роботі у дві зміни — двох трактористів. Облік у тракторній бригаді веде обліковець — заправник або цю функцію виконує бригадир тракторної бригади, в обов'язки якого входить своєчасне і правильне складання первинних документів обліку виконаних робіт, витрачання нафтопродуктів і нараховування оплати праці механізаторам.

Виконання тракторних та інших механізованих робіт записують щодня до облікового листка кожного тракториста. Листок розраховано приблизно на п'ятнадцять змін чи днів, показники записують по кожній зміні окремо.

Кожен механізатор після закінчення зміни повинен мати відомості про кількість та якість виконаної ним роботи, про витрати пального і розмір заробітку за зміну. Всі ці показники записують щодня до облікового листка. У встановлені в господарстві строки (через 10 – 15 днів) облікові листки, підписані механізатором, бригадиром, агрономом обліковець подає до бухгалтерії, де їх перевіряють, затверджують, після чого вони є підставою для узагальнення і систематизації у Накопичувальній відомості обліку використання машинно-тракторного парку і Журнали обліку робіт і витрат. Слід мати на увазі, що трактористи-машиністи виконують різні сільськогосподарські роботи.

Для переведення окремих робіт в еталонний обсяг виконаних робіт застосовується така методика.

Обсяг тракторних робіт в умовних еталонних гектарах розраховують множенням кількості виконаних змінних норм виробітку трактора певної марки на його змінний еталонний виробіток.

Еталонний змінний виробіток трактора визначають множенням коефіцієнта перерахунку його в умовні еталонні трактори на кількість виконаних нормо-змін. Коефіцієнти перерахунку фізичних тракторів в еталонні та змінні еталонні виробітки по різних марках подано в табл. 6.4.

Кількість виконаних нормо-змін залежить від форми оплати праці: відрядної, коли встановлені норми виробітку; погодинної, коли облік ведуть за відпрацьованим часом.

Приклад 1. Трактор МТЗ-80 з сівалкою СЗ-3,6 використовувався при сівбі зернових культур. Норма виробітку при 7-годинному робочому дні — 16,9 га, фактично виконано за зміну — 18,6 га

Визначаємо:

- кількість виконаних нормо-змін:
 $18,6 \text{ га} : 16,9 \text{ га} = 1,1 \text{ нормо-змін};$
- еталонний змінний виробіток на трактор МТЗ-80:
 $0,7 \text{ ум. ет. га} \cdot 7 \text{ год} = 4,9 \text{ ум. ет. га};$
- кількість виконаних умовних еталонних гектарів:
 $1,1 \cdot 4,9 \text{ ум. ет. га} = 5,39 \text{ ум. ет. га}.$

Приклад 2. Трактор МТЗ-80 використовується впродовж 5 год на взятті сільськогосподарського інвентарю на машинний двір.

Визначаємо:

- кількість нормо-змін:
 $5 \text{ год} : 7 \text{ год} = 0,71;$
- еталонний змінний виробіток на МТЗ-80:
 $0,7 \text{ ум. ет. га} \cdot 7 \text{ год} = 4,9 \text{ ум. ет. га};$
- кількість виконаних умовних еталонних гектарів:
 $0,71 \cdot 4,9 \text{ ум. ет. га} = 3,48 \text{ ум. ет. га}.$

Підсумкові дані по кількості виконаних нормо-змін і умовних еталонних гектарів з кожного Облікового листка тракториста-машиніста (ф. № 67) переносять до Накопичувальної відомості обліку використання машинно-тракторного парку (ф. № 37а) і до Журналу обліку робіт і витрат (ф. № 37), де ці показники накопичують і підсумовують.

На підставі даних накопичувальних реєстрів визначають річний обсяг робіт в умовних еталонних гектарах за марками тракторів і видами робіт.

Таблиця 6.4

Еталонний виробіток, коефіцієнти перерахунку фізичних тракторів в еталонні

Марка трактора	Виробіток умовних еталонних гектарів		Витрати пального на 1 ум. ет. га, кг	Марка трактора	Виробіток умовних еталонних гектарів		Витрати пального на 1 ум. ет. га, кг
	за 1 год (коефіцієнт перерахунку фізичних тракторів в еталонні)	за 7-годинну зміну			за 1 год (коефіцієнт перерахунку фізичних тракторів в еталонні)	за 7-годинну зміну	
T-130	1,76	12,3	11,1	MT3-80	0,7	4,9	17,7
T-150	1,65	11,6	14,1	ЮМЗ-6Л	0,6	4,2	14,5
T-130Б	1,54	10,8	11,9	MT3-52	0,58	4,1	11,8
T-4A	1,45	10,2	13,6	MT3-50	0,55	3,9	12,4
T-100M	1,34	9,4	12,1	T-40AM	0,54	3,8	10,5
ДТ-785М	1,1	7,7	12,6	T-40M	0,53	3,7	10,8
ДТ-75	1,03	7,2	12,9	T-40A	0,5	3,5	11,4
T-74	1,0	7,0	10,6	T-40	0,48	3,4	10,2
T-70C	0,9	6,3	13,2	T-25A	0,3	2,1	15,3
ДТ-54C	0,86	6,0	9,3	T-16M	0,22	1,5	13,2
T-54B	0,69	4,8	9,5	ХТЗ-16131	2,20	15,4	12,35
K-701M	3,0	21,0	14,8	ХТЗ-17021	2,46	17,22	12,09
K-701	2,7	18,9	14,8	ХТЗ-17121	2,46	17,22	12,09
K-700A	2,2	15,4	14,8	ХТЗ-25Ф	0,3	2,1	15,3
K-700	2,1	14,7	14,8	ХТЗ-17221	2,46	17,22	12,09
T-150К	1,50	10,5	14,9	«Массей Фергюссон 8940»	1,94	13,58	14,93
MT3-102	0,89	6,3	17,3	«Массей Фергюссон 9240»	2,14	14,98	16,44
MT3-100	0,87	6,1	17,3	«Джон Дір»	2,53	17,71	11,38
MT3-82	0,73	5,1	17,7	«Валмет 8400»	2,17	15,19	12,88

Навчальний матеріал: дані для складання Облікового листка тракториста-машиніста (ф. № 67б), Подорожного листка (ф. № 68), Накопичувальної відомості обліку, використання машинно-тракторного парку і Журналу обліку робіт і витрат.

1. Дані для складання Облікового листка тракториста-машиніста (ф. № 676) № 125 за червень поточного року

Різниченко В.М. тракторист-машиніст I класу, безперервний стаж роботи 5 років, працює на тракторі МТЗ-80 інвентарний № 27. За класність нараховується надбавка в розмірі 20 % від основного заробітку. Заправником 1 червня заміром встановлена наявність у бакові трактора 30 кг палива, з 1 по 4 червня було заправлено 120 кг, після закінчення робіт залишок у бакові становив 36 кг. Обліковий листок тракториста-машиніста підписав бригадир Шевченко В.І., затвердив головний агроном Перепелиця О.Ф. Виконані роботи відповідають агротехнічним вимогам і отримали оцінку «добре».

Для складання облікового листка необхідні дані, подані у табл. 6.5.

Таблиця 6.5

Назва культури і підрозділу	Дата	Вид роботи	Агротехнічні умови	Відпрацьовано годин	Норма виробітку, га	Розцінка, грн	Змінний еталонний виробіток, ум. ет. га	Фактично виконано, га	Витрачено пального	
									за нормою, кг	фактично, кг
Бригада № 2, поле № 12	1 – 2 червня	Міжрядний обробіток цукрового буряка	Довжина гонів 300 м	14	16,5	5,70	4,9	35	56	54
Бригада № 2, поле № 13	3 – 4 червня	Те саме	Довжина гонів 700 м	15	18,0	5,70	4,9	37	55	60

2. Дані для складання облікових листків трактористів-машиністів

Трактористи-машиністи Лагир О.В., Лазуренко Г.Т., Поляков В.Г. разом з трактористом-машиністом Різниченко В.М. з 1 по 10 червня поточного року провадили перший міжрядний обробіток цукрових буряків.

При складанні облікових листків трактористів-машиністів слід взяти до уваги, що:

1) Лагир О.В. — тракторист машиніст I класу, загальний стаж роботи 6 років, працює на тракторі МТЗ-80 № 35 (Обліковий листок № 126).

2) Лазуренко Г.Т. — тракторист-машиніст II класу, загальний стаж роботи 2 роки, працює на тракторі МТЗ-80 № 39 (Обліковий листок № 127).

3) Поляков В.Г. — тракторист-машиніст, загальний стаж роботи 15 років, працює на тракторі МТЗ-80 № 42 (Обліковий листок № 128).

4) Обліковий листок містить дані, подані в табл. 6.6.

Таблиця 6.6

Номер облікового листка	Оброблена площа, га	Обсяг виконаних робіт у переведенні на ум. ет. га	Відпрацьовано, год	Заробітна плата, грн	Витрати палива	
					за нормою	фактично
126	18	5,35	7	7,45	29	31
127	37	10,99	16	14,06	59	54
128	23	6,83	8	7,95	37	39

5) Змінний заробіток тракториста-машиніста за норму становить:

III розряд — 4,42 грн;

IV розряд — 4,97 грн;

V розряд — 5,70 грн.

6) Надбавка за класність становить:

I клас — 20 % від основного заробітку;

II клас — 10 % від основного заробітку.

7) Норма виробітку при виконанні першого міжрядного обробітку цукрових буряків встановлена 16,5 га.

3. Дані для складання Подорожнього листка трактора (ф. № 68) № 311

Тракторист-машиніст Прокопенко Л.В. 1 червня поточного року на тракторі МТЗ-80, інвентарний № 41, отримав завдання на вивезення аміачної селітри (вантаж I класу) зі складу під озиму пшеницю у поле бригади № 3 на відстань 8 км. Тракторист-машиніст має I клас і загальний стаж роботи 9 років.

Залишок палива в бакові при виїзді становив 75 кг, заправлено на день 49 кг, при поверненні в гараж залишок становив 99 кг, про що засвідчив заправник Чернова Л.С.

Технічну справність трактора засвідчив механік Шворак Ю.М. Обліковий листок затвердив бригадир Шевченко В.І.

При виконанні завдання відпрацьовано 7 год, за цей час перевезено 9 т аміачної селітри (при нормі виробітку 9 т). Загальний пробіг становив 48 км, у тому числі з вантажем — 24 км, зроблено 72 т/км.

Змінний еталонний виробіток при роботі на тракторі МТЗ-80 становить 4,9 ум. ет. га. Витрати палива за нормою — 25 кг. Розцінка за норму — 4,42 грн.

Дані Подорожнього листка трактора № 311 необхідно занести у Накопичувальну відомість обліку використання машинно-тракторного парку.

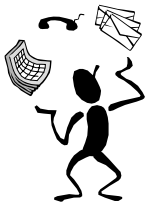
4. Додаткові дані для складання Накопичувальної відомості обліку використання машинно-тракторного парку і Журналу обліку робіт і витрат

Для складання Накопичувальної відомості обліку використання машинно-тракторного парку і Журналу обліку робіт і витрат за червень поточного року необхідно використовувати дані, подані у табл. 6.7.

Таблиця 6.7

Номер облікового листка	Культура, вид робіт	Відпрацьовано				Нараховано заробітної плати, грн	Обсяг виконаних робіт, ум. ет. га	Витрати палива, кг	
		машино-днів	машино-змін	годин	нормо-змін			за нормою	фактично
Машиніст Різниченко В.М.									
125	Цукровий буряк	?	?	?	?	?	?	?	?
130	Соняшник	10	10	70	10	59,64	49,00	485	490
131	«	5	5	45	5	29,82	24,50	255	250
Тракторист-машиніст Ларіо О.В.									
126	Цукровий буряк	?	?	?	?	?	?	?	?
138	Соняшник	7	7	50	7	41,75	34,30	479	480
139	«	13	13	104	13	77,53	63,70	671	651
Тракторист-машиніст Лазуренко Г.Т.									
127	Цукровий буряк	?	?	?	?	?	?	?	?
134	«	10	10	80	10	49,70	49,00	288	284
135	«	10	10	80	10	49,70	49,00	288	290
Тракторист-машиніст Поляков В.Г.									
128	Цукровий буряк	?	?	?	?	?	?	?	?
136	«	10	10	90	10	54,67	49,00	270	270
137	«	10	10	90	10	54,67	49,00	270	270
Інші номери	«	160	160	1274	182	1040,35	930,37	5245	5245
Інші номери	Озима пшениця	320	320	2515	359	2048,00	679,00	2210	2210

Примітка: при складанні Накопичувальної відомості обліку використання машинно-тракторного парку і Журналу обліку робіт і витрат дані необхідно брати безпосередньо з облікових листків тракториста-машиніста № 125, 126, 127, 128.

Необхідно:

1. Скласти облікові листки тракториста-машиніста (№ 125, 126, 127, 128).
2. На основі облікових листків тракториста-машиніста і додаткових даних скласти Журнал обліку робіт і витрат за червень поточного року.
3. На основі облікових листків тракториста-машиніста і додаткових даних скласти Накопичувальну відомість обліку використання машинно-тракторного парку за червень місяць поточного року.
4. Використати дані Накопичувальної відомості обліку використання машинно-тракторного парку для складання Розрахунково-платіжної відомості.
5. Використати дані Журналу обліку робіт і витрат для віднесення оплати праці і вартості пального до витрат відповідних виробництв.

Задача 4. Облік праці та її оплати водіїв вантажних автомобілів

Методичні вказівки

Для обліку роботи вантажного транспорту складають Подорожній листок вантажного автомобіля, в якому записують завдання водію, звідки і куди доставити вантаж і його масу, відстань перевезень у кілометрах, кількість виїздів із вантажем. На підставі товарно-транспортних документів, у другому розділі Подорожнього листка, водій зазначає назву і масу перевезених вантажів, простої та пробіг автомобіля з вантажем і без вантажу. На підставі цих даних нараховують заробітну плату водію і вантажникам, обліковують витрати пального (економію або його перевитрати), підраховують кількість тонно-кілометрів, визначають послуги окремим споживачам. Подорожній листок записують до Журналу обліку подорожніх листків. Одночасно перевіряють, чи здав водій виданий йому раніше Подорожній листок.

У сільськогосподарських підприємствах часто використовують вантажні автомобілі для перевезення працівників до місця роботи тощо. У цьому разі в Подорожньому листку зазначають відстань перевезення, кількість пасажирів. За облікову одиницю використання автомобіля в цьому разі беруть машину-дні.

Подорожній листок разом з виправдними документами про кількість (масу) перевезених вантажів водій після закінчення робочого дня або вранці наступного дня здає відповідній службовій особі, яка відповідає за експлуатацію автотранспорту в господарстві. Диспетчер після перевірки записів у Подорожньому листку та відмітки про це в Журналі обліку подорожніх листків передає його разом з документами до бухгалтерії.

У бухгалтерії кожний Подорожній листок записують до Накопичувальної відомості роботи вантажного автотранспорту.

Подорожні листки кожного водія групують на окремій сторінці за місяць, підсумок показників по всіх графах дає можливість визначити, як використовувався автомобіль, обсяг перевезених вантажів, суму належної заробітної плати і кількість витраченого пального.

Суму нарахованої водіям заробітної плати з Накопичувальної відомості роботи вантажного автотранспорту записують до Розрахунково-платіжної відомості.

Навчальний матеріал: дані для складання Подорожнього листка та Накопичувальної відомості обліку роботи вантажного автотранспорту (ф. № 38) за поточний місяць звітного періоду (табл. 6.8).

1. Дані для складання Подорожнього листка вантажного автомобіля № 210 за 1-ше число поточного місяця звітного періоду

Водій Третьяков А.М. на автомобілі СА3-53А, державний номер 11-45 ХАД, виїхав з гаража для виконання наряду о 8⁰⁰ і повернувся в гараж о 19⁰⁰ годині. Показник спідометра при виїзді — 10 849 км, при

поверненні в гараж — 10 924 км. При виїзді з гаража залишок палива в бакові становив 5 л, при поверненні — 39 л. Для виконання роботи видано 60 л бензину.

Водія Третякова А.М. направлено в розпорядження будівельної бригади для доставки зі складу будівельних матеріалів цегли. Диспетчер Остапенко М.М. перевірила посвідчення водія і дозволила видати 60 л палива. Стан здоров'я засвідчила лікар Новікова М.І., справність автомобіля — механік Шворах Ю.М.

Відстань від складу до місця будівництва пекарні — 7 км. За весь період витрачено 26 л палива, при нормі 27 кг, час у наряді — 11 год, у русі — 3 год, під навантаженням і розвантаженням — 7 год, простій — 1 год, загальний пробіг — 42 км, з вантажем — 21 км, перевезено 3 тис. шт. цегли вагою 10 т. Розцінка за 1 т/км — 0,09 грн.

2. Дані для складання Накопичувальної відомості обліку роботи вантажного автотранспорту (ф. № 38) за поточний місяць звітного періоду

Водій Третяков А.М. на автомобілі САЗ-53А (державний номер 11-45 ХАД) виконував роботу на перевезенні будівельних матеріалів зі складу до місця будівництва пекарні.

Таблиця 6.8

Подорожній листок вантажного автомобіля		Час у наряді, год			Число їздок з вантажем	Пробіг автомобіля, км		Перевезено вантажів, т	Виконано т/км	Нараховано зарплатної плати, грн
дата	номер	Всього	в т. ч.			загальний	в т. ч. з вантажем			
			у русі	простой						
1	210	?	?	?	?	?	?	?	?	?
2	211	7	4	3	4	56	28	13	91	8,19
3	212	7	3	4	3	42	21	10	70	6,30
5	213	7	3	4	3	42	21	10	70	6,30
6	214	7	3	4	3	42	21	10	70	6,30
7	215	7	4	3	4	56	28	13	91	8,19
8	216	7	4	3	4	56	28	14	98	8,82
9	217	7	3	4	4	56	28	14	98	8,82
10	218	7	3	4	4	56	28	14	98	8,82
12	219	7	3	4	4	56	28	14	98	8,82
13	220	7	3	4	4	56	28	14	98	8,82
14	221	7	4	3	4	56	28	13	91	8,19
15	222	7	3	4	4	56	28	14	98	8,82
16	223	7	3	4	3	42	21	10	70	6,30
17	224	7	3	4	3	42	21	10	70	6,30
20	225	7	3	4	3	42	21	10	70	6,30
21	226	7	4	3	4	56	28	14	98	8,82
22	227	7	4	3	4	56	28	14	98	8,82
23	228	7	4	3	4	56	28	13	91	8,19
24	229	7	4	3	4	56	28	14	98	8,82
26	230	7	4	3	4	56	28	14	98	8,82
27	231	7	4	3	4	56	28	14	98	8,82
29	232	7	4	3	4	56	28	14	98	8,82
30	233	7	4	3	4	56	28	14	98	8,82
Разом	×									

Необхідно:

1. Скласти Подорожній листок вантажного автомобіля № 210 за 1-ше число поточного місяця звітного періоду.
2. Здійснити розрахунок оплати праці водієві Третьякову А.М.
3. На підставі Подорожнього листка вантажного автомобіля № 210 та інших додаткових даних скласти Накопичувальну відомість роботи вантажного автотранспорту.
4. На підставі Накопичувальної відомості роботи вантажного автотранспорту зробити записи у Розрахунково-платіжну відомість та у Виробничий звіт ф. № 10.36 с.-г.

Задача 5. Облік праці та її оплати працівників тваринництва

Методичні вказівки

Згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» до виробничої собівартості продукції тваринництва включаються тільки прямі витрати на оплату праці, тобто заробітна плата та інші виплати робітникам, зайнятим у виробництві продукції тваринництва.

Оплату праці нараховують в основному за вироблену продукцію — молоко, вовну, яйця, приріст живої маси тварин, приплід тощо.

Вироблену продукцію тваринництва записують у відповідні документи, групують у зведені або накопичувальні відомості, що є підставою для нарахування заробітної плати і складання Розрахунку нарахування оплати праці працівникам тваринництва. Крім того, на фермах обліковують робочий час кожного працівника ферми в Табелі обліку робочого часу і розрахунку заробітку.

Навчальний матеріал: дані для складання Розрахунку нарахування оплати праці працівникам тваринництва; додаткові дані для розрахунку заробітної плати основним і підмінним дояркам.

1. Дані для складання Розрахунку нарахування оплати праці працівникам тваринництва № 29 за червень поточного року по бригаді № 1, яка обслуговує основне молочне стадо

До складу бригади в літній період входять доярки, скотарі-пастухи і слюсар. Очолює бригаду бригадир Тарасенко А.М. За бригадою закріплено 275 корів. Оплата праці всіх категорій робітників здійснюється відрядно.

У кінці кожного місяця оплату праці нараховують за фактично отриману продукцію. Фактично виробленою продукцією вважають надоєне молоко, яке переводять в умовне з базовим вмістом жиру в молоці 3,4 %, і одержаний приплід, а скотарі-пастухи отримують заробітну плату за надоєне молоко і догляд за кожною головою худоби.

Розцінки за отриману продукцію, затверджені в господарстві, подано у табл. 6.9.

Таблиця 6.9

Категорії працівників	За 1 ц молока, грн	За 1 гол. приплоду, грн	За догляд за 1 гол., грн
Бригадир	0,35	1,10	—
Доярки	3,10	10,70	—
Скотарі-пастухи	0,60	—	1,40
Слюсар	0,30	—	—

2. Дані для розрахунку оплати праці працівникам молочно-тваринної ферми подано у табл. 6.10.

Таблиця 6.10

Прізвище, ім'я та по батькові	Професія	Кількість закріплених корів	Одержано приплоду, гол.	Надосно молока, кг		Відпрацьовано, дні	Вихідні дні	Дні хвороби	Дні чергової відпустки
				фактично	у переведенні на базовий вміст жиру				
Тарасенко А.М.	Бригадир	275				24	4, 11, 18, 19, 25, 28		
Баранова З.Ф.	Основна доярка	25		5130	4845	25	1, 15	10, 11, 12	
Тимченко Г.М.	«	25		5235	5235	27	2, 9, 25		
Корогіна Є.О.	«	25		5161	5017	28	1, 3		
Ярош Н.В.	«	25	8	6734	6548	25	13, 18	21, 22, 23	
Музичук П.І.	«	25		7492	7492	28	4, 5		
Зверева К.Л.	«	25		4266	4148	25	6, 28	3, 4, 5	
Петрова Ю.В.	«	25		868	796	6			1 – 24
Попова П.І.	«	25	6	6464	6284	27	7, 20, 29		
Цветаєва В.А.	«	25		6397	6041	26	26	28, 29, 30	
Шмакова Г.П.	«	25	9	1554	1510	6			7 – 30
Іванова Г.В.	«	25		5736	5418	27	14, 24, 30		
Попіл Л.М.	Підмінна доярка			6381	6204	28	25, 27		
Хоміна В.М.	«			4444	4073	24	8, 16, 17, 19, 26, 27		
Волошина Є.П.	«			5642	5486	28	2, 6		
Разом		275	23	71 504	69 097	330	36	12	48
Баранов Ф.Ф.	Скотар-пастух					30			
Красний В.П.	«					30			
Медведєв І.В.	«					30			
Литвиненко В.П.	Слюсар	275				30			

Відповідальний за ведення Табеля обліку робочого часу і складання Розрахунку нарахування оплати праці бригадир Тарасенко А.М., затверджує їх головний зоотехнік Вакуленко М.М. У господарстві встановлено 7-годинний робочий день.

3. Додаткові дані для розрахунку заробітної плати основним і підмінним дояркам

Від закріплених за бригадою корів за місяць, у перерахунку на базовий вміст жиру в молоці, надано 690,97 ц молока, одержано 23 голови приплоду.

Оплату дояркам за одержаний приплід визначають множенням кількості голів одержаного приплоду на установлену розцінку і на кількість робочих днів, відпрацьованих дояркою, і діленням одержаного результату на кількість днів у місяці.

Наприклад: у групі корів, закріпленій за дояркою Барановою З.Ф. одержано 4 голови приплоду, нею відпрацьовано 25 днів і 5 днів її підміняла Хоміна В.М. Доплата за приплід Барановій З.Ф. становитиме 35,67 грн (4 гол. · 10,70 грн · 25 днів / 30 днів), а підмінній доярці Хоміній В.М. — 7,13 грн (4 гол · 10,70 грн · 5 днів / 30 днів).

Заробітна плата постійним підмінним дояркам, нарахована за фактично отриману продукцію, збільшується на 10 %.

Підмінна доярка Попіл Л.М. підміняла доярок:

Петрову Ю.В. — 24 дні (1 – 24);

Цветаєву В.А. — 4 дні (26, 28, 29, 30).

Підмінна доярка Волошина Є.Г. підміняла доярок:

Коротину Є.О. — 2 дні (1, 3);

Музичук П.І. — 2 дні (4, 5);

Шмакову Г.П. — 24 дні (7 – 30).

Підмінна доярка Хоміна В.М. підміняла доярок:

Тимченко Г.М. — 3 дні (2, 9, 25);

Звереву К.Л. — 5 днів (3-6, 28);

Попову П.І. — 3 дні (7, 20, 29);

Баранову З.Ф. — 5 днів (1, 10 – 12, 15);

Ярош Н.Б. — 5 днів (13, 18, 21-23);

Іванову Г.В. — 3 дні (14, 24, 30).

Необхідно:

1. Скласти Розрахунок нарахування оплати праці працівникам тваринництва № 29 за червень поточного року.

2. Скласти Табелі обліку робочого часу № 6 працівників молочнотоварної ферми за червень місяць.

3. На основі Розрахунку нарахування оплати праці працівникам тваринництва зробити записи в Розрахунково-платіжну відомість і Виробничий звіт ф. № 10. За с.-г.

Задача 6. Облік праці та її оплати працівників ремонтної бригади і ремонтно-механічної майстерні

Методичні вказівки

Для обліку обсягу виконаних робіт, робочого часу і заробітної плати у будівництві, промислових, допоміжних та інших виробництвах і господарствах застосовують Наряд на відрядну роботу (індивідуальний, ф. № 70а) і Наряд на відрядну роботу (для бригади, ф. № 70). У них з лицьового боку вказують завдання, розряд роботи, норму часу і розцінки за одиницю робіт, а також необхідні коди. У ф. № 70а, крім того, після виконання робіт записують кількість виготовлених виробів або обсяг виконаних робіт, відпрацьований час та суму нарахованої заробітної плати.

Із зворотного боку ф. № 70 заповнюють таблиць, де обліковують час, відпрацьований кожним працівником. Заробіток кожного члена бригади визначають у таблиці пропорційно до виконаних робіт, відпрацьованого часу, розряду робіт і встановлених розцінок.

Наряд на відрядну роботу виписують перед початком роботи на бригаду або окремого працівника. З лицьового боку наводять опис і проставляють розряд роботи, а також параграф Довідника єдиних норм часу і розцінок, за яким здійснюватиметься оплата. В розділ «Завдання» заносять норму часу, яка відводиться на одиницю і на всю роботу, кількість (обсяг робіт) і розцінку.

Наприклад, ремонт штукатурки стін місцями площею 1 м^2 за довідником віднесено до § 20-1-115, норма часу на одиницю робіт (1 м^2 становить 1,7 год, розцінка — 0,97 грн). При огляді об'єкта ремонту обсяг цієї роботи визначено в 100 м^2 . Усі зазначені показники записують у Наряд при виданні завдання бригаді. При цьому, якщо обсяг робіт помножити на норми часу, то визначаємо кількість вироблених нормо-годин ($1,7 \text{ год} \cdot 100 \text{ м}^2 = 170$); якщо на розцінку — суму заробітку ($0,97 \cdot 100 \text{ м}^2 = 97,00 \text{ грн}$).

Зворотний бік бригадного наряду є таблицею обліку фактично відпрацьованого часу кожним працівником, який і береться в розрахунок при розподілі бригадного заробітку між працівниками. Якщо працівники мають однаковий розряд, то обчислюють середній заробіток за 1 год і множать на кількість відпрацьованих годин кожним працівником.

Навчальний матеріал: дані для складання наряду на відрядну роботу для бригади та індивідуального.

1. Дані для складання Наряду на відрядну роботу (для бригади) № 87

Бригадою ремонтників у складі трьох чоловік (Мостового Л.М., Токар В.І., Боева М.А.), яка зайнята на ремонті приміщення олійниці, в червні поточного року при семигодинному робочому дні виконано роботи, перелік яких подано в табл. 6.11.

Таблиця 6.11

Назва роботи	Параграф єдиних норм і розцінок	Одини- ця вимірю- вання	Норма часу, год	Обсяг робіт за наря- дом	Роз- цінка, грн	Фак- тичний обсяг вико- наних робіт
Приготування клейових розчинів	8-30	100 м ²	0,75	2,50	0,43	2,50
Клейова побілка стін	2-1-25	100 м ²	8,48	2,50	4,83	2,50
Приготування цементного розчину вручну	3-19	1 м ²	2,10	2,40	1,20	2,40
Піднесення цементного розчину на 30 м	1-14	1 т	2,03	5,30	1,16	5,30
Масляне фарбування стін	20-1-125	1 м ²	0,62	13,10	0,36	13,10
Масляне фарбування вікон	20-1-125	1 м ²	0,62	6,80	0,36	6,80
Перетирання стін	20-1-119	1 м ²	0,22	36,50	0,13	36,50
Проста побілка стін	20-1-124	100 м ²	8,50	1,60	4,85	1,60
Ремонт цементної підлоги	20-1-53	1 місце	0,54	12,00	0,31	12,00
Штукатурення фасаду	20-1-117	1 м ²	0,79	78,55	0,45	78,55

Усі члени ремонтної бригади мають III розряд. Робота виконувалась 14, 15, 16 червня. За три робочих дні Мостовий Л.М. і Токар В.І. відпрацювали по 24 год кожний, Боев М.А. — 19 год. Завдання видав виконроб Павлов О.І., прийняв роботу старший робітник Мостовий Л.М.

Якість виконання роботи добра. 20 червня наряд перевірила економіст з праці і заробітної плати Гридасова Л.М., 21 червня затвердив керівник підприємства Торяник Л.Д.

2. Дані для заповнення Наряду на відрядну роботу (індивідуального) № 32

Барсуков О.В., тракторист-машиніст, який має IV розряд на ремонтних роботах, 20 червня поточного року ремонтував муфту передачі трактора Т-74 (інвентарний № 10). За збірником Єдиних норм і розцінок робота тарифікується за параграфом 163-25, згідно з яким норма часу на ремонт муфти передачі становить 8,01 год, а розцінка за 1 год — 0,577 грн. Барсуков в установлену норму часу вклався. Роботу виконано якісно. Наряд видав завідуючий майстернею Сокол М.Л., 20 червня його перевірила економіст з праці і заробітної плати Гридасова Л.М., а затвердив керівник підприємства Торяник Л.Д.

Необхідно:

1. Скласти Наряд на відрядну роботу (індивідуальний) № 32.
2. Скласти Наряд на відрядну роботу (для бригади) № 87.
3. Використати дані нарядів на відрядну роботу для складання Розрахунково-платіжної відомості і включити оплату праці у витрати відповідних виробництв.

Задача 7. Нарахування та облік допомоги з тимчасової непрацездатності

Методичні вказівки

Умови надання допомоги з тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, визначаються Законом України «Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування» від 11.01.2001 р. № 2213-III зі змінами і доповненнями.

Розмір допомоги з тимчасової непрацездатності виплачується застрахованим особам залежно від страхового стажу в таких розмірах:

- 60 % середньої заробітної плати (доходу) — застрахованим особам, які мають страховий стаж до п'яти років;
- 80 % середньої заробітної плати (доходу) — застрахованим особам, які мають страховий стаж від п'яти до восьми років;
- 100 % середньої заробітної плати (доходу) — застрахованим особам, які мають страховий стаж понад вісім років;
- 100 % середньої заробітної плати (доходу) — застрахованим особам, віднесеним до 1 – 4 категорій осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи; ветеранам війни та особам, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22.10.93 р. № 3551-XII.

Допомога по вагітності та пологах надається застрахованій особі у формі матеріального забезпечення, яке компенсує втрату заробітної плати (доходу) на період відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами.

Допомога виплачується за весь період відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами, тривалість якої становить 70 календарних днів до пологів і 56 (у разі ускладнення пологів або народження двох чи більше дітей — 70) календарних днів після пологів. Жінкам, віднесеним до 1 – 4 категорій осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, допомога по вагітності та пологах виплачується за 180 календарних днів зазначеної відпустки (90 — до пологів та 90 — після пологів).

Розмір допомоги по вагітності і пологах надається застрахованій особі у розмірі 100 % середньої заробітної плати (доходу) і не залежить від страхового стажу.

Підставою для призначення допомоги з тимчасової непрацездатності, по вагітності та пологах є виданий у встановленому порядку листок непрацездатності.

Допомога з тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травм, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, виплачується застрахованим особам Фондом соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, починаючи з шостого дня непрацездатності, на весь період до відновлення працездатності.

Перші п'ять днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми оплачуються за рахунок коштів підприємства за основним місцем роботи.

При обчисленні середньої заробітної плати (доходу) для забезпечення допомоги з тимчасової непрацездатності, по вагітності та пологах враховуються всі види заробітної плати, на яку нараховуються страхові внески відповідно до статті 21 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням» від 18.01.2001 р. № 2240-III зі змінами та доповненнями.

При нарахуванні допомоги з тимчасової непрацездатності, оплати відпусток по вагітності і пологах середньомісячна заробітна плата визначається виходячи з виплат за останніх шість календарних місяців.

Працівникам, які відпрацювали на підприємстві менше від шести місяців, середню заробітну плату визначають, виходячи з виплат за фактично відпрацьований час.

Час, протягом якого відповідно до чинного законодавства або з інших поважних причин працівник не працював і за ним не зберігався заробіток або зберігався частково, з розрахункового періоду виключається.

Крім того, не враховуються виплати за час, протягом якого зберігався середній заробіток працівника (за час виконання державних і громадських обов'язків, щорічної і додаткової відпустки тощо), а також допомога з тимчасової непрацездатності.

Нарахування виплат здійснюється множенням середньоденного заробітку, визначеного за останніх два місяці, на кількість робочих днів. Середньоденний заробіток визначають діленням заробітної плати за фактично відпрацьовані протягом двох місяців робочі дні на кількість робочих днів (годин) за цей період.

Навчальний матеріал: дані для обчислення допомоги з тимчасової непрацездатності.

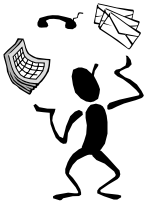
Торяник Л.Д., керівник підприємства, член профспілки, стаж роботи 9 років 2 місяці, хворів згідно з лікарняним листком з 20 по 30 червня включно.

Цветаєва В.А., доярка, член профспілки, стаж роботи 6 років 5 місяців, хворіла згідно з лікарняним листком з 28 червня по 30 червня включно.

Для обчислення допомоги з тимчасової непрацездатності необхідні дані з особових рахунків, наведені у табл. 6.12.

Таблиця 6.12

Показник	Торяник Л.Д.	Цветаєва В.А.
	Страховий період з 1 грудня по 1 червня	Страховий період з 1 грудня по 1 червня
Відпрацьовано днів	148	153
Основна заробітна плата, грн	2139,70	1119,10
Премія за якість робіт, грн	×	18,20
Оплата за лікарняними листками, грн	32,64	16,98
Премія за підсумками робіт за рік, грн	357,00	240,00

Необхідно:

1. Нарахувати допомогу з тимчасової непрацездатності Торянику Л.Д. і Цвєтаєвій В.А.
2. Врахувати суму допомоги з тимчасової непрацездатності при складанні Розрахунково-платіжної відомості.
3. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку на раховану суму допомоги з тимчасової непрацездатності.

Задача 8. Розрахунок розміру виплати за час чергової відпустки

Методичні вказівки

Згідно із Законом України «Про відпустки», що набув чинності з 1 січня 1997 р., працівникам надають такі відпустки: щорічну основну тривалістю не менше ніж 24 календарних дні за відпрацьований робочий рік; додаткові відпустки за роботи із шкідливими і тяжкими умовами праці та за особливий характер роботи тощо; додаткові відпустки у зв'язку з навчанням; соціальні відпустки; відпустки без збереження заробітної плати.

Відпустки надають відповідно до наказу в порядку черговості або на підставі заяви працівника. При звільненні працівника, згідно із його заявою, нараховують компенсацію за невикористану відпустку, тривалість якої визначається тривалістю роботи працівника після чергової відпустки у календарних днях.

У сільськогосподарських підприємствах можуть створювати резерв для оплати відпусток. Його визначають у відсотках до нарахованої оплати праці і включають до витрат виробництва.

Якщо на підприємстві резерв відпусток не створюють, нараховані відпустки відразу списують на витрати підрозділу, де працює особа.

При розрахунку заробітної плати за період відпустки необхідно керуватися постановою Кабінету Міністрів України від 08.02.95 р. № 100 (з доповненнями і змінами, внесеними постановами від 16.05.95 р. № 348 та від 24.02.97 р. № 185), якою затверджено Порядок обчислення середньої заробітної плати.

Виходячи із затвердженого Порядку визначення середньої заробітної плати, при нарахованні оплати за час чергової і додаткової відпустки в календарних днях або за час відпустки у зв'язку з навчанням без відриву від виробництва, які надаються в календарних днях, виходять з сумарного заробітку за останніх перед наданням відпустки 12 місяців (або за менший фактично відпрацьований період). У розрахунок середнього заробітку включаються усі види основної і додаткової заробітної плати, преміальні виплати (у тому числі одноразові заохочення працівникам за виконання важливих виробничих завдань, винагорода за результатами роботи підприємства за підсумками року), а також допомога по тимчасовій непрацездатності. Діленням сумарного заробітку за останніх перед настанням відпустки 12 місяців (або за менший фактично відпра-

цьований період) на відповідну кількість календарних днів року (або менший фактично відпрацьований період), за винятком святкових та неробочих днів, встановлених законодавством, і множенням на кількість календарних днів відпустки визначають заробітну плату під час відпустки.

При розрахунку середнього заробітку для обчислення за період відпустки річну суму оплати праці ділять на 355 (356) календарних днів (без 10 святкових днів) і множать на тривалість відпустки у календарних днях.

Навчальний матеріал: виписка з наказу керівника № 818 від 1 червня поточного року про надання щорічних тарифних відпусток робітникам і службовцям; виписки з особових рахунків працівників.

1. Виписка з наказу керівника № 181 від 1 червня поточного року про надання щорічних тарифних відпусток робітникам і службовцям:

- головному зоотехніку Вакуленку М.М. з 24 червня на 24 календарних дні;
- бухгалтеру Меліній О.П. з 15 червня на 24 календарних дні;
- трактористу-машиністу Прокопенку Л.В. з 5 червня на 24 календарних дні;
- доярці Шмаковій Г.П. з 7 червня на 24 календарних дні.

2. Виписка з особового рахунку Вакуленка М.М. (табл. 6.13).

Таблиця 6.13

№ пор.	Місяць	Основна оплата праці		Премія за підсумками роботи за рік
		дні	сума, грн	
Попередній рік				
1	Червень	24	272,00	
2	Липень	27	272,00	
3	Серпень	25	272,00	
4	Вересень	26	272,00	
5	Жовтень	26	272,00	
6	Листопад	25	272,00	
7	Грудень	27	272,00	
Поточний рік				
8	Січень	24	272,00	358,00
9	Лютий	25	272,00	
10	Березень	26	272,00	
11	Квітень	25	272,00	
12	Травень	25	272,00	
	Разом	305	3264,00	358,00

3. Виписка з особового рахунку Меліної О.П. (табл. 6.14).

Таблиця 6.14

№ пор.	Місяць	Основна оплата праці		Одноразова матеріальна допомога	Премія за підсумками роботи за рік
		дні	сума, грн		
Попередній рік					
1	Червень	24	169,00		
2	Липень	27	169,00		
3	Серпень	25	169,00		
4	Вересень	26	169,00		
5	Жовтень	26	169,00		
6	Листопад	19	128,44	40,56	
7	Грудень	27	169,00		
Поточний рік					
8	Січень	24	169,00		215,00
9	Лютий	25	169,00		
10	Березень	26	169,00		
11	Квітень	25	169,00		
12	Травень	25	169,00		
	Разом	299	1987,44	40,56	215,00

4. Виписка з особового рахунку Прокопенка Л.В.* (табл. 6.15).

Таблиця 6.15

№ пор.	Місяць	Основна оплата праці		Премія за якість виконаних робіт	Оплата за лікарняними листками	Премія за підсумками роботи за рік
		дні	сума, грн			
Попередній рік						
1	Червень	24	151,20	16,20		
2	Липень	27	158,76	21,50		
3	Серпень	25	147,00	18,40		
4	Вересень	26	152,90	24,60		
5	Жовтень	26	130,10			
6	Листопад	22	118,30		19,60	
7	Грудень	12	60,00			
Поточний рік						
8	Січень	21	128,50		18,70	210,00
9	Лютий	25	136,80			
10	Березень	26	147,60			
11	Квітень	25	149,50			
12	Травень	25	145,20	28,40		
	Разом	284	1625,86	109,10	38,30	210,00

*Прокопенко Л.В. у грудні минулого року перебував у відпустці без збереження середнього заробітку 15 днів.

5. Виписка з особового рахунку Шмакової Г.П. (табл. 6.16).

Таблиця 6.16

№ пор.	Місяць	Основна оплата праці		Премія за якість молока	Премія за підсумками роботи за рік	Премія за стаж роботи в тваринництві
		дні	сума, грн			
Попередній рік						
1	Червень	24	218,00	36,00		
2	Липень	27	240,30			
3	Серпень	25	270,00			
4	Вересень	26	250,00	32,00		
5	Жовтень	26	230,00			
6	Листопад	25	215,00			
7	Грудень	27	220,10	29,00		
Поточний рік						
8	Січень	24	146,00		260,00	316,00
9	Лютий	25	168,00			
10	Березень	26	155,00	28,00		
11	Квітень	25	176,00			
12	Травень	25	190,00			
	Разом	305	2478,40	125,00	260,00	316,00

Необхідно:

1. Нарахувати розмір виплат за період відпусток головному зоотехніку Вакуленку М.М., бухгалтеру Меліній О.П., трактористу-машиністу Прокопенку Л.В., доярці Шмакової Г.П.

2. Врахувати розмір виплат за період відпусток при складанні Розрахунково-платіжної відомості.

3. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку нараховану суму виплати за період відпусток.

Задача 9. Складання розрахунково-платіжної відомості

Методичні вказівки

Розрахунково-платіжна відомість — це документ з нарахування заробітної плати всіх видів за місяць і утримань з неї, що містить також показники заборгованості на початок і кінець місяця. Прізвища, імена та по батькові працівників розміщують у відомості по підрозділах, категоріях і професіях, що в подальшому полегшить роботу при складанні зведених розрахунків із заробітної плати.

У нашому завданні суми основної і додаткової заробітної плати переносять у Розрахунково-платіжну відомість з Табеля обліку робочого часу, Накопичувальних відомостей роботи машинно-тракторного парку і вантажних автомобілів, нарядів на відрядну індивідуальну і бригадну роботу, Розрахунку нарахування оплати праці працівникам тваринництва.

У Розрахунково-платіжну відомість включають також суму нарахованої оплати відпусток, виплати з тимчасової непрацездатності, премії та інші нарахування. Зазначені нарахування переносять у відомість безпосередньо з первинних документів (бухгалтерських довідок).

З оплати праці членів трудового колективу і осіб, що працюють на підприємстві за трудовими угодами, договорами підяду, за сумісництвом, виконують разові і випадкові роботи, здійснюються різного роду утримання. За своїм характером їх поділяють на дві групи: обов'язкові та утримання за ініціативою підприємства. Згідно із ст. 127 Кодексу законів про працю України утримання із заробітної плати можуть здійснюватись тільки у випадках, передбачених законодавством України.

Обов'язкові утримання включають прибутковий податок, збір на обов'язкове державне пенсійне страхування, страхові внески на загальнообов'язкове державне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням, страхові внески на загальнодержавне соціальне страхування на випадок безробіття, утримання за виконавчими листками і приписами нотаріальних контор на юридичних і фізичних осіб тощо.

До утримань за ініціативою підприємства відносять: суми, утримані з членів трудового колективу за заподіяну матеріальну шкоду, за допущений брак, своєчасно неповернені суми, одержані у підзвіт, своєчасно не погашені безвідсоткові позики, видані членам трудового колективу, за фірменний одяг.

В усіх випадках загальний розмір всіх утримань із заробітної плати не може перевищувати 50 % заробітної плати, що належить до виплати працівнику.

Прибутковий податок з громадян утримується відповідно до декрету Кабінету Міністрів України «Про прибутковий податок з громадян» від 26.12.96 р. та Інструкції про прибутковий податок з громадян, затверджений наказом Головної державної інспекції України 21.04.93 р. № 12, із змінами і доповненнями.

Прибутковий податок — це обов'язковий платіж, що встановлюється державою для фізичних осіб, які отримують доходи. Суми прибуткового податку надходять до державного бюджету.

Сукупний оподаткований дохід для обчислення прибуткового податку визначається у гривнях, соті частини гривні (від 1 коп. до 99 коп. включно) не включаються до сукупного оподаткованого доходу. Шкалу ставок подано у табл. 6.17.

Шкала ставок

Місячний сукупний оподатковуваний дохід	Ставки і розміри податку
До 17 грн (з доходу в розмірі 1-го неоподаткованого податком мінімуму)	Не оподатковується
Від 18 до 85 грн (від 1 до 5 неоподатковуваних податком мінімумів)	10 % від доходу, що перевищує 17 грн
Від 86 до 170 грн (від 5 до 10 неоподатковуваних податком мінімумів)	6 грн 80 коп. + 15 % від доходу, що перевищує 85 грн
Від 171 до 1020 грн (від 10 до 60 неоподатковуваних податком мінімумів)	19 грн 55 коп. + 20 % від доходу, що перевищує 170 грн
Від 1021 до 1700 грн (від 60 до 100 неоподатковуваних податком мінімумів)	189 грн 55 коп. + 30 % від доходу, що перевищує 1020 грн
Від 1701 грн і більше (більше від 100 неоподатковуваних податком мінімумів)	393 грн 55 коп. + 40 % від доходу, що перевищує 1700 грн

В разі роботи за сумісництвом ставка прибуткового податку становить 20 % від суми доходу.

При визначенні сукупного оподаткованого доходу, який обкладається прибутковим податком, враховуються доходи, одержані як в грошовій, так і в натуральній формі. При цьому доходи, одержані в натуральній формі, зараховуються до сукупного оподаткованого доходу за календарний рік за вільними ринковими цінами.

Збір до Пенсійного фонду України з нарахованої зарплати утримується в розмірі: 1 % якщо загальна сума нарахованої оплати становить до 150 грн, 2 %, якщо сума заробітної плати більше від 150 грн.

Збір на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням утримується в розмірі 0,5 % з нарахованої заробітної плати. Збір на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття утримується в розмірі 0,5 % загальної суми заробітної плати. Базою для утримання зборів є всі виплати, з яких утримується прибутковий податок, у тому числі виплати за лікарняними листами за рахунок коштів соціального страхування.

У зв'язку із значною кількістю змін у законодавстві для кращого розуміння та наочності при нарахуванні й утриманні обов'язкових платежів необхідно користуватися зведеною таблицею нарахувань і утримань за основними видами витрат (табл. 6.18), де використовуються такі скорочення:

- ПП — прибутковий податок;
- ПФ — збір на обов'язкове державне Пенсійне страхування;
- СТН — страховий внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами зумовленими народженням та похованням;
- СБ — страхові внески на загальнодержавне соціальне страхування на випадок безробіття;

► СНВ — страхові внески на загальнодержавне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату непрацездатності (встановлених для сільськогосподарських підприємств).

Таблиця 6.18

Зведена таблиця нарахувань і утримань за основними видами виплат

№ пор.	Виплати	Нарахування				Утримання			
		ПФ 32%	СНВ 0,2%	СТН 2,9%	СБ 1,9%	ПП шка- ла	ПФ 1(2)%	СТН 0,5%	СБ 0,5%
1	Основна та додаткова заробітна плата за основним місцем роботи	32	0,2	2,9	1,9	ПП	1(2)	0,5	0,5
2	Натуральна оплата працівників сільськогосподарських підприємств: ► у межах 1 неоподаткованого мінімуму доходів в розрахунку на один місяць ► при перевищенні доходів громадян одного неоподаткованого мінімуму	32	—	—	—	—	—	—	—
		32	0,2	2,9	1,9	ПП	1(2)	0,5	0,5
3	Суми виплат, пов'язаних з індексацією заробітної плати працівників, у межах, передбачених чинним законодавством	32	0,2	2,9	1,9	ПП	1(2)	0,5	0,5
4	Компенсація втрати частини заробітної плати у зв'язку з порушенням строків її виплати	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Оплата щорічних і додаткових відпусток відповідно до законодавства, а також грошові компенсації за невикористану відпустку	32	0,2	2,9	1,9	ПП	1(2)	0,5	0,5
6	Винагорода за підсумками роботи за рік	32	0,2	2,9	1,9	ПП	1(2)	0,5	0,5
7	Одноразові винагороди до ювілейних дат як у грошовій, так і натуральній формі	32	0,2	2,9	1,9	ПП	1(2)	0,5	0,5
8	Матеріальна допомога	32	0,2	2,9	1,9	ПП	1(2)	0,5	0,5
9	Одноразова допомога при виході працівників на пенсію	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Вартість путівок на лікування, відпочинок і в дитячі табори, крім туристичних і міжнародних	—	—	—	—	—	—	—	—

№ пор.	Виплати	Нарахування				Утримання			
		ПФ 32%	СНВ 0,2%	СТН 2,9%	СБ 1,9%	ПП шка- ла	ПФ 1(2)%	СТН 0,5%	СБ 0,5%
11	Витрати на відрядження: ► в межах норм ► добові понад вста- новлені законодавством норми	— 32	— 0,2	— 2,9	— 1,9	— ПП	— 1(2)	— 0,5	— 0,5
13	Допомога з державного соціального страхування і забезпечення: ► з тимчасової непраце- здатності внаслідок за- хворювання або по до- гляду за хворою дитиною ► по вагітності і поло- гах, допомога при на- родженні дитини, оди- ноким матерям, по до- гляду за дітьми до 16 років та інші	—	—	—	—	ПП	1(2)	—	—
14	Вартість виданого спец- одягу і засобів захисту або суми відшкодувань вартості	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Суми допомоги на похо- вання	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Оплата праці робітників за роботи, виконані за цивільно-правовими договорами	32	—	—	—	ПП	1(2)	—	—
17	Оплата навчальних від- пусток, наданих робітни- кам, які навчаються у заочних вищих і середніх навчальних закладах	32	0,2	2,9	1,9	ПП	1(2)	0,5	0,5
18	Виплати працюючим пенсіонерам	32	0,2	2,9	1,9	ПП	1(2)	0,5	—

З усіх видів заробітків, що отримуються працівником, крім компенсаційних виплат (відрядні, підйомні та ін.), здійснюють утримання аліментів, штрафів та інших сум відшкодування заподіяного збитку на підставі рішень судів або виконавчих листів, а профспілкові внески (1 %) — за заявою працівника.

Аліменти утримують із суми заробітної плати, з допомоги з тимчасової непрацездатності, нарахованих за звітний місяць після утримання з них податків.

Довідка ф. № 8ДР містить дані про суми виплачених доходів і утриманих сум прибуткового податку з фізичних осіб за квартал. Ця довідка подається юридичними та фізичними особами — суб'єктами підприємницької діяльності до органів податкової служби щокварталу згідно з Порядком заповнення і подання юридичними особами всіх форм власності і фізичними особами — суб'єктами підприємницької діяльності довідки ф. № 8ДР, затвердженим наказом ДПА України від 06.01.99 р. № 10 (далі — *Порядок*).

Згідно з п. 1.2 Порядку довідку ф. № 8ДР до податкових органів подають:

► підприємства, установи, організації всіх форм власності, у тому числі Національний банк України та його установи, комерційні банки, інші фінансово-кредитні установи;

► фізичні особи — суб'єкти підприємницької діяльності, які виплачують доходи фізичним особам.

Довідка заповнюється юридичними особами та фізичними особами — суб'єктами підприємницької діяльності про всіх фізичних осіб, які перебували з ними у трудових відносинах. Тобто конкретно необхідно подавати відомості про всіх працівників за штатом, а також тих, що працюють за сумісництвом, за трудовими угодами, договорами, контрактами, виконуючи тимчасову або разову роботу. Якщо ж такі працівники не одержували протягом звітного періоду ніяких доходів, то їх дані обов'язково включають у довідку ф. № 8ДР із зазначенням у графі 3 суми виплаченого доходу «0». Також подаються відомості про фізичних осіб — засновників, якщо їм провадилися виплати у звітному періоді; фізичних осіб, яким здійснювались виплати за оренду, постачання товарів, послуг, продаж акцій, різні види благодійності та матеріальної допомоги і будь-яких інших виплат.

Заповнення граф довідки ф. № 8ДР регламентується підпунктами 26.10 – 26.21 п. 2 Порядку.

Порядок її заповнення:

У *графі 1* «№ з/п» відображується порядковий номер кожного рядка, який заповнюється.

У *графі 2* «Ідентифікаційний номер» відображується десятирозрядний ідентифікаційний номер фізичної особи, про яку надаються відомості.

У *графі 3* «Сума виплаченого доходу» відображується (за звітний квартал) дохід фізичних осіб за умови, що такий дохід було виплачено у звітному періоді. Тобто немає значення, у якому періоді було нараховано дохід, але якщо виплата такого доходу здійснюється у звітному періоді, то суми такого нарахованого доходу вносяться у довідку ф. № 8ДР за звітний квартал. Крім того, якщо заробітна плата виплачується нерегулярно (частинами за попередні періоди), то необхідно у графі 3 зазначити відповідну частину нарахованого доходу.

У *графі 4* «Сума утриманого прибуткового податку» відображується фактично утримана сума прибуткового податку у звітному періоді.

У *графі 5* «Код доходу» — зазначається код доходу згідно з довідником:

- 01 — дохід за основним місцем роботи;
- 02 — дохід не за основним місцем роботи;
- 03 — матеріальна допомога;
- 04 — дивіденди;
- 05 — дохід, одержаний від комісійної торгівлі;
- 06 — дохід за договорами оренди майна;
- 07 — інші види доходів;

08 — суми, одержані працівниками на відшкодування шкоди, завданої їм каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням ними трудових обов'язків, а також у зв'язку з втратою годувальника.

За кожною фізичною особою необхідно заповнити стільки рядків, скільки кодів доходу вона має.

Графа 6 «Дата прийняття на роботу» заповнюється тільки на тих фізичних осіб, які були прийняті на роботу у звітному періоді.

Графа 7 «Дата звільнення з роботи» заповнюється тільки на тих фізичних осіб, які були звільнені у звітному періоді.

У *графі 8 «Ознака пільги з прибуткового податку»* відображується код пільги згідно з довідником і лише для фізичних осіб, які мали пільги у звітному кварталі, за винятком пільги у розмірі неоподатковуваного мінімуму за місцем основної роботи.

За відсутності у фізичної особи пільг у звітному періоді графа 8 не заповнюється. У разі відсутності у працівників доходів у звітному періоді обов'язково заповнюється довідка із внесенням порядкового номера у графу 1, десятирозрядних ідентифікаційних номерів працівників у графу 2, нулів у графи 3, 4 і 8 та коду доходів у графу 5.

Щодо відображення матеріальної допомоги у довідці ф. № 8ДР, то вона заноситься у довідку з кодом доходу «03». У графі 4 зазначається сума прибуткового податку, утриманого з матеріальної допомоги. Для працівників підприємства допускається у рядку з кодом «03» (матеріальна допомога) у графі 4 (прибутковий податок) проставляти цифру «0», а у рядку з кодом «01» (дохід за основним місцем роботи) зазначати загальну суму прибуткового податку, який утримувався з урахуванням матеріальної допомоги.

На останній сторінці довідки ф. № 8ДР необхідно зазначити загальну суму виплаченого доходу і утриманого прибуткового податку, проставити кількість заповнених рядків, кількість фізичних осіб, на яких подається інформація, а також кількість аркушів у довідці. Також необхідно зазначити ідентифікаційні номери директора підприємства і головного бухгалтера та їх прізвища.

Довідку ф. № 8ДР обов'язково підписують директор підприємства і головний бухгалтер.

Навчальний матеріал: довідкові дані; сальдо по аналітичних рахунках з оплати праці станом на 1 червня поточного року (табл. 6.19); перелік ідентифікаційних номерів працівників господарства (табл. 6.20); виписка із Розрахунково-платіжної відомості за попередній звітний період працівників бригади основного молочного стада ВРХ (табл. 6.21).

Довідкові дані:

1. Усі працівники підприємства є членами профспілки і подали заяви на утримання профспілкових внесків.

2. Прибутковий податок утримується з сукупного оподаткованого доходу громадян відповідно до Інструкції з прибуткового податку з громадян.

3. Список працівників, які мають пільги при нарахуванні прибуткового податку:

- Лазуренко Г.Т. — учасник ліквідації Чорнобильської аварії III категорії (ознака пільги — 02);
- Баранов Ф.Ф. — учасник ліквідації Чорнобильської аварії I категорії (ознака пільги — 03);
- Литвиненко В.П. — учасник бойових дій (ознака пільги — 04).

4. Список робітників і службовців, із заробітної плати яких провадять утримання за виконавчими листами:

- Третьяков А.М. (сплачує аліменти на одну дитину);
- Красний В.П. (сплачує аліменти на двох дітей).

5. Додаткові дані про нараховану допомогу по тимчасовій непрацездатності:

- Баранова З.Ф. (10, 11, 12 червня) — 21,98 грн;
- Кальницька Г.П. (12, 13, 14, 15, 16) — 53,33 грн;
- Ярош Н.В. (21, 22, 23) — 19,75 грн;
- Зверева К.Л. (3,4,5) — 25,10 грн.

6. Додаткові дані про розмір виплат за час чергової відпустки:

- Петрова Ю.В. (1 – 24.06) — 172,80 грн;
- Тютюник О.А. (3 – 27.06) — 195,90 грн.

7. Додаткові дані про видану продукцію в рахунок оплати праці:

➤ трактористам-машиністам Лазуренко Г.Т., Полякову В.Г. по 100 кг зерна пшениці вартістю по 0,20 грн за 1 кг;

➤ дояркам Барановій З.Ф. — 1 теля живою масою 34 кг вартістю 190,00 грн, Поповій П.І. — 1 теля живою масою 39 кг вартістю 220,00 грн.

8. З каси підприємства було повністю погашено заборгованість із заробітної плати за попередній місяць усім працівникам.

Таблиця 6.19

**Сальдо по аналітичних рахунках з оплати праці
станом на 1 червня поточного року**

Табельний номер	Прізвище, ім'я, по батькові	Професія, посада	Д-т	К-т
1201	Торяник Л.Д.	Директор		245
1202	Перепелиця О.Ф.	Головний агроном		211
1203	Вакуленко М.М.	Головний зоотехнік		310
1204	Кальницька Г.П.	Головний бухгалтер		128
1205	Кобриць Т.Я.	Заступник головного бухгалтера		170
1206	Меліна О.П.	Бухгалтер I категорії		168
1207	Чорнобай Г.П.	Бухгалтер II категорії		135
1208	Тютюник О.А.	Начальник відділу кадрів		150
1209	Гуторова Т.А.	Секретар-друкарка		96
1310	Березниченко А.А.	Робоча рослинницької бригади		61
1311	Дегтярева П.А.	«		80
1312	Денчик П.С.	«		30
1313	Дворниченко А.Є.	«		110
1414	Різниченко В.М.	Тракторист-машиніст		70
1415	Лагір Г.В.	«		90
1416	Лазуренко Г.Т.	«		120
1417	Поляков В.Г.	«		115

Табельний номер	Прізвище, ім'я, по батькові	Професія, посада	Д-т	К-т
1618	Остапенко М.М.	Диспетчер автопарку		90
1519	Павлов О.І.	Виконроб		80
1620	Шворак Ю.М.	Механік автопарку		75
1321	Шевченко В.І.	Бригадир рослинництва		37
1722	Сокол М.П.	Зав. ремонтною майстернею		60
1623	Чернова Л.С.	Зав. нафтоскладом		35
1224	Гридасова Л.Л.	Економіст		130
1425	Прокопенко Л.В.	Тракторист-машиніст		138
1626	Третьяков А.М.	Водій		140
1727	Тарасенко А.М.	Бригадир молочної ферми		60
1728	Баранова З.Ф.	Основна доярка		65
1729	Тимченко Г.М.	«		70
1730	Коротина Є.О.	«		85
1731	Ярош Н.В.	«		90
1732	Музичук П.І.	«		110
1733	Зверева К.Л.	«		75
1734	Петрова Ю.В.	«		60
1735	Попова П.І.	«		58
1736	Цветасва В.А.	«		60
1737	Шмакова Г.П.	«		96
1738	Іванова Г.В.	«		50
1739	Попіл Л.М.	Підмінна доярка		45
1740	Хоміна В.М.	«		55
1741	Волошина Є.Г.	«		60
1742	Баранов Ф.Ф.	Скотар-пастух		70
1743	Красний В.П.	«		60
1744	Медведев І.В.	«		80
1745	Литвиненко В.П.	Слюсар тваринницької ферми		30
1801	Мостовий Л.М.	Слюсар		52
1802	Токар В.І.	«		38
1803	Босв М.А.	«		47
1804	Барсуков О.В.	Тракторист-машиніст		85
	Інші працівники галузі рослинництва			12 243,00
Всього				16 818,00

Таблиця 6.20

Перелік ідентифікаційних номерів працівників господарства

№ пор.	Прізвище, ім'я та по батькові	Професія, посада	Ідентифікаційний номер
1	Торяник Л.Д.	Директор	2281162451
2	Кальницька Г.П.	Головний бухгалтер	3012567823
3	Тарасенко А.М.	Бригадир молочної ферми	3123656914
4	Баранова З.Ф.	Основна доярка	3053827015
5	Тимченко Г.М.	«	3124256897
6	Коротина Є.О.	«	2483629428
7	Ярош Н.В.	«	2137682529
8	Музичук П.І.	«	2546263507
9	Зверева К.Л.	«	3213186759

№ пор.	Прізвище, ім'я та по батькові	Професія, посада	Ідентифікаційний номер
10	Петрова Ю.В.	Основна доярка	2743214958
11	Попова П.І.	«	3137498269
12	Цветаєва В.А.	«	3656992658
13	Шмакова Г.П.	«	3724289645
14	Іванова Г.В.	«	3825387658
15	Попіл Л.М.	Підмінна доярка	3387482651
16	Хоміна В.М.	«	3326597492
17	Волошина Є.Г.	«	2766852434
18	Баранов Ф.Ф.	Скотар-пастух	2186763422
19	Красний В.П.	«	2965241879
20	Медведев І.В.	«	3187652968
21	Литвиненко В.П.	Слюсар тваринницької ферми	3167511126

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ платника податку ПСП «Слобожанське» — 14063932.

Ідентифікаційний код органу державної податкової служби за ЄДРПОУ (ДПА Харківського району Харківської області) — 22706166.

Таблиця 6.21

**Виписка із Розрахунково-платіжної відомості
за попередній звітний період працівників бригади
основного молочного стада ВРХ**

№ пор.	Прізвище, ім'я та по батькові	Професія, посада	Нараховано заробітну плату, грн	Нараховано прибутковий податок	Заборгованість підприємства на початок звітного місяця	Припадає прибуткового податку на несплачену суму
1	Тарасенко А.М.	Бригадир молочної ферми	270,00	39,55	60,00	8,79
2	Баранова З.Ф.	Основна доярка	310,00	47,55	65,00	9,97
3	Тимченко Г.М.	«	295,00	44,55	70,00	10,57
4	Коротина Є.О.	«	283,00	42,15	85,00	12,66
5	Ярош Н.В.	«	250,00	35,55	90,00	12,80
6	Музичук П.І.	«	269,00	39,35	110,00	16,09
7	Зверева К.Л.	«	292,00	43,95	75,00	11,29
8	Петрова Ю.В.	«	288,00	43,15	60,00	8,99
9	Попова П.І.	«	316,00	48,75	58,00	8,95
10	Цветаєва В.А.	«	302,00	45,95	60,00	9,13
11	Шмакова Г.П.	«	240,00	33,55	96,00	13,42
12	Іванова Г.П.	«	248,00	35,15	50,00	7,09
13	Попіл Л.М.	Підмінна доярка	276,00	40,75	45,00	6,64
14	Хоміна В.М.	«	284,00	42,35	55,00	8,20
15	Волошина Є.Г.	«	301,00	45,75	60,00	9,12
16	Баранов Ф.Ф.	Скотар-пастух	262,00	10,40	70,00	2,78
17	Красний В.П.	«	258,00	37,15	60,00	8,64
18	Медведев І.В.	«	255,00	36,55	80,00	11,47
19	Литвиненко В.П.	Слюсар тваринницької ферми	276,00	2,10	30,00	0,23
	Разом		5275,00	714,25	1279,00	176,86

Необхідно:

1. На основі Табеля обліку робочого часу і розрахунку заробітку адміністративно-управлінського персоналу, Облікового листка праці та виконаних робіт № 95, Накопичувальної відомості обліку використання машинно-тракторного парку, Накопичувальної відомості обліку роботи вантажного автотранспорту, Розрахунку нарахування заробітної плати працівникам тваринництва, Нарядів на відрядну роботу, Розрахунку нарахування допомоги по тимчасовій непрацездатності, Розрахунку нарахування виплат за час чергових відпусток і додаткових даних (див. умову задачі 10) скласти Розрахунково-платіжну відомість.

2. За даними Розрахунково-платіжної відомості визначити суму:

- прибуткового податку;
- збору на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою непрацездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням;
- збору на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття;
- збору до Пенсійного фонду України;
- утримань за виконавчими листами.

3. На підставі Розрахунково-платіжної відомості скласти Платіжну відомість.

4. Для контролю за використанням фонду оплати праці і станом розрахунків з оплати праці з робітниками і службовцями на підставі Розрахунково-платіжної відомості скласти Зведену відомість по розрахунках з робітниками і службовцями (ф. № 10.2.3 с.-г.)

5. Скласти Довідку про суми виплачених доходів і утриманих з них податків фізичних осіб (ф. № 8ДР).

Задача 10. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з оплати праці

Методичні вказівки

Для розрахунків з працівниками підприємства за видами основної і додаткової заробітної плати, премій, допомоги з тимчасової непрацездатності та інших виплат за рахунок фонду оплати праці ведеться **рахунок 66 «Розрахунки з оплати праці»**. Цей рахунок має два субрахунки:

661 «Розрахунки за заробітною платою»;

662 «Розрахунки з депонентами».

По кредиту рахунку 66 відображується нарахована грошима і натурою основна і додаткова оплата праці, допомога по тимчасовій непрацездатності тощо, а по дебету — суми, видані на руки, а також утримання з нарахованої заробітної плати.

Усі первинні документи з обліку робочого часу і виробітку працівників, які розглядалися в попередніх задачах, у строки, встановлені планом документообороту, здають у бухгалтерію підприємства. В бухгалтерії ці документи перевіряють з точки зору правильності заповнення показників щодо кількості і якості продукції або об'єкта виконаних робіт і використання затверджених розцінок. Така перевірка здійснюється зіставленням документів з обліку праці із зустрічними документами. Крім того, в бухгалтерії перевіряють повноту і правильність заповнених реквізитів документів, а також правильність здійснених арифметичних розрахунків.

Перевірені первинні документи з обліку робочого часу і виробітку працівників передаються керівнику підприємства для затвердження.

Нарахування заробітної плати за чергову або навчальну відпустку, а також при звільненні з роботи до закінчення місяця та всіх інших виплат за невідпрацьований час оформляється Розрахунком по заробітній платі (ф. № 74).

Перевірені і затверджені первинні документи з обліку робочого часу і виробітку працівників, як уже зазначалося, підлягають групуванню за об'єктами обліку і окремими працівниками. Для цього використовують Журнал обліку робіт і затрат (ф. № 37), Накопичувальну відомість обліку використання машинно-тракторного парку (ф. № 37а), Накопичувальну відомість обліку роботи вантажного автогосподарства (ф. № 38), Журнал обліку витрат у ремонтній майстерні (ф. № 36), а також Виробничі звіти.

На підставі даних первинних документів з обліку праці, накопичувальних відомостей, журналів обліку витрат складають Зведену відомість нарахувань та розподілу оплати праці та відрахувань від неї по об'єктах обліку (ф. № 10.2.1 с.-г.). У цій відомості відображують кількість відпрацьованих людино-годин, суму нарахованої оплати праці та відрахувань від неї відповідно до чинного законодавства (в бюджет, органам соціального страхування, до Пенсійного фонду, у резерв відпусток тощо) за об'єктами обліку, виробничими підрозділами та в цілому по підприємству.

Для обліку розрахунків по субрахунку 662 «Розрахунки з депонентами» ведуть Книгу обліку розрахунків з депонентами (ф. № 10.2.2 с.-г.). Записи в книгу здійснюються на підставі складених касиром реєстрів невиданої заробітної плати в конкретному звітному періоді з посиленням на номер платіжної відомості.

Для контролю за використанням фонду оплати праці і станом розрахунків з оплати праці з робітниками і службовцями складають Зведену відомість по розрахунках з робітниками і службовцями (ф. № 10.2.3 с.-г.). Цю відомість складають на підставі показників розрахунково-платіжних відомостей за звітний місяць або книги розрахунків з оплати праці.

У відомості узагальнюються дані в цілому по підприємству: про суми нарахованої оплати праці за її видами, які включаються і не включаються до фонду оплати праці, суми оплати праці, виданої готівкою в поточному місяці, про розміри депонованої оплати праці, а також суми утримань по їх видах. За даними цієї відомості виписують чек на одержання грошей з поточного рахунку банку, а також для одержання даних для перерахування до бюджету прибуткового податку, утриманого із заробіт-

ної плати робітників і службовців, та інші утримання. За цією самою відомістю складають довідки про використання фонду оплати праці.

Синтетичний облік розрахунків з оплати праці, які відображують на рахунку 66, ведуть у Журналі-ордері № 10 .2 с.-г.

Для закріплення матеріалу необхідно визначити кореспонденцію рахунків по операціях з обліку праці і заробітної плати.

Питання для самоперевірки

1. Які законодавчі акти регулюють працю та її оплату на підприємстві?
2. Суть заробітної плати працівників на сільськогосподарських підприємствах різних форм власності.
3. Класифікація працівників сільськогосподарських підприємств і облік їх чисельності.
4. Склад фонду заробітної плати на сільськогосподарських підприємствах.
5. Облік виконання норм виробітку .
6. Облік розрахунків з оплати праці.
7. Порядок нарахування допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю і по вагітності та пологах.
8. Порядок витрат і обліку фонду заробітної плати працівників, що працюють посезонно або за сумісництвом.
9. Порядок нарахування щорічної основної та додаткової відпусток.
10. Порядок нарахування прибуткового податку з сукупного оподаткованого доходу працівників.
11. Порядок утримань із заробітної плати і відображення їх в обліку.
12. Узагальнення і групування даних з обліку праці.
13. Порядок записів у Виробничі звіти сум нарахованої заробітної плати.
14. Економічний зміст оплати праці та загальна характеристика рахунку 66 «Розрахунки з оплати праці».
15. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з оплати праці.
16. Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з оплати праці.
17. Призначення, порядок складання і обробки Облікового листка праці та виконаних робіт (ф. № 66 і 66а).
18. Призначення, порядок складання і обробки Табеля обліку робочого часу (ф. № 64).
19. Призначення, порядок складання Розрахунку з нарахування оплати працівникам тваринництва (ф. № 69).
20. Призначення, порядок складання і обробки Нарядів на відрядну роботу (ф. № 70 і 70а).
21. Призначення, порядок складання і обробки Розрахунково-платіжної відомості (ф. № 73).
22. Призначення, порядок складання Розрахунку із заробітної плати (оплати праці) (ф. № 74).
23. Призначення, порядок складання Облікового листка тракториста-машиніста (ф. № 67, 67 б).
24. Призначення, порядок складання і обробки Відомості інших доплат і утримань (ф. № 74а).

25. Призначення і порядок складання Журналу обліку робіт і затрат (ф. № 37).

26. Призначення і порядок складання Зведеної відомості нарахування та розподілу оплати праці та відрахувань від неї по об'єктах обліку (ф. № 10.2.1 с.-г.).

27. Призначення і порядок заповнення Книги обліку розрахунків з депонентами (ф. № 10.2.2 с.-г.).

28. Призначення і порядок складання Зведеної відомості по розрахунках з робітниками і службовцями (ф. № 10.2.3 с.-г.).

29. Порядок відображення операцій з обліку праці та її оплати в реєстрах журнально-ордерної форми обліку.

30. Порядок заповнення статистичної звітності з оплати праці.

31. В якій статті «Балансу» згідно з П(С)БО 2 відображують розрахунки з оплати праці?

32. В якому розділі «Звіту про фінансові результати» згідно з П(С)БО 3 відображуються витрати на оплату праці?

33. Сформулюйте і запишіть господарські операції за такою кореспонденцією рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
151	661	91	661	661	372
152	661	92	661	661	375
153	661	93	661	661	377
155	661	99	661	661	685
23	661	941	661	661	301
471	661	20	661	661	311
976	661	22	661	661	313
48	661	661	641	661	70
24	661	30	661	661	662
443	661	661	651	661	653

Навчальний матеріал: реєстр господарських операцій з нарахування оплати праці і утримань із заробітної плати (за даними задач 1 – 9) (табл. 6.22); реєстр додаткових господарських операцій з нарахування заробітної плати і утримань з неї за червень поточного року (табл. 6.23); додаткові дані для складання Відомості аналітичного обліку № 10.2.4 с.-г.

Таблиця 6.22

Реєстр господарських операцій з нарахування оплати праці і утримань із заробітної плати (за даними задач 1 – 9)

№ пор.	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
1	Табелі обліку робочого часу і розрахунку заробітку № 18, 19	?	?	?
	Нараховано погодинну оплату праці і віднесено на:			
	➤ загальногосподарські витрати	?	?	?
	➤ адміністративні витрати	?	?	?
	➤ загальновиробничі витрати рослинництва	?	?	?
	➤ загальновиробничі витрати тваринництва	?	?	?
	➤ витрати по вантажному автопарку	?	?	?
	➤ витрати по ремонтній майстерні	?	?	?
Разом		?	?	?

№ пор.	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
2	Обліковий листок праці та виконаних робіт № 95 Нараховано відрядно оплату праці за роботи з догляду за цукровим буряком	?	?	?
3	Журнал обліку робіт і витрат по бригаді № 1; накопичувальна відомість роботи машинно-тракторного парку Нараховано відрядно оплату праці трактористам-машиністам за виконані роботи в рослинництві і віднесено на витрати виробництва: <ul style="list-style-type: none"> ➤ цукрового буряка ➤ соняшника ➤ озимої пшениці ➤ на вивезення в поле аміачної селітри Разом	?	?	?
4	Списано пальне на виконання: <ul style="list-style-type: none"> ➤ механізованих робіт машинно-тракторним парком на витрати виробництва: <ul style="list-style-type: none"> · цукрового буряку · соняшнику · озимої пшениці Разом ➤ транспортних робіт машинно-тракторним парком 	?	?	?
5	Накопичувальна відомість обліку роботи вантажного автотранспорту Нараховано відрядно оплату праці водіям вантажних автомобілів	?	?	?
6	Розрахунок нарахування оплати праці працівникам тваринництва Нараховано відрядно оплату праці працівникам тваринництва і віднесено на витрати виробництва продукції основного молочного стада великої рогатої худоби	?	?	?
7	Наряд на відрядну роботу № 87 Нараховано працівникам ремонтної бригади оплату праці за ремонт приміщення олійниці	?	?	?
8	Наряд на відрядну роботу № 32 Нараховано трактористу-машиністу Барсукову О.В. оплату праці за поточний ремонт трактора	?	?	?
9	Лікарняні листки Нараховано допомогу з тимчасової непрацездатності: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Торянику Л.Д. за дні хвороби з 20 по 25 червня ➤ Торянику Л.Д. за дні хвороби з 26 по 30 червня Разом <ul style="list-style-type: none"> ➤ Цветасвій В.А. за дні хвороби з 28 по 30 червня ➤ Барановій З.Ф. за дні хвороби з 10 по 12 червня ➤ Кальницький Г.П. за дні хвороби з 12 по 16 червня ➤ Ярош Н.В. за дні хвороби з 21 по 23 червня ➤ Зверевій К.Л. за дні хвороби з 3 по 5 червня Разом	?	?	?

№ пор.	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
10	Розрахунки із заробітної плати (ф. № 74)			
	Нараховано оплату праці за період відпусток:	?	?	?
	➤ зоотехніку Вакуленко М.М.	?	?	?
	➤ бухгалтеру Меліній О.П.	?	?	?
	➤ начальнику відділу кадрів Тютюнник О.О.	?	?	?
	➤ доярці Шмаковій Г.П.	?	?	?
	➤ доярці Петровій Ю.В.	?	?	?
➤ трактористу-машиністу Прокопенку І.В.	?	?	?	
	Разом	?	?	?
11	Розрахунково-платіжна відомість			
	Утримано із заробітної плати працівників господарства:	?	?	?
	➤ прибутковий податок	?	?	?
	➤ збір на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням	?	?	?
	➤ збір на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття	?	?	?
	➤ збір до Пенсійного фонду України	?	?	?
	Разом	?	?	?
12	Розрахунково-платіжна відомість			
	Утримано нараховані аліменти із заробітної плати:	?	?	?
	➤ Третякова А.М.	?	?	?
	➤ Красного В.П.	?	?	?
	Разом	?	?	?
13	Розрахунково-платіжна відомість			
Утримано із заробітної плати профспілкові внески	?	?	?	
14	Розрахунково-платіжна відомість; накладні (внутрішньогосподарського призначення)			
	Утримано із заробітної плати вартість виданої продукції в рахунок оплати праці:	?	?	?
	➤ Лазуренко Г.П. (100 кг озимої пшениці)	?	?	?
	➤ Полякова В.Г. (100 кг озимої пшениці)	?	?	?
	➤ Баранової З.Ф. (1 теля живою масою 34 кг)	?	?	?
	➤ Попової П.І. (1 теля живою масою 39 кг)	?	?	?
	Разом	?	?	?
15	Платіжна відомість			
Виплачено заробітну плату із каси	?	?	?	
16	Розрахунок бухгалтерії			
Нараховано податок на додану вартість на реалізовану продукцію і тварин у рахунок оплати праці	?	?	?	

**Реєстр додаткових господарських операцій
з нараховання заробітної плати і утримань з неї
за червень поточного року**

№ пор.	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
1	Табель обліку робочого часу і розрахунку заробітку Нараховано заробітну плату загалом виробничому персоналу всіх напрямів діяльності	?	?	450,00
	Нараховано погодинну заробітну плату адміністративно-управлінському персоналу	?	?	1951,34
2	Табель обліку робочого часу і розрахунку заробітку Нараховано погодинну заробітну плату працівникам апарату управління галузі:	?	?	
	> рослинництва	?	?	310,00
	> тваринництва	?	?	482,47
	Разом	?	?	?
3	Розрахунок нараховання оплати праці працівникам тваринництва Нараховано відрядно оплату праці:	?	?	?
	> дояркам	?	?	1,88
	> телятницям	?	?	14317,17
	> працівникам свиноферм	?	?	1699,26
	Разом	?	?	16018,31
4	Наряди на відрядну роботу; Табель обліку робочого часу Нараховано оплату праці працівникам ремонтно-механічної майстерні, зайнятим на ремонті:	?	?	?
	> трактора Т-74 №10	?	?	105,38
	> трактора Т-150 № 5	?	?	80,00
	> вантажного автомобіля ГАЗ-53	?	?	70,00
	> станків ремонтно-механічної майстерні	?	?	110,00
	Разом	?	?	365,38
5	Накопичувальна відомість обліку роботи вантажного автотранспорту Нараховано відрядно оплату праці водіям вантажних автомобілів	?	?	7998,62
6	Наряди на відрядну роботу Нараховано оплату праці працівникам енергопостачання	?	?	800,00
7	Облікові листки праці та виконаних робіт Нараховано відрядно оплату праці працівникам з обслуговування робочих тварин	?	?	820,00
8	Накопичувальна відомість роботи машинно-тракторного парку Нараховано відрядно оплату праці трактористам-машиністам за транспортування вантажів	?	?	876,92
9	Наряди на відрядну роботу Нараховано оплату праці будівельникам, зайнятим на будівництві пекарні	?	?	7425,00
10	Наряди на відрядну роботу Нараховано оплату праці працівникам, зайнятим на роботах з ліквідації лазні	?	?	340,00
11	Обліковий листок праці і виконаних робіт Нараховано відрядно оплату праці працівникам, зайнятим на:	?	?	?
	> переробці соняшника на олію	?	?	320,00
	> забої тварин на м'ясо	?	?	250,00
	Разом	?	?	570,00

№ пор.	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
12	Обліковий листок праці і виконаних робіт Табель обліку робочого часу Нараховано оплату праці працівникам їдальні	?	?	345,00
13	Обліковий листок праці та виконаних робіт Нараховано оплату праці робітникам, зайнятим реалізацією сільськогосподарської продукції	?	?	180,00
14	Обліковий листок праці та виконаних робіт Нараховано оплату праці працівникам, зайнятим на доставці племінних телиць від постачальників до господарства	?	?	17,10
15	Розрахунково-платіжна відомість Утримано із заробітної плати працівників господарства:	?	?	?
	► прибутковий податок	?	?	4666,51
	► збір до Пенсійного фонду України	?	?	?
	► збір на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою непридатності та витратами, зумовленими народженням та похованням	?	?	?
	► збір на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття	?	?	?
	► профспілкові внески	?	?	?
	Разом	?	?	?

Додаткові дані для складання:

1. Відомості аналітичного обліку № 10.2.4 с.-г.
Заборгованість органам соціального захисту станом на 1-ше число звітнього року становила:

Субрахунки	Д-т	К-т
651 «За пенсійним забезпеченням»	—	257,52
652 «За соціальним страхуванням»	—	68,67
653 «За страхуванням на випадок безробіття»	—	85,84

2. Книги обліку розрахунків з депонентами ф. № 10.2.2 с.-г.

Станом на 1-ше число звітнього місяця було депоновано заробітну плату:

- Попова П.І. — 220,00 грн;
- Барсуков О.В. — 130,00 грн.

Необхідно:

1. На підставі реєстру господарських операцій скласти кореспонденцію рахунків з нарахування оплати праці і утримань із заробітної плати.

2. На підставі первинних документів з обліку праці, накопичувальних відомостей, журналів обліку витрат, складання яких було передбачено задачами 1 – 8, заповнити Зведену відомість нарахування та розподілу оплати праці та відрахувань від неї по об'єктах обліку (ф. № 10.2.1 с.-г.).

3. Звірити кореспонденцію рахунків і суми нарахованої оплати праці, що відображена в реєстрі господарських операцій зі Зведеною відомістю нарахування та розподілу оплати праці та відрахувань від неї по об'єктах обліку (ф. № 10.2.1 с.-г.).

4. Записати дані Зведеної відомості нарахування та розподілу оплати праці та відрахувань від неї по об'єктах обліку (ф. 10.2.1 с.-г.) у Виробничі звіти та Журнал-ордер № 10.2 с.-г.

5. На підставі даних умови задачі відобразити розрахунки з депонентами у Книзі обліку розрахунків з депонентами (ф. № 10.2.2. с.-г.).

6. Для контролю за використанням фонду оплати праці і станом розрахунків з оплати праці з робітниками і службовцями на підставі розрахунково-платіжних відомостей за звітний місяць скласти Зведену відомість по розрахунках з робітниками і службовцями (ф. № 10.2.3 с.-г.).

Задача 11. Облік відрахувань на соціальні заходи

Методичні вказівки

Облік відрахувань на соціальні заходи регулюється Законами України та інструкціями: «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» від 26.06.97 р. № 400/97-ВР; «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 02.03.2000 р. № 1533-ІІІ; «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням» від 18.01.2001 р. № 2240-ІІІ; «Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування» від 11.01.2001 р. № 2213-ІІІ; «Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» від 22.02.2001 р. № 2272-ІІІ; Інструкція про порядок обчислення і оплати підприємствами, установами, організаціями та громадянами збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, інших платежів, а також обліку їх надходження до Пенсійного фонду України від 03.06.99 р. № 697; Інструкція про порядок обчислення і сплати внесків на загальнообов'язкове соціальне страхування на випадок безробіття та обліку їх надходження до Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, затверджена наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 18.12.2000 р. № 339.

Розрахунок відрахувань на соціальне страхування провадиться у відповідному відсотку до нарахованої оплати праці і обліковується на окремих субрахунках **рахунку 65 «Розрахунки за страхуванням»**.

Згідно з чинним законодавством базою для відрахувань до фондів загальнообов'язкового соціального страхування є фактичні витрати на оплату праці найманих працівників, що підлягають обкладанню прибутковим податком з громадян, та включають:

- основну та додаткову заробітну плату;
- інші заохочувальні та компенсаційні виплати, у тому числі в натуральній формі.

Збір до фондів не нараховується на:

- вихідну допомогу в разі припинення трудового договору;
- добові на відрядження у межах норм, установлених законодавством, і виплати замість добових;
 - вартість виданого спецодягу (крім фірмового одягу), спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту, мила, м'яких засобів, молока та лікувально-профілактичного харчування;
 - суми відшкодування витрат та інших компенсацій у зв'язку з переведенням, прийманням або направленням робітників і службовців на роботу в іншу місцевість;
 - доплати і надбавки до заробітної плати замість добових у випадках, коли постійна робота відбувається у дорозі, має роз'їзний характер або пов'язана зі службовими поїздками у межах обслуговуваних ділянок;
 - заробітну плату за дні роботи без винагороди за працю (суботники, неділяники тощо), яка перераховується до бюджету або на благодійні цілі;
 - суми відшкодування збитку, заподіяного працівникові каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням ним трудових обов'язків;
 - стипендії слухачам підготовчих відділень, студентам, аспірантам (у тому числі тим, які направляються на навчання підприємствами, установами й організаціями), які навчаються з відривом від виробництва;
 - допомога, яка виплачується за рахунок підприємства, установи, організації молодим фахівцям під час відпустки по закінченні вищого або професійно-технічного навчального закладу;
 - доходи громадян від володіння корпоративними правами (отриманими дивідендами);
 - різні види допомоги по соціальному страхуванню, що виплачуються за рахунок Фонду соціального страхування України (крім допомоги з тимчасової непрацездатності).

Розрахунки з нарахування суми до Пенсійного фонду госпрозрахунковими підприємствами відображують по дебету рахунків обліку витрат на виробництво, адміністративних витрат, витрат на збут, використання прибутку, капітальних інвестицій, надзвичайних витрат, інших операційних витрат і по кредиту рахунку 65 «Розрахунки за страхуванням» субрахунок 651 «За пенсійним забезпеченням».

Утримання збору з працюючих громадян відображують по кредиту рахунку 65 субрахунок 651 і дебету рахунку 66 «Розрахунки з оплати праці».

При перерахуванні коштів до Пенсійного фонду дебетується рахунок 65 субрахунок 651 і кредитується відповідний рахунок грошових коштів у банках, які зосереджені на рахунку 31 «Рахунки в банках».

Розрахунки з нарахування сум збору до Фонду соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та до Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок без-

робіття відображують на субрахунках 652 «За соціальним страхуванням» і 653 «За страхуванням на випадок безробіття» рахунку 65 «Розрахунки за страхуванням».

По кредиту названих субрахунків відображують суми:

- нарахованого страхового збору в кореспонденції з дебетом рахунків, на які віднесено нараховану заробітну плату, премії і винагороди;
- отриманої від працівників часткової сплати за путівки, видані за рахунок коштів фонду, у кореспонденції з дебетом рахунку 30 «Каса»;
- отримані від профспілкового органу чи органу соціального страхування (у випадках перевищення витрат над сумою відрахувань) у кореспонденції з дебетом рахунку 31 «Рахунки в банках».

По дебету субрахунків 652 і 653 ведеться облік сум перерахованих з поточного рахунку у сплату здійснених відрахувань, а також сум, які відповідно до діючих положень виплачуються за рахунок коштів фонду, різних видів допомоги працівникам.

Суми нарахованої допомоги та інші витрати, здійснені за рахунок відрахувань на соціальне страхування, відносять з кредиту рахунку 66 в дебет субрахунку 652 рахунку 65.

Підприємства щокварталу складають у двох примірниках розрахункові відомості по коштах фонду із зазначенням у них сум нарахованих і сплачених страхових зборів та інших надходжень, а також сум, витрачених на допомогу, оздоровлення працівників і членів їх сімей та інші заходи, фінансування яких здійснюється за рахунок коштів Фонду.

Установлено такі розміри нарахувань на загальнообов'язкове соціальне страхування:

- 1) у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням — 2,9 %;
- 2) на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття — 1,9 %;
- 3) до Пенсійного фонду України — 32 %;
- 4) на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності — 0,2 % (страховий тариф для сільського господарства) до фактичних витрат на оплату праці найманих працівників.

Навчальний матеріал: виписка з Журналу-ордера № 10.2 с.-г. ПСП «Слобожанське» за попередній до звітного місяць 200__ р. (на 1-ше число місяця) по рахунку 65 «Розрахунки за страхуванням» (табл. 6.24); перелік господарських операцій з обліку відрахувань на соціальні заходи, що знайшли відображення в наскрізній задачі в попередніх розділах практикуму (табл. 6.25).

Таблиця 6.24

**Виписка з Журналу-ордера № 10.2 с.-г. ПСП «Слобожанське»
за попередній до звітного місяць 200 _ р. (на 1-ше число місяця)
по рахунку 65 «Розрахунки за страхуванням»**

Субрахунок	Залишок	
	Д-т	К-т
651 «За пенсійним забезпеченням»		257,52
652 «За соціальним страхуванням»		68,67
653 «За страхуванням на випадок безробіття»		85,84
Разом		412,03

Таблиця 6.25

**Перелік господарських операцій
з обліку відрахувань на соціальні заходи**

№ пор.	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
1	Прибутковий касовий ордер № 124 Надійшли кошти від Савченка П.А. в часткову оплату пільгової путівки	?	?	93,00
2	Прибутковий касовий ордер № 131 Надійшли кошти від Волошенко І.П. в часткову оплату пільгової путівки	?	?	540,00
3	У звітному періоді придбано легковий автомобіль «Таврія» за справедливою вартістю 20 500 грн. Нараховано збір до Пенсійного фонду в розмірі 3 % від вартості придбаного автомобіля	?	?	615,00
4	Акт перевірки Нараховується пеня з суми недоїмки за 5 днів (з 13 по 17 включно) в розмірі 9 грн до Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття	?	?	9,00
5	Нараховано збір до Пенсійного фонду у розмірі 1% від вартості придбаної валюти	?	?	2164,39

**Додаткові дані для заповнення форм звітності
перед органами соціального захисту** подано у табл. 6.26.

Таблиця 6.26

Період	Нараховано заробітної плати		Нараховано лікарняні, грн	Сплачено до фонду соціального страхування, грн	Сплачено до фонду безробіття		Сплачено до Пенсійного фонду	
	до 150 грн	більш як 150 грн			роботодавець	застраховані особи	роботодавець	застраховані особи
За I квартал	12 113,94	109 025,80	282,78	3321,12	3028,50	605,70	38 764,72	2282,75
Квітень	4842,74	43 584,66	78,90	1361,82	1210,69	242,14	15 496,77	920,91
Травень	5123,10	46 107,80	95,30	1641,15	1477,33	295,46	18 909,53	1140,96

ПСП «Слобожанське» має номер реєстрації платника страхових внесків № 168-ч у фонді загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

Реєстраційний код страхувальника № 10168 у Фонді соціального страхування України.

Реєстраційний номер платника збору до Пенсійного фонду України № 11-27982.

На підприємстві працює 201 робітник, у тому числі 123 жінки.

Необхідно:

1. Скласти розрахунок суми страхових внесків (зборів) до соціальних фондів (додаток 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 07.03.2001 р. № 225):

а) Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття;

б) Фонду соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності;

в) Пенсійного фонду.

2. На підставі розрахунку суми страхових внесків (зборів) до соціальних фондів скласти кореспонденцію рахунків з нарахування внесків та зборів.

3. Звірити кореспонденцію рахунків і суми нарахованих внесків (зборів) зі Зведеною відомістю нарахування та розподілу оплати праці та відрахувань від неї по об'єктах обліку (ф. 10.2.1 с.-г.).

4. Звірити суми нарахованих внесків (зборів) до соціальних фондів з виробничими звітами та Журналом-ордером № 10.2 с.-г.

5. Скласти Відомість аналітичного обліку по рахунку 65 (ф. 10.2.4 с.-г.).

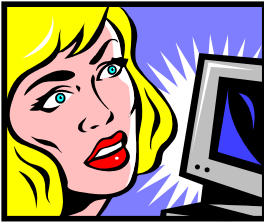
6. Скласти додаток 9 до Інструкції про порядок обчислення і сплати підприємствами збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, інших платежів, а також обліку їх надходження до Пенсійного фонду України.

7. Скласти Звіт про нарахування збору на обов'язкове державне пенсійне страхування й інших надходжень та витрачання коштів пенсійного фонду.

8. Скласти Розрахункову відомість про нарахування і перерахування страхових внесків до Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття (додаток 5 до п. 6.7 Інструкції).

9. Скласти розрахунок суми страхових внесків до фонду загальнообов'язкового страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.

10. Скласти Звіт про нараховані внески та витрати, пов'язані з загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності (ф. Ф.4-ФСС ТВП).

Розділ 7

ОБЛІК І КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ (РОБІТ, ПОСЛУГ)

Задача 1. Облік витрат і обчислення собівартості наданих послуг з електропостачання

Методичні вказівки

Облік витрат з електропостачання ведеться на одному аналітичному рахунку незалежно від джерел надходження електроенергії. Для розрахунку собівартості 10 кВт·год електроенергії потрібно всі витрати, пов'язані з її виробництвом на власних електростанціях, вартість електроенергії, одержаної від постачальницької мережі, і витрати на електрогосподарство поділити на загальну кількість спожитої електроенергії (без урахування електроенергії, використаної електрогосподарством).

Слід зазначити, що використана електроенергія щомісяця списується на споживачів, виходячи з її кількості, відпущеної кожному з них і фактичної собівартості.

Питання для самоперевірки

1. Завдання обліку витрат електропостачання.
2. Первинні документи з обліку витрат електропостачання.
3. Обліково-технічна характеристика субрахунку 2343.
4. Статті витрат з електропостачання.
5. Кореспонденція рахунків з обліку витрат і надання послуг з електропостачання.
6. Призначення і порядок складання Виробничого звіту (ф. № 10.3б с.-г.).
7. Порядок обчислення фактичної собівартості 10 кВт·год.
8. Сформулювати господарські операції за такою кореспонденцією рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т
2343	209	231, 232, 233	2343
2343	203	2341, 2342	2343
2343	22	91	2343
2343	2341	92	2343
2343	2342	949	2343
2343	631	151	2343
2343	661	377	2343
2343	65	903	2343
2343	372		
2343	685		
2343	13		

Навчальний матеріал: виписка з Виробничого звіту по інших виробництвах (ф. № 10.3б с.-г.) ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітного місяця 200_ р. (табл. 7.1); реєстр господарських операцій з обліку витрат і наданих послуг з електропостачання у ПСП «Слобожанське» за звітний місяць (табл. 7.2); бланк Виробничого звіту, Журнал-ордер № 10.3 с.-г.

Таблиця 7.1

Виписка з Виробничого звіту по інших виробництвах (ф. № 10.3б с.-г.) ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітного місяця за субрахунком 2343 «Електропостачання»

№ пор.	Стаття виробничих витрат, надані послуги	Сума, грн
1	Заробітна плата	7200
2	Відрахування на соціальні заходи: <ul style="list-style-type: none"> ► на випадок тимчасової втрати працездатності ► на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття ► до Пенсійного фонду України ► на загальнообов'язкове соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві 	180 180 2304 14,4
3	Поточний ремонт, виконаний підрядниками	2030,0
4	Будівельні матеріали	320,6
5	Малоцінні та швидкозношувані предмети	250
6	Послуги власних допоміжних виробництв	310
7	Одержано електроенергії від Харківенерго (826 060 кВт·год)	111 120
	Разом за дебетом рахунку	123 909
8	Списується спожита електроенергія у рослинництві на: <ul style="list-style-type: none"> ► озиму пшеницю — 11144 кВт·год ► цукровий буряк — 12240 кВт·год ► соняшник — 4228 кВт·год 	1671,6 1836,0 634,2
	Разом 27 612 кВт·год	4141,8
	у тваринництві на: <ul style="list-style-type: none"> ► основне стадо ВРХ — 175 575 кВт·год ► молодняк ВРХ — 274 935 кВт·год ► свиней — 21 123 кВт·год 	26 336,25 41 240,25 3168,45
	Разом 471 633 кВт·год	70 744,95
	► загальновиробничі витрати рослинництва — 3987 кВт·год	598,05
	► загальновиробничі витрати тваринництва — 27 113 кВт·год.	4066,95
	Разом 31 100 кВт·год	4665
	► загальновиробничі витрати всіх напрямів діяльності — 26 523 кВт·год	3978,45
	► адміністративні витрати — 5810 кВт·год	871,50
	► промислові виробництва: <ul style="list-style-type: none"> ▸ олійниця — 263 382 кВт·год 	39 507,30
	Всього по кредиту рахунку 826 060 кВт·год	123 909

**Реєстр господарських операцій з обліку витрат і наданих послуг
з електропостачання у ПСП «Слобожанське»
за звітний місяць 200_р**

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
1	Наряди на відрядну роботу Нараховано оплату праці працівникам енергопостачання			800,00
2	Зведена відомість нарахування та розподілу оплати праці та відрахувань від неї за об'єктами обліку Здійснено відрахування на соціальні заходи: <ul style="list-style-type: none"> ➤ на випадок тимчасової втрати працездатності ➤ на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття ➤ до Пенсійного фонду України ➤ на загальнообов'язкове соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві 			?
3	Відомість нарахування амортизації Нараховано амортизацію на лінію електропередач за прямолінійним методом: <ul style="list-style-type: none"> ➤ первісна вартість — 62 596 грн ➤ ліквідаційна вартість — 500 грн ➤ строк корисного використання — 50 років ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 62 096 грн 			103,49
4	Рахунок-фактура № 444 від 30 числа Послуги Харківенерго щодо ремонту електромереж			446,51
5	Накладна № 736 від 22 числа звітного місяця Списано жерді для виготовлення огорожі трансформатора електромережі			240,00
6	Накладна № 453 від 30 числа звітного місяця Відпущено з центрального складу і списано костюми брезентові на охорону праці та техніку безпеки електропостачання			310,00
7	Рахунок-фактура № 40 від 30 числа звітного місяця Нараховано за спожити електроенергію — 110 000 кВт			13 200
8	Звіт від 30 числа звітного місяця Списано спожиту електроенергію на витрати виробництва за фактичною собівартістю 10 кВт·год на: <ul style="list-style-type: none"> ➤ основне стадо великої рогатої худоби — 40 000 кВт ➤ молодняк великої рогатої худоби — 100 00 кВт ➤ свиней — 13 000 кВт 			?
	Разом на тваринництво 63 000 кВт			?
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ загальновиробничі витрати тваринництва — 5715 кВт ➤ загальновиробничі витрати всіх напрямів діяльності — 5500 кВт ➤ адміністративні витрати — 2000 кВт ➤ їдальню — 3700 кВт ➤ ремонтну майстерню — 7585 кВт ➤ вантажний автотранспорт — 13 500 кВт ➤ олійницю — 9000 кВт 			?
	Всього 110 000 кВт			?

Необхідно:

1. Відкрити у Виробничому звіті аналітичний рахунок «Електропостачання» до синтетичного рахунку 23 «Виробництво» субрахунку 234 «Допоміжні виробництва».
2. Визначити кореспонденцію рахунків на підставі господарських операцій з обліку витрат і наданих послуг електропостачання ПСП «Слобожанське» за звітний місяць.
3. Скласти Виробничий звіт.
4. Визначити фактичну собівартість 10 кВт·год.
5. Визначити фактичну собівартість послуг електропостачання споживачам, зробити відповідні записи у Виробничий звіт і закрити аналітичний рахунок «Електропостачання».
6. На підставі Виробничого звіту зробити записи за кредитом субрахунку 2343 до Зведеної відомості (ф. № 10.3д с.-г.) та до Журналу-ордера № 10.3 с.-г.

Задача 2. Облік витрат і обчислення собівартості виконаних робіт у ремонтно-механічній майстерні

Методичні вказівки

Серед допоміжних виробництв значне місце посідають ремонтно-механічні майстерні. На сільськогосподарських підприємствах вони виконують різні роботи і випускають різноманітну продукцію, а тому не мають загальної облікової одиниці. Собівартість виконаних робіт або виготовлених виробів визначають за кожним замовленням (групою однорідних замовлень), витрати за якими обліковують у Журналі обліку витрат ремонтної майстерні на аналітичних рахунках за видами ремонтів і виготовлених виробів згідно з відомостями дефектів, лімітно-забірними картками, накладними, нарядами по кожній машині, що ремонтується (трактор, комбайн, автомобіль, інших сільськогосподарських машинах (у цілому) і роботах з виробництва виробів та інвентарю.

На окремому аналітичному рахунку ведеться облік загальновиробничих витрат ремонтної майстерні, які розподіляються щомісяця між окремими об'єктами пропорційно до прямої оплати праці.

Фактична собівартість закінчених ремонтних робіт щомісяця списується на споживачів послуг.

Питання для самоперевірки

1. Види допоміжних виробництв та їх роль в обслуговуванні основного виробництва.
2. Завдання обліку витрат і виконаних робіт ремонтними майстернями.
3. Первинні документи з обліку витрат і виконаних робіт ремонтними майстернями.

4. Обліково-технічна характеристика субрахунку 2341.
5. Облік прямих витрат ремонту і виконаних робіт ремонтної майстерні.
6. Облік загальновиробничих витрат ремонтної майстерні.
7. Порядок списання витрат ремонтної майстерні.
8. Сформулювати господарські операції на основі такої кореспонденції рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т
2341	201, 205, 203, 207, 209	2341	661
2341	22	2341	65
2341	2342, 2343	2341	372
2341	235	2341	685
2341	631		
2341	2341		
2342	2341		
235	2341		
91	2341		
92	2341		
207	2341		
152	2341		

Навчальний матеріал: реєстр господарських операцій з обліку витрат і виконаних робіт ремонтної майстерні ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200_ р. (табл. 7.3); бланк Виробничого звіту по інших виробництвах (ф. № 10.36 с.-г.), Журнал-ордер 10.3 с.-г.

Таблиця 7.3

Реєстр господарських операцій з обліку витрат і виконаних робіт ремонтної майстерні в ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200_р.

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Об'єкти обліку, грн				Кореспондуючі рахунки		Разом, грн
		Капітальний ремонт трактора Т-74, № 10	Поточний ремонт трактора Т-150, № 5	Поточний ремонт вантажного автомобіля ГАЗ-53, № 15	Загальновиробничі витрати ремонтної майстерні	Д-т	К-т	
1	Наряд № 32 від 20 числа звітнього місяця Нараховано оплату праці за ремонт муфти трактора Т-74, № 10	4,62	—	—	—		4,62	
2	Реєстр додаткових операцій Нараховано оплату праці працівникам ремонтно-механічної майстерні	105,38	80,00	70,00	110,00		365,38	
3	Табель обліку робочого часу № 31 Нараховано оплату праці зав. майстернею та обліковцю	—	—	—	180,00		180,00	
Разом		110,00	80,00	70,00	290,00		550,00	

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Об'єкти обліку, грн				Кореспондуючі рахунки		Разом, грн
		Капітальний ремонт трактора Т-74, № 10	Поточний ремонт трактора Т-150, № 5	Поточний ремонт вантажного автомобіля ГАЗ-53, № 15	Загальновиробничі витрати ремонтної майстерні	Д-т	К-т	
4	Зведена відомість нарахування та розподілу оплати праці та відрахувань від неї за об'єктами обліку Здійснено відрахування на соціальні заходи: <ul style="list-style-type: none"> ▶ на випадок тимчасової втрати працездатності ▶ на випадок безробіття ▶ до Пенсійного фонду ▶ на страхування від нещасного випадку Разом	?	?	?	?			?
5	Лімітно-забірна картка № 128 від 18 числа звітного місяця Відпущено з нафтоскладу і використано мастильні матеріали: <ul style="list-style-type: none"> ▶ дизельне масло МС-20 ▶ моторне масло Разом	42,00 —	56,00 —	— 17,00	— —			98,00 17,00 115,00
6	Лімітно-забірна картка № 136 від 30 числа звітного місяця Відпущено з центрального складу і витрачено запасні частини	88,00	114,00	143,00	106,00			451,00
7	Розрахунок нарахування амортизації Нараховано амортизацію за прямолінійним методом на: а) будинок ремонтної майстерні: <ul style="list-style-type: none"> ▶ первісна вартість — 74 246 грн ▶ ліквідаційна вартість — 1670 грн ▶ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 72 576 грн ▶ строк корисного використання — 80 років 							?

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Об'єкти обліку, грн				Кореспондуючі рахунки		Разом, грн
		Капітальний ремонт трактора Т-74, №10	Поточний ремонт трактора Т-150, №5	Поточний ремонт вантажного автомобіля ГАЗ-53, № 15	Загальновиробничі витрати ремонтної майстерні	Д-т	К-т	
	б) інструменти ремонтної майстерні: ► первісна вартість — 4754 грн ► ліквідаційна вартість — 150 грн ► первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 4604 грн ► строк корисного використання — 8 років Разом				?			?
8	Звіт про використання електроенергії Списано спожиту ремонтною майстернею електроенергію	—	—	—	?			?
9	Накладна № 358 від 3 числа звітнього місяця Відпущено з центрального складу молотки для ремонтної майстерні	—	—	—	45,40			45,40
10	Лімітно-забірна картка № 139 від 29 числа звітнього місяця Відпущено зі складу будматеріалів і використано шифер восьмихвильовий на поточний ремонт майстерні				99,00			99,00
11	Бухгалтерська довідка Розподілено загальновиробничі витрати ремонтної майстерні	?	?	?	?			
12	Бухгалтерська довідка Списано витрати щодо закінченого ремонту: ► тракторів ► вантажного автомобіля ГАЗ-53 Разом	?	?	?				?
		?	?	?				?

Необхідно:

1. Відкрити у Виробничому звіті аналітичні рахунки до субрахунку 2341 «Ремонтна майстерня»:

- капітальний ремонт трактора Т-74, № 10;
- поточний ремонт трактора Т-150, № 5;
- поточний ремонт автомобіля ГАЗ-53, №15.

2. Визначити кореспонденцію рахунків на підставі господарських операцій і скласти Виробничий звіт за звітний місяць.

3. Розподілити загальновиробничі витрати ремонтної майстерні (операція 9).

4. Визначити фактичну вартість ремонту за кожним об'єктом.

5. Зробити записи у Виробничому звіті за кредитом субрахунку 2341 і закрити його.

6. На підставі Виробничого звіту зробити записи у Зведену відомість (ф. № 10.3д с.-г.) та Журнал-ордер № 10.3 с.-г.

Примітка: капітальний і поточний ремонт тракторів і автомобіля розпочався і закінчився у звітному місяці.

Задача 3. Облік і обчислення собівартості виконаних робіт вантажним автотранспортом

Методичні вказівки

Облік витрат на утримання вантажного автотранспорту ведеться на одному аналітичному рахунку незалежно від кількості, видів, вантажопідйомності та характеристики кузова машин.

Перевезення вантажів обліковують у тонно-кілометрах, а роботу спеціальних машин та обсяг перевезень людей вантажним автотранспортом — в машино-годинах, кількість яких у кінці звітного періоду перераховують у машино-дні.

Для визначення собівартості виконаних робіт спочатку розраховують собівартість машино-дня роботи вантажного автотранспорту. Для цього всі витрати на його утримання діляться на кількість машино-днів, відпрацьованих на всіх видах робіт, що дає змогу відокремити витрати, пов'язані з перевезенням людей. Решта витрат становитиме собівартість робіт з перевезення вантажів, для визначення якої витрати на перевезення вантажів ділять на обсяг виконаних робіт у тонно-кілометрах (калькуляційною одиницею роботи є 10 тонно-кілометрів). Щомісяця фактичні витрати списуються на відповідні об'єкти.

Аналітичний облік витрат і виконаних робіт вантажного автотранспорту ведуть у Виробничому звіті по інших виробництвах (ф. № 10.3б с.-г.).

Питання для самоперевірки

1. Завдання обліку витрат і виконаних робіт вантажним автотранспортом.
2. Первинний облік витрат вантажного автотранспорту.
3. Первинний облік виконаних робіт вантажним автотранспортом.
4. Аналітичний облік витрат і виконаних робіт вантажним автотранспортом.
5. Статті виробничих витрат з обліку робіт вантажного автотранспорту.
6. Обчислення собівартості 10 т/км роботи вантажного автотранспорту.
7. Сформулювати господарські операції за такою кореспонденцією рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т
2342	209	2342	13
2342	203	231, 232, 233	2342
2342	22	2341, 2343	2342
2342	2341	20	2342
2342	2343	91	2342
2342	631	949	2342
2342	661	151	2342
2342	65	377	2342
2342	372	93	2342
2342	685		

Навчальний матеріал: виписка з Виробничого звіту по інших виробництвах (ф. № 10.36 с.-г.) ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітнього місяця за субрахунком 2342 «Вантажний автотранспорт» (табл. 7.4); реєстр господарських операцій з обліку витрат і виконаних робіт вантажним автотранспортом у ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200_ р. (табл. 7.5); Виробничий звіт — 1 бланк; Журнал-ордер № 10.3 с.-г. — 1 бланк.

Таблиця 7.4

Виписка із Виробничого звіту по інших виробництвах (ф. № 10.36 с.-г.) ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітнього місяця за субрахунком 2342 «Вантажний автотранспорт»

№ пор.	Стаття виробничих витрат, надані послуги	Сума, грн
1	Заробітна плата	72 400
2	Відрахування на соціальні заходи:	
	► на випадок тимчасової втрати працездатності	1810
	► на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття	1810
	► до Пенсійного фонду	23 168
	► на загальнообов'язкове соціальне страхування від нещасного випадку	144,80
3	Нафтопродукти	66 982,2
4	Амортизація основних засобів	11 929,5
5	Поточний ремонт основних засобів	2600
6	Будівельні матеріали	210
7	Малоцінні та швидкозношувані предмети	450
	Разом за дебетом рахунку	181 504,5

№ пор.	Стаття виробничих витрат, надані послуги	Сума, грн
8	Послуги автотранспорту за фактичною собівартістю 1 т/км списано:	
	у рослинництві на:	
	► озиму пшеницю — 11 138 т/км	4009,6
	► цукровий буряк — 39 478 т/км	14212
	► соняшник — 1708 т/км	615,2
	Разом 52 324 т/км	18 836,8
	у тваринництві на:	
	► основне стадо великої рогатої худоби — 70 648 т/км	25 433,6
	► молодняк великої рогатої худоби — 99 330 т/км	35 759,08
	► свиней — 5486 т/км	1974,99
	Разом 175 464 т/км	63 167,67
	► загальновиробничі витрати рослинництва — 3928 т/км	1414
	► загальновиробничі витрати тваринництва — 2638 т/км	950
	Разом 6566 т/км	2364
	► промислові виробництва:	
	олійниця — 65 100 т/км	23 436
	будівництво — 42 500 т/км	15 300
	реалізацію — 162 225 т/км	58 400,03
	Всього за кредитом рахунку 504 179 т/км	181 504,5

Таблиця 7.5

**Реєстр господарських операцій з обліку витрат і виконаних робіт
вантажним автотранспортом у ПСП «Слобожанське»
за звітний місяць 200_р.**

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
1	Накопичувальна відомість обліку роботи вантажного автотранспорту Нараховано оплату праці водіям вантажного автотранспорту			191,52
2	Табель обліку робочого часу № 18 за 30 число звітного місяця Нараховано оплату праці диспетчеру та механіку автопарку			280,00
3	Реєстр додаткових господарських операцій Нараховано оплату праці водіям вантажного автотранспорту			7998,62
	Разом			8470,14
4	Зведена відомість нарахування та розподілу оплати праці та відрахувань від неї за об'єктами обліку Здійснено відрахування на соціальні заходи: ► на випадок тимчасової втрати працездатності ► на випадок безробіття ► до Пенсійного фонду ► на страхування від нещасного випадку			? ? ? ?
	Разом			?
5	Облікові листки тракториста-машиніста за звітний місяць Списано бензин А-76 з підзвіту водіїв на роботу вантажного автотранспорту			7201

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
6	Нараховано амортизацію на: а) автогараж за прямолінійним методом: ➤ первісна вартість — 35 042 грн ➤ ліквідаційна вартість — 1800 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної — 33 242 грн ➤ строк корисного використання — 80 років			?
	б) вантажні автомобілі (ГАЗ-52; ГАЗ-53; ЗІЛ-130; КАМАЗ) та автопричіп: ➤ первісна вартість — 102 938 грн ➤ ліквідаційна вартість — 2150 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної — 100 788 грн ➤ строк корисного використання — 8 років			?
	Разом			?
7	Бухгалтерська довідка Списано витрати з поточного ремонту автомобіля ГАЗ-53, виконаного у власній ремонтній майстерні			?
8	Рахунок-фактура № 444 за 30 число звітного місяця Списано витрати з поточного ремонту вантажних автомобілів, виконаного Харківським ремонтно-технічним підприємством			6015,08
9	Звіт про використання електроенергії Списано вартість електроенергії, використаної для потреб вантажного автотранспорту			1889,71
10	Накопичувальна відомість обліку роботи вантажного автотранспорту Списано послуги вантажних автомобілів за фактичною собівартістю 10 т/км (суму визначити): у рослинництві на: ➤ озиму пшеницю — 6000 т/км ➤ цукровий буряк — 11 000 т/км ➤ соняшник — 7000 т/км			?
	Разом 24 000 т/км			?
	у тваринництві на: ➤ основне молочне стадо — 13 397 т/км ➤ молодняк великої рогатої худоби — 12 000 т/км ➤ свиноферму — 8000 т/км			?
	Разом 33 397 т/км			?
	загальновиборничі витрати: ➤ рослинництва — 1015 т/км ➤ тваринництва — 339 т/км			?
	Разом 1354 т/км			?
	у промисловому виробництві: ➤ олійниця — 4500 т/км в обслуговуючих виробництвах: ➤ їдальня — 500 т/км			?
	капітальні інвестиції на: ➤ будівництво пекарні — 4364 т/км ➤ доставку придбаної сівалки — 237 т/км			?
	Разом 4601 т/км			?

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ доставку бензину А-76 — 203 т/км ➤ доставку племінного молодняка — 245 т/км ➤ збут — 14 800 т/км ➤ реалізацію за готівку працівникам підприємства — 200 т/км 			?
	Всього 83 800 т/км			

Необхідно:

1. Відкрити у Виробничому звіті по інших виробництвах (ф. № 10.3б с.-г.) аналітичний рахунок «Вантажний автотранспорт» до синтетичного рахунку 23 «Виробництво» субрахунку 234 «Допоміжні виробництва».
2. Визначити кореспонденцію рахунків господарських операцій з обліку витрат і наданих послугах вантажним автотранспортом.
3. Скласти Виробничий звіт за звітний місяць.
4. Визначити фактичну собівартість 10 т/км.
5. Визначити фактичну вартість послуг вантажного автотранспорту, віднесених на окремі об'єкти витрат і зробити записи у Виробничий звіт.
6. На підставі Виробничого звіту зробити записи у Зведену відомість (ф. № 10.3д с.-г.) та в Журнал-ордер № 10.3 с.-г.

Задача 4. Облік витрат і обчислення собівартості виконаних робіт живою тягловою силою

Методичні вказівки

Незважаючи на високий рівень механізації технологічних процесів у сільському господарстві ще не втратила свого значення жива тяглова сила — коні, яких використовують в основному для перевезення вантажів на невеликі відстані, для обробки присадибних ділянок працівників сільськогосподарських підприємств.

Витрати на утримання робочої худоби, виконаних робіт обліковують на аналітичному рахунку «Жива тяглова сила» у Виробничому звіті по інших виробництвах (ф. № 10.3б с.-г.).

Послуги живої тягової сили розподіляють щомісяця на споживачів пропорційно до кількості відпрацьованих робочих днів за плановою собівартістю одного робочого дня. Фактичну собівартість визначають у кінці року діленням загальної суми витрат на утримання живої тягової

сили (без вартості приплоду, гною та іншої побічної продукції) на кількість відпрацьованих робочих днів (без днів роботи на самообслуговуванні). Кількість відпрацьованих робочих днів визначають за даними документів. Собівартість однієї голови приплоду обчислюють за вартістю 60 кормо-днів утримання дорослих тварин. Собівартість одного кормо-дня визначають діленням усієї суми витрат щодо утримання робочої худоби на загальну кількість кормо-днів. Гній оцінюють за нормативно-розрахунковими цінами, вовну-линьку, волосся — за цінами можливої реалізації (використання).

Після визначення фактичної собівартості послуг живої тяглової сили і приплоду здійснюють коригування планової собівартості, відображеної протягом року, до рівня фактичної методом допроводки або «червоне сторно».

Питання для самоперевірки

1. Завдання обліку витрат і виконаних робіт живою тягловою силою.
2. Первинний облік витрат і виконаних робіт живою тягловою силою.
3. Обліково-технічна характеристика субрахунку 2344.
4. Статті виробничих витрат з обліку живої тяглової сили.
5. Кореспонденція рахунків з обліку живої тяглової сили.
6. Оцінка приплоду робочої худоби.
7. Обчислення собівартості кормо-дня.
8. Обчислення собівартості приплоду.
9. Обчислення собівартості одного робочого дня.
10. Сформулювати господарські операції за такою кореспонденцією рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т
2344	205, 207, 208, 209	20	2344
		21	2344
2344	22	231	2344
2344	661	232	2344
2344	65	233	2344
2344	372	234	2344
2344	13	91	2344
2344	685	92	2344
		93	2344

Навчальний матеріал: виписка з Виробничого звіту по інших виробництвах (ф. № 10.3б с.-г.) ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітного місяця 200_ р. за субрахунком 2344 «Жива тяглова сила» (табл. 7.6); реєстр господарських операцій з обліку витрат і виконаних робіт живою тягловою силою у ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200_ р. (табл. 7.7); бланк Виробничого звіту, бланк Журналу-ордера № 10.3 с.-г.

Таблиця 7.6

Виписка з Виробничого звіту по інших виробництвах (ф. № 10.36 с.-г.)
ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітнього місяця 200_р.
за субрахунком 2344 «Жива тяглова сила»

№ пор.	Стаття виробничі витрати, надані послуги, одержана продукція		Сума, грн
1	I. Виробничі витрати		
	Заробітна плата		9559,00
2	Відрахування на соціальні заходи		3555,95
3	Корми		6820,00
4	Амортизація основних засобів		1310,21
5	Малоцінні та швидкозношувані предмети		682,00
6	Медикаменти		638,00
	Разом		22 565,16
	II. Планова собівартість послуг робочих коней, наданих:		
	рослинництву:	робочих коне-днів	
	➤ цукровий буряк	250	1693,61
	➤ соняшник	175	1185,53
	Разом	425	2879,14
	тваринництву:		
	➤ основне молочне стадо	795	5385,68
	➤ молодняк великої рогатої худоби	950	6435,72
	➤ свиней	1050	7113,17
	Разом	2795	18 934,57
	Всього	3220	21 813,71
	III. Планова собівартість 1 робочого дня		6,77
	IV. Приплід робочих коней — 10 голів		2795
	V. Одержано гною — 12 т		120
	Всього за кредитом субрахунку «Жива тяглова сила»		24 728,71

Таблиця 7.7

Реєстр господарських операцій з обліку витрат і виконаних робіт живою тяговою силою у ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200_р.

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
1	Облікові листки праці та виконаних робіт Нараховано відрядно оплату праці працівникам, зайнятим на обслуговуванні робочої худоби			820,00
2	Зведена відомість нарахування та розподілу оплати праці Здійснено відрахування на соціальні заходи: ➤ на випадок тимчасової втрати працездатності ➤ на випадок безробіття ➤ до Пенсійного фонду ➤ на страхування від нещасного випадку			?
	Разом			?
3	Відомість нарахування амортизації Нараховано амортизацію на: а) конюшню за прямолінійним методом: ➤ первісна вартість — 18 399 грн ➤ ліквідаційна вартість — 1250 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 17 149 грн ➤ строк корисного використання — 80 років			?

Продовження табл. 7.7

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
	б) робочі тварини за прямолінійним методом: ➤ первісна вартість — 9720 грн ➤ строк корисного використання — 8 років			?
	Разом			
4	Відомість витрат кормів № 4 від 30 числа звітного місяця Списано з підзвіту Писаренка Ю.А. вартість витрачених кормів робочим коням: ➤ овес ➤ інші корми			90,00 530,00 620,00
	Разом			620,00
5	Акт на списання медикаментів № 9 від 30 числа звітного місяця Списано з підзвіту головного ветеринарного лікаря медикаменти, використані на лікування робочої худоби			58,00
6	Лімітно-забірна картка № 453 від 30 числа звітного місяця Відпущено з центрального складу костюми брезентові на конюшню			62,00
7	Облікові листки праці та виконаних робіт за звітний місяць Списано вартість робіт, виконаних робочою худобою за плановою собівартістю на: рослинництво: ➤ цукровий буряк — 55 робочих днів ➤ соняшник — 35 робочих днів			372,35 236,95 609,30
	Разом 90 робочих днів			609,30
	тваринництво: ➤ основне молочне стадо — 80 робочих днів ➤ молодняк великої рогатої худоби — 60 робочих днів ➤ свиней — 50 робочих днів			541,60 406,20 338,50
	Разом 190 робочих днів			1286,30
	Всього 280 робочих днів			1895,60
8	Одержано гною, 2 т			20,00
9	Відомість № 13 розподілу калькуляційних різниць Списано калькуляційні різниці між плановою та фактичною собівартістю послуг і приплоду робочих коней на: рослинництво: ➤ цукровий буряк ➤ соняшник			? ? ?
	Разом			?
	тваринництво: ➤ основне молочне стадо ➤ молодняк великої рогатої худоби ➤ свиней			? ? ?
	Разом			?
	Приплід робочих коней			?
	Всього			?

Необхідно:

1. Відкрити у Виробничому звіті аналітичний рахунок «Жива тяглова сила» до синтетичного рахунку 23 «Виробництво» субрахунку 234 «Допоміжні виробництва».
2. Визначити кореспонденцію рахунків на підставі господарських операцій з обліку витрат і виконаних робіт живою тягловою силою.
3. Скласти Виробничий звіт.
4. Визначити фактичну собівартість одного кормо-дня.
5. Визначити фактичну собівартість однієї голови і всього приплоду.
6. Визначити фактичну собівартість одного робочого дня. Розрахунки виконати за допомогою форми, наведеної в макеті табл. 7.8.
7. Визначити калькуляційну різницю між плановою та фактичною собівартістю послуг робочих коней і розподілити її між споживачами послуг. Розрахунок виконати за формою, наведеною в макеті табл. 7.9.

Таблиця 7.8

Калькуляція собівартості послуг і приплоду робочих коней

№ пор.	Показник	На початок звітнього періоду	За звітний період	З початку року
1	Фактичні витрати на утримання робочих коней, грн			
2	Кількість кормо-днів			
3	Кількість голів приплоду			
4	Виконано робочих днів			
5	Вартість гною, грн			
6	Фактична собівартість 1 кормо-дня, грн	×	×	
7	Фактична собівартість 1 голови приплоду робочих коней, грн	×	×	
8	Фактична собівартість всього приплоду, грн	×	×	
9	Віднесено витрат на собівартість робочих днів (витрати на утримання робочих коней за мінусом собівартості приплоду та гною), грн	×	×	
10	Собівартість 1 робочого дня			

Примітка: кількість кормо-днів на початок звітнього періоду 4478, а за звітний період — 397.

Таблиця 7.9

Відомість розподілу калькуляційних різниць між фактичною і плановою собівартістю послуг і приплоду робочих коней, грн

№ пор.	Об'єкти споживання послуг робочих коней	Кількість робочих днів	Собівартість робочих днів		Калькуляційна різниця	Кореспондуючі рахунки	
			планова	фактична		Д-т	К-т
1	Рослинництво:						
	► цукрові буряки	305					
	► соняшник	210					
	Разом	515					

№ пор.	Об'єкти споживання послуг робочих коней	Кількість робочих днів	Собівартість робочих днів		Калькуляційна різниця	Кореспондуючі рахунки	
			планова	фактична		Д-т	К-т
2	Тваринництво: ➤ основне молочне стадо ➤ молодняк ВРХ ➤ свині	875 1010 1100					
	Разом	2985					
	Всього	3500					
	Приплід робочих коней	10					

Задача 5. Облік витрат на утримання тракторів, сільськогосподарської техніки та транспортних робіт тракторного парку

Методичні вказівки

Облік витрат на утримання сільськогосподарської техніки ведуть протягом року на **рахунку 91 «Загальновиробничі витрати»**. Аналітичні рахунки відкривають у розрізі видів машин (трактори, зернові комбайни, спеціальні комбайни, ґрунтообробні посівні машини тощо). До складу витрат відносять оплату праці працівників, що займаються обслуговуванням конкретних машин (без оплати праці трактористів, які працюють на цих машинах), амортизацію, витрати на ремонт тощо. У кінці року ці витрати відносять на окремі об'єкти витрат прямо (за спеціальними машинами) або розподіляють пропорційно до обсягу виконаних робіт у фізичних, а за тракторами — в умовних еталонних гектарах (між сільськогосподарськими, транспортними та будівельними роботами).

Витрати на виконання транспортних робіт тракторним парком, до складу яких входять оплата праці, відрахування на соціальні заходи, паливне та інші витрати обліковують за дебетом окремого аналітичного рахунку, який відкривається в межах рахунку 91 «Загальновиробничі витрати». За кредитом цього аналітичного рахунку відображують вартість транспортних робіт за плановою собівартістю одного еталонного гектара, яку відносять на відповідні об'єкти обліку, виходячи з обсягів перевезень.

Питання для самоперевірки

1. Економічний зміст витрат на утримання сільськогосподарської техніки та транспортні роботи тракторного парку.
2. Первинний облік витрат і виконаних робіт машинно-тракторним парком.
3. Обліково-технічна характеристика субрахунку 915 «Витрати на утримання та експлуатацію машин і обладнання».

4. Аналітичний облік витрат і виконаних робіт машинно-тракторним парком.

5. Кореспонденція рахунків з обліку витрат на утримання сільськогосподарської техніки та транспортні роботи тракторного парку.

6. Статті виробничих витрат.

7. Регістри синтетичного та аналітичного обліку витрат на утримання та експлуатацію машин і обладнання.

8. Порядок розподілу витрат на утримання тракторів, робочих машин, комбайнів.

9. Порядок визначення фактичної собівартості транспортних робіт тракторного парку та списання калькуляційних різниць.

10. Сформулювати господарські операції за такою кореспонденцією рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
915	13	915	65	208	915
915	201	915	66	209	915
915	203	915	68		
915	205	151	915	231	915
915	207	201	915	232	915
915	234	203	915	233	915
915	63	205	915	91	915
915	64	207	915	903	915

Навчальний матеріал: виписка з Виробничого звіту по інших виробництвах (ф. № 10.3б с.-г.) ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітнього місяця 200_ р. (табл. 7.10); реєстр господарських операцій з обліку витрат на утримання тракторів, сільськогосподарської техніки та транспортних робіт тракторного парку в ПСП «Слобожанське» за звітній місяць 200__ р. (табл. 7.11); бланк Виробничого звіту (ф. № 10.3б с.-г.); бланк Журналу-ордера № 10.3 с.-г.

Таблиця 7.10

Виписка з Виробничого звіту по інших виробництвах (ф. № 10.3б с.-г.) ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітнього місяця 200_ р. з обліку витрат на утримання тракторів, сільськогосподарської техніки та транспортних робіт тракторного парку субрахунку 915 «Витрати на утримання та експлуатацію машин і обладнання»

№ пор.	Об'єкти витрат Стаття виробничі витрати, виконані роботи	Транспортні роботи тракторного парку	Витрати на утримання		
			комбайнів		
			тракторів	зернових	бурякозбиральних
1	Оплата праці	16 957,04			
2	Відрахування на соціальні заходи	6308,02			
3	Паливо	89 604,45			
4	Амортизація основних засобів		37 210,37	13 675,16	5163,72
5	Поточний ремонт		15 486,38	6000,00	1300,00
	Разом витрат	112 869,51	52 696,75	19 675,16	6463,72
6	Відпрацьовано на транспортних роботах, 10044,9 ет. га	120 538,80			
7	Площа, з якої зібрано врожай, га			300	

Таблиця 7.11

Реєстр господарських операцій з обліку витрат на утримання тракторів, сільськогосподарської техніки та транспортних робіт тракторного парку в ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200_ р., грн

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Об'єкти обліку			
		Д-т	К-т	транспортні роботи	утримання тракторів	утримання комбайнів	утримання робочих машин
1	Подорожній листок трактора № 311 від 1.06 Нараховано оплату праці трактористу-машиністу за транспортування аміачної селітри під озиму пшеницю. Змінний еталонний виробіток становить 4,9 ет. га			5,30			
2	Накопичувальна відомість обліку використання машинно-тракторного парку Нараховано оплату праці трактористам машиністам за транспортування вантажів			876,92			
3	Розрахунок бухгалтерії Нараховано оплату праці за період відпустки трактористу-машиністу Прокопенку Л.В.				142,78		
	Разом (операція 1+2)			882,22	142,78		
4	Зведена відомість нарахування та розподілу оплати праці та відрахувань від неї за об'єктами обліку Здійснено відрахування на соціальні заходи: <ul style="list-style-type: none"> ➤ на випадок тимчасової втрати працездатності ➤ на випадок безробіття ➤ до Пенсійного фонду ➤ на страхування від нещасного випадку 			?	?		
	Разом			?	?		
5	Подорожній листок трактора № 034 Списано дизельне паливо на транспортні роботи тракторного парку (25 кг за ціною 2,10 грн)			52,50			
6	Подорожній листок трактора Списано дизельне паливо на транспортні роботи тракторного парку (3100 кг за ціною 2,10 грн)			6510,00			
	Разом			6562,50			

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Об'єкти обліку			
		Д-т	К-т	транспортні роботи	утримання тракторів	утримання комбайнів	утримання робочих машин
7	Розрахунок нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів за прямолінійним методом Нараховано амортизацію на: а) трактори: ➤ первісна вартість — 257 220 грн ➤ ліквідаційна вартість — 2800 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 254 420 грн ➤ строк корисного використання — 8 років				?		
	б) комбайни зернові: ➤ первісна вартість — 124 102 грн ➤ ліквідаційна вартість — 1000 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 123 102 грн ➤ строк корисного використання — 8 років					?	
	в) робочі машини й обладнання: ➤ первісна вартість — 71 575 грн ➤ ліквідаційна вартість — 1250 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 70 325 грн ➤ строк корисного використання — 8 років						?
	г) бурякозбиральні комбайни: ➤ первісна вартість — 41 610 грн ➤ ліквідаційна вартість — 300 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 41 310 грн ➤ строк корисного використання — 8 років					?	
	Разом				?	?	?

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Об'єкти обліку			
		Д-т	К-т	транспортні роботи	утримання тракторів	утримання комбайнів	утримання робочих машин
8	Розрахунок бухгалтерії Списано витрати із закінченого ремонту тракторів у ремонтній майстерні господарства				?		
9	Відомість дефектів № 77 Списано запасні частини, витрачені на технічне обслуговування тракторів у польових умовах				2023,00		
10	Розрахунок бухгалтерії та Накопичувальна відомість обліку використання машинно-тракторного парку Списано вартість транспортних робіт тракторів з перевезення вантажів (за плановою собівартістю еталонних гектарів. Планова собівартість 1 ет. га 12 грн): <ul style="list-style-type: none"> ➤ аміачної селітри під озиму пшеницю — 4,9 ет. га ➤ зернових відходів — 64,2 ет. га ➤ загальновиробничого призначення галузі рослинництва — 63 ет. га ➤ загальновиробничих витрат усіх напрямів діяльності — 58 ет. га ➤ населенню за готівку — 35 ет. га ➤ стороннім організаціям — 177 ет. га ➤ на будівництво пекарні — 31 ет. га 			?	?	?	?
	Разом 433,1 ет. га			?			
11	Відомість розподілу витрат Списано витрати на утримання тракторів на: <ul style="list-style-type: none"> ➤ транспортні роботи тракторного парку — 10 478 ет. га ➤ сільськогосподарські роботи в рослинництві: <ul style="list-style-type: none"> ▫ озима пшениця — 930 ет. га ▫ соняшник — 750 ет. га ▫ цукровий буряк — 1207 ет. га 				?	?	?
	Разом 2887 ет. га				?		
	Всього 13 365 ет. га				?		

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Об'єкти обліку			
		Д-т	К-т	транспортні роботи	утримання тракторів	утримання комбайнів	утримання робочих машин
12	Відомість розподілу витрат Списано витрати на утримання робочих машин пропорційно до еталонних гектарів на сільськогосподарські роботи:						
	► озима пшениця — 930 ет. га						?
	► сояшник — 750 ет. га						?
	► цукровий буряк — 1207 ет. га						?
	Разом 2887 ет. га						?
13	Відомість розподілу витрат Списано витрати на утримання зернових комбайнів пропорційно до площі, з якої зібрано врожай:						
	► озима пшениця — 200 га					?	
	► сояшник — 100 га					?	
	Разом 300 га					?	
14	Відомість розподілу витрат Списано витрати на утримання бурякозбиральних комбайнів					?	
15	Розрахунок списання калькуляційних різниць Списано калькуляційні різниці між плановою і фактичною собівартістю транспортних робіт тракторного парку з перевезення вантажів:						
	► зернових відходів — 64,2 ет. га			?			
	► аміачної селітри під озиму пшеницю — 4,9 ет. га			?			
	► лісоматеріалів — 2183 ет. га			?			
	► добрив — 417 ет. га			?			
	► загальновиробничого призначення галузі рослинництва — 257 ет. га			?			
	► загальновиробничих витрат усіх напрямів діяльності — 2700 ет. га			?			
	► населенню за готівку — 622 ет. га			?			
► стороннім організаціям — 4083,9 ет. га			?				
► на будівництво пекарні — 146 ет. га			?				
	Разом 10 478 ет. га			?			

Необхідно:

1. Відкрити у Виробничому звіті по інших виробництвах (ф. № 10.36 с.-г.) аналітичні рахунки: «Транспортні роботи тракторного парку», «Витрати на утримання тракторів», «Витрати на утримання комбайнів», «Витрати на утримання робочих машин».

2. Здійснити записи у Виробничому звіті ф. № 10.36 с.-г. за звітний місяць 200_ р. і нарастаючим підсумком з початку року в розрізі статей виробничих витрат.

3. Скласти Відомість розподілу витрат на утримання тракторів за формою, наведеною в табл. 7.12.

4. Скласти Відомість розподілу витрат на утримання робочих машин за формою, наведеною в табл. 7.13.

5. Скласти Відомість розподілу витрат на утримання зернових комбайнів за формою, наведеною в табл. 7.14.

6. Скласти бухгалтерську довідку на списання витрат на утримання бурякозбирального комбайну на цукровий буряк.

7. Скласти Розрахунок визначення фактичної собівартості транспортних робіт тракторного парку за формою, наведеною в табл. 7.15.

8. Скласти Розрахунок списання калькуляційних різниць між плановою і фактичною собівартістю транспортних робіт тракторного парку за формою, наведеною в табл. 7.16.

9. Підрахувати підсумки у Виробничому звіті з врахуванням суми коригування і записати до Журналу-ордера № 10.3 с.-г.

Таблиця 7.12

Відомість розподілу витрат на утримання тракторів

№ пор.	Об'єкти витрат	Обсяг виконаних робіт, ет. га	Витрати на утримання тракторів до розподілу, грн			Кореспондуючий рахунок
			з початку року	за місяць	Разом	
	Сільськогосподарські роботи:					
1	► озима пшениця	930				
2	► сояшник	750				
3	► цукровий буряк	1207				
	Разом	2887				
4	Транспортні роботи тракторів	10 478				
	Всього виконано робіт	13 365				
	Коефіцієнт розподілу					

Таблиця 7.13

**Відомість розподілу витрат на утримання
робочих машин**

№ пор.	Об'єкти витрат	Обсяг виконаних робіт, ет. га	Витрати на утримання робочих машин до розподілу, грн			Кореспондуючий рахунок
			з початку року	за місяць	Разом	
	Сільськогосподарські роботи:					
1	► озима пшениця	930				
2	► соняшник	750				
3	► цукровий буряк	1207				
	Разом	2887				
	Коефіцієнт розподілу					

Таблиця 7.14

**Відомість розподілу витрат на утримання
зернових комбайнів**

№ пор.	Об'єкти витрат	Зібрана площа, га	Витрати на утримання зернових комбайнів до розподілу, грн			Кореспондуючий рахунок
			з початку року	за місяць	Разом	
1	Озима пшениця	200				
2	Соняшник	100				
	Разом	300				
	Коефіцієнт розподілу					

Таблиця 7.15

**Розрахунок визначення фактичної собівартості
транспортних робіт тракторного парку**

№ пор.	Показник	Сума, грн
1	Фактичні витрати на виконання транспортних робіт	
2	Фактичний обсяг виконаних транспортних робіт, ет. га	
3	Фактична собівартість 1 ет. га	
4	Планова собівартість 1 ет. га	
5	Калькуляційна різниця між плановою і фактичною собівартістю 1 ет. га	
6	Калькуляційна різниця між плановою і фактичною собівартістю загального обсягу виконаних транспортних робіт	

Розрахунок списання калькуляційних різниць між фактичною і плановою собівартістю транспортних робіт тракторного парку

№ пор.	Споживачі транспортних послуг	Обсяг виконаних робіт, ет. га			Собівартість, грн		Сума коригування, грн		Кореспондуючий рахунок
		з початку року	за місяць	Разом	план	фактично	економія (-)	перевитрата (+)	
	Перевезення вантажів:								
1	▶ зернових відходів	—	64,2	64,2					
2	▶ лісоматеріалів	2183	—	2183					
3	▶ добрив	417	—	417					
4	▶ загальновиробничого призначення галузі рослинництва	194	63	257					
5	▶ загальновиробничих витрат усіх напрямів діяльності	2642	58	2700					
6	▶ населенню за готівку	587	35	622					
7	▶ стороннім організаціям	3906,9	177	4083,9					
8	▶ на будівництво пекарні	115	31	146					
9	▶ аміачної селітри під озиму пшеницю	—	4,9	4,9					
	Разом	10 044,9	433,1	10 478					

Задача 6. Облік загальновиробничих витрат

Методичні вказівки

Загальновиробничі витрати — це витрати на організацію виробництва та управління окремими галузями виробництва, а також різні виробничі витрати, які не можна віднести безпосередньо на певну культуру або вид продукції, бо вони належать до галузі чи окремого виробництва, підрозділу.

Облік загальновиробничих витрат ведуть на *рахунок 91 «Загальновиробничі витрати»*, який у сільськогосподарських підприємствах може мати такі субрахунки:

- 911** «Загальновиробничі (цехові) витрати рослинництва»;
- 912** «Загальновиробничі (цехові) витрати тваринництва»;
- 913** «Загальновиробничі (цехові) витрати промислових виробництв»;
- 914** «Загальновиробничі витрати всіх напрямів діяльності».

За дебетом рахунку 91 відображують суму визнаних витрат, а за кредитом, відповідно до розподілу, списання їх на рахунок 23 «Виробництво».

Аналітичний облік ведеться за місцями виникнення, центрами відповідальності та статтями витрат.

Загальновиробничі витрати облічують на вказаних субрахунках за такими статтями.

За статтею «Матеріальні витрати» враховують витрати на утримання будівель, споруд, інвентарю, включаючи польові стани, легкового авто-транспорту; вартість палива, будматеріалів, запчастин, малоцінних та швидкозношуваних предметів, що використовуються на господарські потреби цехів, бригад, ферм тощо. Дебетують рахунок 91 і кредитують рахунки 20 і 22 (після перегруповання — 80). На цю статтю відносять також витрати за рахунок господарства на відшкодування утримання транспортних засобів спеціалістів, які використовуються ними для службових цілей. Дебетують рахунок 91 і кредитують рахунки 20 та 80. Окремим елементом матеріальних витрат є транспортне обслуговування робіт всередині господарства: перевезення сільськогосподарських машин та інвентарю, води та палива для тракторів і комбайнів, різних матеріалів, а також працівників господарства на польові стани, в бригади, на ферми. Дебетують рахунок 91 і кредитують рахунок 23.

За статтею «Витрати на оплату праці» обліковують основну та додаткову оплату праці працівників апарату управління галузю відповідно до номенклатури посад апарату управління, основну і додаткову оплату праці персоналу: інженерів-енергетиків, зоотехніків-селекціонерів, агролісомеліораторів, інженерів-гідротехніків, технологів, ветфельдшерів, бригадирів, обліковців, завідувачів ферм, ветсанітарів та ін. На суму нарахованої оплати праці дебетують рахунок 91 і кредитують рахунок 66 (81).

За статтею «Відрахування на соціальні заходи» обліковують відрахування на пенсійне забезпечення, соціальне страхування, страхові внески на випадок безробіття від нарахованої оплати працівників апарату управління галузі (цеху), бригади та іншого персоналу. Дебетують рахунок 91 і кредитують рахунок 65 «Розрахунки за страхуванням» (82).

За статтею «Амортизація» відображують суму амортизаційних відрахувань на основні засоби, нематеріальні активи та інші необоротні активи загальногалузевого призначення. Дебетують рахунок 91 і кредитують рахунок 13 (83).

На статтю «Інші витрати» відносять платежі зі страхування основних засобів загальногалузевого призначення, винагороди за винаходи і раціоналізаторські пропозиції, витрати на відраядження, плату стороннім організаціям за пожежну та сторожову охорону, витрати на операційну оренду необоротних активів загальновиробничого призначення, інші

витрати, не включені до попередніх статей. Цю саму статтю використовують для обліку витрат на забезпечення нормальних умов праці і техніки безпеки: влаштування і утримання дезінфекційних камер, душових, лазень, забезпечення спецодягом і спецвзуттям, захисними пристроями, придбання довідників і плакатів з охорони праці, організації лекцій і доповідей з правил техніки безпеки. Дебетують рахунок 91, кредитують рахунки 20, 22, 65, 80, 81 та ін. (84).

Загальновиробничі витрати розподіляють на об'єкти обліку витрат пропорційно до загальної суми витрат без вартості насіння (в рослинництві), кормів (у тваринництві), матеріалів і напівфабрикатів (у промислових виробництвах).

Питання для самоперевірки

1. Економічний зміст витрат з організації виробництва і управління.
2. Види витрат з організації виробництва і управління.
3. Зміст цехових, бригадних і галузевих витрат.
4. Статті виробничих витрат з обліку загальновиробничих витрат.
5. Аналітичний облік загальновиробничих витрат.
6. Відображення загальновиробничих витрат у регістрах бухгалтерського обліку.
7. Обліково-технічна характеристика рахунку 91 «Загальновиробничі витрати».
8. Порядок розподілу загальновиробничих витрат.
9. Сформулювати господарські операції за такою кореспонденцією рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
91	131	91	22	91	66
91	132	91	27	91	68
91	133	91	30	91	80
91	201	91	31	91	81
91	203	91	39	91	82
91	205	91	63	91	83
91	207	91	64	91	84
91	208	91	65	23	91
91	209				

Навчальний матеріал:

виписки з Виробничого звіту по загальновиробничих витратах (ф. № 10.Зв с.-г.) сільськогосподарського підприємства ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітного місяця 200_ р. з обліку загальновиробничих витрат рослинництва і тваринництва (табл. 7.17 і 7.18); реєстр господарських операцій з обліку загальновиробничих витрат в ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200_ р. (табл. 7.19); виписка з Виробничого звіту по загальновиробничих витратах (ф. № 10.Зв с.-г.) ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітного місяця 200__ р. з обліку загальновиробничих витрат усіх напрямів діяльності (табл. 7.20); реєстр господарських операцій з обліку загальновиробничих витрат усіх напрямів діяльності в ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200__ р. (табл. 7.21); дані про базу

розподілу накладних витрат з організації виробництва та управління структурних підрозділів (загальновиробничі витрати) за об'єктами калькуляції за 200_р.; бланк Виробничого звіту по загальновиробничих витратах (ф. № 10.3в с.-г.); бланк Зведеної відомості (ф. № 10.3д с.-г.) до Журналу-ордера № 10.3 с.-г.; бланк Журналу-ордера № 10.3 с.-г.; Оборот-на відомість (ф. № 10.3е. с.-г.).

Таблиця 7.17

Виписка з Виробничого звіту по загальновиробничих витратах (ф. № 10.3в с.-г.) ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітнього місяця 200_р. з обліку загальновиробничих витрат рослинництва

№ пор.	Стаття виробничих витрат	Сума, грн
1	Витрати на управління виробництвом:	
	► оплата праці	6800,00
	► відрахування на соціальні заходи	2529,60
	► витрати на відрядження	1480,00
	Разом	10 809,60
2	Амортизація основних засобів	1372,41
3	Витрати на утримання, експлуатацію та ремонт основних засобів:	
	► оплата праці	850,00
	► відрахування на соціальні заходи	316,20
	► вартість витрачених матеріальних цінностей:	
	► матеріали	945,00
	► паливо	855,00
	► будівельні матеріали	1185,00
	► запасні частини	4344,91
	► послуги допоміжних виробництв:	
► вантажний автотранспорт	1414,00	
► тракторний парк	2328,00	
	Разом	12 238,11
4	Утримання виробничих приміщень	
	► електроенергія	598,05
5	Витрати на обслуговування виробничого процесу:	
	► оплата праці	900,00
	► відрахування на соціальні заходи	334,80
	Разом	1234,80
6	Витрати на охорону праці, техніку безпеки:	
	► вартість матеріалів	85,00
	► послуги сторонніх організацій	218,00
	Разом	303,00
	Всього витрат	26 555,97

Таблиця 7.18

Виписка з Виробничого звіту по загальновиробничих витратах (ф. № 10.3в с.-г.) ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітнього місяця 200_р. з обліку загальновиробничих витрат тваринництва

№ пор.	Стаття виробничих витрат	Сума, грн
1	Витрати на управління виробництвом:	
	► оплата праці	7670,63
	► відрахування на соціальні заходи	2853,47
	► витрати на відрядження	298,26
	Разом	10 822,36

№ пор.	Стаття виробничих витрат	Сума, грн
2	Амортизація основних засобів	2660,13
3	Витрати на утримання, експлуатацію та ремонт основних засобів: <ul style="list-style-type: none"> ► оплата праці ► відрахування на соціальні заходи ► вартість витрачених матеріальних цінностей: <ul style="list-style-type: none"> ▸ матеріали ▸ паливо ▸ будівельні матеріали ▸ запасні частини ► послуги допоміжних виробництв: <ul style="list-style-type: none"> ▸ вантажний автотранспорт 	5000 1860,00 3185,00 4580,00 2250,00 885,00 950,00
	Разом	18 710,00
4	Утримання виробничих приміщень <ul style="list-style-type: none"> ► електроенергія 	4066,95
5	Витрати на обслуговування виробничого процесу: <ul style="list-style-type: none"> ► оплата праці ► відрахування на соціальні заходи 	850,00 316,20
	Разом	1166,20
6	Витрати на охорону праці, техніку безпеки: <ul style="list-style-type: none"> ► вартість матеріалів ► послуги сторонніх організацій 	1390,00 4610,00
	Разом	6000,00
	Всього витрат	43 425,64

Таблиця 7.19

**Реєстр господарських операцій з обліку загальновиробничих витрат
в ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200_р.**

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума загально-виробничих витрат, грн	
		Д-т	К-т	у рос-линни-цтві	у тваринни-цтві
1	Табель обліку робочого часу № 18 Нараховано оплату праці персоналу загальновиробничого призначення: <ul style="list-style-type: none"> ► головному агроному ► головному зоотехніку ► бригадиру рослинницької бригади 			272,00 — 200,00	215,33 —
	Разом			472,00	215,33
2	Реєстр додаткових операцій. Табель обліку робочого часу Нараховано оплату праці: <ul style="list-style-type: none"> ► персоналу загальновиробничого призначення галузі рослинництва ► персоналу загальновиробничого призначення галузі тваринництва 			310,00 —	— 482,47
	Разом			310,00	482,47
3	Наказ керівника № 181 від 01.06 поточного року та Розрахунок бухгалтерії Нараховано відпускні головному зоотехніку			—	250,39
	Всього (операції 1 + 2 + 3)			782,00	948,19

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума загально-виробничих витрат, грн	
		Д-т	К-т	у рос-линни-цтві	у тваринни-цтві
4	Зведена відомість нарахування та розподілу оплати праці та відрахувань від неї за об'єктами обліку Здійснено відрахування на соціальні заходи: <ul style="list-style-type: none"> ➤ на випадок тимчасової втрати працездатності ➤ на випадок безробіття ➤ до Пенсійного фонду ➤ на страхування від нещасного випадку 			?	?
	Разом			?	?
5	Розрахунок нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів за прямолінійним методом Нараховано амортизацію на: а) склад отрутохімікатів: <ul style="list-style-type: none"> ➤ первісна вартість — 34 729 грн ➤ ліквідаційна вартість — 875 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 33 854 грн ➤ строк корисного використання — 60 років 			?	
	б) зерносховище: <ul style="list-style-type: none"> ➤ первісна вартість — 75 880 грн ➤ ліквідаційна вартість — 1245 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 74 635 грн ➤ строк корисного використання — 80 років 			?	
	в) котельню для тваринництва: <ul style="list-style-type: none"> ➤ первісна вартість — 38 434 грн ➤ ліквідаційна вартість — 1500 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 36 934 грн ➤ строк корисного використання — 60 років 				?
	г) фуражний склад: <ul style="list-style-type: none"> ➤ первісна вартість — 68 250 грн ➤ ліквідаційна вартість — 2500 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 65 750 грн ➤ строк корисного використання — 60 років 				?
	д) гноєсховище: <ul style="list-style-type: none"> ➤ первісна вартість — 17 501 грн ➤ ліквідаційна вартість — 500 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 17 001 грн ➤ строк корисного використання — 25 років 				
	Разом			?	?

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума загально-виробничих витрат, грн	
		Д-т	К-т	у рос-линни-цтві	у тваринни-цтві
6	Лімітно-забірна картка на отримання матеріальних цінностей № 132 від 24 числа звітного місяця Списано вугілля для опалення будинку тваринників				250,00
7	Подорожній листок службового легкового автомобіля № 19010 від 15 числа звітного місяця Списано бензин АИ-93 на обслуговування автомашини головного агронома			84,00	
8	Авансовий звіт № 57 Списано витрати з відрядження бригадира рослинницької бригади Шевченка В.І.			120,00	
9	Авансовий звіт № 58 Списано витрати з відрядження головного зоотехніка Вакуленка М.М.				150,00
10	Лімітно-забірна картка № 134 від 27 числа звітного місяця Списано лісоматеріали твердої породи для поточного ремонту покрівлі будинку: ► тваринників ► польового стану			320,96	802,40
	Разом			320,96	802,40
11	Накопичувальна відомість обліку роботи вантажного автотранспорту. Бухгалтерська довідка Списано послуги автотранспорту на загально-виробничі витрати: ► рослинництва (1015 т/км) ► тваринництва (339 т/км)			?	—
	Разом			?	?
12	Лімітно-забірна картка № 460 від 25 числа звітного місяця Списано на загально-виробничі витрати з центрального складу халати бавовняні на: ► польовий стан ► кормоцех			127,75	237,25
	Разом			127,75	237,25
13	Звіт про використання електроенергії Списано спожиту електроенергію на загально-виробничі витрати тваринництва (5715 кВт·год)				?
14	Рахунок-фактура № 145 від 20 числа звітного місяця Списано послуги фірми «Захист» з встановлення сигналізації в будинку тваринників				58,33

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума загально-виробничих витрат, грн	
		Д-т	К-т	у рос-линни-цтві	у тваринни-цтві
15	Накопичувальна відомість обліку використання машинно-тракторного парку. Розрахунок бухгалтерії Списано вартість транспортних робіт (за плановою собівартістю еталонних гектарів) на загально-виробничі витрати рослинництва (63 ет. га)			?	
16	Розрахунок списання калькуляційних різниць Списано калькуляційні різниці між плановою і фактичною собівартістю транспортних робіт тракторного парку з перевезення вантажів загально-виробничого призначення галузі рос-линництва (257 ет. га)			?	
17	Бухгалтерська довідка Розподілено загально-виробничі витрати: ► рослинництва ► тваринництва			?	?
	Разом				

Таблиця 7.20

Виписка з Виробничого звіту по загально-виробничих витратах (ф. № 10.3в с.-г.) ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітнього місяця 200 р. з обліку загально-виробничих витрат усіх напрямів діяльності

№ пор.	Стаття виробничих витрат	Сума, грн
1	Утримання загально-виробничого персоналу всіх напрямів діяльності: ► витрати на оплату праці	6210,00
	► відрахування на соціальні заходи	2310,12
	Разом	8520,12
2	Витрати на утримання основних засобів: ► амортизація основних засобів загально-виробничих витрат усіх напрямів діяльності	45 972,63
3	Вартість витрачених матеріальних цінностей на загально-виробничі витрати усіх напрямів діяльності: ► матеріали	10 511,00
	► паливо	18 283,00
	► будівельні матеріали	6111,71
	► запасні частини	7145,00
	Разом	42 050,71
4	Інші загально-виробничі витрати всіх напрямів діяльності: ► електроенергія	3978,45
	► послуги машинно-тракторного парку	31 704,00
	Разом	35 682,45
	Всього витрат	132 225,91

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
	д) насосні станції: <ul style="list-style-type: none"> ➤ первісна вартість — 18 770 грн ➤ ліквідаційна вартість — 770 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 18 000 грн ➤ строк корисного використання — 25 років 			?
	е) водогін: <ul style="list-style-type: none"> ➤ первісна вартість — 618 548 грн ➤ ліквідаційна вартість — 1600 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 616 948 грн ➤ строк корисного використання — 60 років 			?
	ж) газопровід: <ul style="list-style-type: none"> ➤ первісна вартість — 341 744 грн ➤ ліквідаційна вартість — 500 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 341 244 грн ➤ строк корисного використання — 60 років 			?
	з) лінію теплофікації: <ul style="list-style-type: none"> ➤ первісна вартість — 129 342 грн ➤ ліквідаційна вартість — 300 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 129 042 грн ➤ строк корисного використання — 25 років 			?
	і) лінію каналізації: <ul style="list-style-type: none"> ➤ первісна вартість — 74 156 грн ➤ ліквідаційна вартість — 200 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 73 956 грн ➤ строк корисного використання — 15 років 			?
	к) вимірювальні прилади (ваги автомобільні та для зважування тварин): <ul style="list-style-type: none"> ➤ первісна вартість — 17 920 грн ➤ ліквідаційна вартість — 300 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 17 620 грн ➤ строк корисного використання — 10 років 			?
	Разом			?
5	Накладна (внутрішньогосподарського призначення) № 362 від 5 числа звітнього місяця 200_р. Списано відра оцинковані для обладнання стендів згідно з технікою безпеки			61,93
6	Рахунок-фактура № 145 від 20 числа звітнього місяця 200_р. Списано послуги фірми «Захист» зі встановлення сигналізації центрального складу			45,83

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
7	Звіт про використану електроенергію Списано спожиту електроенергію на загально-виробничі витрати усіх напрямів діяльності за фактичною собівартістю (5500 кВт)			?
8	Накопичувальна відомість обліку використання машинно-тракторного парку. Розрахунок бухгалтерії Списано вартість транспортних робіт (за плановою собівартістю 1 ет. га) на загальновиробничі витрати усіх напрямів діяльності (58 ет. га)			?
9	Розрахунок списання калькуляційних різниць Списано суму коригування між плановою і фактичною собівартістю транспортних робіт тракторного парку з перевезення вантажів на загальновиробничі витрати усіх напрямів діяльності (2642 ет. га)			?
10	Бухгалтерська довідка Розподілено загальновиробничі витрати усіх напрямів діяльності на: ➤ рослинництво ➤ тваринництво ➤ промислове виробництво			?
	Разом			?

Необхідно:

- Відкрити у Виробничому звіті (ф. № 10.3в с.-г.) аналітичні рахунки до рахунку 91 «Загальновиробничі витрати»: «Загальновиробничі витрати рослинництва», «Загальновиробничі витрати тваринництва», «Загальновиробничі витрати усіх напрямів діяльності».
- Скласти кореспонденцію рахунків на підставі переліку господарських операцій за звітний місяць 200_ р.
- Здійснити записи до Виробничого звіту за звітний місяць 200_ р. і з початку року за аналітичними рахунками, у розрізі статей виробничих витрат.
- Підрахувати підсумки в Виробничому звіті.
- Скласти Відомість розподілу загальновиробничих витрат відповідно до діючого порядку за формою, наведеною в табл. 7.22.
- На підставі Відомості розподілу загальновиробничих витрат зробити записи за кредитом рахунку до Виробничого звіту (ф. № 10.3в с.-г.)
- Скласти Зведену відомість (ф. № 10.3д с.-г.) до Журналу-ордеру № 10.3 с.-г. та Журнал-ордер № 10.3 с.-г.
- Здійснити записи до Оборотної відомості (ф. № 10.3е с.-г.).

Відомість розподілу загальновиробничих витрат

№ пор.	Об'єкт обліку	База розподілу, грн			Загально-виробничі витрати, грн	Загально-виробничі витрати всіх напрямів діяльності, грн	Разом	Кореспондуючий рахунок
		Прямі витрати	Вартість насіння, кормів, сировини	Прямі витрати за мінулом вартості насіння кормів сировини				
1	Рослинництво: ▶ озима пшениця ▶ соняшник ▶ цукровий буряк							
	Разом							
	Коефіцієнт розподілу	×	×	×		×		
2	Тваринництво: ▶ основне стадо великої рогатої худоби ▶ молодняк великої рогатої худоби ▶ свині							
	Разом							
	Коефіцієнт розподілу	×	×	×		×		
3	Промислове виробництво: ▶ переробка насіння соняшнику ▶ забій тварин на м'ясо							
	Разом							
	Всього							
	Коефіцієнт розподілу	×	×	×	×			

Задача 7. Облік адміністративних витрат

Методичні вказівки

Витрати, пов'язані з операційною діяльністю, які не включаються до собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), поділяють на адміністративні, витрати на збут та інші операційні витрати.

Адміністративні витрати, пов'язані з управлінням і обслуговуванням підприємства загалом, обліковують на активному **рахунку 92 «Адміністративні витрати»**.

Незважаючи на те, що адміністративні витрати не включаються до виробничої собівартості продукції, методика організації їх обліку аналогічна методиці обліку загальновиробничих витрат.

До адміністративних витрат відносять витрати на управління підприємством:

- загальні корпоративні витрати (організаційні витрати, витрати на проведення річних зборів, представницькі витрати тощо);
- витрати на службові відрядження і утримання апарату управління підприємством та іншого адміністративного персоналу;
- витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів адміністративного призначення (операційна оренда, страхування майна, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення, охорона);
- винагороди за професійні послуги (юридичні, аудиторські, з оцінки майна тощо);
- витрати на зв'язок (поштові, телеграфні, телефонні, телекс, факс тощо);
- амортизація нематеріальних активів адміністративного використання;
- витрати на врегулювання спорів у судових органах;
- податки, збори та інші передбачені законодавством обов'язкові платежі (крім податків, зборів та обов'язкових платежів, що включаються до виробничої собівартості продукції, робіт, послуг);
- плата за розрахунково-касове обслуговування та інші послуги банків;
- інші витрати адміністративного призначення.

Аналітичний облік ведеться за статтями витрат.

За статтею «Витрати на оплату праці апарату управління» обліковують відповідно до номенклатури посад нараховану оплату праці керівника підприємства, його заступників, головного інженера, працівників економічної та бухгалтерської служб, секретарів-друкарок та ін. Дебетують рахунок 92 і кредитують рахунок 66 (81).

За статтею «Відрахування на соціальні заходи» обліковують внески на соціальні заходи від нарахованої оплати праці працівників апарату управління. Дебетують рахунок 92 і кредитують рахунок 65 (82).

За статтею «Відрядження і переміщення» враховують витрати на відрядження працівників апарату управління, суми підйомних при переміщенні цих працівників і членів їх сімей. Дебетують рахунок 92 і кредитують рахунки 30,37 (84).

На статтю «Інші адміністративні витрати» відносять канцелярські, поштові і телеграфні витрати; вартість бланків планової, облікової та звітної документації, витрати на утримання адміністративних споруд (опалення, освітлення, водопостачання, амортизація і ремонт будівель), вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів й інвентарю, страхові платежі по будівлях; їх утримання і обслуговування технічних засобів управління (диспетчерського зв'язку, обчислювальних центрів); витрат на ремонт будівель та інвентарю, утримання службового легкового транспорту, винагороди за професійні послуги (юридичні, аудиторські), плата за розрахунково-касове обслуговування та інші послуги банків. Дебетують рахунок 92 «Адміністративні витрати» і кредитують рахунки: 13 «Знос необоротних активів»; 20 «Виробничі запаси»; 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»; 30 «Каса»; 31 «Рахунки в банках»; 64 «Розрахунки за податками й платежам»; 66 «Розрахунки з оплати праці»; 68 «Розрахунки за іншими операціями». Первинними докумен-

тами при відображенні накопичення адміністративних витрат є накладна, рахунки, авансові звіти, розрахунки бухгалтерії тощо. Списання адміністративних витрат на фінансові результати оформлюється довідкою (розрахунком) бухгалтерії, на підставі якої дебетується субрахунок 791 «Результат основної діяльності» і кредитується рахунок 92 «Адміністративні витрати».

Аналітичний облік адміністративних витрат слід вести у Виробничому звіті (ф. № 10.3г с.-г.) в розрізі статей витрат на обслуговування та управління підприємства. Виробничий звіт передбачає узагальнення сум витрат наростаючим підсумком з початку року. Такі дані необхідні для аналізу адміністративних витрат відповідно до складених розрахунків, кошторисів, при прогнозуванні тощо.

Питання для самоперевірки

1. Суть адміністративних витрат.
2. Аналітичний облік адміністративних витрат.
3. Відображення адміністративних витрат у регістрах бухгалтерського обліку.
4. Характеристика рахунку 92 «Адміністративні витрати».
5. Порядок списання адміністративних витрат.

Навчальний матеріал: виписка з Виробничого звіту по адміністративних витратах (ф. № 10.3г с.-г.) ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітного місяця з обліку адміністративних витрат (табл. 7.23); реєстр господарських операцій з обліку адміністративних витрат в ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200_ р. (табл. 7.24); бланк Виробничого звіту по адміністративних витратах (ф. № 10.3г с.-г.); бланк Журналу-ордера № 10.3 с.-г.

Таблиця 7.23

Виписка з Виробничого звіту по адміністративних витратах (ф. № 10.3г с.-г.) ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітного місяця 200_р. з обліку адміністративних витрат

№ пор.	Стаття виробничі витрати	Сума, грн
1	Утримання апарату управління:	
	► витрати на оплату праці	24 850,00
	► відрахування на соціальні заходи	9244,20
	► витрати на відрядження	821,00
	Разом	34 915,20
2	Витрати на утримання основних засобів:	
	► амортизація основних засобів адміністративного призначення	10 775,05
	► поточний ремонт	3187,10
	Разом	13 962,15
3	Інші витрати адміністративного призначення:	
	► електроенергія	871,50
	► послуги сторонніх організацій	12 062,00
	► витрати на зв'язок	6918,00
	► розрахунково-касове обслуговування	12 766,00
	Разом	32 617,50
	Всього витрат	81 494,85

**Реєстр господарських операцій з обліку адміністративних витрат
у ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200_р.**

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
1	Табелі обліку робочого часу № 18, 19 Нараховано оплату праці апарату управління			1368,91
2	Реєстр додаткових операцій. Табелі обліку робочого часу Нараховано оплату праці адміністративно-управлінському персоналу			1951,34
3	Наказ керівника № 181 від 01.06 поточного року. Розрахунок бухгалтерії Нараховано відпускні бухгалтеру			348,22
4	Листок непрацездатності. Розрахунок бухгалтерії Нараховано лікарняні за рахунок коштів підприємства (перших п'ять днів хвороби)			?
	Разом			?
5	Зведена відомість нарахування та розподілу оплати праці та відрахувань від неї за об'єктами обліку Здійснено відрахування на соціальні заходи: <ul style="list-style-type: none"> ➤ на випадок тимчасової втрати працездатності ➤ на випадок безробіття ➤ до Пенсійного фонду ➤ на страхування від нещасного випадку 			?
	Разом			?
6	Розрахунок нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів за прямолінійним методом Нараховано амортизацію на: а) центральну контору: <ul style="list-style-type: none"> ➤ первісна вартість — 648 375 грн ➤ ліквідаційна вартість — 2200 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 646 175 грн. ➤ строк корисного використання — 80 років 			?
	б) ГАЗ-24 «Волга»: <ul style="list-style-type: none"> ➤ первісна вартість — 25 348 грн ➤ ліквідаційна вартість — 800 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 24 548 грн ➤ строк корисного використання — 10 років 			?
	в) килими: <ul style="list-style-type: none"> ➤ первісна вартість — 940 грн ➤ ліквідаційна вартість — — грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 940 грн ➤ строк корисного використання — 15 років 			?
	г) меблі центральної контори (столи, шафи, канапа): <ul style="list-style-type: none"> ➤ первісна вартість — 11 690 грн ➤ ліквідаційна вартість — 90 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 11 600 грн ➤ строк корисного використання — 10 років 			?
	Разом			?

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
7	Лімітно-забірна картка на отримання матеріальних цінностей № 132 від 24 числа звітного місяця 200_ р. Списано вугілля для опалення центральної контори			550,00
8	Подорожній листок службового легкового автомобіля № 19010 від 15 числа звітного місяця 200_ р. Списано бензин АИ-93 на обслуговування автомобіля керівника господарства			949,20
9	Лімітно-забірна картка № 134 від 27 числа звітного місяця 200_ р. Списано лісоматеріали твердої породи для поточного ремонту крівлі центральної контори			169,92
10	Накладна (внутрішньогосподарського призначення) № 359 від 3 числа звітного місяця 200_ р. Списано з центрального складу полотно гардинне в центральну контору			155,00
11	Авансовий звіт № 56 Списано поштово-телеграфні та канцелярські витрати секретаря Гутарової Т.А.			40,00
12	Рахунок-фактура № 432/5 від 7 числа звітного місяця 200_ р. Списано вартість послуг зв'язку фірмою ТК «Велтон Телеком»			41,67
13	Звіт про використану електроенергію Списано спожиту електроенергію на центральну контору (2000 кВт)			?
14	Меморіальний ордер № 48 від 30 числа звітного місяця 200_ р. Віднесено оплату за розрахунково-касове обслуговування поточного рахунку банку			1045,20
15	Меморіальний ордер № 5 від 23 числа звітного місяця 200_ р. Сплачено банку комісійну винагороду за банківські послуги за валютним рахунком			970,75
16	Меморіальний ордер № 28 від 25 числа звітного місяця 200_ р. Оплачено послуги банку за обслуговування інших рахунків у банку			65,89
17	Меморіальний ордер № 5 від 23 числа звітного місяця 200_ р. Сплачено банку комісійну винагороду за розрахунково-касове обслуговування інших коштів у банку			2597,26
18	Акт на списання поштових марок № 29 від 31 числа звітного місяця 200_ р. Списано поштові марки			100,00
19	Меморіальний ордер Нараховано Пенсійному фонду за придбану валюту на УМВБ			2164,39
20	Віднесено суму адміністративних витрат на фінансові результати			?

Необхідно:

1. На підставі виписки з Виробничого звіту з початку року записати обороти у Виробничий звіт за грудень місяць 200_ р. у колонку з початку року.
2. Скласти кореспонденцію рахунків на підставі реєстру господарських операцій за звітний місяць 200_ р.
3. Здійснити записи до Виробничого звіту господарських операцій за звітний місяць 200_ р. і підрахувати підсумки.
4. Віднести суму адміністративних витрат на фінансові результати підприємства і відобразити ці записи в розділі «Кредит» Виробничого звіту (ф. № 10.3г с.-г.).
5. Відобразити дані Виробничого звіту в Журналі-ордері № 10.3 с.-г.

Задача 8. Облік витрат і обчислення собівартості продукції рослинництва

Методичні вказівки

Виробництво продукції пов'язано з відповідними витратами. У процесі виробництва продукції витрачається жива праця, використовуються засоби і предмети праці. Усі витрати на виробництво продукції, що виражаються в грошовій формі, створюють собівартість продукції. Метою обліку витрат на виробництво продукції і калькулювання собівартості є своєчасне, повне і достовірне визначення фактичних витрат, пов'язаних з виробництвом продукції.

Рослинництво є однією із основних галузей сільськогосподарського виробництва. При організації обліку витрат у рослинництві слід враховувати такі його особливості:

- сезонний характер виробництва;
- виробничий процес продовжується тривалий час і паралельно здійснюються витрати під врожай наступного року;
- виробничий процес складається із великого обсягу робіт;
- однорідні види культур і групи культур можуть вирощуватися одночасно в різних структурних підрозділах.

Згідно з П(С)БО 16 «Витрати» витрати відображують у бухгалтерському обліку одночасно зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань. До виробничої собівартості продукції включають прями матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати і загальновиробничі витрати. Перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції встановлюються підприємством.

При розв'язанні задачі з обліку витрат і обчислення собівартості продукції рослинництва слід мати на увазі, що всі пункти навчального матеріалу взаємопов'язані, тому при складанні Виробничого звіту по рослинництву (ф. № 10.3а с.-г.) дані за звітний місяць за кожною статтею,

яка збільшує витрати, необхідно брати із попередніх тем і розв'язаних задач. При журнально-ордерній формі обліку додержують такої послідовності. Кількість і вартість насіння, садивного матеріалу, мінеральних добрив, пестицидів, будівельних та інших матеріалів записують у відповідні рядки Виробничого звіту по рослинництву на підставі Звітів про рух матеріальних цінностей.

Первинні документи з обліку праці та заробітної плати на кінно-ручних і механізованих роботах попередньо систематизують у Журнали обліку робіт і витрат у розрізі культур і групи культур, а всередині їх — за видами робіт. Журнал обліку робіт і витрат, як і Виробничий звіт по рослинництву, ведуть за кожною бригадою. На основі Журналу обліку робіт і витрат вносять суми нарахованої заробітної плати у виробничі звіти по рослинництву на відповідні аналітичні рахунки. Суми нараховань на заробітну плату до Пенсійного фонду, Фонду соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності, Фонду сприяння зайнятості населення, Фонду страхування від нещасного випадку, визначені згідно з встановленим порядком, вносять до Виробничого звіту на основі Зведеної відомості нараховання та розподілу заробітної плати та відрахувань від неї за об'єктами обліку.

Послуги автотранспорту відображують згідно з Накопичувальною відомістю роботи вантажного автотранспорту, в якій систематизовано показники подорожніх листків вантажного автомобіля і напрями використання послуг вантажного автотранспорту.

Основні засоби попередньо грукують у Відомості нараховання амортизації за кожним аналітичним рахунком. Щомісяця на основі цієї Відомості здійснюється запис у виробничі звіти про суми нарахованого зносу за статтею «Амортизація».

У кінці звітного року після розподілу нерозподілених витрат по машинно-тракторному парку на основі Бухгалтерської довідки до Виробничого звіту по рослинництву здійснюють відповідний запис на аналітичні рахунки. Аналогічно роблять записи про витрати по комбайнах і робочих машинах.

Для віднесення страхових платежів на витрати виробництва використовують Картку-розрахунок обчислення платежів зі страхування майна і посівів та розрахунок бухгалтерії.

Загальновиробничі витрати включають у витрати виробництва тільки в кінці року на основі Відомості розподілу накладних витрат.

У другому розділі Виробничого звіту по рослинництву відображують вихід продукції рослинництва на основі звітів про рух матеріальних цінностей.

Після складання Виробничого звіту по рослинництву обчислюють собівартість продукції. Калькуляційні розрахунки записують у таблицю «Розрахунок фактичної собівартості продукції рослинництва», потім складають Відомість розподілу суми корективу з рослинництва.

При визначенні собівартості продукції рослинництва необхідно керуватися таким.

1. Виробничу собівартість продукції визначають за видами сільськогосподарських культур:

а) зерна, насіння сояшнику — франко-тік (франко-місце зберігання);
б) соломи, сіна — франко-місце зберігання;
в) цукрових буряків, картоплі, баштанних культур, овочів, маточників цукрових буряків, коренеплодів — франко-поле (франко-місце зберігання);

г) плодів, ягід, винограду, листя тютюну, продукції лікарських та ефіроолійних культур і квітництва, овочів закритого ґрунту — франко-пункт приймання (зберігання);

д) соломки та трести льону, конопель — франко-пункт зберігання чи переробки (в підприємстві);

е) насіння трав, льону, конопель, овочевих та інших культур — франко-пункт зберігання;

є) зеленої маси на корм — франко-місце споживання;

ж) зеленої маси на силос, трав'яного борошна, сінажу, гранул — франко-місце силосування, сінажування, виробництва борошна, гранул.

Усі подальші витрати на виконання операцій щодо підготовки продукції до реалізації та її проведення відносять на витрати зі збуту.

Якщо ці операції здійснюються за плату, їх розглядають як виконання робіт на сторону з відображенням у складі доходів.

2. Витрати на обробіток площ, на яких повністю загинув урожай внаслідок стихійного лиха, списуються як надзвичайні втрати. При пересіванні повністю загиблих посівів сума витрат становитиме вартість насіння, витрати на передпосівний обробіток ґрунту, посів та інші роботи, які виконуються знову при пересіванні новою культурою (повторювані витрати). Усі інші суми витрат на лушення стерні, підняття язбу, снігозатримання, вартість добрив і витрачені на їх внесення суми тощо (тобто неповторювані витрати) списуються в розрізі статей на пересіяну культуру.

Витрати на вирощування культур, які частково загинули або за якими був недобір продукції внаслідок стихійного лиха, списуються на втрати від стихійного лиха чи від техногенних катастроф та аварій тощо.

Собівартість соломи, гички, стебел кукурудзи і сояшнику, капустяного листя та іншої побічної продукції рослинництва визначають, виходячи із розрахунково-нормативних витрат на збирання, транспортування, пресування, скиртування та інші роботи, пов'язані із заготівлею побічної чи основної продукції. При складанні звітної калькуляції із загальної суми витрат на вирощування певної культури виключається вартість побічної продукції.

3. Витрати на вирощування і збирання зернових культур (включаючи вартість з доробки зерна на току, що провадиться в межах календарного року) становлять собівартість зерна, зерновідходів і соломи.

Загальна сума витрат (без вартості соломи) розподіляється між зерном і зерновідходами, при цьому зерно приймається за одиницю, а зерновідходи прирівнюються до нього за коефіцієнтом, який розраховують за відомим у них повноцінного зерна.

Наприклад, у підприємстві зібрано 20 000 ц повноцінного зерна озимої пшениці та 1500 ц зерновідходів із вмістом у них зерна 60 відсотків. Витрати на вирощування цієї культури (без вартості соломи) становили 292 600 грн. Розрахунок собівартості одержаної продукції виконується

таким чином. Кількість повноцінного зерна у зерновідходах становить 900 ц ($1500 \cdot 60 : 100$). Загальна його кількість з урахуванням зерновідходів дорівнюватиме 20 900 ц ($20\,000 + 900$). Собівартість 1 ц повноцінного зерна становитиме 14 грн ($292\,600 \text{ грн} : 20\,900 \text{ ц}$), а собівартість 1 ц зерновідходів становитиме 8,4 грн ($14 \cdot 900 : 1500$).

У разі вирощування насіння зернових культур загальна сума витрат, включаючи додаткові витрати, безпосередньо пов'язані з одержанням насіннєвого зерна відповідних репродукцій (без вартості рядового зерна та зерновідходів), розподіляється між цими класами насіння (супереліта, еліта, I і II репродукції) пропорційно до його вартості за реалізаційними цінами. Собівартість 1 ц насіння визначають діленням суми витрат, віднесених на насіння відповідного класу, на його масу після доробки.

Собівартість 1 ц зерна кукурудзи визначають діленням витрат на вирощування та збирання продукції (без вартості кукурудзиння) на масу сухого зерна повної стиглості. Перерахунок качанів кукурудзи повної стиглості в сухе зерно здійснюється за фактичним виходом зерна з качанів, який визначається хлібоприймальними пунктами обмолотом середньодобових зразків з врахуванням базової вологості зерна в качанах (базова вологість зерна в качанах кукурудзи береться на рівні 14 відсотків). Перерахунок качанів кукурудзи повної стиглості в сухе зерно, залишених на кінець року в підприємстві, та перероблених для внутрішньогосподарських потреб, виконується за середнім відсотком виходу зерна базової вологості, який встановлюється за даними реєстрів накладних на прийняте покупцями зерно.

У разі потреби додатково розраховують фактичну собівартість 1 ц кукурудзи в качанах.

4. Виробничу собівартість 1 ц цукрових буряків (фабричних і маточних) визначають діленням загальної суми витрат на їх вирощування і збирання (без вартості гички, оціненої за нормативно-розрахунковими витратами) на фізичну масу буряків, визначену зважуванням.

Для розрахунку собівартості продукції буряків-маточників від витрат, віднесених на всю вироблену продукцію, віднімають вартість гички і забракованих буряків і додають витрати на доочищення буряків, кагатування та догляд за кагатами у звітному році. Поділивши цю суму на кількість центнерів буряків, закладених в кагати, визначають собівартість одного центнера.

Облік витрат на догляд за кагатами, починаючи з січня, та витрат на розкриття кагатів, вибирання коренів, їх сортування та інші роботи ведеться на окремому аналітичному рахунку, на який списується після розкриття кагатів собівартість закладених на зберігання коренів. Забраковані під час сортування буряки оцінюють за середньою собівартістю кормових буряків з урахуванням їх якості. Собівартість 1 ц буряків-висадків визначають діленням витрат (без вартості забракованих буряків) на фізичну масу одержаних при сортуванні буряків-висадків.

Вирощене насіння цукрових і кормових буряків калькулюється в порядку, передбаченому для продукції зернових культур.

5. Для визначення собівартості продукції льону та конопель одержане насіння оцінюють за нормативно-розрахунковою (плановою) вартіс-

тю, виходячи із витрат на підготовку та обмолот стебел, транспортування та обробку насіння. Решту загальної суми витрат на вирощування льону чи конопель (без вартості насіння) відносять на соломку. Собівартість соломки визначають діленням витрат на фізичну масу. Собівартість трести льону-довгунця чи конопель включає вартість соломки і витрати на її розстилання, перегортання, підняття із стелищ тощо.

6. Собівартість 1 ц насіння соняшнику визначають діленням загальної суми витрат на вирощування та збирання продукції (без вартості соняшничиння та кошиків у оцінці за нормативно-розрахунковими цінами) на фізичну масу насіння після його доробки.

7. Для визначення собівартості тютюнової сировини, продукції лікарських та ефіролійних культур витрати на вирощування відповідних культур розподіляють між окремими видами одержаної продукції пропорційно до її вартості за реалізаційними цінами.

8. Для розрахунку собівартості 1 ц картоплі із загальної суми витрат на її вирощування та збирання виключають вартість картоплі, згодованої худобі, яку оцінюють за собівартістю кормових буряків з урахуванням поживності. Решту суми витрат ділять на кількість повноцінної продукції.

9. Собівартість 1 ц продукції овочівництва відкритого і закритого ґрунту визначають діленням витрат (без вартості побічної продукції) на фізичну масу основної продукції. Побічною продукцією вважають бадилля, а також продукцію, яку не реалізовано, згодовано худобі і оцінено за собівартістю кормових буряків з врахуванням поживності.

При веденні обліку витрат по групі овочевих культур розраховують середню собівартість продукції цих культур. Для визначення собівартості продукції окремої культури витрати на групу культур розподіляють між окремими видами продукції пропорційно до її вартості за реалізаційними цінами.

До собівартості продукції теплиць включають і витрати на утримання бджолиних сімей для запилення (без вартості одержаного меду та іншої продукції бджільництва за реалізаційними цінами).

Між окремими культурами, що вирощуються в теплицях, витрати розподіляють пропорційно до вартості одержаної продукції за реалізаційними цінами.

10. Для розрахунку собівартості 1 ц продукції баштанних культур усі витрати ділять на кількість оприбуткованої продукції. При цьому фактичні витрати на вирощування баштанних культур розподіляють між видами продукції пропорційно до їх вартості за реалізаційними цінами.

11. Собівартість 1 ц насіння овочевих і баштанних культур визначають діленням витрат на їх вирощування, збирання, сушіння та сортування (без вартості відходів та побічної продукції за цінами можливого використання) на кількість одержаної продукції.

12. Собівартість 1 ц кормових буряків, а також цукрових буряків, вироблених для годівлі худоби, визначають діленням витрат (без вартості гички за нормативно-розрахунковими витратами) на кількість одержаної продукції.

13. Витрати на вирощування та збирання кормових культур становлять собівартість одержаної продукції (зеленої маси, сіна та ін.).

14. Витрати на вирощування і догляд за сіяними травами, поліпшеними і природними сіножатями, культурними пасовищами, які використовуються для одержання одного виду продукції, повністю відносять на її собівартість. При одержанні кількох видів продукції витрати на їх вирощування трав минулого і поточного років розподіляють пропорційно до площ, використаних для одержання відповідного виду продукції, а витрати на збирання, транспортування, доробку певного виду продукції відносять безпосередньо на її собівартість. Якщо з окремих площ сіяних трав одержують кілька видів продукції, то витрати, віднесені на цю площу, розподіляють між видами продукції пропорційно до кількості зібраної зеленої маси.

При збиранні сіяних трав на насіння солому оцінюють за нормативно-розрахунковою вартістю і виключають із загальних витрат, а решта суми становитиме собівартість одержаного насіння.

15. Витрати на вирощування багаторічних трав (підготовка ґрунту, посів багаторічних трав, вартість насіння та інші витрати) рівномірно розподіляють за роками залежно від строку експлуатації посівів. Ці витрати в розрізі статей додають до витрат поточного року.

16. Витрати на поліпшення природних сіножатей та створення культурних пасовищ (дискування, підсів трав, вартість насіння тощо) розглядаються як витрати майбутніх періодів і розподіляються протягом наступних трьох-чотирьох років.

17. Собівартість 1 ц готового силосу та сінажу визначається вартістю закладеної зеленої маси і витрат на транспортування, закладання в силосну споруду, трамбування (включаючи вартість використаної плівки, консервантів та інших компонентів). Загальну суму витрат ділять на фізичну масу одержаного готового силосу чи сінажу.

Побічна продукція, використана для силосування чи виготовлення сінажу (коренеплоди, солома, капустияне листя, кошики соняшнику тощо), списується на виробництво силосу (сінажу) за їх вартістю.

18. Для визначення собівартості продукції садівництва та ягідників із загальної суми витрат поточного року виключається вартість живців, відсадків, паростків, вусиків, оцінених за реалізаційними цінами, та падалиці, оціненої за цінами можливого використання.

Собівартість 1 ц плодів, ягід, винограду визначають діленням загальної суми витрат на вирощування певної культури (а за потреби — за її видами та сортами) на кількість одержаної продукції.

У неспеціалізованих підприємствах витрати обчислюються в цілому по садівництву і калькулюється середня собівартість одержаної продукції. В разі потреби визначення собівартості кожного виду продукції витрати розподіляють між видами продукції пропорційно до вартості за реалізаційними цінами.

19. Для визначення собівартості вирощеного садивного матеріалу (саджанців насіннячкових і кісточкових порід тощо) загальну суму витрат на вирощування окремих культур чи груп з кожного поля (без витрат на викопування) розподіляють пропорційно до кількості саджанців, викопаних для реалізації і залишених у ґрунті для дорощування.

Для визначення собівартості 1000 викопаних саджанців необхідно до витрат, що припадають на їх вирощування, додати витрати на викопування і загальну суму поділити на кількість викопаних саджанців.

20. Витрати на вирощування і збирання та доробку хмелю розподіляють між одержаною продукцією пропорційно до її вартості за реалізаційними цінами.

21. У спеціалізованих підприємствах облік витрат на вирощування квітів ведеться за культурами, а собівартість продукції розраховується діленням витрат на її кількість. У разі вирощування кількох культур на одній площі (в одній теплиці) суму витрат розподіляють між видами одержаної продукції пропорційно до її вартості за реалізаційними цінами.

Неспеціалізовані підприємства облік витрат на вирощування квітів ведуть у розрізі відкритого і закритого ґрунту; окремих рахунок відкривають для обліку витрат на вирощування насіння. Між видами продукції суму витрат розподіляють пропорційно до її вартості за реалізаційними цінами.

22. На підприємствах, які вирощують гриби, виробництво складається з двох переділів

Продукцією першого переділу є компост, собівартість якого визначають діленням загальної сум витрат на кількість отриманого компосту.

Основною продукцією другого переділу є товарний гриб, собівартість якого визначається сумою витрат включаючи собівартість закладеного компосту за мінусом вартості використаної побічної продукції і діленням на кількість отриманих грибів.

Використаний компост і корінці розглядають як побічний продукт.

Питання для самоперевірки

1. Економічний зміст витрат обліку і завдання обліку. П(С)БО 16 «Витрати».
2. Об'єкти обліку витрат у рослинництві.
3. Визнання витрат.
4. Склад витрат.
5. Перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції рослинництва.
6. Облік витрат незавершеного виробництва у рослинництві.
7. Порядок розподілу витрат незавершеного виробництва у рослинництві.
8. Облік і порядок розподілу амортизації основних засобів, які використовуються у рослинництві.
9. Облік і порядок розподілу витрат по ремонту основних засобів, які використовуються у рослинництві.
10. Облік витрат із зрошення і порядок їх розподілу.
11. Порядок відображення операцій, пов'язаних із загибеллю посівів.
12. Первинний облік витрат і виходу продукції рослинництва.
13. Аналітичний облік витрат і виходу продукції рослинництва.
14. Призначення і порядок складання Виробничого звіту по рослинництву.
15. Синтетичний облік витрат і виходу продукції рослинництва.

16. Кореспонденція рахунків з обліку в рослинництві.
 17. Обчислення собівартості продукції рослинництва.
 18. Порядок обчислення калькуляційної різниці між плановою і фактичною собівартістю і відображення її в обліку.
 19. Сформулювати господарські операції за такою кореспонденцією рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
231	13	231	22	231	65
231	203	231	23	231	66
231	204	231	37	231	68
231	205	231	39	231	91
231	207	231	47	27	231
231	208	231	63	208	231
231	209	231	64	90	231

Навчальний матеріал: виписка з Виробничого звіту по рослинництву (ф. № 10.3а с.-г.) ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітного місяця 200_р. по субрахунку 231 «Рослинництво» (табл. 7.25); реєстр господарських операцій з обліку витрат і виходу продукції рослинництва за звітний місяць 200_р. в ПСП «Слобожанське» (табл. 7.26); дані про рух продукції рослинництва для складання Відомості розподілу суми коригування з рослинництва (відхилення фактичної собівартості продукції рослинництва поточного року від планової) в ПСП «Слобожанське» за звітний період 200_р. (табл. 7.27); Виробничий звіт по рослинництву (ф. № 10.3а с.-г.) — 1 примірник; Журнал-ордер № 10.3 с.-г. — 1 примірник.

Таблиця 7.25

Виписка з Виробничого звіту по рослинництву (ф. № 10.3а с.-г.) в ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітного місяця 200_р. по субрахунку 231 «Рослинництво»

Стаття виробничих витрат, вихід продукції	Одиниця вимірювання	Пшениця озима	Соняшник	Цукровий буряк	Разом
Площа	га	200	100	150	×
Витрати на оплату праці	грн	9494,00	4170,26	39491,86	53 156,12
Відрахування на соціальні заходи	грн	3531,77	1551,34	14 690,97	19 774,08
Матеріальні витрати:					
> насіння	грн	12 024,38	2748,70	9066,74	23 839,82
> засоби захисту рослин	грн	3251,96	1641,28	13 418,32	18 311,56
> мінеральні добрива	грн	5132,55	942,98	9503,49	15 579,02
> органічні добрива	грн	1200,00	2300,00	1600,00	5100,00
> паливо	грн	8336,70	1053,90	29 806,30	39 196,90
> малоцінні та швидкозношувані предмети	грн	606,40	240,80	2652,00	3499,20
> електропостачання	грн	1671,60	634,20	1836,00	4141,80
> послуги вантажного автотранспорту	грн	4009,60	615,20	14 212,00	18 836,80
> послуги живої тяглової сили	грн	—	1185,53	1693,61	2879,14
> страхові платежі	грн	1250,00	625,00	937,50	2812,50
Всього витрат	грн	50 508,96	17 709,19	138 908,79	207 126,94

Стаття виробничих витрат, вихід продукції	Одиниця вимірювання	Пшениця озима	Соняшник	Цукровий буряк	Разом
Вихід продукції:					
➤ зерно соняшнику	кг		94 000		94 000
	грн		20 680		20 680
➤ кошики соняшнику	кг		2000		2000
	грн		40		40
➤ цукровий буряк	кг			1 820 000	1 820 000
	грн			163 800	163 800
➤ гичка	кг			140 000	140 000
	грн			5600	5600
Всього	грн		20 720	169 400	190 120

Таблиця 7.26

Реєстр господарських операцій з обліку витрат та виходу продукції рослинництва в ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200_р.

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
1	Облікові листки тракториста-машиніста № 125 – 137 за червень місяць Нараховано оплату праці трактористам-машиністам за виконані польові роботи і віднесено на: ➤ озиму пшеницю ➤ соняшник ➤ цукрові буряки			2048,00 208,74 1307,14
	Разом			3563,88
2	Обліковий листок праці та виконаних робіт № 95 Нараховано відрядно оплату праці за роботи з догляду за цукровими буряками			25,52
	Всього (операція 1 + 2)			3590,40
3	Зведена відомість нарахування та розподілу оплати праці та відрахувань від неї за об'єктами обліку Здійснено відрахування на соціальні заходи: ➤ на випадок тимчасової втрати працездатності ➤ на випадок безробіття ➤ до Пенсійного фонду ➤ на страхування від нещасного випадку			? ? ? ?
	Разом			?
	в т.ч. віднесено на: ➤ озиму пшеницю ➤ соняшник ➤ цукровий буряк			? ? ?
4	Акти списання насіння і садивного матеріалу № 14, 35 за звітний місяць Списується вартість насіння, використаного на посів: ➤ соняшнику ➤ цукрового буряку ➤ озимої пшениці під врожай майбутнього року			2250,00 22 500,00 3360,00
	Разом			28 110,00

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
5	Акт № 26 про використання мінеральних, органічних і бактеріальних добрив, пестицидів і гербіцидів за звітний місяць Списується вартість мінеральних добрив, внесених під посів:			
	► озимої пшениці			2709,90
	► сояшнику			1465,42
	► цукрового буряку			4003,01
	Разом			8178,33
	На підставі того самого акта списується вартість засобів захисту рослин, використаних під:			
	► озиму пшеницю			44,98
	► сояшник			31,12
	► цукровий буряк			244,03
	Разом			320,13
6	Акт № 10 про використання мінеральних, органічних і бактеріальних добрив, пестицидів і гербіцидів Списується вартість гною, внесеного під цукровий буряк, одержаного від:			
	► основного молочного стада великої рогатої худоби — 340 т			3400,00
	► молодняку великої рогатої худоби — 400 т			4000,00
	► свиней — 40 т			400,00
	► коней — 2 т			20,00
	Разом			7820,00
7	Облікові листки тракториста-машиніста № 125 – 137 за червень місяць Списується дизельне паливо з підзвіту трактористів-машиністів на виконання польових робіт на:			
	► озиму пшеницю			4641,00
	► сояшник			3929,10
	► цукровий буряк			13 853,70
	Разом			22 423,80
8	Лімітно-забірна картка на отримання матеріальних цінностей № 133 від 25 числа звітнього місяця 200_р. Відпущено і витрачено на роботу сушарки для сушіння зерна озимої пшениці дизельне паливо			3156,30
9	Накопичувальна відомість обліку роботи вантажно-автотранспорту Списується вартість послуг вантажного автотранспорту на:			
	► озиму пшеницю — 6000 т/км			?
	► сояшник — 7000 т/км			?
	► цукровий буряк — 11000 т/км			?
	Разом			?
10	Виробничий звіт по живій тягловій силі (ф. № 10.36 с.-г.) за звітний період Списується планова вартість робіт, виконаних робочою худобою на:			
	► сояшник — 35 робочих днів			236,95
	► цукровий буряк — 55 робочих днів			372,35
	Разом			609,30

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
11	Бухгалтерська довідка. Відомість № 13 Списуються калькуляційні різниці між плановою та фактичною собівартістю послуг ЖТС на: ► соняшник ► цукровий буряк			? ?
	Разом			?
12	Накладна внутрішньогосподарського призначення № 364 від 15 числа звітнього місяця 200_р. Відпущено з центрального складу в рослинницьку бригаду: ► респіратор для робіт з протравлення насіння озимої пшениці ► протипилова маска при внесенні пестицидів під соняшник			110,00 51,00
	Разом			161,00
13	Подорожній листок трактора № 311 від 1 червня 200_р. Надано послуги рослинництву з доставки аміачної селітри для підживлення озимої пшениці — 4,9 ум. ет. га			58,80
14	Розрахунок списання калькуляційних різниць між плановою і фактичною собівартістю транспортних робіт тракторного парку Списується калькуляційна різниця на озиму пшеницю			?
15	Відомість розподілу витрат з утримання тракторів Списуються витрати з утримання тракторів на сільськогосподарські роботи в рослинництві: ► озима пшениця — 930 ет. га ► соняшник — 750 ет. га ► цукровий буряк — 1207 ет. га			? ? ?
	Разом			?
16	Відомість розподілу витрат з утримання робочих машин Списуються витрати з утримання робочих машин на сільськогосподарські роботи в рослинництві: ► озима пшениця — 930 ет. га ► соняшник — 750 ет. га ► цукровий буряк — 1207 ет. га			? ? ?
	Разом			?
17	Відомість розподілу витрат з утримання зернозбиральних комбайнів Списуються витрати з утримання зернозбиральних комбайнів на: ► озиму пшеницю — 200 га ► соняшник — 100 га			? ?
	Разом			?
18	Відомість розподілу витрат з утримання бурякозбиральних комбайнів Списуються витрати з утримання бурякозбиральних комбайнів на цукровий буряк			?

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
19	Відомість розподілу загальновиробничих витрат рослинництва			
	Віднесено загальновиробничі витрати рослинництва на:			
	► озиму пшеницю			?
	► соняшник			?
	► цукровий буряк			?
	Разом			?
20	Відомість розподілу загальновиробничих витрат усіх напрямів діяльності			
	Віднесено частину загальновиробничих витрат усіх напрямів діяльності на:			
	► озиму пшеницю			?
	► соняшник			?
	► цукровий буряк			?
	Разом			?
21	Путівки № 1 – 30, 106 – 150, 206 – 250 на вивезення продукції з поля			
	Надійшло на центральний тік зерно озимої пшениці від урожаю сорту «Ахтирчанка» — 470 000 кг			70 500,00
22	Акт № 6 на приймання грубих і соковитих кормів від 31 серпня 200_р.			
	Оприбутковано від врожаю солому озимої пшениці — 46 432 кг			1392,96
23	Акт № 10 на сортування і сушіння продукції рослинництва від 25 серпня 200_р.			
	а) сторнуються зернові відходи, одержані в результаті сортування зерна пшениці озимої за плановою собівартістю зерна — 32 100 кг			- 4815,00
	б) сторнуються невикористовувані відходи за плановою собівартістю зерна — 5500 кг			- 825,00
	в) оприбутковано одержані зернові відходи за плановою собівартістю зернових відходів — 32 100 кг			1926,00
Примітка: вміст зерна в зерновідходах 40 %, планова собівартість 1 ц зерна — 15 грн, 1 ц зерновідходів — 6 грн				
24	Путівка № 38 на вивезення продукції з поля від 15 числа звітного місяця 200_р.			
	Надійшло від врожаю на центральний тік насіння соняшнику сорту ВНИИ МК — 6540 — 56 000 кг			12 320,00
25	Акти на приймання грубих і соковитих кормів № 7, 18 від 18 числа звітного місяця 200_р. Надійшла на фуражний склад побічна продукція:			
	► кошки соняшнику — 1400 кг			28,00
	► гичка цукрового буряку — 56 000 кг			2240,00
	Разом			2268,00
26	Щоденник надходження сільськогосподарської продукції № 48 від 25 числа звітного місяця 200_р.			
	Оприбутковано врожай цукрового буряку — 730 000 кг			65 700

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
27	Розрахунок визначення і розподілу відхилень фактичних витрат від планових за продукцією рослинництва Списується різниця між плановою і фактичною собівартістю виробленої продукції на: <ul style="list-style-type: none"> ➤ реалізацію ➤ посів під врожай майбутнього року ➤ насіння (залишок) ➤ основне молочне стадо ВРХ ➤ молодняк ВРХ ➤ переробку ➤ залишок продукції на кінець року 			? ? ? ? ? ? ?

Таблиця 7.27

**Дані про рух продукції рослинництва для складання
Відомості розподілу суми коригування з рослинництва
(відхилення фактичної собівартості продукції рослинництва
поточного року від планової) в ПСП «Слобожанське»
за звітний період 200_ р.**

Використання сільськогосподарської продукції	Зерно пшениці озимої	Зерновідходи	Солома	Насіння соняшнику	Кошки соняшнику	Цукровий буряк	Гичка
Реалізовано	2700			584,5		25 500	
На насіння (залишок)	1176						
На посів	224						
Залишок на кінець року	224	321	292,5	595,5			
На переробку				320			
На корм основному стаду ВРХ					34		1960
На корм молодняку ВРХ			55				
На підстилку основному молочному стаду ВРХ			116,82				
Разом	4324	321	464,32	1500	34	25 500	1960

Необхідно:

1. На основі навчальних завдань скласти Виробничий звіт по рослинництву за такими аналітичними рахунками: «Озима пшениця», «Соняшник», «Цукровий буряк».
2. Визначити фактичну собівартість продукції: пшениці озимої, соняшнику, цукрового буряку за формою, наведеною в табл. 7.28 – 7.30.
3. Скласти відомість розподілу суми коригування (калькуляційних різниць) з рослинництва за формою, наведеною в табл. 7.31.
4. Використовуючи Виробничий звіт по рослинництву, скласти Журнал-ордер № 10.3 с.-г.

Таблиця 7.28

**Розрахунок собівартості продукції озимої пшениці
в ПСП «Слобожанське», 200_р.**

№ пор.	Показник	Одиниця вимірювання	Кількість	Сума
1	Валовий збір: ➤ зерно ➤ зернові відходи ➤ солома	ц ц ц		
2	Кількість зерна в зернових відходах	ц		
3	Загальна кількість повноцінного зерна	ц		
4	Сума витрат на вирощування озимої пшениці	грн		
5	Вартість соломи	грн		
6	Витрати на вирощування озимої пшениці за мінусом вартості соломи	грн		
7	Фактична собівартість 1 ц: ➤ зерна ➤ зернових відходів ➤ соломи	грн		

Бухгалтер _____ Підпис _____

Примітка: зернові відходи містять 40 % повноцінного зерна.

Таблиця 7.29

**Розрахунок собівартості продукції соняшнику
в ПСП «Слобожанське», 200_р.**

№ пор.	Показник	Одиниця вимірювання	Кількість	Сума
1	Валовий збір: ➤ насіння соняшнику ➤ кошики	ц ц		
2	Сума витрат на вирощування соняшнику	грн		
3	Вартість кошиків	грн		
4	Витрати на вирощування соняшнику за мінусом вартості кошиків	грн		
5	Фактична собівартість 1 ц: ➤ насіння соняшнику ➤ кошиків	грн		

Бухгалтер _____ Підпис _____

Таблиця 7.30

**Розрахунок собівартості продукції цукрового буряку
в ПСП «Слобожанське», 200_р.**

№ пор.	Показник	Одиниця вимірювання	Кількість	Сума
1	Валовий збір: ➤ цукровий буряк (коренеплоди) ➤ гичка	ц ц		
2	Сума витрат на вирощування цукрового буряку	грн		
3	Вартість гички	грн		
4	Витрати на вирощування цукрового буряку за мінусом вартості гички	грн		
5	Фактична собівартість 1 ц: ➤ цукрового буряку (коренеплодів) ➤ гички	грн		

Бухгалтер _____ Підпис _____

тві виступають окремі види тварин і статевовікові групи тварин. На кожному групі тварин відкривають окремі аналітичні рахунки. Об'єктами визначення собівартості є конкретні види продукції тваринництва.

Для виконання завдань теми необхідно ознайомитися з методичними вказівками і навчальним матеріалом, вивчити структуру Виробничого звіту по тваринництву (ф. № 10.3а с.-г.) і Журналу-ордера № 10.3 с.-г.

Усі пункти навчального завдання з обліку витрат і виходу продукції основного молочного стада великої рогатої худоби, великої рогатої худоби на вирощуванні та відгодівлі, свиней, а також обчислення собівартості продукції й визначення різниці між плановою і фактичною собівартістю тісно пов'язані та взаємообумовлені. Тому до обчислення собівартості продукції з названих груп тварин необхідно скласти Виробничий звіт по тваринництву. Докладну методику складання цього регістру викладено у попередній задачі.

На основі Виробничого звіту по тваринництву складають Розрахунок обчислення собівартості 1 ц молока та голови приплоду, який разом з даними про рух молока використовують для складання Розрахунку відхилень планової собівартості продукції основного стада великої рогатої худоби від фактичної.

Дані для обчислення собівартості 1 ц приросту тварин великої рогатої худоби на вирощуванні та відгодівлі необхідно брати з Виробничого звіту по тваринництву аналітичного рахунку «Велика рогата худоба на вирощуванні та відгодівлі», в якому витрати обліковані у розділі I, а вихід основної й побічної продукції — у розділі II.

Після обчислення собівартості приросту складають Розрахунок відхилень між плановою і фактичною собівартістю приросту живої маси.

Собівартість 1 ц живої маси обчислюють на основі даних Виробничого звіту по тваринництву і Журналу-ордера № 9 с.-г. та відомості. Відомості про вартість приросту необхідно взяти з Виробничого звіту по тваринництву аналітичного рахунку «Велика рогата худоба на вирощуванні та відгодівлі» (фактичні витрати за мінусом вартості гною), а про вартість приплоду — з Розрахунку обчислення собівартості 1 ц молока і голови приплоду.

На основі Розрахунку собівартості 1 ц живої маси і виписки із Журналу-ордера № 9 с.-г. складають Розрахунок відхилень між плановою і фактичною собівартістю живої маси великої рогатої худоби на вирощуванні та відгодівлі.

За аналогічною методикою виконують роботи, пов'язані з визначенням собівартості приросту і приплоду та собівартості живої маси свиней і виявленням відхилень планової собівартості від фактичної.

Розглянемо методику обчислення собівартості продукції тваринництва згідно з Методичними рекомендаціями з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств.

1. Витрати на утримання худоби і птиці (без витрат на незавершене виробництво на кінець року та вартості побічної продукції) становлять собівартість продукції тваринництва, причому:

а) вартість тварин, що загинули внаслідок стихійного лиха, відносять на надзвичайні витрати;

б) вартість тварин, що загинули з інших причин (без сум, віднесених на матеріально відповідальних осіб), відображують за окремою статтею в складі витрат на утримання відповідних видів і груп тварин.

2. Вартість гною, одержаного від групи тварин, визначають, виходячи з нормативно-розрахункових витрат, витрат на його прибирання та доставки до місця зберігання вартості підстилки. Собівартість 1 т гною визначають діленням загальної суми витрат на його фізичну масу. Кількість рідкого гною переводять у звичайний гній, виходячи з вмісту сухих речовин.

Іншу побічну продукцію, таку як вовна-линька, пух, перо, міражні яйця, м'ясо півників яечних курей, забитих у добовому віці, м'ясо забитих звірів, шкури загиблих тварин, оцінюють за цінами можливої реалізації чи іншого використання. Її вартість відносять на зменшення витрат на утримання відповідних видів і груп худоби (птиці).

3. Продукцією вирощування та відгодівлі худоби і птиці (великої рогатої худоби, свиней, овець, кролів, птиці) є приріст живої маси, одержаний у звітному періоді, та жива маса.

Витрати на утримання молодняку тварин, який не зважується (молодняк робочих коней, звірів тощо), відносять на збільшення вартості цих тварин, виходячи з кількості кормо-днів та собівартості кормо-дня.

4. Приріст живої маси молодняку тварин і тварин на відгодівлі та птиці певного виду та групи визначають як різницю між масою поголів'я, яке було на кінець року та яке вибуло протягом року (включаючи загиблих), і масою тварин і птиці, які надійшли в групу протягом року, включаючи приплід, та які були на початок року.

Собівартість 1 ц приросту живої маси визначають діленням загальної суми витрат на утримання відповідної групи худоби чи птиці (без вартості побічної продукції) на кількість центнерів приросту живої маси.

5. Собівартість живої маси молодняку тварин і тварин на відгодівлі та птиці всіх вікових груп визначають, виходячи з витрат на їх вирощування і відгодівлю в поточному році (без вартості побічної продукції), вартості худоби і птиці, що були в групі на початок року та надійшли з основного стада чи з інших груп, ферм і підприємств, та вартості приплоду (без вартості загиблих тварин).

Кількість живої маси становитиме масу тварин, що реалізовані, забиті, переведені в інші групи та залишені на кінець року.

Собівартість 1 ц живої маси худоби і птиці визначають діленням їх вартості на кількість центнерів живої маси (без маси тварин, що загинули).

На підставі розрахованої собівартості 1 ц живої маси обчислюють фактичну собівартість худоби, яку реалізовано, переведено в основне стадо, забито на м'ясо, а також ту, що залишилася в підприємстві на кінець року. Вартість худоби, що загинула з різних причин, в кінці року не уточнюється.

Сільськогосподарські підприємства мають право визначати собівартість живої маси тварин у розрізі партії (реалізованих, переведених у старшу вікову групу, забитих тощо) на підставі даних про вартість тварин, одержаних від приплоду, переведених з молодших груп, придбаних тощо, та вартість приросту маси тварин цієї партії.

6. У молочному скотарстві розраховується собівартість 1 ц молока і однієї голови приплоду. Собівартість однієї голови приплоду розраховують за вартістю 60 кормо-днів утримання корови.

Собівартість одного кормо-дня розраховують діленням усієї суми витрат на утримання основного стада корів на кількість кормо-днів.

Для визначення собівартості 1 ц молока необхідно загальну суму витрат на утримання корів (без вартості приплоду та побічної продукції) розділити на кількість центнерів одержаного молока.

7. У підприємствах, які спеціалізуються на вирощуванні призначених для реалізації корів-первісток, витрати на їх утримання до розтєлення (без вартості побічної продукції) відносять на приріст живої маси корів-первісток і живу масу одержаного приплоду, а витрати на їх утримання з часу розтєлення до реалізації становитимуть собівартість одержаного від них молока.

8. Собівартість приросту маси та живої маси молодняку великої рогатої худоби і тварин, вибракуваних з основного стада, в молочному скотарстві розраховують відповідно до пунктів 4 – 5 цих рекомендацій.

9. У м'ясному скотарстві собівартість приросту живої маси телят до 8-місячного віку (включаючи масу одержаного приплоду) складається із витрат на утримання корів і нетелей (останні за 2 місяці до розтєлення переводяться в основне стадо) і телят до 8-місячного віку (без вартості побічної продукції та молока, яке оцінюють за реалізаційними цінами).

Собівартість 1 ц живої маси визначають діленням суми витрат, віднесених на приплід і приріст живої маси телят до 8-місячного віку, і балансової вартості телят, що були в цій групі на початок року та надійшли в групу протягом року, на загальну живу масу телят до 8 місяців, відлучених від маток (без маси тварин, що загинули), та тих, що залишилися під матками на кінець року. Розрахована собівартість центнера використовується для оцінки телят, що залишилися під матками на кінець року та переведені в старші групи.

Собівартість приросту маси та живої маси молодняку старше від 8 місяців та худоби на відгодівлі визначають відповідно до пунктів 4 і 5 цих рекомендацій.

10. Витрати на утримання основного стада свиней (свиноматок з поросятами до їх відлучення та кнурів) становитимуть собівартість приросту живої маси і ділового приплоду.

Собівартість приросту живої маси і однієї голови приплоду на момент його відлучення від свиноматок визначають діленням загальної суми витрат на утримання основного стада (без вартості побічної продукції) на кількість центнерів приросту живої маси при відлученні (включаючи живу масу одержаного приплоду).

Собівартість 1 ц живої маси поросят на момент їх відлучення від свиноматок визначають діленням вартості поросят під матками на початок року і витрат на основне стадо за поточний рік на живу масу (без загиблих) поросят, які відлучені та які залишилися під матками на кінець року.

Собівартість 1 ц приросту маси та живої маси свиней інших груп (на дорощуванні та відгодівлі) визначають відповідно до пунктів 4 і 5 цих рекомендацій.

У неспеціалізованих підприємствах собівартість валового приросту живої маси свиней (включаючи живу масу приплоду) визначають у цілому по галузі діленням витрат на утримання всіх груп свиней на кількість приросту. Собівартість 1 ц живої маси свиней визначають відповідно до пункту 5 цих рекомендацій.

11. Витрати на утримання дорослого поголів'я і молодняку овець розподіляють між видами основної продукції (вовною, приростом живої маси, приплодом). Молоко, а також шкури загиблих тварин вважають побічною продукцією і оцінюють за реалізаційними цінами, а гній — за нормативно-розрахунковою вартістю.

12. На собівартість приплоду ягнят відносять у романівському вівчарстві 12 %, каракульському — 15, а в усіх інших напрямках — 10 % загальної суми на утримання овець основного стада. В підприємствах, де вівці всіх груп утримуються разом, на приплід відносять частину (у зазначеному розмірі) загальної суми витрат.

13. Витрати на утримання овець (без вартості побічної продукції та приплоду) розподіляють між вовною (1 ц вовни прирівнюється до 5 одиниць) та приростом живої маси, 1 ц якого береться за одиницю.

14. Витрати на утримання стригального пункту, стрижку овець, класування, пакування, маркування вовни відносять прямо на собівартість вовни.

15. Вартість ягнят на момент відлучення від маток складається з собівартості приплоду та витрат на приріст їх живої маси до відлучення.

Собівартість 1 ц живої маси інших груп молодняку і овець на відгодівлі визначають відповідно до пунктів 9.4 і 9.5 цих рекомендацій.

16. Собівартість продукції птахівництва визначається діленням витрат на утримання чи вирощування відповідної групи птиці (без вартості посліду та іншої продукції) на кількість відповідної продукції. По основному стаду птиці калькулюється собівартість 1 тис. яєць, а по молодняку птиці — 1 ц приросту живої маси та 1 ц живої маси відповідно до пунктів 9.4 і 9.5 цих рекомендацій (кількість приросту живої маси визначають розрахунково).

17. Яйця батьківського стада птиці, не придатні для інкубації, оцінюють за собівартістю яєць промислового стада, а за його відсутності — за реалізаційними цінами. За цими самими цінами оприбутковують яйця, одержані від молодняку птиці.

18. При інкубації може бути незавершене виробництво. Для його оцінки планову собівартість однієї голови добового молодняку птиці слід поділити на тривалість інкубації в днях і одержаний результат помножити на кількість яєць, що залишилися в інкубаторах на кінець року, та фактичний період їх інкубації в днях.

Для визначення суми витрат, віднесених на одержану продукцію інкубації, необхідно до вартості незавершеного виробництва на початок року додати витрати за рік і відняти вартість незавершеного виробництва на кінець року. Розділивши цю суму (без вартості яєць, вилучених при першому і другому міражі, шкаралупи, тушок півників, забитих у добовому віці, за цінами можливого використання) на кількість голів, визначають собівартість голови ділового добового молодняку птиці.

19. Витрати на утримання основного стада племінних коней (без вартості гною за встановленою оцінкою, іншої продукції за реалізаційними цінами та вартості виконаних робіт, оцінених за нормативною або плановою собівартістю робочого дня робочих коней) становитимуть собівартість приплоду на момент відлучення.

Собівартість приплоду робочих коней визначають згідно з п. 10.

20. Річні витрати на вирощування молодняку коней (без вартості побічної продукції) приєднують до балансової вартості молодняку, який був у групі на початок року та який надійшов у поточному році, включаючи приплід.

Собівартість молодняку коней, переведеного в основне стадо, реалізованого і залишеного на кінець року для подальшого вирощування, визначається додаванням до його вартості на початок року, в момент придбання чи відлучення від маток, витрат на утримання лошат у звітному році, розрахованих за кількістю кормо-днів і середньою їх собівартістю.

21. Собівартість однієї голови приплоду кролів визначають у розмірі 50 % планової собівартості однієї голови молодняку на момент його відлучення. При відлученні приплід дооцінюють на 50 % планової собівартості.

Собівартість однієї голови ділового приплоду визначають діленням загальної суми витрат на утримання дорослих кролів основного стада та молодняку до відлучення (без вартості побічної продукції — гною, шкурок забитих звірів) на кількість голів ділового (відлученого) приплоду.

Якщо в підприємстві на кінець року залишається певна кількість невідлученого молодняку, його вартість (на рівні 50 % планової собівартості голови при відлученні) виключається із загальної суми витрат.

Собівартість приросту маси та живої маси молодняку після відлучення визначають відповідно до пунктів 4 і 5 цих рекомендацій.

22. У звірівництві собівартість однієї голови приплоду визначають у розмірі 50 % планової собівартості однієї голови молодняку на час відлучення. При відлученні приплід дооцінюють ще на 50 %. Собівартість однієї голови молодняку на час відлучення визначають діленням витрат на утримання дорослих звірів з приплодом до відлучення (без вартості шкурок загиблих тварин та м'яса забитих звірів за реалізаційними цінами) на кількість відлученого молодняку. Загальна сума витрат без вартості молодняку, що залишився під матками на кінець року, становитиме собівартість ділового приплоду.

Молодняк звірів після відлучення дооцінюють, виходячи із середніх витрат на утримання однієї голови протягом дня та відповідної кількості кормо-днів.

Вартість молодняку звірів приплоду минулих років (забитого на шкурки, переведеного в основне стадо, реалізованого та залишеного на кінець року) визначають на основі вартості молодняку на початок року і витрат на його утримання, які розраховують, виходячи із витрат на утримання голови протягом дня та кількості кормо-днів.

23. Собівартість товарної риби, що вирощується в ставках та інших водоймах, складається із витрат на зариблення водоймищ (включаючи вартість мальків), витрат на вирощування та вилов риби. У спеціалізо-

ваних підприємствах з повносистемним рибним господарством (включаючи риборозведення) собівартість 1 тис. мальків визначають діленням суми витрат на утримання плідників, що знаходяться протягом року в маточниках і нерестових ставках, на кількість мальків, пересаджених з нерестових ставків. Собівартість 1 ц цьоголіток визначають діленням загальної вартості мальків та витрат на вирощування риборозсадницького матеріалу (цьоголіток) на кількість центнерів обчисленої продукції. При цьому середня маса цьоголітки приймається за 30 г.

Вартість цьоголіток, що залишилися в ставках-зимівниках, розглядається як витрати на незавершене виробництво, що переходить на майбутній рік. До витрат на утримання вигульних ставків включается вартість випущених цьоголіток і витрати на їх вирощування до вилову і реалізації. Собівартість 1 ц товарної риби визначають діленням усіх витрат на її вирощування на кількість одержаної товарної риби.

У риболовецьких підприємствах визначають собівартість 1 ц валової риби, що складається із витрат на виловлення, транспортування та підготовки її до зберігання (охолодження, підмороження та підсолення риби) та на утримання суден і флоту, а також засобів вилловлення.

Витрати суден і флоту, які виконують функції транспортних або пошукових, враховують у загальних транспортних витратах.

Крім того, розраховують собівартість тонни готової рибопродукції, яка включає в себе вартість сирцю або мороженого напівфабрикату та витрати на обробку, починаючи з операцій приймання риби до випуску готової продукції.

24. Собівартість окремих видів продукції бджільництва визначають розподілом витрат, включаючи вартість незавершеного виробництва на початок року, між видами продукції пропорційно до її вартості за реалізаційними цінами. Собівартість приросту кількості стільників розраховують за собівартістю топленого кондиційного воску.

Нові бджолині сім'ї оцінюються за цінами продажу. Собівартість 1 кг бджіл прирівнюється до собівартості 10 кг меду. У бджільництві калькулюється валовий вихід меду, до складу якого входить товарний мед і мед, залишений у вуликах, що розглядається як вартість незавершеного виробництва на кінець календарного року.

Певна частина витрат на утримання бджіл повинна бути віднесена на роботи із запилення сільськогосподарських культур. Тому одним з перших етапів калькулювання собівартості продукції бджільництва медово-запилувального напрямку є розмежування витрат, що відносять на вироблену продукцію і на запилювальні культури згідно із затвердженими нормативами.

У разі використання на опилення більшої кількості бджолиних сімей, ніж передбачено нормами, витрати бджільництва, віднесені на запилювальні культури, не збільшуються.

25. Собівартість греди складається з вартості племінних коконів і витрат на приготування греди (без вартості гредажних коконів з метеликами, що не вийшли, оцінених за цінами реалізації).

До собівартості сирих коконів включають вартість греди за собівартістю й приготування або за ціною придбання, витрати на інкубацію гре-

ни, вигодовування черв'яків і одержання коконів. Собівартість 1 ц сирих коконів визначають діленням витрат (без вартості побічної продукції) на масу вирощених сирих коконів.

26. На підприємствах і в організаціях з племінної справи і штучного осіменіння сільськогосподарських тварин собівартість сперми розраховують за видами плідників. Готовою продукцією є вироблена і реалізована в звітному періоді спермопродукція.

До собівартості розбавленої свіжоодержаної і реалізованої сперми плідників включають витрати на їх утримання та технологічні витрати (вартість хімікатів і азоту, оплата праці спеціалістів, включаючи відрахування на соціальні заходи тощо). Для визначення собівартості сперми із загальної суми виключають вартість побічної продукції.

Собівартість 1 дози розбавленої сперми визначають діленням суми витрат поточного року на фактично реалізовану сперму певного виду тварин.

Собівартість 1 дози розбавленої сперми плідників власного виробництва та придбаної визначають діленням загальної суми витрат, що складаються із собівартості сперми власного виробництва і вартості придбаної сперми, на загальну кількість реалізованої розбавленої сперми.

Повну собівартість однієї дози реалізованої замороженої сперми визначають діленням загальної суми витрат поточного року та вартості реалізованої придбаної сперми на кількість проданої в поточному році продукції.

Заморожена сперма плідників, одержана в поточному році, відображається в оперативному обліку на позабалансовому рахунку за кількістю (без вартісної оцінки).

Облік витрат на заморожену сперму ведеться за окремими галузями тваринництва.

Витрати на доставку рідкого азоту і сперми та вартості азоту, що використовується для дозаправлення посудин Д'юара, на пунктах штучного осіменіння щомісяця списують на витрати з реалізації.

Питання для самоперевірки

1. Економічний зміст витрат на виробництво продукції тваринництва. П(С)БО 16 «Витрати».
2. Завдання обліку витрат і виходу продукції тваринництва.
3. Об'єкти обліку витрат у тваринництві.
4. Статті виробничих витрат у тваринництві.
5. Синтетичний облік витрат і виходу продукції тваринництва.
6. Обліково-технічна характеристика субрахунку 232 «Тваринництво».
7. Аналітичний облік витрат і виходу продукції тваринництва.
8. Призначення, порядок складання Виробничого звіту по тваринництву.
9. Кореспонденція рахунків з обліку витрат і виходу продукції тваринництва.
10. Обчислення собівартості продукції основного стада великої рогатої худоби молочного і м'ясного напрямку, молодняку тварин на вирощуванні та відгодівлі, свинарства, звірівництва і рибиництва.

11. Порядок виявлення і відображення в обліку калькуляційних різниць.

12. Регістри синтетичного та аналітичного обліку витрат і виходу продукції тваринництва.

13. Сформулювати господарські операції за такою кореспонденцією рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
232	13	232	22	232	64	21	232
232	203	232	23	232	65	208	232
232	204	232	37	232	66	231	232
232	205	232	39	232	68	90	232
232	207	232	47	232	91	21	21
232	208	232	63	27	232	155	21
232	209					90	21

Навчальний матеріал: виписка з Виробничого звіту по тваринництву (ф. № 10.3а с.-г.) ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітного місяця 200_ р. за субрахунком 232 «Тваринництво» (табл. 7.32); реєстр господарських операцій з обліку витрат і виходу продукції тваринництва в ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200_ р. (табл. 7.33); витяг із бізнес-плану ПСП «Слобожанське» про планову собівартість продукції тваринництва, 200_ р. (табл. 7.34); дані про рух молока для складання розрахунку відхилень планової собівартості продукції від фактичної (табл. 7.35); дані для обчислення собівартості 1 ц живої маси великої рогатої худоби на вирощуванні та відгодівлі (виписка із Журналу-ордера № 9 с.-г. та відомості за грудень поточного року) (табл. 7.36); дані для обчислення собівартості 1 ц живої маси свиней на вирощуванні та відгодівлі (виписка із Журналу-ордера № 9 с.-г. та відомості за грудень поточного року) (табл. 7.37); Виробничий звіт по тваринництву (ф. № 10.3а с.-г.) — 1 примірник; Журнал-ордер № 10.3 с.-г. — 1 примірник.

Таблиця 7.32

Виписка з Виробничого звіту по тваринництву (ф. № 10.3а с.-г.) ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітного місяця 200_ р. за субрахунком 232 «Тваринництво»

грн

№ пор.	Стаття виробничі витрати, вихід продукції	Основне молочне стадо великої рогатої худоби	Велика рогата худоба на вирощуванні та відгодівлі	Свині	Разом
1	Заробітна плата	125 201,63	157 488,88	18 547,90	301 238,41
2	Відрахування на соціальні заходи	46 575,01	58 585,86	6899,82	112 060,69
3	Матеріальні витрати:				
	► корми	418 031,08	555 677,04	64 645,77	1 038 353,87
	► поточний ремонт	25 342,31	33 589,31	3958,46	62 890,08
	► послуги вантажного автотранспорту	25 433,60	35 759,08	1974,99	63 167,67
	► енергозабезпечення	26 336,20	41 240,25	3168,43	70 744,88

№ пор.	Стаття виробничі витрати, вихід продукції	Основне молочне стадо великої рогатої худоби	Велика рогата худоба на вирощуванні та відгодівлі	Свині	Разом
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ послуги живої тяглової сили ➤ водопостачання ➤ паливо ➤ будівельні матеріали ➤ ветпрепарати ➤ малоцінні та швидкозношувані предмети 	<p>5385,68</p> <p>12 210,90</p> <p>10 351,09</p> <p>34 081,22</p> <p>16 916,70</p> <p>12 344,05</p>	<p>6435,72</p> <p>16 184,62</p> <p>13 719,59</p> <p>53 408,76</p> <p>22 186,45</p> <p>18 516,79</p>	<p>7113,17</p> <p>1944,03</p> <p>1616,84</p> <p>3759,65</p> <p>2435,65</p> <p>1931,88</p>	<p>18 934,57</p> <p>30 339,55</p> <p>25 687,52</p> <p>91 249,63</p> <p>41 538,80</p> <p>32 792,72</p>
4	Амортизація	12 281,06	12 612,49	6028,77	30 922,32
	Разом	770 490,53	1 025 404,84	124 025,34	1 919 920,71
	Вихід продукції				
	Молоко:				
	кг	1 493 996			×
	грн	672 298,20			672 298,20
	Приплід:				
	голів	381		275	×
	кг	11 811		275	×
	грн	72 390		1375	73 765
	Приріст:				
	кг		184 257	23013	×
	грн		1 013 413,50	96 654,60	1 110 068,10
	Гній:				
	т	4271,5	4350	452	9073,5
	грн	42 715,00	43 500,00	4520,00	90 735,00
	Разом	787 403,20	1 056 913,50	102 549,60	1 946 866,30

Таблиця 7.33

Реєстр господарських операцій з обліку витрат і виходу продукції тваринництва в ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200__ р.

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
1	<p>Розрахунок нарахування оплати праці працівникам тваринництва</p> <p>Нараховано заробітну плату працівникам, зайнятим обслуговуванням:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ основного молочного стада великої рогатої худоби ➤ молодняка великої рогатої худоби ➤ свиней <p>Разом</p>			<p>4424,79</p> <p>14 317,17</p> <p>1699,26</p> <p>20 441,22</p>
2	<p>Зведена відомість нарахування та розподілу заробітної плати та відрахувань від неї за об'єктами обліку</p> <p>Здійснено відрахування на соціальні заходи:</p> <p>а) до Пенсійного фонду і віднесено на:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ основне молочне стадо великої рогатої худоби ➤ молодняк великої рогатої худоби ➤ свиней <p>Разом</p>			<p>?</p> <p>?</p> <p>?</p> <p>?</p>

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн	
		Д-т	К-т		
	б) до Фонду соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності і віднесено на: ➤ основне молочне стадо великої рогатої худоби ➤ молодняк великої рогатої худоби ➤ свиней			?	
	Разом			?	
	в) до Фонду сприяння зайнятості населення і віднесено на: ➤ основне молочне стадо великої рогатої худоби ➤ молодняк великої рогатої худоби ➤ свиней			?	
	Разом			?	
	г) до Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві і віднесено на: ➤ основне молочне стадо великої рогатої худоби ➤ молодняк великої рогатої худоби ➤ свиней			?	
	Разом			?	
	3	Відомості витрати кормів № 41, 42, 43, 44 від 30 числа звітної місяця 200__ р. Списується з підзвіту Писаренка Ю.І. вартість витрачених кормів і підстилки:			
	а) основному молочному стаду великої рогатої худоби: ➤ солома озимої пшениці на підстилку — 11 500 кг ➤ кошики соняшнику — 3400 кг ➤ гичка цукрового буряку — 82 000 кг ➤ комбікорм — 4664 кг			345,00 68,00 3280,00 1305,92	
	Разом			4998,92	
	б) молодняку великої рогатої худоби: ➤ солома озимої пшениці на підстилку — 5500 кг ➤ гичка цукрового буряку — 114 000 кг			165,00 4560,00	
	Разом			4725,00	
	в) свиням: ➤ комбікорм — 4920 кг			1377,60	
4	Відомість витрати кормів № 45 Використано молоко на випоювання телят — 13 505 кг			6077,25	
5	Акт на списання медикаментів № 9 від 30 числа звітної місяця 200__ р. Списано з підзвіту головного ветеринарного лікаря Капустян П.С. медикаменти, використані на лікування: ➤ основного молочного стада великої рогатої худоби ➤ молодняку великої рогатої худоби ➤ свиней			930,00 1468,00 352,00	
	Разом			2750,00	
6	Лімітно-забірні картки на одержання матеріальних цінностей № 453 – 459 від 30 числа звітної місяця 200__ р. Відпущено з центрального складу костюми брезентові на: ➤ молочнотоварну ферму ➤ ферму молодняку великої рогатої худоби ➤ свиноферму			62,00 124,00 186,00	
	Разом			372,00	

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
7	Лімітно-забірні картки на одержання матеріальних цінностей № 460 – 467 від 25 числа звітнього місяця 200__ р. Відпущено з центрального складу халати бавовняні: ➤ на молочнотоварну ферму ➤ на свиноферму			164,25 54,75
	Разом			219,00
8	Накладна внутрішньогосподарського призначення № 362 від 5 числа звітнього місяця 200__ р. Відпущено з центрального складу: а) відра оцинковані: ➤ на ферму молодняка великої рогатої худоби ➤ на свиноферму б) відра термостійкі, прозорі для доїльних апаратів на молочнотоварну ферму			33,78 28,15 1519,20
	Разом			1581,13
9	Лімітно-забірна картка на отримання матеріальних цінностей № 134 від 27 числа звітнього місяця 200__ р. Відпущено зі складу будівельних матеріалів лісо-матеріал твердої породи для поточного ремонту кривлі телятника 0,5 м ³			118,00
10	Лімітно-забірна картка на отримання матеріальних цінностей від 29 числа звітнього місяця 200__ р. Відпущено зі складу будівельних матеріалів на поточний ремонт корівника і використано: ➤ шифер восьмихвильовий — 200 шт. ➤ руберойд — 40 рул. ➤ лісоматеріал м'якої породи — 2,1 м ³ ➤ цемент — 938 кг ➤ цвяхи — 32 кг			4950,00 692,00 378,00 243,88 44,80
	Разом			6308,68
11	Лімітно-забірна картка на отримання матеріальних цінностей № 139 від 29 числа звітнього місяця 200__ р. Відпущено зі складу будівельних матеріалів і використано шифер восьмихвильовий на поточний ремонт свинарника — 103 шт.			2549,25
12	Відомість нарахування амортизації Віднесено амортизаційні відрахування до витрат виробництва на утримання: ➤ основного молочного стада великої рогатої худоби ➤ молодняка великої рогатої худоби ➤ свиней			1116,46 1146,59 548,07
	Разом			2811,12
13	Подорожній листок вантажного автомобіля. Накопичувальна відомість обліку роботи вантажного автотранспорту Включено послуги вантажного автотранспорту за фактичною собівартістю у витрати виробництва на утримання: ➤ основного молочного стада великої рогатої худоби — 13 397 т/км ➤ молодняка великої рогатої худоби — 12 000 т/км ➤ свиней — 8000 т/км			? ? ?
	Разом			?

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
14	Звіт про використання електроенергії Списується за фактичною собівартістю електроенергія на утримання: ➤ основного молочного стада великої рогатої худоби — 40 000 кВт·год ➤ молодняку великої рогатої худоби — 10 000 кВт·год ➤ свиней — 13 000 кВт·год			?
	Разом			?
15	Виробничий звіт по живій тягловій силі за звітний місяць 200__ р. Списується планова вартість робіт, виконаних робочою худобою на: ➤ основне молочне стадо великої рогатої худоби — 80 робочих днів ➤ молодняк великої рогатої худоби — 60 робочих днів ➤ свиней — 50 робочих днів			?
	Разом			?
16	Довідка бухгалтерії. Відомість № 13 Списуються в кінці року калькуляційні різниці між плановою та фактичною собівартістю послуг робочої худоби на: ➤ основне молочне стадо великої рогатої худоби ➤ молодняк великої рогатої худоби ➤ свиней			?
	Разом			?
17	Довідка бухгалтерії про розподіл загальновиробничих витрат тваринництва Списуються в кінці року загальновиробничі витрати тваринництва на: ➤ основне молочне стадо великої рогатої худоби ➤ молодняк великої рогатої худоби ➤ свиней			?
	Разом			?
18	Довідка бухгалтерії про розподіл загальновиробничих витрат усіх напрямів діяльності Списуються в кінці року загальновиробничі витрати усіх напрямів діяльності на: ➤ основне молочне стадо великої рогатої худоби ➤ молодняк великої рогатої худоби ➤ свиней			?
	Разом			?
19	Журнал обліку надою молока за звітний місяць 200__ р. Одержано від основного молочного стада великої рогатої худоби 71 504 кг молока і передано завідуючому молокопунктом			32 176,80
20	Акти на оприбуткування приплоду тварин. Звіт про рух худоби та птиці на фермі за звітний місяць 200__ р. Одержано: ➤ 23 голови приплоду телят живою масою 713 кг ➤ 23 голови приплоду свиней живою масою 23 кг			4370,00 115,00

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн	
		Д-т	К-т		
21	Розрахунок визначення приросту за звітний місяць 200__ р. Звіт про рух худоби та птиці на фермі за звітний місяць 200__ р. Одержано приріст від: ➤ молодняку великої рогатої худоби — 4375 кг ➤ свиней — 1238 кг			24 062,50 5199,60	
	Разом			29 262,10	
22	Акт № 10 про використання мінеральних, органічних і бактеріальних добрив, пестицидів і гербіцидів за звітний місяць 200__ р. Списується вартість гною, внесеного під цукровий буряк і одержаного від: ➤ основного молочного стада великої рогатої худоби — 340 т ➤ молодняку великої рогатої худоби та худоби на відгодівлі — 400 т ➤ свиней — 40 т			3400,00 4000,00 400,00	
	Разом			7800,00	
	23	Акт на вибуття тварин та птиці за звітний місяць 200__ р. Списано на витрати виробництва падіж: ➤ телички на випоюванні — 1 гол. 31 кг ➤ підсосних свинок і хрячків — 3 гол. 4 кг			124,00 20,00
	Разом			144,00	
24	Довідка бухгалтерії Розрахунок обчислення і розподілу відхилень фактичних витрат від планових з продукції: ➤ основного молочного стада великої рогатої худоби ➤ молодняку великої рогатої худоби ➤ свиней			? ? ?	
	Разом			?	

Таблиця 7.34

**Витяг із бізнес-плану ПСП «Слобожанське»
про планування собівартість продукції тваринництва, 200__ р.**

№ пор.	Продукція	Планова собівартість, грн коп.
1	Молоко, 1 ц	45,00
2	Приплід великої рогатої худоби, 1 гол.	190,00
3	Приріст молодняку великої рогатої худоби, 1 ц	550,00
4	Приріст свиней, 1 ц	420,00
5	Жива маса молодняку великої рогатої худоби, 1ц	400,00
6	Жива маса свиней, 1 ц	500,00
7	Гній, 1 т	10,00

Таблиця 7.35

**Дані про рух молока для складання розрахунку відхилень
планової собівартості продукції від фактичної**

№ пор.	Використання молока	Кількість, ц	Планова собівартість, грн
1	Реалізовано	15 493,95	697 227,75
2	Використано на випоювання телят	135,05	6077,25
3	Відпущено в їдальню	26,00	1170,00

Таблиця 7.36

**Дані для обчислення собівартості 1 ц живої маси великої рогатої худоби
на вирощуванні та відгодівлі (виписка із Журналу-ордера № 9 с.-г.
та відомості за грудень поточного року)**

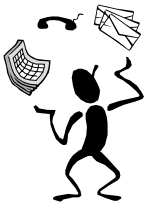
№ пор.	Показник	Кількість голів	Жива маса, кг	Сума, грн
1	Поголів'я великої рогатої худоби на вирощуванні та відгодівлі на початок року	778	95 184	237 960
2	Надійшло протягом року:			
	➤ приплід	404	12 524	?
	➤ приріст	—	188 632	?
	➤ вибракувано з основного стада	94	40 023	105 260,49
	➤ придбано	9	2709	21 028,46
	Разом надійшло	507	243 888	?
	Всього надійшло разом із залишком на початок року	1285	339 072	?
3	Вибуло:			
	➤ реалізовано покупцям	120	54 697	?
	➤ переведено до основного стада	67	31 490	?
	➤ реалізовано за готівку	23	2898	?
	➤ реалізовано в рахунок оплати праці	86	30 702	?
	➤ забій у господарстві	71	39 760	?
	➤ падіж	12	612	?
	Разом вибуло	379	160 159	?
Залишок у господарстві на кінець року	906	178 913	?	
	Всього вибуло разом із залишком на кінець року	1285	339 072	?

Таблиця 7.37

**Дані для обчислення собівартості 1 ц живої маси свиней на вирощуванні
та відгодівлі (виписка із Журналу-ордера № 9 с.-г. та відомості
за грудень поточного року)**

№ пор.	Показник	Кількість голів	Жива маса, кг	Сума, грн
1	Наявність поросят під матками, молодняку свиней та свиней на відгодівлі на початок року (без хряків та основних свиноматок)	327	9948	2844
2	Надійшло протягом року:			
	➤ приплід	298	298	?
	➤ приріст	—	24251	?
	➤ вибракувано з основного стада і поставлено на відгодівлю	7	1057	4545,10
	➤ придбано	14	406	3329,20
	Разом надійшло	319	26 012	?
	Всього надійшло разом із залишком на початок року	646	35960	?

№ пор.	Показник	Кількість голів	Жива маса, кг	Сума, грн
3	Вибуло:			
	➤ реалізовано покупцям	47	5217	?
	➤ переведено до основного стада	5	615	?
	➤ реалізація за готівку	111	1688	?
	➤ реалізація в рахунок оплати праці	153	3213	?
	➤ забій у господарстві	139	15 609	?
	➤ падіж	37	259	?
	Разом вибуло	492	26 601	?
Залишок у господарстві на кінець року	154	9359	?	
Всього вибуло разом із залишком на кінець року	646	35 960	?	

Необхідно:

1. Скласти Виробничий звіт по тваринництву, в якому врахувати витрати та вихід продукції по таких аналітичних рахунках: «Основне молочне стадо великої рогатої худоби»; «Велика рогата худоба на вирощуванні та відгодівлі»; «Свині».

2. На основі Виробничого звіту по тваринництву зробити записи в Журналі-ордері № 10.3 с.-г.

3. Скласти розрахунок собівартості продукції основного молочного стада великої рогатої худоби за формою, наведеною в табл. 7.38.

4. Скласти розрахунок і розподіл відхилень фактичних витрат від планових з продукції основного молочного стада великої рогатої худоби за формою, наведеною в табл. 7.39.

5. Скласти розрахунок фактичної собівартості 1 ц приросту живої маси великої рогатої худоби на вирощуванні та відгодівлі за формою, наведеною в табл. 7.40.

6. На основі Виробничого звіту по тваринництву (аналітичний рахунок «Свині») скласти розрахунок фактичної собівартості 1 ц приросту свиней за формою, наведеною в табл. 7.41.

7. Скласти розрахунок і розподіл відхилень фактичної собівартості від планової з приросту живої маси великої рогатої худоби на вирощуванні та відгодівлі за формою, наведеною в табл. 7.42.

8. Скласти бухгалтерську довідку на списання сум відхилень між плановою і фактичною собівартістю приросту живої маси.

9. Визначити собівартість 1 ц живої маси великої рогатої худоби.

10. Скласти розрахунок і розподіл відхилень фактичної собівартості від планової з приросту живої маси і приплоду свиней за формою, наведеною в табл. 7.43.

11. Скласти розрахунок відхилень фактичної собівартості від планової живої маси великої рогатої худоби на вирощуванні та відгодівлі за формою, наведеною в табл. 7.44.

12. Скласти бухгалтерську довідку на списання сум відхилень між фактичною та плановою собівартістю живої маси великої рогатої худоби.

13. Скласти бухгалтерську довідку на списання суми відхилень між плановою і фактичною собівартістю приросту живої маси свиней.

14. Скласти розрахунок відхилень фактичної собівартості від планової живої маси свиней за формою, наведеною в табл. 7.45.

15. Скласти бухгалтерську довідку на списання суми відхилень між плановою та фактичною собівартістю живої маси свиней.

Таблиця 7.38

Розрахунок собівартості продукції основного молочного стада великої рогатої худоби

№ пор.	Показник	Кількість	Сума, грн
1	Фактичні витрати з утримання основного молочного стада		
2	Вартість побічної продукції		
3	Одержано продукції: ▶ молока, ц ▶ приплоду, гол. ▶ гною, т		
4	Середньорічне поголів'я корів, гол.		
5	Кількість кормо-днів		
6	Фактична собівартість 1 кормо-дня		
7	Фактична собівартість 1 гол. приплоду		
8	Фактична вартість всього приплоду, одержаного за рік		
9	Фактичні витрати, віднесені на молоко		
10	Фактична собівартість 1 ц молока		

Примітка: середньорічне поголів'я корів — 505; кількість кормо-днів — 184 325.
Бухгалтер _____ Підпис _____

Таблиця 7.39

Розрахунок і розподіл відхилень фактичних витрат від планових з продукції основного молочного стада великої рогатої худоби

Група тварин	Найменування продукції	Одиниця вимірювання	Вихід продукції	Фактичні витрати всього, грн — Д-т рахунку	Планова собівартість виробленої продукції, грн — К-т рахунку	Відхилення, грн		Розподіл відхилень				
						Всього	На одиницю продукції	на реалізацію		на випоювання телят		Приплід
								Кількість, ц	Сума, грн	Кількість, ц	Сума, грн	
Основне молочне стадо великої рогатої худоби	Молоко	ц										
	Приплід	гол.										
	Гній	т										
	Разом											
	Кореспонденція рахунків: Д-т К-т											

Бухгалтер _____ Підпис _____

Таблиця 7.40

Розрахунок фактичної собівартості 1 ц приросту великої рогатої худоби на вирощуванні та відгодівлі

№ пор.	Показник	Кількість, ц	Сума, грн
1	Всього фактичних витрат на вирощування і відгодівлю великої рогатої худоби		
2	Вартість гною		
3	Фактичні витрати за мінусом вартості гною		
4	Одержано приросту за рік		
5	Фактична собівартість 1 ц приросту		

Бухгалтер _____

Підпис _____

Таблиця 7.41

Розрахунок фактичної собівартості 1 ц приросту свиней

№ пор.	Показник	Кількість, ц	Сума, грн
1	Всього фактичних витрат на вирощування і відгодівлю свиней		
2	Вартість гною		
3	Фактичні витрати за мінусом вартості гною		
4	Одержано приросту за рік		
5	Фактична собівартість 1 ц приросту		

Бухгалтер _____

Підпис _____

Таблиця 7.42

Розрахунок і розподіл відхилень фактичної собівартості від планової з приросту живої маси великої рогатої худоби на вирощуванні та відгодівлі

Найменування виду і групи тварин	Кількість одержаного приросту за рік, ц	Планова собівартість приросту, грн		Фактична собівартість, грн		Відхилення, грн перевищення (+), економія (-)		Кореспонденція рахунків	
		1 ц	всього	1 ц	всього	1 ц	всього	Д-т	К-т
Велика рогата худоба на вирощуванні та відгодівлі — всього, в т. ч.:									
> бички на випоюванні									
> телички на випоюванні									
> телички на дорощуванні									
> телиці для ремонту стада									
> тварини на відгодівлі									

Бухгалтер _____

Підпис _____

Таблиця 7.43

Розрахунок і розподіл відхилень фактичної собівартості від планової з приросту живої маси і приплоду свиней

Найменування виду і групи тварин	Кількість одержаного приросту за рік, ц	Планова собівартість приросту, грн		Фактична собівартість, грн		Відхилення, грн перевищення (+), економія (-)		Кореспонденція рахунків	
		1 ц	всього	1 ц	всього	1 ц	всього	Д-т	К-т
Свині — всього, в т. ч.:									
▶ кабанчики на дорощуванні									
▶ свині на відгодівлі									
▶ ремонтні свинки									
▶ підсосні свинки та хрячки під матками									

Бухгалтер _____

Підпис _____

Таблиця 7.44

Розрахунок відхилень фактичної собівартості від планової собівартості живої маси великої рогатої худоби на вирощуванні та відгодівлі

Вид і група тварин	Фактична собівартість, грн		Планова собівартість, грн		Відхилення, грн		Рух поголів'я тварин протягом року										
	1 ц	всього	1 ц	всього	1 ц	всього	Реалізація		Забій		Формування основного стада		Переведення в інші групи		Всього		
							жива маса, ц	сума відхилень, грн	жива маса, ц	сума відхилень, грн	жива маса, ц	сума відхилень, грн	жива маса, ц	сума відхилень, грн	жива маса, ц	сума відхилень, грн	
Велика рогата худоба на вирощуванні та відгодівлі — всього, в т. ч.:																	
▶ бички на вивощуванні																	
▶ телички на вивощуванні																	
▶ телички на дорощуванні																	
▶ телиці для ремонту стада																	
▶ тварини на відгодівлі																	

Бухгалтер _____

Підпис _____

**Розрахунок відхилень фактичної собівартості від планової
живої маси свиней**

Вид і група тварин	Фактична собівартість, грн		Планова собівартість, грн		Відхилення, грн		Рух поголів'я тварин протягом року										
	1 ц	всього	1 ц	всього	1 ц	всього	Реалізація		Забій		Формування основного стада		Переведення в інші групи		Всього		
							жива маса, ц	сума відхилень, грн	жива маса, ц	сума відхилень, грн	жива маса, ц	сума відхилень, грн	жива маса, ц	сума відхилень, грн	жива маса, ц	сума відхилень, грн	
Свині — всього, в т. ч.:																	
▶ кабанчики на дорощуванні																	
▶ свині на відгодівлі																	
▶ ремонтні свинки																	
▶ підсосні свинки та хрячки під матками																	

Бухгалтер _____

Підпис _____

Задача 10. Облік витрат, виходу продукції підсобних (промислових) виробництв та калькулювання її собівартості

Методичні вказівки

У період реформування аграрного сектора і становлення ринкової економіки значна кількість СГП мають підсобні промислові виробництва, де виробляють промислову продукцію (цеглу, пиломатеріали, черепицю) і дрібний інвентар, а також здійснюють переробку сільськогосподарської сировини власного виробництва і давальницької, забій тварин та птиці тощо. Це дає змогу більш ефективно використовувати вироблену продукцію і сприяє підвищенню зайнятості працівників села.

Витрати на виробництво продукції підсобних (промислових) виробництв формуються за центрами відповідальності, що функціонують на

засадах госпрозрахунку, за статтями, які господарство визначає самостійно. Орієнтовний перелік статей витрат такий: витрати на оплату праці, паливо та мастильні матеріали, сировина та матеріали (без зворотних відходів), роботи та послуги, витрати на ремонт необоротних активів, інші витрати, непродуктивні витрати.

До складу статті «Витрати на оплату праці» включають основну і додаткову оплату праці працівників, безпосередньо зайнятих у технологічному процесі виробництва.

За статтею «Паливо та мастильні матеріали» відображують комплексну ціну палива, використаного на виконання технологічних операцій, а також вартість мастил тощо.

До складу статті «Сировина та матеріали» включають вартість сировини та матеріалів, які є необхідними компонентами або утворюють основу виготовленої продукції у:

1) цехах з виробництва комбікормів — вартість зерна, зерносумішей, трав'яного борошна, жому, кормових дріжджів, сухого перегону, м'ясокісткового та рибного борошна, мінеральної сировини, мікродобавок та інших компонентів;

2) млині, крупорущі — вартість зерна;

3) пункті первинної обробки льону та продукції інших луб'яних культур — вартість соломки, трести;

4) цехах з переробки овочів, фруктів та картоплі — вартість овочів, фруктів і картоплі, бобових, спецій, консервантів та інших продуктів;

5) виноробних цехах — вартість винограду, плодів та ягід, вино-, сокоматеріалів, спирту-ректифікату, цукру, вакуум-сусла, коньячного спирту, лимонної кислоти тощо;

6) цехах забою худоби — вартість худоби, птиці, звірів, кролів, каркульських ягнят;

7) підрозділах з переробки молока — вартість молока, молочних продуктів, цукру, ваніліну та інших продуктів.

У допоміжних виробництвах до цієї статті включають вартість матеріалів, палива, запасних частин, використаних для виробничих потреб.

Вартість використаних сировини і матеріалів зменшується на вартість зворотних відходів, що виникли в процесі виготовлення готової продукції, якщо вихідні матеріали повністю чи частково втратили початкові споживчі якості (хімічні чи фізичні властивості, в тому числі повномірності, конфігурацію тощо) і внаслідок цього не можуть бути використані за прямим призначенням. Відходи, які не використовуються, — не оцінюються.

За статтею «Роботи та послуги» відображують витрати на роботи та послуги власних допоміжних виробництв, які забезпечують виробничі потреби та вартість послуг виробничого характеру, наданих сторонніми підприємствами, включаючи плату за воду та інші послуги, надані водогосподарськими організаціями (крім робіт та послуг, витрати на які включають до інших статей).

До складу цієї статті включають вартість послуг власного та залученого автомобільного, тракторного та гужового транспорту (на переміщення виробничих запасів із центральних складів, складів виробничих

підрозділів підприємства та інших місць постійного зберігання). Витрати відносять на окремі об'єкти обліку, виходячи з обсягів робіт, пов'язаних з перевезенням вантажів (у тонно-кілометрах, умовних еталонних гектарах тощо).

Вартість послуг електро-, тепло-, водо- та газопостачання визначають з включенням вартості відповідно електричної, теплової енергії, води, газу, одержаних із сторони та вироблених у власному підприємстві. До цієї статті включають також витрати холодильних установок і камер на замороження, охолодження та зберігання продукції. Витрати, пов'язані із зберіганням у них м'яса, овочів, плодів та інших продуктів, призначених для переробки, відносять на вартість відповідних видів сировини, використаних у виробництві.

До складу статті «Витрати на ремонт необоротних активів» включають суми на оплату праці працівників, зайнятих на ремонтних операціях, вартість запасних частин, ремонтно-будівельних та інших матеріалів, витрачених на поточний ремонт основних засобів.

За статтею «Інші витрати» відображують витрати, що безпосередньо пов'язані з виробництвом певної продукції і не включені ні до однієї із зазначених вище статей, а саме:

- 1) вартість спеодягу та спецвзуття, що видаються працівникам;
- 2) платежі за страхування майна;
- 3) інші витрати, що включаються у собівартість продукції (робіт, послуг) і не віднесені до цієї та інших статей витрат. Ці витрати, як правило, безпосередньо відносять на відповідну продукцію підсобних промислових та інших виробництв.

До складу статті «Непродуктивні витрати» (в обліку) відносять брак у виробництві, яким вважають вироби, напівфабрикати, що не відповідають встановленим стандартам чи технічним умовам і не можуть бути використаними за своїм прямим призначенням або можуть бути використаними лише після виправлення.

За місцем виявлення браку поділяють на внутрішній, виявлений на підприємстві до відправлення продукції споживачам, та зовнішній, виявлений у споживачів у процесі збирання, монтажу чи експлуатації виробу.

У собівартість внутрішнього остаточного браку включають фактичні витрати за всіма статтями витрат. До вартості остаточного браку додають витрати на його виправлення, і з цієї суми вираховується (віднімається) вартість забракованої продукції за ціною можливого використання і суми відшкодування, фактично утримані з осіб, з вини яких стався брак, та суми, які за рішенням суду мають відшкодувати постачальники за поставку недоброякісних матеріалів, напівфабрикатів тощо. Вартість браку відносять на собівартість продукції, під час виробництва якої він допущений.

За статтею «Загальновиробничі витрати» відображують цехові та загальновиробничі витрати. До цехових та загальновиробничих витрат відносять витрати на оплату праці працівників апарату управління; орендну плату; амортизаційні відрахування і витрати на утримання та поточний ремонт необоротних активів загального призначення; витрати на заходи з охорони праці та техніки безпеки; витрати на перевезення

працівників до місця безпосередньої роботи; на утримання польових станів; інші витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням виробництва окремих підрозділів і галузей.

Цехові і загальновиробничі витрати промислових виробництв розподіляють між об'єктами планування і обліку пропорційно до загальної суми витрат, за винятком вартості сировини, матеріалів і напівфабрикатів, які відносять на собівартість тільки тієї продукції, що виробляється в цьому цеху чи у відповідній галузі.

Для обліку витрат і виходу продукції підсобних (промислових) виробництв використовується **рахунок 23 «Виробництво»** субрахунок 233 «Промислове виробництво», за дебетом якого відображують витрати, а за кредитом — вихід продукції. Синтетичний облік здійснюється в Журналі-ордері № 10.3 с.-г., а аналітичний — у Виробничому звіті № 10.3а с.-г. Вироблену продукцію протягом року оцінюють за плановою собівартістю, яку в кінці року доводять до фактичної собівартості.

Розглянемо методику обчислення собівартості продукції підсобних промислових виробництв.

У підсобних (промислових) виробництвах собівартість виробленої продукції визначають на умовах франко-склад.

Собівартість продукції підсобних виробництв, наприклад, підприємств з переробки насіння соняшнику, що здійснюють переробку сільськогосподарської продукції, розраховують діленням витрат на переробку та вартості переробленої продукції за договірною ціною (без побічної продукції) на кількість одержаної основної продукції.

У разі переробки власної і давальницької сировини калькуляція собівартості продукції здійснюється в два етапи: спочатку обчислюють собівартість переробки одиниці сировини, для чого всі витрати на переробку (без вартості побічної продукції) ділять на кількість переробленої (власної та давальницької) сировини (переробка давальницької сировини розглядається як виконання робіт на сторону), а потім визначають собівартість власної готової продукції, для чого вартість сировини та суми витрат, пов'язаних з її переробкою (без вартості використаних відходів та побічної продукції за реалізаційними цінами), ділять на кількість власної готової продукції.

У плодоовочеконсервному виробництві розраховують собівартість кожного виду продукції. Для цього вартість перероблених овочів і фруктів (без вартості відходів за цінами можливого їх використання) та інших компонентів (оцту, спецій, солі), оплата праці, відрахування на соціальні заходи працівників прямо відносять на відповідні види консервів. Витрати, які не можуть бути прямо віднесені на певний вид продукції (непрямі витрати), розподіляють між окремими видами пропорційно до кількості вироблених умовних банок.

Аналогічно розраховують собівартість продукції пункту соління, однак між видами продукції вартість компонентів (солі, спецій тощо) розподіляють за технологічними нормами, передбаченими рецептурою, а непрямі витрати — пропорційно до кількості виробленої продукції.

Непрямі витрати у сушильному виробництві розподіляють між видами продукції пропорційно до центнеро-днів.

Собівартість продукції виноробного виробництва визначають діленням суми витрат на виготовлення продукції, включаючи сировину і допоміжні матеріали, використані у виробництві (без вартості відходів за реалізаційними цінами), на кількість готової продукції. Непрямі витрати на виготовлення вина та виноматеріалів розподіляють між видами продукції пропорційно до кількості, а в разі потреби враховують ще й тривалість її зберігання.

У підприємствах і підрозділах з переробки і приготування кормів розраховують собівартість кожного виду одержаної продукції (вітамінно-трав'яного борошна, комбікормів, гранульованих кормів, кормосумішей тощо). Для цього вартість переробленої маси і добавок відносять прямо на конкретний вид продукції, а непрямі витрати на переробку розподіляють пропорційно до маси переробленої сировини.

Собівартість виробленої продукції млинів і крупорушок включає в себе вартість переробленої сировини та витрати, пов'язані з її переробкою.

Для визначення собівартості кожного виду продукції (борошна, дерті) вартість переробленого зерна та інші прямі витрати відносять безпосередньо на конкретний вид продукції, а непрямі витрати на переробку розподіляють між видами продукції пропорційно до умовної кількості переробленої сировини. Для розрахунку використовується показник продуктивності млина у разі виготовлення конкретного виду продукції. Наприклад, якщо продуктивність млина при переробці зерна на дерть на 30 % вища, ніж при його розмелюванні на борошно, то зерно, перероблене на борошно, перераховують в умовну продукцію із застосуванням коефіцієнта 10, а на дерть — 0,7.

У хлібопекарному виробництві витрати відносять на собівартість певного виду продукції, а суми, які не можуть бути віднесені безпосередньо, розподіляють між видами продукції пропорційно до виручки від реалізації.

Собівартість окремих видів продукції переробки молока (вершки, сметана, масло, сир тощо) визначають діленням витрат на виробництво конкретного виду продукції на її масу. При цьому з загальної суми витрат виключають вартість використаних відвіюк та іншої побічної продукції за цінами реалізації. Непрямі витрати розподіляються між окремими видами продукції пропорційно до виручки від реалізації.

Для обчислення собівартості продукцію забою тварин і птицю оцінюють за фактичною собівартістю. Для розрахунку фактичної собівартості м'яса окремих видів тварин до вартості тварин додають витрати на забій і виключають вартість побічної продукції (шкур, субпродуктів першої та другої категорії тощо) за встановленими цінами чи цінами можливої реалізації. Результат ділять на кількість одержаного м'яса.

У птахозабійних цехах калькулюється собівартість 1 ц охолодженого м'яса. Побічну продукцію (пух, пір'я, підкрилок, нестандартні тушки, субпродукти, кров, кишки) слід оцінювати за цінами можливої реалізації.

У разі переробки кількох видів птиці непрямі витрати птахозабійного цеху розподіляють з урахуванням продуктивності конвеєрної лінії для переробки окремих видів птиці розрахунком кількості умовних голів з використанням таких коефіцієнтів: дорослі кури і курчата — 1,0,

качки — 2,0, індики і гуси — 4,0. На конкретний вид продукції відносять безпосередньо вартість забитої птиці та використаних матеріалів.

Для визначення собівартості продукції забою кролів (м'ясо і шкурки) всі витрати на забій, включаючи вартість забитих кролів за собівартістю (без вартості побічної продукції за цінами її можливої реалізації), розподіляють між цими видами продукції пропорційно до її вартості за реалізаційними цінами.

Собівартість шкурок хутряних звірів калькулюється окремо за їх видами. Витрати на забій розподіляють між ними пропорційно до кількості забитих голів. Шкурки, які за своїми розмірами чи якістю не відповідають діючим стандартам, вважають нестандартними. Витрати між стандартними і нестандартними шкурками розподіляють за цінами можливої реалізації. Собівартість шкурок складається з вартості забитих звірів, витрат на забій, первинну обробку та зберігання знежирених шкурок у холодильнику (без вартості побічної продукції). При цьому витрати на зберігання знежирених шкурок у холодильнику розподіляють між їх видами пропорційно до площі та тривалості зберігання.

Собівартість 1 т трести складається з вартості переробленої соломки і витрат, пов'язаних з її переробкою. У разі переробки трести у волокно собівартість волокна складається з вартості переробленої трести і витрат, пов'язаних з її переробкою (без вартості побічної продукції).

У цегельному виробництві собівартість продукції обчислюють за переділами: заготівля глини та піску, виготовлення цегли-сирцю, випалювання цегли. На перших двох переділах розраховують витрати на одержання відповідно 1 м³ заготовлених глини і піску та 1000 цеглин-сирцю. Собівартість випаленої цегли складається із витрат на випалювання, включаючи вартість цеглин-сирцю без вартості побічної продукції (половинок і битої цегли за реалізаційними цінами).

У разі незначного обсягу цегельного виробництва переділи не виділяють, а собівартість випаленої цегли обчислюють, виходячи з витрат на заготівлю сировини, виготовлення сирцю та випалювання цегли (без вартості побічної продукції).

У разі заготівлі деревини з власних лісонасаджень розраховують собівартість 1 м³ ділової деревини. Для цього витрати, включаючи плату за деревину, реалізовану на пні (без вартості побічної продукції, наприклад, дров — за ціною можливого використання), ділять на кількість одержаної продукції.

Окремо обчислюють витрати на виготовлення пиломатеріалів, фактична собівартість яких складається з вартості розпиленої деревини (колод), заготовленої власними силами та придбаної, а також витрат на їх розпилювання, зменшених на вартість одержаної побічної продукції (обаполку, обрізків, тирси), яку оцінюють за цінами можливого використання.

У разі розпилювання на пилорамах сільськогосподарських підприємств деревини інших юридичних і фізичних осіб собівартість обчислюють відповідно до пункту 10.1 цих рекомендацій.

Витрати сільськогосподарських підприємств на добування торфу планують і обліковують у цілому по виробництву незалежно від цільового призначення торфу. Готовою продукцією є заготовлений торф, висушений до встановлених кондицій.

У разі потреби розрахунок собівартості торффу здійснюють з урахуванням його вологості, яка береться на рівні: торф для добрив — 55 %, для підстилки — 40, кусковий для палива — 33, фрезерний для палива — 40 %. Це дає змогу визначити собівартість заготовленої продукції в перерахунок на торф умовної вологості.

Для визначення собівартості 1 т заготовленого для певного призначення торффу необхідно витрати на торфорозробку розділити на кількість торффу умовної вологості та помножити на кількість торффу умовної вологості певного призначення. Одержаний результат ділять на його фізичну масу. Виготовлення торфобрикетів слід розглядати як окремий переділ торфорозробок. Собівартість виготовлених брикетів складається з вартості використаного торффу та інших компонентів і витрат на приготування маси, її формування та сушіння.

Питання для самоперевірки

1. Види промислових виробництв на сільськогосподарських підприємствах.
2. Завдання обліку витрат і виходу продукції промислових виробництв.
3. Методи калькулювання собівартості продукції промислових виробництв.
4. Статті виробничих витрат у промислових виробництвах.
5. Об'єкти витрат і виходу продукції промислових виробництв.
6. Первинний облік витрат і виходу продукції промислових виробництв.
7. Синтетичний облік витрат і виходу продукції промислових виробництв.
8. Обліково-технічна характеристика субрахунку 233 «Промислове виробництво».
9. Аналітичний облік витрат і виходу продукції.
10. Призначення і порядок складання Виробничого звіту по промислових виробництвах.
11. Особливості обчислення собівартості продукції у різних промислових виробництвах.
12. Порядок обчислення і відображення в обліку калькуляційних різниць.
13. Сформулювати господарські операції за такою кореспонденцією рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
233	13	233	22	233	91
233	201	233	234	11	233
233	203	233	27	205	233
233	204	233	26	201	233
233	205	233	47	208	233
233	206	233	39	26	233
233	207	233	63	23	233
233	208	233	65	27	233
233	21	233	66	90	233

Навчальний матеріал: виписка з Виробничого звіту по промислових виробництвах (ф. № 10.3а с.-г.) ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітного місяця 200_р. про витрати і вихід продукції промислових виробництв (табл. 7.46); реєстр господарських операцій з обліку витрат і виходу продукції підсобних (промислових) виробництв у ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200_ р. (табл. 7.47); бланк Виробничого звіту по промислових виробництвах; бланк Журналу-ордера № 10.3 с.-г.

Таблиця 7.46

Виписка з Виробничого звіту по промислових виробництвах (ф. № 10.3а с.-г.) ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітного місяця 200_ р. про витрати і вихід продукції промислових виробництв

№ пор.	Стаття виробничі витрати, вихід продукції	Одиниця вимірювання	Переробка насіння соняшнику	Забій	
				великої рогатої худоби	свиней
1	Сировина та матеріали на переробку	кг грн	85 178 18 739,16	21 219 84 876,00	9361 46 805,00
2	Заробітна плата	грн	9761,08	2268,15	
3	Відрахування на соціальні заходи	грн	3631,12	843,75	
4	Паливо	грн	12 892,68	—	
5	Малоцінні та швидкозношувані предмети	грн	3116,60	219,40	
6	Послуги власного вантажного автотранспорту	грн	23 436,00	—	
7	Послуги енергопостачання	грн	39 507,30	—	
8	Запасні частини на ремонт обладнання	грн	4968,00	—	
9	Вартість будівельних матеріалів на ремонт приміщення	грн	2059,11	190,00	
10	Амортизація основних засобів	грн	2640,66	138,60	
11	Витрати з обслуговування і управління	грн	4564,80	—	
	Разом витрат без вартості сировини		106 577,35	3659,90	
	Отримано від переробки за планово-обліковими цінами:				
	➤ олію	кг грн	25 554 51 108,00	— —	— —
	➤ макуху соняшникову	кг грн	43 896 21 948,00	— —	— —
	➤ яловичину	кг грн	— —	10 637 42 548,00	— —
	➤ субпродукти	кг грн	— —	1806,2 3612,40	
	➤ шкури	кг грн	— —	55 1650,00	
	➤ свинину	кг грн	— —		4246 14 861,00
	➤ субпродукти	кг грн	— —		849,2 849,20
	➤ сало	кг грн	— —		2035 6105,00
	➤ здір	кг грн	— —		1214,4 1214,40

Примітка: всю продукцію, отриману від переробки, було реалізовано за попередній до звітний період.

**Реєстр господарських операцій з обліку витрат і виходу
продукції підсобних (промислових) виробництв
у ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200__ р., грн**

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Види підсобних виробництв		Кореспондуючі рахунки	
		Переробка насіння сояшинику	Забій тварин	Д-т	К-т
1	Обліковий листок праці і виконаних робіт				
	Нараховано відрядню оплату праці працівникам, зайнятим на: ➤ переробці сояшинику на олію ➤ забої тварин на м'ясо	320,00	250,00		
	Разом	320,00	250,00		
2	Наряд на відрядню роботу № 87				
	Нараховано відрядню оплату праці працівникам, зайнятим на ремонті приміщення олійниці	80,94			
	Разом (операції 1 + 2)	400,94	250,00		
3	Зведена відомість нарахування та розподілу оплати праці за об'єктами обліку				
	Здійснено відрахування на соціальні заходи:				
	➤ на випадок тимчасової втрати працездатності	?	?		
	➤ на випадок безробіття	?	?		
	➤ до Пенсійного фонду	?	?		
	➤ на страхування від нещасного випадку	?	?		
	Разом	?	?		
4	Акти на вибуття тварин та птиці № 83, 84, 81, 86, 89, 32, 33, 34				
	Списано на переробку тварин: ➤ телички на дорощуванні — 2 гол. живою масою 249 кг		996,00		
	➤ бички на відгодівлі — 3 гол. живою масою 1680 кг		6720,00		
	Разом по великій рогатій худобі		7716,00		
	➤ свині на відгодівлі — 7 гол. живою масою 847 кг		4235,00		
	Разом по операції		11 951,00		
5	Накладна внутрішньогосподарського призначення № 101 від 13 числа звітного місяця				
	Оприбутковано продукцію від забою тварин:				
	➤ яловичину — 967 кг		3868,00		
	➤ субпродукти — ВРХ 164,2 кг		328,40		
	➤ м'ясо свиней — 386 кг		1351,00		
	➤ сало — 185 кг		555,00		
	➤ здір свиней — 110,4 кг		110,40		
	➤ субпродукти свиней — 77,2 кг		77,20		
➤ шкури телячі — 5 шт.		150,00			
	Разом		6440,00		

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Види підсобних виробництв		Кореспондуючі рахунки	
		Переробка насіння соняшнику	Забій тварин	Д-т	К-т
6	Накладна внутрішньогосподарського призначення № 120 від 31 числа звітного місяця Оприбутковано продукцію переробки олійниці: ➤ соняшникову олію — 9600 кг ➤ макуху соняшникову — 19 380 кг	19 200,00 9690,00			
	Разом	28 890,00			
7	Звіт про використання електроенергії Списано послуги електропостачання на олійницю — 9000 кВт•год	?			
8	Накопичувальна відомість роботи вантажного автотранспорту Списуються послуги вантажного автотранспорту на олійницю за фактичною їх собівартістю — 4500 т/км	?			
9	Нараховано амортизацію на основні засоби промислових виробництв за прямолінійним методом: а) олійницю: ➤ первісна вартість — 25 946 грн ➤ ліквідаційна вартість — 1000 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної — 24 946 грн ➤ строк корисного використання — 60 років	?			
	б) забійний цех: ➤ первісна вартість — 9372 грн ➤ ліквідаційна вартість — 300 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної — 9072 грн ➤ строк корисного використання — 60 років		?		
	в) маслопрес: ➤ первісна вартість — 10 800 грн ➤ ліквідаційна вартість — 300 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної — 10 500 грн ➤ строк корисного використання — 12 років	?			
	г) установка для рафінації олії: ➤ первісна вартість — 31 998 грн ➤ ліквідаційна вартість — 200 грн ➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної — 31 798 грн ➤ строк корисного використання — 20 років	?			
	Разом				

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Види підсобних виробництв		Кореспондуючі рахунки	
		Переробка насіння соняшнику	Забій тварин	Д-т	К-т
10	Відомість дефектів № 82 від 29 числа звітнього місяця Відпущено з центрального складу і встановлено ремкомплект на установку МОУ-150 з первинної очистки олії	2253,00			
11	Лімітно-забірна картка на отримання матеріальних цінностей № 134 від 27 числа звітнього місяця Використано лісоматеріали твердої породи для поточного ремонту кривлі споруди по забою тварин		165,20		
12	Лімітно-забірна картка на отримання матеріальних цінностей № 039 від 29 числа звітнього місяця Використано шифер восьмихвильовий на поточний ремонт олійниці	371,25			
13	Лімітно-забірна картка № 460 від 25 числа звітнього місяця Відпущено халати бавовняні	73,00	36,50		
14	Лімітно-забірна картка № 493 від 30 числа звітнього місяця Відпущено костюми брезентові на олійницю	186,00			
15	Акт на списання медикаментів № 9 від 30 числа звітнього місяця Списано медичні аптечки для робітників цеху по забою тварин		43,00		
16	Лімітно-забірна картка № 134 від 26 числа звітнього місяця Використано дизельне паливо на роботу олійниці	1060,50			
17	Накладні внутрішньогосподарського призначення № 500 – 513 від 1, 10, 15 числа звітнього місяця Відпущено насіння соняшнику в переробку	7040,00			
18	Розрахунок бухгалтерії Списано в кінці року калькуляційну різницю між плановою і фактичною собівартістю насіння соняшнику, переробленого на олію	?			
19	Довідка-розрахунок бухгалтерії Списано в кінці року калькуляційну різницю між плановою і фактичною собівартістю живої маси на тварин, що забиті на м'ясо: ➤ велика рогата худоба ➤ свині		?		
	Разом				

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Види підсобних виробництв		Кореспондуючі рахунки	
		Переробка насіння соняшнику	Забій тварин	Д-т	К-т
20	Розрахунок бухгалтерії Списано в кінці року калькуляційні різниці між плановою та фактичною собівартістю по продукції переробних підприємств за каналами використання				
	а) на реалізацію: ➤ олії ➤ яловичини	?	?		
	б) на їдальню: ➤ олія ➤ яловичина ➤ сало ➤ м'ясо свиней	?	?		
	Разом				

Необхідно:

1. Скласти Виробничий звіт по промислових виробництвах, в яких для обліку витрат і виходу продукції відкрити аналітичні рахунки: «Переробка насіння соняшнику»; «Забій великої рогатої худоби»; «Забій свиней»; «Витрати по забою тварин».

2. Скласти відомість розподілу витрат з утримання забійного цеху тварин за формою, наведеною в табл. 7.48.

3. Скласти калькуляції собівартості продукції забійного цеху тварин (м'яса великої рогатої худоби і свиней, сала) та продукції переробки соняшнику за формами, наведеними в табл. 7.49 і 7.50.

4. Визначити і розподілити калькуляційні різниці між плановою та фактичною собівартістю і скласти Бухгалтерську довідку-розрахунок за формою, наведеною в табл. 7.51.

5. Використовуючи показники Виробничого звіту, скласти Журнал-ордер № 10.3 с.-г.

Таблиця 7.48

Відомість розподілу витрат з утримання забійного цеху тварин

№ пор.	Види тварин, що надійшли до забійного цеху	Маса тварин, кг	Частка в загальній масі забитих тварин, %	Частка витрат з утримання забійного цеху, кг
1	Велика рогата худоба			
2	Свині			
	Разом			

Таблиця 7.49

**Калькуляція собівартості продукції
забійного цеху тварин**

№ пор.	Показник	Одиниця вимірювання	Продукція переробки	
			великої рогатої худоби	свиней
1	Витрати з утримання забійного цеху	грн		
2	Вартість забитих тварин	грн		
	Разом	грн		
3	Вартість побічної продукції за плановими цінами	грн		
4	Витрати, що віднесені на основну продукцію: ➤ м'ясо ➤ сало	грн		
5	Одержано основної продукції: ➤ м'яса ➤ сала	ц		
6	Фактична собівартість 1 ц основної продукції: ➤ м'яса ➤ сала	грн		

Примітка: загальні витрати, віднесені на основну продукцію забою свиней, необхідно розподілити між м'ясом і салом відповідно 70 і 30 %.

Таблиця 7.50

**Калькуляція собівартості продукції
переробки соняшнику**

№ пор.	Показник	Одиниця вимірювання	Сума або кількість
1	Вартість сировини	грн	
2	Витрати для переробки соняшнику	грн	
	Всього витрат	грн	
3	Вартість побічної продукції	грн	
4	Вартість основної продукції	грн	
5	Вихід основної продукції	ц	
6	Фактична собівартість 1 ц олії	грн	

Розрахунок списання калькуляційних різниць між фактичною і плановою собівартістю продукції промислових виробництв

№ пор.	Використання продукції	Види продукції																
		Олія			М'ясо — яловичина				М'ясо — свинина				Сало					
		Кількість, кг	Собівартість, грн		Кількість, кг	Собівартість, грн		Кількість, кг	Собівартість, грн		Кількість, кг	Собівартість, грн		Кількість, кг	Собівартість, грн			
			планова	фактична		Калькуляційна різниця, грн	планова		фактична	Калькуляційна різниця, грн		планова	фактична			Калькуляційна різниця, грн	планова	фактична
1	Реалізація	25 819			10 677			4567			2035							
2	Ідальня	380			160			65			10							
3	Залишок на кінець звітного періоду	8955			767			—			175							
	Разом	35 154			11 604			4632			2220							

Задача 11. Облік виробництв і господарств побутового обслуговування

Методичні вказівки

Обслуговуючі виробництва і господарства сільськогосподарських підприємств задовольняють побутові, комунальні та культурні потреби населення. До них належать: їдальні й буфети; лазні; пральні; перукарні; ремонтно-швейні майстерні; будинки відпочинку; санаторії та інші заклади культурно-оздоровчого призначення.

Розвиток обслуговуючих виробництв і господарств дає змогу підприємствам стимулювати підвищення продуктивності праці в основних галузях сільськогосподарського виробництва і стабілізувати кадри на селі, збільшити вільний час працівників.

Характер діяльності обслуговуючих виробництв і господарств неоднорідний: одні виготовляють продукцію (пекарні, їдальні) і надають послуги (лазні, пральні, перукарні), інші виконують спеціалізовані функції соціального та побутового обслуговування (дитячі дошкільні заклади, будинки відпочинку тощо). Відповідно й порядок обліку витрат і виходу продукції, послуг, виручки у цих виробництв різний.

Облік витрат названих виробництв і господарств ведуть за **рахунком 23 «Виробництво» субрахунок 949 «Інші витрати операційної діяльності»**.

У цьому розділі більш докладно буде розглянуто облік формування витрат в ідальнях сільськогосподарського підприємства і надання ними послуг населенню.

Для того щоб ідальня нормально функціонувала, необхідно насамперед забезпечити безперервні поставки продуктів харчування і напівфабрикатів, які використовуються для приготування страв. В ідальню сільськогосподарського підприємства продукти можуть надходити від власного виробництва (фрукти, овочі, молоко, м'ясо, олія, мед, крупи), від закупівлі на ринку через підзвітні особи, від постачальників (за готівку, за безготівковими розрахунками, за бартером).

Певну складність при організації обліку мають при закупівлі продуктів (сировини) безпосередньо у населення. При здійсненні розрахунків з фізичними особами за придбану продукцію для ідальні необхідно керуватися Декретом Кабінету Міністрів України «Про прибутковий податок з громадян» від 26.12.92 р. № 13-92 та Інструкцією про прибутковий податок з громадян, затвердженою наказом ГДПІ України від 21.04.93 р. № 12 зі змінами і доповненнями.

Згідно з п. 5.7 Інструкції № 12 до сукупного доходу громадян, який оподатковується, не включаються доходи від продажу вирощеної в особистому підсобному господарстві, на присадибній ділянці продукції рослинництва та бджільництва, тварин, кролів, птиці в живій масі та продукції їх забою. Право на цю пільгу повинно бути підтверджено довідкою місцевої Ради народних депутатів про походження продукції.

Зразок довідки про походження сільськогосподарської продукції

Україна
Виконавчий комітет
м. Чугуєва
Харківської області

ДОВІДКА

№ 672

від 10.02.2002 р.

видана Петрову Олександровичу Федоровичу, 1945 року народження, жителю м. Чугуєва, що мешкає за адресою вул. Комінтерну, 60, про те, що він дійсно має присадибну земельну ділянку площею 0,6 га, яка зайнята садом.

Довідка видана за місцем вимоги.

Голова міської
Ради

(підпис)

Шевченко П.І.

За наявності довідки у громадянина-продавця не утримується прибутковий податок з суми доходу, що виплачують йому від продажу такої продукції. При цьому підприємство направляє Довідку за формою № 2 до податкової інспекції за місцем проживання громадян із зазначенням суми виплаченого доходу і причини не утримування прибуткового податку.

Якщо довідка про походження продукції у громадянина відсутня, то прибутковий податок утримується за ставкою 20 % і при цьому слід направити Довідку за формою № 2 із зазначенням суми виплаченого доходу і утриманого прибуткового податку.

З громадян, що не мають постійного місця проживання в Україні, утримується прибутковий податок за ставкою 20 % з доходів від продажу продукції.

Сума виплаченого громадянам доходу відображається підприємством у Довідці про суми сплачених доходів і утриманих з них податків фізичних осіб за формою № 8ДР, затвердженій наказом ГДПІ України від 06.01.99 р. № 10, під кодом 07 «Інші види доходів».

Закупівля сировини у населення для ідальні оформлюється двостороннім закупівельним актом або закупівельною відомістю, які повинні мати такі реквізити:

- місце укладання угоди;
- прізвище, ім'я та по батькові продавця;
- ідентифікаційний номер продавця або паспортні дані;
- назва продукції;
- ціна одиниці продукції;
- обсяг проданої продукції;
- сума коштів, виплачених продавцю;
- підпис продавця про одержані кошти.

Нижче подано зразок закупівельного акта.

Код ЄДРПОУ 13254898
ТОВ «Нива»

«Затверджую»
Директор ТОВ «Нива»
Сердюк С.Ф.
14 лютого 2002 р.

Закупівельний акт № 456

14 лютого 2002 р.

Місце закупівлі _____ Центральний ринок м. Харків _____
Покупець _____ Іванов І.І., кухар ідальні ТОВ «Нива» _____
Продавець _____ Петров Олександр Федорович _____
Місце проживання продавця _____ Харківська область, м. Чугуїв _____
Ідентифікаційний номер (паспортні дані) продавця: _____ 1254689758 _____
_____ паспорт серії МК № 254896 виданий 30.10.94 р. м. Чугуїв

№ пор.	Найменування	Одиниця вимірювання	Кількість	Ціна, грн	Сума, грн
1	Яблука	кг	4	3,5	14
	Разом:				14
	Прибутковий податок				2,8
	Разом до оплати				11,2

Сума до оплати одинадцять грн 20 коп.

Гроші одержав продавець _____ А.Ф. Петров

Гроші оплатив покупець _____ І.І. Іванов

Якщо для їдальні закуплено товари у приватного підприємця, то документом, що підтверджує вартість товару, є накладна, зразок якої подано нижче.

ПП Панченко С.І.
підприємство

Накладна № 80 від 16 червня 2002 р.

Від кого Приватного підприємця Панченка Сергія Івановича
(патент 1876543219), виданий ДПП Чугувського району м. Чугуїва

Кому ТОВ «Нива»

Підстава Договір № 80 від 10.06.2002 р.

№ пор.	Назва	Одиниця вимірювання	Кількість	Ціна, грн	Сума, грн
1	Пиво «Рогань» у пляшках ПДВ	шт.	200	1,00	200,00
	Разом				40,00
					240,00

Разом на суму двісті сорок грн 00 коп.
(прописом)

Відпустив Лященко Л.І. Одержав Дупляк Г.І.
(підпис) (підпис)

Якщо приватний підприємець зареєстрований як платник ПДВ, то він зобов'язаний виписати Податкову накладну (при обсязі продажу більш як 20 грн).

Прибутковий податок з доходів, виплачених приватному підприємцю за придбану у нього продукцію, згідно з п. 12 Декрету про прибутковий податок з фізичних осіб не утримується.

При цьому в Податковий орган за місцем проживання приватного підприємця направляється Довідка за формою № 2 про суму сплаченого доходу, в якій вказують номер Свідоцтва про державну реєстрацію, дату його видачі і орган, що видає свідоцтво. Сума сплаченого приватному підприємцю доходу відображується у формі № 8ДР за результатами звітного кварталу, в якому було здійснено таку виплату.

Продукти для громадського харчування видають у підзвіт завідувачу їдальнею, кухарю (кухарці) за вимогами-накладними або за лімітно-забірними картками.

При цьому складають таку журнальну статтю: Д-т рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва» або 28 «Товари» — у підзвіт особі, що одержала продукти, К-т рахунку 27 або 28 — відповідні субрахунки.

З підзвіту продукти списують на рахунок 23 «Виробництво». Для цього розраховують кількість продуктів для приготування страв, виходячи з контингенту тих, хто харчується, за встановленими нормами розкладки згідно з меню на кожний день. Продукти списують за цінами оприбуткування (планова собівартість продуктів власного виробництва поточного року і фактична собівартість продуктів власного виробництва минулого року та купованих).

У сільськогосподарських підприємствах для ведення обліку в їдальнях і буфетах застосовують первинні документи типових форм, затверджених для підприємств громадського харчування. Розглянемо ці документи.

Щодня завідуючий їдальнею складає план-меню, який затверджує керівник підприємства. План-меню містить перелік страв і напоїв, розташованих у такій послідовності:

1. Холодні закуски.
2. Перші страви.
3. Другі страви.
4. Треті страви.
5. Комплексні обіди.

Ціна реалізації окремих страв визначається калькулюванням у Калькуляційній картці (ф. № 57), підставою для заповнення якої є плани-меню та норми витрат сировини згідно з діючим збірником рецептур.

У Калькуляційній картці обов'язково вказують:

- назву підприємства;
- порядковий номер картки;
- назву страви;
- номер рецептури за збірником;
- рік видання збірника;
- назву продуктів і норму їх закладки;
- загальну вартість сировинного набору;
- ціну реалізації однієї порції;
- вихід страв (його визначають за рецептурою);
- дату складання калькуляції.

Калькуляція підписується завідуючим їдальнею, бухгалтером і затверджується керівником підприємства.

Калькуляцію складають на 100 порцій (якщо в рецептурі норми закладки дано на одну порцію) або на 10 кг (якщо в рецептурі норми закладки дано на 1 кг).

У калькуляційну картку заносять:

- перелік сировини і продуктів згідно зі збірником рецептур, необхідних для приготування страв;
- кількість сировини і продуктів за нормами брутто на 100 порцій (10 кг) в кілограмах;
- ціну за 1 кг кожного компонента.

Кількість кожного виду сировини множать на відповідну ціну, підсумовують результат і одержують вартість сировинного набору, яку вказують за рядком «Загальна вартість продуктів» у графі «Сума».

Визначену в такій послідовності ціну реалізації страви зберігають до зміни компонентів у сировинному наборі або ціни на той чи інший вид сировини чи продуктів.

Калькуляційні картки реєструють у спеціальному реєстрі.

При калькулюванні ціни реалізації готової продукції їдальні має значення, за якими обліковими цінами списуються на витрати виробництва продукти та сировина. Це можуть бути ціни придбання на покупні товари або фактична (планова) собівартість продуктів власного виробництва. У калькуляційну картку заносять облікові ціни відповідних продуктів. Визначають вартість сировинного набору (відповідно без націнки і ПДВ). Розраховують суму націнки, вартість сировинного набору з націнкою, ціну однієї порції страви без ПДВ, суму ПДВ і ціну однієї порції з ПДВ (ціну реалізації або продажну ціну). Приклад розрахунку ціни реалізації подано в табл. 7.52.

Розрахунок ціни реалізації

ТОВ «Нива»

підприємство

Калькуляційна картка № 35

Назва страви Суп-пюре

За Збірником розкладок 1982 р.

Розкладка № 235

№ пор.	Назва продуктів	Дата 05.06.2002 р. на 100 порцій		
		Норма	Ціна, грн	Сума, грн
1	Спагеті	4,00	3,97	15,88
2	Морква	2,80	2,00	5,60
3	Цибуля	1,20	2,00	2,40
4	Олія	1,00	2,10	2,10
5	Бульйон	45,00	0,07	3,15
6	М'ясо куряче	9,10	8,00	72,80
7	Петрушка корінь	0,65	2,00	1,30
8	Спеції			1,80
9	Зелень	0,3	15,00	4,50
10	Загальна вартість продуктів			109,53
11	Націнка до сировини (15 %)			16,43
12	Сума ПДВ			25,19
13	Продажна ціна продукції			151,15
14	Продажна ціна однієї порції			1,51
15	У тому числі ПДВ			0,25

В їдальнях, які належать сільськогосподарським підприємствам, форма розрахунків зі споживачами дає змогу отримати дані про продані страви за найменуваннями, кількістю та їх вартістю. Завідуючий їдальнею (завідуючий виробництвом) наприкінці кожного робочого дня на підставі касових чеків, талонів та інших документів оформлює Акт про реалізацію та відпуск виробів кухні або Реєстр реалізованих страв. У цих документах дається перелік страв власного виробництва їдальні, ціна однієї порції, кількість реалізованих порцій, сума виручки від реалізації страв.

Для обліку одержання і витрачання продуктів, руху продуктів кухні та відпуску страв використовують Звіт про рух продуктів і тари на кухні, який складає щомісяця завідуючий виробництвом або кухар. На відпуск готових виробів з кухні в буфет та в роздрібну мережу використовують Денний забірний листок.

Для контролю за рухом тари використовують Картку кількісного обліку оборотної тари: пивної, квасової, молочної та ящиків.

Паливо, воду, послуги транспорту та інших виробництв включають у витрати їдальні та відображають на **рахунку 23 «Виробництво»** за фактичною собівартістю. На витрати також списують вартість повністю зношеного малоцінного інвентарю, включаючи розбитий посуд, поламані столові прибори, зношену білизну (рушники, скатерки тощо).

По кредиту аналітичного рахунку їдальні, буфету записують на зменшення витрат:

- вартість столових і кухонних відходів, які передають на тваринницькі ферми;

- вартість зіпсованих продуктів, яку списують на рахунок винних осіб; суми цих нарахувань списують на кредит рахунку 23 субрахунок

«Ідальня» за балансовою вартістю. Стягнення з винних осіб вартості зіпсованих або нестачі продуктів провадять за розрахунковими цінами.

Витрати по їдальні, буфету (зменшені на суми відходів, використаних для годівлі тварин і вартості продуктів, записаних на рахунок винних осіб) на кінець кожного місяця становитимуть (без витрат по незавершеному виробництву) собівартість продукції їдальні, буфету. Цю собівартість щомісяця списують з кредиту рахунку 23 на дебет рахунку 90 «Собівартість реалізації».

Виторг за продані страви (на підставі щоденних звітів завідуючого їдальнею, буфетом) записують на дебет субрахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами» і кредит рахунку 70 «Доходи від реалізації».

Якщо в сільгоспідприємстві створюють тимчасові їдальні на польових станах під час збирання врожаю та інших масових сільськогосподарських робіт, то на витрати, пов'язані з приготуванням їжі в таких їдальнях, рекомендується списувати:

- 1) оплату праці кухарів (кухарок) та їх помічників;
- 2) вартість продуктів, відпущених для приготування їжі.

Усі інші витрати таких їдалень слід списувати на загальновиробничі витрати за відповідними галузями (рослинництво, тваринництво).

Вартість харчування списують на особові рахунки працівників не рідше від одного разу на місяць таким контуруванням: дебет рахунку 66 «Розрахунки з оплати праці» і кредит рахунку 70 «Доходи від реалізації».

Крім їдалень в сільськогосподарських підприємствах можуть функціонувати житлові будинки, гуртожитки, пральні, майстерні пошиття, дитячі дошкільні заклади, будинки відпочинку та інші заклади оздоровчого та культурного призначення.

Облік витрат зазначених виробництв і господарств ведуть на субрахунок 949 «Інші витрати операційної діяльності».

Аналітичний облік здійснюють за кожним видом обслуговуючих виробництв і господарств у Виробничому звіті, який складають на підставі первинних документів, згрупованих у аркушах-розшифруваннях або Журналі обліку робіт і витрат за статтями витрат і кореспондуючих рахунках.

У зв'язку із суттєвими відмінностями в технології окремих обслуговуючих виробництв складають спеціалізовані виробничі звіти.

Виконувати завдання необхідно після уважного ознайомлення з навчальним матеріалом, додержуючи такої послідовності: насамперед визначають кореспонденцію рахунків господарських операцій з обліку витрат і виходу продукції їдальні; потім у Виробничий звіт (ф. № 10.3 б с.-г.) за звітний місяць записують дані господарських операцій у розрізі статей виробничих витрат і вихід продукції.

Після цього підраховують підсумки розділів Виробничого звіту. Дані II розділу записують у Журнал-ордер № 10.3 с.-г.

Питання для самоперевірки

1. Економічний зміст витрат у виробництвах і господарствах побутового обслуговування.
2. Завдання обліку витрат виробленої продукції, виконаних робіт і наданих послуг у виробництвах і господарствах побутового обслуговування.
3. Види виробництв і господарств побутового обслуговування населення та їх роль у розвитку аграрного сектора України.

4. Об'єкти обліку у виробництвах і господарствах побутового обслуговування.

5. Синтетичний облік витрат у господарствах і виробництвах побутового обслуговування.

6. Аналітичний облік витрат у господарствах і виробництвах побутового обслуговування.

7. Облік витрат, виконаних робіт і виробленої продукції майстернями побутового обслуговування.

8. Облік витрат, кількості та вартості виготовлених страв підприємствами громадського харчування.

9. Облік витрат у дитячих дошкільних закладах.

10. Облік витрат по житлово-комунальному господарству.

11. Регістри синтетичного та аналітичного обліку у господарствах і виробництвах побутового обслуговування.

12. Сформулювати господарські операції за такою кореспонденцією рахунків:

Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
949, 23	13	949, 23	63	79	949
949, 23	20	949, 23	68		
949, 23	22	949, 23	66		
949, 23	23	949, 23	65		
949, 23	27	949, 23	47		

Навчальний матеріал: реєстр господарських операцій з обліку витрат на громадське харчування і послуг їдальні за звітний місяць 200__ р. (табл. 7.53); бланк Виробничого звіту (ф. № 10.3б с.-г.); бланк Журналу-ордера № 10.3 с.-г.

Таблиця 7.53

Реєстр господарських операцій з обліку витрат на громадське харчування і послуг їдальні за звітний місяць 200__ р.

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
1	Обліковий листок праці і виконаних робіт. Табелів обліку робочого часу			
2	Нараховано оплату праці працівникам їдальні			345,00
	Зведена відомість нарахування та розподілу оплати праці та відрахувань від неї за об'єктами обліку			
	Здійснено відрахування на соціальні заходи:			
	➤ на випадок тимчасової втрати працездатності			?
	➤ на випадок безробіття			?
	➤ до Пенсійного фонду			?
	➤ на страхування від нещасного випадку			?
	Разом			?
3	Нараховано амортизацію за прямолінійним методом на їдальню:			
	➤ первісна вартість — 87 145 грн			
	➤ ліквідаційна вартість — 600 грн			
	➤ первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості — 86 545 грн			
	➤ строк корисного використання — 80 років			
				?

Продовження табл. 7.53

№ пор.	Зміст операції та підстава для її проведення	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
4	Звіт про роботу їдальні Списується вартість продуктів, використаних на приготування страв (за плановою собівартістю): <ul style="list-style-type: none"> ➤ олія соняшникова ➤ яловичина ➤ субпродукти яловичі ➤ свинина ➤ сало ➤ здір свинячий ➤ субпродукти свинячі ➤ молоко 			760,00 640,00 328,40 227,50 30,00 110,40 77,20 1170,00
	Разом			3343,50
5	Звіт про використання електроенергії Списано спожиту електроенергію на їдальню			?
6	Накопичувальна відомість роботи вантажного автотранспорту Списується вартість послуг вантажного автотранспорту			?
7	Лімітно-забірна картка № 460 від 25 числа звітнього місяця 200__ р. Відпущено з центрального складу халати бавовняні на потреби їдальні			36,50
8	Розрахунок списання калькуляційних різниць продукції промислових виробництв Списано калькуляційну різницю між плановою і фактичною собівартістю на продукти, використані на приготування страв			?
9	Звіт про роботу їдальні Прибуткові касові ордери № 116, 122, 126, 129, 134, 138, 145, 154, 160 за звітний місяць 200__ р. Реалізовано продукцію та послуги за готівку (виторг за продані страви) Розрахунок бухгалтерії Списуються витрати по їдальні			4632,53

Необхідно:

1. Скласти Виробничий звіт (ф. № 10.3б с.-г.).
2. Встановити кореспонденцію рахунків з обліку витрат на громадське харчування і послуг їдальні за звітний місяць.
3. Використовуючи показники Виробничого звіту, скласти Журнал-ордер № 10.3 с.-г.

Розділ 8

ОБЛІК ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ, ВИТРАТ І РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ

Задача 1. Облік формування доходу від реалізації продукції, робіт і послуг

Методичні вказівки

Реалізація продукції окремого підприємства — це насамперед відчуження активів, що належать підприємству, їх продажем з метою відтворення використаних засобів підприємства й отримання прибутку для задоволення різноманітних потреб підприємства та його власників.

Місце і роль процесу реалізації у суспільному відтворенні визначаються відповідним господарським механізмом, який встановлює умови реалізації та розрахунків за продану продукцію, нерідко регулює ціни. Визначення поняття та моменту здійснення реалізації знайшло відображення у законодавчих актах, що регулюють сплату податків.

Поняття «продаж», докладно визначене в Законі України «Про податок на додану вартість», має характерне фіскальне спрямування, передусім за рахунок включення до продажу операцій з безоплатної передачі активів.

Позитивним моментом податкової реформи стало запровадження єдиного порядку визначення реалізованої продукції як вартості відвантаженої продукції та дати реалізації як дати відвантаження, що дало змогу досягти відповідності з міжнародними підходами до поняття «реалізація».

Реформа бухгалтерського обліку, яка здійснюється в Україні, не змінила суті процесу реалізації, запропонувавши дещо інші підходи до організації його обліку. П(С)БО 15 «Дохід» містить порядок визначення, оцінку та розкриття у фінансовій звітності доходу, який виникає в результаті реалізації чи використання активів підприємства іншими суб'єктами господарювання. Цей стандарт фактично визначає період

відображення в звітності, а отже, і у фінансовому обліку виручки від реалізації у всіх її аспектах.

Отже, відвантажену покупцям і списану з матеріально відповідальних осіб сільськогосподарську продукцію вважають реалізованою. Відношення реалізованої продукції до валової (виробленої) становить коефіцієнт товарності. Чим менше залишається готової продукції для внутрішньогосподарських потреб, тим вищий рівень її товарності.

Основна маса виробленої продукції реалізується переробним підприємствам. Частина сільськогосподарської продукції може бути реалізована на ринку, працівникам підприємства, за готівку, через комерційні структури, обмінена на промислові товари (паливо, засоби захисту рослин і тварин, мінеральні добрива, будівельні матеріали тощо), через товарні біржі за цінами, що формуються в процесі реалізації, або за домовленістю сільськогосподарського підприємства з покупцями.

Для документального оформлення операцій із реалізації продукції передбачено відповідні документи.

На кожну партію зерна, що відправляється на заготівельні пункти, виписують Товарно-транспортну накладну спеціалізованої форми № 1 с.г. (зерно) в чотирьох примірниках, а при його перевезенні транспортом зі сторони — в п'яти. При цьому перший примірник накладної залишається в господарстві з підписом водія, три наступних вручають водію. Після приймання зерна другим примірник залишається на хлібоприймальному пункті, третій повертається в господарство з позначкою про приймання вантажу, четвертий залишається у водія як підстава для заповнення Подорожнього листка вантажного автомобіля.

При транспортуванні зерна транспортом зі сторони четвертий і п'ятий примірники залишаються у водія транспортної організації.

Товарно-транспортна накладна має фіксований номер і серію. У ній зазначають гаражний номер автомобіля; автопідприємство; товаровідправника; вантажоодержувача і платника; назву зернових і олійних культур і насіння трав; сорт і клас; масу (брутто, тара, нетто); ціну, суму.

Заготівельна організація на кожну культуру, прийняту за день від сільськогосподарського підприємства, складає Реєстр товарно-транспортних накладних, в якому зазначають кількість зерна у фізичній масі, прийнятого за кожною накладною; результати лабораторного аналізу; залікову масу і грошовий розрахунок. На підставі Реєстру товарно-транспортних накладних виписують приймальну квитанцію (ф. ПК-10) на кожну культуру, прийняту протягом дня. У ній вказують номери всіх складених реєстрів накладних, фізичну і залікову масу зерна, суму до сплати з урахуванням якості зерна.

Перший примірник реєстру передають господарству разом з квитанцією, другий — залишається на хлібоприймальному підприємстві. При доставці на хлібоприймальний пункт (підприємство) одиничних партій зерна і олійних культур реєстр накладних не складають, а на кожну партію виписують приймальну квитанцію (ф. ПК-9), аналогічну Приймальній квитанції за формою ПК-10.

Документом, що підтверджує здавання фуражу, є Приймальна квитанція за формою ПК-27, яку складають на підставі актів на здавання фуражу безпосередньо споживачем за дорученням хлібоприймальних пунктів.

Отже, основним документом, який є підставою для бухгалтерського обліку і статистичної звітності про реалізацію зерна і насіння олійних культур за контрактом, є Приймальна квитанція.

Кукурудза надходить на хлібоприймальний пункт у зерні і качанах. У звітності про виконання контракту кукурудзу показують у зерні. Переведення на зернове обчислення провадять тільки за фактичним виходом зерна, який визначає лабораторія хлібоприймального підприємства.

Якщо господарство здає сортове насіння, то, крім товарно-транспортної накладної, необхідно виписувати первинні документи, що підтверджують їх сортність: Атестат на насіння, Свідоцтво на насіння, Сортове посвідчення.

Атестат на насіння виписують при доставці на хлібоприймальне підприємство для обміну або продажу іншим господарствам насіння всіх культур класу посівного стандарту супереліта та еліта. Реалізація державі сортового насіння гібридних популяцій першої і наступних репродукцій, які відповідають вимогам посівного стандарту, супроводжується Свідоцтвом на насіння, а які не відповідають вимогам посівного стандарту за чистотою і вологістю — Сортовим посвідченням. Цим самим документом оформлюють відправку зерна сильних пшениць, пивоварних сортів ячменю, товарного насіння високоолійних сортів соняшнику.

У сортових документах господарство гарантує чистоту сорту, що підтверджується підписами керівника, головного агронома, комірника. Ці посадові особи несуть персональну відповідальність за неправильно зазначені сорти або посівні якості насіння.

Кожна партія цукрових буряків, відвантажена з господарства, супроводжується Товарно-транспортною накладною спеціалізованої форми № 2м-св (буряки), яку виписують у чотирьох примірниках. Перший залишається в господарстві, другий — передається приймальному пункту, а третій і четвертий — транспортній організації, що перевозила цукрові буряки на заготівельні пункти. На підставі даних товарно-транспортних накладних на цукрові буряки, прийняті від господарства за день, бухгалтерія заготівельного пункту виписує Приймальну квитанцію (ф. ПК-8). Вона є основним документом із заготівлі цукрових буряків у рахунок державного контракту. Коші приймальних квитанцій подаються в органи статистики.

Заготівлю цукрових буряків відображують у фізичній і заліковій масі, що прийнята до оплати, тобто за вирахуванням знижки на забрудненість. У міру облаштування приймальних пунктів і цукрових заводів відповідним обладнанням і пристроями дозволено переходити на здавання цукрових буряків з урахуванням їх цукристості.

Заготівлю тварин і птиці обліковують на момент приймання підприємствами м'ясної промисловості і заготівельними організаціями

за масою живих тварин, одержаною в результаті зважування, за вирахуванням встановлених знижок на кишково-шлунковий тракт, а також перерахунком м'яса після забою в масу живих тварин за встановленими коефіцієнтами.

Супровідним документом при продажу тварин, птиці і кролів є Товарно-транспортна накладна спеціалізованої форми № 1 с.-г. (тварини). У ній заповнюються такі реквізити: вид тварин і птиці, вік, вікова група, інвентарні номери, група за вгодваністю, кількість голів, жива маса, вантажовідправник і вантажоодержувач.

Дані по великій рогатій худобі записують на підставі зважування кожної голови в додаток до Товарно-транспортної накладної № 1 с.-г. (тварини), в якому зазначають вгодваність кожної голови, дату і час припинення годівлі.

По свинях, вівцях і кролях облік ведуть за окремими групами з однаковою вгодваністю. Птицю в товарно-транспортній накладній записують по видах і вікових групах.

На приймальних пунктах у товарно-транспортних накладних роблять записи про вгодваність і масу тварин та інші показники, передбачені формою і одержані за результатами зважування й огляду.

На прийнятті від господарства тварини, птицю і кролі виписують. Приймальну квитанцію ф. ПК-1 окремо на кожний вид тварин і на тварин підвищеної маси. На м'ясо, прийняте від господарства, також виписують Приймальну квитанцію ф. ПК-1. Однак у цьому випадку необхідно вказувати як забійну масу, так і в перерахунку її в живу (при вищій вгодваності коефіцієнт переведення становить 2,05, середній — 2,7). Сільськогосподарським підприємствам в обсяг виконання плану держзамовлення зараховують масу живих племінних тварин, реалізованих через організації племінної служби. Підставою для заліку є Приймально-здавальний акт, яким оформлюють закупівлі. Один примірник акта подається статистичним органам.

Кожна партія молока і молокопродуктів, яка відправляється з господарства в рахунок виконання держзамовлення, повинна супроводжуватися Товарно-транспортною накладною спеціалізованої форми № 1 с.-г. (молоко, сировина). Характерними реквізитами цієї форми є маса молока в перерахунку на базисний вміст жиру, кислотність і температура молока, ступінь чистоти, питома вага і сорт молока, маса (нетто, тара, бруто). Підприємства молочної промисловості на підставі товарно-транспортних накладних ведуть Журнал приймання молока і молокопродуктів або накопичувальні відомості окремо по кожному господарству, за якими два рази на місяць виписують приймальні квитанції ф. ПК-3. Молоко, масло і сметану приймають за масою і фактичним вмістом жиру. Вміст жиру в молоці обчислюють як відношення маси жиру до маси молока.

Облік реалізації молока за прямими зв'язками безпосередньо в місцях його виробництва має свої особливості. У таких господарствах повинно бути молочне відділення, обладнане для очищення та охолодження молока, а також лабораторія для визначення його якості. Після підпи-

сання здавальником і приймальником Товарно-транспортної накладної № 1 с.-г. (молоко, сировина) молоко вважають прийнятим і відповідальність за нього несе заготівельна організація. Перший примірник Товарно-транспортної накладної залишається в господарстві, другий — передається заготівельнику, третій — водієві.

Взаємовідносини сільськогосподарських підприємств з покупцями і замовниками в процесі реалізації готової продукції регулюються договорами, форма деяких із них наводиться у навчальному матеріалі цієї задачі.

Ціни на продаж продукції встановлюють за домовленістю сторін.

При реалізації продукції окремим працівникам господарства та іншим особам зі складів за готівку використовують Накладну внутрішньогосподарського призначення і Прибутковий касовий ордер.

Процес реалізації сільськогосподарської продукції, товарів, робіт і послуг відображують на кількох балансових рахунках: 90 «Собівартість реалізації», 93 «Витрати на збут», 70 «Доходи від реалізації».

Для обліку доходів від реалізації призначений рахунок 70 «Доходи від реалізації», на якому узагальнюється інформація про доходи від реалізації готової продукції, товарів, робіт і послуг, а також про суму знижок, наданих покупцям та про інші вирахування з доходу.

Рахунок 70 «Доходи від реалізації» має такі субрахунки:

701 «Дохід від реалізації готової продукції»;

702 «Дохід від реалізації товарів»;

703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»;

704 «Вирахування з доходу».

За кредитом субрахунків 701 – 703 відображують збільшення (одержання) доходу, за дебетом — належну суму непрямих податків (акцизного збору, податку на додану вартість та інших передбачених законодавством) та списання у порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати».

На субрахунку 701 «Дохід від реалізації готової продукції» узагальнюють інформацію про доходи від реалізації готової продукції.

На субрахунку 702 «Дохід від реалізації товарів» підприємства торгівлі та інші організації узагальнюють інформацію про доходи від реалізації товарів.

На субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» підприємства і організації, що виконують і надають послуги, узагальнюють інформацію про доходи від реалізації робіт і послуг.

Багатогалузеві сільськогосподарські підприємства поряд з реалізацією готової сільськогосподарської продукції і тварин на вирощуванні та відгодівлі можуть надавати послуги та виконувати роботи як для своїх працівників, так і на сторону. Поряд з виробничою діяльністю в статутах деяких сільськогосподарських підприємств передбачається також торговельна діяльність. Тому в цих підприємствах будуть задіяні всі названі вище субрахунки рахунку 70 «Доходи від реалізації». Багатогалузевий характер сільськогосподарського виробництва потребує надання інфор-

мації про одержання доходу від окремих галузей господарства. Тому доцільно аналітичний облік доходів від реалізації вести за видами (групами) продукції, товарів, робіт, послуг і напрямками реалізації.

Окремими групами доходів можуть бути доходи від реалізації продукції:

- рослинництва;
- тваринництва;
- переробки продукції рослинництва та тваринництва;
- тварин на вирощуванні і відгодівлі.

Окремими напрямками одержання доходів доцільно виділити доходи від реалізації сільськогосподарської продукції:

- для державних і регіональних потреб;
- переробки підприємством;
- через мережі пунктів заготівлі, а також обслуговуючих сільськогосподарських кооперативів;

- на ринку;
- за товарообмінними (бартерними) операціями;
- за іншими напрямками.

Дебет рахунку 70 «Доходи від реалізації» кореспондує з кредитом рахунків:

- 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»;
- 64 «Розрахунки за податками і платежами»;
- 68 «Розрахунки за іншими операціями»;
- 79 «Фінансові результати».

Кредит рахунку 70 «Доходи від реалізації» кореспондує з дебетом рахунків:

- 14 «Довгострокові фінансові інвестиції»;
- 16 «Довгострокова дебіторська заборгованість»;
- 30 «Каса»;
- 31 «Рахунки в банках»;
- 34 «Короткострокові векселі одержані»;
- 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»;
- 37 «Розрахунки з різними дебіторами»;
- 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»;
- 66 «Розрахунки з оплати праці»;
- 68 «Розрахунки за іншими операціями»;
- 69 «Доходи майбутніх періодів»;
- 79 «Фінансові результати»;
- 97 «Інші витрати».

Для бухгалтерського обліку собівартості реалізованої готової продукції, товарів, робіт і послуг призначено рахунок 90 «Собівартість реалізації».

За дебетом цього рахунку відображують виробничу собівартість реалізованої готової продукції, робіт, послуг; фактичну собівартість реалізованих товарів (без торгових націнок), за кредитом — списання в порядку закриття дебетових оборотів на рахунок 79 «Фінансові результати».

Адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати не включаються до складу виробничої собівартості готової та реалізованої продукції, а тому інформація про такі витрати узагальнюється на рахунках обліку витрат звітного періоду — 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Рахунок 90 «Собівартість реалізації» має такі субрахунки:

901 «Собівартість реалізованої готової продукції»;

902 «Собівартість реалізованих товарів»;

903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг».

При організації аналітичного обліку по рахунку 90 «Собівартість реалізації» необхідно дотримувати принципу, який закладено при організації аналітичного обліку по рахунку 70 «Доходи від реалізації» тобто аналітичні рахунки як за напрямками реалізації, так і за видами реалізованої продукції, товарів, робіт, послуг повинні бути тотожними.

Дебет рахунку 90 «Собівартість реалізації» кореспондує з кредитом рахунків: 21 «Тварини на вирощуванні та відгодівлі», 23 «Виробництво», 26 «Готова продукція», 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва», 28 Товари», 91 «Загальновиробничі витрати».

Для обліку витрат на збут передбачено ведення рахунку 93 «Витрати на збут», на якому сільськогосподарські підприємства відображують витрати, пов'язані з реалізацією продукції: тара і пакувальні матеріали для готової продукції; доставка продукції на станцію відправлення, вантаження в автомобілі, вагони та інші транспортні засоби; комісійні збори, сплачені збутовим та іншим посередницьким організаціям, ввізне і вивізні мито; утримання приміщень для зберігання продукції в місцях її реалізації, оплата праці продавців; рекламні витрати; інші аналогічні за призначенням витрати.

Дебет рахунку 93 «Витрати на збут» кореспондує з кредитом таких рахунків: 20 «Виробничі запаси» — на вартість матеріальних цінностей, використаних при відвантаженні продукції, а також при її зберіганні в місцях реалізації; 23 «Виробництво» — на вартість послуг з транспортування продукції до місця реалізації; 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» — на вартість робіт та послуг з транспортування продукції до місць реалізації; 37 «Розрахунки з різними дебіторами» — на суму витрат службових відряджень працівників збуту; 66 «Розрахунки з оплати праці» — на суму нарахованої оплати праці працівникам, зайнятим на реалізації продукції; 65 «Розрахунки за страхуванням» — на суму нараховань на соціальні заходи, віднесених на збут та ін.

Списання витрат на збут на підставі бухгалтерської довідки відображують по кредиту рахунку 93 «Витрати на збут» і дебету рахунку 79 «Фінансові результати».

Отже, зіставлення чистих доходів від реалізації, які відображені на рахунку 70 «Доходи від реалізації», та собівартості реалізованої продукції, відображеної на рахунку 90 «Собівартість реалізації», дає змогу визначити валовий фінансовий результат (прибуток або збиток), який показується окремо статтею в Звіті про фінансові результати.

Для обліку формування доходів і результатів діяльності використовують Журнал-ордер № 11 с.-г., де відображують операції за рахунками: 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», 70 «Доходи від реалізації», 71 «Інший операційний дохід», 72 «Дохід від участі в капіталі», 73 «Інші фінансові доходи», 74 «Інші доходи», 75 «Надзвичайні доходи», 79 «Фінансові результати».

Записи в Журналі-ордері роблять підсумком за місяць на підставі накопичувальних відомостей, реєстрів та аналітичних даних до рахунків.

Дані первинних документів узагальнюють у необхідному розрізі в Реєстрі документів з реалізації готової продукції (безготівкові розрахунки) (ф. № 11.1 с.-г.); Реєстрі документів з реалізації товарів, виробничих запасів, робіт і послуг (ф. № 11.2 с.-г.); Реєстрі документів з реалізації продукції, матеріалів, робіт і послуг за готівку (за цінами реалізації) (ф. № 11.3 с.-г.) та Реєстрі документів з реалізації продукції, матеріалів, робіт і послуг за готівку (за обліковими цінами) (ф. № 11.3а с.-г.). Підсумкові дані цих реєстрів за видами продукції і каналами реалізації переносять у Відомість аналітичного обліку реалізації продукції, матеріалів, робіт і послуг (ф. № 11.4 с.-г.), яка складається щомісяця.

Реєстр ф. № 11.1 с.-г. використовують для накопичення даних з продажу окремих видів сільськогосподарської продукції за видами реалізації та для аналітичного обліку розрахунків із заготівельними та іншими організаціями та особами. У хронологічному порядку у відповідних графах (1 – 7) цього реєстру записують назву покупця або замовника, дату складання і номер товарно-транспортної накладної, кількість відвантаженої продукції тощо.

Вартість відправленої продукції (графа 6) за обліковими цінами розраховують у цілому за реєстром. В усіх документах підсумок щодо реалізації певного виду продукції узгоджують з даними матеріальних звітів.

У графах 8 – 19 (у розділі «Прийнято») записують номер приймальної квитанції, реєстру або іншого документа заготівельної організації (одержувача продукції); прийняту кількість у натурі (а в разі продажу державі — і залікову масу реалізованої сільськогосподарської продукції); виручку за цінами реалізації; суми надбавок, доплат, знижок; разом без податків; податок на додану вартість; акцизний збір; всього з кредиту субрахунку 701 і кореспондуючий рахунок (36, 377, 372, 661 та ін.). На основі даних граф 16 і 17 нараховують податок на додану вартість і акцизний збір, відображуючи ці суми з дебету субрахунку 701 і кредиту субрахунку 641.

Бухгалтерія господарства на основі банківських та інших документів фіксує оплату кожної накладної або іншого супровідного документа, зазначивши шифр рахунку, на який зараховано виручку.

Реєстр ф. № 11.3 с.-г. призначений для групування виручки від реалізації продукції, матеріалів, робіт і послуг за готівку за місяць і складається на основі прибуткових касових ордерів і накладних внутрішньогосподарського призначення. Реєстр цієї форми заповнює касир і після перевірки звіту касира головним бухгалтером передає його бухгалтеру, який веде облік реалізації.

У графах 1 – 3 Реєстру ф. № 11.3 с.-г. вказують дату і номер прибуткового касового ордера і накладної. У графі 4 — прізвище, ім'я та по батькові одержувача продукції, матеріалів, робіт або послуг. У графах 5 – 16 окремо для кожного виду реалізованої продукції, робіт або послуг записують кількість і суму (виручку від реалізації) за цінами реалізації без податку на додану вартість і акцизного збору з кредиту субрахунків 701, 702, 703, 712 та ін. в дебет рахунку 30 «Каса». У графі 17 підраховують підсумок, у графах 18 – 19 записують податок на додану вартість і акцизний збір, у графі 20 — загальну суму виручки від реалізації за готівку разом з податками на додану вартість і акцизним збором.

Вартість оплаченої за готівку продукції (матеріалів, робіт, послуг) не одержану покупцем у звітному періоді, відображують у графі 21, а при її одержанні роблять відмітки в кожному документі (рядку) у графах 22 – 23. Для того щоб виявити такі факти, в кінці місяця після складання Реєстру ф. № 11.3 с.-г. його узгоджують із Реєстром ф. № 11.3а с.-г., який веде бухгалтер з реалізації, та з матеріальним звітом. Реєстр ф. № 11.3а складають на основі накладних внутрішньогосподарського призначення про відпуск продукції зі складу чи надання послуг (в дебет субрахунків 901, 902, 903, 943 і кредит рахунків 20, 21, 22, 26, 27, 28, 23 та ін. за обліковими цінами).

Після виявлення оплаченої, але не одержаної протягом місяця покупцем продукції, дохід, що надійшов у касу, вважають авансом (попередньою оплатою). Тому в цьому звітному періоді в бухгалтерському обліку такі господарські операції слід відображувати за дебетом рахунку 30 «Каса» і кредитом субрахунку 377 «Розрахунки з іншими дебіторами» (або 681 «Розрахунки за авансами одержаними»). При цьому виникає податкове зобов'язання перед бюджетом, яке слід відображувати по дебету субрахунку 643 «Податкові зобов'язання» і кредиту субрахунку 641 «Розрахунки за податками». Після того як продукцію буде відпущено зі складу в наступному місяці (дебет субрахунків 901, 902 та ін. і кредит рахунків 27, 28), нараховується дохід від реалізації за дебетом субрахунку 377 і кредитом субрахунків 701, 702, 703 та ін. і одночасно нараховується податок на додану вартість по дебету субрахунків 701, 702, 703 та ін. і кредиту субрахунку 643.

У кінці місяця в реєстрах форм № 11.3 с.-г. і 11.3а с.-г. підраховують підсумки з кожного виду реалізованої продукції, матеріалів, робіт і послуг за місяць, які переносять у Відомість ф. № 11.4 с.-г.

Відомість ф. № 11.4 с.-г. передбачає ведення протягом місяця аналітичного обліку реалізації за кількістю і вартістю окремих видів реалізованої продукції, виконаних робіт і наданих послуг на сторону, а також за напрямками реалізації. На окремих сторінках відомості ведуть облік реалізації продукції рослинництва, тваринництва і т.д. Підсумки підраховують по кожній галузі окремо і в цілому по сільськогосподарському підприємству.

У кінці року у Відомість ф. № 11.4 с.-г. (за грудень) у графі 9 – 10 записують калькуляційні різниці (різницю між фактичною і плановою

собівартістю виробленої продукції, робіт і послуг) за окремими видами реалізованої продукції.

У графі 11 Відомості ф. № 11.4 с.-г. показують вартість реалізованої продукції за фактичною собівартістю (без витрат, пов'язаних з реалізацією) — дебет рахунку 90 «Собівартість реалізації».

У розділі «Прийнято до оплати» (графи 12 – 22) відображують обороти з кредиту субрахунків 701, 702, 703, 712 та ін. в дебет рахунків: 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» — на суму виручки від реалізації продукції (робіт, послуг), яку повинні сплатити покупці і замовники, в тому числі продукції і худоби, прийнятих у населення; 377 «Розрахунки з іншими дебіторами» — на суму нарахованої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) працівникам (покупцям), оплату готівкою якої було здійснено в попередньому звітному місяці, на суму виручки від реалізації продукції (робіт, послуг), яку повинні заплатити інші дебітори; 372 «Розрахунки з підзвітними особами» — на суму виручки від реалізації, внесеної в підзвіт матеріально відповідальної особи; 30 «Каса», 31 «Рахунки в банках» — на суму надходження виручки від реалізації продукції (робіт, послуг); 661 «Розрахунки з оплати праці» — на вартість продукції (робіт, послуг), виданої робітникам підприємства в рахунок оплати праці.

Показники цього розділу заповнюють на основі первинних документів або реєстрів форм № 11.1 с.-г., 11.2 с.-г. і 11.3 с.-г.

Обороти за місяць за кількістю і вартістю реалізованої продукції відображують за напрямами реалізації. При цьому продукцію, реалізовану державі, показують у натуральній і заліковій масі (за кількістю) — графи 12 – 13. У графі 19 показують виручку від реалізації продукції (робіт, послуг) за цінами реалізації без сум податку на додану вартість і акцизного збору, які відображують окремо в графах 20 і 21. У графі 22 показують кредитовий оборот за субрахунками 701 «Дохід від реалізації готової продукції», 702 «Дохід від реалізації товарів», 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг», 712 «Дохід від реалізації інших оборотних активів» та ін. разом із зазначеними податками. На основі даних граф 20 «ПДВ» і 21 «Акцизний збір» нараховують податок на додану вартість, відображуючи з дебету субрахунків 701, 702, 703, 712 і кредиту субрахунку 641 та акцизного збору аналогічним записом. Суми нарахованого податку на додану вартість і акцизного збору з реалізованої продукції (робіт, послуг) є підставою для відображення їх у Журналі-ордері № 8 с.-г. та відомості і Відомості аналітичного обліку за рахунком 64 № 8а с.-г. на відповідних аналітичних рахунках.

Для обліку витрат, пов'язаних з реалізацією продукції, застосовують рахунок 93 «Витрати на збут». Ці витрати згідно з новими стандартами не збільшують собівартість реалізованої продукції, їх протягом звітного періоду накопичують у Виробничому звіті № 10.36, а в кінці звітного періоду списують на рахунок 79 «Фінансові результати» бухгалтерським записом: дебет рахунку 79, кредит рахунку 93.

Інформація про собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) — дебетовий оборот за субрахунками 901 «Собівартість реалізованої готової

продукції», 902 «Собівартість реалізованих товарів», 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг» за видами продукції (робіт, послуг), а також інформація про дохід від реалізації — кредитовий оборот за субрахунками 701, 702, 703, 712 та ін. за видами продукції (робіт і послуг) і напрямами реалізації з початку року накопичуються в Книзі аналітичного обліку реалізації продукції, матеріалів, робіт і послуг ф. № 11.5 с.-г., записи в яку здійснюють щомісяця на підставі відомості ф. № 11.4 с.-г. У Книзі на кожний аналітичний рахунок відводиться один розворот. Інформація про реалізацію продукції (робіт, послуг), що накопичується в Книзі, необхідна для складання фінансової звітності.

Для здійснення контролю за записами в Книзі необхідно складати Оборотну відомість (ф. № 11.6 с.-г.), в яку слід записати всі аналітичні рахунки, відкриті в цій Книзі. На сільськогосподарських підприємствах такий напрям реалізації, як товарообмінні операції (бартерні операції), має значну питому вагу. Відображення в бухгалтерському обліку таких господарських операцій ускладнюється тим, що товарообмін не завжди здійснюється в одному звітному періоді за податком на додану вартість. Бувають випадки, коли продукція відвантажена покупцем в одному звітному періоді, а одержана взамін в іншому. Або навпаки — підприємство одержує продукцію або товарно-матеріальні цінності від постачальників в одному звітному періоді, а свою продукцію відвантажує в іншому. Це впливає на відображення в бухгалтерському обліку податку на додану вартість.

Виходячи з цього, з метою зручності проведення контролю за здійсненням господарських операцій при товарообміні, підприємствами застосовується Відомість ф. № 11.7 с.-г. обліку продажу шляхом взаємних розрахунків. У ній зазначають назву організації, з якою укладено угоду, дату укладання угоди. У графах 3 – 26 розділу «Відпущено продукцію» вказують номери товарно-транспортних і податкових накладних, вартість відвантаження продукції за договірними і звичайними цінами, суму нарахованих податків і в тому числі кількість і вартість відвантаженої продукції за її видами. У розділі «Одержано» (графи 27 – 38) вказують дані первинних документів на одержану продукцію (матеріали, роботи, послуги), загальну її вартість, податки і вартість одержаних товарно-матеріальних цінностей за їх видами. У графах 39 і 40 відображують залишок на кінець місяця, у графах 41 – 42 роблять відмітку про надходження в наступному місяці. На основі первинних документів заповнюють Відомість ф. № 11.7 с.-г.

Синтетичний облік реалізації сільськогосподарської продукції, виконаних робіт і наданих послуг ведуть у Журналі-ордері № 11 с.-г., у якому відображують підсумками за місяць обороти з кредиту рахунків 36, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 79 у кореспонденції з дебетом відповідних рахунків.

Записи в Журналі-ордері № 11 с.-г. з кредиту рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» здійснюють на підставі Відомості ф. № 11.8 с.-г. аналітичного обліку за рахунком 36. У Відомості

ф. № 11.8 с.-г. наводиться перелік усіх покущів і замовників, які мали стосунки за звітний період або заборгованість за попередні періоди. За кожним з них показують залишки на початок і кінець місяця і обіги за дебетом і кредитом за звітний період. Заповнюється відомість на підставі реєстрів форм № 11.1 с.-г. і 11.2 с.-г., первинних документів та аркушів-розшифрувань.

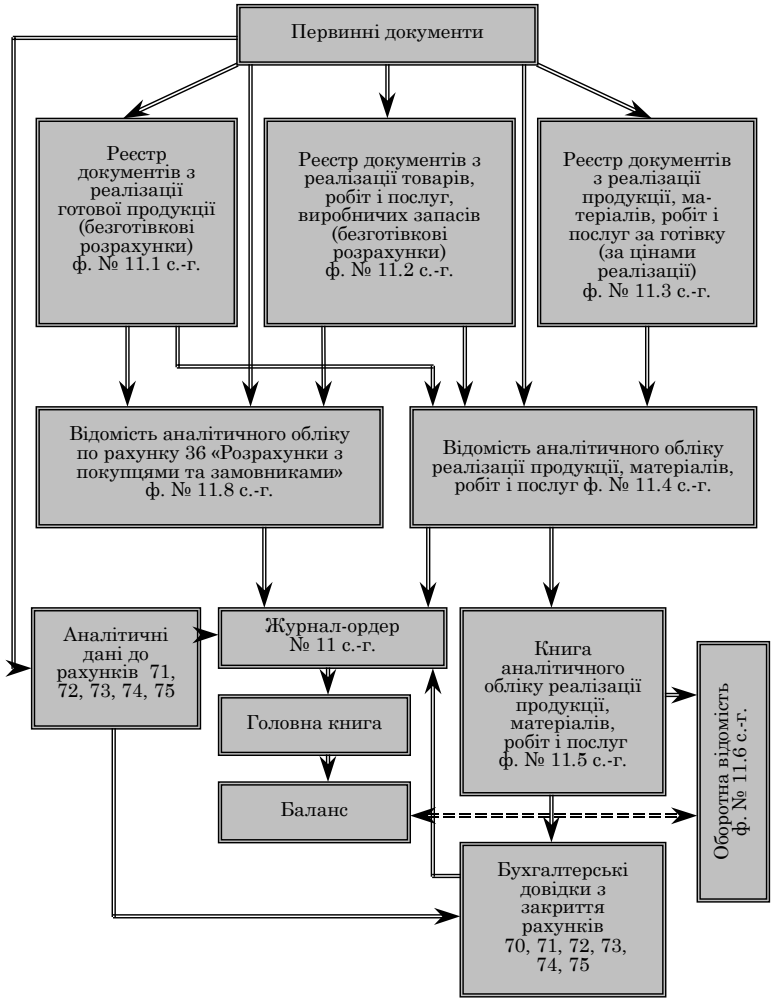

Рис. 8.1. Схема запису в регістрах з обліку формування доходів і розрахунків з покупцями та замовниками

Кредитові обороти за субрахунками 701, 702, 703, 712 та ін. переносять до Журналу-ордера № 11 с.-г. у дебет рахунків 36, 37, 30, 66 та ін. на підставі Відомості ф. № 11.4 с.-г.

Кредитові обороти за рахунками 71 «Інший операційний дохід», 72 «Дохід від участі в капіталі», 73 «Інші фінансові доходи», 74 «Інші доходи», 75 «Надзвичайні доходи» переносять до Журналу-ордера № 11 с.-г. у дебет відповідних рахунків на підставі аналітичних даних до названих рахунків, які є додатками до Журналу-ордера № 11 с.-г.

Кредитові обороти за рахунком 79 «Фінансові результати» переносять до Журналу-ордера № 11 с.-г. в порядку закриття рахунків 70, 71, 72, 73, 74, 75 на підставі бухгалтерських довідок, складених з використанням Книги аналітичного обліку реалізації продукції, матеріалів, робіт і послуг № 11.5 с.-г. та аналітичних даних до рахунків 71, 72, 73, 74, 75.

Схему запису в регістрах з обліку формування доходів і розрахунків з покупцями і замовниками за рахунками 36, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 79 наведено на рис. 8.1.

Для обліку витрат діяльності використовують Журнал-ордер № 15 с.-г., де відображують операції за рахунками: 17 «Відстрочені податкові активи», 54 «Відстрочені податкові зобов'язання», 90 «Собівартість реалізації», 94 «Інші витрати операційної діяльності», 95 «Фінансові витрати», 96 «Втрати від участі в капіталі», 97 «Інші витрати», 98 «Податки на прибуток», 99 «Надзвичайні витрати».

Кредитові обороти за рахунками 17 і 54 в кореспонденції з дебетом відповідних рахунків переносять до Журналу-ордера № 15 с.-г. на підставі аналітичних даних до цих рахунків, які розміщені в цьому Журналі-ордері і складаються на підставі первинних документів за відповідними статтями.

Кредитові обороти за субрахунками 901, 902, 903 в порядку їх закриття відносять у дебет рахунку 79 «Фінансові результати» в Журналі-ордері № 15 с.-г. на підставі бухгалтерських довідок, складених з використанням Книги аналітичного обліку реалізації продукції, матеріалів, робіт і послуг № 11.5 с.-г.

Кредитові обороти за рахунками 94, 95, 96, 97, 98, 99 переносять до Журналу-ордера № 15 с.-г. у порядку їх закриття в дебет рахунку 79 на підставі бухгалтерських довідок, які складають з використанням аналітичних даних цих рахунків у цьому Журналі-ордері.

Аналітичні дані складають на підставі первинних документів за відповідними статтями.

Схему запису з обліку формування витрат діяльності за рахунками 17, 54, 90, 94, 95, 96, 97, 98, 99 наведено на рис. 8.2.

Кредитові обороти за рахунками доходів і витрат з Журналів-ордерів № 11 с.-г. і 15 с.-г. переносять до Головної книги.

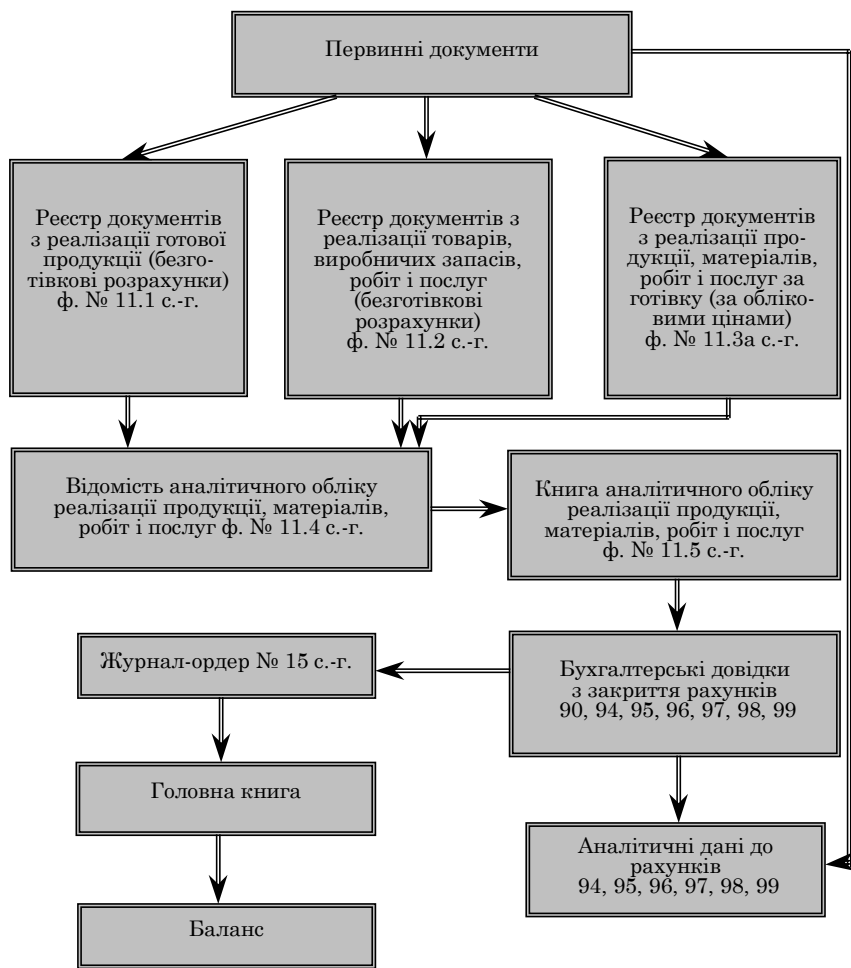

Рис. 8.2 Схема запису з обліку формування витрат діяльності

Навчальний матеріал: виписка з Відомості ф. № 11.8 с.-г. аналітичного обліку за рахунком 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітної періоду 200_ р. (табл. 8.1); виписка з Книги аналітичного обліку реалізації продукції, матеріалів, робіт і послуг (ф. № 11-5 с.-г.) ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітної місяця 200__ р. (табл. 8.2); дані з реалізації зерна озимої пшениці «Ахтирчанка» представництву ДАК «Хліб України» за звітний період 200_ р.; дані з реалізації зерна

озимої пшениці «Ахтирчанка» ПСП «Україна» Богодухівського району Харківської області; дані з реалізації зерна озимої пшениці «Ахтирчанка» ФГ «Колос» за звітний період 200_ р.; дані з реалізації насіння сояшнику Дніпропетровському олійно-екстракційному заводу за звітний період 200_ р.; дані з реалізації цукрових буряків Мурафському цукровому заводу за звітний період 200_ р.; дані з реалізації молока АТБТ «Харківський молкомбінат «Рогань» за звітний період 200_ р.; дані з реалізації зерна озимої пшениці «Ахтирчанка» ТОВ «Надія» за бартерною угодою за звітний період 200_ р.; дані з реалізації олії сояшникової ТОВ «Мрія» за готівку за звітний період 200_ р.; дані з реалізації сояшнику ТОВ «Дігаз» за готівку за звітний період 200_ р.; дані з реалізації продукції, тварин, робіт і послуг за готівку за звітний період 200_ р.; дані з реалізації продукції та тварин у рахунок оплати праці за звітний період 200_ р.; дані про надходження грошових коштів за реалізованою готовою продукцією, тварин, робіт (послуг) за звітний період 200_ р.; Журнал-ордер № 11 с.-г. — 1 шт.; Реєстр документів з реалізації готової продукції (безготівкові розрахунки) (ф. № 11.1 с.-г.) — 1 шт.; Реєстр документів з реалізації продукції, матеріалів, робіт і послуг за готівку (за цінами реалізації) (ф. № 11.3 с.-г.) — 1 шт.; Реєстр документів з реалізації продукції, матеріалів, робіт і послуг за готівку (за обліковими цінами) (ф. № 11.3а с.-г.) — 1 шт.; Відомість аналітичного обліку реалізації продукції, матеріалів, робіт і послуг (ф. № 11.4 с.-г.) — 1 шт.; Книга аналітичного обліку реалізації продукції, матеріалів, робіт і послуг (ф. № 11.5 с.-г.) — 1 шт.; Оборотна відомість (ф. № 11.6 с.-г.) — 1 шт.; Відомість обліку продажу шляхом взаємних розрахунків (ф. № 11.7 с.-г.) — 1 шт.; Відомість аналітичного обліку за рахунком 36 (ф. № 11.8 с.-г.) — 1 шт.

Таблиця 8.1

Виписка з Відомості ф. № 11.8 с.-г. аналітичного обліку за рахунком 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітного періоду 200_ р.

Номер рядка	Реєстр або інший документ		Покупець або замовник	Залишок на початок місяця, грн	
	дата	номер		Д-т	К-т
1	10.07.200_ р.	07215	М'ясокомбінат: ► індивідуальний податковий номер — 006973405412 ► місцезнаходження — м. Красноград ► номер свідоцтва про реєстрацію платника податку на додану вартість — 07077633 ► номер поточного рахунку — 26000200833410 Обслуговується Красноградським відділенням банку «Аваль»	75 000,00	

**Виписка з Книги аналітичного обліку реалізації продукції, матеріалів,
робіт і послуг (ф. № 11.5 с.-г.) ПСП «Слобожанське»
на 1-ше число звітного місяця 200__ р.**

№ пор.	Назва продукції, матеріалів, робіт і послуг	Дебет субрахунків 901, 902, 903, 943 та ін.		Кредит субрахунків 701, 702, 703, 712 та ін.									
		Реалізовано за собівартістю		Продаж заготівельним організаціям			Видача в рахунок				Взаємний залік		
				кількість		Сума, грн	Земельного паю		Майнового паю				
				кількість	сума, грн		натуральна маса	залікова маса	кількість	сума, грн			кількість
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	Велика рогата худоба	224 гол.			120 гол.								
		880,58 ц	352 232,00		546,97 ц	273 485,00							
2	Свині	306 гол.	49 865,00		47 гол.	31 302,00							
		99,73 ц			52,17 ц								
3	Молоко	14 939,96	672 298,20		14 800	1 036 000,00							
4	Разом по продукції тваринництва	×											
		×	1 074 395,20		×	1 340 787,00	—	—	—	—	—	—	—
5	Олія	25 554 кг	51 108,00		25 554	76 662,00							
6	Яловичина	10 634 кг	42 536,00		10 634	63 804,00							
7	Свинина	4246 кг	14 861,00		4246	31 845,00							
8	Сало	2035 кг	6105,00		2035	10 175,00							
9	Разом	×	114 610,00		×	182 486,00							
	Всього	×	1 189 005,20		×	1 523 273,00							
10	Реалізація послуг: автотранспорту, т/км	162 225	58 400,03				32 225	21 268,50	30 000	19 800,00			
11	Транспортні роботи тракторного парку, ет. га	4494	53 928,00										
12	Разом	×	112 328,03		—	—	×	21 268,50	×	19 800,00			

№ пор.	Назва продукції, матеріалів, робіт і послуг	Кредит субрахунків 701, 702, 703, 712 та ін.											
		Канали реалізації								ПДВ	Всього		
		В рахунок оплати праці		За готівку		Інша реалізація		Разом (без ПДВ)					
		кількість	сума, грн	кількість	сума, грн	кількість	сума, грн	кількість	сума, грн				
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24			
1	Велика рогата худоба	84 гол.		20 гол.								224 гол.	
		306,29 ц	153 145,00	27,32 ц	13 660,00			880,58	440 290,00	88 058,00	880,58 ц	528 348,00	
2	Свині	153 гол.		106 гол.								306 гол.	
		32,13 ц	19 278,00	15,43 ц	9258,00			99,73	59 838,00	11 967,60	99,73 ц	71 805,60	
3	Молоко	139,96	9797,20					14 939,96	1 045 797,20	209 159,44	14 939,96	1 254 956,64	
4	Разом по продукції тваринництва	×	182 220,20	×	22 918,00			×	1 545 925,2	309 185,04	×	1 855 110,24	
5	Олія							25 554	76 662,00	15 332,40		91 994,40	
6	Яловичина							10 634	63 804,00	12 760,80		76 564,80	
7	Свинина							4246	31 845,00	6369,00		38 214,00	
8	Сало							2035	10 175,00	2035,00		12 210,00	
9	Разом							×	182 486,00	36 497,20		218 983,20	
	Всього							×	1 728 411,20	345 682,24	×	2 074 093,44	
11	Реалізація послуг: автотранспорту, т/км					100 000	66 000,00	162 225	107 068,50	21 413,70	162 225	128 482,20	
12	Транспортні роботи тракторного парку, ет. га			587	7631,00	3907	50 791,00	4494	58 422,00	11 684,40	4494	70 106,40	
	Разом	—	—	×	7631,00	×	116 791,00	×	165 490,50	33 098,10	×	198 588,60	

**1. Дані з реалізації зерна озимої пшениці «Ахтирчанка»
представництву ДАК «Хліб України»**

Представництво
«Хліб України»
в м. Харкові

**Реєстр № 336
накладних на прийняте зерно
з визначенням якості за середнім зразком
за 26.08.200_р.
Район Валківський**

Постачальник: ПСП «Слобожанське» Власник зерна: ПСП «Слобожанське»
Культура: пшениця озима «Ахтирчанка», клас IV

Розділ I

Номер накладної	Фізична маса	Номер накладної	Фізична маса	Номер накладної	Фізична маса
074475	2700	091448	4838	091467	4838
074476	2900	091449	4838	091468	4838
074477	2950	091450	4838	091469	4838
074478	3000	091451	4356	091470	4838
074479	2800	091452	4356	091471	4838
074480	3150	091453	4356	091472	4838
091435	4838	091454	4356	091473	4838
091436	4838	091455	2356	091474	4356
091437	4838	091456	2002	091475	4356
091438	4838	091457	4838	091476	4356
091439	4838	091458	4838	091477	4356
091440	4838	091459	4838	091478	4356
091441	4838	091460	4838	091479	4838
091442	4838	091461	4838	091480	4838
091443	4838	091462	4838	091481	4838
091444	4838	091463	4838	091482	4838
091445	4838	091464	4838	091483	4838
091446	4838	091465	4838	091484	4838
091447	4838	091466	4838	091485	4838

Вказану в цьому реєстрі кількість зерна перевірив з накладними.

Додаток: 57 накладних

Загальна маса: Двісті п'ятдесят дев'ять тисяч чотириста двадцять кілограмів (259 420 кг)

Прийняв завідувач складом Гутаров

Розділ II. Лабораторний аналіз середньодобового зразка № 336

Вологість, %	14,60	Натура	780
Засміченість, %	1,80	Скловидність	42
Зернові домішки, %	5,2	Клейковина	260
Колір	свій	Якість клейковини	115
Запах	свій	Клоп-черепашка	3,4
Тип культури за ГОСТ	IV		

Зав. лабораторією

Козак

Розділ III. Грошові розрахунки за реєстром № 362

Номер запису	Фізична маса, кг	Залікова маса		Ціна за 1 т, грн	Сума, грн
		%	кг		
	259 420	100,00	259 420	780,06	202 347,60

Реєстр склав: Бухгалтер (посада) Денисова Н.В. (прізвище)

Перевірив: Головний бухгалтер (посада) Сурмило В.В. (прізвище)

Типова міжвідомча форма № ПК-10
Затверджена наказом
ПСУ СРСР 03.07.81 № 384

Представництво ДАК
«Хліб України»
в м. Харкові
Філія № 1 ХДПП

Від ПСП «Слобожанське»
Валківського району
Пшениця озима
«Ахтирчанка»

**Примальна квитанція № 055518
на закупівлю зернових і олійних культур і насіння трав**

Дата	Місяць	Рік
26	08	2001

Серія 41Ж

Згідно з реєстром товарно-транспортних накладних № 336, що надається:

Фізична маса, кг	Залікова маса, кг	Вартість з врахуванням якості за 1 т	Сума, яка належить відповідно до розрахунку реєстру
1	2	3	4
259 420	259 420	780,06	168 623,00 33 724,60
Разом			202 347,60

Фізична маса: Двісті п'ятдесят дев'ять тисяч чотириста двадцять кілограмів (259 420 кг)
Сума: Двісті дві тисячі триста сорок сім грн 60 коп.

М.П.

Директор

Головний бухгалтер

**2. Дані з реалізації зерна озимої пшениці «Ахтирчанка»
ПСП «Україна» Богодухівського району
Харківської області**

Спеціалізована форма № 1 с.-г. (зерно)
011AB № 374481
Затверджена Мінфіном СРСР
і ЦСУ СРСР 29.06.84

Товарно-транспортна накладна

«02» серпня 200_ р.

Серія 4123

Автомобіль ЗІЛ 554 4148 до Подорожнього листка №
Автопідприємство ПСП «Україна»
(назва, вид перевезення)

Водій Нагорний В.П. код

Замовник (платник) ПСП «Україна» код

Вантажовідправник ПСП «Слобожанське» код

Пункт завантаження Центральний тік

Вантажоодержувач ПСП «Україна» код

Пункт розвантаження ПСП «Україна» маршрут №

852484

Продукція Пшениця озима «Ахтирчанка»

Сорт, клас IV Засміченість 1,80 % Вологість 14,60%

Операція	Маса, кг			Ціна	Сума, грн	
	Брутто	Тара	Нетто			
Відправлено	7970	5170	2800	0,78	2184,00	
Прийнято	7970	5170	2800	0,78	2184,00	
Надбавка	За цінні сорти	За сортування	За тару	За доставку	Інші доплати	Разом доплат
	—	—	—	—	—	—

Сума до оплати: Дві тисячі сто вісімдесят чотири грн 00 коп.

Відпуск дозволів: завтоком Безродний І.П.

Продукцію до перевезення: кількість місць 56 масою (нетто) 2800 кг
Здав Безродний І.П., прийняв Нагорний В.П.
Додаток Сортове свідоцтво № 1

Оригінал (видається покупцю)		
Перша копія (залишається у продавця)		

Затверджено
наказом ДПА України
від 30.05.97 р. № 165
(у редакції наказу ДПА
від 08.10.98 р. № 469)

Податкова накладна

Дата виписки податкової накладної 02.08.200 р. Порядковий номер 300

Продавець

особа (платник податку) — ПСП «Слобожанське»
продавець
(назва: прізвище, ім'я, по батькові —
для фізичної особи)

1 4 0 6 3 9 3 2

(індивідуальний податковий номер продавця)

Місцезнаходження

продавця Валківський район

Номер телефону 99-77-50

Номер свідоцтва про

реєстрацію платника податку 28018595

на додану вартість (продавця)

Покупець

особа (платник податку) — ПСП «Україна»
покупець
(назва: прізвище, ім'я, по батькові —
для фізичної особи)

3 0 8 9 4 0 7 2 5 1 1 6

(індивідуальний податковий номер продавця)

Місцезнаходження

покупця м. Богодухів

Номер телефону 47-07-50

Номер свідоцтва про

реєстрацію платника податку 65003199

на додану вартість (покупця)

Умова продажу Договір-замовлення від 18.06.200 р.

(форма цивільно-правового договору)

Форма проведених розрахунків Оплата через поточний рахунок

(бартер, готівка, оплата з розр./рах., чек тощо)

Розділ	Дата відвантаження (виконання, надання (оплати*) товарів (робіт, послуг)	Номенклатура поставки товарів (робіт, послуг) продавця	Одиниця вимірювання товару		Ціна продажу однієї продукції без урахування ПДВ	Обсяги продажу (база оподаткування) без урахування ПДВ, що підлягають оподаткуванню за ставками					Загальна сума коштів, що підлягає оплаті
			Кількість (об'єм)			20 %	0 % (реалізація митній території України)	0 % експорт	Звільнення від ПДВ (ст. 5)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
I	02.08.	Озима пшениця «Ахтирчанка»	кг	2800	0,65	1820					1820,00
Усього по розділу I											
II	Товарно-транспортні витрати										
III	Зворотна (заставна) тара										
IV	Надано покупцю		надбавка (+)								
			знижка (-)								
V	Усього по розділах I+II+IV										
VI	Податок на додану вартість										
VI						364,00					364,00
VII	Загальна сума з ПДВ					2184,00					2184,00

Суми ПДВ, нараховані (сплачені) у зв'язку з продажем товарів (робіт, послуг), зазначених у цій накладній, витрачені правильно, відповідають сумі податкових зобов'язань продавця та включені до Книги обліку продажу.

М.П.

Гутарова

(підпис і прізвище особи, яка склала податкову накладну)

*Дата оплати ставиться у разі попередньої поставки, на яку виписується податкова накладна; для бартерних операцій — дата оприбуткування товарів, попередньо одержаних в оплату поставки; дата попереднього одержання робіт, послуг в оплату поставки; до 01.01.2000 р. (а у відповідних випадках — до 01.01.2003 р.) — для підприємств, що здійснюють продаж вугілля та вугільних брикетів, електричної, теплової енергії, газу, послуг з водопостачання (каналізації).

**3. Дані з реалізації зерна
озимої пшениці «Ахтирчанка»**

ФГ «Колос» за готівку

Спеціалізована форма № 1 с.-г. (зерно)
011AB № 374481
Затверджена Мінфіном СРСР
і ЦСУ СРСР 29.06.84

Товарно-транспортна накладна

«17» серпня 200_ р.

Серія 4123

Автомобіль ЗІЛ 554 4149 до Подорожнього листка №
Автопідприємство ФГ «Колос»
(назва, вид перевезення)

852481

Водій Нагорний В.П.

код

Замовник (платник) ФГ «Колос»

код

Вантажовідправник ПСП «Слобожанське»

код

Пункт завантаження Центральний тік

Вантажоодержувач ФГ «Колос»

код

Пункт розвантаження ФГ «Колос»

маршрут №

Продукція Пшениця озима «Ахтирчанка»

Сорт, клас IV Засміченість 1,80 % Вологість 14,60%

Операція	Маса, кг			Ціна	Сума, грн	
	Брутто	Тара	Нетто			
Відправлено	7170	5170	2000	0,78	1560,00	
Прийнято	7170	5170	2000	0,78	1560,00	
Надбавка	За цінні сорти	За сортування	За тару	За доставку	Інші доплати	Разом доплат
	—	—	—	—	—	—

Сума до оплати: Одна тисяча п'ятсот шістдесят грн 00 коп.

Відпуск дозволив: завтоком Безродний І.П.

Продукцію до перевезення: кількість місьць 40 масою (нетто) 2000 кг
Здав Безродний І.П., прийняв Нагорний В.П.
Додаток: Сортове свідоцтво № 17

4. Дані з реалізації насіння соняшнику
Дніпропетровському олійно-екстракційному заводу

Реєстр № 122 від 10.10.200__р.
товарно-транспортних накладних на відправку насіння соняшнику
з центрального складу ПСП «Слобожанське»
Дніпропетровському олійно-екстракційному заводу
за жовтень 2001 р.

Товарно-транспортна накладна		Фізична маса (нетто), кг	Ціна, грн, в т.ч. ПДВ	Сума, грн
номер	дата			
01	АВВ № 841113	4400	0,96	4224,00
02	АВВ № 841114	4400	0,96	4224,00
03	АВВ № 841115	4400	0,96	4224,00
04	АВВ № 841116	4400	0,96	4224,00
05	АВВ № 841117	4400	0,96	4224,00
06	АВВ № 841118	4400	0,96	4224,00
07	АВВ № 841119	4400	0,96	4224,00
08	АВВ № 841120	4400	0,96	4224,00
09	АВВ № 841121	4400	0,96	4224,00
10	АВВ № 841122	4400	0,96	4224,00
Разом		44000	0,96	42240,00

Вказана в цьому реєстрі кількість зерна соняшнику відповідає товарно-транспортним накладним АВВ № 841113 — АВВ № 841122.

Додаток: 10 накладних

Загальна маса: Сорок чотири тисячі кілограмів (44 000 кг)

Сума до сплати: Сорок дві тисячі двісті сорок грн 00 коп.

Приймав: представник Дніпропетровського
олійно-екстракційного заводу

Потехов П.О.

5. Дані з реалізації цукрових буряків Мурафському цукровому заводу

ДОГОВІР № 70 від 27.03.200__ р. на виробництво та переробку цукрових буряків в 200__ р.

«27» березня 200__ р.

Договір, укладений між виробником цукрових буряків ПСП «Слобожанське» Валківського району Харківської області

(назва господарства та населеного пункту)

що далі іменується «Господарство», в особі генерального директора Торяника Л.Д.

(прізвище, ім'я та по батькові керівника або фермера)

який діє на підставі статуту

(назва документа, що дає право на укладення договору)

ВАТ «Мурафський цукрокомбінат», що далі іменується «Завод» в особі голови правління Литвиненко В.І., який діє на підставі статуту.

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.2. Предметом договору є співробітництво з метою організації виробництва буряків у господарстві і переробкою їх на цукровому заводі для отримання максимальної кількості цукру.

2. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

2.1. Сторони домовилися, що обсяги виробництва та поставки ГОСПОДАРСТВОМ цукрових буряків визначаються, виходячи з посівної площі, доведеної ГОСПОДАРСТВУ розпорядженням райдержадміністрації від 10 лютого 200__ р. № 85.

3. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ГОСПОДАРСТВА

3.1. Посіяти буряки на площі 100 га та передати їх ЗАВОДУ для переробки не менше ніж 2280 тонн в заліковій масі.

3.2. Доставити на Мурафський бурякоприймальний пункт ВАТ 2280 тонн цукрових буряків.

3.3. З метою підвищення якості цукрових буряків, максимального виробітку цукру та здешевлення продукції переробки вживає заходи до зменшення забрудненості цукрових буряків землею та рослинними залишками, недопущення травмування, а також підв'ялювання коренів.

Здавати цукрові буряки, що відповідають вимогам Державного стандарту, але їх загальна забрудненість повинна бути не вище ніж 15 відсотків.

3.4. Для переробки цукрових буряків на давальницьких умовах транспортні витрати за їх доставку розподіляються між ЗАВОДОМ і ГОСПОДАРСТВОМ за фактичним співвідношенням, яке складається при розрахунках за вартість технічної переробки.

3.5. Для забезпечення збирання цукрових буряків підвищеної якості та їх ефективної переробки з мінімально можливими витратами поставляти цукросировину в кількості і в строк за узгодженим між ГОСПОДАРСТВОМ і ЗАВОДОМ графіком, який погоджується за 10 днів до початку збирання цукрових буряків.

ГОСПОДАРСТВО і ЗАВОД за взаємною згодою в силу обставин, що склалися, мають право коригувати щоденні графіки доставки буряків.

3.6. Продукція, вироблена з давальницької сировини, зданої ГОСПОДАРСТВОМ, є власністю ГОСПОДАРСТВА і вибирання її здійснюється згідно з графіком:

ЦУКОР		МЕЛЯСА ТА ЖОМ	
до 1 листопада	— 25 %	до 1 листопада	— 25 %
до 1 грудня	— 50 %	до 1 грудня	— 50 %
до 1 січня	— 70 %	до 1 січня	— 70 %

Завершити виробку ЦУКРУ, ЖОМУ, МЕЛЯСИ до 1 квітня 2002 р., якщо ГОСПОДАРСТВО з своєї вини не вибрало належної йому продукції в зазначений строк (згідно з графіком), то ЗАВОД має право продати і повернути кошти ГОСПОДАРСТВУ за ціною реалізації, за вирахуванням витрат, пов'язаних з її зберіганням і реалізацією.

3.7. Вартість мішкотари, в яку буде затарено цукор ГОСПОДАРСТВА, підлягає відшкодуванню ним за ціною її придбання.

3.8. З метою придбання насіння цукрових буряків для посіву в наступному році ГОСПОДАРСТВО залишає ЗАВОДУ цукор з розрахунку _____ кг за 1 посівну одиницю та _____ кг меляси на 1 га запланованих посівів.

3.9. Витрати, пов'язані з розвантаженням і транспортуванням цукру, меляси і жому, які належать ГОСПОДАРСТВУ, здійснювати за його рахунок.

3.10. Після завершення здавання цукрових буряків на ЗАВОД провести звірку протягом 15 днів. У разі порушення цього строку ЗАВОД претензій щодо обліку сировини не приймає.

4. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЗАВОДУ

4.1. Забезпечити згідно з погодженим графіком відповідно до пункту 3.1 своєчасне приймання цукрових буряків.

4.2. Визначити кількість буряків та їх якість згідно з діючими Держстандартом, інструкцією та методикою.

4.3. Забезпечити ретельний догляд за збереженням цукрових буряків, не допускаючи понаднормативних втрат коренеплодів. Втрати при прийманні і зберіганні відносити окремо на цукровий буряк, який належить ЗАВОДУ та ГОСПОДАРСТВУ. Понаднормовані втрати відносять за рахунок ЗАВОДУ.

4.4. Забезпечити за рахунок ЗАВОДУ виплату премії керівникам і спеціалістам господарства за буряки, здані на цукровий завод згідно з положенням щодо преміювання, рекомендованого рішенням ради директорів асоціації «Харківцукор».

4.5. За взаємною домовленістю з ГОСПОДАРСТВОМ за його заявками здійснювати:

4.5.1. Допомогу ГОСПОДАРСТВУ в забезпеченні його пальним, технікою, запасними частинами, проводити обробіток площ цукрових буряків та інших с.-г. культур отрутохімікатами ГОСПОДАРСТВА тощо.

4.5.2. Надавати ГОСПОДАРСТВУ послуги в здійсненні окремих агротехнічних операцій: вирощування цукрових буряків, їх збирання та вивезення на бурякоприймальні пункти.

4.6. Насіння цукрового буряку під посів у 200__ р. передати ГОСПОДАРСТВУ за договором у вигляді товарного кредиту.

4.7. Згідно з постановою Кабінету Міністрів України «Про деякі питання державного регулювання виробництва і реалізації цукру» від 2 червня 2000 р. № 868 ЗАВОД закуповує у ГОСПОДАРСТВА цукровий буряк за мінімальною ціною 139 грн і реалізує цукор по 2000 грн за 1 т з урахуванням ПДВ. Ціна на цукор без урахування мішкотари. При прийнятті Кабінетом Міністрів України нової постанови щодо державного регулювання виробництва та реалізації цукру, сторони повинні керуватися цими змінами.

4.8. Розрахунки цукром протягом сезону цукроваріння здійснювати видачею авансу в розмірі 10% від очікуваної кількості цукру, яка належить ГОСПОДАРСТВУ, а повний розрахунок після закінчення виробництва — за проведеними звірками. У випадку, якщо під час дії цього договору Урядом будуть прийняті постанови та зміни умов у ньому, то договір має бути перероблений відповідно до вимог цих постанов.

5. РОЗРАХУНКИ ЗА ПЕРЕРОВКУ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ

5.1. ГОСПОДАРСТВО розраховується за технічну переробку цукрових буряків, які будуть здані ними на давальницьких умовах, цукровим буряком.

5.2. За умови, якщо зобов'язання ГОСПОДАРСТВА, викладені в п. 3.1, відповідають розділу цього договору, приймається співвідношення до розрахунків:

ЗАВОДУ — 35 % цукрових буряків;

ГОСПОДАРСТВУ — 65 % цукрових буряків.

35 % доставки цукрових буряків ЗАВОД здійснює за свій рахунок;

65 % доставки ГОСПОДАРСТВО здійснює за свій рахунок.

5.3. У разі невиконання завдання, передбаченого п. 3.1, співвідношення розрахунків приймається: заводу — 40 % цукрових буряків, господарству — 60 % цукрових буряків.

40 % доставки цукрових буряків ЗАВОД здійснює за свій рахунок;

40 % доставки ГОСПОДАРСТВО здійснює за свій рахунок.

5.4. Вихід цукру і видача його ГОСПОДАРСТВУ нараховуються за середнім виходом за сезон переробки цукрових буряків з урахуванням фактичної цукристості сировини та фактичних втрат цукру за час зберігання буряків та їх переробки, але не вище від нормативів виробництва, за некондиційні цукрові буряки нарахування цукру зменшується на 25 %.

5.5. ГОСПОДАРСТВО компенсує ЗАВОДУ фактичні витрати на зберігання належних йому цукру, меляси, жому поза строком їх зберігання, передбачені п. 3.5

5.6. З усіх послуг, які надають сторони одна одній, умови заздалегідь відпрацьовуються в установленому порядку за калькуляцією витрат.

5.7. Продаж ГОСПОДАРСТВУ меляси провадиться з розрахунку 10 кг жому 650 кг за тонну зданих цукрових буряків за оптово-відпусковою ціною.

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

6.1. В разі невиконання договірних зобов'язань винна сторона несе матеріальну відповідальність, передбачену чинним законодавством України.

6.2. Зміни та доповнення до договору можуть бути внесені за згодою обох сторін.

6.3. Спори, що виникають при виконанні умов цього договору, розглядатимуться шляхом переговорів сторін. При недосягненні сторонами згоди спори в арбітражному порядку повинні бути розглянуті в присутності представників сторін. Після розгляду спір може бути передано для розгляду до Господарського суду.

7. ФОРС-МАЖОРНІ ОБСТАВИНИ

7.1. За обставин нездоланної сили потерпіла сторона інформує іншу про зміни характеру участі сторін у виконанні договору і вносить нові умови приймання, переробки та розрахунки за буряки згідно з обставинами, які склалися.

СТРОК ДОГОВОРУ

з моменту підписання і до 1 травня 200__ року.

«ГОСПОДАРСТВО»

Поштова адреса ПСП «Слобожанське»

Валківський район

Р/р 26000200380001

МФО 351083

в АКБ «Злагода»

м. Валки

код ОКПО 004875220239

Тел.: 99-70-75

«ЗАВОД»

63702 Харківська обл.

м. Валки, вул. Шевченка, 13

Р/р 26001545500001

у Валківському відділенні

АКБ «Злагода»

МФО 351469

код ОКПО 00373215

Тел.: 5-66-20, 5-67-62

Цей договір складений у двох примірниках: один знаходиться у «ГОСПОДАРСТВА», другий — у «ЗАВОДУ».

«ГОСПОДАРСТВО»

(підпис, печатка)

«ЗАВОД»

(підпис, печатка)

«27» березня 200__ р.

Договір зареєстрований в інспекції заготівель і якості сільськогосподарської продукції _____ району _____ області.

(підпис, печатка)

«__» _____ 200__ р.

ВАТ «Мурафський
цукрокомбінат»
МГТ «Мурафа»

Реєстр № 112
накладних на цукрові буряки з визначенням
якості за середнім зразком за жовтень 200__ р.

Постачальник: ПСП «Слобожанське»
Власник: ПСП «Слобожанське» Валківського району
Культура: цукрові буряки

Розділ I

Номер накладної	Фізична маса до знижки на забруднення	Номер накладної	Фізична маса до знижки на забруднення
AAB № 091606	72857	AAB № 100008	72857
AAB № 091607	72857	AAB № 100009	72857
AAB № 091608	72857	AAB № 100010	72857
AAB № 091609	72857	AAB № 100011	72857
AAB № 091610	72857	AAB № 100012	72857
AAB № 091611	72857	AAB № 100013	72857
AAB № 091612	72857	AAB № 100014	72857
AAB № 091613	72857	AAB № 100015	72857
AAB № 091614	72857	AAB № 100016	72857
AAB № 091615	72857	AAB № 100017	72857
ABГ № 100001	72857	AAB № 100018	72857
ABГ № 100002	72857	AAB № 100019	72857
ABГ № 100003	72857	AAB № 100020	72857
ABГ № 100004	72857	AAB № 100021	72857
ABГ № 100005	72857	AAB № 100022	72857
ABГ № 100006	72857	AAB № 100023	72857
ABГ № 100007	72857	AAB № 100024	72857
		AAB № 100025	72857

Вказану в цьому реєстрі кількість цукрового буряку звірено з накладними.

Додаток: 35 накладних.

Загальна маса: Два мільйони п'ятсот п'ятдесят тисяч кілограмів (2 550 000 кг).

Прийняв: зав. бурячною Посилаєв В.В.

Розділ II. Лабораторний аналіз цукрового буряку за реєстром № 112.

Розділ III. Грошові розрахунки за реєстром № 112.

Фізична маса до знижки на забруднення, кг	Залікова маса, кг	Ціна за 1 т, в т.ч. ПДВ, грн	Сума, в т.ч. ПДВ, грн
2 550 000	2 550 000	180,00	459 000,00

Оригінал (видається покупцю)		
Перша копія (залишається у продавця)		

Затверджено
наказом ДПА України
від 30.05.97 р. № 165
(у редакції наказу ДПА
від 08.10.98 р. № 469)

Податкова накладна

Дата виписки податкової накладної 30.10.200 р. Порядковий номер 375

Продавець

Покупець

особа (платник податку) — ПСП «Слобожанське»

особа (платник податку) — Мурафський цукрозавод

продавець

покупець

(назва: прізвище, ім'я, по батькові —
для фізичної особи)

(назва: прізвище, ім'я, по батькові —
для фізичної особи)

(індивідуальний податковий номер продавця)

(індивідуальний податковий номер продавця)

Місцезнаходження

Місцезнаходження

продавця Валківський район

покупця м. Мурафа

Номер телефону 99-77-50

Номер телефону _____

Номер свідоцтва про

Номер свідоцтва про

реєстрацію платника податку 28018595

реєстрацію платника податку 280181605

на додану вартість (продавця)

на додану вартість (покупця)

Умова продажу Договір на виробництво та переробку цукрових буряків від 27.03.200 р.

(форма цивільно-правового договору)

Форма проведених розрахунків оплата через поточний рахунок

(бартер, готівка, оплата з розр./рах., чек тощо)

Розділ	Дата відвантаження (виконання, надання) (оплати*) товарів (робіт, послуг)	Номенклатура поставки товарів (робіт, послуг) продавця	Одиниця вимірювання товару	Кількість (об'єм, обсяг)	Ціна продажу одиниці продукції без урахування ПДВ	Обсяги продажу (база оподаткування) без урахування ПДВ, що підлягають оподаткуванню за ставками				Загальна сума коштів, що підлягає сплаті
						20 %	0 % (реалізація митній території України)	0 % експорт	Звільнення від ПДВ (ст. 5)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I	30.10.	Цукровий буряк	кг	2 550 000	0,150	382 500,00				382 500,00
		Усього по розділу I				382 500,00				382 500,00
II		Товарно-транспортні витрати								
III		Зворотна (заставна) тара								
IV		Надано покупцю надбавка (+) знижка (-)								
V		Усього по розділах I+II+IV								
VI		Податок на додану вартість				76 500,00				76 500,00
VII		Загальна сума з ПДВ				459 000,00				459 000,00

Суми ПДВ, нараховані (сплачені) у зв'язку з продажем товарів (робіт, послуг), зазначених у цій накладній, витрачені правильно, відповідають сумі податкових зобов'язань продавця та включені до Книги обліку продажу.

М.П.

Гутарова

(підпис і прізвище особи, яка склала податкову накладну)

*Дата оплати ставиться у разі попередньої поставки, на яку виписується податкова накладна; для бартерних операцій — дата отримання товарів, попередньо одержаних в оплату поставки; дата попереднього одержання робіт, послуг в оплату поставки; до 01.01.2000 р. (а у відповідних випадках — до 01.01.2003 р.) — для підприємств, що здійснюють продаж вугілля та вугільних брикетів, електричної, теплової енергії, газу, послуг з водопостачання (каналізації).

6. Дані з реалізації молока АТВТ «Харківський молкомбінат «Рогань»

Договір № 28

м. Харків

«15» грудня 200__ р.

ПСП «Слобожанське», далі іменоване «Постачальник», в особі генерального директора Торяника А.Д., що діє на підставі статуту, з однієї сторони, та АТВТ «Харківський молочний комбінат «Рогань», далі «Покупець», в особі голови Правління Ніколаєнко Л.П., що діє на підставі Статуту, з другої сторони, уклали цей договір про таке:

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

Постачальник зобов'язується постачати Покупцю молоко коров'яче незбиране, далі «Молоко», що за якістю відповідає вимогам ДСТУ-3662-97 «Молоко коров'яче незбиране». Вимоги при закупівлі, ветеринарним і санітарним правилами, а також вимогам безпеки згідно з Медико-біологічними вимогами та санітарними нормами якості продовольчої сировини та харчових продуктів № 5061-89, Порядком і періодичністю контролю продовольчої сировини та харчових продуктів за показниками безпеки МВ 5.08.07/1232.

2. ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

2.1. ПОСТАЧАЛЬНИК ЗОБОВ'ЯЗУЄТЬСЯ:

2.1.1. Подавати до 3-го числа наступного місяця ветеринарне свідоцтво (ф. № 2).

2.1.2. Здавати молоко вантажовідправником згідно з поданим графіком з оформленими супровідними документами, із зазначенням часу прибуття та відправки транспорту. При незавантаженні автотранспорту, поданого згідно з заявкою, транспортні послуги відносять на рахунок Постачальника, згідно з об'ємом незавантаженого автотранспорту (ГАЗ-53: 4 м³ або КамАЗ: 8 м³, 12 м³, 16 м³).

2.1.3. При передаванні молока в обсязі, меншому тарированої секції молоковозу, провадити його переважування, а при відправлянні без зважування — передавати його за кінцевою масою, визначеною Покупцем на місці розвантаження, разом з представником Постачальника.

2.1.4. Забезпечувати завантаження молока власними силами та за свій рахунок.

2.1.5. Пломбувати молочні цистерни при відправленні Покупцю з позначкою у накладній «ОПЛОМБОВАНО».

2.1.6. У разі доставки молока Покупцю своїм транспортом:

➤ забезпечити наявність у водія санітарного паспорта, санітарного паспорта на машину, санітарного одягу;

➤ подавати Покупцю рахунок на відшкодування транспортних послуг з доставки молока не пізніше від 5 числа, наступного за звітним місяця.

2.2. ПОКУПЕЦЬ ЗОБОВ'ЯЗУЄТЬСЯ

2.2.1. Приймати молоко згідно з графіком за узгодженими цінами.

2.2.2. Здійснювати доставку молока автотранспортом згідно з графіком. Витрати з доставки молока несе Покупець.

2.2.3. Покупець може відпускати знежирене молоко, далі «Обрат», у кількості 20% від зданого молока з ціною 60% від вартості молока. До-

ставка обrotу здійснюється за рахунок Постачальника молока пропорційно до кількості обrotу.

2.2.4. Покупець, згідно з заявкою, може забезпечити Постачальника мийними засобами, лабораторним обладнанням, матеріалами в рахунок взаємних розрахунків за здане молоко.

3. ЦІНА ТА ПОРЯДОК РОЗРАХУНКУ

3.1. Оплата за молоко здійснюється на підставі Протоколу узгодження цін. Факт відвантаження молока Покупцю в разі несвоєчасного повернення Постачальником нового Протоколу узгодження цін на молоко, є підтвердженням згоди на розрахунки за новими цінами.

3.2. Співвідношення вартості жиру та білка 1 т молока встановлюється на рівні 40 : 60.

3.3. За базову договірну ціну молока приймається закупівельна ціна без податку на додану вартість і дотації 1 т молока першого ґатунку при базисних масових частинах жиру та білка (відповідно 3,4 та 3,0 %).

3.4. При надходженні молока вищого сорту провадиться доплата у розмірі 15 % від вартості молока першого сорту з урахуванням фактичної масової частки жиру та білка.

3.5. При надходженні молока з температурою вище від 8 °С для вищого сорту та вище від 10 °С для першого і другого сортів молоко приймається як неохоложене зі знижкою 6 % від вартості відповідного сорту, за доохолодження.

3.6. При надходженні молока, яке не відповідає ДСТУ 3662-97, воно приймається за узгодженням сторін і можливістю Покупця.

Вартість на таке молоко зменшується:

- для другого сорту — на 15 % від ціни першого сорту;
- при густині молока від 1,027 г/см³ — 1,026 г/см³ — на 10 % від ціни першого сорту;
- несортове — на 30 % від ціни другого сорту.

4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН

4.1. В разі невиконання або неналежного виконання умов договору сторони несуть відповідальність згідно з чинним законодавством.

4.2. З питань, не передбачених договором, сторони керуються чинним законодавством і відповідними нормативними актами.

5. СТРОК ДІЇ ДОГОВОРУ

5.1. Договір вступає в дію з моменту підписання і діє до 31 грудня 200__ р.

6. ЮРИДИЧНА АДРЕСА СТОРІН

ПОКУПЕЦЬ

АТВТ «Харківський молкомбінат «Рогань»
51172, м. Харків, вул. Роганська, 149
р/р 26008198062001 у ХФ КБ Приватбанк м. Харкова
МФО 351533
Код 00447451
Інд. под. № 004474520393
Свідоцтво ПДВ № 30006903
тел. 99-10-78

Голова Правління АТВТ «ХМК» _____
(підпис)

Ніколаєнко Л.П.

Реєстр № 72
товарно-транспортних накладних
за звітний період (1 – 15 числа)

Замовник (платник): АТВТ «Харківський молкомбінат «Рогань»

Вантажовідправник: ПСП «Слобожанське»

Вантажоодержувач: АТВТ «Харківський молкомбінат «Рогань»

Продукція: молоко охолоджене

Номер накладної	Маса, кг	Вміст жиру, %	Маса перерахунку на базову жирність, кг	Кислотність, градуси	Температура, °С	Група за ступенем чистоти	Клас за бактеріальним осміненням	Густина молока, г/см³	Сорт	Прийнято
ААВ 300007	3395	3,4	3395	18	10	1	1	1,027	1	3395
ААВ 300008	3395	3,4	3395	18	10	1	1	1,027	1	3395
ААВ 300009	3395	3,4	3395	18	10	1	1	1,027	1	3395
ААВ 300010	3395	3,4	3395	18	10	1	1	1,027	1	3395
ААВ 300011	3395	3,4	3395	18	10	1	1	1,027	1	3395
ААВ 300012	3395	3,4	3395	18	10	1	1	1,027	1	3395
ААВ 300013	3395	3,4	3395	18	10	1	1	1,027	1	3395
ААВ 300014	3395	3,4	3395	18	10	1	1	1,027	1	3395
ААВ 300015	3395	3,4	3395	18	10	1	1	1,027	1	3395
ААВ 300016	3395	3,4	3395	18	10	1	1	1,027	1	3395
ААВ 300017	3395	3,4	3395	18	10	1	1	1,027	1	3395
ААВ 300018	3395	3,4	3395	18	10	1	1	1,027	1	3395
ААВ 300019	3395	3,4	3395	18	10	1	1	1,027	1	3395
ААВ 300020	3395	3,4	3395	18	10	1	1	1,027	1	3395
ААВ 300021	3487	3,4	3487	18	10	1	1	1,027	1	3487
ААВ 300022	3487	3,4	3487	18	10	1	1	1,027	1	3487
Разом	54 324	3,4	54 324	18	10	1	1	1,027	1	54 324

Україна
Харківська обл.
АТВТ «Харківський
молочний комбінат
«Рогань»

Прийнято в рахунок
контрактації в 2001 р.
від ПСП «Слобожанське»
Валківського району
Харківської області

Приймальна квитанція
на закупівлю молока і молочних продуктів
за 200__ р.

Товарно-транспортна накладна № 300007 – 300022

Продукти	Прийнято (маса), кг	Вміст жиру	Маса в перерахунок на базову жирність, кг	Ціна, грн	Сума, грн
Молоко 1 сорту	54 324	3,4	54 324	0,604278	32 826,80
Нараховано за транспортні послуги					0,00
Оплата витрат на транспортування та розвантажування					0,00
Утримання: планових платежів					15 750,00
Разом до виплат					17 076,80

Нараховано за звітний період 6565,36 грн.
Перераховано за звітний період 3150,00 грн.

Керівник _____

Головний бухгалтер _____

**7. Дані з реалізації озимої пшениці «Ахтирчанка» ТОВ «Надія»
за бартерною угодою за звітний період 200_ р.**

ДОГОВІР

на проведення товарообмінної (бартерної) операції № 45

Валківський район

12 травня 200__ р.

Сторона 1 — ПСП «Слобожанське» в особі директора Губського Григорія Єлісейовича, що діє на підставі статуту, і Сторона 2 — ТОВ «Надія», м. Богодухів, в особі директора Полторацького Дмитра Олександровича, що діє на підставі статуту, уклали даний Договір про таке:

1. Предмет договору

1.1. Предметом договору є зустрічна поставка товарів рівної договірної вартості (обмін), що здійснюється без платежу грошима на компенсаційній підставі.

1.2. Сторони наділені правами та обов'язками продавця і покупця відповідно до законодавства України.

2. Обов'язки Сторони 1

Сторона 1 зобов'язується поставити Стороні 2 такий товар:

- 2.1. Найменування товару: зерно озимої пшениці «Ахтирчанка».
- 2.2. Виготовлювач товару: ПСП «Слобожанське».
- 2.3. Місцезнаходження товару: м. Валки.
- 2.4. Документи, що надаються на товар: товарно-транспортна накладна, зразок.
- 2.5. Одиниця вимірювання кількості товару: кг.
- 2.6. Загальна кількість товару: 5580.
- 2.7. Асортимент: згідно з додатком № 1 договору.
- 2.8. Якість: відповідність зразку.
(відповідність ГОСТу, ТУ, сертифікату, зразку та ін.)
- 2.9. Підтвердження якості: акт лабораторного аналізу.
(найменування відповідного документа)
- 2.10. Гарантійний строк _____ з моменту _____
(виготовлення, передачі, експлуатації)
- 2.11. Комплектність:
- 2.12. Додаток до комплекту:
- 2.13. Вилучення з комплекту:
- 2.14. Строк поставки: 3 місяці з моменту підписання з правом строкової поставки.
- 2.15. Ціна за одиницю товару: 0,78 (в т.ч. ПДВ).
- 2.16. Загальна вартість: 4352,40 грн.
- 2.17. Умови поставки: франко-склад, франко-вагон та ін.
- 2.18. Пункт поставки: м. Богодухів.
- 2.19. Тара і пакування:
- 2.20. Маркування:
- 2.21. Пункт відвантаження: м. Валки.
- 2.22. Строки відвантаження: до 22.08.200__ р.
- 2.23. Вид транспорту: автотранспорт.

- 2.24. Мінімальна норма відвантаження: 5580 кг
(вагон, контейнер, інші норми)

3. **Обов'язки Сторони 2**

Сторона 2 зобов'язується поставити Стороні 1 такий товар:

- 3.1. Найменування товару: теплогенератор.
- 3.2. Виготовлювач товару: ТОВ «Надія».
- 3.3. Місцезнаходження товару: м. Богодухів.
- 3.4. Документи, що надаються на товар: товарно-транспортна накладна, технічний паспорт.
- 3.5. Одиниця вимірювання кількості товару: шт.
- 3.6. Загальна кількість товару: 1.
- 3.7. Асортимент: згідно з додатком № 1 до цього договору.
- 3.8. Якість: відповідність технічному паспорту.
(відповідність ГОСТу, ТУ, сертифіката, зразка та ін.)
- 3.9. Підтвердження якості: технічний паспорт
(найменування відповідного документа)
- 3.10. Гарантійний строк 3 роки з моменту передачі.
- 3.11. Комплектність: відповідно до ГОСТу.
- 3.12. Додаток до комплекту: _____
- 3.13. Вилучення з комплекту: _____
- 3.14. Строк поставки: 3 місяці з моменту підписання.
- 3.15. Ціна за одиницю товару: 4532 грн 40 коп. (в т.ч. ПДВ).
- 3.16. Загальна ціна: 4532 грн 40 коп. (в т.ч. ПДВ).
- 3.17. Умови поставки: франко-склад, франко-вагон та ін.
- 3.18. Пункт поставки: м. Богодухів.
- 3.19. Тара і пакування: _____
- 3.20. Маркування: _____
- 3.21. Пункт відвантаження: м. Богодухів.
- 3.22. Строки відвантаження: до 22.08.200__ р.
- 3.23. Вид транспорту: автотранспорт.
- 3.24. Мінімальна норма відвантаження: 1 комплект
(вагон, контейнер, інші норми)

4. **Умови ціни за договором**

- 4.1. Умови ціни за договором визначено для збалансованості взаємних поставок, а також виконання зобов'язань.
- 4.2. Оцінка товару не підлягає зміні і не може бути підставою при укладенні інших договорів.
- 4.3. Вартість товару містить і вартість тари, пакування та маркування.

5. **Взаємні обов'язки сторін за договором**

- 5.1. Документи на товар передаються СТОРОНАМИ в пункті поставки одночасно з передачею.
- 5.2. Перехід права власності на товар відбувається в момент передачі товару.
- 5.3. Перехід ризиків на товар відбувається в момент передачі товару.
- 5.4. Товар повинен бути затарений і спакований сторонами таким чином, щоб запобігти псуванню, знищенню його на період поставки до приймання товару відповідною Стороною.

5.5. Кожна Сторона повинна письмово повідомити другу Сторону про відвантаження своєчасно до моменту передачі товару.

(телеграма з повідомленням, факс та ін.)

У повідомленні зазначаються: дата відвантаження, номер накладної, номер вагону (назва судна, № рейсу) номер і дата договору, найменування та кількість товару.

6. Передача товару

6.1. Передача (приймання-здавання) товару здійснюється в пункті поставки.

6.2. Приймання товару за кількістю та якістю здійснюється Сторонами в порядку, визначеному законодавством.

6.3. Отримавши товар, кожна із Сторін повинна телеграфом із зворотним повідомленням підтвердити протягом трьох днів.

7. Строк дії цього договору

7.1. Договір набирає чинності з моменту підписання його Сторонами і діє до моменту остаточного виконання, але в будь-якому випадку до 20 серпня 200__ р.

7.2. Договір може бути пролонгований за згодою Сторін.

8. Відповідальність Сторін

8.1. За порушення умов договору винна Сторона відшкодовує спричинені збитки, у тому числі втрачену вигоду, у порядку, передбаченому чинним законодавством.

8.2. Сторони за цим договором несуть відповідальність:

за порушення строків поставки штрафна неустойка в розмірі 10 % від суми боргу.

8.3. За односторонню необґрунтовану відмову від виконання своїх зобов'язань протягом дії договору винна Сторона сплачує штраф у розмірі 15 % від суми, зазначеної у договорі.

8.4. За порушення інших умов договору винна Сторона несе таку відповідальність: _____

9. Забезпечення зобов'язань за договором

(можуть передбачатися умови про заставу, страхування чи поручительство)

Сторін 1 і 2)

10. Порядок розв'язання спорів

10.1. Усі спори між Сторонами, з яких не було досягнуто згоди, розв'язуються відповідно до законодавства України.

10.2. Сторони визначають, що всі ймовірні претензії за Договором повинні бути розглянуті сторонами протягом десяти днів з моменту отримання претензії.

11. Зміна умов договору

11.1. Умови договору мають однакову зобов'язувальну силу для Сторін і можуть бути змінені за взаємною згодою з обов'язковим укладанням письмового документа.

11.2. Жодна із Сторін не має права передавати свої права за Договором третій стороні без письмової згоди другої Сторони.

12. Умови узгодження зв'язку між сторонами

Повноважними представниками Сторін за договором є:

Сторона 1: Губський Григорій Єлісейович, телефон 99-77-50,

Сторона 2: Полторацький Дмитро Олександрович, телефон 47-07-59.

13. Особливі умови:

(можуть бути вказані додаткові умови співробітництва Сторін

щодо виконання цього Договору)

14. Юридичні адреси, банківські та відвантажувальні реквізити Сторін на момент укладення Договору

14.1. Сторона 1:

Місцезнаходження офісу: м. Валки.

Поштова адреса та індекс: вул. Пряма, 78, 15401.

Телефон 99-77-50, факс _____

Розрахунковий рахунок № 260038525 у ЧОД АППБ «Аваль» м. Валки, МФО 353348, КОД 30849631.

Відвантажувальні реквізити із зазначенням кодів:

1. Для вагонних відправлень: _____

2. Для контейнерів: _____

3. Для відправлення водним транспортом: _____

4. Для відправлення повітряним транспортом: _____

14.2. Сторона 2:

Місцезнаходження офісу: м. Богодухів.

Поштова адреса та індекс: вул. Самойловича, 41, 15400.

Телефон 47-07-59, факс _____.

Розрахунковий рахунок № 26003100416 у ЧОД АППБ «Аваль» м. Валки, МФО 353348, КОД 03357671

Сторона 1

(підпис)

М.П.

Сторона 2

(підпис)

М.П.

Спеціалізована форма № 1 с.-г. (зерно)

011AB № 074482

Затверджена Мінфіном СРСР і ЦСУ СРСР 29.06.84

Товарно-транспортна накладна

22 серпня 200_ р.

Автомобіль ЗІЛ 554 4849 до Подорожнього листка №

Автопідприємство ТОВ «Надія»

(назва, вид перевезення)

Водій Наконечний В.П.

код

Замовник (платник) ТОВ «Надія»

код

Вантажовідправник ПСП «Слобожанське»

код

Пункт завантаження Центральний тік

Вантажоодержувач ТОВ «Надія»

код

Пункт розвантаження ТОВ «Надія»

маршрут №

Серія 4123

852488

Продукція Пшениця озима «Ахтирчанка»

Сорт, клас IV Засміченість 1,80 % Вологість 14,60%

Операція	Маса, кг			Ціна	Сума	
	Брутто	Тара	Нетто			
Відправлено	10750	5170	5580	0,78	4352,40	
Прийнято	10750	5170	5580	0,78	4352,40	
Надбавка	За цінні сорти	За сортування	За тару	За доставку	Інші доплати	Разом доплат
	—	—	—	—	—	—

Сума до сплати: Чотири тисячі триста п'ятдесят грн 40 коп.

Відпуск дозволив: завтоком Безродний І.П.

Продукцію до перевезення: кількість місць 112 масою (нетто) 5580 кг
Здав Безродний І.П. прийняв Наконечний В.П.

Додаток: сортове свідоцтво № 18

8. Дані з реалізації олії соняшникової ТОВ «Мрія» за готівку

Продавець ПСП «Слобожанське»
ЄДРПОУ 14063922
п/р _____
Номер свідоцтва 280185595
Місцезнаходження Валківський район
Номер телефону 99-77-50

Покупець ТОВ «Мрія»
ЄДРПОУ 1479520390
Номер свідоцтва 179180600
Місцезнаходження м. Балаклея
Номер телефону 30-32-45

Платник той самий

Договір замовлення від 01.11.200__ р.
Умова продажу: за готівку

Накладна № 004157
від 01.12.200__ р.

№ пор.	Номенклатура поставки	Одиниця вимірювання	Кількість	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ
1	Олія соняшникова	кг	265	2,50 ПДВ	662,50 132,50

Всього з ПДВ: 795,00

Всього на суму: Сімсот дев'яносто п'ять грн 00 коп.

Відвантажив:
Коваленко В.В.

Отримав за довіреністю
№ 325 від 12.11.2001 р.
Шевченко М.В.

**9. Дані з реалізації насіння соняшнику
ТОВ «Дігаз» за готівку**

Продавець ПСП «Слобожанське»
ЄДРПОУ 14063922
п/р _____
Номер свідоцтва 280185595
Місцезнаходження Валківський район
Номер телефону 99-77-50

Покупець ТОВ «Дігаз»
ЄДРПОУ 307001903465
Номер свідоцтва 3361146
Місцезнаходження Куп'янський район
Номер телефону 42-70-85

Платник той самий

Договір замовлення від 01.10.200__ р.
Умова продажу: за готівку

Накладна № 074484
від 16.10.200__ р.

№ пор.	Номенклатура постав-ки	Одиниця вимірю-вання	Кількість	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ
1	Насіння соняшнику	кг	14450	0,525 ПДВ	7586,25 1517,25

Всього з ПДВ: 9103,50

Всього на суму: Дев'ять тисяч сто три грн 50 коп.
ПДВ 1517,25 грн.

Відвантажив:

Отримав за довіреністю
№ 725 від 16.10.2001 р.
Шманов М.В.

10. Дані з реалізації продукції, тварин, робіт та послуг за готівку за звітний період 200__ р. (табл. 8.3).

Таблиця 8.3

Реєстр № 11 документів з реалізації продукції, тварин, робіт і послуг за готівку за звітний період 200__ р.

Документ			Кому реалізовано	Назва реалізованої продукції	Одиниця вимірювання	Кількість	Ціна, грн		Вартість, в т.ч. ПДВ, грн	
Назва	Дата	Номер					Облікова	Реалізаційна	Облікова	Реалізаційна
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Накладна (ф. № 87)	01	401	Петренко А.І.	Молого	кг	268	0,45	1,08	120,60	289,44
«	02	412	«	«	«	268	0,45	1,08	120,60	289,44
«	03	433	«	«	«	268	0,45	1,08	120,60	289,44
«	06	444	«	«	«	271	0,45	1,08	121,95	292,68
Разом	×	×	×	×	×	1075	0,45	1,08	483,75	1161,00
Накладна (ф. № 87)	15	589	В підзвіт продавцю	Свинина	кг	321	3,50	7,48	1123,50	2400,00
Авансовий звіт	18	61	Ткаченко І.П. для реалізації на ринку							
Накладна (ф. № 87)	08	126	Попов О.Ф.	Кабанчики	гол/кг	2/41	5,00	6,00	205,00	246,00
«	09	129	Бухало Я.В.	«	«	1/32	5,00	6,00	160,00	192,00
«	10	137	Абрамова Н.О.	«	«	1/33	5,00	6,00	165,00	198,00
«	20	153	Денчих А.М.	«	«	1/39	5,00	6,00	195,00	234,00
Разом	×	×	×	×	×	5/145	5,00	6,00	725,00	870,00
Накладна (ф. № 87)	14	138	Чупіс В.В.	Телічки на випоюванні	гол/кг	1/51	4,00	4,50	204,00	229,50
«	16	143	Колеснік А.К.	Те саме	«	1/63	4,00	4,50	252,00	283,50
«	20	157	Сурмило С.О.	«	«	1/52	4,00	4,50	208,00	234,00
Разом	×	×	×	×	×	3/166	4,00	4,50	664,00	747,00

Подорожній листок вантажного автомобіля, прибуткові касові ордери		120	Скляр О.О.	Послуги автотранспорту	т/км	35	0,33	0,788	11,55	27,58
		130	Сокол П.Д.		«	44	0,33	0,788	14,52	34,67
		135	Маляр О.П.		«	24	0,33	0,788	7,92	18,91
		142	Шахматов М.П.		«	62	0,33	0,788	20,46	48,86
		152	Петренко А.І.		«	35	0,33	0,788	11,55	27,58
Разом	×	×	×	×	×	200	0,33	0,788	66	157,60
Облікові листки трактористів-машиністів, прибуткові касові ордери		123	Марченко О.П.	Послуги тракторного парку	ет. га	10	12,00	15,60	120,00	156,00
		140	Савченко П.А.		«	12	12,00	15,60	144,00	187,20
		143	Баранов Ф.Ф.		«	8	12,00	15,60	96,00	124,80
		157	Боев М.А.		«	5	12,00	15,60	60,00	78,00
Разом	×	×	×	×	×	35	12,00	15,60	420,00	546,00
Прибуткові касові ордери	01	116	Зав. їдальнею	Виручка від реалізації продукції та послуг						173,65
	02	122	«	Те саме						283,50
	05	126	«	«						230,00
	06	129	«	«						345,00
	07	134	«	«						329,00
	08	138	«	«						168,00
	10	145	«	«						356,00
	16	154	«	«						250,00
	30	160	«	«						2497,38
Разом										4632,53

Оригінал (видається покупцю)		
Перша копія (залишається у продавця)		

Затверджено
наказом ДПА України
від 30.05.97 р. № 165
(у редакції наказу ДПА
від 08.10.98 р. № 469)

Податкова накладна

Дата виписки податкової накладної 1-30 звітного місяця Порядковий номер _____

Продавець

Покупець

особа (платник податку) — ІСП «Слобожанське»

особа (платник податку) — _____

продавець

покупець

(назва: прізвище, ім'я, по батькові —
для фізичної особи)

(назва: прізвище, ім'я, по батькові —
для фізичної особи)

(індивідуальний податковий номер продавця)

(індивідуальний податковий номер продавця)

Місцезнаходження

Місцезнаходження

продавця Валківський район

покупця _____

Номер телефону 99-77-50

Номер телефону _____

Номер свідоцтва про

Номер свідоцтва про

реєстрацію платника податку 280185593

реєстрацію платника податку _____

на додану вартість (продавця)

на додану вартість (покупця)

Умова продажу _____

(форма цивільно-правового договору)

Форма проведених розрахунків готівка через касу підприємства

(бартер, готівка, оплата з розр./рах., чек тощо)

Розділ	Дата відраховання (виплати, надання) (оплата)* товарів (робіт, послуг)	Номенклатура поставки товарів (робіт, послуг) продавця	Одиниця вимірювання товару	Кількість (об'єм, обсяг)	Ціна продажу однієї продукції без урахування ПДВ	Обсяги продажу (база оподаткування) без урахування ПДВ, що підлягають оподаткуванню за ставками				Загальна сума коштів, що підлягає сплаті
						20 %	0 % (реалізація митної території України)	0 % експорт	Звільнення від ПДВ (ст. 5)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I		Молоко	кг	1075	0,90	967,50				967,50
		Свинина	кг	321	6,23	2000,00				2000,00
		Кабанчики	кг	5/145	5,00	725,00				725,00
		Телички	кг	3/166	3,75	622,50				622,50
		Послуги автотранспорту	т/км	200	0,656	131,33				131,33
		Послуги тракторного парку	ет. га	35	13,00	455,00				455,00
		Продукція ідальні				3860,44				3860,44
		Усього по розділу I	x	x	x	8761,80				8761,80
II		Товарно-транспортні витрати								
III		Зворотна (заставна) тара								
IV		Надано покупцю	надбавка (+) знижка (-)							
V		Усього по розділах I+II+IV								
VI		Податок на додану вартість				1752,36				1752,36
VII		Загальна сума з ПДВ				10 514,16				10 514,16

Суми ПДВ, нараховані (сплачені) у зв'язку з продажем товарів (робіт, послуг), зазначених у цій накладній, витрачені правильно, відповідають сумі податкових зобов'язань продавця та включені до Книги обліку продажу.

М.П.

Гутарова

(підпис і прізвище особи, яка склала податкову накладну)

*Дата оплати ставиться у разі попередньої поставки, на яку виписується податкова накладна; для бартерних операцій — дата оприбуткування товарів, попередньо одержаних в оплату поставки; дата попереднього одержання робіт, послуг в оплату поставки; до 01.01.2000 р. (а у відповідних випадках — до 01.01.2003 р.) — для підприємств, що здійснюють продаж вугілля та вугільних брикетів, електричної, теплової енергії, газу, послуг з водопостачання (каналізації).

11. Дані з реалізації продукції та тварин у рахунок оплати праці за звітний період 200__ р. (табл. 8.4).

Таблиця 8.4

Документ			Кому реалізовано	Назва реалізованої продукції	Одиниця вимірювання	Кількість	Ціна, грн		Вартість, в т.ч. ПДВ, грн	
Назва	Дата	Номер					облікова	справедлива	облікова	справедлива
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Накладна (ф. № 87)	23	161	Баранов З.Ф.	Телички на випоюванні	гол/кг	1/34	4,00	5,00	136,00	170,00
«	27	166	Попова П.І.	Те саме	«	1/39	4,00	5,00	156,00	195,00
Разом	×	×	×	×	×	2/73	4,00	5,00	292,00	365,00
Накладна (ф. № 87)	29	238	Лазуренко І.Т.	Озима пшениця «Ах-тирчанка»	кг	100	0,15	0,78	15,00	78,00
«	29	239	Поляков В.Г.	Те саме	«	100	0,15	0,78	15,00	78,00
Разом	×	×	×	×	×	200	0,15	0,78	30,00	156,00

12. Дані з реалізації Валківському центру обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян яловичини (табл. 8.5).

Таблиця 8.5

Документ			Кому реалізовано	Назва реалізованої продукції	Кількість, кг	Ціна, грн		Вартість реалізованої продукції, грн		
Назва	Дата	Номер				облікова	реалізаційна	без ПДВ	ПДВ	Разом
Накладна (ф. № 87)	13	581	Валківський центр обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян	Яловичина	40	4,0	5,0	200	40	240

Оригінал (видається покупцю)		
Перша копія (залишається у продавця)		

Затверджено
наказом ДПА України
від 30.05.97 р. № 165
(у редакції наказу ДПА
від 08.10.98 р. № 469)

Податкова накладна

Дата виписки податкової накладної _____

Порядковий номер 322

Продавець

Покупець

особа (платник податку) — ІСП «Слобожанське»

особа (платник податку) — _____

продавець

покупець

(назва: прізвище, ім'я, по батькові —
для фізичної особи)

(назва: прізвище, ім'я, по батькові —
для фізичної особи)

_____ 1 4 0 6 3 9 3 2

(індивідуальний податковий номер продавця)

(індивідуальний податковий номер продавця)

Місцезнаходження

Місцезнаходження

продавця Валківський район

покупця _____

Номер телефону 99-77-50

Номер телефону _____

Номер свідоцтва про

Номер свідоцтва про

реєстрацію платника податку 280185593

реєстрацію платника податку _____

на додану вартість (продавця)

на додану вартість (покупця)

Умова продажу в рахунок оплати праці

(форма цивільно-правового договору)

Форма проведених розрахунків бартер _____

бартер

(бартер, готівка, оплата з розр./рах., чек тощо)

Розділ	Дата відвантаження (вिवодження, надання) (оплати)* товарів (робіт, послуг)	Номенклатура поставки товарів (робіт, послуг) продавця	Одиниця вимірювання товару	Кількість (об'єм, обсяг)	Ціна продажу одиниці про- дукції без ураховання ПДВ	Обсяги продажу (база оподаткування) без ураховання ПДВ, що підлягають оподатку- ванню за ставками					Загальна сума коштів, що підлягає сплаті
						20 %	0% (реалізація митній території України)	0 % експорт	Звільнення від ПДВ (ст. 5)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
I		<u>Телички на виплованні</u>	<u>гол/кг</u>	<u>2/73</u>	<u>4,17</u>	<u>304,17</u>				<u>304,17</u>	
		<u>Озима пшениця</u>	<u>кг</u>	<u>200</u>	<u>0,65</u>	<u>130,00</u>				<u>130,00</u>	
		<u>Усього по розділу I</u>									
II		<u>Товарно-транспортні витрати</u>									
III		<u>Зворотна (заставна) тара</u>									
IV	Надано покупцю	<u>надбавка (+)</u>									
		<u>знижка (-)</u>									
V		<u>Усього по розділах I+II+IV</u>									
VI		<u>Податок на додану вартість</u>				<u>86,83</u>				<u>86,83</u>	
VII		<u>Загальна сума з ПДВ</u>				<u>521,00</u>				<u>521,00</u>	

Суми ПДВ, нараховані (сплачені) у зв'язку з продажем товарів (робіт, послуг), зазначених у цій накладній, витрачені правильно, відповідають суми податкових зобов'язань продавця та включені до Книги обліку продажу.

M.П.

Гуторова

(підпис і прізвище особи, яка склала податкову накладну)

*Дата оплати ставиться у разі попередньої поставки, на яку виписується податкова накладна; для бартерних операцій — дата оприбуткування товарів, попередньо одержаних в оплату поставки; дата попереднього одержання робіт, послуг в оплату поставки; до 01.01.2000 р. (а у відповідних випадках — до 01.01.2003 р.) — для підприємств, що здійснюють продаж вугілля та вугільних брикетів, електричної, теплової енергії, газу, послуг з водопостачання (каналізації).

13. Дані про надходження готівки в касу ПСП «Слобожанське» від працівників підприємства за надані їм послуги (табл. 8.6).

Таблиця 8.6

Дата	Номер документа	Від кого надійшла готівка	За які послуги сплачено готівку	Сума, грн
02	120	Скляр О.О.	Автопослуги	27,40
06	130	Сокол П.Д.	«	35,00
07	135	Маляр О.П.	«	19,20
09	142	Шахматова Ж.І.	«	48,70
16	152	Петренко А.І.	«	27,30
		Разом		157,60
02	123	Марченко О.І.	Послуги тракторного парку	156,00
08	139	Савченко П.А.	Те саме	187,20
10	144	Баранов Ф.Ф.	«	124,80
20	157	Боев М.А.	«	78,00
		Разом		546,00
		Всього		703,60

14. Дані про надходження готівки в касу ПСП «Слобожанське» від працівників підприємства за реалізовану продукцію, тварин та продукцію їдальні (табл. 8.7).

Таблиця 8.7

Дата	Номер документа	Від кого надійшла готівка	За що сплачено готівку	Сума, грн
01	117	Петренко А.І.	Молоко	167,40
02	129	Петренко А.І.	«	270,00
14	150	Петренко А.І.	«	183,60
05	125	Петренко А.І.	«	324,00
06	128	Петренко А.І.	«	216,00
		Разом		1161,00
08	137	Попова О.Ф.	Поросята	246,00
08	140	Бухало Я.З.	«	192,00
09	143	Абромова Н.О.	«	198,00
14	147	Чупіс В.В.	Молодняк ВРХ	229,50
16	151	Колісник А.К.	«	283,50
20	155	Денчик А.М.	Поросята	234,00
20	156	Сурмило С.О.	Молодняк ВРХ	234,00
		Разом		1617,00
01	116	Їдальня	Продукція їдальні	173,65
02	122	Їдальня	Те саме	283,50
05	126	Їдальня	«	230,00
06	129	Їдальня	«	345,00
07	134	Їдальня	«	329,00
08	138	Їдальня	«	168,00
10	145	Їдальня	«	356,00
16	154	Їдальня	«	250,00
30	160	Їдальня	«	2497,38
		Разом		4632,53
		Всього		7410,53

15. Дані про надходження грошових коштів від покупців та замовників на поточний рахунок ПСП «Слобожанське» № 26000200380001 за звітний період 200__ р. (табл. 8.8).

Таблиця 8.8

Дата	Номер документа	Від кого надійшли кошти на поточний рахунок	За що надійшли кошти на поточний рахунок	Сума, грн
02	426	ПСП «Україна» Богодухівського району	Насіння озимої пшениці	2184,00
05	9834	Харківський м'ясокомбінат	Велика рогата худоба	10 260,00
08	115	Валківський центр обслуговування пенсіонерів	М'ясо	240,00
08	946	Молокозавод ВАТ «Рогань»	Молоко	15 750,00
07	246	Валківська міська рада	За продукти харчування	1000,00
08	73	СПТОВ «Млинар»	Передоплата за борошно	3132,50
Разом				32 566,50

16. Дані про надходження готівки в касу ПСП «Слобожанське» від покупців та замовників за реалізовану продукцію (табл. 8.9).

Таблиця 8.9

Дата	Номер документа	Від кого надійшли кошти	За що надійшли кошти	Сума, грн
01	115	ТОВ «Мрія»	Соняшникова олія	795,00
02	129	ФГ «Колос»	Пшениця озима	1560,00
06	127	ТОВ «Дігаз»	Насіння соняшнику	630,00
07	132	ТОВ «Дігаз»	Те саме	283,50
30	159	ТОВ «Дігаз»	«	8190,00
Разом		×	×	11 458,50

17. Ціни на продукцію, тварин та послуги, які реалізуються подано в табл. 8.10.

Таблиця 8.10

№ пор.	Продукція, тварини, послуги	Одиниця вимірювання	Ціна за одиницю, грн	
			облігова	реалізаційна без ПДВ
1	Озима пшениця «Ахтирчанка»	кг	0,15	0,65
2	Насіння соняшнику	кг	0,22	0,525
3	Цукровий буряк	кг	0,09	0,144
4	Молоко	кг	0,45	0,90
5	Олія соняшникова	кг	2,00	2,50
6	Свинина	кг	3,50	6,23
7	Кабанчики	кг	5,00	5,00
8	Телички	кг	4,00	3,75
9	Послуги автотранспорту	т/км	0,33	0,656
10	Послуги тракторного парку	ет. га	12,00	13,00

Необхідно:

1. Узагальнити дані первинних документів з реалізації продукції, робіт і послуг у потрібному розрізі в Реєстрі документів з реалізації готової продукції (безготівкові розрахунки) (ф. № 11.1 с.-г.); Реєстрі документів з реалізації продукції, матеріалів, робіт і послуг за готівку (за цінами реалізації) (ф. № 11.3 с.-г.) та Реєстрі документів з реалізації продукції, матеріалів, робіт і послуг за готівку (за обліковими цінами) (ф. № 11.3 а с.-г.).

2. Перенести підсумкові дані реєстрів (форми № 11.1 с.-г., 11.3 с.-г. та 11.3 а с.-г.) за видами продукції і каналами реалізації у Відомість аналітичного обліку реалізації продукції, матеріалів, робіт і послуг (ф. № 11.4 с.-г.).

3. На підставі Відомості аналітичного обліку реалізації продукції, матеріалів, робіт і послуг (ф. № 11.4 с.-г.) зробити записи в Книзі аналітичного обліку реалізації продукції, матеріалів, робіт і послуг (ф. № 11.5 с.-г.).

4. Для здійснення контролю за записами в Книзі аналітичного обліку реалізації продукції, матеріалів, робіт і послуг (ф. № 11.5 с.-г.) скласти оборотну відомість (ф. № 11.6 с.-г.).

5. На підставі первинних документів відобразити бартерні операції у Відомості обліку продажу шляхом взаємних розрахунків (ф. № 11.7 с.-г.).

6. На підставі первинних документів та реєстрів скласти Відомість аналітичного обліку по рахунку 36 (ф. № 11.8 с.-г.).

7. На підставі Відомості аналітичного обліку реалізації продукції, матеріалів, робіт і послуг (ф. № 11.4 с.-г.) та Відомості аналітичного обліку по рахунку № 36 (ф. № 11.8 с.-г.) зробити записи в Журнал-ордер № 11 с.-г.

8. На підставі первинних документів з реалізації продукції, робіт і послуг, а також податкових накладних зробити записи в Книгу обліку продажу товарів (робіт, послуг).

9. Скласти бухгалтерські довідки на списання доходів від реалізації та собівартості реалізації на фінансові результати діяльності.

Задача 2. Облік формування інших доходів і витрат звичайної діяльності

Методичні вказівки

Визнані доходи від звичайної діяльності класифікують в бухгалтерському обліку за такими групами:

- дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- інші операційні доходи;
- фінансові доходи;
- інші доходи.

Склад доходів, віднесених до відповідної групи, визначено П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати».

До інших операційних доходів відносять: доходи від реалізації іноземної валюти; доходи від реалізації інших оборотних активів (крім фінансових інвестицій); доходи від операційної оренди активів; доходи від операційної курсової різниці за операціями в іноземній валюті; суми одержаних штрафів, пені, неустойок та інших санкцій за порушення господарських договорів, які визнані боржником або щодо яких одержано рішення суду; доходи від списання кредиторської заборгованості, щодо якої минув строк позовної давності; відшкодування раніше списаних активів; суми одержаних грантів і субсидій; інші доходи від операційної діяльності.

Узагальнення операцій за наведеними доходами ведеться на рахунку 71 «Інший операційний дохід», за кредитом якого відображують збільшення доходу, за дебетом — суми непрямих податків (ПДВ, акцизний збір) та списання в порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати».

Крім витрат операційної діяльності підприємства, які відображуються на рахунках 90, 91, 92, 93, передбачено також облік інших витрат операційної діяльності. До них відносять: собівартість реалізованої іноземної валюти; собівартість реалізованих виробничих запасів і сумнівні та безнадійні борги; втрати від операційної курсової різниці; втрати від знецінення запасів; нестачі і втрати від псування цінностей; визнані штрафи, пені, неустойки.

Для обліку названих витрат передбачено рахунок 94 «Інші витрати операційної діяльності», за дебетом якого відображують суми визнаних витрат, за кредитом — списання на рахунок 79 «Фінансові результати».

До групи інших доходів включається дохід від реалізації фінансових інвестицій, необоротних активів і майнових комплексів, від неопераційних курсових різниць та інші доходи, які виникають у процесі звичайної діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства. Серед таких доходів поширеними є доходи від ліквідації основних засобів, які збільшують виробничі запаси (паливо, будівельні матеріали, запасні частини, металобрухт).

Для обліку доходів, які виникають у процесі звичайної діяльності, але не пов'язані з операційною та фінансовою діяльністю підприємства, призначено **рахунок 74 «Інші доходи»**. За кредитом рахунку 74 відображують збільшення (одержання) доходу, за дебетом — належну суму непрямих податків (податку на додану вартість, акцизного збору та інших зборів) та списання в порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати». Рахунок 74 має шість субрахунків.

При відображенні доходів від ліквідації основних засобів дебетується рахунок 20 «Виробничі запаси» або інші рахунки і кредитується субрахунок 74б «Інші доходи від звичайної діяльності».

Витрати, що виникають у процесі звичайної діяльності (крім фінансових витрат), але не пов'язані з виробництвом або реалізацією основної

продукції, обліковують на рахунок 97 «Інші витрати». За дебетом рахунку відображують суму визнаних витрат, за кредитом — списання їх на рахунок 79 «Фінансові результати».

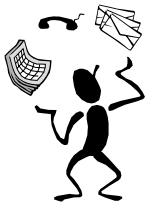
За Журнально-ордерною формою обліку кредитові обороти за рахунками 71 та 74 переносять до Журналу-ордеру № 11 с.-г. в дебет відповідних рахунків на підставі аналітичних даних до названих рахунків, які є додатками до Журналу-ордера № 11 с.-г.

Для обліку витрат діяльності використовують Журнал-ордер № 15 с.-г., де серед інших рахунків відображують витрати за рахунками 94 і 97.

Аналітичні дані складають на підставі первинних документів за відповідними статтями.

Навчальний матеріал: реєстр господарських операцій з обліку доходів і витрат операційної та іншої діяльності в ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200__ р. (табл. 8.11); Журнал-ордер № 11 с.-г. та аналітичні дані до рахунків 71 «Інший операційний дохід» і 74 «Інші доходи»; Журнал-ордер № 15 с.-г. та аналітичні дані до рахунків 94 «Інші витрати операційної діяльності» та 97 «Інші витрати».

Необхідно:

1. Визначити кореспонденцію рахунків господарських операцій з обліку доходів і витрат операційної та іншої діяльності ПСП «Слобожанське».
2. Скласти Журнал-ордер № 11 с.-г. та аналітичні дані до рахунків 71 і 74.
3. Скласти Журнал-ордер № 15 с.-г. та аналітичні дані до рахунків 94 і 97.
4. Скласти Бухгалтерську довідку-розрахунок на списання доходів і витрат операційної та іншої діяльності.
5. Зробити записи в Головну книгу.
6. Визначити за даними реєстру господарських операцій суму валових доходів, валових витрат, податкових зобов'язань, податкового кредиту і врахувати їх при складанні Декларації про прибуток підприємства (задача 4, розділ 8).

Реєстр господарських операцій з обліку доходів і витрат операційної та іншої діяльності в ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200__ р.

№ пор.	Зміст господарської операції і підстава для її проведення	Ціна, грн	Кількість, кг	Сума, грн			Бухгалтерський облік		Податковий облік					
				без ПДВ	ПДВ	Разом	Д-т	К-т	Валовий дохід (ВД)	Валові витрати (ВВ)	Податковий зобов'язання (ПЗ)	Податковий кредит (ПК)		
1	Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 356 від 7 числа звітного місяця 200__ р. Відображено в складі доходу вартість виробничих запасів, що надійшли від ліквідації трактора МТЗ-80 інвентарний № 3250:													
	► масло МС-20	1,70	25	42,50	—	42,50								
	► металобрухт	0,35	1000	350,00	—	350,00								
	Разом	x	x	392,50	—	392,50	?	?	—	—	—	—		
2	Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 366 від 8 числа звітного місяця 200__ р. Відображено в складі доходу вартість виробничих запасів, що надійшли від ліквідації лазні:													
	► цегла, тис. шт.	102,00	14,9	1520,00			?							
	► дрова, м ³	27	5,0	135,00			?							
	Разом	x	x	1655,00	—	1655,00		?	—	—	—	—		
3	Акт № 26 списання виробничого і господарського інвентарю, малоцінних та швидкозношуваних предметів від 1 числа звітного місяця 200__ р.; Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 360 від 1 числа звітного місяця Відображено в складі доходу вартість драння, що надійшло від ліквідації зношеного спецодягу доярок	4,00	15	60,00	—	60,00	?	?	—	—	—	—		

4	Накладна внутрішньогосподарського призначення (ф. № 87) № 357 від 7 числа звітної місяця. Відображено в складі доходу вартість зношеної автогуми від вантажних автомобілів, од.	26	4	104,00	—	104,00	?	?	—	—	—	—
5	Порівняльна відомість Списано нестачу бензину АИ-93 за його балансовою вартістю	2,10	100	210,00	—	210,00	?	?	—	?	?	
6	Розрахунок бухгалтерії Відображено в складі доходу суму, що підлягає відшкодуванню винними особами в нестачі бензину АИ-93	x	x	462,00	42,00	504,00	?	?	?			
7	Розрахунок бухгалтерії Відображено податкове зобов'язання з балансової вартості нестачі бензину	x	x		42,00	42,00	?	?	—	?		
8	Розрахунок бухгалтерії Зменшується дохід на суму, яка підлягає сплаті до бюджету (сума, що підлягає відшкодуванню винною особою в нестачі бензину за мінусом балансової вартості нестачі бензину і суми податкового зобов'язання)	x	x	252,00	—	252,00	?	?	?	?		
9	Бухгалтерська довідка № 12. Порівняльна відомість № 12 від 30 числа звітної місяця 200__ р. Відображено в складі доходу вартість виявлених надлишків запасних частин (ремкомплект до установки МОУ-150)	2253	1	2253,00	—	2253,00	?	?	—	—	—	—
10	Бухгалтерська довідка № 13 від 30 числа звітної місяця 200__ р. Інвентаризаційний опис № 22. Порівняльна відомість результатів інвентаризації № 13 від 30 числа звітної місяця 200__ р. Списано суму уцінки акумуляторів ЗСГ-190 до чистої вартості їх реалізації (балансова вартість 250 грн за одиницю, чиста реалізаційна вартість — 200 грн за одиницю)	50,0	10	500,00	—	500,00	?	?	?	?	?	

№ пор.	Зміст господарської операції і підстава для її проведення	Ціна, грн	Кількість, кг	Сума, грн			Бухгалтерський облік		Податковий облік			
				без ПДВ	ПДВ	Разом	Д-т	К-т	Валовий дохід (ВД)	Валові витрати (ВВ)	Податкові зобов'язання (ПЗ)	Податковий кредит (ПК)
11	Накладна № 375 від 25 числа звітнього місяця 200__ р. Списано балансову вартість металобрухту, відвантаженого з центрального складу приймальному пункту «Вторчермет»	0,35	1000	350,00	—	350,00	?	?	—	—	—	—
12	Накладна № 375 від 25 числа звітнього місяця 200__ р. Рахунок-фактура № 157 від 25 числа звітнього місяця 200__ р. Відображено в складі доходу від реалізації інших оборотних активів вартість реалізованого приймальному пункту «Вторчермет» металобрухту	0,42	1000	350,00	70,00	420,00	?	?	?	—	—	—
13	Податкова накладна № 257 від 25 числа звітнього місяця Нараховано податок на додану вартість	x	x	—	70	70	?	?	—	—	?	—
14	Наряд на відрядну роботу Нараховано оплату праці працівникам, зайнятим на роботах з ліквідації лазні			340,00	—	340,00	?	?	—	?	—	—

15	Акт на списання машин, обладнання та транспортних засобів № 4 від 20 числа звітнього місяця Списано залишкову вартість реалізованого автопричепу, ТОВ «Обрій» (балансова податкова вартість 18 416,67 грн)	2611,0	1	2611,00	—	2611,00	?	?					
16	Товарно-транспортна накладна Рахунок-фактура № 150 від 20 числа звітнього місяця Відображено в складі доходів від реалізації необоротних активів вартість реалізованого автопричепу ТОВ «Обрій»	12 500,00	1	12500,00	2500,00	15 000,00	?	?	—	—	—	—	
17	Податкова накладна № 340 від 20 числа звітнього місяця Нараховано податок на додану вартість	x	x		3683,33	3683,33	?	?	—	—	?		
18	Акт на списання будівель та споруд № 5 від 5 числа звітнього місяця 200__ р. Списано залишкову вартість лазні, яка дорівнює балансовій (податковій) вартості			3542,00	—	3542,00	?	?	—	—	—	—	
19	Розрахунок бухгалтерії Здійснено відрядження на соціальні заходи на заробітну плату працівникам за ліквідацію лазні			126,48	—	126,48	?	?	—	?	—	—	
20	Реалізовано санаторну путівку	540	1	540	—	540	?	?					
21	Списано облікову вартість реалізованої путівки	540	1	540	—	540	?	?					
22	Відображено суму ПДВ, яку спрямовано на підтримку сільськогосподарського виробництва	x	x	x	46 655,29	46 655,29	?	?					

Задача 3. Облік формування фінансових результатів

Методичні вказівки

Для обліку й узагальнення інформації про фінансові результати від звичайної діяльності та надзвичайних подій Планом рахунків передбачено **рахунок 79 «Фінансові результати»**.

За кредитом рахунку 79 «Фінансові результати» відображують суми в порядку закриття рахунків обліку доходів, за дебетом — суми в порядку закриття рахунків обліку витрат, а також належну суму нарахованого податку на прибуток.

Сальдо рахунку при його закритті списується на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Рахунок 79 «Фінансові результати» має такі субрахунки:

791 «Результат основної діяльності»;

792 «Результат фінансових операцій»;

793 «Результат іншої звичайної діяльності»;

794 «Результат надзвичайних подій».

На субрахунку 791 «Фінансовий результат від основної діяльності» визначається прибуток (збиток) від основної діяльності підприємства. За кредитом субрахунку відображують у порядку закриття рахунків суму доходів від реалізації готової продукції, товарів, робіт, послуг та від іншої операційної діяльності (рахунки 70 «Доходи від реалізації», 71 «Інший операційний дохід»), за дебетом — суму в порядку закриття рахунків обліку собівартості реалізованої готової продукції, товарів, робіт і послуг, адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат (90 «Собівартість реалізації», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності»).

На субрахунку 792 «Результат фінансових операцій» визначається прибуток (збиток) від фінансових операцій підприємства. За кредитом субрахунку відображують списання суми в порядку закриття рахунків обліку доходів від участі в капіталі та інших фінансових доходів, за дебетом — списання фінансових витрат з рахунків 95 «Фінансові витрати» та 96 «Втрати від участі в капіталі».

На субрахунку 793 «Результат від іншої звичайної діяльності» визначається прибуток (збиток) від іншої звичайної діяльності підприємства. За кредитом рахунку відображують списання суми в порядку закриття рахунків обліку доходів від інвестиційної та іншої звичайної діяльності підприємства, за дебетом — списання витрат з рахунку 97 «Інші витрати».

На субрахунку 794 «Результат надзвичайних подій» визначається прибуток (збиток) від надзвичайних подій. За кредитом субрахунку відображують списання доходів, одержаних від надзвичайних подій, за дебетом — списання витрат від надзвичайних подій, що обліковуються на рахунку 99 «Надзвичайні витрати».

Узагальнену модель обліку формування фінансових результатів подано на рис. 8.3.

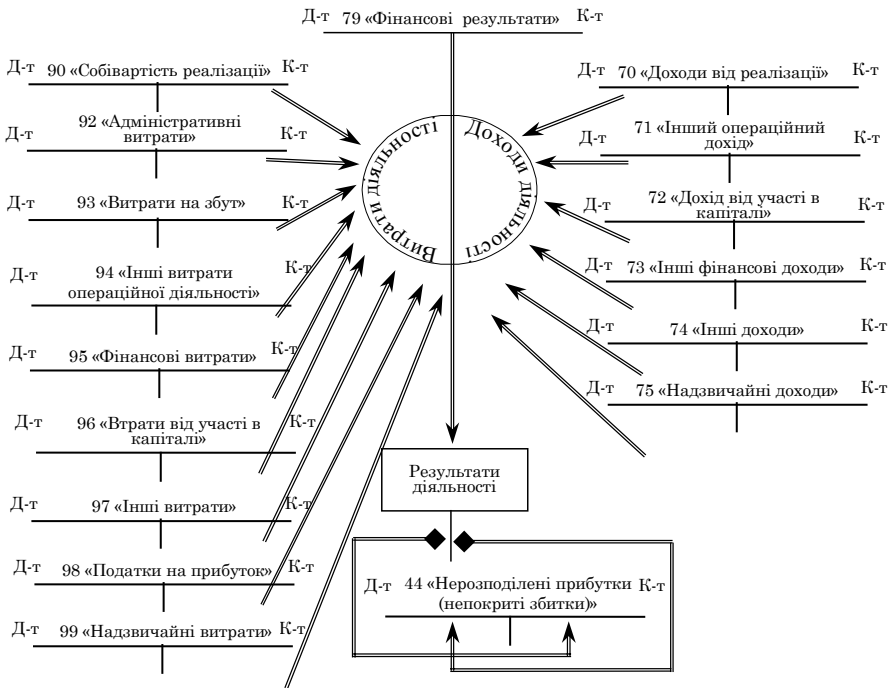

Рис. 8.3. Модель обліку формування фінансових результатів

Рахунок 79 «Фінансові результати» кореспондує за дебетом з кредитом рахунків: 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»; 70 «Доходи від реалізації»; 90 «Собівартість реалізації»; 92 «Адміністративні витрати»; 93 «Витрати на збут»; 94 «Інші витрати операційної діяльності»; 95 «Фінансові витрати»; 96 «Втрати від участі в капіталі»; 97 «Інші витрати»; 98 «Податки на прибуток»; 99 «Надзвичайні витрати».

За кредитом кореспондує з дебетом рахунків: 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»; 70 «Доходи від реалізації»; 71 «Інший операційний дохід»; 72 «Дохід від участі в капіталі»; 73 «Інші фінансові доходи»; 74 «Інші доходи»; 75 «Надзвичайні доходи»; 98 «Податки на прибуток».

Навчальний матеріал: бухгалтерська довідка з визначення фінансових результатів у ПСП «Слобожанське» за 200__ р. (табл. 8.12); Журнал-ордер № 11 с.-г. та аналітичні дані до рахунку 79 «Фінансові результати».

**Бухгалтерська довідка з визначення фінансових результатів
в ПСП «Слобожанське» за 200__ р.**

№ пор.	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Д-т	К-т	
1	Закрито рахунки доходів від реалізації:			
	➤ готової продукції			?
	➤ робіт, послуг			?
	Разом			?
2	Закрито рахунки інших операційних доходів:			
	➤ від реалізації інших оборотних активів			?
	➤ відшкодування раніше списаних активів			?
	➤ інших доходів операційної діяльності			?
	Разом			?
3	Закрито рахунки інших доходів звичайної діяльності:			
	➤ дохід від реалізації необоротних активів			?
	➤ інші доходи від звичайної діяльності			?
	Разом			?
4	Списано на фінансові результати собівартість реалізації:			
	➤ виробничу собівартість реалізованої готової продукції			?
	➤ виробничу собівартість виконаних робіт, наданих послуг			?
	Разом			?
	➤ суму визнаних адміністративних витрат			?
	➤ суму визнаних витрат на збут			
	Інші витрати операційної діяльності:			
	➤ собівартість реалізованих виробничих запасів			?
	➤ витрати від знецінення запасів			?
	➤ нестачі цінностей			?
	Разом			?
5	Фінансовий результат від основної діяльності:			
	➤ прибуток	x	x	?
	➤ збиток	x	x	?
6	Фінансовий результат іншої звичайної діяльності:			
	➤ прибуток	x	x	?
	➤ збиток	x	x	?
7	Фінансовий результат від звичайної діяльності в цілому:			
	➤ прибуток			?
	➤ збиток			?

Необхідно:

1. За даними задач 1 і 2 цього розділу скласти Бухгалтерську довідку про визначення фінансових результатів в ПСП «Слобожанське» за 200__ р. Вказати кореспонденцію рахунків щодо визначення фінансових результатів.

2. Заповнити Журнал-ордер № 11 с.-г. за рахунком 79 «Фінансові результати».

3. Використати дані Журналу-ордера № 11 с.-г. та Бухгалтерську довідку з визначення фінансових результатів при нарахуванні податку на прибуток (задача 4).

4. Записати дані Журналу-ордера № 11 с.-г. за рахунком 79 «Фінансові результати» в Головну книгу.

Задача 4. Облік податку на прибуток

Методичні вказівки

Для сільськогосподарських підприємств податок на прибуток увійшов до складу тих податків і зборів, у рахунок яких сплачується ФСП. Сільськогосподарські підприємства, основною діяльністю яких є виробництво сільськогосподарської продукції, але за звітний період валовий дохід від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки не перевищує 50 % загальної суми валового доходу, сплачують податок на прибуток у загальному порядку.

Господарства, основною діяльністю яких є виробництво сільськогосподарської продукції, сплачують податок на прибуток за підсумками звітного податкового року. Податковий період згідно з законодавством — звітний (податковий) рік — період, який розпочинається 1 січня поточного року і закінчується 31 грудня поточного року.

Для визначення розміру прибутку до оподаткування затверджено спеціальні правила податкового обліку. За умови, що ПСП «Слобожанське» є платником податку на прибуток, крім бухгалтерського обліку, ведеться також податковий облік.

Податковий облік — це система накопичення даних про валові доходи і валові витрати для складання податкових звітів. Податковий облік здійснюється з метою створення та постійного удосконалення системи інформації для податкових органів і підприємства про порядок нарахування та контролю за визначенням і сплатою податків. У податковому обліку визначається прибуток до оподаткування як різниця між валовими доходами і валовими витратами, який не дорівнює сумі чистого прибутку, визначеного за даними бухгалтерського обліку.

Порядок ведення податкового обліку кожне господарство визначає самостійно. Об'єктами податкового обліку є господарські операції платника податку, які відображують виникнення або зміну об'єкта оподаткування, тобто об'єктом оподаткування виступає прибуток, а об'єктом податкового обліку — операції, що формують складові прибутку. Прибуток до оподаткування обчислюється з врахуванням матеріальних і грошових потоків.

Підприємство має право вибору варіанта обліку доходів та витрат з метою визначення розміру оподаткованого прибутку. Прибуток для оподаткування визначається вирахуванням із валових надходжень усіх валових витрат, склад яких визначений законодавством.

Валовий дохід — це загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого в грошовій, матеріальній або нематеріальній формі. Суму валового доходу обчислюють на основі різних доходів за формулою:

$$ВД = Др + Дц + Дф + Дб + Дз + Дл + Днас + Ди,$$

де $Др$ — доходи від реалізації (виручка від продажу); $Дц$ — доходи від операцій з цінними паперами, валютними цінностями; $Дф$ — доходи від

операцій з основними фондами; *Дб* — доходи від безповоротної фінансової допомоги; *Дз* — доходи від регулювання сумнівної безнадійної заборгованості; *Дл* — доходи від здійснення лізингових операцій; *Дпас* — доходи від пасивного прибутку (відсотки); *Ді* — інші доходи (комісійні, відшкодування).

Розрахований такий чином валовий дохід коригують, тобто окремі валові надходження не відносять на валовий дохід. Не включають до валового доходу: суми акцизного збору, ПДВ; суми коштів у частині надмірно сплачених податків, суми коштів або вартість майна, що надходить у вигляді прямих інвестицій, кошти, одержані як компенсація за примусове відчуження майна тощо.

Скоригований валовий дохід при визначенні бази оподаткування обчислюють за формулою:

$$ВД_{ск} = ВД_{с} - нВД,$$

де *ВД_{ск}* — скоригований валовий дохід; *ВД_с* — сукупний валовий дохід; *нВД* — доходи, що не включаються до валових.

Відповідно до законодавства датою виникнення податкового зобов'язання з валового доходу вважають:

- дату зарахування коштів на рахунок платника податку;
- або дату відвантаження товарів.

За відлік часу приймається подія, яка відбулася раніше. Валові витрати — це сума будь-яких витрат, здійснюваних як компенсація вартості товарів або робіт, послуг у власній господарській діяльності.

Валові витрати виробництва та обігу з метою оподаткування прибутку об'єднано в групи:

- витрати, які включаються до складу валових витрат;
- витрати, які не включаються до складу валових витрат;
- витрати подвійного призначення.

До складу валових витрат включаються: суми будь-яких виплат, сплачених протягом року у зв'язку з підготовкою, організацією, веденням виробництва реалізацією і охороною праці; суми коштів, внесених до страхових резервів; суми внесених податків, зборів, платежів; плата за землю, що не використовується у сільськогосподарському обороті; суми витрат, не врахованих у минулих періодах; суми витрат, пов'язаних з поліпшенням основних фондів тощо. До складу витрат на оплату праці відносять витрати на оплату праці фізичних осіб, що перебувають у трудових відносинах із платником податку, які включають витрати на виплату основної і додаткової заробітної плати, премій, винагород згідно з договорами та будь-які інші грошові та натуральні виплати за домовленістю сторін. До складу витрат відносять суми, нараховані на соціальні заходи.

Не включаються до складу валових витрат витрати на: потреби, не пов'язані з веденням основної діяльності; сплату податку на прибуток підприємств, а також податків ПДВ; доходи фізичних осіб; сплату вартості торгових патентів; сплату штрафу, пені, неустойки; виплату дивідендів тощо.

До витрат подвійного призначення включаються: витрати на забезпечення спецодягом і продуктами харчування; витрати, пов'язані з науково-технічним забезпеченням основної діяльності; витрати на придбання літератури для інформаційного забезпечення; витрати, пов'язані з професійною підготовкою; витрати на гарантійний ремонт; витрати на проведення рекламних заходів щодо товарів, що продаються; витрати із страхування ризиків, витрати на придбання ліцензій і дозволів; витрати на відрядження; витрати на утримання об'єктів соціальної інфраструктури, приміщень житлового фонду, легкових автомобілів, призначених для основної діяльності; виплата або нарахування відсотків за борговими зобов'язаннями тощо. Ці витрати, залежно від обставин, з урахуванням встановлених обмежень можуть включатися або не включатися до валових витрат.

Тобто валові витрати мають складові та обчислюються за формулою:

$$BB = Bв + Bп - Bн,$$

де $Bв$ — витрати, які включаються до валових витрат; $Bп$ — витрати подвійного призначення; $Bн$ — витрати, які не включаються до валових витрат.

Датою визначення (фіксації) здійснення валових витрат є:

- дата списання коштів з рахунку;
- або дата надходження матеріалів чи отримання послуг.

Витрати на придбання основних фондів і нематеріальних активів для власного виробничого споживання, самостійне виготовлення основних фондів, проведення всіх видів ремонтів, реконструкції, витрати на поліпшення якості земель тощо підлягають амортизації і у визначеній сумі включають до валових витрат. Суми амортизаційних відрахувань звітного періоду визначаються застосуванням норм амортизації до балансової вартості груп основних фондів на початок звітного періоду.

Не підлягають амортизації та повністю відносяться до валових витрат витрати платника податку на придбання і відгодівлю продуктивної худоби, вирощування багаторічних плодкових насаджень, придбання основних фондів з метою їх подальшого продажу; утримання основних фондів, що перебувають на консервації.

У разі продажу товарів, безпосередньо пов'язаних з виробництвом сільськогосподарської продукції на умовах товарного кредиту, валові доходи кредитора збільшуються у податковому періоді, на який припадає строк здійснення розрахунків відповідно до договору. Якщо об'єктом кредиту є товари, витрати на які відносяться до валових витрат, валові витрати збільшуються у періоді, коли проведено розрахунки з погашення такого кредиту.

Валові доходи і валові витрати підприємств-виробників сільськогосподарської продукції, утримані (понесені) протягом звітного податкового року, підлягають індексуванню, виходячи із офіційного індексу інфляції за період від місяця, наступного за місяцем понесення таких витрат (отримання доходів), до кінця звітного податкового року.

Після визначення складових валового доходу та валових витрат визначається прибуток до оподаткування за формулою:

$$По = ВДс - ВДск - ВВ - Ам,$$

де *ВДс* — валовий дохід сукупний; *ВДск* — валовий дохід скоригований; *ВВ* — валові витрати; *Ам* — амортизація.

Якщо за результатами звітнього податкового року господарства платники податку на прибуток мали збитки, вони переносяться на зменшення валових доходів майбутніх податкових років.

Платники податку самостійно визначають суми податків, що підлягають сплаті. Прибуток платників податку оподатковується за ставкою 25 % від об'єкта оподаткування за формулою:

$$По \cdot 25 \% = ПнП,$$

де 25 % — ставка податку; *ПнП* — податок на прибуток.

Нарахована сума податку на прибуток може зменшуватися на суму податку на землю, що використовується у сільськогосподарському обороті. Суму податку на землю, що не використовується у сільськогосподарському обороті, відносять до валових витрат.

Платіжне доручення на перерахування податку на прибуток до бюджету подається господарством у банківську установу до настання строку сплати податку.

Для аналітичного обліку при веденні податкового обліку можуть застосовуватися різні регістри. Ми пропонуємо використовувати Книгу обліку валових доходів і валових витрат. Облік у цій Книзі ведеться за двома подіями (дата зарахування коштів на рахунок платника податку, дата відвантаження товарів) по кожній господарській операції. Наведена у додатку форма Книги включає в себе основні методи податкового обліку і має рекомендаційний характер.

Для податкового обліку, в разі потреби, можна використовувати таблицю чи Реєстр обліку валових доходів і витрат, або вести окремий Журнал господарських операцій з обліку валових доходів та валових витрат, здійснюючи записи в розрізі необхідних показників.

Податкові аналітичні регістри мають накопичуваний характер та їх не обов'язково вести за принципами подвійності. Тут можливі прості записи, без кореспонденції рахунків.

Податковий облік валових доходів. Підставою для обліку є первинні документи — виписка банку, касовий ордер. При виникненні валових доходів у момент відвантаження продукції, виконання робіт — накладні на відпуск матеріальних цінностей, акти робіт.

Податковий облік валових витрат. Підставою для обліку є виписка банку, касовий ордер — для подій, які призводять до виникнення валових витрат внаслідок списання грошових коштів; товарні накладні, акти виконаних робіт — для подій, що спричиняють виникнення валових витрат внаслідок отримання товарів. Суму валових витрат відображують в обліку без коригування непрямих податків, тобто записують з ПДВ та акцизним збором.

Звітною документацією перед податковими органами при визначенні податку на прибуток є Декларація про прибуток підприємства (далі — Декларація), основною діяльністю якого є виробництво сільськогоспо-

дарської продукції. Порядок складання Декларації про прибуток господарства регулюються нормативно. Звітною формою також є Повідомлення про результати розрахунку авансового платежу.

У Декларації відображують результати господарсько-фінансової діяльності і визначають податок на прибуток. Декларацію подають незалежно від того, виникли у звітному періоді податкові зобов'язання чи ні.

При складанні Декларації використовують дані податкового і бухгалтерського обліку. Щоб скласти розрахунок оподаткованого прибутку, необхідно мати дані про валові доходи та витрати, суму амортизації.

У загальній частині Декларації вказують назву, форму власності, код, адресу платника податку та кому подається Декларація.

В основній частині, розподіленій на п'ять розділів, відображують дані щодо оподаткування прибутку. У першому розділі показують валові доходи всього та за видами, здійснюють їх коригування та визначають валовий дохід, з якого обчислюють податок. У другому розділі наводять дані про валові витрати з коригуванням. Розділ третій призначений для даних про амортизаційні відрахування. Четвертий розділ містить дані щодо прибутку, що підлягає оподаткуванню. У п'ятому розділі наводять дані про податкові зобов'язання.

У заключній частині Декларації вказують податок на прибуток, який має бути сплачений до бюджету, зобов'язання платника податку щодо утримання та перерахування до бюджету податку з доходів у джерела їх виплати і за рахунок цих виплат.

До Декларації додається 21 додаток, 7 з яких поширюються на доходи, 5 — на витрати і 2 — на амортизацію. Якщо дані за додатками відсутні, вони можуть не додаватися до Декларації. У додатках розшифровують дані, використані при складанні Декларації. Сільськогосподарські підприємства подають Декларацію раз на рік не пізніше від 15 лютого наступного звітного року.

Відповідальність за правильність нарахування, своєчасність сплати податку та додержання податкового законодавства покладено на платників податку.

Платники, які не мають на момент перевірки податковим органом податкових Декларацій, пов'язаних з нарахуванням і сплатою податків за відповідний період, сплачують штраф у розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за одноразове порушення.

У разі неподання або несвоечасного подання Декларації про прибуток, розрахунку податку на прибуток, платіжного доручення на перерахування коштів до бюджету сплачується штраф у розмірі 10 % суми нарахованого податку.

У разі приховання або заниження суми податку платник податку сплачує суму донарахованого податковим органом податку, штраф у розмірі 30 % від суми донарахованого податку (недоїмки) та пені, обчисленої, виходячи із 120% облікової ставки Національного банку, що діяла на момент сплати, нарахованої на повну суму недоїмки (без урахування штрафів) за весь її строк.

Якщо за наслідками перевірки платника податку податковим органом виявлено арифметичні помилки або описки, що призвели до зани-

ження суми податку, але не більше ніж 5 % суми загальних зобов'язань платника за період, що перевірявся, то може бути прийняте рішення про незастосування санкцій до такого платника податку.

Суми донарахованого податку та санкцій сплачуються платниками самостійно в строк не пізніше від 10 днів з дня отримання рішення про застосування санкцій. При цьому пеня нараховується за весь строк недоїмки.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати, доходи, активи і зобов'язання з податку на прибуток та її розкриття у фінансовій звітності регулюються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток», затвердженим наказом Міністерства фінансів України 28.12.2000 р. № 353 і зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 20.01.2001 р. за № 47/5238.

П(С)БО 17 визначає терміни, які застосовують нині у бухгалтерській практиці України:

► **податковий прибуток (збиток)** — сума прибутку (збитку), визначена за податковим законодавством об'єктом оподаткування за звітний період. Отже, це прибуток, що підлягає оподаткуванню за звітний рік, який розраховується і наводиться у податковій Декларації про прибуток підприємства;

► **поточний податок на прибуток** — сума податку на прибуток, визначена у звітному періоді відповідно до податкового законодавства. Цей показник визначає податкове зобов'язання підприємства з податку на прибуток за звітний рік, який теж розраховується і наводиться у податковій Декларації про прибуток підприємства;

► **обліковий прибуток (збиток)** — сума прибутку (збитку) до оподаткування, визначена в бухгалтерському обліку і відображена у Звіті про фінансові результати за звітний період. Це показник фінансової звітності, який наводиться у Звіті про фінансові результати за звітний рік у рядку 170 (або 175 — у разі облікового збитку).

Поряд з цим П(С)БО 17 визначає і зовсім нові для бухгалтерів України терміни (наприклад: **відстрочене податкове зобов'язання, відстрочений податковий актив, постійні і тимчасові різниці** тощо), поява яких зумовлена розбіжностями між бухгалтерським і податковим обліком.

Усі розбіжності між показниками прибутку за фінансовою і податковою звітністю поділяють на дві категорії:

► **постійна різниця** — різниця між податковим прибутком (збитком) і обліковим прибутком (збитком) за певний період, що виникає в поточному періоді та не анулюється у наступних звітних періодах;

► **тимчасова різниця** — різниця між оцінкою активу або зобов'язання за даними фінансової звітності та податковою базою цього активу або зобов'язання відповідно.

Прикладами постійних різниць між податковим та обліковим прибутком в Україні можуть бути суми:

► перевищення фактичних витрат підприємства на відрядження працівників над нормами витрат на ці цілі згідно з податковим законодавством;

- перевищення фактичних представницьких витрат підприємства над нормами витрат на ці цілі згідно з податковим законодавством;
- перевищення фактичних витрат на підвищення кваліфікації працівників підприємства над нормами витрат на ці цілі згідно з податковим законодавством;
- перевищення сум благодійних внесків підприємства неприбутковим організаціям над нормами витрат на ці цілі згідно з податковим законодавством;
- витрат підприємства на штрафи, пені, неустойки;
- витрат на утримання та експлуатацію легкових автомобілів неавтотранспортним підприємством тощо.

Розглянемо на прикладі, як відображуються наслідки існування постійних різниць між обліковим та податковим прибутком у бухгалтерському обліку.

Приклад 1. За даними фінансового обліку доходи підприємства за 2002 р. становлять 2 000 000 грн, витрати — 1 850 000 грн. У кінці цього ж року відбулася перевірка підприємства контролюючим органом, за результатами якої нараховано штрафи в сумі 100 000 грн.

Обліковий прибуток підприємства до вирахування податку на прибуток дорівнює:

$$2\,000\,000 - (1\,850\,000 + 100\,000) = 50\,000 \text{ грн.}$$

Податковий же прибуток дорівнює:

$$2\,000\,000 - 1\,850\,000 = 150\,000 \text{ грн.}$$

Різниця між сумами облікового та податкового прибутку в цьому разі є постійною і ніяк не впливатиме на розрахунок суми податкового прибутку в наступних роках. Витрати з податку на прибуток у 2002 р. дорівнюють поточному податку.

За умов ставки оподаткування з податку на прибуток 30 % податкові витрати дорівнюють:

$$150\,000 \cdot 30\% = 45\,000 \text{ грн.}$$

Нарахування (і одночасно витрати) з податку на прибуток відображують бухгалтерським записом:

<i>Д-т 54</i> «Відстрочені податкові зобов'язання»	30 000 грн.
<i>Д-т 981</i> «Податок на прибуток від звичайної діяльності»	15 000 грн.
<i>К-т 641</i> «Розрахунки за податками» (аналітичний рахунок «Податки на прибуток»)	45 000 грн.

Крім постійних різниць, існують ще й тимчасові різниці, які, в свою чергу, поділяють на такі, що підлягають:

- оподаткуванню — тимчасові різниці, що включаються до податкового прибутку (збитку) у майбутніх періодах;

► вирахуванню — тимчасові різниці, що призводять до зменшення податкового прибутку (збільшення податкового збитку) у майбутніх періодах.

Розглянемо на прикладі, як відображаються наслідки існування тимчасових різниць, що підлягають оподаткуванню, у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємства.

Приклад 2. Підприємство 1 жовтня 2002 р. здійснило платіж за оренду трактора на наступних 12 місяців у розмірі 21 600 грн, в тому числі ПДВ 3600 грн (12 міс • 1800 грн з ПДВ).

У бухгалтерському обліку витрати на оренду трактора (без ПДВ) за 2002 р. становлять 4500 грн (3 міс • 1500 грн без ПДВ). Тому на 31 грудня 2002 р. у бухгалтерському обліку існує актив, який обліковується по дебету субрахунку 371 «Розрахунки за виданими авансами» аналітичний рахунок «Авансом сплачена орендна плата за трактор» у розмірі 16 200 грн з ПДВ [21 600 – (3 • 1800) = 16 200 грн].

Згідно з податковим законодавством загальна сума попередньої сплати за оренду, яка дорівнює (без ПДВ) 18 000 грн, за правилом «першої події» включається підприємством до складу валових витрат за 2002 р.

Різниця між балансовою вартістю активу без ПДВ (13 500 грн) і податковою вартістю активу (0 грн) становить 13 500 грн. Ця тимчасова різниця між оцінкою активу на кінець року за даними бухгалтерського та податкового обліку зумовлена тимчасовою різницею між бухгалтерським і податковим обліком витрат за 2002 р. та є тимчасовою різницею, що підлягає оподаткуванню. Вона має бути погашена (списана) протягом наступного року.

Добуток тимчасової різниці на кінець звітного періоду на ставку оподаткування податком на прибуток дає величину відстроченого податкового зобов'язання на кінець звітного періоду:

$$13\,500 \cdot 30\% = 4050 \text{ грн.}$$

У бухгалтерському обліку відстрочені податкові зобов'язання обліковують на пасивному балансовому рахунку 54 «Відстрочені податкові зобов'язання», тобто сальдо кінцеве рахунку 54 у 2002 р. дорівнює 4050 грн.

Припускаючи, що фінансовий результат до оподаткування за підсумками 2002 р. дорівнює 80 000 грн, то сума прибутку, який підлягає оподаткуванню, становитиме:

$$80\,000 - 13\,500 = 66\,500 \text{ грн.}$$

Величина податку на прибуток за 2002 р. у податковій Декларації відображується підприємством у розмірі:

$$66\,500 \cdot 30\% = 19\,950 \text{ грн.}$$

Податкові витрати підприємства за звітний період складаються із поточних податкових витрат і відстроченого податкового зобов'язання за період (якщо припустити, що на початок 2001 р. не існувало податкових різниць і не існує інших податкових різниць):

$$19\,950 + 4050 = 24\,000 \text{ грн.}$$

Бухгалтерський запис, який необхідно зробити 31.12.2002 р., має бути таким:

Д-т 981 «Податок на прибуток від звичайної діяльності»	24 000 грн.
К-т 641 «Розрахунки за податками» (аналітичний рахунок «Податки на прибуток»)	19 950 грн.
К-т 54 «Відстрочені податкові зобов'язання»	4050 грн.

Наступного, 2003 р., різниця між визнанням витрат у податковому та бухгалтерському обліку за оренду трактора, яка виникла у 2002 р., анулюється: суму активу на початок 2003 р., авансом сплачену орендну плату за трактор у бухгалтерському обліку буде списано без ПДВ на витрати у 2003 р.

Припускаючи, що фінансовий результат до оподаткування за підсумками 2003 р. дорівнює 60 000 грн і не існує інших податкових різниць, то прибуток, який підлягає оподаткуванню, у 2003 р. становитиме:

$$60\,000 + 13\,500 = 73\,500 \text{ грн.}$$

де 13 500 грн — сума витрат на оренду, яка визнається у бухгалтерському обліку і відсутня як стаття валових витрат у податковому обліку (вже була визнана витратами у 2002 р.).

Відповідно податок на прибуток у 2003 р. дорівнюватиме:

$$73\,500 \cdot 30\% = 22\,050 \text{ грн.}$$

На 31 грудня 2003 р. відстрочені податкові зобов'язання дорівнюватимуть 0 грн, оскільки буде погашено податкову різницю і відповідно списано відстрочене податкове зобов'язання в сумі 4050 грн.

Відстрочене податкове зобов'язання за період (2002 р.) становитиме:

$$0 - 4050 = -4050 \text{ грн.}$$

Податкові витрати підприємства за 2003 р. складатимуться із суми поточних податкових витрат за період (22 050 грн) та відстроченого податкового зобов'язання за період (-4050 грн):

$$22\,050 + (-4050) = 18\,000 \text{ грн.}$$

Наступні бухгалтерські записи мають бути зроблені 31 грудня 2003 р.:

Д-т 981 «Податок на прибуток від звичайної діяльності»	18 000 грн.
Д-т 54 «Відстрочені податкові зобов'язання»	4050 грн.
К-т 641 «Розрахунки за податками» (аналітичний рахунок «Податки на прибуток»)	22 050 грн.

Розглянемо на прикладі, як відображуються наслідки існування тимчасових різниць, які підлягають вирахуванню у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємства.

Приклад 3. У вересні 2002 р. підприємство отримало від м'ясокомбінату аванс у розмірі 84 000 грн. Поставка свиней м'ясокомбінату відбудеться у січні 2003 р.

Згідно з податковим законодавством отримані кошти у вигляді авансу без ПДВ включаються до складу валових доходів і відповідно оподатковуються податком на прибуток у 2002 р.; на противагу у бухгалтерському обліку — отримані аванси не визнаються доходом підприємства цього року. Тому на 31 грудня 2002 р. у бухгалтерському обліку існує зобов'язання, яке обліковується по кредиту субрахунку 681 «Розрахунки за авансами одержаними» в розмірі 84 000 грн.

Різниця між визнанням балансової вартості зобов'язання у бухгалтерському обліку без ПДВ (який дорівнює 84 000 грн) і податковою вартістю зобов'язання (яка дорівнює 0 грн) становить 84 000 грн. Ця тимчасова різниця між оцінкою зобов'язання за даними бухгалтерського та податкового обліку зумовлена тимчасовою різницею між визнанням доходів 2002 р. у бухгалтерському та податковому обліку, яку буде «погашено» (списано) наступного (2003) року.

Добуток тимчасової різниці на 31 грудня 2002 р. на ставку оподаткування податком на прибуток дає величину відстроченого податкового активу на 31 грудня 2002 р.:

$$84\,000 \cdot 30\% = 25\,200 \text{ грн.}$$

У бухгалтерському обліку відстрочені податкові активи обліковують на активному балансовому рахунку 17 «Відстрочені податкові активи», тобто сальдо кінцеве у 2002 р. рахунку 17 дорівнює 6000 грн.

Припускаємо, що фінансовий результат до оподаткування за підсумками 2002 р. становить 80 000 грн і не існує інших податкових різниць, тоді сума прибутку, яка підлягає оподаткуванню, дорівнює:

$$80\,000 + 84\,000 = 164\,000 \text{ грн.}$$

Відповідно сума податку на прибуток за 2002 р. становитиме:

$$164\,000 \cdot 30\% = 49\,200 \text{ грн.}$$

Податкові витрати підприємства за звітний період складаються із поточних витрат (45 000 грн) мінус відстрочені податкові активи за період (6000 грн):

$$45\,000 - 21\,000 = 24\,000 \text{ грн.}$$

Бухгалтерський запис, який необхідно зробити 31 грудня 2002 р., має бути таким:

Д-т 981 «Податок на прибуток від звичайної діяльності»	24 000 грн.
Д-т 17 «Відстрочені податкові активи»	25 200 грн.
К-т 641 «Розрахунки за податками» (аналітичний рахунок «Податки на прибуток»)	49 200 грн.

Наступного (2003) року тимчасова різниця між визнанням доходів у бухгалтерському та податковому обліку, яка виникла у 2002 р., анулю-

ється: суму зобов'язання «Поточні зобов'язання за рахунками з одержаних авансів» буде визнано доходами 2003 р. у бухгалтерському обліку.

Якщо припустити, що фінансовий результат до оподаткування за підсумками 2003 р. дорівнює 110 000 грн і не існує інших податкових різниць, то податок на прибуток від звичайної діяльності становитиме:

$$110\,000 \cdot 0,3 = 33\,000 \text{ грн.}$$

Податковий прибуток дорівнюватиме:

$$110\,000 - 84\,000 = 26\,000 \text{ грн,}$$

де 84 000 грн — вартість свиней, реалізованих м'ясокомбінату в рахунок отриманих авансів, яка вже оподаткувалась у 2002 р.

Відповідно податок за Декларацією становитиме:

$$26\,000 \cdot 0,3 = 7800 \text{ грн.}$$

Різниця між податком на прибуток від звичайної діяльності (поточні податкові витрати), що визначена з облікового прибутку (110 000 грн), і податком на прибуток, що визначена з податкового прибутку (26 000 грн), становитиме:

$$33\,000 - 7800 = 25\,200 \text{ грн.}$$

Ці розрахунки є підставою, щоб станом на 31 грудня 2003 р. зробити такі бухгалтерські записи:

Д-т 981 «Податок на прибуток від звичайної діяльності»	33 000 грн.
К-т 17 «Відстрочені податкові активи»	25 200 грн.
К-т 641 «Розрахунки за податками» (аналітичний рахунок «Податки на прибуток»)	7800 грн.

Розглянемо вплив різних методів нарахування амортизації основних засобів у бухгалтерському і податковому обліку на податковий і обліковий прибуток, а отже, на прибуток, що підлягає оподаткуванню за звітний рік і наводиться у податковій Декларації про прибуток підприємства.

Приклад 4. В активах підприємства обліковується трактор, на який згідно з наказом про облікову політику у бухгалтерському обліку застосовується прямолінійний метод нарахування амортизації.

За даними бухгалтерського обліку на 1 січня 2002 р., є такі показники про трактор:

- первісна вартість 120 000 грн;
- знос 20 000 грн;
- залишкова вартість 100 000 грн;
- ліквідаційна вартість 4000 грн;
- строк корисного використання 10 років.

Згідно з податковим законодавством норма амортизації на трактор становить 3,75 % на квартал від його балансової вартості на початок кварталу. Розрахунок амортизації наведено у табл. 8.13 – 8.15 відповідно за 2002 – 2004 рр.

Таблиця 8.13

**Розрахунок суми амортизації
за даними податкового обліку у 2002 р., грн**

Квартал	Балансова вартість активу на початок кварталу	Сума амортизації за квартал	Балансова вартість активу на кінець кварталу
I	100 000	3750	96 250
II	96 250	3609	92 641
III	92 641	3474	89 167
IV	89 167	3344	85 823
За рік	100 000	14 177	85 823

Таблиця 8.14

**Розрахунок суми амортизації за даними податкового обліку
у 2003 р., грн**

Квартал	Балансова вартість активу на початок кварталу	Сума амортизації за квартал	Балансова вартість активу на кінець кварталу
I	85 823	3218	82 605
II	82 605	3098	79 507
III	79 507	2981	76 526
IV	76 526	2870	73 656
За рік	85 823	12 167	73 656

Таблиця 8.15

**Розрахунок суми амортизації за даними податкового обліку
у 2004 р., грн**

Квартал	Балансова вартість активу на початок кварталу	Сума амортизації за квартал	Балансова вартість активу на кінець кварталу
I	73 656	2762	70 894
II	70 894	2659	68 235
III	68 235	2559	65 676
IV	65 676	2463	63 213
За рік	73 656	10 443	63 213

У бухгалтерському обліку щорічну суму амортизаційних відрахувань розраховують так:

- річну норму амортизації:

$$H = 100 \% : \text{років} = 10 \%;$$

- вартість трактора, що амортизується, розраховується як первісна вартість (або залишкова вартість на момент початку застосування цього методу) мінус ліквідаційна вартість об'єкта:

$$BA = 100\ 000 - 4000 = 96\ 000 \text{ грн};$$

- річну суму амортизації:

$$A = BA \cdot H = 96\ 000 \cdot 10 \% = 9600 \text{ грн}.$$

Для порівняння у табл. 8.16 подано показники балансової вартості трактора та сум амортизації за 2002 – 2004 рр. за даними бухгалтерського та податкового обліку.

**Порівняльна таблиця показників бухгалтерського
та податкового обліку трактора, грн**

Показник	За даними обліку	
	бухгалтерського	податкового
Балансова вартість трактора на початок 2002 р.	100 000	100 000
Сума амортизаційних відрахувань за 2002 р.	9600	14 177
Балансова вартість трактора на кінець 2002 р.	90 400	85 823
Балансова вартість трактора на початок 2003 р.	90 400	85 823
Сума амортизаційних відрахувань за 2003 р.	9600	12 167
Балансова вартість трактора на кінець 2004 р.	80 800	73 656
Балансова вартість трактора на початок 2004 р.	80 800	73 656
Сума амортизаційних відрахувань за 2004 р.	9600	10 443
Балансова вартість трактора на кінець 2004 р.	71 200	63 213

Згідно з поданими розрахунками тимчасова різниця між балансовою вартістю трактора на 31 грудня 2002 р. за даними бухгалтерського та податкового обліку зумовлена різними методами амортизації і становить:

$$90\,400 - 85\,823 = 4577 \text{ грн.}$$

Відстрочене податкове зобов'язання на 31 грудня 2002 р. дорівнює:

$$4577 \cdot 30\% = 1373,1 \text{ грн.}$$

Оскільки на 1 січня 2002 р. податкової різниці не існувало, сума відстроченого податкового зобов'язання за період (2002 р.) дорівнює 1373,1 грн.

Якщо інших податкових різниць в обліку немає і припустити, що фінансовий результат підприємства до оподаткування у 2002 р. становив 150 000 грн, то прибуток, який підлягає оподаткуванню, дорівнює:

$$150\,000 - 4577 = 145\,423 \text{ грн.}$$

відповідно податок на прибуток за 2002 р.:

$$145\,423 \cdot 30\% = 43\,626,9 \text{ грн.}$$

Податкові витрати підприємства за 2002 р. становлять:

$$43\,626,9 + 1373,1 = 45\,000 \text{ грн.}$$

Бухгалтерський запис на 31 грудня 2002 р. має бути таким:

<i>Д-т 981</i> «Податок на прибуток від звичайної діяльності»	45 000 грн.
<i>К-т 641</i> «Розрахунки за податками» (аналітичний рахунок «Податки на прибуток»)	43 626,9 грн.
<i>К-т 54</i> «Відстрочені податкові зобов'язання»	1373,1 грн.

На кінець 2003 р. податкова різниця між вартістю активу за даними бухгалтерського та податкового обліку зменшиться і становитиме:

$$80\,800 - 73\,656 = 7144 \text{ грн.}$$

Відповідно сума відстроченого податкового зобов'язання на 31 грудня 2003 р. дорівнюватиме:

$$7144 \cdot 30 \% = 2143,2 \text{ грн.}$$

Відстрочене податкове зобов'язання за період (2003 р.) дорівнює різниці між показниками відстроченого податкового зобов'язання на кінець і початок звітного року:

$$2143,2 - 1373,1 = 770,1 \text{ грн.}$$

Припускаючи, що фінансовий результат до оподаткування за підсумками 2003 р. становить 250 000 грн. і не існує інших податкових різниць, то прибуток, який підлягає оподаткуванню, дорівнюватиме:

$$250\,000 + 9600 - 12\,167 = 247\,433 \text{ грн.}$$

Податок на прибуток за 2003 р., який вказується в податковій декларації, становитиме:

$$247\,433 \cdot 30 \% = 74\,229,90 \text{ грн.}$$

Податкові витрати підприємства за 2003 р. складаються із суми поточних податкових витрат за період (74 229,90 грн) і відстрочених податкових зобов'язань за період (+ 770,1 грн):

$$742\,29,90 + 770,1 = 75\,000 \text{ грн.}$$

Бухгалтерський запис, який необхідно зробити 31 грудня 2003 р., має бути таким:

Д-т 981 «Податок на прибуток від звичайної діяльності»	75 000 грн.
К-т 54 «Відстрочені податкові зобов'язання»	770,1 грн.
К-т 641 «Розрахунки за податками» (аналітичний рахунок «Податки на прибуток»)	74 229,9 грн.

На кінець 2004 р. балансова вартість активу (трактора) за даними бухгалтерського та податкового обліку знов не зберігається і податкова різниця на 31 грудня 2003 р. становитиме:

$$71\,200 - 63\,213 = 7987 \text{ грн.}$$

У підприємства виникне відстрочене податкове зобов'язання, яке на 31 грудня 2004 р. дорівнюватиме:

$$7987 \cdot 30 \% = 2396,1 \text{ грн.}$$

Отже, протягом 2004 р. відстрочене податкове зобов'язання збільшиться на суму 1626 грн.

Припускаючи, що фінансовий результат до оподаткування за підсумками 2004 р. становитиме 280 000 грн і не існує інших податкових різниць, то прибуток, який підлягає оподаткуванню, дорівнюватиме:

$$280\,000 + 9600 - 10\,443 = 279\,157 \text{ грн.}$$

податок на прибуток за 2004 р.:

$$279\,157 \cdot 30 \% = 83\,747,1 \text{ грн.}$$

Податкові витрати підприємства за 2003 р. складаються з суми поточних податкових витрат за період (85 686,9 грн) і відстроченого податкового зобов'язання за період (- 578,1) мінус відстрочений податковий актив за період (1108,8 грн):

$$85\ 686,9 + (-578,1) - 1108,8 = 84\ 000 \text{ грн.}$$

Наступні бухгалтерські записи мають бути зроблені 31 грудня 2003 р.:

Д-т 981 «Податок на прибуток від звичайної діяльності»	84 000 грн.
К-т 54 «Відстрочені податкові зобов'язання»	252,9 грн.
К-т 641 «Розрахунки за податками» (аналітичний рахунок «Податки на прибуток»)	83 747,1 грн.

Причиною незбігання показників податкового прибутку (збитку) і облікового прибутку (збитку) може бути одночасне існування постійних і тимчасових різниць. Розглянемо на прикладі, як в такому випадку відображуються наслідки існування різного типу різниць у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємства.

Приклад 5. За даними бухгалтерського обліку підприємства у 2002 р. фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування за звітний період становить 350 000 грн. За даними податкового обліку оподатковуваний прибуток дорівнює 480 000 грн. Причини, з яких не збігається прибуток, визначений за даними бухгалтерського та податкового обліку, такі:

- підприємство сплатило фінансові санкції на суму 50 000 грн;
- отримано аванс від покупців на суму 96 000 грн (з ПДВ 16 000 грн).

Згідно з податковим законодавством фінансові санкції не включаються до складу валових витрат звітного періоду та сплачуються підприємством за рахунок прибутку, який залишається у його розпорядженні після сплати податків. Проте з точки зору бухгалтерського обліку зазначені витрати визнаються витратами 2002 р. Як наслідок — виникає постійна податкова різниця між визнанням витрат на сплату фінансових санкцій у податковому та бухгалтерському обліку в розмірі 50 000 грн.

Отриманий від покупців підприємством аванс (без ПДВ) у сумі 80 000 грн згідно з податковим законодавством буде визнано доходом у 2002 р. Проте у бухгалтерському обліку зазначену суму визначають як зобов'язання підприємства і не відносять до доходу періоду. Як наслідок — на 31 грудня 2002 р. виникне тимчасова різниця, що підлягає вирахуванню в розмірі 80 000 грн.

Відстрочений податковий актив на кінець звітного періоду за умови ставки оподаткування 30 %:

$$80\ 000 \cdot 30\ \% = 24\ 000 \text{ грн.}$$

Припускаючи, що на початок звітнього періоду не існувало податкових різниць, то відстрочені податкові активи за період становитимуть:

$$24\,000 - 0 = 24\,000 \text{ грн.}$$

Податок на прибуток, який підлягає сплаті до бюджету, дорівнюватиме:

$$480\,000 \cdot 30\% = 144\,000 \text{ грн.}$$

Податкові витрати підприємства у 2000 р. складаються із поточних податкових витрат за період (144 000 грн) мінус відстрочений податковий актив за період (24 000 грн):

$$144\,000 - 24\,000 = 120\,000 \text{ грн.}$$

Бухгалтерський запис на 31 грудня 2000 р. такий:

<i>Д-т 981</i> «Податок на прибуток від звичайної діяльності»	120 000 грн.
<i>Д-т 17</i> «Відстрочені податкові активи»	24 000 грн.
<i>К-т 641</i> «Розрахунки за податками» (аналітичний рахунок «Податки на прибуток»)	144 000 грн.

Наступного (2003) року фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування становитиме 520 000 грн, у тому числі визнано дохід у розмірі 80 000 грн за відвантажену продукцію покупцям у рахунок отриманих авансів у 2002 р.

Прибуток, який підлягає оподаткуванню у 2003 р.:

$$520\,000 - 80\,000 = 440\,000 \text{ грн.}$$

податок на прибуток:

$$440\,000 \cdot 30\% = 132\,000 \text{ грн.}$$

Відстрочений податковий актив на 31 грудня 2003 р. дорівнюватиме 0 грн; тому відстрочений податковий актив за 2003 р.:

$$0 - 24\,000 = -24\,000 \text{ грн.}$$

Податкові витрати підприємства у 2003 р. складатимуться із поточних податкових витрат за період (132 000 грн) мінус відстрочений податковий актив за період (-24 000 грн):

$$132\,000 - (-24\,000) = 150\,000 \text{ грн.}$$

Наступні бухгалтерські записи мають бути зроблені 31 грудня 2003 р.:

<i>Д-т 981</i> «Податок на прибуток від звичайної діяльності»	156 000 грн.
<i>К-т 54</i> «Відстрочені податкові зобов'язання»	24 000 грн.
<i>К-т 641</i> «Розрахунки за податками» (аналітичний рахунок «Податки на прибуток»)	132 000 грн.

Навчальний матеріал: виписка з Книги аналітичного

обліку реалізації продукції, матеріалів і послуг ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітної місяця 200__ р. (табл. 8.17); реєстр господарських операцій з обліку готової продукції, тварин, робіт і послуг ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200__ р. (табл. 8.18); виписка з реєстрів господарських операцій, пов'язаних з підготовкою, організацією, веденням виробництва, продажем продукції з початку року і до початку звітної місяця 200__ р. ПСП «Слобожанське» (табл. 8.19); реєстр господарських операцій з обліку витрат, пов'язаних з підготовкою, організацією, веденням виробництва, продажем продукції, робіт, послуг у ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200__ р. (табл. 8.20); дані про витрати на оплату праці та нарахування на соціальні заходи, пов'язані з підготовкою, організацією, веденням виробництва, продажем продукції ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200__ р. (табл. 8.21); розрахунок збору за забруднення навколишнього природного середовища ПСП «Слобожанське» за звітний 200__ р. (за викиди пересувними джерелами забруднення) (табл. 8.22); розрахунок суми податку з власників транспортних засобів ПСП «Слобожанське» за 200__ р. (табл. 8.23); розрахунок земельного податку ПСП «Слобожанське» за 200__ р. (табл. 8.24); реєстр господарських операцій з обліку витрат на поліпшення основних фондів у ПСП «Слобожанське» за звітний 200__ р. (табл. 8.25); реєстр господарських операцій з обліку витрат на формування основного стада в ПСП «Слобожанське» за звітний період 200__ р. (табл. 8.26); реєстр господарських операцій з нарахування амортизації на основні засоби ПСП «Слобожанське» за 200__ р. (табл. 8.27); довідка про вартість об'єктів, що підлягають амортизації, та амортизаційні відрахування, визначені згідно з вимогами податкового законодавства, ПСП «Слобожанське» за 200__ р. (табл. 8.28).

Таблиця 8.17

Виписка з Книги аналітичного обліку реалізації продукції матеріалів робіт і послуг ПСП «Слобожанське» на 1-ше число звітної місяця 200__ р., грн

Місяці	Продукція тваринництва			Продаж іншої сільськогосподарської продукції власного виробництва	Всього
	ВРХ	свинарство	разом		
01	135 098,00	5440,00	140 538,00	15 044,00	155 582,00
02	135 000,00	5450,00	140 450,00	15 054,00	155 504,00
03	135 100,00	5430,00	140 530,00	15 034,00	155 564,00
04	135 050,00	5420,00	140 470,00	15 044,00	155 514,00
05	136 000,00	5460,00	141 460,00	15 044,00	156 504,00
06	132 000,00	5440,00	137 440,00	15 034,00	152 474,00
07	134 000,00	5440,00	139 440,00	15 054,00	154 494,00
08	138 000,00	5440,00	143 440,00	15 044,00	158 484,00
09	140 000,00	5450,00	145 450,00	15 044,00	160 494,00
10	133 000,00	5430,00	138 430,00	15 044,00	153 474,00
11	132 839,20	5438,00	138 277,20	32 046,15	170 323,70
Разом	1 486 087,20	59 838,00	1 545 925,20	182 486,00	1728 411,20

**Реєстр господарських операцій з обліку реалізації готової продукції, тварин, робіт і послуг
ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200__ р.**

№ пор.	Зміст господарської операції і підстава для її проведення	Сума, грн			Бухгалтерський облік		Податковий облік			
		без ПДВ	ПДВ	Разом	Д-т	К-т	Валовий дохід (ВД)	Валові витрати (ВВ)	Податкові зобов'язання (ПЗ)	Податковий кредит (ПД)
1	Реєстр накладних № 338 від 26.08.200__ р. Списано собівартість реалізованої озимої пшениці «Ахтирчанка» Харківському представництву ДАК «Хліб України»	38 913,00	—	38 913,00			—	—	—	—
2	Приймальна квитанція № 055515 від 26.08.200__ р. Податкова накладна № 450 Відображено в складі доходу виручку від реалізації зерна озимої пшениці «Ахтирчанка» ХП ДАК «Хліб України»	168 623,00	33 724,60	202 347,60			168 623,00		33 724,60	
3	Товарно-транспортна накладна 01AB № 374481 від 01.08.200__ р. Списано собівартість реалізованої пшениці «Ахтирчанка» ПСП «Україна» Богодухівського району	420,00	—	420,00						
4	Товарно-транспортна 01AB № 374 481. Податкова накладна № 300 Відображено в складі доходу виручку від реалізації зерна озимої пшениці «Ахтирчанка» ПСП «Україна» Богодухівського району	1820,00	364,00	2184,00			1828,00		364,00	

5	Платіжне доручення № 426 від 08.08.200__ р. Надійшло від ПСП «Україна» Богодухівського району за рахунком № 534 за зерно озимої пшениці «Ахтирчанка»			2184,00					
6	Договір на проведення товарообмінної операції № 45 від 12.05.200__ р. Товарно-транспортна накладна 01АВ № 074483 від 22.08.200__ р. Списано собівартість відвантаженої озимої пшениці «Ахтирчанка» ТОВ «Надія»	837,00	—	837,00					
7	Договір проведення товарообмінної операції № 45 від 12.05.200__ р. Товарно-транспортна накладна 01АВ № 074483 від 22.08.200__ р. Податкова накладна № 319 Відображено в складі доходу вартість зерна озимої пшениці «Ахтирчанка» ТОВ «Надія» в обмін на теплогенератор	3627,00	725,40	4352,40			3627,00	725,40	
8	Товарно-транспортна накладна 01АВ № 074482 від 17.08.200__ р. Списано собівартість реалізованого зерна озимої пшениці «Ахтирчанка» ФГ «Колос» за готівку	300,00	—	300,00					
9	Товарно-транспортна накладна 01АВ № 074482 від 17.08.200__ р. Прибутковий касовий ордер № 121. Прибуткова накладна № 309 Відображено в складі доходу виручку від реалізації зерна озимої пшениці «Ахтирчанка» ФГ «Колос» за готівку	1250,00	250,00	1500,00			1250,00	250,00	
10	Реєстр товарно-транспортних накладних на реалізацію насіння сояшнику № 122 від 10.10.200__ р. Списано собівартість реалізованого насіння сояшнику Дніпропетровському олійно-екстракційному заводу	9680,00	—	9680,00					

№ пор.	Зміст господарської операції і підстава для її проведення	Сума, грн			Бухгалтерський облік		Податковий облік			
		без ПДВ	ПДВ	Разом	Д-т	К-т	Валовий дохід (ВД)	Валові витрати (ВВ)	Податкові зобов'язання (ПЗ)	Податковий кредит (ПК)
11	Реєстр товарно-транспортних накладних № 122 від 10.10.200__ р. Податкова накладна № 365. Відображено в складі доходу виручку від реалізації насіння сояшнику Дніпропетровському олійно-екстракційному заводу	35 200,00	7040,00	42 240,00			35 200,00		7040,00	
12	Накладна № 074484 від 10.10.200__ р. Списано собівартість реалізованого насіння сояшнику ТОВ «Дігаз» за готівку	3179,00	—	3179,00						
13	Накладна № 074484 від 16.10.200__ р. Прибуткові касові ордери № 127, 132, 159. Податкова накладна № 322 Відображено в складі доходу виручку від реалізації насіння сояшнику ТОВ «Дігаз» за готівку	7586,25	1517,25	9103,50			7586,25		1517,25	
14	Договір № 70 від 27.03.200__ р. Реєстр накладних № 112 від 30.10.200__ р. Списано собівартість реалізованих цукрових буряків Мурафському цукрокомбінату	229 500,00	—	229 500,00						
15	Договір № 70 від 27.03.200__ р. Реєстр накладних № 112 від 30.10.200__ р. Податкова накладна № 375 Відображено в складі доходу виручку від реалізації цукрових буряків Мурафському цукрокомбінату	382 500,00	76 500,00	459 000,00			382 500,00		76 500,00	

16	Договір № 28 від 15.12.200__р. Реєстр № 72 товарно-транспортних накладних від 15.06.200__р. Списано собівартість реалізованого молока АТВТ ХМК «Рогань»	24 458,00	—	244 58,00						
17	Приймальна квитанція. Податкова накладна № 374 Відображено в складі доходу виручку від реалізації молока АТВТ ХМК «Рогань»	32 826,80	—	32 826,80			32 826,80			
18	Виписка банку з поточного рахунку від 08.06.200__р. Надійшла виручка за реалізоване молоко АТВТ ХМК «Рогань»			15 750,00						
19	Нараховано дотацію за реалізоване молоко АТВТ ХМК «Рогань»			6565,36			6565,36			
20	Накладна № 604157 від 01.12.200__р. Списано собівартість реалізованої олії за готівку ТОВ «Мрія»	530,00	—	530,00						
21	Прибутковий касовий ордер № 115. Податкова накладна № 725 Відображено в складі доходу виручку від реалізації олії соняшникової за готівку ТОВ «Мрія»	662,50	132,50	795,00			662,50		132,50	
22	Реєстр № 11 документів з реалізації продукції, тварин, робіт і послуг за готівку Списано собівартість реалізованого (реалізованих):									
	➤ молока	483,75	—	483,75						
	➤ кабанчиків	725,00	—	725,00						
	➤ телечок	664,00	—	664,00						
	➤ послуг автотранспорту	66,00	—	66,00						
	➤ послуг тракторного парку	420,00	—	420,00						
	➤ страв їдальні	5929,68	—	5929,68						
	➤ свинини з підзвіту	1123,50	—	1123,50						
	Разом			?						

№ пор.	Зміст господарської операції і підстава для її проведення	Сума, грн			Бухгалтерський облік		Податковий облік			
		без ПДВ	ПДВ	Разом	Д-т	К-т	Валовий дохід (ВД)	Валові витрати (ВВ)	Податкові зобов'язання (ПЗ)	Податковий кредит (ПК)
23	Прибуткові касові ордери. Податкова накладна № 726 Відображено в складі доходу виручку від реалізації готової продукції, тварин, робіт і послуг:									
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ молока ▶ кабанчиків ▶ телячок ▶ послуг автотранспорту ▶ послуг тракторного парку ▶ страв їдальні ▶ свинини з підзвіту 			1161,00 870,00 747,00 157,00 546,00 4632,00 2401,08						
	Разом	8761,73	1752,35	10 514,08			8761,73		1752,35	
24	Реєстр документів № 09 з реалізації продукції та тварин у рахунок оплати праці Списано собівартість реалізованої готової продукції та тварин в рахунок оплати праці:									
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ телячки на випоюванні ▶ озима пшениця «Ахтирчанка» 	292,00 30,00	— —	292,00 30,00						
25	Реєстр № 09; Податкова накладна № 727 Відображено в складі доходу виручку від реалізації готової продукції та тварин	437,17	86,83	524			437,17		86,83	
	Всього						649 867,81		122 093,53	

Таблиця 8.19

**Виписка з Реєстрів господарських операцій, пов'язаних з підготовкою, організацією, веденням виробництва, продажем продукції з початку року і до початку звітного місяця 200__ р.
ПСП «Слобожанське», грн**

№ пор.	Показник	Валові витрати, пов'язані з веденням виробництва і реалізацією												
		Електропостачання	Вантажний автотранспорт	Жива тяглова сила	Машинно-тракторний парк	Загальновиробничі витрати рослинництва	Загальновиробничі витрати тваринництва	Загальновиробничі витрати загального призначення	Рослинництво	Тваринництво	Промислове виробництво	Адміністративні витрати	Витрати на формування основного стада	Разом
1	Валові витрати на придбання:													
	▶ насіння	—	—	—	—	—	—	—	23 839	—	—	—	—	23 839
	▶ добрив	—	—	—	—	—	—	—	15 579	—	—	—	—	15 579
	▶ засобів захисту рослин і тварин	—	—	—	—	—	—	—	18 311	—	—	—	—	18 311
	▶ кормів	—	—	6820	—	—	—	—	—	1 038 354	—	—	—	1 045 174
	▶ пального та мастильних матеріалів	—	66 982	—	89 604	855	4580	18 283	39 196	25 687	12 892	—	—	258 079
	▶ електроенергії	111 720	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	111 720
	▶ інших виробничих запасів подвійного призначення	570	660	1320	—	6560	7710	23 768	3 499	165 581	10 553	—	—	220 221
2	Нарахування зборів на державне пенсійне страхування	2304	23 168	3058	5426	2646	4326	1987	17 010	96 396	3849	7952	—	168 122

№ пор.	Показник	Валові витрати, пов'язані з веденням виробництва і реалізацією												
		Електропостачання	Вантажний автотранспорт	Жива тяглова сила	Машинно-тракторний парк	Загальновиробничі витрати рослинництва	Загальновиробничі витрати тваринництва	Загальновиробничі витрати загального призначення	Рослинництво	Тваринництво	Промислове виробництво	Адміністративні витрати	Витрати на формування основного стада	Разом
3	Нарахування на соціальні заходи:													
	▶ на випадок тимчасової втрати працездатності	180	1810	239	424	214	338	155	1329	7531	301	621		13 142
	▶ на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття	180	1810	239	424	214	338	155	1329	7531	301	621		13 142
	▶ на загальнообов'язкове соціальне страхування від нещасного випадку (0,2%)	14	145	19	34	107	27	12	106	602	24	50		1140
4	Витрати на оплату праці	7200	72 400	9559	16 957	8550	13 521	6210	53 156	301 238	12 029	24 850		525 670
5	Інші витрати	892	2600		22 786	1698	4908	—	2812	62 890		35 754		134 340
	Разом	123 060	169 575	21 254	135 655	20 844	35 748	50 570	176 166	1 705 810	39 949	69 848		2 548 479

Реєстр господарських операцій з обліку витрат, пов'язаних з підготовкою, організацією, веденням виробництва, продажем продукції, робіт, послуг у ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200__ р.

№ пор.	Зміст господарської операції і підстава для її проведення	Сума, грн			Бухгалтерський облік		Податковий облік			
		без ПДВ	ПДВ	разом	Д-т	К-т	Валовий дохід (В/Д)	Валові витрати (ВВ)	Податкові зобов'язання (ПЗ)	Податковий кредит (ПК)
1	Розрахунки з поставачальниками та підрядниками Товарно-транспортні накладні № 30934, 30880, 30333, 30150. Податкові накладні № 71, 84, 88, 91, 95 Надійшло дизельне паливо від Харківської нафтобази № 2	44 339,54	8867,91	53 207,45				?		?
2	Товарно-транспортні накладні № 29177, 29300, 29404, 29514, 29912, 29782, 29840. Податкові накладні № 100, 118, 125, 126, 135, 139 Надійшов бензин А-76 від Харківської нафтобази № 2	44 226,32	8845,26	53 071,58				?		?
3	Рахунок-фактура № 135 від 14.08.200__р. Товарно-транспортна накладна № 1748 від 15.08.200__р. Податкова накладна № 152 Надійшли будівельні матеріали від Скрипайського лісгоспу	4056,89	811,38	4868,27				?		?
4	Товарно-транспортна накладна № 1825 від 08.08.200__р. Податкова накладна № 154 Надійшли від бази матеріально-технічного забезпечення запасні частини	4050,00	810,00	4860,00				?		?
5	Рахунок-фактура № 7451, 7314, 7365. Товарно-транспортні накладні № 1441, 1451, 1475. Податкова накладна № 256 Надійшов від Харківського комбикормового заводу комбикорм	5068,00	1013,60	6081,60				?		?

№ пор.	Зміст господарської операції і підстава для її проведення	Сума, грн			Бухгалтерський облік		Податковий облік			
		без ПДВ	ПДВ	разом	Д-т	К-т	Валовий дохід (ВД)	Валові витрати (ВВ)	Податковий зобов'язання (ПЗ)	Податковий кредит (ПК)
6	Рахунок-фактура № 148 від 16.08.200__р. Прибутковий касовий ордер № 149. Податкова накладна № 1415 Придбано в магазині: полотно гардинне, відра оцинковані і термостійкі, молотки, щітки малярні	2703,05	540,61	3243,66				?		?
7	Рахунок-фактура № 145 від 20.08.200__р. Податкова накладна Послуги фірми «Захист» щодо встановлення сигналізації	104,16	20,84	125,00				?		?
8	Рахунок-фактура № 43215 від 07.08.200__р. Податкова накладна № 1045 Надано послуги зв'язку ТЗ «Велтон телеком»	41,67	8,33	50,00				?		?
9	Рахунок-фактура № 40. Податкова накладна № 686 Надійшла електроенергія від «Харківенерго»	13 200,00	2640,00	15 840,00				?		?
10	Розрахунки з підзвітними особами Авансовий звіт № 55 від 03.08.200__р. водія Лисяка В.І. про витрати на придбання бензину АИ 93. Податкова накладна	357,00	71,40	428,40				?		?
11	Авансовий звіт № 56 секретаря Гуторової Т.А. на поштово-телеграфні та канцелярські витрати	40,00	—	40,00				?		—
12	Авансовий звіт № 57 бригадира рослинницької бригади Шевченка В.І. на витрати для поїздки до м. Києва на семінар із застосування нових технологій вирощування с.-г. культур	120,00	—	120,00				?		—

№ пор.	Зміст господарської операції і підстава для її проведення	Сума, грн			Бухгалтерський облік		Податковий облік			
		без ПДВ	ПДВ	разом	Д-т	К-т	Валовий дохід (ВД)	Валові витрати (ВВ)	Податкові зобов'язання (ПЗ)	Податковий кредит (ПК)
13	Авансовий звіт № 58 головного зоотехніка Вакуленка М.М. про витрати на відрядження до м. Києва на семінар тваринників	150,00	—	150,00				?		—
14	Авансовий звіт № 59 бригадира ферми ВРХ про витрати на доставку купленого молодняка тварин	23,40	—	23,40				?		—
15	Авансовий звіт № 60 Лісяка В.І. про витрати на придбання палива. Податкова накладна № 140	420,00	84,00	504,00				?		?
16	Авансовий звіт № 62 Кизим В.В. про витрати на придбання поштових марок	200,00	—	200,00				?		—
17	Інші операції Рахунок-фактура № 318 від 16.08.200__р. Податкова накладна № 244 Надійшли від племзаводу «Червоний велетень» телиці	20 898,30	4179,66	25 077,96				?		?
18	Платіжне доручення № 630 від 08.08.200__р. Перераховано Валківській податковій адміністрації за ліцензію за рахунком № 287	2550,00	—	2550,00				?		?
19	Меморіальний ордер № 48 Сплатчено послуги банку за обслуговування	1045,20	—	1045,20				?		—
20	Виставлено акредитив Вінницькій обласній дослідній станції для придбання насіння люцерни	20 000,00		20 000,00				?		?
21	Платіжне доручення № 63 від 31.08.200__р. Перераховано кошти дитячому санаторію для придбання путівки	540,00		540,00				?		?

№ пор.	Зміст господарської операції і підстава для її проведення	Сума, грн			Бухгалтерський облік		Податковий облік			
		без ПДВ	ПДВ	разом	Д-т	К-т	Валовий дохід (ВД)	Валові витрати (ВВ)	Податкові зобов'язання (ПЗ)	Податковий кредит (ПК)
22	Меморіальний ордер № 28 Сплачено з інших рахунків у банку за послуги банку з обслуговування	65,89	—	65,89				?		—
23	Меморіальний ордер № 5 від 23 числа звітнього місяця 200__ р. Сплачено банку комісійну винагороду за розрахунково-касове обслуговування інших коштів у банку	970,75 2597,26	—	970,75 2597,26				?		
24	Меморіальний ордер Нараховано Пенсійному фонду за придбану валюту на УМВБ	2164,39	—	2164,39				?		
25	Розрахунок земельного податку Нараховано податок на землю	?	?	?						
26	Розрахунок суми податку з власників транспортних засобів Нараховано податок на транспортні засоби	?	?	?						
27	Розрахунок збору за забруднення навколишнього природного середовища	?	?	?						

Таблиця 8.21

Витрати на оплату праці та нарахування на соціальні заходи, пов'язані з підготовкою, організацією, веденням виробництва, продажем продукції ПСП «Слобожанське» за звітний місяць 200__ р.

№ пор.	Зміст господарської операції і підстава для її проведення	Сума, грн	Бухгалтерський облік		Податковий облік
			Д-т	К-т	Валові витрати (ВВ)
1	Табель обліку робочого часу № 18. Обліковий листок праці та виконаних робіт № 95. Обліковий листок тракториста-машиніста № 125, 128. Подорожній листок трактора № 311. Накопичувальна відомість обліку використання машинно-тракторного парку. Накопичувальна відомість обліку роботи вантажного автотранспорту. Розрахунок нарахування оплати праці працівникам тваринництва № 29. Наряд на відрядну роботу № 87. Розрахунково-платіжна відомість				
	Нараховано оплату праці працівникам:				
	➤ зайнятим придбанням тварин	17,10			
	➤ електропостачання	800,00			
	➤ ремонтно-механічної майстерні	550,00			
	➤ автотранспорту	8470,14			
	➤ зайнятим обслуговуванням живої тяглової сили	820,00			
	➤ машинно-тракторного парку	1025,00			
	➤ загальновиробничому персоналу	2330,19			
	➤ адміністративному персоналу	3800,00			
	➤ рослинництва	3590,40			
	➤ тваринництва	20 441,22			
	➤ промислового виробництва	650,94			
	➤ ідальні	345,00			
	➤ збуту	180,00			
Разом	43019,99				
2	Зведена відомість нарахування та розподілу оплати праці та відрахувань від неї по об'єктах обліку (ф. № 10.2.1 с.-г.)				
	Нараховано збір на Державне пенсійне страхування на фонд оплати праці працівників:				
	➤ зайнятих придбанням тварин	5,47			
	➤ електропостачання	256,00			
	➤ ремонтно-механічної майстерні	176,00			
	➤ автотранспорту	2710,44			
	➤ зайнятих обслуговуванням живої тяглової сили	262,40			
	➤ машинно-тракторного парку	328,00			
	➤ загальновиробничому персоналу	745,66			
	➤ адміністративному персоналу	1216,00			
	➤ рослинництва	1148,93			
	➤ тваринництва	6541,19			
	➤ промислового виробництва	208,30			
	➤ ідальні	110,40			
	➤ збуту	57,60			
Разом	13 766,39				

№ пор.	Зміст господарської операції і підстава для її проведення	Сума, грн	Бухгалтерський облік		Податковий облік
			Д-т	К-т	Валові витрати (ВВ)
3	Зведена відомість нарахування та розподілу оплати праці та відрахувань від неї по об'єктах обліку (ф. № 10.2.1 с.-г.) Нараховано збір на випадок тимчасової втрати працездатності на зарплату працівників:				
	► зайнятих придбанням тварин	0,50			
	► електропостачання	23,20			
	► ремонтно-механічної майстерні	15,95			
	► автотранспорту	245,63			
	► зайнятих обслуговуванням живої тяглової сили	23,78			
	► машинно-тракторного парку	29,73			
	► загальновиробничому персоналу	67,58			
	► адміністративному персоналу	110,20			
	► рослинництва	104,12			
	► тваринництва	592,80			
	► промислового виробництва	18,88			
	► ідальні	10,00			
	► збуту	5,22			
Разом	1247,58				
4	Зведена відомість нарахування та розподілу оплати праці та відрахувань від неї по об'єктах обліку (ф. № 10.2.1 с.-г.) Нараховано збір на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття на зарплату працівників:				
	► зайнятих придбанням тварин	0,36			
	► електропостачання	16,80			
	► ремонтно-механічної майстерні	11,55			
	► автотранспорту	177,87			
	► зайнятих обслуговуванням живої тяглової сили	17,22			
	► машинно-тракторного парку	21,51			
	► загальновиробничому персоналу	48,93			
	► адміністративному персоналу	79,80			
	► рослинництва	75,40			
	► тваринництва	429,26			
	► промислового виробництва	13,67			
	► ідальні	7,25			
	► збуту	3,78			
Разом	903,40				

№ пор.	Зміст господарської операції і підстава для її проведення	Сума, грн	Бухгалтерський облік		Податковий облік
			Д-т	К-т	Валові витрати (ВВ)
5	Зведена відомість нарахування та розподілу оплати праці та відрахувань від неї по об'єктах обліку (ф. № 10.2.1 с.-г.) Нараховано збір на загальнообов'язкове соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві на зарплату працівників:				
	➤ електропостачання	1,60			
	➤ ремонтно-механічної майстерні	1,10			
	➤ автотранспорту	16,94			
	➤ зайнятих обслуговуванням живої тяглової сили	1,64			
	➤ машинно-тракторного парку	1,03			
	➤ загальновиробничому персоналу	4,66			
	➤ адміністративному персоналу	7,60			
	➤ рослинництва	7,18			
	➤ тваринництва	40,88			
	➤ промислового виробництва	1,30			
	➤ ідальні	0,69			
	➤ збуту	0,36			
	Разом	84,98			

Таблиця 8.22

**Розрахунок збору за забруднення
навколишнього природного середовища ПСП «Слобожанське»
за звітний 200__ р.
(за викиди пересувними джерелами забруднення)**

Вид палива	Фактичні обсяги використаного палива, т	Нормативи збору за викиди, грн/т	Сума збору, грн
Дизельне паливо	140	3,0	420,00
Бензин	49	3,0	147,00
Разом	189		567,00

Розрахунок суми податку з власників транспортних засобів ПСП «Слобожанське» за 200_р.

Код транспортного засобу за Гармонізованою системою опису та кодування товарів	Марка транспортного засобу	Модель транспортного засобу	Об'єм циліндра двигуна, см ³	Потужність двигуна, кВт	Довжина корпусу, см	Кількість однорідних транспортних засобів	Ставка податку на рік, грн			Сума нарахованого податку, грн	Пільги		Сума податку, що підлягає сплаті
							зі 100 см ³	з 1 кВт	зі 100 см		Код згідно з довідником	Сума, грн	
	Трактор												
		Т-150 К	9150			1	2,50	—	—	229	—	—	229
		МТЗ-80	4750			1	2,50	—	—	119	—	—	119
		ЮМЗ-6	4940			1	2,50	—	—	124	—	—	124
		Т-25	4140			1	2,50	—	—	104	—	—	104
		Т-16	2080			1	2,50	—	—	52	—	—	52
	Автомобіль												
		Газ-52	4250			1	10,00			425	—	—	425
		ГАЗ-53	4250			1	10,00			425	—	—	425
		ЗИЛ-130	4750			1	10,00			475	—	—	475
		КамАЗ	10 850			1	15,00			1628	—	—	1628
		ГАЗ-24 Волга	2300			1	10,00			230	—	—	230
	Разом		×	×	×	×	×	×	×	3811			3811

Таблиця 8.24

Розрахунок земельного податку ПСП «Слобожанське» за 200__ р.

Місцезнаходження земельної ділянки	Загальна площа земельної ділянки	Рілля			Сіножаті			Пасовища		
		площа	вартість землі	сума податку	площа	вартість землі	сума податку	площа	вартість землі	сума податку
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
За межами населеного пункту	580	450	4 170 780	4170,78	—	—	—	100	172 550	172,55

Продовження табл. 8.24

Багаторічні насадження			Для інших цілей			Сума земельного податку всього	Сума пільг по податку	Сума податку, зменшеного за пільгами	Наслідки перерахунку	Сума земельного податку до сплати	Сума земельного податку за даними перевірки	Відхилення (+, -)
площа	вартість землі	сума податку	площа	вартість землі	сума податку							
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
10	350 030	105,00	20	—	79,00	4527,33	—	4527,33				

Д о в і д к а:

- Грошова оцінка 1 га (грн):
рілля — 3760,00;
пасовища — 700,00;
багаторічні насадження — 14 200,00.
- Коефіцієнт індексації — 2,465.
- Ставка податку:
рілля та пасовища — 0,1;
багаторічні насадження — 0,03.

**Реєстр господарських операцій з обліку витрат на полішення
основних фондів у ПСП «Слобожанське» за звітний 200__ р.**

№ пор.	Зміст господарської операції і підстава для її проведення	Сума, грн			Бухгалтерський облік		Податковий облік			
		без ПДВ	ПДВ	разом	Д-т	К-т	Валовий дохід (ВД)	Валові витрати (ВВ)	Податкові зобов'язання (ПЗ)	Податковий кредит (ПК)
1	Лімітно-забірна картка № 134 від 27 числа звітного місяця Відпущено зі складу лісоматеріали твердої породи для поточного ремонту крівлі:									
	► будинку тваринництва	802,40	—	802,40				?		
	► будинку польового стану	320,96	—	320,96				?		
	► будинку центральної контори	169,92	—	169,92				?		
	► телятника	125,00	—	125,00				?		
	► споруди для забою тварин	165,20	—	165,20				?		
	Разом	1583,40		1583,48				?		
2	Лімітно-забірні картки № 139, 140, 141 Відпущено зі складу і використано на поточний ремонт шифер восьмихвильовий:									
	► свинарника	2549,25	—	2549,25				?		
	► ремонтної майстерні	99,00	—	99,00				?		
	► олійниці	371,25	—	371,25				?		
	Разом	3019,50	—	3019,50				?		
3	Лімітно-забірна картка № 135 Відпущено зі складу і використано на поточний ремонт корівника будівельні матеріали	6308,00	—	6308,00				?		

№ пор.	Зміст господарської операції і підстава для її проведення	Сума, грн			Бухгалтерський облік		Податковий облік			
		без ПДВ	ПДВ	разом	Д-т	К-т	Валовий дохід (ВД)	Валові витрати (ВВ)	Податкові зобов'язання (ПЗ)	Податковий кредит (ПК)
4	Лімітно-забірні картки № 136, 137, 138, 142, 144 Відпущено з центрального складу і витрачено запасні частини на:									
	► поточний ремонт трактора	114,00	—	114,00				?		
	► поточний ремонт автомобіля	143,00	—	143,00				?		
	► капітальний ремонт трактора	88,00	—	88,00				?		
	► ремонт обладнання РММ	106,00	—	106,00				?		
	Разом	451,00	—	451,00				?		
5	Відомість дефектів № 77 Відпущено з центрального складу та встановлено ремкомплект на установку з первинної очистки олії	2253,00	—	2253,00				?		
6	Відомість дефектів № 77 Використано запасні частини під час проведення поточного ремонту в польових умовах	2023,00	—	2023,00				?		
7	Рахунок-фактура № 56 від 30 числа звітнього місяця. Податкова накладна № 201 Послуги «Харків-енерго» щодо ремонту електромереж	446,51	89,30	535,81				?		89,30

№ пор.	Зміст господарської операції і підстава для її проведення	Сума, грн			Бухгалтерський облік		Податковий облік			
		без ПДВ	ПДВ	разом	Д-т	К-т	Валовий дохід (ВД)	Валові витрати (ВВ)	Податкові зобов'язання (ПЗ)	Податковий кредит (ПК)
8	Рахунок-фактура № 444 від 30 числа звітного місяця. Податкова накладна № 195 Виконано Харківським ремонтно-технічним підприємством поточний ремонт вантажних автомобілів	6015,08	1203,02	7218,10				?		?
	Всього за звітний місяць	22 099,49	1292,32	23 391,81				?		?
	Витрати на ремонт основних засобів з початку року до початку звітного місяця, що обслуговують:									
	► електропостачання	891,60	—	891,60	×	×				
	► вантажний автотранспорт	2600,00	—	2600,00	×	×				
	► машинно-тракторний парк	22 786,00	—	22 786,00	×	×				
	► загальновиробничі потреби	21 921,62	—	21 921,62	×	×				
	► адміністративні потреби	3187,10	—	3187,10	×	×				
	► тваринництво	62 890,08	—	62 890,08	×	×				
	► промислове виробництво	7217,10	—	7217,10	×	×				
	Разом	121 493,50	—	121 493,50						
	Всього витрат на поліпшення основних засобів	143 592,99	—	×	×	×				

№ пор.	Зміст господарської операції і підстава для її проведення	Сума, грн			Бухгалтерський облік		Податковий облік				
		без ПДВ	ПДВ	разом	Д-т	К-т	Валовий дохід (ВД)	Валові витрати (ВВ)	Податкові зобов'язання (ПЗ)	Податковий кредит (ПД)	
	Розрахунок суми витрат на поліпшення основних засобів, що може бути включена у валові витрати:										
	1) балансова вартість основних засобів на початок року дорівнює 3 304 551 грн										
	2) гранична сума витрат на поліпшення основних засобів, яка може бути віднесена до валових витрат, становить 165 227 грн $[(3\ 304\ 551 \times 5\%)/100]$										
	3) фактично може бути віднесено до валових витрат			?				?			

**Реєстр господарських операцій з обліку витрат
на формування основного стада
в ПСП «Слобожанське»
за звітний період 200__ р.**

№ пор.	Зміст господарської операції і підстава для її проведення	Сума, грн			Бухгалтерський облік		Податковий облік			
		без ПДВ	ПДВ	разом	Д-т	К-т	Валовий дохід (ВД)	Валові витрати (ВВ)	Податкові зобов'язання (ПЗ)	Податковий кредит (ПЛ)
1	Акти на переведення тварин із групи теличок для ремонту стада в групу корів № 3, 4, 5, 6, 7, 8 Переведено 12 голів телиць старших від 2 років у групу корів, 4466 кг за звітний місяць 200__ р.	17 864	—	17 864						
2	Переведено в основне стадо до звітного місяця 200__ р.									
	► телиць старших від 2 років у групу корів 55 голів, 27 024 кг	108 096	—	108 096	×	×				
	► свинок у групу основних свиноматок 5 голів, 615 кг	3075	—	3075	×	×				
	Разом	129 035	—	129 035						

**Реєстр господарських операцій з нарахування амортизації на основні засоби
ПСП «Слобожанське» за 200_ р.**

Вид основних засобів за класифікаційними групами та кореспондуючими рахунками	Первісна вартість, грн	Ліквідаційна вартість, грн	Первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості, грн	Строк корисного використання, роки	Податкова вартість (залишкова) на початок року	Сума амортизації, що нарахована за звітний рік згідно з		Бухгалтерський облік		Податковий облік
						П(С)БО 7 «Основні засоби»	Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств»	Д-т	К-т	Валові витрати (ВВ)
1. Будівлі										
1.1. Будівлі тваринництва:										
▶ корівник	697 342	2500	694 842	80						
▶ пологове відділення	15 814	150	15 664	80						
▶ пункт штучного запліднення	25 474	300	25 174	80						
▶ молочно-дойльний блок	11 384	200	11 184	80						
▶ телятник	1 103 726	3000	1 100 726	80						
▶ свинарник	528 149	2000	526 149	80						
Разом	2 381 889	8150	2 373 739	×	1 238 582	29 672	60 778			
1.2. Будівлі промислових виробництв:										
▶ олійниця	25 946	1000	24 946	60						
▶ забійний цех	9372	300	9072	60						
Разом	35 318	1300	34 018	×	18 365	567	902			
1.3. Будівлі обслуговуючих виробництв:										
▶ їдальня	87 145	600	86 545	80		1082				
▶ лазня	24 779	315	24 464	60		408				
Разом	111 924	915	111009	×	58 200	1490	2854			

Вид основних засобів за класифікаційними групами та кореспондуючими рахунками	Первісна вартість, грн	Ліквідаційна вартість, грн	Первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості, грн	Строк корисного використання, роки	Податкова вартість (залишкова) на початок року	Сума амортизації, що нарахована за звітний рік згідно з		Бухгалтерський облік		Податковий облік
						П(С)БО 7 «Основні засоби»	Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств»	Д-т	К-т	Валові витрати (ВВ)
1.4. Будівлі допоміжних виробництв:										
► ремонтна майстерня	74 246	1670	72 576	80						
► автогараж	35 042	1800	33 242	80						
► конюшня	18 399	1250	17 149	80						
Разом	12 7687	4720	122 967	×	66 397	1537	3258			
1.5. Будівлі загальновиробничого призначення										
Рослинництво:										
► склад отрутохімікатів	34 729	875	33 854	60		564				
► зерносховище	75 880	1245	74 635	80		933				
Разом	110 609	2120	108 489	×	57517	1497	2822			
Тваринництво:										
► котельня	38 434	1500	36934	60						
► фуражний склад	68 250	2500	65750	60						
Разом	106 684	4000	102 684	×	55476	1711	2722			
1.6. Будівлі загальногосподарського призначення:										
► контора центральна	648 375	2200	646 175	80						
► пожежне депо	18 934	300	18 634	80						
► склад центральний	29 168	300	28 868	80						
Разом	696 477	2800	693677	×	362 168	8670	17 771			

2. Споруди										
2.1. Загальновиробничого призначення:										
► гноссховище	17 501	500	17 001	25	9100	680	446			
2.2. Загальногосподарського призначення:										
► водонапірні башти	752 395	2000	750 395	40		18760				
► артезіанські свердловини	25 612	300	25 312	25		1012				
► насосні станції	18 770	770	18 000	25		720				
Разом	796 777	3070	793 707	×	414 324	20 492	20 330			
3. Передавальні пристрої										
3.1. Лінія електропередач	62 596	500	62 096	50	32 550	1242	1597			
3.2. Загальногосподарського призначення:										
► водогін	618 548	1600	616 948	60		10 282				
► газопровід	341 744	500	341 244	60		5687				
► лінія теплофікації	129 342	300	129 042	25		5162				
► лінія каналізації	74 156	200	73 956	15		4930				
Разом	1 163 790	2600	1 161 190	×	605 171	26 061	29 696			
4. Машини та обладнання										
4.1. Трактори:										
► Т-150 К	50 430	500	49 930	8						
► ДТ-74	44 140	500	43 640	8						
► МТЗ-80	48 260	500	47 760	8						
► МТЗ-82	52 590	500	52 090	8						
► ЮМЗ-6	29 440	300	29 140	8						
► Т-25	21 100	300	20 800	8						
► Т-16	11 260	200	11 060	8						
Разом	257 220	2800	254 420	×	133 754	31 803	18 963			
4.2. Комбайни:										
► ДОН-1500	64 855	500	64 355	8						
► СК-5	59 247	500	58 747	8						
► бурякозбиральний	41 610	300	41 310	8						
Разом	165 712	1300	164 412	×	86 170	20 516	12 216			

Вид основних засобів за класифікаційними групами та кореспондуючими рахунками	Первісна вартість, грн	Ліквідаційна вартість, грн	Первісна вартість за мінусом ліквідаційної вартості, грн	Строк корисного використання, роки	Податкова вартість (залишкова) на початок року	Сума амортизації, що нарахована за звітний рік згідно з		Бухгалтерський облік		Податковий облік
						П(С)БО 7 «Основні засоби»	Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств»	Д-т	К-т	Валові витрати (ВВ)
4.3. Робочі машини та обладнання Машинно-тракторного парку:										
► плуг ПЛН-5-35	11 394	150	11 244	8						
► культиватор КПС-4	5479	200	5279	8						
► борони БДТ-6	10 055	50	10 005	8						
► прес-підбирач	24 900	500	24 400	8						
► косарка КРС-20	6000	100	5900	8						
► сівалка СЗ-36	13 747	250	13 497	8						
Разом	71 575	1250	70 325	×	37 219	8791	5277			
Молочнотоварної ферми:										
► транспортер гноєзбиральний	7265	100	7165	8						
► кормороздавач	4572	100	4472	8						
► установка для пастеризації молока	21 207	350	20 857	8						
Разом	33 044	550	32494	×	17 183	4062	2436			
Промислових виробництв:										
► маслопрес	10 800	300	10 500	12		875				
► установка для рафінування олії	31 998	200	31 798	20		1590				
Разом	42 798	500	42 298	×	22 255	2465	3155			

5. Транспортні засоби:										
► ГАЗ-52	16 554	500	16 054	8						
► ГАЗ-53	18 341	450	17 891	8						
► ЗИЛ-130	25 780	500	25 280	8						
► КАМАЗ	31 819	500	31 319	8						
► Автопричіп	10 444	200	10 244	8						
Разом			100 788			12 598				
► ГАЗ-24 «Волга»	25 348	800	24 548	10		2455				
Разом	128 286	2950	125 336	×	66 709	15 053	15 177			
6. Інструменти, прилади, інвентар, меблі										
6.1. Інструменти, прилади ремонтної майстерні:										
► електродріль	864	—	864	8						
► верстат токарний	2365	100	2265	8						
► зварювальний апарат	1525	50	1475	8						
Разом	4754	150	4604	×	2472	576	350			
6.2. Вимірювальні прилади:										
► ваги автомобільні	12 520	200	12 320	10						
► ваги для зважування тварин	5400	100	5300	10						
Разом	17 920	300	17 620	×	9318	1762	1320			
6.3. Меблі центральної контори:										
► шафи	2520	20	2500	10		250				
► столи	7380	50	7330	10		733				
► канапа	1790	20	1770	10		177				
6.4. Килими	940	—	940	15		63				
Разом	12630	90	12540	×	6567	1223	1495			
7. Робочі та продуктивні тварини										
Робочі тварини	9720	—	9720	8	5054	1215	716			
Продуктивні тварини:										
► корови	75 7500	—	757 500	8	—	94 687	—			
► свинюматки	9540	—	9540	4	—	2385	—			
Разом	767 040	—	767 040	—	5054	98 287	716			
Всього основних засобів	7 121 951	40565	7 081 386	×	3 304 551	278 157	204 281			

Довідка про вартість об'єктів, що підлягають амортизації, та амортизаційні відрахування, визначені згідно з вимогами податкового законодавства, ПСП «Слобожанське» за 200_ р.

Вид основних засобів за класифікаційними групами	Первісна вартість, грн	Балансова (залишкова) вартість на початок звітного періоду	Амортизаційні відрахування, грн					
			I квар- тал	II квар- тал	III квар- тал	IV квар- тал	Звітний 200_ р.	
1. Будівлі								
1.1. Будівлі тваринництва:								
➤ корівник	697 342							
➤ пологове відділення	15 814							
➤ пункт штучного запліднення	25 474							
➤ молочно-доїльний блок	11 384							
➤ телятник	1 103 726							
➤ свинарник	528 149							
Разом	2 381 889	1 238 582	15 482	15 289	15 098	14 909	60 778	
1.2. Будівлі промислових виробництв:								
➤ олійниця	25 946							
➤ забійний цех	9372							
Разом	35 318	18 365	230	227	224	221	902	
1.3. Будівлі обслуговуючих виробництв:								
➤ їдальня	87 145							
➤ лазня	24 779							
Разом	111 924	58200	727	718	709	700	2854	
1.4. Будівлі допоміжних виробництв:								
➤ ремонтна майстерня	74 246							
➤ автогараж	35 042							
➤ конюшня	18 399							
Разом	127 687	66 397	830	820	809	799	3258	
1.5. Будівлі загальнопромислового призначення								
Рослинництво:								
➤ склад отрутохімікатів	34 729							
➤ зерносховище	75 880							
Разом	110 609	57 517	719	710	701	692	2822	

Тваринництво:							
► котельня	38 434						
► фуражний склад	68 250						
Разом	106 684	55 476	693	685	676	668	2722
1.6. Будівлі загальногосподарського призначення:							
► контора центральна	648 375						
► пожежне депо	18 934						
► склад центральний	29 168						
Разом	696 477	362 168	4527	4470	4415	4359	17 771
Всього будівлі	3 570 588	1 856 705	23 208	22 919	22 632	22 348	91 107
2. Споруди							
2.1. Загальновиробничого призначення:							
► гноссховище	17 501	9100	114	112	111	109	446
2.2. Загальногосподарського призначення:							
► водонапірні башти	752 395						
► артезіанські свердловини	25 612						
► насосні станції	18 770						
Разом	796 777	414 324	5179	5114	5050	4987	20 330
3. Передавальні пристрої							
3.1. Лінія електропередач	62 596	32 550	407	402	396	392	1597
3.2. Загальногосподарського призначення:							
► водогін	618 548						
► газопровід	341 744						
► лінія теплофікації	129 342						
► лінія каналізації	74 156						
Разом	1 163 790	605 171	7565	7470	7377	7284	29 696
Всього по групі I	5 611 252	2 917 850	36 473	36 017	35 566	35 120	143 176
4. Транспортні засоби:							
► ГАЗ-52	16 554						
► ГАЗ-53	18 341						
► ЗИЛ-130	25 780						
► КамАЗ	31 819						
► Автопричіп	10 444						
► ГАЗ-24 «Волга»	25 348						
Разом	128 286	66 709	4169	3909	3664	3435	15 177

Вид основних засобів за класифікаційними групами	Первісна вартість, грн	Балансова (залишкова) вартість на початок звітнього періоду	Амортизаційні відрахування, грн					
			I квар- тал	II квар- тал	III квар- тал	IV квар- тал	Звітний 200_р.	
5. Меблі центральної контори:								
▶ шафи	2520							
▶ столи	7380							
▶ канапа	1790							
5.1. Килими	940							
Разом	12 630	6567	411	384	361	339	1495	
Всього по групі II	140 916	73 276	4580	4293	4025	3774	16 672	
6. Машини та обладнання								
6.1. Трактори:								
▶ Т-150 К	50 430							
▶ ДТ-74	44 140							
▶ МТЗ-80	48 260							
▶ МТЗ-82	52 590							
▶ ЮМЗ-6	29 440							
▶ Т-25	21 100							
▶ Т-16	11 260							
Разом	257 220	133 754	5016	4828	4647	4472	18 963	
6.2. Комбайни:								
▶ ДОН-1500	64 855							
▶ СК-5	59 247							
▶ бурякозбиральний	41 610							
Разом	165 712	86 170	3231	3110	2994	2881	12 216	
6.3. Робочі машини та обладнання Машинно-тракторного парку:								
▶ плуг ПЛН-5-35	11 394							

► культиватор КПС-4	5479						
► борони БДТ-6	10 055						
► прес-підбирач	24 900						
► косарка КПС-20	6000						
► сівалка СЗ-36	13 747						
Разом	71 575	37 219	1396	1343	1293	1245	5277
Молочнотоварної ферми:							
► транспортер гноезбиральний	7265						
► кормороздавач	4572						
► установка для пастеризації молока	21 207						
Разом	33 044	17 183	644	620	597	575	2436
Промислових виробництв:							
► маслопрес	10 800						
► установка для рафінування олії	31 998						
Разом	42 798	22 255	835	803	773	744	3155
Ремонтної майстерні:							
► електродриль	864						
► верстат токарний	2365						
► зварювальний апарат	1525						
Разом	4754	2472	93	89	85	83	350
Оснащення для стаціонарного вимірювання:							
► ваги автомобільні	12 520						
► ваги для зважування тварин	5400						
Разом	17 920	9318	349	336	324	311	1320
Робочі та продуктивні тварини							
Робочі тварини	9720	5054	189	182	176	169	716
Корови	75 7500						
Свиноматки	9540						
Всього по групі III	1 369 783	313 425	11 753	11 311	10 889	10 480	44 433
Всього основних засобів	7 121 951	3 304 551	52 806	51 621	50 480	49 374	204 281

Дані для визначення податку на прибуток

1. Декларація про прибуток підприємства, основною діяльністю якого є виробництво сільськогосподарської продукції

Назва підприємства 	Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
	Форма власності (КФП) ☐ ☐
 (адреса, телефон платника)	Підпорядкованість ☐ ☐ ☐ ☐
Податковий період 200__ року ☐ квартал ☐ півріччя ☐ 9 місяців ☐ рік	
Декларація подається до Державної податкової адміністрації в _____	

Відмітка про одержання
декларації

(дата, штамп ДПА)

Одиниця вимірювання: тис. грн (з одним десятковим знаком)

Показники	Код рядка	За звітний період
1	2	3
I. Валові доходи		
1. Доходи від продажу товарів (робіт, послуг) (додаток А, рядок 1.25), у тому числі:	1	
1.1. Валовий дохід від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва (додаток А, рядок 1.17)	2	
2. Доходи від операцій із цінними паперами, валютними цінностями за борговими зобов'язаннями (додаток Б, рядок 3.8)	3	
3. Доходи від операцій з основними фондами та нематеріальними активами (додаток В, рядок 4.5)	4	
4. Доходи у вигляді безповоротної фінансової допомоги та безоплатно наданих товарів (додаток Г, рядок 5.6)	5	
5. Доходи від урегулювання сумнівної / безнадійної заборгованості (додаток Д, рядок 6.14)	6	
6. Інші види доходів, що входять до складу об'єкта оподаткування (додаток Є, рядок 7.11)	7	
7. Скоригований валовий дохід (сума рядків 1, 3 – 7)	8	
8. Доходи, які за своїм змістом підлягають виключенню зі складу валових доходів з метою оподаткування (додаток Є, рядок 9.4)	9	
9. Сукупний валовий дохід, що підлягає оподаткуванню (рядок 8 – рядок 9)	10	
10. Проіндексовані валові доходи (сума рядків відповідних додатків 1.29, 3.10, 4.7, 5.8, 6.17, з відніманням суми рядка 9.6), з них:	11	

Показники	Код рядка	За звітний період
1	2	3
10.1. Валові доходи, одержані від продажу власної сільськогосподарської продукції (сума рядків 1.28 додатка А, 6.16 додатка Д)	12	
11. Сума виявлених валових доходів минулих податкових періодів, у тому числі донарахованих валових доходів, капітального доходу, перерахунків за довгостроковими контрактами	13	
12. Валовий дохід, з якого обчислюється податок (сума рядків 11,13)	14	
II. Валові витрати		
13. Витрати, пов'язані з підготовкою, організацією, веденням виробництва, продажем продукції (робіт, послуг) (додаток Ж, рядок 15.25), з них:	15	
13.1. Витрати на оплату праці (додаток Ж, рядок 15.22)	16	
13.2. Внески на соціальні заходи (соціальне пенсійне страхування, обов'язкове соціальне страхування, зокрема на випадок безробіття, внески до Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення) (додаток Ж, сума рядків 15.14-15.17)	17	
14. Сума коштів і вартість майна, добровільно перерахована до Державного бюджету України або бюджетів територіальних громад, до неприбуткових організацій, але не більше чотирьох відсотків оподатковуваного прибутку попереднього звітного періоду (додаток К, рядок 28.3)	18	
15. Сума податку на додану вартість, сплачена у складі ціни придбання товарів (робіт, послуг) підприємствами, які не зареєстровані як платники податків на додану вартість (додаток К, рядок 28.4)	19	
16. Сума внесених (нарахованих) податків, зборів, обов'язкових платежів (додаток К, рядок 28.5)	20	
17. Витрати на утримання та експлуатацію об'єктів соціальної інфраструктури (додаток К, рядок 28.8)	21	
18. Витрати, пов'язані з поліпшенням основних фондів (додаток К, рядок 28.6)	22	
19. Витрати з оплати відсотків, оренди, цивільно-правових договорів (додаток Ж, рядок 15.19), у тому числі:	23	
19.1. Оренди землі (додаток Ж, рядок 15.20)	24	
20. Витрати за операціями з борговими зобов'язаннями та валютними цінностями (додаток З, рядок 25.12)	25	
21. Витрати, пов'язані з нарахуванням (сплатою) відсотків за борговими зобов'язаннями у зв'язку з веденням господарської діяльності (додаток З, рядок 25.3)	26	
22. Витрати за операціями з основними фондами та нематеріальними активами (додаток І, рядок 27.7)	27	
23. Витрати за іншими операціями (додаток К, рядок 28.9)	28	
24. Витрати, які за своїм змістом підлягають виключенню зі складу валових витрат з метою оподаткування (додаток Л, рядок 29.4)	29	
25. Загальна сума валових витрат, що зменшує валові доходи (сума рядків 15, 25, 27, 28, за винятком рядка 29)	30	

Показники	Код рядка	За звітний період
1	2	3
26. Проіндексовані валові витрати (сума рядків відповідних додатків: 15.29, 25.15, 27.9, 28.12, виключаючи рядок 29.6), з них:	31	
26.1. Валові витрати на виробництво власної сільськогосподарської продукції (сума рядків 15.28 додатка Ж, проіндексована сума рядка 28.7 додатка К), з них:	32	
26.1.1. Витрати, на які зменшуються проіндексовані валові витрати (перерахунки за довгостроковими контрактами тощо)	33	
III. Амортизаційні відрахування		
27. Амортизаційні відрахування (додаток М, рядок 34.5)	34	
28. Амортизаційні відрахування, пов'язані з виробництвом власної сільськогосподарської продукції (додаток М, рядок 34.6)	35	
29. Амортизаційні відрахування, які за своїм змістом підлягають зменшенню з метою оподаткування (додаток Н, рядок 36.4)	36	
IV. Прибуток		
30. Прибуток, що підлягає оподаткуванню за ставкою 30 відсотків (рядок 14-рядок 31,34)	37	
30.1. Прибуток, одержаний за рахунок зміни знижувального коефіцієнта з 1 до 0,8 (додаток П-1, рядок 45.10)	37.1	
30.2. Податок на прибуток, одержаний за рахунок запровадження знижувального коефіцієнта 0,8 до норм амортизації, який підлягає перерахуванню до Державного бюджету (додаток П-1, рядок 45.11 або 45.12)	37.2	
30.3. Оподатковуваний прибуток за вирахуванням частини прибутку, одержаного за рахунок запровадження знижувального коефіцієнта 0,8 до норм амортизації (рядок 37 – 37.1)	37.3	
30.4. Від продажу власної сільськогосподарської продукції (рядок 12 – рядок 32 – рядок 35)	38	
31. Прибуток, що підлягає оподаткуванню за іншою ставкою (додаток О, рядок 37.6)	39	
32. Від'ємне значення об'єкта оподаткування, яке переноситься з минулого податкового періоду	40	
33. Прибуток, оподатковуваний з урахуванням від'ємного значення минулого року	41	
34. Від'ємне значення об'єкта оподаткування, яке переноситься на наступні податкові періоди	42	
V. Податкове зобов'язання		
35. Податкове зобов'язання (додаток П, рядок 43.1)	43	
36. Податкове зобов'язання від продажу власної сільськогосподарської продукції	44	
37. Нарахований податок зменшується (додаток П, рядок 43.6), у тому числі:	45	
38. На суму податку на землю, що використовується у сільськогосподарському виробничому обороті (додаток П, рядок 43.7)	46	
39. Сума податку, що підлягає нарахуванню за особовим рахунком платника (додаток П, рядок 43.16)	47	
40. Залишок суми податку на дивіденди, який підлягає перенесенню на наступні податкові періоди (додаток П, рядок 43.19)	48	

Продовження декларації

Показники	Код рядка	За звітний період
1	2	3
41. Зобов'язання платника щодо утримання та перерахування до бюджету податків з доходів у джерела їх виплати за рахунок таких виплат	49	

Примітка. Частка валового доходу від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва (рядок 2 : рядок 8), у % _____. Частка валового доходу від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва в загальній сумі валового доходу за минулий звітний рік, у % _____.

Дата подання декларації «__» _____ 200__ р.

Наведена інформація є правильною.

Керівник підприємства _____
(підпис, прізвище)

М.П.

Головний бухгалтер _____
(підпис, прізвище)

Проведення за особовим рахунком платника податку на прибуток, нарахованого до Державного бюджету:

Сума: _____ тис. грн _____ тис. грн
(донараховано, додаток П-1 рядок 45.14, графа 4) (зменшено, додаток П-1, рядок 45.15, графа 4)

Дата «__» _____ 200__ р.

Службова особа ДПА _____

Проведення за особовим рахунком платника податку на прибуток, нарахованого до місцевого бюджету:

Сума: _____ тис. грн _____ тис. грн
(донараховано, додаток П рядок 43.18) (зменшено, додаток П, рядок 43.19)

Дата «__» _____ 200__ р.

Службова особа ДПА _____

Примітка. Рядок 37.3 декларації заповнюється в разі, якщо значення рядка 37.1 є меншим від значення рядка 37 декларації.

Якщо значення рядка 37.1 є більшим від значення рядка 37, то в рядку 37.3 пропонується прочерк.

Назва підприємства ПСП «Слобожанське»
 Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ □ □ □ □ □ □ □ □

2. Доходи
від продажу товарів (робіт, послуг) (табл. 8.29).

Таблиця 8.29

Показник	Код ряд-ка	Місяці												За звіт-ний рік
		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	
1. Продаж товарів, робіт, послуг														
1.1. Продукція рос-линництва (сума ряд-ків 1.2-1.7) з неї:	1.1													
1.1.1. Зернових та зернобобових	1.2													
1.1.2. Технічних куль-тур	1.3													
1.1.3. Картоплі та ово-чів	1.4													
1.1.4. Кормових куль-тур	1.5													
1.1.5. Плодових, ягід-них, виноградних культур	1.6													
1.1.6. Іншої продукції рослинництва	1.7													
1.2. Продукція тва-ринництва (сума ряд-ків 1.9-1.15) з неї:	1.8													
1.2.1. ВРХ	1.9													
1.2.2. Свинарства	1.10													
1.2.3. Вівчарства	1.11													
1.2.4. Птахівництва	1.12													
1.2.5. Конярства	1.13													
1.2.6. Кролівництва, рибицтва, бджіль-ництва	1.14													
1.2.7. Іншої продукції тваринництва														
1.3. Продаж іншої сільськогосподарської продукції власного виробництва	1.16													
1.4. Продаж сільсько-господарської продук-ції власного виробни-цтва (сума рядків 1.1, 1.8, 1.16), зокрема:	1.17													

Показник	Код рядка	Місяці												За звітний рік
		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	
1.4.1. За бартером основної сільськогосподарської продукції	1.18													
1.4.2. Сільськогосподарської продукції пов'язаним особам	1.19													
2. Здійснення товарообмінних (бартерних) операцій іншої продукції	1.20													
3. Продаж інших товарів (робіт, послуг) пов'язаним особам	1.21													
4. Виконання довгострокових договорів (контрактів), у тому числі:	1.22													
4.1. З оренди землі	1.23													
5. Продаж інших товарів (робіт, послуг)	1.24													
6. Всього доходів від продажу товарів (робіт, послуг) (сума рядків 1.17, 1.20, 1.21, 1.22, 1.24)	1.25													
7. Індекс інфляції, визначений для щомісячної індексації валових доходів і валових витрат	1.26													
8. Проіндексовані валові доходи, з них:	1.27													
8.1. Валові доходи від продажу власної сільськогосподарської продукції	1.28													
9. Проіндексовані валові доходи за звітний рік	1.29													

Керівник підприємства

(підпис, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис, прізвище)

Назва підприємства ПСП «Слобожанське»

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ □ □ □ □ □ □ □ □

**3. Доходи від операцій з основними фондами,
нематеріальними активами та капітальний дохід (табл. 8.30).**

Таблиця 8.30

Показник	Код рядка	Місяці												За звітний рік
		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	
1. Прибуток від продажу основних фондів групи 1 або нематеріальних активів, що підлягають амортизації	4.1													
2. Сума перевищення вартості основних фондів груп 2 і 3 у зв'язку з їх продажем (товарообміном) над балансовою вартістю відповідної групи	4.2													
3. Компенсація за основні фонди групи 1 у зв'язку з їх вимушеною заміною, одержана від страхових організацій або осіб, які винні у заподіянні шкоди юридичним і фізичним особам	4.3													
4. Доходи від продажу не виробничих фондів	4.4													
5. Всього доходів від операцій з основними фондами та нематеріальними активами (сума рядків 4.1 – 4.4)	4.5													
6. Проіндексовані валові доходи від операцій з основними фондами	4.6													
7. Проіндексовані валові доходи за рік	4.7													

Керівник підприємства

_____ (підпис, прізвище)

Головний бухгалтер

_____ (підпис, прізвище)

Назва підприємства ПСП «Слобожанське»

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ

4. Інші види доходів, що входять до складу об'єкта оподаткування (табл. 8.31).

Таблиця 8.31

Показник	Код рядка	Місяці												За звітний рік
		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	
1. Попередньо сплачені позивачем суми державного мита, що повертаються на його користь за рішенням суду (арбітражного суду)	7.1													
2. Суми одержаних штрафів, неустойок, пені	7.2													
3. Суми перевищення вартості коштів або майна, одержаних власником корпоративних прав над балансовою вартістю таких корпоративних прав у разі повної ліквідації підприємства	7.3													
4. Суми перевищення, одержані учасниками спільної діяльності (без створення юридичної особи) у разі припинення такої діяльності, над сумою коштів або вартістю майна, які були передані для ведення спільної діяльності	7.4													
5. Суми страхового відшкодування за застраховані збитки, яких зазнав об'єкт (власник)	7.5													
6. Відсотки (комісійні) від здійснення кредитно-депозитних операцій	7.6													
7. Доходи від операцій лізингу (оренди), у тому числі:	7.7													
7.1. Оренди (суборенди) землі	7.8													
8. Доходи у вигляді пасивного прибутку, отриманого за межами митної території України	7.9													
9. Інші доходи	7.10													
10. Всього доходів (сума рядків з 7.1 по 7.10)	7.11													
11. Проіндексовані валові доходи	7.12													
12. Проіндексовані валові доходи за рік	7.13													

Керівник підприємства

_____ (підпис, прізвище)

Головний бухгалтер

_____ (підпис, прізвище)

Назва підприємства ПСП «Слобожанське»

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ

5. Витрати, пов'язані з підготовкою, організацією, веденням виробництва, продажем продукції (робіт, послуг) (табл. 8.32).

Таблиця 8.32

Показник	Код рядка	Місяці												За звітний рік
		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	
1. Валові витрати:														
1.1. Придбання насіння та садивного матеріалу, іншого посівного матеріалу	15.1													
1.2. Придбання добрив, запасних частин, будівельних матеріалів, МПП	15.2													
1.3. Придбання засобів захисту тварин і рослин	15.3													
1.4. Витрати на придбання кормів	15.4													
1.5. Придбання і вирощування переведених в основне стадо, власного молодняка і продуктивної худоби	15.5													
1.6. Вирощування багаторічних плодоносних насаджень	15.6													
1.7. Придбання пального та мастильних матеріалів	15.7													
1.8. Оплата за електро-, тепло-, водо- та газопостачання	15.8													
1.9. Придбання товарів, сировини, матеріалів, комплектуючих виробів, напівфабрикатів та інших матеріальних витрат на території офшорних зон — як за національну, так і за іноземну валюту	15.9													
1.10. Придбання сировини, матеріалів, комплектуючих виробів, напівфабрикатів та інших матеріальних витрат у пов'язаних осіб	15.10													
1.11. Виконання довгострокових контрактів, у тому числі:	15.11													
1.11.1. Оренда землі	15.12													

Показник	Код рядка	Місяці												За звітний рік
		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	
2. Плата за землю, що не використовується в сільськогосподарському виробничому обороті	15.13													
3. Нарахування зборів на державне пенсійне страхування	15.14													
4. Нарахування зборів на обов'язкове соціальне страхування	15.15													
5. Нарахування зборів на обов'язкове соціальне страхування на випадок безробіття	15.16													
6. Нарахування зборів до Фонду ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення	15.17													
7. Нарахування внесків до Державного інноваційного фонду	15.18													
8. Витрати зі сплати відсотків, орендних платежів, цивільно-правових договорів, у тому числі:	15.19													
8.1. Витрати з оренди землі	15.20													
9. Витрати зі сплати відсотків, орендних платежів, витрат за цивільно-правовими договорами для пов'язаних з платниками податку осіб	15.21													
10. Витрати, пов'язані з оплатою праці фізичних осіб (працівників), що перебувають з платником податку у трудових відносинах чи працюють за договорами цивільно-правового характеру	15.22													
11. Витрати, пов'язані зі сплатою платником податку внесків до додаткових пенсійних фондів за працівників у межах 15 відсотків їхніх сукупних доходів, отриманих протягом податкового періоду	15.23													

Показник	Код рядка	Місяці												За звітний рік
		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	
12. Інші витрати	15.24													
13. Всього витрат (сума рядків 15.1 – 15.11, 15.13 – 15.19, 15.21 – 15.24)	15.25													
14. Проіндексовані валові витрати, з них:	15.27													
14.1 Витрати, пов'язані з виробництвом власної сільськогосподарської продукції	15.28													
15. Проіндексовані валові витрати за рік	15.29													

Керівник підприємства _____
(підпис, прізвище)

Головний бухгалтер _____
(підпис, прізвище)

Назва підприємства <u>ПСП «Слобожанське»</u>
Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

6. Витрати за іншими операціями (табл. 8.33).

Таблиця 8.33

Показник	Код рядка	Місяці												За звітний рік
		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	
1. Сума збитків, одержана власником корпоративних прав внаслідок повної ліквідації підприємства, за умови, якщо сума коштів або вартість майна, отримана у вигляді компенсації, менша від номінальної вартості корпоративних прав	28.1													
2. Сума збитків, одержана учасниками спільної діяльності без створення юридичної особи, у разі, якщо сума коштів або вартість майна, одержана при завершенні спільної діяльності, є меншою від балансової вартості матеріальних цінностей та коштів, переданих для здійснення спільної діяльності	28.2													

Показник	Код рядка	Місяці												За звітний рік
		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	
3. Сума коштів і вартість майна, добровільно перерахованих до Державного бюджету України або бюджетів територіальних громад, до неприбуткових організацій, але не більше від 4 відсотків оподаткованого прибутку	28.3													
4. Сума податку на додану вартість, сплачена у складі ціни придбання товарів (робіт, послуг) підприємств, які не зареєстровані як платники податків на додану вартість	28.4													
5. Сума внесених (нарахованих) податків, зборів, обов'язкових платежів, за винятком податку на землю, що використовується в сільськогосподарському обороті	28.5													
6. Витрати, пов'язані з поліпшенням основних фондів, з них:	28.6													
6.1. Витрати, пов'язані з поліпшенням основних фондів, що використовуються для виробництва власної сільськогосподарської продукції	28.7													
6.2. Витрати на утримання та експлуатацію об'єктів соціальної інфраструктури	28.8													
7. Інші витрати	28.9													
8. Всього витрат (сума рядків з 28.1 по 28.9)	28.10													
9. Проіндексовані валові витрати	28.11													
10. Проіндексовані валові витрати за рік	28.12													

Керівник підприємства

_____ (підпис, прізвище)

Головний бухгалтер

_____ (підпис, прізвище)

Назва підприємства ПСП «Слобожанське»

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ □ □ □ □ □ □ □ □

7. Амортизаційні відрахування (табл. 8.34).

Таблиця 8.34

Показник	Код рядка	За звітний рік
1. Сума амортизаційних відрахувань за вартістю основних фондів, нематеріальних активів і від вартості фактично проведених поліпшень по об'єктах оперативного лізингу:		
1.1. Група 1	34.1	
1.2. Група 2	34.2	
1.3. Група 3	34.3	
1.4. Нематеріальні активи	34.4	
2. Загальна сума амортизаційних відрахувань (сума рядків 34.1 — 34.4), з них:	34.5	
2.1. Сума амортизаційних відрахувань, пов'язана з виробництвом власної сільськогосподарської продукції	34.6	

Керівник підприємства _____
(підпис, прізвище)

Головний бухгалтер _____
(підпис, прізвище)

Назва підприємства ПСП «Слобожанське»

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ □ □ □ □ □ □ □ □

8. Витрати по операціях з основними фондами та нематеріальними активами (табл. 8.35).

Таблиця 8.35

Показник	Код рядка	Місяці												За звітний рік
		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	
1. Витрати з операцій з основними фондами та нематеріальними активами:														
1.1. Пов'язані з утриманням основних фондів, що перебувають на консервації	27.1													
1.2. Залишкова вартість об'єкта основних фондів групи 1 ста неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що не підлягає амортизації	27.2													
1.3. Витрати з перевищення балансової вартості над виручкою від реалізації основних фондів групи 1 та нематеріальних активів	27.3													

Показник	Код рядка	Місяці												За звітний рік
		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	
1.4. Витрати з балансової вартості окремого об'єкта основних фондів групи 1, який підлягає вимушеній заміні з не залежних від платника податку обставин	27.4													
1.5. Витрати з балансової вартості груп 2 і 3 основних фондів, що не містять матеріальних цінностей на початок місяця	27.5													
1.6. Пов'язані з придбанням (виготовленням) невиробничих фондів (без врахування зносу) та їх поліпшенням у разі їх продажу	27.6													
2. Всього витрат (сума рядків з 27.1 по 27.6)	27.7													
3. Проіндексовані валові витрати за операціями з основними фондами	27.8													
4. Проіндексовані валові витрати за рік	27.9													

Керівник підприємства _____

(підпис, прізвище)

Головний бухгалтер _____

(підпис, прізвище)

Назва підприємства ПСП «Слобожанське»Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ **9. Податкове зобов'язання платника податку до Державного бюджету України (табл. 8.36).**

Таблиця 8.36

№ пор.	Показник	Код рядка	За звітний квартал	Наростаючим підсумком з початку року
1	Вартість об'єктів, що підлягають амортизації (всього):	45.1		
1.1	група 1	45.2		
1.2	група 2	45.3		
1.3	група 3	45.4		
2	Нараховано амортизаційних відрахувань з коефіцієнтом 1.0 (усього) (додаток М, сума рядків 34.1 + 34.2 + 34.3) : 0,8, у тому числі:	45.5		
2.1	група 1	45.6		
2.2	група 2	45.7		
2.3	група 3	45.8		
3	Сума нарахованих амортизаційних відрахувань при застосуванні понижуючого коефіцієнта 0,8 (додаток М, сума рядків 34.1 + 34.2 + 34.3)	45.9		

№ пор.	Показник	Код рядка	За звітний квартал	Наростаючим підсумком з початку року
4	Різниця між сумами амортизаційних відрахувань, нарахованими із застосуванням коефіцієнта 0,8 та 1,0 (рядок 45.5 – рядок 45.9)	45.10		
5	Нарахований податок на прибуток, одержаний у зв'язку із запровадженням понижуючого коефіцієнта 0,8:			
6	рядок 45.10 · 0,3, коли число в рядку 45.10 менше або дорівнює сумі прибутку, нарахованого в рядку 37 декларації	45.11		
7	рядок 37 декларації, помножений на 0,3 у разі, коли число в рядку 37.1 декларації є більшим, ніж позитивне число в рядку 37 декларації	45.12		
8	Нараховані авансові внески до Державного бюджету України	45.13		
9	Сума податку, яка підлягає нарахуванню до Державного бюджету України за особовим рахунком платника:			
10	підлягає нарахуванню за позитивним значенням різниці між рядками (45.11 – 45.13) або (45.12 – 45.13)	45.14		
11	підлягає зменшенню — за від'ємним значенням різниці між рядками (45.11 – 45.13) або (45.12 – 45.13)	45.15		

Примітка. Сума у графі 4 рядків 45.5 та 45.9 показується за вирахуванням сум амортизаційних відрахувань у рядках 34.1 — 34.3 додатка М до декларації про прибуток підприємства за I квартал 1999 року.

Керівник підприємства _____
(підпис, прізвище)

Головний бухгалтер _____
(підпис, прізвище)

Назва підприємства ПСП «Слобожанське»

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ

10. Розрахунок фінансових результатів товарообмінних (бартерних) операцій
за контрактом _____ загальною вартістю _____

	Відвантажено у звичайних цінах	Відвантажено в цінах контракту	Довідково: витрати з придбання (виготовлення) відвантажених товарів	Одержано в цінах контракту	Віднесено у звітному році за контрактом	
					на валові доходи	на валові витрати
На початок звітного року						
За звітний рік						
Всього за контрактом						

Керівник підприємства _____
(підпис, прізвище)

Головний бухгалтер _____
(підпис, прізвище)

11. Виписка з Журналу-ордера № 15 с.-г.

Рахунки 17 «Відстрочені податкові активи»
 54 «Відстрочені податкові зобов'язання»
 98 «Податки на прибуток»
 99 «Надзвичайні витрати»

У дебет рахунків	Код рахунку	Підстава, дата, номер документа	З кредиту рахунків		
			17	54	Разом
Відстрочені податкові активи	17				
Відстрочені податкові зобов'язання	54				
Розрахунки за податками й платежами	64				
Податки на прибуток	98				
Надзвичайні витрати	99				
Разом					

Аналітичні дані до рахунку 17 «Відстрочені податкові активи»

Номер запису	Підстава	Стаття аналітичного обліку	Кореспондуючий рахунок	З початку року до звітнього місяця		За звітний місяць	
				Д-т	К-т	Д-т	К-т
		Разом по рахунку					

Аналітичні дані до рахунку 54 «Відстрочені податкові зобов'язання»

Номер запису	Підстава	Стаття аналітичного обліку	Кореспондуючий рахунок	З початку року до звітного місяця		За звітний місяць	
				Д-т	К-т	Д-т	К-т
		Разом по рахунку					

Аналітичні дані до рахунку 98 «Податки на прибуток»

Номер запису	Підстава	Стаття аналітичного обліку	Кореспондуючий рахунок	З початку року до звітного місяця		За звітний місяць	
				Д-т	К-т	Д-т	К-т
		Податок на прибуток від звичайної діяльності					
		Податок на прибуток від надзвичайних подій					
		Разом по рахунку					

Аналітичні дані до рахунку 99 «Надзвичайні витрати»

Номер запису	Підстава	Стаття аналітичного обліку	Кореспондуючий рахунок	З початку року до звітного місяця		За звітний місяць	
				Д-т	К-т	Д-т	К-т
		Втрати від стихійного лиха					
		Втрати від техногенних катастроф і аварій					
		Інші надзвичайні витрати					
		Разом по рахунку					

Журнал-ордер закінчено «__» _____ 200__ р.

У Головній книзі суми оборотів відображені «__» _____ 200__ р.

Виконавець _____

Головний бухгалтер _____

Необхідно:

1. Скласти реєстр господарських операцій з обліку реалізації готової продукції, тварин, робіт і послуг; витрат, пов'язаних з підготовкою, організацією, веденням виробництва, продажем продукції (робіт, послуг); оплати праці і відрахувань на соціальні заходи; на поліпшення основних засобів; формування основного стада.

2. На підставі реєстрів господарських операцій за звітний місяць і бухгалтерських довідок скласти Декларацію про прибуток підприємства, основною діяльністю якого є виробництво сільськогосподарської продукції та додатки до декларації: А «Доходи від продажу товарів (робіт, послуг)»; В «Доходи від операцій з основними фондами, нематеріальними активами та капітальний дохід»; Є «Інші види доходів, що входять до складу об'єкта оподаткування», Ж «Витрати, пов'язані з підготовкою, організацією, веденням виробництва, продажем продукції (робіт, послуг)»; К «Витрати за іншими операціями»; М «Амортизаційні відрахування»; І «Витрати по операціях з основними фондами та нематеріальними активами»; П-1 «Податкове зобов'язання платника податку до Державного бюджету України»; С «Розрахунок фінансових результатів товарообмінних (бартерних) операцій».

3. Визначити суму податкового прибутку і облікового прибутку. Встановити суму розбіжностей між податковим та обліковим прибутком і розрахувати на кінець звітного періоду суму відстрочених податкових активів або відстрочені податкові зобов'язання.

4. Відобразити нарахування податку на прибуток, відстрочені податкові активи та відстрочені податкові зобов'язання в Журналі-ордері № 15 с.-г.

5. Записати кредитові обороти з рахунків 17 «Відстрочені податкові активи», 54 «Відстрочені податкові зобов'язання», 98 «Податки на прибуток» і 99 «Надзвичайні витрати» Журналу-ордера № 15 в Головну книгу.

Задача 5. Складання фінансової звітності

Методичні вказівки

Звітність — це система зведених показників, які характеризують діяльність підприємства за звітний період. У цій задачі розглядається порядок складання звітності як важливого елемента діючої системи обліку на дівість.

Типові форми зовнішньої (фінансової) бухгалтерської звітності і порядок їх складання розробляються Міністерством фінансів України, погоджуються з Міністерством статистики, а складання внутрішньогосподарської звітності не регламентується і цілком залежить від потреб підприємства.

Принципи, за якими складається звітність, викладено в П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 р. № 87.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» всі підприємства й організації повинні на осно-

ві даних бухгалтерського обліку складати і подавати річну фінансову звітність у складі Балансу (ф. № 1), Звіту про фінансові результати (ф. № 2), Звіту про рух грошових коштів (ф. № 3), Звіту про власний капітал (ф. № 4), Приміток до річної фінансової звітності» (ф. № 5).

Фінансова звітність складається наростаючим підсумком з початку року і подається підприємством не пізніше від 20 лютого наступного за звітним року.

Подання фінансової звітності супроводиться листом за підписом керівника підприємства, в якому зазначають перелік форм фінансової звітності та інших додатків до неї й обсяг.

Річну фінансову звітність слід складати з використанням Положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Всі господарські операції, які відбулися в ПСП «Слобожанське», повинні бути відображені із застосуванням Плану рахунків, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291. На застосуванні цього плану рахунків побудовано систему реєстрів журналів, відомостей, таблиць бухгалтерського обліку і Методичних рекомендацій до їх застосування, затверджених наказом Міністерства аграрної політики від 07.03.2001 р. № 49.

Показники Балансу і Звіту про фінансові результати, які при визначенні підсумків вираховуються у звітності, наводяться у дужках. Дужки у затвердженому оригіналі-макеті форм фінансової звітності виготовлені друком і в такому варіанті (без знищення дужок) мають подаватися всім адресатам.

У Балансі це рядки 012, 032, 162, 360, 416; у Звіті про фінансові результати — 015, 020, 025, 030, 040, 055, 070, 080, 090, 105, 140, 150, 160, 175, 180, 195, 205, 210, 225.

У Балансі рядок 350 та у формі № 2 «Звіт про фінансові результати» рядок 225 також потрібно навести у дужках, якщо виявиться не прибуток, а збиток.

У статтю 020 «Незавершене будівництво» включається вартість незавершених капітальних інвестицій, що здійснені підприємством у будівництво, створення, виготовлення, добудову, дообладнання, модифікацію, реконструкцію, придбання основних засобів, інших необоротних активів, у вирощуванні багаторічних насаджень. Для заповнення цієї статті на початок звітного періоду необхідно скористатися даними Виписки з виробничого звіту (ф. № 10.36 с.-г.) з обліку капітальних інвестицій за період, що передує звітному місяцю, а також даними Вступного балансу. В ПСП «Слобожанське» на початок звітного періоду за статтею «Незавершене будівництво» будуть відображені інвестиції на будівництво пекарні та корівника.

Рядки 060 «Відстрочені податкові активи» і 460 «Відстрочені податкові зобов'язання» заповнюються із застосуванням П(С)БО 17 «Податок на прибуток», затвердженого наказом Мінфіну України від 28.12.2000 р. № 353, і здійснених облікових записів на рахунках 17 і 54 на річну дату балансу за даними попередньої задачі і Головної книги.

У статтю «Виробничі запаси» включається вартість оборотних активів, облік яких ведеться на рахунках 20 «Виробничі запаси», 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» з урахуванням транспортно-заготівельних витрат. На початок звітного періоду в ПСП «Слобожанське» в складі виробничих запасів обліковано: паливо, будівельні матеріа-

ли, запасні частини, матеріали сільськогосподарського призначення (корми, насіння та садивний матеріал, добрива, засоби захисту рослин, медикаменти), малоцінні та швидкозношувані предмети (відра, костюми брезентові, халати, респіратор, пилонапроникна маска). Залишок виробничих запасів на початок звітного періоду, наведений у Вступному балансі, повинен відповідати Сальдовим відомостям по відповідних рахунках виробничих запасів.

У статті «Незавершене виробництво» показується фактична виробнича собівартість незавершеної обробкою продукції (робіт, послуг) основного, допоміжних та обслуговуючих виробництв та господарств. Для сільськогосподарських підприємств, до яких належить і ПСП «Слобожанське», притаманні витрати на виробництво продукції рослинництва, тваринництва, промислової переробки сільськогосподарської продукції та допоміжних виробництв (ремонтно-механічна майстерня, жива тяглова сила, машинно-тракторний парк тощо).

Названі витрати виробництва будуть зосереджені у Виробничих звітах та інших регістрах журнально-ордерної форми.

Собівартість готової продукції, що знаходиться на підприємстві, відображають у рядку 130. Для обліку та узагальнення інформації про наявність готової продукції сільськогосподарського виробництва призначено рахунок 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва». На цьому рахунку обліковують продукцію, одержану від власних рослинницьких, тваринницьких і промислових підрозділів підприємства, яка призначена для продажу на сторону та для іншого невиробничого споживання (видачі і продажу працівникам, передачі у невиробничу сферу, наприклад, у дитячі садки, ідальні тощо).

Вартість товарів у рядку 140 відображується за собівартістю, що складається з витрат на придбання (без торгових націнок), транспортно-заготівельних витрат та інших витрат, пов'язаних із доведенням їх до стану продажу.

У статтю «Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги» включається неоплачена на дату складання балансу продажна вартість реалізованої продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг (у тому числі на виконання бартерних контрактів), яка включає ПДВ, акцизи та інші податки, що підлягають перерахуванню до бюджетів і позабюджетних фондів і включені у вартість реалізації. У цю статтю не включається заборгованість, на яку підприємство отримало від покупців векселі, для відображення вартості яких передбачено рядок 150.

У статтю «Грошові кошти та їх еквіваленти» (рядки 230 і 240) сальдо субрахунків 333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті» і 334 «Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті» вартість грошових документів не включається. Такі відомості наводяться у статті «Інші оборотні активи» (рядок 250).

При заповненні показника статутного капіталу (рядок 300) слід мати на увазі, що в цю статтю включаються внески до статутного капіталу. Внески учасників і засновників підприємства понад зафіксовану величину статутного капіталу включаються у статтю «Інший додатковий капітал» (рядок 330). Суму податку на прибуток, яку відповідно до законодавства у вигляді пільги спрямовують на вдосконалення і розвиток ви-

робництва, відображують також у цьому рядку кореспонденцією за кредитом рахунку 42 «Додатковий капітал» і дебетом субрахунку 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді».

Господарські товариства, до статутного фонду яких під час приватизації не була включена вартість житлового фонду та інших об'єктів соціальної інфраструктури, що залишилися в їх користуванні, надалі при передачі відповідно до Закону України «Про передачу об'єктів права державної і комунальної вартості» таких об'єктів безоплатно їх вартість відображують кореспонденцією рахунків: кредит рахунку 10 «Основні засоби» і дебет рахунків 13 «Знос необоротних активів» — на суму зносу та 97 «Інші витрати» — на залишкову вартість об'єкта. Одночасно на залишкову вартість об'єктів, що передаються, відображують за дебетом рахунку 42 «Додатковий капітал» і кредитом рахунку 74 «Інші доходи».

Сума пайової участі підприємства у фінансуванні видатків, пов'язаних з утриманням безоплатно переданих об'єктів житлового фонду та інших об'єктів соціальної інфраструктури, що здійснюються відповідно до п. 2 ст. 4 зазначеного Закону, з урахуванням П(С)БО 16 «Витрати» відображується за дебетом субрахунку 949 «Інші витрати операційної діяльності» і кредитом рахунку 31 «Рахунки в банках». Операції з безоплатної передачі житлового фонду та інших об'єктів соціальної інфраструктури в звітному періоді в ПСП «Слобожанське» відсутні.

У рядку 350 підприємство показує суму нерозподіленого прибутку або суму непокритого збитку, яка визначена за даними попередньої задачі цього розділу. Сума нерозподіленого прибутку визначається як кредитове сальдо субрахунку 441 «Прибуток нерозподілений» за вирахуванням дебетового сальдо субрахунку 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді», що становить згорнуте сальдо рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)». В ПСП «Слобожанське» операції з використання прибутку протягом звітного періоду відсутні.

У статтях «Поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом» (рядок 550) і «Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом» (рядок 170) показується відповідно кредитове та дебетове сальдо на субрахунках 641 «Розрахунки за податками» і 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами», що визначаються в розрізі видів податків, обов'язкових платежів, зборів і відрядувань до бюджету.

Звертаємо увагу, що до цих рядків не включаються сальдо субрахунків 643 «Податкові зобов'язання» і 644 «Податковий кредит», яке утворюється відповідно до порядку справляння податку на додану вартість. Ці суми показуються відповідно у статтях «Інші оборотні активи» (рядок 250) і «Інші податкові зобов'язання» (рядок 610).

Показники рядка 420 «Цільове фінансування» визначаються на рахунку 48 «Цільове фінансування і цільові надходження» з урахуванням вимог, викладених у пунктах 16-19 П(С)БО 15 «Дохід». Кошти цільового фінансування і цільових надходжень можуть надходити як субсидії, асигнування з бюджету та позабюджетних фондів, цільові внески фізичних та юридичних осіб тощо.

Кошти цільового фінансування, використані на капітальні інвестиції, відображуються зменшенням цільового фінансування і збільшенням доходу майбутніх періодів (кредит рахунку 69). У періоді нарахування

амортизації введених в експлуатацію за рахунок цільового фінансування і цільових надходжень необоротних активів на суму амортизації (що включається до витрат по дебету рахунків 23, 91, 92, 93 і кредиту рахунку 13) згідно з принципом відповідності доходів і витрат визначаються доходи звітного періоду із зменшення доходів майбутніх періодів (дебетується рахунок 69 «Доходи майбутніх періодів» і кредитується рахунок 74 «Інші доходи»). Одержані кошти цільового фінансування для здійснення витрат некапітального характеру визначаються доходом у періоді здійснення таких витрат. Плата за користування дитячими дошкільними закладами в цільовому фінансуванні не відображується, а включається до складу інших операційних доходів підприємства (дебет рахунку 30 «Каса», кредит рахунку 71 «Інший операційний дохід»).

У звітному періоді в ПСП «Слобожанське» кошти цільового фінансування не надходили.

Звіт про фінансові результати (форма № 2)

Метою складання звіту про фінансові результати є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки від діяльності підприємства за звітний період.

За умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена, дохід у Звіті про фінансові результати відображується в момент надходження активу або погашення зобов'язання, які призводять до збільшення власного капіталу підприємства.

За умови, що оцінка витрат може бути достовірно визначена, витрати відображуються у Звіті про фінансові результати в момент вибуття активу або збільшення зобов'язання, які призводять до зменшення власного капіталу підприємства.

Порівняння доходів і витрат дає можливість визначити прибуток. Згідно з П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати» прибуток — це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

Основна питома вага в загальній сумі доходів сільськогосподарського підприємства належить доходу (виручці) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), що відображується в рядку 010 Звіту про фінансові результати. Тут показують дохід (брутто), тобто без вирахування непрямих податків, зборів, інших вирахувань (наданих знижок, повернення продукції і товарів тощо).

Інший дохід (нетто) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначається після вирахування суми непрямих податків, зборів, знижок вартості повернутої продукції і відображується у рядку 035 «Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)».

Сума чистого доходу порівнюється з виробничою собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) для визначення валового фінансового результату (прибутку, збитку), що наводиться у рядку 050 або у рядку 055 форми № 2.

У статті 060 «Інші операційні доходи» відображуються суми інших операційних доходів від операційної діяльності підприємства, крім доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). У ПСП «Слобожанське» до таких доходів у звітному періоді віднесено відшкодування раніше списаних активів і доходи від реалізації оборотних активів.

Для визначення прибутку надзвичайно важливо правильно відобразити у формі № 2, крім собівартості реалізованої продукції, інші складові витрат операційної діяльності, серед яких виділяються адміністративні витрати (рядок 070), витрати на збут (рядок 080), інші операційні витрати (рядок 090).

До статті «Інші операційні витрати» в ПСП «Слобожанське» необхідно віднести собівартість реалізованих виробничих запасів, нестачі і втрати від псування цінностей, втрати від знецінення запасів, визнані штрафні санкції.

Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток, збиток), що відображується у рядках 100 та 105, визначається як алгебраїчна сума валового прибутку (збитку), іншого операційного доходу, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат.

Поряд з операційною діяльністю ПСП «Слобожанське» здійснювало в звітному періоді реалізацію та списання основних засобів. Доходи від цих операцій необхідно показати в рядку 130 форми № 2 «Інші доходи» і відповідні витрати (собівартість реалізованих і списаних основних засобів) — в рядку 160 «Інші витрати».

У рядку 140 «Фінансові витрати» необхідно показати витрати на відсотки, пов'язані із залученням позикового капіталу.

Алгебраїчна сума прибутку (збитку) від основної діяльності, фінансових доходів (у ПСП «Слобожанське» вони відсутні) та інших доходів (прибутків), фінансових та інших витрат (збитків) покаже прибуток (збиток) від звичайної діяльності підприємства. Цей результат буде відображено в рядку 170 — прибуток або рядку 175 — збиток, форма № 2.

У статті «Податок на прибуток від звичайної діяльності» (рядок 180) показується сума податку на прибуток, яка визначена згідно з П(С)БО 17 «Податок на прибуток».

Наступним кроком складання форми № 2 є визначення фінансового результату від звичайної діяльності (рядки 190, 195).

Прибуток від звичайної діяльності визначається як різниця між прибутком від звичайної діяльності до оподаткування (рядок 170) та сумою податку на прибуток від звичайної діяльності (рядок 180).

Збиток від звичайної діяльності (рядок 195) дорівнює збитку від звичайної діяльності до оподаткування (рядок 175) та сумою податку на прибуток від звичайної діяльності.

У ПСП «Слобожанське» у звітному періоді операції з надзвичайних подій були відсутні, тому визначені показники в рядку 190 або 195 будуть тотожними з показниками в рядку 220 або 225.

Звіт про рух грошових коштів (форма № 3)

Метою Звіту є подання інформації про суму чистого надходження (поповнення) або чистого видатку (зменшення) грошової маси підприємства за рік у розрізі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Для складання Звіту про рух грошових коштів діяльність підприємства поділяють на інвестиційну, фінансову й операційну.

Інвестиційна діяльність — це операції з витрачання і одержання грошей на придбання і від продажу необоротних активів (основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів), а також тих фінансових інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів (акцій, облігацій, часток у статутному фонді).

Фінансова діяльність — це операції з надходження і вибуття грошових коштів, пов'язані із збільшенням і зменшенням статутного капіталу, пайового капіталу, додаткового вкладеного капіталу, погашенням неоплаченого капіталу, викупом і продажем власних акцій, продажем облігацій власної емісії, сплатою за такими облігаціями, погашенням таких облігацій, отриманням і погашенням кредитів банків, сплатою відсотків за користування кредитами.

Операційна діяльність — це операції основної та інших видів діяльності, що не є інвестиційною та фінансовою діяльністю. Основною діяльністю вважають операції з виробництва і реалізації продукції (робіт, послуг), що є предметом створення підприємства.

Дані про рух грошових коштів під час здійснення фінансової та інвестиційної діяльності визначають вибіркою даних про їх витрачання і надходження безпосередньо за оборотами на рахунках і в регістрах бухгалтерського обліку грошових коштів. Для визначення руху грошових коштів у результаті операційної діяльності П(С)БО 4 пропонує не метод вибірки оборотів безпосередньо на рахунках і в регістрах обліку грошових коштів (прямий метод), а більш простий спосіб, який в основному ґрунтується на використанні готових даних (показників) з річного Балансу і річного Звіту про фінансові результати.

Визначити показники розділу I Звіту про рух грошових коштів можна таким чином. Показник рядка 010 має бути використаний з рядка 170 або 175 форми № 2. Прибуток (збиток) від бартерних операцій виділяти (вираховувати) не слід.

Показник рядка 020 заповнюється за даними показника рядка 260 форми № 2. При заповненні рядків 030, 040, 050, 080, 090, 100, 110 показники, які відповідають значенню слова у дужках, наводять у графі 4 «Видаток». Наприклад, прибуток від неопераційної діяльності показується у рядку 050 графі 4, збільшення оборотних активів — у рядку 080 графі 4, а збиток від неопераційної діяльності та зменшення оборотних активів відображаються відповідно у рядках 050 і 080 графі 3 Звіту про рух грошових коштів.

Показник зміни забезпечень визначається за різницею між показником на кінець звітного року (графі 4) і показником на початок звітного року (графі 3) рядків 400 і 410 Балансу (якщо там не створено забезпечень для інвестиційної та фінансової діяльності).

Показник рядка 050 визначається як різниця між сумою показників у рядках 110, 120, 130 і сумою показників у рядках 140 (за винятком відсотків за користування позиками, що наводиться у рядку 060 форми № 3), 150, 160 Звіту про фінансові результати.

Визначення показників у рядках 040, 130, 140, 160 потребує вибірки даних із записів на субрахунках обліку грошових коштів або курсових різниць на субрахунках 714 і 945.

Показник рядка 060 дорівнюватиме показнику рядка 140 форми № 2 (у частині відсотків за користування позиками).

Зміни оборотних активів визначаються різницею між даними балансу на кінець року і на початок року у рядку 260 (без включення показників у рядках 220, 230, 240 та інших неопераційних оборотних активів, які визначаються вибірково) і показуються одним числом у відповідній графі — 3 «Надходження» або 4 «Видаток».

Показники рядків 090 і 110 визначаються також різницею показників на кінець і на початок року відповідно у рядках 270 і 630 Балансу.

Показники підсумкових рядків 070, 120, 150, 170, 280, 300, 370, 390, 400, 430 визначають додаванням і вирахуванням показників, як це вказано безпосередньо у пунктах 19, 24, 27, 29, 41, 43, 51, 53, 54 і 57 П(С)БО 4.

Показник змін поточних зобов'язань (рядок 100) може бути визначений як різниця між даними граф 4 і 3 у рядку 620 Балансу без включення показників відповідно у рядках 500, 510, 590, а також зобов'язань за операціями, не пов'язаними з операційною діяльністю, які встановлюються вибіркою з аналітичного обліку. Потрібно також виключити зміни у зобов'язаннях, які є наслідком негрошових операцій інвестиційної та фінансової діяльності (погашення зобов'язання, наприклад, за сировину, передавання основних засобів, акцій) або внаслідок виправлення помилок у зобов'язаннях за минулі роки.

У рядку 130 показується сума сплачених грошових коштів у порядку погашення зобов'язань за користування позиками, облігаціями, фінансовою орендою. У рядку 140 відображується сума, сплачена грошима як податок на прибуток.

Звіт про власний капітал (форма № 4)

Цей Звіт містить інформацію про види власного капіталу (їх наведено 8) і види (причини) змін (збільшення, зменшення) капіталу. Зміни капіталу у Звіті можуть відображатися внаслідок однієї причини за одним видом капіталу як зменшення, а за іншим — як збільшення. Наприклад, відрахування до резервного капіталу, на збільшення статутного капіталу за рахунок прибутку має відобразитися збільшенням статутного капіталу, резервного капіталу і зменшенням (заповнювати у дужках) нерозподіленого прибутку.

Є зміни, які у цьому Звіті стосуються тільки одного виду капіталу. Наприклад, таке витрачання прибутку, як нарахування дивідендів, слід показати тільки зменшенням нерозподіленого прибутку.

Залишок на початок року власного капіталу за його видами (рядок 010) визначається за показниками Звіту про власний капітал на кінець 2000 року. Дані про зміни власного капіталу на початок звітнього (2001) року внаслідок зміни облікової політики, виправлення помилок, що виявлені у 2001 р. за попередній (2000) рік тощо, наводяться у рядках 020, 030, 040 з подальшим визначенням скоригованого сальдо власного капіталу на початок звітнього року. Вказані зміни відображуються записами у реєстрах бухгалтерського обліку у звітньому році.

Для заповнення змін у власному капіталі використовуються записи (обороты) на субрахунках 421 і 422 (для заповнення графи 5 «Додатковий вкладений капітал»), 423, 424 і 425 (для заповнення графи 6 «Інший додатковий капітал»), 441, 442 (для заповнення графи 8 «Нерозподілений прибуток»), 443 (для заповнення даних за рядками 140, 150, 160), а також записи на рахунках 40, 41, 43, 45, 46 (для заповнення відповідно граф 3, 4, 7, 9, 10).

Показники переоцінки основних засобів (основних фондів та інших необоротних активів) незавершеного будівництва, нематеріальних активів формуються з оборотів на субрахунках 423, 746 і 975.

Показник чистого прибутку (збитку) за звітний рік (рядок 130) має відповідати такому самому показнику у Звіті про фінансові результати (рядок 220 або 225) і може також бути отриманий (для перевірки) з оборотів на субрахунках 441 і 442 у кореспонденції з рахунком 79.

Вартість безоплатно одержаних активів, яка впливає на збільшення іншого додаткового капіталу (рядок 270 графи 6) визначають аналізом вибірки записів на субрахунку 424 у кореспонденції з рахунками 10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи», 12 «Нематеріальні активи», 15 «Капітальні інвестиції». Зменшення іншого додаткового капіталу щодо безоплатно одержаних необоротних активів має бути відображено (у рядку 280 графи 6 у дужках) у зарахованій до доходів майбутніх витрат сумі.

Примітки до річної фінансової звітності (форма № 5)

Затвержені Примітки до річної фінансової звітності (форма № 5) є обов'язковими для складання і подання всіма підприємствами і організаціями, крім тих, що подають скорочену фінансову звітність у Балансі (ф. № 1-м) і Звіті про фінансові результати (ф. № 2-м).

У Примітках наводяться дані про рух необоротних активів та їх знос за видами, що збігаються з відповідною класифікацією за П(С)БО 7 і 8 і субрахунками, а також про рух капітальних, фінансових інвестицій, структуру (складові) інших операційних, фінансових та інших доходів і витрат, дані про обсяг бартерних операцій, про структуру грошових коштів і запасів на кінець року, склад дебіторської заборгованості за строками непогашення, вартість майна, що оформлена в заставу, взята і передана в оренду. Різниця між сумою дебіторської заборгованості у рядках 161, 210 (графа 4 Балансу) і сумою заборгованості у рядках 940 і 950 (графа 2 Приміток) свідчить про заборгованість, яка не сплачена більше від року. При заповненні розділу X про нестачі і втрати від псування цінностей слід керуватися П(С)БО 9 і методичними рекомендаціями до застосування позабалансового рахунку 07 «Списані активи».

Крім Приміток (форма № 5) підприємства, для яких обов'язковість оприлюднення річної фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності не передбачена законодавством, у пояснювальній записці, графіках, таблицях, діаграмах (тобто у довільній формі) зобов'язані розкрити інформацію про зміни облікової політики і облікової оцінки, виправлені помилки за попередні роки, про події, що відбулися після дати балансу і свідчать про обставини, які виникли після дати балансу (п. 2 Додатку до П(С)БО 6), про вартість (первісну та/або переоцінену) відображення основних засобів і нематеріальних активів у балансі, про різницю між вартістю запасів за даними балансу і найменшою вартістю за існуючими оцінками вибуття запасів (якщо підприємство у звітному році застосувало метод оцінки вибуття запасів ЛІФО), про довгострокову дебіторську заборгованість із зазначенням назви дебіторів і суми, про склад і суму доходів і втрат за кожною надзвичайною подією, про одержану гуманітарну допомогу. До пояснювальної записки в описовій формі слід включити інформацію, подання якої передбачено положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, що набули чинності у 2001 р., а саме П(С)БО 17 «Податок на прибуток», 21 «Вплив змін валютних курсів», 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін», 24 «Прибуток на акцію».

Підприємства, для яких обов'язковість оприлюднення річної фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності встановлена законодавством, крім Приміток (форма № 5) та інформації, викладеної у попередньому абзаці, також у довільній формі наводять всю іншу інформацію (текстово-вартісну), розкриття якої передбачено чинними нормативно-правовими актами і які не включено до Приміток. Зокрема, оприлюднювати річну фінансову звітність згідно із ст. 14 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зобов'язані відкриті акціонерні товариства, будь-які підприємства: емітенти облігацій, довірчі товариства, валютні та фондові біржі, інвестиційні фонди і компанії, кредитні спілки, недержавні пенсійні фонди і страхові компанії.

Для правильного визначення показників і якісного подання (розкриття) обліково-економічної інформації про діяльність і фінансовий стан суб'єкта господарювання у табл. 8.37 подано рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансового звіту підприємств і організацій.

Таблиця 8.37

Рекомендації з перевірки порівнянності показників форм фінансової звітності підприємства

№ пор.	Показники, що порівнюються	Порівняльні показники
Форми № 1 і № 1-м «Баланс»		
1	Рядок 010, графи 3 і 4	Форма № 1, рядок 011 мінус рядок 012, графи 3 і 4
2	Рядок 030, графи 3 і 4	Форма № 1, рядок 031 мінус рядок 032, графи 3 і 4
3	Рядок 080, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 010, 020, 030, 040–070, графи 3 і 4
4	Рядок 160, графи 3 і 4	Форма № 1, рядок 161 мінус рядок 162, графи 3 і 4
5	Рядок 260, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 100–150, 160, 170–250, графи 3 і 4
6	Рядок 280, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 080, 260, 270, графи 3 і 4
7	Рядок 380, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 300–340 плюс або мінус рядок 350 мінус рядки 360, 370, графи 3 і 4
8	Рядок 430, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 400, 410, 415, 420 мінус рядок 416, графи 3 і 4
9	Рядок 480, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 440–470, графи 3 і 4
10	Рядок 620, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 500–610, графи 3 і 4
11	Рядок 640, графи 3 і 4	Форма № 1, сума рядків 380, 430, 480, 620, 630, графи 3 і 4
Форма № 2 «Звіт про фінансові результати»		
12	Рядок 035, графа 3	Форма № 2, рядок 010 мінус рядки 015, 020, 025, 030
13	Рядок 050, графа 3	Форма № 2, рядок 035 мінус рядок 040
14	Рядок 055, графа 3	Форма № 2, рядок 040 мінус рядок 035
15	Рядок 100, графа 3	Форма № 2, сума рядків 050, 060 мінус рядки 070, 080, 090 або рядок 060 мінус рядки 055, 070, 080, 090
16	Рядок 105, графа 3	Форма № 2, сума рядків 055, 070, 080, 090 мінус рядок 060 або сума рядків 070, 080, 090 мінус рядки 050 і 060
17	Рядок 170, графа 3	Форма № 2, сума рядків 100, 110, 120, 130 мінус рядки 140, 150, 160 або сума рядків 110, 120, 130 мінус рядки 105, 140, 150, 160
18	Рядок 175, графа 3	Форма № 2, сума рядків 105, 140, 150, 160 мінус рядки 110, 120, 130 або сума рядків 140, 150, 160 мінус рядки 100, 110, 120, 130
19	Рядок 190, графа 3	Форма № 2, рядок 170 мінус рядок 180
20	Рядок 195, графа 3	Форма № 2, рядок 175 плюс рядок 180
21	Рядок 195, графа 3	Форма № 2, рядок 175 мінус вписуваний рядок 185 «Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності»
22	Рядок 220, графа 3	Форма № 2, сума рядків 190 і 200 мінус рядок 205 або рядок 200 мінус рядки 195 і 205
23	Рядок 225, графа 3	Форма № 2, рядок 205 мінус рядки 190, 200 або рядок 195 плюс рядок 205 мінус рядок 200
24	Рядок 280, графа 3	Форма № 2, сума рядків 230–270
25	Рядки 010–280, графа 4	Форма № 2 за 2000 рік, графа 3 рядки 010–280
Форма № 2-м «Звіт про фінансові результати»		

№ пор.	Показники, що порівнюються	Порівняльні показники
26	Рядок 030, графа 3	Форма № 2-м, рядок 010 мінус рядок 020, графа 3
27	Рядок 070, графа 3	Форма № 2-м, сума рядків 030, 040, 050, 060, графа 3
28	Рядок 170, графа 3	Декларація про прибуток підприємства
29	Рядок 180, графа 3	Форма № 2-м, сума рядків 090, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170 плюс (мінус) рядок 080, графа 3
30	Рядок 190, графа 3	Форма № 2-м, рядок 070, графа 3 мінус рядок 180, графа 3
Форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів»		
31	Рядок 010, графа 3	Форма № 2, рядок 170, графа 3
32	Рядок 010, графа 4	Форма № 2, рядок 175, графа 3
33	Рядок 020, графа 3	Форма № 2, рядок 260, графа 3
34	Рядок 050, графа 4	Форма № 2, сума рядків 110, 120, 130 мінус рядки 140 (за винятком форми № 3, рядок 060, графа 3), 150, 160, графа 3
35	Рядок 050, графа 3	Форма № 2, сума рядків 140 (за вирахуванням рядка 060, графа 3 форми № 3), 150, 160 мінус рядки 110, 120, 130, графа 3
36	Рядок 060, графа 3	Форма № 2, рядок 140, графа 3 (в частині витрат на сплату відсотків за користування кредитами)
37	Рядок 070, графа 3	Форма № 3, різниця між сумою рядків 010–060, графа 3 і сумою рядків 030–050, графа 4
38	Рядок 070, графа 4	Форма № 3, різниця між сумою рядків 010, 030–050, графа 4 і сумою рядків 020–060, графа 3
39	Рядок 090, графа 3	Форма № 1, рядок 270, графа 3 мінус графа 4
40	Рядок 090, графа 4	Форма № 1, рядок 270, графа 4 мінус графа 3
41	Рядок 110, графа 3	Форма № 1, рядок 630, графа 4 мінус графа 3
42	Рядок 110, графа 4	Форма № 1, рядок 630, графа 3 мінус графа 4
43	Рядок 120, графа 3	Форма № 3, різниця між сумою рядків 070–110, графа 3 і сумою рядків 080–110, графа 4
44	Рядок 120, графа 4	Форма № 3, різниця між сумою рядків 070–110, графа 4 і сумою рядків 080–110, графа 3
45	Рядок 150, графа 3	Форма № 3, рядок 120, графа 3 мінус рядки 130, 140, графа 4
46	Рядок 150, графа 4	Форма № 3, рядок 120, графа 4 плюс рядки 130, 140, графа 4 або сума рядків 130 і 140, графа 4 мінус рядок 120, графа 3
47	Рядок 170, графа 3	Форма № 3, рядок 150, графа 3 плюс рядок 160, графа 3 або мінус рядок 160, графа 4
48	Рядок 170, графа 4	Форма № 3, рядок 150, графа 4 плюс рядок 160, графа 4 або мінус рядок 160, графа 3
49	Рядок 280, графа 3	Форма № 3, сума рядків 180–230, графа 3 мінус сума рядків 240–270, графа 4
50	Рядок 280, графа 4	Форма № 3, сума рядків 240–270, графа 4 мінус сума рядків 180–230, графа 3
51	Рядок 300, графа 3	Форма № 3, рядок 280, графа 3 плюс рядок 290, графа 3 або мінус рядок 290, графа 4
52	Рядок 300, графа 4	Форма № 3, рядок 280, графа 4 плюс рядок 290, графа 4 або мінус рядок 290, графа 3
53	Рядок 370, графа 3	Форма № 3, різниця між сумою рядків 310–330, графа 3 і сумою рядків 340–360, графа 4
54	Рядок 370, графа 4	Форма № 3, різниця між сумою рядків 340–360, графа 4 і сумою рядків 310–330, графа 3
55	Рядок 390, графа 3	Форма № 3, рядок 370, графа 3 плюс рядок 380, графа 3 або мінус рядок 386, графа 4
56	Рядок 390, графа 4	Форма № 3, рядок 370, графа 4 плюс рядок 380, графа 4 або мінус рядок 380, графа 3
57	Рядок 400, графа 3	Форма № 3, різниця між сумою рядків 170, 300, 390, графа 3 і 4
58	Рядок 400, графа 4	Форма № 3, різниця між сумою рядків 170, 300, 390, графа 4 і 3
59	Рядок 410, графа 3	Форма № 1, сума рядків 230, 240, графа 3
60	Рядок 420, графа 3	Форма № 3, рядок 040, графа 4
61	Рядок 420, графа 4	Форма № 3, рядок 040, графа 3
62	Рядок 430, графа 3	Форма № 1, сума рядків 230, 240, графа 4
63	Рядок 430, графа 3	Форма № 3, сума рядків 400, 410, 420, графа 3
64	Рядок 430, графа 3	Форма № 3, сума рядків 400, 410, графа 3 мінус рядок 420, графа 4

№ пор.	Показники, що порівнюються	Порівняльні показники
65	Рядок 430, графа 3	Форма № 3, сума рядків 410, 420, графа 3 мінус рядок 400, графа 4
66	Рядок 430, графа 3	Форма № 3, рядок 410, графа 3 мінус сума рядків 400, 420, графа 4
Форма № 4 «Звіт про власний капітал»		
67	Рядок 010, графи 3–11	Форма № 4 (за 2000 р.), рядок 300, графи 3–11 відповідно
68	Рядок 050, графи 3–11	Форма № 1, рядки 300–380, графа 3 відповідно
69	Рядок 050, графи 3–11	Форма № 4, алгебраїчна сума рядків 010, 020, 030, 040, графи 3–11 відповідно
70	Рядок 130, графа 8	Форма № 2, рядок 220 або 225, графа 3
71	Рядок 150, графа 3 (додатне значення)	Форма № 4, рядок 150, графа 8 (від'ємне значення)
72	Рядок 160, графа 7 (додатне значення)	Форма № 4, рядок 160, графа 8 (від'ємне значення)
73	Рядок 290, графи 3–11	Форма № 4, алгебраїчна сума рядків 060–280, графи 3–11 відповідно
74	Рядок 300, графи 3–11	Форма № 4, алгебраїчна сума рядків 050 і 290, графи 3–11 відповідно
75	Рядок 300, графи 3–11	Форма № 1, графа 4, рядки 300–380 відповідно
76	Рядки 010–300, графа 11	Форма № 4, рядки 010–300, алгебраїчна сума граф 3–10 відповідно
Форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності»		
77	Рядки 010–080, графа 14	Форма № 5, рядки 010–080, графа 3 мінус графа 4 плюс графа 5 плюс або мінус графа 6 мінус або плюс графа 7 мінус графа 8 плюс графа 9 мінус графа 10 мінус графа 11 плюс або мінус графа 12 мінус або плюс графа 13 плюс графа 15 відповідно
78	Рядок 080, графи 3 і 14	Форма № 1, рядок 011, графи 3 і 4
79	Рядок 080, графи 4 і 15	Форма № 1, рядок 012, графи 3 і 4
80	Рядок 080, графи 3–15	Форма № 5, алгебраїчна сума рядків 010–070, графи 3–15 відповідно
81	Рядки 100–260, графа 14	Форма № 5, рядки 100–260, графа 3 мінус графа 4 плюс графа 5 плюс або мінус графа 6 мінус або плюс графа 7 мінус графа 8 плюс графа 9 мінус графа 10 мінус графа 11 плюс або мінус графа 12 мінус або плюс графа 13 плюс графа 15 відповідно
82	Рядок 260, графи 3 і 14	Форма № 1, рядок 031, графи 3 і 4
83	Рядок 260, графи 4 і 15	Форма № 1, рядок 032, графи 3 і 4
84	Рядок 260, графи 3–19	Форма № 5, алгебраїчна сума рядків 100–250, графи 3–19 відповідно
85	Рядок 340, графа 4	Форма № 1, рядок 020, графа 4 (розбіжність на суму авансових платежів для фінансування капітального будівництва)
86	Рядок 340, графи 3 і 4	Форма № 5, сума рядків 280–330, графи 3 і 4
87	Сума рядків 350–370, графа 4	Форма № 1, рядок 040, графа 4
88	Сума рядків 380–410, графа 4	Форма № 1, рядок 045, графа 4
89	Рядок 420, графа 5	Форма № 1, рядок 220, графа 4
90	Рядок 420, графи 3, 4, 5	Форма № 5, сума рядків 350–410, графи 3, 4, 5,
91	Сума рядків 440–490, графа 3	Форма № 2, рядок 060, графа 3
92	Сума рядків 440–490, графа 4	Форма № 2, рядок 090, графа 3
93	Сума рядків 500–520, графа 3	Форма № 2, рядок 110, графа 3
94	Сума рядків 500–520, графа 4	Форма № 2, рядок 150, графа 3
95	Сума рядків 530, 550, 560, графа 3	Форма № 2, рядок 120, графа 3
96	Сума рядків 540–560, графа 4	Форма № 2, рядок 140, графа 3

№ пор.	Показники, що порівнюються	Порівняльні показники
97	Сума рядків 570–610, 630, графа 3	Форма № 1, рядок 130, графа 3
98	Сума рядків 570–600, 620, 630, графа 4	Форма № 2, рядок 160, графа 3
99	Рядок 690, графа 3	Форма № 5, сума рядків 640–680, графа 3
100	Рядок 690, графа 3	Форма № 3, рядок 430, графа 3
101	Рядок 690, графа 3	Форма № 1, сума рядків 230, 240, графа 4
102	Рядок 780, графи 3–9	Форма № 5, сума рядків 710–770, графи 3–9
103	Рядки 710–780, графа 9	Форма № 5, рядки 710–780, сума граф 3, 4, 5 мінус графи 6 і 7
104	Рядок 780, графи 3 і 9	Форма № 1, сума рядків 400 і 410, графи 3 і 4
105	Сума рядків 800–860, 880, графа 3	Форма № 1, рядок 100, графа 4
106	Рядок 870, графа 3	Форма № 1, рядок ПО, графа 4
107	Рядок 890, графа 3	Форма № 1, рядок 120, графа 4
108	Рядок 900, графа 3	Форма № 1, рядок 130, графа 4
109	Рядок 910, графа 3	Форма № 1, рядок 140, графа 4
110	Рядок 920, графи 3, 4, 5	Форма № 5, сума рядків 800–910, графи 3, 4, 5
111	Рядок 940, графа 3	Форма № 1, рядок 161, графа 4
112	Рядок 950, графа 3	Форма № 1, рядок 210, графа 4

Навчальний матеріал: Головна книга за звітний період; виписка з Оборотною балансу на початок звітного періоду; Журнали-ордери та відомості, складені за звітний період (№ 1 с.-г., 2 с.-г., 6 с.-г., 7 с.-г., 8 с.-г., 9 с.-г., 10.1 с.-г., 10.2 с.-г., 10.3 с.-г., 11 с.-г., 12 с.-г., 13 с.-г., 15 с.-г.); Книга аналітичного

обліку реалізації продукції, матеріалів, робіт і послуг за звітний період (ф. № 11.5 с.-г.)

Необхідно:

1. На основі даних виписки з Оборотною балансу на початок звітного періоду та даних бухгалтерського обліку, що узагальнені в журналах-ордерах та відомостях, скласти Головну книгу за звітний період 200__ р.

2. На основі даних бухгалтерського обліку, які узагальнені в Головній книзі, скласти Баланс ПСП «Слобожанське» станом на 31 грудня 200__ р.

3. На основі даних бухгалтерського обліку, які узагальнені в Журналі-ордері № 11 с.-г. та Книзі аналітичного обліку реалізації продукції, матеріалів, робіт і послуг ф. № 11.5 с.-г., скласти Звіт про фінансові результати ПСП «Слобожанське» станом на 31 грудня 200__ р.

4. На основі даних бухгалтерського обліку, які узагальнені в Журналі-ордері № 12 с.-г., скласти Звіт про власний капітал ПСП «Слобожанське» станом на 31 грудня 200__ р.

5. На основі даних бухгалтерського обліку, узагальнених у Балансі та Звіті про фінансові результати, Журналах-ордерах № 1 с.-г. та 2 с.-г., скласти Звіт про рух грошових коштів ПСП «Слобожанське» станом на 31 грудня 200__ р.

Зміст

Передмова	3
Розділ 1. Складання вступного балансу	5
Задача 1. Складання вступного балансу	5
Розділ 2. Облік коштів	7
Задача 1. Облік коштів у касі	7
Задача 2. Облік операцій на поточних рахунках у національній валюті	15
Задача 3. Облік операцій на поточних рахунках в іноземній валюті	20
Задача 4. Облік операцій на інших рахунках у банку в національній валюті	27
Задача 5. Облік інших коштів	32
Розділ 3. Облік розрахунків з дебіторами та за зобов'язаннями	35
Задача 1. Облік операцій з короткостроковими векселями (у наскрізну задачу не включається)	35
Задача 2. Облік розрахунків з підзвітними особами	40
Задача 3. Облік розрахунків за претензіями (у наскрізну задачу не включається)	44
Задача 4. Облік розрахунків за відшкодуванням завданих збитків	47
Задача 5. Облік кредитів банків (у наскрізну задачу не включається)	49
Задача 6. Облік розрахунків з постачальниками і підрядниками та з іншими кредиторами	61
Задача 7. Облік податку на додану вартість (у наскрізну задачу не включається)	69
Задача 8. Облік розрахунків за фіксованим сільськогосподарським податком (у наскрізну задачу не включається)	81
Задача 9. Облік розрахунків з учасниками (у наскрізну задачу не включається)	86
Задача 10. Облік нарахування та сплати орендної плати за землю (у наскрізну задачу не включається)	90
Розділ 4. Облік запасів	92
Задача 1. Облік виробничих запасів	92
Задача 2. Облік продукції сільськогосподарського виробництва	108
Задача 3. Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів	124
Задача 4. Облік товарів (у наскрізну задачу не включається)	132
Задача 5. Облік тварин на вирощуванні та відгодівлі	138
Розділ 5. Облік необоротних активів	149
Задача 1. Облік капітальних інвестицій та основних засобів	149
Задача 2. Облік амортизації основних засобів	159
Задача 3. Облік основних засобів (у наскрізну задачу не включається)	165
Задача 4. Переоцінка основних засобів (у наскрізну задачу не включається)	173
Задача 5. Облік нематеріальних активів (у наскрізну задачу не включається)	177
Задача 6. Облік переоцінки нематеріальних активів (у наскрізну задачу не включається)	180

Розділ 6. Облік праці, її оплати та відрахування на соціальні заходи.....	182
Задача 1. Облік робочого часу та оплати праці адміністративно-управлінського персоналу	182
Задача 2. Облік праці та її оплати на кінно-ручних роботах.....	185
Задача 3. Облік праці та її оплати трактористів-машиністів	186
Задача 4. Облік праці та її оплати водіїв вантажних автомобілів	192
Задача 5. Облік праці та її оплати працівників тваринництва	194
Задача 6. Облік праці та її оплати працівників ремонтної бригади і ремонтно-механічної майстерні	197
Задача 7. Нарахування та облік допомоги з тимчасової непрацездатності	199
Задача 8. Розрахунок розміру виплати за час чергової відпустки	201
Задача 9. Складання розрахунково-платіжної відомості	204
Задача 10. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з оплати праці	214
Задача 11. Облік відрахувань на соціальні заходи	222
Розділ 7. Облік і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг).....	227
Задача 1. Облік витрат і обчислення собівартості наданих послуг з електропостачання	227
Задача 2. Облік витрат і обчислення собівартості виконаних робіт у ремонтно-механічній майстерні	230
Задача 3. Облік витрат і обчислення собівартості виконаних робіт вантажним автотранспортом	234
Задача 4. Облік витрат і обчислення собівартості виконаних робіт живою тягловою силою.....	238
Задача 5. Облік витрат на утримання тракторів, сільськогосподарської техніки та транспортних робіт тракторного парку	243
Задача 6. Облік загальновиробничих витрат	251
Задача 7. Облік адміністративних витрат.....	262
Задача 8. Облік витрат і обчислення собівартості продукції рослинництва	267
Задача 9. Облік витрат і обчислення собівартості продукції тваринництва	281
Задача 10. Облік витрат, виходу продукції підсобних (промислових) виробництв та калькулювання її собівартості.....	300
Задача 11. Облік виробництв і господарств побутового обслуговування	313
Розділ 8. Облік формування доходів, витрат і результатів діяльності.....	322
Задача 1. Облік формування доходу від реалізації продукції, робіт і послуг.....	322
Задача 2. Облік формування інших доходів і витрат звичайної діяльності	375
Задача 3. Облік формування фінансових результатів.....	382
Задача 4. Облік податку на прибуток	385
Задача 5. Складання фінансової звітності	449

Навчальне видання

Огійчук Микола Феодосійович
Панченко Людмила Георгіївна
Сколотій Людмила Олександрівна
Беленкова Марія Іванівна
Лавриненко Людмила Іванівна
Шандурська Валентина Георгіївна

ПРАКТИКУМ **З БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ СТАНДАРТАМИ**

Оправа і титул *В. С. Жиборовського*
Комп'ютерна верстка *Л. М. Кіпріянової*

Видавництво «Вища освіта»,
04119, Київ-119, вул. Сім'ї Хохлових, 15

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 662 від 06.11.2001

Підп. до друку 24.06.2003. Формат 60 × 84/16. Папір офс. № 1.
Гарнітура Century Schoolbook. Друк офс. Ум. друк. арк. 31,09.
Обл.-вид. арк. 38,52. Зам. №

З питань придбання навчальної літератури
звертатися до ТОВ «АЛЕРТА»
04205, м. Київ, просп. Оболонський, 16а.
Тел. (044) 410-17-53; 418-34-51
E-mail: alerta@ukr.net

Надруковано з плівок, виготовлених у видавництві «Вища освіта»,
на ВАТ «Білоцерківська книжкова фабрика»,
09117, м. Біла Церква, вул. Л. Курбаса, 4